GEMENII LUI NEVERS

Paul Feval-fiul

PAUL FÉVAL-fiul

GEMENII LUI NEVERS

Traducere: Mariana Millio
Copertă: Adriana Ioniţă

Titlu original: PAUL FÉVAL Fils - Les gemeaux de Nevers
Librairie Paul Ollendorf, Paris, 1933

Elis, 1995

GEMENII LUI NEVERS
PARTEA ÎNTÂI
PARC-AUX-CERFS

1

Îndurerat de pierderea unei nepoate pe care o îndrăgise mult, François de Gondi, arhiepiscop al Parisului, a făcut jurământ ca, pentru odihna sufletului ei, să înfiinţeze în capitală, pe banii săi, o mănăstire de femei.

A întemeiat, aşadar, în cătunul Picpus, mănăstirea de călugăriţe Notre-Dame de Lépante, al căror ordin a căpătat mai târziu, când Picpus a fost integrat în Paris, denumirea de „călugăriţe ale Sfântului Augustin”, pe care au păstrat-o de atunci înainte.

Sub acest nume o întâlnim în cea de a doua jumătate a secolului al XVIII-lea.

Construită în lăţime, cu două aripi mici către spate, care o făceau să semene cu un T uriaş, clădirea mănăstirii avea dimensiuni destul de mari şi era înconjurată de un zid înalt ce o izola complet de puţinele case risipite în împrejurimi.

Una dintre aripi slujea drept locuinţă novicelor sau persoanelor ce doreau să se călugărească; cealaltă, persoanelor străine venite la mănăstire pentru o scurtă perioadă de retragere din viaţa lumească.

Corpul principal al clădirii era rezervat în exclusivitate *titularelor.* Era precedat de o curte spaţioasă, iar în spate se întindea o grădină mare, transformată parţial în vederea cultivării legumelor.

Existau două intrări: una mică şi alta mare. Prima, prin care se ajungea direct în grădina de zarzavaturi, era folosită de grădinar şi de furnizori. Cât despre cea de-a doua – care dădea spre curte şi se afla în grija unei surori folosite la treburile gospodăreşti – aceea nu se deschidea decât în ocazii foarte rare, spre a lăsa să intre sau să iasă persoanele purtătoare ale unui permis special eliberat de maica superioară.

După cum vedem, mănăstirea era bine păzită, iar dacă nepoftiţii s-ar fi trudit zadarnic vrând să treacă fără autorizaţie prin poarta cea mare, nici cea mică nu le-ar fi oferit vreo şansă de succes. Într-adevăr, bătrânul grădinar

al mănăstirii – care ar fi considerat de datoria lui să răspundă la numele de moş Tanguy, dacă n-ar fi fost îngrozitor de surd – neîncrezându-se în urechile sale leneşe, luase ciudatul obicei de a nu deschide furnizorilor decât la ore şi în zile prestabilite de comun acord cu aceştia. Sistemul avea o parte bună, dar şi una rea, căci, în felul acesta, surorile erau uneori lipsite de unele alimente aşteptate cu nerăbdare. Dar se consolau la gândul că metoda le asigura o securitate perfectă.

Chiar în dimineaţa în care începe povestea noastră (19 iunie 1763) moş Tanguy – bătrân ce nu ştia să mai aibă rude în viaţă – păţise o întâmplare cu totul neobişnuită. Un nepot – Joson Miroux – părând de o prostie surprinzătoare, picase ca din cer, sosind din Quimperlé, de unde plecase după moartea mamei sale, spre a căuta de lucru la Paris. La insistenţele moşneagului, dornic să-şi1 îndeplinească datoria de unic sprijin al orfanului, maica Philippine, superioara mănăstirii, se lăsase înduplecată şi, încâlcind regulamentul, îl autorizase pe bătrân să-l găzduiască pe băiat trei zile în casa lui din fundul grădinii, timp considerat necesar pentru a-şi găsi o slujbă în exterior.

Dar Joson Miroux nu era singurul străin ce se afla în vremea aceea la mănăstire.

Am mai spus că una din aripile clădirii, cea care alcătuia ramura stângă a T-ului, servea drept locuinţă persoanelor ce doreau să petreacă la mănăstire câteva zile într-o pioasă reculegere.

Pentru moment, aripa era locuită de o doamnă şi de o tânără fată.

Cea dintâi se numea doamna Thibaut. Se prezentase cu trei zile în urmă, înarmată cu scrisori de recomandare din partea mai multor clerici din Paris care, cu toţii, îi lăudau cucernicia şi curăţenia sufletească.

Doamna Thibaut să tot fi avut treizeci de ani. Era înaltă şi trupeşă, avea gesturi hotărâte, ba chiar îndrăzneţe. Trăsăturile chipului său nu ofereau nimic demn de remarcat, cu excepţia, poate, a ochilor negri ca noaptea şi luminaţi de o strălucire extraordinară.

Chiar de când sosise, se conformase fără nici cel mai mic murmur obiceiurilor severe ce domneau în sfântul locaş. Foarte asiduă la numeroasele rugăciuni prescrise de regulamentul mănăstirii, le urmărea cu un zel fără pereche, dând dovada celei mai adânci cucernicii. Nu prea căutase să intre în relaţii cu tovarăşele sale de moment, cu excepţia călugăriţei ce se îndeletnicea cu treburile de la bucătărie – femeie bătrână, credulă şi naivă căreia i se dăduse această funcţie tocmai datorită inteligenţei sale limitate, căci mesele călugăriţelor se asemănau, ca simplitate, cu cele din antichitate şi nu cereau nicio dibăcie culinară.

La primele avansuri de intimitate făcute de noua locatară, acea călugăriţă, al cărei nume era Benoîte, se simţise imediat cuprinsă de un respect plin de teamă faţă de străină şi nu se putuse apăra de acest sentiment care se traducea printr-o veneraţie aproape slugarnică.

Cât despre tânăra fată, aceasta era o încântătoare copilă de şaptesprezece ani şi se numea Blanche de Lagardère-Nevers.

Tatăl său era contele Philippe de Lagardère, devenit duce de Nevers prin edict regal; chiar acela pe care l-am cunoscut, cândva, sub porecla de „Sergentul Belle-Épée” şi care, după ce fusese regăsit de mama sa, Aurore, se căsătorise, la scurt timp, cu Olympe de Chaverny.

Ne aducem aminte că Passepoil şi Cocardasse, cei doi bătrâni profesori de scrimă, doreau pentru noii căsătoriţi, primul – o fată, cel de-al doilea – un băiat, şi că Boniface, fiul lui Passepoil, încerca să-i împace cu, speranţa că s-ar putea ca şi fata şi băiatul să vină deodată. Or, dreptatea fusese de partea lui: la zece luni după căsătorie, doamna de Lagardère-Nevers aducea pe lume, doi gemeni de sex diferit.

Băiatul a primit numele de Henri, în amintirea bunicului său, Henri de Lagardère, iar pe-al fetei tocmai i l-am spus.

La drept vorbind, Blanche de Nevers nu se afla la mănăstire chiar în căutarea singurătăţii. Pe durata unei scurte absenţe a părinţilor săi, chemaţi de unele afaceri, importante la domeniul lor din Lorraine, unde-l luaseră

împreună cu ei pe Henri, fata venise să petreacă două sau trei săptămâni lângă o prietenă a sa, pensionară a mănăstirii şi de care era strâns legată, deoarece o avusese ca însoţitoare timp de mai mulţi ani.

Din motive personale ale ducelui şi ducesei, acea prietenă, care purta numele destul de plebeu de Louise Moutier, fusese într-adevăr crescută, până la vârsta de cincisprezece ani, împreună cu fiica lor, al cărei trai îl împărtăşise. Ca urmare, între cele două copile se născuse o caldă prietenie care, cu timpul, nu încetase să se adâncească. Astfel încât, atunci când, într-o zi, au fost, despărţite, Louise Moutier fiind dusă la maicile augustine, amândouă au fost nespus de nefericite.

Blanche aproape că s-a revoltat, voind să ştie de ce îi era luată prietena din copilărie.

Ducele a răspuns că prin acţiunea sa nu făcea altceva decât să se conformeze voinţei exprese a părinţilor fetei, morţi de mult, şi care, în ultimele lor clipe, i-o încredinţaseră dându-i instrucţiuni precise în acest sens.

Cele două prietene, neavând încotro, s-au resemnat aşadar să accepte despărţirea, promiţându-şi totuşi să se vadă cât de des cu putinţă.

Maica superioară a mănăstirii din Picpus, pe care ducele şi ducesa păreau s-o îndrăgească mult, a primit-o pe Louise dând semne de mare bucurie şi-i arătă, de îndată, o foarte puternică afecţiune.

La rândul său, fetiţa a fost imediat atrasă, cu o dragoste aproape filială, de cea alături de care urma să trăiască de atunci înainte. Şi, deşi nu-i era decât o străină, a fost tare mirată constatând că simţea în tovărăşia ei o plăcere egală, dacă nu chiar mai mare, ca cea pe care o avea când se afla lângă Blanche şi doamna de Nevers, pe care le iubea totuşi din toată inima.

După cum îşi promiseseră, cele două fete se vedeau adesea. Blanche profita de toate clipele ei de libertate pentru a alerga la mănăstire s-o îmbrăţişeze pe Louise.

Şi nu de puţine ori obţinea permisiunea maicii superioare de a ieşi împreună cu prietena sa.

Porneau atunci în lungi plimbări prin împrejurimi, sub privirile grijulii ale unei bătrâne guvernante pe care ducesa le-o dăduse în chip de însoţitoare.

Atât Blanche cât şi Louise erau frumoase, dar de o frumuseţe diferită, care căpăta o savoare deosebită prin alăturarea lor constantă.

Cea dintâi avea părul tot atât de negru pe cât de blond îl avea cea de-a doua; şi dacă ochii mari şi negri, cu reflexe de smarald, care puneau o lumină mândră pe chipul fiicei ducelui, inspirau respect, deşi străluceau şăgalnic, ochii blânzi, de culoarea cerului, ai micii orfane se armonizau în mod plăcut cu simplitatea firească şi farmecul duios ce se degaja din întreaga ei fiinţă.

Fină şi spirituală – ceea ce o înclina spre luarea în derâdere – Blanche nu-şi ierta decât prietena. Dar dacă era semeaţă pe cât de modestă se arăta a fi Louise, mândria ei era o calitate a rasei, căci în vorbele sale nu se simţea nicio urmă de aroganţă, iar felul ei de a se purta nu era deloc pretenţios.

În comparaţie cu Louise, Blanche era ceea ce regina florilor este pentru discreta panseluţă.

Cele mai izbitoare trăsături de caracter ale fetelor constau în faptul că Louise, fiinţă timidă şi temătoare, recunoştea superioritatea curajului prietenei sale. Într-adevăr, domnişoara de Lagardère-Nevers îşi păstra un calm surprinzător în faţa primejdiei şi – de-ar fi să dăm crezare zicalei că sângele apă nu se face – dacă împrejurările ar fi cerut-o, s-ar fi luptat ca un bărbat.

Într-o zi, în timpul unei excursii în pădurea Vincennes – era o frumoasă după-amiază de iunie – cele două prietene au întâlnit câţiva soldaţi beţi care, văzându-le singure, însoţite doar de o femeie bătrână, au început să facă glume grosolane.

Nu răbdarea era trăsătura predominantă a Blanchei care, încercând să-şi tragă după ea tovarăşa, şi-a croit drum printre ei, împărţind în stânga şi-n dreapta câteva palme răsunătoare. Dar sărmana micuţă Louise, mult prea înspăimântată pentru a-şi păstra sângele rece, nu a reuşit

s-o urmeze şi, despărţită brusc de ea de către soldaţii pe care beţia îi făcuse să-şi piardă orice reţinere, s-a pomenit deodată înconjurată de aceştia. Ba chiar doi bădărani au încercat s-o sărute, în ciuda apărării energice a Blanchei, revenită la atac.

Louise Moutier simţea deja pe obraji răsuflarea urât mirositoare a beţivilor şi era pe punctul de a-şi pierde cunoştinţa, când îi văzu împinşi deodată în lături, în vreme ce feţele li se înroşeau ca urmare a contactului cu o mână ce-i lovise cu putere.

În faţa fetelor, ca un zid de apărare, se postase un tânăr de aproximativ nouăsprezece ani care, cu spada în mână, ameninţa că-i va străpunge cu ea pe agresori dacă ar mai încerca o dată să se apropie.

Soldaţii, în număr de cinci, aveau de înfruntat un singur adversar. Dar atitudinea noului venit era atât de hotărâtă, încât au socotit prudent să stea deoparte. Acum, treziţi oarecum din beţie de lecţia severă ce le fusese dată, îşi înţelegeau laşitatea purtării şi se simţeau puţin ruşinaţi. Aşa încât au părăsit locul imediat, schiţând chiar şi nişte scuze.

Abia după ce plecaseră, s-au gândit Blanche şi Louise să-i mulţumească salvatorului lor.

Întreaga înfăţişare a acestuia îl arăta a fi un gentilom.

A scurtat pe cât posibil multele mulţumiri ce i se aduceau şi, după ce o învălui pe Louise într-o privire plină de admiraţie, se retrase, dispărând în desişul pădurii.

Încă tremurând – una de mânie, cealaltă de teamă – cele două fete se întoarseră în mare grabă, împreună cu guvernanta, la trăsura care le aştepta nu departe de acolo şi se îndreptară rapid spre mănăstire.

De atunci rareori se întâmpla ca Blanche şi Louise să nu-l întâlnească, în plimbările lor, pe tânărul necunoscut. Oriunde s-ar fi dus, erau sigure că-l vor vedea apărând, la un moment dat, ca şi cum ar fi cunoscut de mai înainte itinerarul pe care aveau să-l urmeze.

Primele dăţi, necunoscutul rămăsese departe de ele, mulţumindu-se să le salute la sosire şi la plecare. Cu timpul,

însă, prinsese curaj şi, într-o zi, a sfârşit prin a le adresa cuvântul, oferind, ca pretext al demersului său, marea dorinţă de a şti dacă emoţia pe care o simţiseră cu prilejul brutalei agresiuni din pădurea Vincennes nu avusese urmări supărătoare pentru ele.

Însemna, de fapt, să se informeze cam târziu, căci evenimentul era deja vechi de câteva luni de zile. Dar este de presupus că alesese acest mod de abordare pentru motivul că oferea, de la început, un subiect de conversaţie.

I s-a răspuns că îndrăzneaţă ofensivă a soldaţilor beţi nu avusese nicio urmare neplăcută şi s-a profitat de ocazie spre a i se mulţumi din nou.

Gheaţa fiind spartă, au început să discute prieteneşte.

Cu începere din acea zi, tânărul – care se prezentase ca fiind vicontele Romuald de Dizons – a venit cu regularitate să le întovărăşească, la fiecare plimbare, pe cele două prietene.

Dar, deşi la fel de atent şi de prevenitor faţă de amândouă, se arăta mult mai curtenitor cu Louise, de ai cărei paşi părea să fie lipit. Fetei nu i-a fost greu să-şi dea seama, din prima clipă, de preferinţa pe care i-o dovedea vicontele, şi inima i-a fost profund mişcată, deoarece şi ea se simţea atrasă de el printr-o înclinare secretă.

În curând, cei doi tineri nu şi-au mai putut ţine sub tăcere sentimentul pe care-l aveau unul pentru celălalt şi, în cursul unei convorbiri întâmplătoare între patru ochi, şi l-au mărturisit cu nevinovăţie.

În săptămâna următoare, un gentilom în vârstă, care s-a prezentat ca fiind tutore şi unchi de văr al vicontelui şi, totodată, singura sa rudă apropiată – tânărul era orfan – s-a înfăţişat la palatul Nevers şi i-a a cerut ducelui, pentru nepotul său, mâna domnişoarei Moutier.

Ducele i-a adus la cunoştinţă bătrânului gentilom că – nu el era stăpân pe soarta Louisei şi că, pentru a obţine un răspuns la cererea lui, trebuia să i se adreseze persoanei care avea tutela ei – maica Philippine, stareţa mănăstirii Picpus.

Împuternicitul domnului de Dizons s-a dus atunci la

aceasta şi i-a explicat scopul vizitei sale.

Auzindu-l, călugăriţa a devenit albă ca varul, părând gata să leşine. Revenindu-şi totuşi repede, i-a răspuns că, deşi se simţea foarte onorată – în numele pupilei sale – de intenţiile vicontelui, nu credea că fata ar fi deja în măsură să se căsătorească. Împlinise abia şaisprezece ani, iar domnul de Dizons avea nouăsprezece. Aşadar nu era cu putinţă să fie uniţi la o vârstă atât de fragedă.

Bătrânul gentilom a părut să accepte motivele pe care i le-a dat şi i-a transmis tânărului răspunsul.

Bietul băiat a fost cumplit de necăjit. Nerăbdător, ca toţi îndrăgostiţii, ar fi dorit să devină imediat soţul Louisei. Cu toate acestea, ruda sa a reuşit să-l facă să înţeleagă că ar fi, într-adevăr, o nebunie să se căsătorească atât de tineri, astfel încât s-a resemnat să aştepte.

Dar n-au trecut nici trei luni şi şi-a reînnoit cererea, adresându-i-o stareţei care, din nou, l-a refuzat, opunându-i aceleaşi motive.

A mai trecut un an şi, în ciuda a încă două tentative pe lângă tutoarea Louisei, vicontele nu era mai avansat.

— Mai aşteptaţi, se mărginea a spune călugăriţa. Când voi crede că a venit timpul ca Louise să vă devină soţie, vă voi anunţa.

Lucrurile se aflau în stadiul acesta în ziua în care îi introducem pe cititori în mănăstire.

2

În seara acelei zile, către orele nouă, toate călugăriţele augustine – în număr de cincisprezece – cărora li se alăturaseră doamna Thibaut, Blanche de Lagardère-Nevers şi Louise Moutier, se adunaseră în capelă spre a spune rugăciunea ce precede odihna.

Puţin mai în faţa grupului alcătuit de schimnice se afla maica superioară, iar în spatele ei stăteau Blanche şi Louise.

În partea din fund a capelei stătea doamna Thibaut, cu faţa pe jumătate ascunsă în cartea sa de rugăciuni.

Alături de ea se afla maica Benoîte, cea cu treburi la bucătărie, şi cu care, din timp în timp, întorcând repede capul, schimba pe ascuns semne de înţelegere.

Când rugăciunea luă sfârşit toată lumea se ridică, pregătindu-se să iasă din capelă.

Înainte de plecare, cele două fete veniră să primească, aşa cum obişnuiau, sărutarea de seară a stareţei. Aceasta le-o dădu cu aceeaşi dragoste. Cu toate acestea, buzele sale întârziară mai mult pe fruntea Louisei decât pe cea a Blanchei.

— Pe tine, copilă dragă, te sărut în numele mamei tale, îi spuse domnişoarei Moutier, cu emoţie în glas.

— Dar nu dumneavoastră sunteţi *mama mea!?* replică Louise, zâmbind blând şi trist, făcând aluzie la cuvintele prin care se desemnează maica superioară a unei mănăstiri.

— Ai dreptate, fiica mea, sunt mama ta… întru Domnul… Du-te, micuţo, du-te…

Şi, ca şi cum s-ar fi temut ca orfana să nu observe brusca tulburare ce pusese stăpânire pe ea, călugăriţa o împinse cu blândeţe, spre a o îndepărta.

Fata plecă imediat împreună cu Blanche.

Dar în seara aceasta, mersul – de obicei atât de sprinten – al celor două prietene, era greoi şi paşii parcă se târau. Păreau doborâte de oboseală.

— Doamne, ce sfârşită mă simt! zise Louise. De-abia aştept să mă odihnesc.

— Şi eu la fel, replică Blanche, şi faptul mă supără. De o jumătate de oră mă lupt cu somnul.

— Fără îndoială, furtuna care a izbucnit în timpul serii este cea care ne moleşeşte în asemenea hal.

— Da, dragă Louise, asta trebuie să fie. Dar dacă asupra ta efectul pare să fie natural, la mine îl consider ciudat, căci de fiecare dată când atmosfera este încărcată, aşa ca astăzi, eu simt, dimpotrivă, o agitaţie nervoasă şi sunt foarte surescitată. Hai să mergem repede în camerele noastre, adăugă râzând, altminteri vom adormi pe drum.

Îşi grăbiră amândouă paşii, Louise spre a se duce în chilia sa – pe care, nefăcând parte din congregaţie, o ocupa, printr-o favoare specială, alături de maica superioară; Blanche, pentru a ajunge în camera ei, situată în aripa stângă a clădirii.

La rândul lor, călugăriţele părăseau capela. Păreau şi ele să sufere de un început de moleşeală, pe care, asemeni celor două fete, o atribuiau apăsării atmosferice, şi se zoreau să urce spre chiliile lor.

Stareţa rămase singură. Chiar singură, nu: se mai afla acolo o călugăriţă care, la câţiva paşi de ea, stătea cufundată în rugăciune.

— Maică Véronique? rosti stareţa pe un ton de chemare.

Cea care purta acest nume îşi ridică imediat fruntea, până atunci ţinută aplecată spre pământ şi, dându-şi seama că tovarăşele sale nu mai erau în capelă, se pregăti să plece, la rândul său.

Maica superioară stătea într-un loc situat în aşa fel încât cealaltă nu putea ieşi fără a trece prin faţa ei. În clipa în care cele două femei se aflară una în dreptul celeilalte, privirile li se încrucişară şi amândouă făcură, simultan, o mişcare instinctivă de retragere. Dar gestul n-a fost decât schiţat şi, reuşind să se stăpânească, îşi înclinară fiecare capul, iar apoi maica Véronique se îndepărtă.

— Doamne! murmură stareţa, îndeplineşte-mi ruga pe care ţi-o adresez de atâta vreme: dăruieşte-mi uitarea

trecutului şi goneşte pentru totdeauna ura din inima mea. Oare trebuie să-mi amintesc mereu că altădată mă numeam Marine Moutier şi că Bathilde de Wendel a fost duşmanca lui Philippe? Vederea acestei femei va trebui să redeştepte mereu în mine amintiri atât de vechi?

Spunând aceste cuvinte, se lăsă pradă unei meditaţii de câteva minute. Apoi, îndreptându-se către ieşirea capelei, se întoarse în chilia sa, unde nu întârzie să se culce spre a se odihni.

O pace adâncă puse stăpânire pe mănăstire. Somnul închidea pleoapele celor ce erau adăpostite acolo şi care se odihneau, încrezătoare în securitatea pe care le-o asigura caracterul sfânt al locaşului.

Interiorul locuinţei lui moş Tanguy era alcătuit dintr-o cameră ce-i servea totodată de sufragerie şi dormitor, şi dintr-o mică încăpere alăturată, în care bătrânul îşi ţinea câteva haine vechi, lucruri bune de aruncat.

Trebuind să-şi găzduiască nepotul pentru două-trei zile, grădinarul nu găsise altă soluţie decât să-i cedeze acea încăpere.

„Poate că nu este prea confortabilă”, îşi spusese, „dar atâta pagubă! Pentru un voinic ca Joson, puţin obişnuit cu răsfăţul, cu siguranţă nu este nevoie de mai mult.”

Aprecierea era împărtăşită de tânărul originar din Quimperlé, care părea că se acomodase perfect cu cămăruţa, iar seara se dusese să se trântească, aşa îmbrăcat cum era, pe un soi de saltea pe care i-o făcuse unchiul, umplând cu paie un sac mare.

Până spre miezul nopţii, Joson rămăsese cu totul nemişcat. Dar atunci se ridică în şezut, ciulind urechea înspre camera bătrânului grădinar. Auzindu-l că sforăie de rupe pământul, îşi părăsi sacul şi, cu repeziciune, sări în picioare.

Cămăruţa nu avea altă ieşire decât prin încăperea în care se afla unchiaşul şi primea lumină doar printr-o mică fereastră cu geam ce se deschidea, ca o lucarnă, în acoperiş. Numai că ochiul de geam era mobil şi se putea

deschide sau închide, după plac, cu ajutorul unei tije de fier fixată la partea inferioară a ramei sale.

Joson apucă tija, o ridică atât cât îi ajungea braţul şi, după ce reuşi să aducă geamul în poziţie verticală, lăsând complet deschisă lucarna, înţepeni capătul barei într-unul din colţurile ramei, astfel încât s-o ţină larg desfăcută.

Se avântă apoi într-un salt uşor, prinse cu amândouă mâinile marginea lucarnei, îşi încordă muşchii şi, cu puterea braţelor, se ridică până ce bărbia îi fu la nivelul acoperişului.

Rămase în această poziţie o jumătate de minut, cercetând cu amănunţime împrejurimile. După ce se încredinţă că peste tot domnea o linişte perfectă, făcu un nou efort, ieşi cu totul prin deschizătură şi sări, în grădina de zarzavaturi, cu agilitatea unei veveriţe.

Dacă moş Tanguy şi-ar fi văzut atunci nepotul, i-ar fi fost destul de greu să-l recunoască. Nu mai era împiedicatul din Bretagne, ţăranul stângaci din aceeaşi dimineaţă, al cărui chip exprima prostia opacă a neciopliților. Acum era un personaj vioi şi îndemânatic, cu trăsături inteligente şi pline de viclenie.

— Uf! oftă cu o reală mulţumire, de îndată ce atinse pământul. Pot, în fine, să fiu eu însumi. Dar la ce meserie scârboasă mă obligă jupânul Lebel! Din fericire, trebuie să mă şi plătească pe măsură.

Vremea era încă ameninţătoare. Cerul începea totuşi să se lumineze şi, din când în când, printre norii sfâşiaţi, se zărea cornul palid al lunii în descreştere.

Joson Miroux îşi ridică ochii spre bolta înnorată.

— Dracu s-o ia de indiscretă, ocărî. Nu putea să-şi mai ascundă colţul măcar încă o oră? Treaba pe care o am de făcut are nevoie de întuneric, nu de lumină. Dac-aş fi prins, al naibii să fiu dacă ştiu ce să îndrug pentru a-mi explica expediţia nocturnă.

Fără a mai zăbovi, porni la drum; străbătu grădina de zarzavaturi şi intră în grădina propriu-zisă, care înconjura, în parte, aripa stângă a clădirii. Odată ajuns în apropierea acestei aripi, se ascunse în spatele unui copac şi se uită

îndelung la silueta de piatră din faţa lui.

— Ia să vedem… să ne gândim, spuse ca pentru sine. După cum mi s-a explicat, aici locuiesc persoanele străine de mănăstire. Aşadar, aici trebuie să se afle porumbiţa. Dar ce mijloc să folosesc, mai întâi pentru a ajunge până la ea, iar apoi, pentru a o răpi fără ca nimeni să-şi dea seama… pe moment? Mi se pare că problema prezintă dificultăţi destul de mari. Şi când te gândeşti că nu dispun decât de trei zile ca să reuşesc! Căci e cât se poate de sigur că ciuma aia de stareţă nu-mi va permite stau aici mai mult timp. Şi încă e mare lucru că a consimţit să-mi acorde răstimpul acesta, mai ales că nu mi a părut a fi prea convinsă de rudenia mea cu bătrânul. Fir-ar al dracului! continuă el. Dac-aş da greş, ar fi o hrubă tare proastă pentru mine. Mi-aş pierde nu numai reputaţia de copoi iscusit, dar şi cei două mii de galbeni sunători, de care m-aş vedea păgubit.

Deodată, îşi întrerupse firul gândurilor şi se ascunse şi mai bine în spatele arborelui care-l apăra.

Din mănăstire ieşise o femeie, care se îndrepta cu paşi iuţi către zidul de împrejmuire. Când ajunse la acesta, o văzu luând de pe pământ o scară pe care moş Tanguy o folosea în treburile lui de întreţinere a grădinii, rezemându-i unul din capete de creasta zidului şi urcând pe ea cu vioiciune.

— Ce să-nsemne asta? se întrebă bretonul, intrigat. După ce se suise până pe ultima treaptă, femeia ajunse destul de sus pentru a putea arunca o privire în afară. Se uită spre dreapta, făcu un semn cu mâna – probabil un semnal – apoi coborî şi-şi reluă drumul către mănăstire.

Din ce în ce mai mirat, tânărul urmărea cu atenţie toate mişcările necunoscutei.

Un lucru pe care-l observase de la început era faptul că nu purta veşminte monahale. Trebuie să fi fost, aşadar, o persoană străină de mănăstire. Ceea ce-l uimea cel mai mult pe Joson erau puţinele precauţii pe care le lua în îndeplinirea scopurilor sale. Femeia nu încerca deloc să se ascundă, nici să-şi înăbuşe zgomotul paşilor, pe care el îl

auzea desluşit, putând, deci, fi auzit şi de către alte urechi.

Însemna oare că nu se temea defel ca cineva să vină să-i contracareze planurile?

Tânăra femeie ajunsese aproape de clădire, în care se pregătea să intre, când o rază de lună căzu asupra ei şi faţa îi fu luminată în plin: Joson reuşi să-i vadă trăsăturile în cele mai mici amănunte.

— Thérèse Vignon!… exclamă fără vrere, cu jumătate de glas. Thérèse la mănăstirea Picpus! Oho! Iată o noutate care-mi spune că se întâmplă, sau se va întâmpla, ceva neobişnuit.

Oricât de înceată îi fusese exclamaţia, rupsese totuşi tăcerea nopţii şi ajunsese până la necunoscută. Aceasta se opri brusc, aruncând priviri neliniştite spre grădină,

— Ce neîndemânatic sunt! se ocărî singur Joson. Fără să vreau am vorbit tare… şi iată-mă dat în vileag!

Cea la care omul din Quimperlé se referise sub numele de Thérèse Vignon rămase o clipă nemişcată în loc, cu ochii mereu aţintiţi către copacul ce-l ascundea pe tânăr, apoi porni cu hotărâre în direcţia lui.

— Pe cinstea mea, cu atât mai rău! îşi spuse acesta. Dacă tot e lucru sigur că mă va descoperi, prefer s-o scutesc de jumătate de drum. Şi, în plus, noi doi suntem prieteni vechi, aşa că s-ar putea să ne înţelegem.

Îşi părăsi imediat adăpostul şi înaintă în întâmpinarea plimbăreţei nocturne.

Zărindu-l, femeia se oprise din nou şi părea că-l aşteaptă, bine înfiptă pe picioare.

La doi paşi de ea, bărbatul îşi încetă mersul.

— Ce naiba cauţi la Picpus, Thérèse? o întrebă. Oare ai de gând să te călugăreşti ca să-ţi răscumperi păcatele?

— Rigobert! exclamă tânăra, profund uimită.

— Ei da, eu însumi. Alcide Rigobert, unul dintre ex-adoratorii tăi, draga mea.

— Dar prin ce întâmplare te afli aici… şi în acest costum de ţăran?

— Şi tu, Thérèse, pentru ce te văd ocupându-te să urci pe scări şi făcând semnale în exterior?

— Îţi voi explica prezenţa mea în aceste locuri, Rigobert.

— Iar tu, Thérèse, vei afla de ce mă aflu la Picpus, cu veşmintele astea de bădăran. Numai că am face bine – adăugă tânărul – dacă, spre a vorbi, am merge în întunericul grădinii. Aici unde suntem este prea multă lumină şi am putea fi zăriţi de vreo călugăriţă căreia i-ar veni ideea de a se duce la fereastră să respire aer curat.

— O! n-avem de ce ne teme în privinţa asta, replică Thérèse pe un ton uşor ironic. Cu toate acestea, dacă ţii neapărat, hai să mergem în umbră.

Intrară, aşadar, sub adăpostul frunzişului şi, găsind o bancă lângă un pâlc de cinci copaci, se aşezară unul lângă altul.

— Acum, propuse Rigobert, povesteşte-mi cum stau lucrurile.

— Treaba e foarte simplă. În mănăstirea asta se află o tânără persoană a cărei frumuseţe l-a impresionat pe cavalerul Zeno, un veneţian de mare valoare, care a sfătuit-o pe marchiza de Coislin s-o ofere regelui, spre a-i intra şi mai mult în graţii... iar eu am primit însărcinarea de a o scoate de aici... în modul cel mai iscusit cu putinţă.

— Aha! aprobă Rigobert. Ei bine, ascultă şi povestea mea. E la fel de simplă ca a ta. În mănăstirea aceasta se află o tânără persoană a cărei frumuseţe a impresionat-o, pe marchiza de Pompadour, care vrea să i-o ofere regelui pentru a rămâne în graţiile lui, iar mie mi s-a dat sarcina s-o scot de aici... în modul cel mai iscusit cu putinţă.

— Ce tot spui?... Te pomeneşti că alergăm după acelaşi vânat?

— Cam aşa mi se pare, sărmană prietenă. De altminteri, vom afla îndată. Cum se numeşte cea pe care trebuie s-o răpeşti?

— Louise Moutier.

— În cazul acesta, nu ne facem concurenţă. Pe a mea o cheamă Blanche de Lagardère-Nevers.

— Fiica ducelui?

— Nici mai mult, nici mai puţin. Ah! Poţi spune că doamnei de Pompadour nu-i plac persoanele neînsemnate:

îi trebuie exemplare alese… Dar ştii, Thérèse, că avem mare noroc că nu urmărim acelaşi vânat!

— De ce?

— Doamne, fiindcă ar fi trebuit ca unul dintre noi să-i cedeze celuilalt locul.

— Ai dreptate, şi ar fi fost cu atât mai rău pentru tine, bietul meu Rigobert.

— Ţi-aş răspunde în acelaşi fel, prietenă a inimii mele, şi-mi închipuiam că mă cunoşti destul de bine ca să ştii că nu mă las cu uşurinţă abătut de la calea care mă duce spre ţinta pe care vreau s-o ating.

— Desigur, ştiu că Alcide Rigobert, fost comediant în târguri, dat afară din trupa sa, renegat de confraţii lui pentru faptul de a fi fost prins de mai multe ori şterpelind paltoanele şi tăind pungile de bani pe Pont-Neuf, ba chiar *legând*[1] pe cei care opuneau vreo rezistenţă, este un băiat plin de îndrăzneală şi hotărâre, cu inimă de bronz şi cu suflet lipsit de scrupule. Dar mai ştiu şi că Thérèse Vignon, aici prezentă, nu-i cu nimic mai prejos decât el în această ultimă privinţă.

— În problema asta trebuie să-ţi dau dreptate, draga mea; cât despre numita Thérèse Vignon, necromantă, ghicitoare în palmă, mânuitoare a cărţilor de ghicit, specialistă în descântece etc.… a dovedit în multe împrejurări că, pentru a-şi satisface anumiţi clienţi, se pricepe foarte bine să ducă la bun sfârşit cele mai delicate treburi ce i se încredinţează… oricâte greutăţi ar întâmpina. Căsuţa ei de pe malul apei, de lângă Pont-au-Double, ar putea sta mărturie. Îmi amintesc că există acolo o cameră, la parter, aproape la nivelul Senei, şi nimeni din cei intraţi în ea n-a fost văzut ieşind. Aşa a dispărut contele de T…, cavalerul de R…

— Taci, Rigobert! îi porunci Vignon, punându-şi mâna peste gura tânărului. Deşi nu trebuie să ne temem c-am

[1] Unii borfaşi care „operau” pe Pont-Neuf erau echipaţi cu o sfoară sau o cordeluţă pe care o aruncau pe după gâtul victimelor lor spre a-i strangula, atunci când păreau că vor să se apere sau să cheme în ajutor oamenii pazei. (n.t.)

putea fi auziţi, este inutil să vorbim aici despre lucrurile acestea.

— Nu mă refeream la ele decât pentru a-ţi demonstra, Thérèse, că şi eu ştiu la ce să mă aştept din partea ta.

— Gata cu subiectul ăsta, îţi spun.

— Cu mare plăcere. De altminteri, trebuie să recunoaştem că suntem amândoi nişte proşti că ne luăm la harţă, de vreme ce tocmai ne-am dat seama că treburile noastre sunt total diferite una de alta şi că, prin urmare, nu ne încurcăm reciproc.

— Pe cinstea mea, ai dreptate.

— Aşa încât, dacă vrei să mă asculţi, am face mai bine să încercăm, dimpotrivă, să ne ajutăm unul pe celălalt… întocmai ca acum patru ani, pe vremea când – aşa cum ar spune domnul Delille, poetul la modă – micuţul zeu buclucaş ne ţinea înlănţuiţi sub legile sale. Căci am avut o slăbiciune unul pentru celălalt, cred că n-ai uitat, Thérèse?

— Nu, n-am uitat, răspunse Vignon cu un suspin de regret şi aruncându-i o privire tandră lui Rigobert care, în ciuda expresiei de viclenie întipărită pe faţă, era totuşi ceea ce femeile numesc un băiat drăguţ. Dar, adăugă, slăbiciunea ta n-a durat mult. După şase luni m-ai părăsit, într-o bună dimineaţă, şi ai dispărut fără ca eu să aflu vreodată ce s-a întâmplat cu tine.

— Am fost tare necăjit, te asigur, draga mea, că a trebuit să te abandonez într-un mod atât de brusc. De pe o zi pe alta, jupânul Lebel – intendentul general de la Parc-aux-Cerfs, căruia îi fusesem recomandat pentru talentele mele speciale – m-a numit agent titular al „brigăzii sale de cercetări” şi, în acea calitate, m-a pus imediat să fac o mulţime de călătorii, în mai toate direcţiile. Înţelegi, aşadar, că n-a fost vina mea şi că nu trebuie să-mi porţi pică… Spre a reveni la ceea ce ne preocupă, îţi spuneam, deci, că ajutându-ne unul pe altul, am putea reuşi să ne îndeplinim cu mai mare uşurinţă planurile fiecăruia.

— Sunt de acord, Rigobert, deşi treaba mea este deja îndeajuns de avansată pentru a nu mai fi util să-ţi cer concursul.

— Ai noroc: până în prezent, a mea nici nu s-a urnit. Tot ce am realizat până acum este că am intrat în mănăstirea Picpus sub această deghizare. În rest…

Şi tânărul făcu un gest grăitor, prin care exprima că lăsa în seama hazardului să-i ofere mijloacele de a-şi duce la bun sfârşit misiunea.

— Dar, chiar aşa, îşi reluă vorba Vignon, cum ai reuşit să înşeli vigilenţa lui moş Tanguy, cel mai grozav cerber din câţi au existat vreodată?

— Dându-mă drept nepotul lui.

— Nepotul lui!… Deci are un nepot?

— Aşa se pare.

— Evident, nu ştia nimic despre aşa ceva, căci nu mai departe decât ieri mi-a mărturisit că nu are nicio rudă.

— Chiar aşa şi credea. Cu toate acestea, are totuşi un nepot, iar acel nepot… sunt eu!

— Ei, na-ţi-o! Lămureşte-mă.

— Ar dura prea mult. Îţi voi explica mai târziu. Mulţumeşte-te să ştii că, în această împrejurare, vechiul meu talent actoricesc m-a ajutat mult să-l înlocuiesc pe adevăratul nepot, care există… Dar tu, Thérèse, cum ai izbutit să treci pragul acestei fortăreţe?

— O! într-un mod mult mai puţin complicat. Am vizitat vreo zece prelaţi şi le-am spus, fiecăruia, următoarele: „Am pe conştiinţă câteva păcate pe care aş dori să le răscumpăr retrăgându-mă pentru un timp la călugăriţele augustine. Aţi binevoi să-mi daţi o scrisoare spre a-mi înlesni intrarea la mănăstire care, după câte ştiu, nu se deschide decât în urma unor recomandări? Iată o sută de livre pentru biserica dumneavoastră… ”Nu m-a refuzat niciunul. Apoi, înarmată cu aceste scrisori, n-a trebuit decât să bat la poarta sfântului locaş din Picpus pentru ca, imediat, aceasta să se deschidă larg în faţa mea.

— Ai fost iscusită, Thérèse. Dar prin ce este mai avansată afacerea ta decât a mea?

— Prin faptul că eu ştiu cum să procedez pentru a o scoate de aici pe aceea pe care mi-a indicat-o doamna Coislin. Şi, încă, la fel de lesne ca şi cum m-aş plimba.

— Adevărat? Aş fi curios să-ţi cunosc metoda. S-ar putea să profit de ea.

— Dacă vrei, poţi, vei vedea. În prima zi după intrarea mea în mănăstire, m-am împrietenit cu o călugăriţă bătrână folosită la activităţi gospodăreşti, pe la bucătărie, o anume maică Benoîte, foarte pătrunsă de bigotism şi asupra căreia mi-am dat silinţa să câştig rapid suficientă influenţă spre a ajunge s-o domin. Nu mi-a trebuit prea mare efort: maica Benoîte are o minte simplă, înclinată către misticism, şi-şi petrece timpul încercând să pătrundă înţelesul ascuns al Scripturii, din care mărturiseşte că nu înţelege nimic. Mizând pe naivitatea ei, i-am propus s-o ajut şi am început să-i explic, cu o mulţime de comentarii inventate de mine, toate lucrurile care i se păreau a fi obscure; i-am servit, adică, o amestecătură confuză şi mai de neînţeles, dar care a uluit-o şi a făcut-o să creadă că posed o ştiinţă superioară. Mi-am repetat explicaţiile ori de câte ori s-a oferit prilejul şi, când am văzut că în ochii ei treceam drept o fiinţă aproape supranaturală, i-am vorbit în felul următor: „Dragă maică, deoarece eşti singura persoană din acest locaş cu care am putut avea aceste convorbiri edificatoare, îţi voi încredinţa un secret. Am călătorit mult şi am vizitat numeroase ţări străine, împinsă fiind de dorinţa de a studia diferitele culte închinate lui Dumnezeu pe întreaga suprafaţă a globului pământesc. Am discutat despre sfintele mistere cu bonzii din China, cu brahmanii din India, cu muftiii din Turcia, cu popii din Rusia şi cu încă mulţi alţii. Şi în decursul acestor călătorii îndepărtate am adunat cunoştinţele ce mi-au îngăduit să te lămuresc. Dar cel mai preţios bun pe care l-am adus din drumurile mele este un cadou pe care mi l-a făcut un preot al lui Vishnu, drept răsplată pentru râvna cu care îl ascultam. Acel demn slujitor al trinităţii hinduse, un venerabil bătrân de peste optzeci de ani, văzându-mă pe punctul de a-l părăsi, mi-a vorbit astfel: „Fiica mea, sunt atât de mişcat de supunerea respectuoasă pe care mi-ai arătat-o în timpul cât ai stat cu mine încât, înainte de a ne despărţi pentru totdeauna, vreau să-ţi fac un dar aşa cum încă n-am făcut vreodată

nici unui muritor. Este un elixir, a cărui virtute e că, de îndată ce absorbi câteva picături din el, îţi provoacă o stare de extaz şi, pe durata acestuia, sufletul, descătuşat de învelişul său material, se înalţă până în regiunile eterului şi zăreşte divinitatea în suprema sa splendoare. Cu toate acestea, elixirul – a cărui compoziţie, cunoscută numai de mine, este fructul a şaizeci de ani de cercetări – nu acţionează decât asupra «credincioşilor», nu şi asupra celor ce resping adevărul. Efectul său se face simţit, fără nicio greutate, asupra sufletului tău.” Cu aceste cuvinte, mi-a dat un mic flacon umplut cu o substanţă verzuie şi m-a îndemnat să fac o încercare cât mai curând cu putinţă. I-am dat ascultare şi chiar în aceeaşi seară, înainte de culcare, am turnat într-un pahar cu apă, aşa cum îmi recomandase, câteva picături din elixirul său. Cam după două ore, m-am cufundat, deodată, într-o stare de încântare sublimă care m-a transportat, în minte, până la tronul lui Dumnezeu, pe care am avut atunci nespusa cinste de a-L vedea în mijlocul legiunilor Sale de serafimi. Era o fericire pe care niciun cuvânt nu ar putea s-o descrie!... „Ei, bine! maică,“ – i-am spus – „ca o recunoaştere a grijii atente cu care am fost înconjurată de când mă aflu aici, aş dori să fac pentru dumneata şi pentru tovarăşele dumitale ceea ce a făcut pentru mine bunul bătrân, adică să vă ofer bucuria de a-L vedea pe Dumnezeul nostru Sfânt în toată gloria Sa. Dar, deoarece nu pot reuşi acest lucru decât prin intermediul unei alte persoane, ar fi necesar ca dumneata să mă secondezi. Eşti de acord?” Maica Benoîte, care nu pusese nicio clipă la îndoială veridicitatea povestirii mele exotice, s-a pus, bineînţeles cu cel mai mare zel, la dispoziţia mea. „Aşa că” – am adăugat – „iată cum va trebui să procedezi: în primul rând, îmi vei jura că nu vei vorbi cu nimeni despre toate acestea, căci dacă s-ar întâmpla ca maicile să-şi exprime vreo îndoială cu privire la puterea elixirului, acesta şi-ar pierde efectul. Apoi” – i-am mai spus, după ce bătrâna îmi jurase, aşa cum o rugasem – „deoarece sunteţi multe şi, desigur, doar câteva picături n-ar fi de ajuns pentru toate, vei turna conţinutul acestui flacon în băutura pe care

obişnuieşti s-o serveşti la masa de seară, noaptea fiind mai prielnică decât ziua spre a permite sufletului să zboare către infinit.” În acelaşi timp, i-am înmânat o mică fiolă ce conţinea un puternic narcotic.

— Pe toţi dracii! exclamă Rigobert.

— „Am calculat” – am adăugat – „că deoarece masa de seară se serveşte la ora şapte, iar ultima rugăciune se face la nouă, aţi putea lua parte la aceasta mai înainte de a resimţi simptomele premergătoare extazului, dat fiind ca sunt necesare aproximativ două ore ca ele să apară. În felul acesta, practicile dumneavoastră religioase nu vor fi întrerupte. Ne-am înţeles, dragă maică?” Sora Benoîte m-a încredinţat că se va conforma cu stricteţe instrucţiunilor mele şi că, chiar a doua zi seara, va folosi preţioasa licoare. Şi, fiindcă această conversaţie a avut loc ieri, înseamnă că astăzi a administrat narcoticul întregii comunităţi.

— Eşti sigură de asta?

— Foarte sigură. Mai întâi, nu pentru că aşa mi-a spus ea, dar m-am şi convins eu însămi în timpul rugăciunii de seară la care asistam. Nu exista nici măcar o singură călugăriţă care să nu fie pe jumătate adormită, şi nu făceau excepţie nici Louise Moutier şi Blanche de Nevers. Aşa încât este exact ca şi cum ne-am afla aici doar noi doi. Şi de aceea îţi spuneam, la începutul convorbirii noastre, că n-avem a ne teme c-am putea fi auziţi.

— De a fi auziţi nu, într-adevăr. Dar de a fi văzuţi, asta s-ar putea, căci mai rămâne moş Tanguy care, chiar dacă este surd, are totuşi ochi buni.

— Atâta rău! probabil că şi el a băut din elixir, căci trăieşte cu hrana obişnuită de la mănăstire.

— Adevărat, s-ar putea să fie precum spui.

— Vezi, deci, că suntem stăpânii locului.

— Dar atunci, dacă mă gândesc la cele ce-am aflat de la tine, înseamnă că problema mea s-a simplificat foarte mult. Şi acum, mie, care-mi chinuiam mintea străduindu-mă să găsesc o modalitate ca să-mi duc la îndeplinire sarcina, nimic nu-mi este mai uşor: voi putea ieşi de la Picpus cu fata mea, fără a întâmpina nici cel mai mic obstacol.

— Ca şi mine, cu a mea… şi încă pe poarta cea mare. Iată cheia acesteia, pe care m-am dus s-o iau din vorbitor, unde se afla agăţată, adăugă Thérèse, scoţând la iveală un enorm cilindru de fier, care ar fi putut servi drept ghioagă. În clipa asta, un valet al doamnei de Coislin mă aşteaptă cu o trăsură în faţa intrării. Iar adineauri, când m-ai văzut făcând un semn peste zid, de pe scara pe care mă urcasem, tocmai îi atrăgeam atenţia omului că trebuie să se apropie spre a o primi în caleaşca lui pe domnişoara pe care trebuie s-o ia… şi pe care domnişoară nu-mi rămâne decât să mă duc s-o ridic din patul său şi s-o transport uşurel până la vehicul.

— Şi unde urmează s-o conduci?

— Mai întâi la castelul Chèvreloup, reşedinţa actuală a doamnei de Coislin. De acolo, micuţa va fi trimisă, fără îndoială, la Parc-aux-Cerfs.

— La Parc-aux-Cerfs? Ei, nu! Dar, draga mea, nu va fi primită. Aşezământul acela îi aparţine doamnei de Pompadour, şi acolo nu pătrund decât cele care sunt trimise de ea personal. Doamna Bertrand, directoarea, are ordine formale în privinţa asta.

— Sărmanul meu Rigobert, deşi ai făcut parte din personalul casei, nu eşti deloc informat în legătură cu cele ce se întâmplă în acel loc. Află, aşadar, că doamna Bertrand este o persoană foarte şireată, care cunoaşte la perfecţie toate micile intrigi de la Curte. În consecinţă, nu ignoră faptul că favorita este ameninţată să fie detronată de către doamna de Coislin şi că, dacă o asemenea schimbare s-ar înfăptui, cea care ar avea, din acel moment, puteri depline la Parc-aux-Cerfs ar fi aceasta din urmă. Va avea deci grijă şi de capră, şi de varză. Şi când doamna Coislin îi va transmite rugămintea de a lăsa să pătrundă – în secret – în seraiul regelui, o tânără odaliscă aleasă de ea, putem fi siguri că nu va îndrăzni s-o refuze, în pofida tuturor ordinelor stricte de care îmi vorbeşti.

— În mod clar, nu cunoşteam toate amănuntele astea. Şi dacă, vreodată, lucrurile ar ajunge la urechile jupânului Lebel…

— Ia stai! Sper că nu tu eşti acela care i le vei povesti?

— Nici să nu te gândeşti. La urma urmei, puţin îmi pasă dac-o servesc pe una sau pe cealaltă. Esenţial este să fiu folosit în continuare şi să mi se plătească talentele potrivit cu valoarea lor.

— Evident. Dar acum, gata cu pălăvrăgeala. Au trecut douăzeci de minute de când stăm degeaba şi timpul zboară. Dacă vrei – după cum pari să te fi hotărât – să profiţi, spre a-ţi face treaba, de prilejul ce ţi se oferă în seara asta, grăbeşte-te. Peste o jumătate de oră se va lumina de ziuă… Â-propos, ai şi tu la îndemână o caleaşcă?

— Nu, eu am o barcă. După ce o răpesc pe domnişoara de Nevers, o duc până la Sena, care se află la o depărtare de cel mult un sfert de oră de mers, iar apoi mă îmbarc împreună cu ea pe o luntre al cărei vâslaş este unul de-ai noştri şi care trebuie să ne transporte până la Saint-Cloud. Abia acolo vom lua o trăsură spre a merge la Versailles. Ar fi imprudent să traversez oraşul, chiar şi la ora asta, într-o asemenea tovărăşie. Căci dacă întâmplarea ar face ca fata să fie recunoscută de vreo persoană din anturajul ei, rămasă până la ceas târziu pe străzile Parisului, s-ar naşte un scandal răsunător şi greu de muşamalizat. În ceea ce o priveşte pe Louise Moutier, faptul de a fi văzută nu-i prea important şi înţeleg că tu iei mai puţine precauţii.

— N-ai decât să faci cum vrei. Haide, eu mă duc să-mi caut fata.

— Iar eu, pe-a mea. Aceasta-i aripa în care locuieşte, nu-i aşa?

— Da, la primul etaj. Fereastra camerei este cea pe care-o vezi acolo. N-ai cum te înşela, scara dă exact în faţa ei.

— Bine, mulţumesc. Nu-mi va fi greu s-o găsesc.

Cei doi complici se despărţiră, în vreme ce Thérèse Vignon se îndrepta către clădirea principală, Rigobert intra în aripa stângă a mănăstirii, de unde, peste mai puţin de zece minute, ieşea purtând în braţe un trup suplu şi zvelt, cu totul inert.

Era cel al Blanchei de Lagardère-Nevers.

— E un noroc, şopti ticălosul, că a adormit pe pat încă

îmbrăcată, altminteri aş fi fost nevoit s-o iau cu nişte veşminte cam sumare. Ceea ce, trebuie să recunosc, ar fi fost destul de jenant pentru sfiiciunea mea. Să faci o plimbare de şapte leghe cu o tânără persoană doar cu o cămăşuţă pe ea!… Fata e, totuşi, drăguţă!… Dar Thérèse? Va termina şi ea în curând? De vreme ce poate descuia poarta cea mare, consider inutil să mai încerc să trec prin cealaltă. Cu un câine de pază ca moş Tanguy, trebuie să te temi întotdeauna.

Deodată, tocmai când încheia aceste vorbe, tresări şi ciuli urechea. Un zgomot neobişnuit, urmat de plânsete şi gemete, răzbătea din interiorul clădirii principale.

— Ce înseamnă oare gălăgia asta? se întrebă. Te pomeneşti că Thérèse s-a înşelat, crezând că toată lumea doarme… şi poate că acum călugăriţele sunt pe urmele ei? La dracu! Dac-ar fi aşa, am fi prinşi ca nişte şoareci în cursă.

Îşi încordă auzul.

Zgomotul continua. O clipă rămase nehotărât: trebuia – oare să fugă cu domnişoara de Nevers şi s-o lase pe Vignon să se descurce cum va putea? Era foarte tentat să procedeze aşa. Dar dându-şi seama că salvarea lui depindea de necromantă, îşi înăbuşi laşitatea şi se decise să meargă să vadă despre ce era vorba.

Aşadar, o aşeză pe fată pe pământ, rezemând-o de zid, şi alergă spre o intrare pe care o văzuse. Înaintând pe un coridor, dădu, după câţiva paşi, de o scară ale cărei trepte le urcă repede. Odată ajuns sus, fu martorul unei scene stranii: în faţa lui se întindea un lung coridor, luminat de o lampă de veghe pusă pe o etajeră prinsă de zid, în capătul în care se afla el. În lungul coridorului se înşirau chiliile maicilor. Prima dinspre scară era cea a maicii superioare. Următoarea, cea a Louisei Moutier. Pe pragul acesteia se afla Thérèse Vignon, ţinând-o strâns cu o mână pe tânăra locatară adormită şi împingând-o, cu cealaltă, pe stareţa care, gata să-şi piardă puterile, se agăţa de veşmintele ei.

Iată cum se ajunsese la această scenă:

Maica Philippine absorbise, ca şi celelalte augustine,

licoarea dată maicii Benoîte de către ghicitoarea în cărţi, licoarea amestecată în băutura servită la masa de seară. Cu toate acestea, fiindcă abia îşi muiase buzele în pahar, înghiţise doar o infimă cantitate de narcotic şi, în locul somnului de plumb care ar fi trebuit s-o doboare, nu fusese cuprinsă decât de o moleşeală, un soi de amorţeală generală care, deşi îi paralizase trupul, îi lăsa mintea aproape lucidă.

Rezultatul a fost că, atunci când doamna Vignon a intrat în chilia Louisei Moutier, stareţa a auzit foarte limpede scârţâitul balamalei uşii şi zgomotul făcut de nemernică, în timp ce o ridica pe fată de pe pat.

Mirată de acea mişcare neobişnuită la pupila sa şi cuprinsă, totodată, de o spaimă subită, reuşise, nu fără mare greutate, să-şi recapete o parte din puteri şi să ajungă pe coridor unde, îngrozită, o văzuse pe cea care-i era cunoscută sub numele de doamna Thibaut pregătindu-se să plece cu Louise, luând-o ca pe o pradă.

Atunci se aruncase asupra mizerabilei şi îi scăpaseră plânsetele auzite de Rigobert.

Spunem „plânsete”, deoarece nu am putea numi altfel sunetele răguşite şi înăbuşite pe care le emitea, deşi intenţia ei evidentă era de a scoate strigăte pătrunzătoare. Din nefericire pentru ea, gâtul său încleştat refuza să lase să-i treacă glasul, făcând-o să devină practic afonă.

La vederea tânărului, Thérèse strigă, arătându-i-o pe Louise Moutier:

— Repede, Rigobert, vino repede să mă scapi de povara asta, ca să mă pot descotorosi de stareţă, altminteri suntem pierduţi.

O clipă îi fu de ajuns ticălosului pentru a înhăţa fata.

Chipul călugăriţei exprimă o spaimă nespusă, căci acum simţea că nu mai are puteri să se opună răpirii pupilei sale. Într-adevăr, de îndată ce avu mâinile libere, necromanta se desprinse cu brutalitate din strânsoarea ei şi începu să coboare scara, împreună cu Rigobert, care purta fata. Dar, văzându-i gata să dispară, sărmana femeie păru să-şi recapete forţele şi porni în urma lor, ca un automat,

sporindu-şi gemetele.

— Dracu s-o ia de plângăcioasă! se mânie fostul comediant. Mult o să ne mai conducă în felul acesta? Va sfârşi prin a ne da de gol. Pe cinstea mea, cu atât mai rău; în cazuri grave, remedii drastice: o voi urca din nou în chilia ei şi o voi lega de pat cu cearceafurile. Hai, ia-o tu pe micuţă.

— Aşteaptă, ripostă Thérèse. Va urca ea singură. Şi întorcându-se către stareţă, femeia îşi aţinti asupra ei fulgerul privirilor şi-şi întinse mâinile în direcţia corpului acesteia cu un gest foarte autoritar.

— Ai înnebunit? o întrebă tânărul. Ţi-am spus s-o ţii tu pe fată.

— Dormi!… porunci Thérèse fără a-i răspunde. Dormi! Vreau să dormi!…

Auzind aceste cuvinte, maica superioară fu cuprinsă de o ultimă revoltă şi, întinzând cu putere mâinile spre a încerca s-o apuce pe domnişoara Moutier, strigă, de data aceasta cu un glas sfâşietor:

— Louise, Louise!… fiica m…

Dar nu fu în stare să rostească mai mult. Se opri deodată, ca şi cum în faţa ei s-ar fi înălţat o barieră. Parcă ar fi primit o lovitură.

— Dormi!… repetă Thérèse, mărindu-şi intensitatea privirii.

Braţele călugăriţei se lăsară în jos, iar pleoapele, după ce clipiseră de mai multe ori, se coborâră încet peste ochii pe care, puţin câte puţin, îi acoperiră pe deplin.

— Acum, porunci doamna Vignon, înapoiază-te în camera ta şi rămâi acolo până când soarele va fi străbătut un sfert din drumul său.

Supunându-se cu docilitate ordinului, maica Philippine sui cu paşi de automat cele câteva trepte pe care le coborâse şi reintră în chilie, a cărei uşă o auziră închizându-se.

— Este uluitor! aprecie Rigobert. Se vede că faci casă bună cu dracul şi n-aş dori să fiu duşmanul tău, frumoaso…

— Te-ai dus s-o iei pe Blanche de Nevers?

— Da, da, este aici, aproape. Am lăsat-o o clipă la aer

curat, ca să vin să văd ce se întâmpla acolo sus.

— Ei, bine! dă-mi-o pe micuţa Moutier şi du-te s-o reiei pe Blanche… eu mă grăbesc.

Rigobert o înapoie pe copilă femeii Vignon, ieşi împreună cu ea pe coridor şi, în vreme ce complicea sa, înconjurând clădirea, se îndrepta către poarta cea mare, se duse spre locul unde domnişoara de Nevers, fără cunoştinţă, stătea rezemată de zid.

Ajungând lângă Blanche, care continua să fie cufundată într-un somn adânc, ex-comediantul se aplecă s-o ridice. Dar nu-i atinsese nici măcar vârful degetelor, când o umbră se proiectă pe gard şi un glas aspru strigă în spatele său:

— Ei, dar ce se-ntâmplă? Ce faci acolo, Joson? Aş fi tare curios să aflu!

Parcă fulgerat, Rigobert se îndreptă ca un resort şi făcu o întoarcere care-l aduse aproape nas în nas cu moş Tanguy. Stupefacţia ce-l cuprinse pomenindu-se pe neaşteptate în prezenţa bătrânului grădinar fu atât de mare, încât rămase înlemnit şi zăpăcit de nu mai era în stare să scoată nicio vorbă.

Şi totuşi, el era vinovat pentru acea prezenţă. Cauza fusese greşeala de a uita să închidă lucarna micii încăperi, atunci când părăsise căsuţa. Într-adevăr, pătrunzând în locuinţă, aerul rece de afară sfârşise prin a-l trezi pe moş Tanguy. Căci trebuie să spunem că bătrânul soldat, deşi se hrănea cu mâncarea obişnuită de la mănăstire, avea mare grijă să se abţină în ceea ce priveşte lichidele, alcătuite din puţin – foarte puţin – vin, lungit cu multă apă, iar uneori chiar din apă chioară, pur şi simplu.

În mod regulat, el înlocuia acea băutură cu unul sau două pahare de vin de Bourgogne, din care avea mereu câteva sticle bine ascunse în fundul unui dulap, şi care-l satisfăcea pe deplin.

Tot astfel procedase şi în acea seară, scutindu-se, fără a-şi da seama, de înghiţirea narcoticului ticăloasei Vignon. Şi aşa se explica trezirea lui, sub efectul răcorii nocturne.

Simţind cum frigul îl mângâie cu aripa lui rece, se gândise, pe bună dreptate, că trebuia să fi rămas vreo uşă

sau fereastră deschisă, şi se sculase spre a verifica. Începuse prin a controla uşa şi fereastra camerei sale şi, văzând că ambele erau închise ermetic, se dusese în cămăruţă, unde descoperise imediat geamul ridicat al lucarnei şi dispariţia nepotului său.

Extrem de mirat de lipsa lui Joson, pornise pe dată în căutarea sa şi, după ce scotocise prin toate colţurile grădinii de zarzavat, intrase în grădina mare. Negăsindu-l nici acolo, se pregătea să se întoarcă acasă, spunându-şi că poate, în absenţa lui, tânărul s-o fi întors şi el, când, de departe, zărise o siluetă mişcându-se în preajma mănăstirii.

Se apropiase cu paşi de lup şi-l recunoscuse pe fugar, pe care-l interpelase aşa cum am văzut.

— Hai, răspunde… Te întreb ce faci acolo? repetă bătrânul, privindu-l pe Rigobert cu ochi întrebători, în care s-ar fi putut citi orice altceva decât blândeţe. Ai obiceiul să te plimbi noaptea, băiete?

Printr-o mişcare instinctivă, fostul actor se aşeză în faţa Blanchei, ascunzând-o cu totul vederii moşneagului. Cu toate acestea, situaţia lui era cât se poate de dificilă, căci, dintr-o clipă într-alta, dacă şi-ar fi dat cât de cât osteneala, acesta putea s-o descopere.

Se scurse un sfert de minut, în timpul căruia nemernicul îşi recăpătă sângele rece.

„N-am decât un singur mijloc de a ieşi din încurcătura asta” îşi spuse, de îndată ce izbuti să raţioneze „şi anume, să încerc să cumpăr complicitatea bătrânului, iar dacă refuză, să-l pun în imposibilitatea de a se opune plecării mele cu fata ducelui.”

Şi punându-şi imediat gândul în aplicare, strigă în urechea fostului ostaş:

— Moş Tanguy, vei căpăta cinci sute de livre, dacă mă laşi să-mi fac liniştit treaba ce mi-a fost încredinţată.

— Cum? exclamă, uimit, grădinarul. Ce-mi tot cânţi acolo cu cele cinci sute de livre ale tale şi cu treaba ta?

— Îţi spun că dacă te prefaci că nu vezi nimic din cele ce se vor petrece, îţi voi aduce mâine douăzeci şi cinci de ludovici cu efigia lui Ludovic al XV-lea. E limpede?

Şi, deplasându-se, i-o arătă cu un gest cinic pe Blanche, asupra căreia cădea o palidă rază de lună, creându-i un fel de nimb de martiră.

— Un cadavru! strigă moş Tanguy îngrozit.

— Ba nu! ba nu! protestă Rigobert. Vezi doar bine că tinerica asta doarme.

Bătrânul se aplecă s-o privească pe domnişoara de Nevers şi, după o clipă, îşi înălţă capul. Şocul pe care-l resimţise recunoscând-o îl făcuse să pălească, iar apoi pe chip îi apărură pete vinete. Văzând atitudinea hotărâtă a ticălosului, care acum nu se mai obosea să-şi joace rolul de ţărănoi, înţelegea, în fine, că dacă nefericita ce zăcea în faţa lui se află într-o astfel de stare, înseamnă că există intenţia de a săvârşi asupra ei o crimă de o sută de ori mai înspăimântătoare decât un asasinat.

Aşa încât, neascultând decât de mânia ce-i cuprinsese mintea, se năpusti asupra lui Rigobert, strigând:

— Banditule! Vrei s-o răpeşti pe copilă spre a o arunca pradă poftelor vreunui nenorocit de libertin, nu-i aşa? Dar sunt şi eu pe-aici şi voi şti să te împiedic.

Izbitura pe care i-o dădu ex-comediantului fu aşa de puternică, încât nu lipsi mult ca acesta, neprevăzând agresiunea, să cadă la pământ. Dar se lovi de zid şi se sprijini de el.

— Va să zică aşa, spuse cu o expresie batjocoritoare şi recăpătându-şi echilibrul, vrei să faci pe răul cu mine, în loc să ne înţelegem amândoi frumuşel? Cum vrei, moş Tanguy, te priveşte.

— Da, mă priveşte, şnapanule, răspunse bătrânul, apucându-l de gât. Mai întâi o s-o păţeşti pentru că ţi-ai bătut joc de mine… pentru că m-ai făcut să cred că eşti fiul sărmanei mele Monique, care mai curând ar fi murit decât să aducă pe lume un scelerat ca tine!… Tâlharule! de unde ai furat hârtiile pe care mi le-ai arătat azi-dimineaţă?

— Eşti curios, moşnege… Dar ajunge cu asta. Pentru ultima dată, refuzi oferta mea: cinci sute de livre, mâine, mai înainte de ora zece?

Printr-un fenomen destul de frecvent la surzi,

exasperarea care-l cuprinsese pe bătrânul grădinar aproape că-l făcuse să-şi recapete auzul. Sub stimulul mâniei, nervii săi auditivi îşi recâştigau o parte din sensibilitate, aşa încât el nu pierdea niciun cuvânt din cele pe care i le adresa Rigobert care, totuşi, vorbea la o oarecare distanţă de urechile lui.

— Nu numai că-ţi refuz ruşinosul târg, ripostă, dar te voi şi da pe mâna oamenilor poliţiei, ca să te trimită acolo unde ţi-e locul, adică la galere.

Între timp, se străduia să-l trântească jos pe tânăr, spre a-l face prizonier. Robust cum era, spera să izbutească să-l învingă repede, cu atât mai mult cu cât izbitura cu care aproape că-l răsturnase la început îl îndemna să creadă că rezistenţa lui va fi de mică durată.

Din păcate, se înşela. Rigobert era şi el foarte puternic şi avea, în plus, avantajul tinereţii.

De îndată ce acesta din urmă se convinse că nu era posibilă nicio înţelegere cu fostul ostaş, trecu, de la defensiva în care rămăsese până atunci, la ofensivă. Printr-o mişcare energică îl sili pe moş Tanguy să-i dea drumul, apoi, înconjurându-l cu braţele şi strângându-l puternic, îl prăvăli brusc pe spate, menţinându-l la pământ prin apăsarea unui genunchi pe piept. După care, scoţându-şi din buzunare o batistă, o răsuci ca pe un căluş şi i-o puse bătrânului în gură. De asemenea, desfăcându-şi centura lungă ce-i înconjura mijlocul, îi legă zdravăn cu ea mâinile şi picioarele.

Totul fusese executat cu o asemenea iuţeală, încât sărmanul om nici nu avusese timp să-şi dea seama ce i se întâmplă.

Când Rigobert îl văzu astfel, perfect imobilizat, se ridică şi-i spuse:

— Îmi pare tare rău, „unchiule“ , că am fost silit să recurg la această soluţie extremă. Dar, ştii bine, serviciul Majestăţii Sale mai înainte de orice. Copila asta frumoasă îşi va încheia somnul într-unul din micile saloane ale haremului regal... La revedere şi... fără supărare.

Vorbind astfel, o ridică pe domnişoara de Nevers şi se

îndreptă repede, la rândul său, către poarta cea mare.

Odată ieşit din mănăstire, ticălosul nu se mai gândi decât să se îndepărteze de ea cât mai rapid şi, în curând, putea fi văzut mergând cu paşi mari către Sena, tăind-o de-a curmezişul peste nişte terenuri virane care, în secolul trecut, făceau din acea parte a Parisului, astăzi atât de populată, un adevărat deşert.

3

În urmă cu opt zile, când jupânul Lebel îi transmisese ordinele primite de la doamna de Pompadour, şi anume de a o răpi pe fiica ducelui de Lagardère-Nevers şi de a o preda la casa secretă a regelui, Alcide Rigobert pornise la treabă fără a-şi da prea bine seama de dificultăţile pe care le va avea de înfrânt.

Se convinsese totuşi în curând că misiunea sa era mult mai grea de îndeplinit decât îşi închipuise la început.

După primele informaţii pe care le luase cu privire la modul în care putea pătrunde în mănăstirea augustinelor de la Picpus – locuinţa de moment a fetei pe care urma s-o răpească – înţelesese că asta era o treabă ce necesita o dibăcie puţin obişnuită, fără de care ar da greş cu totul încă de la primii paşi.

Într-adevăr, dacă poarta cea mare a mănăstirii nu se deschidea decât în urma unei autorizaţii speciale date de stareţă, cea mică era aproape la fel de cu neputinţă de trecut, deoarece paza ei era încredinţată lui moş Tanguy, un cerber bătrân care nici nu se lăsa înduioşat şi nici nu putea fi cumpărat.

În ciuda celor şaptezeci de ani ai săi, bătrânul era încă vânjos şi-şi îndeplinea foarte bine dubla slujbă de grădinar şi de paznic. Nu avea, după cum ştim, decât o mică infirmitate: era surd ca o celulă a Bastiliei. Dar asta nu-l stânjenea deloc în realizarea funcţiilor sale.

— Cum. Dracu' – se întreba Rigobert – aş putea pătrunde acolo fără a trezi suspiciuni?

Problema i se părea dificilă şi în zadar îşi muncise creierii ca s-o rezolve, când, într-o seară, întorcându-se prin cartierul Saint-Antoine, după ce petrecuse o parte a zilei studiind mănăstirea din toate părţile, aşa cum o făcea zilnic de o săptămână, fusese acostat de un ţărănoi cu mutră de prostovan, care-l întrebase pe nepusă masă:

— Dom'le, nu-l ştii cumva, dăloc, pă unchi-miu, Yvonnec Tanguy, care-i un fost soldat militar?

„Nu” – fusese cât pe-aci să răspundă scurt Rigobert, pentru a se descotorosi de el.

Dar înainte de a rosti cuvântul, îşi adusese aminte, spre marele lui noroc, că numele de Tanguy era cel al grădinarului inviolabilului locaş pe care-l asedia cu ochii de atâta amar de vreme.

— Cum ai zis? întrebase, oprindu-se brusc în faţa omului. Vrei să ştii dacă-l cunosc pe un fost militar pe nume Yvonnec Tanguy?

— Adevăru'-adevărat, domnu', nu mint deloc! continuase necioplitul. Unchi-miu Tanguy, fratele lu' soră-sa Monique din Quimperlé, dă lângă Quimper.

— Cum arată unchiul dumitale? îl chestionase omul domnului Lebel, vrând să vadă dacă-i va face portretul grădinarului de la mănăstire, pe care-l zărise de mai multe ori în momentul când deschidea poarta pentru furnizori.

— Habar n-am, domnu', i se răspunsese. Eu, cum s-ar zice, nu l-am cunoscut neam.

— Nu l-ai văzut niciodată?

— Să mor dacă mint! Şi asta pen'c-a plecat dă la noi din sat 'nainte să vin eu pă lume.

— Măcar ştii cu ce se ocupă?

— Ba nici atât! nici puţin, nici deloc, nici atâtica!

Răspunsurile negative ale voinicului îl puneau în încurcătură pe Rigobert. Unchiul Tanguy să fie oare acelaşi Tanguy cu cel de la mănăstire? Era important să afle, căci, tot vorbind, ticluise în minte un plan destinat a-i permite să pătrundă, în sfârşit, la călugăriţele augustine. Dar pentru asta, ar fi trebuit să fie absolut sigur că unchiul tânărului din Quimperlé şi grădinarul schimnicelor de la Picpus erau una şi aceeaşi persoană.

— Ascultă, băiete, îi spuse după o clipă de gândire. Astăzi nu-ţi pot da nicio indicaţie precisă cu privire la ruda dumitale. Dar, fiindcă te văd într-o încurcătură şi pentru că îmi place să-i îndatorez pe oameni, mă voi duce chiar deseară să mă informez în legătură cu el, în toate locurile în care obişnuiesc să merg şi, dacă vrei să te afli mâine, la aceeaşi oră, în locul acesta, s-ar putea să-ţi dau lămuriri

utile referitor la el.

— Apăi, domnu', dacă-i aşa, sunt sluga lu' mata, domnu', zise tânărul trăgându-se de o şuviţă de păr, căci continua să-şi ţină în mână pălăria lui mare. Atunci, aşa! mâine, taman după slujba de seară, am să stau înţepenit acilea, aşteptându-te.

Şi cu aceste cuvinte, cei doi interlocutori se despărţiseră, ducându-se fiecare într-ale sale.

Fiind mult prea şiret pentru a neglija acel prilej care putea fi bun, Alcide Rigobert se dusese imediat să dea pe gât câteva păhărele într-o cârciumă din cartier, al cărei patron era un oarecare Bonnard, despre care ştia că furniza vin mănăstirii şi, fără a da nimic de bănuit, îi vorbise despre moş Tanguy.

Cârciumarul, om destul de vorbăreţ de felul său, oferise, fără a se lăsa rugat, o mulţime de informaţii, şi astfel aflase că omul era originar din Quimperlé şi că, pe vremuri, fusese soldat. De nenumărate ori îi dăduse el însuşi lui Bonnard aceste amănunte.

Neavând nevoie să ştie mai multe, Rigobert ieşise din cârciumă şi alergase la un prieten de-al lui, care avea faţă de el multe datorii băneşti şi, drept urmare, era foarte dornic să-l servească.

Se întâmpla că omul, în vârstă de vreo cincizeci de ani, fusese cândva în armată şi-şi păstrase o urmă de înfăţişare militărească. Fără a-i aduce la cunoştinţă planul său, emisarul jupânului Lebel îi explicase ce servicii aştepta din partea lui. Trebuia să se dea drept unchiul tânărului breton pe care i-l va aduce, şi să se descurce astfel încât să-l reţină în locuinţa sa vreme de şapte sau opt zile. După care urma să-i facă vânt fără prea multe fasoane, băiatul fiind prea prost pentru ca măcar să se supere pe el.

Individul a acceptat fără nici-o dificultate să joace rolul ce i se distribuise şi a doua zi, după ce-l găsise pe tânărul din Quimperlé, punctual, la locul întâlnirii, Rigobert îl condusese la amicul său, pe drum asigurându-l pe băiat că reuşise să-i găsească ruda.

Întrevederea fusese înduioşătoare, iar prietenul ex-

actorului reuşise să fie atât de iscusit, încât „nepotul” său n-a bănuit defel înşelăciunea.

Odată sfârşite primele efuziuni, Rigobert propusese ca ei trei să facă un mic chef pentru a pecetlui mai bine recunoaşterea. Propunerea fusese acceptată, aşa cum lesne ne închipuim, mai ales că cel care făcea cinste era bunul şi inimosul Alcide. Coborâse să cumpere cele necesare, îndeosebi numeroase sticle de vin, şi cei doi complici se aşezaseră la masă împreună cu cel pe care-l păcăliseră.

Tânărul din Quimperlé mânca şi bea ca un adevărat breton ce era.

— Mamă Doamne! Mamă Doamne! spunea cu admiraţie, înghiţind vinul ce i se turna cu dărnicie. Ăsta chiar, că-i un cidruleţ bun, potrivit la gust şi tare de te arde! Fără să mint, c-ar fi păcat!

Numai că, nefiind obişnuit să bea must de cidru, la cel de al şaselea pahar plin ochi se rostogoli sub masă, beat criţă.

Asta şi urmăriseră ceilalţi doi. Îl dezbrăcaseră şi-l culcaseră pe pat. Intrând în stăpânirea veşmintelor şi documentelor băiatului, Rigobert plecase, recomandându-i din nou prietenului său să nu-l lase pe tânăr să-i scape înainte de data convenită.

Acum era în măsură să-şi pună în aplicare planul, căci bretonul, căruia „cidruleţul” îi dezlegase limba, istorisise pe larg toate poveştile sale de familie, într-un jargon ciudat, pe care ex-comediantul, decis să-l utilizeze spre propriul profit, îl studiase fără a lăsa să-i scape nici o nuanţă.

Aşadar, lui Rigobert nu-i mai rămăsese decât să-şi dea înfăţişarea unui ţăran breton, pentru a-l înlocui fără greutate în faţa adevăratului moş Tanguy.

Obţinuse deja costumul – e drept, cam prea larg pentru el, căci voinicul de la care-l împrumutase cu atâta delicateţe era clădit ca un taur tânăr – şi se pricepea să imite pronunţia nazală. De altminteri, mulţumită vechii sale meserii de actor, nu avea să-i fie greu să-şi realizeze cu succes vicleşugul.

În dimineaţa zilei premergătoare dublei răpiri de la

mănăstirea Picpus, bătrânul Tanguy era ocupat să cureţe de omizi un răzor de anghinare, când o pietricică, aruncată de afară, îi căzuse pe braţ.

— Fir-ar el de pat de muschetă! ocărise (acea înjurătură inocentă era singura la care stareţa acceptase să închidă ochii, ţinând seama de răul ireparabil pe care o împuşcătură a respectivei arme i-l făcuse omului). Ia stai puţin, ia stai, puşlama… o să-ţi lungesc eu urechile!…

Şi, luând o prăjină lungă de care se slujea ca arac pentru mazăre şi cu care avea de gând să mângâie viguros coastele agresorului său, pornise către poarta furnizorilor, pe care o deschisese repede, gata să alerge în urmărirea îndrăzneţului pus pe şotii. Dar abia se rotise poarta în balamale, că moş Tanguy se pomenise cu gâtul cuprins de două braţe robuste care-l strângeau mai-mai să-l înăbuşe şi, în acelaşi timp, simţise pe obraji două sărutări zgomotoase.

Bietul om, uimit peste măsură de acea îmbrăţişare neaşteptată, rămăsese la început nemişcat, ca înlemnit.

În cele din urmă, reuşind să se desprindă din strânsoarea în care simţea că-şi pierde răsuflarea, se apucase să-l privească pe cel care se deda la acea ciudată explozie de dragoste.

Era un lungan tânăr de douăzeci şi trei-douăzeci şi patru de ani, cu o faţă rumenă şi cu o expresie de stupizenia tâmpă, îmbrăcat într-un costum de ţăran breton. Lângă el, pe pământ, se afla un pachet legat de capătul unei bâte zdravene din lemn de corn.

— Mamă Doamne! Mamă Doamne! Da’ tare-mi pare bine, unchi-miu, că te văz! schelălăi tânărul cu o voce piţigăiată şi dând să se arunce din nou de gâtul bătrânului. Apoi chiar că da, unchi-miu, fără să mint dăloc, chiar că mă bucur!

— Cum?… Ce spui?… îl întrerupse bătrânul, care nu auzea nimic din frazele debitate de necunoscut.

— Îţi ziceam, unchi-miu, că iată-mă-s, nepotu’ lu’ matale, Joson… Joson Miroux, fecioru’ lu’ sora matale, Monique din Quimperlé, dă lângă Quimper.

De data aceasta, tonul băiatului devenise atât de

puternic, încât reuşise să facă să vibreze timpanul amorţit al unchiaşului.

— Dumneata!… tu!… nepotul meu!… exclamase după un moment de uluire şi crezând că n-a auzit bine.

— Da, unchi-miu… Fecioru' lu' sora matale Monique, repetase bădăranul. Ştii doar, aia de l-a luat cu cununie pe Yves Miroux, ăl de topea cânepa?

Acele cuvinte îi reamintiseră imediat bătrânului soldat o că atunci când, cu douăzeci şi cinci de ani în urmă, plecase la armată, lăsase în sat o soră mai mică decât el, de curând căsătorită şi despre a cărei soartă nu mai aflase de atunci nimic, deoarece nu se mai întorsese niciodată acolo.

Ne putem lesne închipui ce uimit era să primească, deodată, ştiri în legătură cu ea, ba încă într-un mod atât de ciudat. Şi, pentru prima dată după foarte multă vreme, simţi în inimă un soi de înduioşare.

— Monique!… eşti fiul lui Monique?… întrebă cu vădită emoţie.

— Adevăru'-adevărat, unchi-miu, eu îs copilul ei, şi ea-i aia de m-a trimis la mata, răspunsese bretonul, venind cu gura până lângă urechea bătrânului grădinar.

— A! ea te-a trimis? Aşadar şi-a mai adus aminte de mine… după douăzeci şi cinci de ani?

— Pă sufletu' meu! Dacă-i vorba de adevăr-adevărat, apăi ăsta-i adevăru'-adevărat, că şi-a adus aminte. Ba încă-şi aducea aminte de multe ori. Nu trecea săptămâna să nu se vaite cam aşa: „Frate-miu, săracu' Yvonnec al meu, bună Fecioară! Ce-o mai fi fost făcut, de când ne-a lăsat? Unde-o fi fiind la ora asta, acum în prezent?”

— Adevărat? Spunea ea aşa?!… Când te-oi întoarce în sat, să-i spui…

— Mamă, Doamne! Of! Mamă, Doamne! da' n-o să mă-ntorc neam, nici deloc, nici prea curând, unchi-miu, îl întrerupsese Joson, făcând o strâmbătură de-ţi rupea inima.

— Dar de ce?

— Doamne! Of! Mamă, Doamne! repetă tânărul, pen'că buna femeie şi-a dat sufetu'!

— A murit? strigase moş Tanguy, profund îndurerat la

auzul acelei veşti.

— Din păcate, da. E o lună-n cap d-atunci… Ce nenorocire!…

Rostind aceste cuvinte, voinicul se pornise pe plâns şi pe gemete jalnice.

Moş Tanguy însuşi avea ochii umezi şi era foarte tulburat; căci plăcerea pe care o simţise aflând că sora lui nu-l uitase, fusese urmată de durerea de a o fi pierdut.

Cu toate acestea, socotind că un bărbat – cu atât mai mult un fost ostaş – trebuie să se întărească în faţa durerii, se stăpânise şi reluase vorba.

— Haide, puştiule, nu trebuie să te văicăreşti aşa. Este o nenorocire, într-adevăr, şi încă una mare, sunt de acord. Dar, la urma urmei, nici tu şi nici eu nu puteam face nimic. Încetează-ţi plânsul sau, cel puţin, nu mai plânge aşa de tare.

— O să-ncerc, unchiule, replică Joson, ştergându-şi ochii cu amândouă mâinile. Dac-ai şti ce femeie bună era mama!… Of! fără să mint, când o văz’t că ăsta era sfârşitu’ sfârşitului şi că trebuia să se ducă la Dumnezeu, m-a chemat lângă ea şi mi-a zis aşa: „Joson, bietu’ meu băiat, uite că acuşi-acuşi vine horcăitu’ morţii… Când oi fi în pământ, uite ce să faci: pen’că nu eşti prea mintos, ba chiar eşti o ţâră *idiot,* şi pen’c-aici cam râd oamenii dă tine din pricina asta, aşa că nu-ţi poţi găsi dă lucru, o să pleci din sat ş-o să te duci să-l cauţi pă unchi-tu, Yvonnec. Nu ştiu unde-o fi fiind, nici dacă mai e pă lumea asta. Dar am ca o idee că nu-i mort dăloc şi că trăieşte în Paris. E-un fost soldat militar şi, după câte-am auzit, foştii ăştia se cam sălăşluiesc, toţi, în capitală. Aşa că vei pleca acolo, ş-o să-l caţi cât ăi putea, peste tot, în oraşu’ ăla mare. Când l-ăi găsi – dac-o să-l găseşti – să-i spui: „Unchi-miu, eu îs fecioru’ lu’ sora matale Monique şi vin la mata în scopu’ ca să-mi găseşti să fac ceva, pen’că la noi nu-i dă lucru pentru mine.” Şi a mai adăugat: „O să te rostuiască pă undeva, oriunde, pen’că la Paris e loc pentru toţi care are braţe, chiar şi pentru nişte nevinovaţi ca tine.” Aşa că, dă cum am înfipt crucea pă mormântu’ ei, mi-am făcut bagaju’ ş’-am

pornit la drum. Şi, îndată ce-am pus picioru-n Paris, acu' trei zile, am întrebat pă toţi pă care-i întâlneam: „Nu-l ştiţi dăloc pe unchiu-miu Yvonnec Tanguy, un fost soldat militar? „Nu”, îmi răspundeau unii, râzându-şi dă mine… „Da' ce face unchi-tu?”, mă întrebau alţii. „Habar n-am, fără să mint”, le răspundeam ăstora. „Tot ce ştiu e că e frasu lu' sor-sa Monique Miroux din Quimperlé, dă lângă Quimper.” Şi, mamă Doamne! îţi vine să crezi că asta nu-i lămurea neam, că nici unu' din ei nu-mi putea da informaţii despre mata. Două zile pline am tot umblat pân oraş, fără să am mai mult noroc, şi începeam să-mi ies din pepeni când ieri, pă-nserat, aşezându-mă la o masă-ntr-o cârciumă din cartierul Saint-Antoine, ca să-mi vâr ceva între măsele, mi-a venit gându' să-i pun întrebarea mea şi patronului. „Moş Tanguy!”, numa' ce-l auz că-mi zice. „Păi bine' nţeles că-l ştiu: e grădinaru' dă la mănăstirea maicilor augustine din Picpus. Din când în când îi vând câte-o sticlă de ţuică, să-i mai dau curaj bietului om.”

— Ia te uită, te aflai la Bonnard? îl întrerupsese bătrânul grădinar. Într-adevăr, câteodată cumpăr de la el câte o sticlă de coniac.

— Adevăru'-adevărat? Da, asta e: Bonnard! I-am văz't numele pă firmă… „Mulţam frumos!” – i-am zis bucuros. „Apoi atunci dau o fugă la Picpus.” „Degeaba te duci astăseară” —mai zice cârciumaru'. „N-o să poţi intra deloc.” Şi-mi zice cum că mata nu deschizi poarta decât în anumite zile şi la anume ore. „Atunci la ce ore trebe să mă duc?” îl întreb. Şi-mi răspunde: „Poimâine pă la ora două. E tocma' ziua furnizorilor ş-o să intri cu ei odată.” „Bine”, zic. „O să mă duc poimâine.” Da' când m-am trezit azi-dimineaţă, am simţit că n-o să pot niciodată să-ndur să am răbdare încă o zi mai 'nainte să te văz, şi iată-mă pornind repejor spre Picpus. Sunt aci dă mai bine d-o oră, ba bine că nu, şi chiar ăsta-i adevăru'. Şi când te-am văz't, pân gaura cheii, în grădina de zarzavaturi, mai întâi te-am chemat până n-am mai putut. Şi dac-am văz't că nu te mişti, mi-am adus aminte că prietenu' lu' mata, Bonnard, mi-a zis că ai urechile-astupate şi, mamă, Doamne! ca să-ţi dau de ştire

că-s acilea, ţi-am azvârlit o pietricică.

— Care-a fost cât pe-aci să mă omoare, prostule, îl certase în glumă bătrânul.

— Nu se poa’, unchi-miu!

— Ei, na! întreabă-mă pe mine… În sfârşit, n-are nicio importanţă: nu mă plâng, pentru că dacă n-ai fi făcut aşa, nu te-aş fi văzut decât abia mâine. Dar taică-tău, a murit şi el?

— O! el, când s-a dus, io nu eram mai ’nalt dăcât atâtica.

— Bietul de tine, iată-te singur, acum!

— Din păcate, da, unchi-miu. Nu te mai am decât pă mata.

Moş Tanguy rămăsese pe gânduri. Hotărât lucru, nu-şi va abandona nepotul. Cu toate acestea se întreba ce va face cu el. Să-l ţină la mănăstire, nici nu era de imaginat. Cu excepţia lui, niciun bărbat nu avea dreptul de a intra acolo.

— Joson, i se adresase, nu ştiu încă ce-am să-pot face pentru tine. După câte îmi dai de înţeles, nu eşti prea isteţ şi, în condiţiile astea, mi se pare destul de greu să-ţi găsesc o slujbă. Nu vreau totuşi ca sora mea să se fi bizuit degeaba pe fratele ei şi voi încerca să-ţi găsesc ceva de lucru. În orice caz, te previn că nu vei putea rămâne lângă mine: regulamentul locului se opune cu stricteţe. Aşa că doar în afară aş putea să-ţi găsesc un rost. Numai că, al naibii să fiu dacă ştiu unde. Mai întâi şi-ntâi, ce te pricepi să faci?

— Fără să mint, că-i păcat, declarase băiatul, ştiu să sap, să plivesc, să prăşesc, să stropesc, să sădesc varză, morcovi, napi şi încă o grămadă dă alte lucruri, cam dă soiu’ ăsta, să-nţelege.

— Văd ce ţi s-ar potrivi: o slujbă la un zarzavagiu. Asta se nimereşte bine, pe cuvânt. Pe-aproape de Vincennes sunt mulţi dintr-aceştia, şi tocmai zilele astea trebuie să mă duc pe-acolo să caut sământă de legume. O să te angajez la unul din ei.

La auzul intenţiilor pe care moş Tanguy le avea în legătură cu el, tânărul din Quimperlé nu-şi putuse reţine un gest iute de dezamăgire, şi nicio contractare bruscă a

trăsăturilor, care-i transformase cu totul expresia de stupizenie a feţei. Dar totul fusese atât de rapid, încât unchiaşul nu-şi dăduse seama de nimic.

— Da, dar de acum şi până când voi merge la Vincennes, ce să fac cu tine? adăugase.

— Ce-vrei mata, unchi-miu.

— Ai ceva bani?

— Aveam treizeci dă monede d-argint când am plecat din Quimperlé… Mi-a mai rămas una ş-atât.

— E puţin, asta nu-ţi ajunge pentru mai mult de două zile.

Bătrânul se cufundase din nou în gânduri.

— Ascultă, Joson, îi spusese după un timp, uite cum ne-am putea aranja pentru moment. Vei intra în grădină, te vei instala în coliba mea şi vei sta acolo liniştit, fără să faci niciun zgomot. Eu mă voi duce să-i explic treaba doamnei Stareţe şi-i voi cere permisiunea de a te ţine lângă mine trei sau patru zile, adică până-ţi găseşti o slujbă. Înţelegi?

— Da, unchi-miu, răspunsese Joson, ai cărui ochi sclipiseră, de astă dată, cu o lucire de bucurie.

Şi moş Tanguy se întorsese în grădină, luându-l cu sine pe nepot, pe care-l condusese imediat la ceea ce el numea, poate cu puţin dispreţ, *coliba* lui şi care era, de fapt, o căsuţă din cărămidă, lipită de zidul împrejmuitor, în apropiere de poarta de intrare. Îl închisese acolo pe băiat răsucind de două ori cheia în broască şi se dusese apoi la maica superioară spre a obţine din partea ei autorizaţia pentru găzduirea lui Joson timp de câteva zile.

Nu trecu un sfert de oră că se şi întorsese.

— Ai noroc, băiete, îi anunţase nepotului. Doamna Stareţă binevoieşte să îngăduie să te adăpostesc aici până ce-ţi vei face un rost.

O nouă sclipire de bucurie, şi mai intensă decât prima, strălucise în ochii tânărului din Quimperlé.

— Adevăru'-adevărat! E o femeie de treabă, doamna Stareţă a matale, unchi-miu – declarase – ş-o să-i zic un „mulţumesc" mare dă tot când oi vedea-o.

— Şi chiar că vei avea pentru ce, căci, vezi tu, ceea ce

face este interzis prin regulamentul mănăstirii. Dacă treaba s-ar afla în afară, ar primi o mustrare zdravănă din partea arhiepiscopului, care nu glumeşte cu lucrurile-astea. Aşa încât va trebui să stai cât mai mult ascuns.

— O să m-ascund, unchi-miu, o să stau tot timpu-n camera asta, dacă trebe.

— Nu ţi se cere chiar atâta. Vei putea să m-ajuţi lucrând câte ceva în grădina de zarzavaturi. Dar sub niciun pretext – ţine minte, sub niciun pretext – să nu treci de gardul viu pe care-l vezi acolo, căci dac-o faci, vei fi dat afară imediat.

— ’Nţeles, unchi-miu, ’nţeles. Îţi promit că vârfu’ sabotului meu n-o să se-ntoarcă nici măcar o dată în direcţia aia.

— Bine, aşa să fie, am încredere în tine.

— Da’ când o s-o văz, pe doamna Stareţă a matale?

— Acuşica, după masa de prânz… Fiindcă nu trebuie să fii văzut de nimeni din mănăstire, mi-a spus că va veni dânsa aici, ca să i te prezint. Vrea să te cunoască, fireşte.

— Aşa şi trebe, unchi-miu.

— Până atunci, dacă nu eşti prea obosit, poţi să-ncepi deja, să-mi dai o mână de ajutor, să termin de curăţat anghinarea de omizi.

— Îs gata să te servesc, unchi-miu… şi cu mare bucurie. Nu-mi place cum s-ar zice dăloc să stau, fie ş-un minut, fără să muncesc.

— Atunci, la treabă.

La ora unu după prânz, venise maica superioară.

— Acesta-i băiatul, doamnă Stareţă, îi spusese moş Tanguy, arătându-i-l pe Joson, care stătea în picioare lângă el, bâţâindu-se cu stângăcie şi având întipărită pe chip o expresie şi mai tâmpită decât o avusese de dimineaţă. Stareţa îl cercetase pe nou-venit cu o privire atentă.

— Bietul de el nu-i foarte dezgheţat, adăugase bătrânul. Ştiţi, n-a plecat niciodată din sat, dar încetul cu încetul, aerul de la oraş îl va face să devină mai îndrăzneţ. Şi, de altfel, pentru munca pe care o va avea de îndeplinit acolo unde-i vom găsi de lucru, n-are nevoie de prea multă

isteţime.

Pe măsură ce-şi aţintea privirea asupra mocofanului, ochii călugăriţei erau tot mai sfredelitori. Înfăţişarea personajului nu-i plăcea decât pe jumătate.

Joson părea cam stânjenit de privirile ei şi, din când în când, căuta să i le evite.

— Nepotul dumitale are, fără îndoială, hârtii care să-i stabilească identitatea? îl întrebase stareţa pe grădinar.

— Pe cinstea mea, am uitat să mă încredinţez, mărturisise acesta, dar trebuie să aibă aşa ceva. Nu-i aşa, Joson, că ai hârtii dintr-astea?

— Adevăru'-adevărat, unchi-miu, făr' să mint, replicase bretonul. Mă duc să ţi le-aduc.

Îşi luase pachetul, scotocise înăuntru şi scosese de-acolo un soi de plic din pânză, care conţinea diverse hârţoage.

— Na, poftim, unchi-miu, îi spusese lui moş Tanguy, întinzându-i-le una câte una. Uite, mai întâi, actu' meu dă botez, apoi extrasu' dă moarte a lu' răposata biata dă maică-mea, şi uite-l şi p-al lu' tata.

Unchiaşul, neştiind să citească, le trecea, pe rând, stareţei, care le cerceta în amănunţime.

— Sunt într-adevăr doveditoare – declarase după ce le sucise şi răsucise pe toate părţile – şi stabilesc, fără posibilitate de îndoială, identitatea băiatului... Este tot ce doream să ştiu.

— O! eu, unul, n-a trebuit să mă uit de două ori ca să fiu sigur că-i cu adevărat feciorul soră-mi Monique: este izbitor cât de mult are aerul familiei şi, văzându-l, aş putea crede c-o am în faţă pe mama lui.

Stareţa fusese pe punctul de a-i mărturisi lui moş Tanguy că, în acest caz, sora nu trebuie să-i fi semănat prea mult, căci trăsăturile lui Joson se deosebeau total de cele ale grădinarului. Dar se gândise c-ar face mai bine să păstreze remarca pentru ea şi, după o ultimă privire către cei doi ţărani din Quimper, se îndepărtase spunându-şi: „Băiatul acesta ar trebui să fie supravegheat. Ochii lui nu-mi plac deloc."

Ştim deja că, făcând-o să bănuiască vreo fraudă, intuiţia

maicii Philippine n-o înşela deloc, dar intenţiile sale de supraveghere nu aveau să împiedice îndeplinirea dublei răpiri puse la cale de Rigobert, falsul nepot al lui moş Tanguy, împreună cu Thérèse Vignon.

4

La 20 iunie 1763, adică a doua zi după întâmplările descrise mai înainte, un mare număr de oameni se înghesuiau în preajma noii pieţe Ludovic al XV-lea.

Se inaugura statuia pe care starostele negustorilor, Gabriel-Jérôme de Bullion, hotărâse, în 1744, împreună cu consilierii municipali, s-o înalţe în cinstea regelui, spre aducerea-aminte a însănătoşirii acestuia, în urma bolii care se abătuse asupra lui la Metz şi care fusese cât pe-aci să îmbrace în doliu Franţa.

Poate că va stârni mirare faptul că acea hotărâre, luată cu optsprezece ani în urmă, aşteptase atât de mult timp până să fie pusă în aplicare. Dar primii cincisprezece ani fuseseră folosiţi de către sculptorul Edme Bouchardon spre a-şi desăvârşi opera, iar ceilalţi trei, pentru a căuta amplasamentul unde avea să fie instalată statuia.

Amplasamentul ales – şi care urma să primească denumirea de „piaţa Ludovic al XV-lea” – era un spaţiu larg, cuprins între Sena, depozitul de bijuterii al Coroanei, palatul Tuileries şi Champs-Elysées.

Ornamentarea pieţii nu a fost începută decât mai târziu, după desenele lui Gabriel.

În epoca aceea, podul care leagă cele două maluri ale fluviului nu exista încă şi, aşa cum am spus mai înainte, piaţa era oarecum închisă între boschete – spre vest, bariera Senei – către sud, terasele de la Tuileries – la est, şi depozitul Coroanei – la nord, unde se forma colţul cu noua stradă Royale.

Deci, după cum spuneam, în ziua aceea se inaugura impunătoarea efigie a lui Ludovic al XV-lea.

Datorită importanţei ceremoniei, regele asistă împreună cu întreaga sa Curte. Pe o estradă, bogat împodobită şi îmbrăcată în catifea roşie cu franjuri aurii, stătea monarhul, având în spatele lui, la dreapta, pe doamna de Pompadour şi, în acelaşi rând cu ea, o tânără femeie de vreo treizeci de ani, de o frumuseţe mândră şi îndrăzneaţă, care se numea

doamna marchiză de Coislin.

Deşi era o nouă-venită – apariţia sa la Curte nu data decât de cel mult trei luni – nimeni nu ignora faptul că ea se pricepuse să câştige, încă din prima zi, bunăvoinţa lui Ludovic al XV-lea, care nu pierdea nicio ocazie de a-şi manifesta preferinţa pentru ea, lucru ce n-o mulţumea deloc pe marchiza de Pompadour.

La orele trei fix, perdeaua ce înfăşură statuia fu ridicată şi opera lui Edme Bouchardon apăru în faţa ochilor mulţimii.

După ce monarhul admirase îndeajuns propria-i imagine, Alexandre de Ségur, marele staroste al poliţiei, înaintă până la picioarele estradei şi rosti un lung discurs, în cinstea regelui, scoţând în evidenţă marile şi nobilele fapte pe care le săvârşise.

Se spune că discursul era atât de umflat, atât de plin de exagerări în toate privinţele, încât semăna mai mult a satiră decât a panegiric. În aşa măsură, încât Ludovic al XV-lea, care nu era un prost, a părut jenat. Cu toate acestea l-a ascultat până la capăt fără a-l întrerupe, mulţumindu-se să-şi ascundă stânjeneala – atunci când frazele sforăitoare ale starostelui poliţiei deveneau mult prea laudative – întorcându-se când spre doamna de Pompadour, când către doamna de Coislin, ca pentru a le cere părerea. Întrebare mută, la care şi una şi cealaltă răspundeau cu un zâmbet şi printr-un semn aprobator din cap, deşi nu auzeau niciun cuvânt din cele ce se spuneau, datorită ocupaţiei lor constante de a-şi arunca, reciproc, priviri pline de ură şi dispreţ.

La orele cinci, totul era terminat şi Ludovic al XV-lea se pregăti să se întoarcă la Versailles.

Aproape imediat, doamnele de Pompadour şi de Coislin părăsiră şi ele piaţa. În clipa în care cea dintâi era gata să urce în trăsură spre a-l ajunge din urmă pe regescul său amant, a cărui caleaşcă se îndrepta deja în goană către Cours-la-Reine, un bărbat, care-şi croise drum prin grupul de persoane din anturajul său, i se adresă cu glas reţinut:

— Doamnă marchiză, ordinele v-au fost executate. Micuţa se află la locul indicat.

— Ah! exclamă bucuroasă favorita. A putut fi răpită, în cele din urmă!

— Azi-noapte, doamnă.

— Bine, îţi mulţumesc mult, jupân Lebel. Sunt încântată de cele ce-mi comunici. Întoarce-te repede acolo. Mă voi duce deseară să dau porunci cu privire la respectiva domnişoară.

Bărbatul plecă.

Doamna de Pompadour o căută din ochi pe vecina sa de estradă, de care se depărtase şi, zărind-o la o distanţă de câţiva paşi, îi aruncă o privire, de data aceasta de triumf. Dar, spre marea sa uimire, aceasta îi răspunse printr-o expresie asemănătoare.

În timpul scurtei convorbiri a favoritei cu jupânul Lebel, o femeie, care nu era alta decât Thérèse Vignon, se apropiase de doamna de Coislin şi-i şoptise:

— Doamnă, sunt fericită să vă încunoştinţez că tânăra Louise Moutier se află la castelul dumneavoastră din Chèvreloup.

— Ah! exclamase, cu aceeaşi bucurie, marchiza. Aţi izbutit să puneţi mâna pe ea?

— Da, doamnă, azi-noapte.

— Mulţumesc. Îţi sunt foarte recunoscătoare şi te voi plăti în consecinţă. Întoarce-te la ea; fără îndoială, îmi vei fi necesară.

Şi iată pentru ce ochii doamnei de Coislin avuseseră o strălucire asemănătoare cu cei ai doamnei de Pompadour.

Extraordinara longevitate a perioadei de favoritism a doamnei de Pompadour, care data din 1745, se datora unei dibăcii cu adevărat diabolice pe care o desfăşura fără încetare, dacă nu spre a păstra inima lui Ludovic al XV-lea care, deja de câţiva ani, se răcise în ceea ce o privea, măcar pentru a evita ca acesta să nu încheie o altă legătură serioasă, al cărei rezultat ar fi fost, cu siguranţă, dizgraţia ei.

Dibăcia sa consta în următoarele: fiindu-i imposibil să împiedice numeroasele infidelităţi ale regelui, şi temându-se mereu că, printre acele cuceriri trecătoare, nu care

cumva să întâlnească vreuna care să o umbrească, luase decizia de a-i furniza ea însăşi obiectele plăcerii, prezentându-i frumuseţi alese cu propria ei mână şi din partea cărora era, bineînţeles, sigură că n-ar avea nimic a se teme.

— Ludovic al XV-lea n-are decât să aibă capricii, oricâte ar pofti, spunea doamna. Puţin îmi pasă. Esenţialul este să nu aibă nicio metresă.

Ludovic al XV-lea, care nu ţinea neapărat la elementul „neprevăzut”, accepta cu destulă bunăvoinţă acea reglementare a dragostelor sale.

Dar meseria adoptată de doamna de Pompadour nu era o sinecură, căci monarhului îi plăcea foarte mult schimbarea şi cerea tot mereu noi „subiecte de experienţă”. Aşa încât favorita se străduia să le împrospăteze adesea pe acestea, pe care le recruta fie la Curte. Fie din burghezime, ba chiar şi dintre simple muncitoare tinere şi cochete.

Totuşi, cu timpul, obosind să tot caute astfel de vânat, plănui, împreună cu doamnele de Hausset şi de Mirepoix, prietenele şi ajutoarele ei obişnuite în acea vânătoare de femei, să creeze, pur şi simplu, un harem al regelui. În felul acesta, ar putea alege el însuşi pe aceea dintre odalisce care i-ar conveni cel mai mult.

După ce fusese studiat în profunzime de către cele trei doamne, respectivul plan dăduse naştere unui tratat ale cărui clauze fuseseră redactate pe loc.

În esenţă – căci, din cauza cinismului expresiilor folosite, nu ne-am permite să le redăm *in extens*[2] – clauzele stipulau că tinere persoane între cincisprezece şi şaisprezece ani vor fi aduse într-un loc special spre a fi puse la dispoziţia monarhului şi că vor rămâne acolo până ce acesta avea să consimtă să le redea libertatea; că, drept răsplată pentru prizonieratul lor temporar, ele vor primi, la plecare, o importantă indemnizaţie care le va asigura viitorul.

Clauzele primind deplina aprobare a regelui, s-a trecut fără întârziere la instalarea „locului special”. A fost cumpărată la Versailles o căsuţă, la numărul 4 pe strada

---

[2] *In Extenso* (lb. latină) = pe larg. (n.t.)

Saint-Médéric, al cărei amplasament s-ar înscrie, în zilele noastre, în triunghiul alcătuit de străzile Satory, des Rosiers şi Saint-Martin.

Locul – care, pe vremuri, fusese proprietatea unui senior – a fost cumpărat de Ludovic al XIV-lea pentru a-l transforma într-un loc de întâlnire pentru vânătorile regale. Tufişurile din preajma noului adăpost nu întârziaseră să slujească zbenguielilor rumegătoarelor sălbatice cu care au fost populate. De aici se trage denumirea de Parc-aux-Cerfs.

Localitatea Versailles cunoscând o mare dezvoltare sub domnia lui Ludovic al XIV-lea, s-a hotărât despădurirea locului numit Parc-aux-Cerfs. Dar, departe de a se pierde, denumirea a fost trecută asupra întregului cartier din care făcea parte strada Saint-Médéric.

Nu vom descrie scenele scandaloase ce se petreceau zilnic în căsuţa lui Ludovic al XV-lea. Să ne mulţumim spunând că victimele aruncate ca pradă lăcomiei senzuale a acelui principe erau în număr incalculabil şi aparţineau tuturor condiţiilor sociale.

Agenţii din slujba lui Lebel, prim valet al regelui şi ministru al plăcerilor sale, le răpeau de la părinţii lor, cu toate plânsetele şi protestele acestora, cărora li se astupa gura fie azvârlindu-i în închisoare, fie exilându-i – dacă ţipau prea tare, sau, uneori, dându-le o mare sumă de bani dacă acceptau să cadă la o înţelegere.

Să ne grăbim să adăugăm că prea puţini erau cei care se resemnau să se învoiască la acest târg degradant.

Unele dintre acele nefericite rămâneau acolo destul de multă vreme: aşa, de pildă, surorile Murphy, două graţioase irlandeze, pe care Boucher[3] le-a pictat în costumul adoptat de ducesa de Ferrara pentru a poza în faţa lui Tizian[4]. Altele nu treceau pe acolo decât ca nişte umbre, după pofta mai

---

[3] Boucher (Francois) (1703-1770): pictor francez, specializat în scene pastorale şi subiecte mitologice. (n.t.)

[4] *Tizian* (Tiziano Vecellio) (1490-1576): pictor italian, elev al lui Giorgione. A devenit un artist internaţional, lucrând pentru papa şi mai mulţi regi ai Franţei. Arta lui este impregnată de un puternic lirism şi susţinută de o tehnică îndrăzneaţă. (n.t.)

mică sau mai mare pe care i-o stârneau stăpânului, care se despărţea de ele dându-le câte o zestre sau căsătorindu-le cu oameni josnici sau creduli.

În modul acesta de viaţă ciudat, atât regele cât şi marchiza erau în câştig. El, nemaifiind nevoit să aştepte, aşa cum i se întâmplase uneori, să-i fie descoperită o „prospătură”, de vreme ce dispunea de un harem foarte numeros, în care nu trebuia decât să aleagă; ea, văzându-se scăpată de grija pe care o avusese, până atunci, de a se trezi, într-o bună dimineaţă, înlocuită de o rivală serioasă.

Timp de opt ani, lucrurile merseseră în felul acesta, spre deplina satisfacţie a amândurora. Iar metresa titulară, copleşită de favoruri ca niciodată, nu-şi mai văzuse puterea atacată nici pentru o clipă. Dar, la începutul anului 1763, adică la vremea în care se situează istorisirea noastră, a apărut la Curte o oarecare marchiză de Coislin care, imediat, s-a constituit solicitantă la postul ocupat de doamna de Pompadour.

Doamna de Coislin, originară din Milano, era o femeie splendidă, posedând ceea ce se înţelege printr-o „frumuseţe ameţitoare”, atrase imediat atenţia regelui, care fu cuprins pe dată de o pasiune atât de puternică pentru ea, încât le abandonă cu totul pe locatarele de la Parc-aux-Cerfs.

În faţa primejdiei ce-o ameninţa, doamna de Pompadour se sperie cumplit. Nu se putea înşela. Manevrele doamnei de Coislin erau îndeajuns de transparente pentru a nu-i lăsa vreo îndoială cu privire la scopul urmărit. Şi femeia părea atât de sigură de victorie, încât îndrăznea s-o braveze pe favorită în faţa întregii Curţi.

Într-o seară, la Marly, când întâmplarea le alăturase pe cele două rivale la o masă de *bouillotte*[5], la care jucau una împotriva celeilalte, milaneza îi spuse deodată favoritei, cu o nechibzuită insolenţă:

— Pun totul la bătaie!

Şi, deoarece doamna de Pompadour păstra tăcerea, mai

[5] *Bouillotte* (lb. franceză): joc de cărţi obişnuit în Franţa în secolul al XVIII-lea. (n.t.)

spuse o dată că pune totul pe o miză, adăugând triumfătoare:
— Am brelan de regi!
Rostind cuvintele, o privise pe favorită cu o expresie atât de victorioasă, încât aceasta prinse cu uşurinţă aluzia. Furioasă la culme, aproape că-şi azvârli cărţile în nasul îndrăzneţei.
Ca pentru a-i spori ciuda, Ludovic al XV-lea, care văzuse de departe scena, se apropie între timp şi, voind să răscumpere lipsa de respect a metresei sale faţă de o persoană de rang nobil, luă braţul doamnei de Coislin şi făcu împreună cu ea un tur al saloanelor.
Aceasta era o favoare ce putea fi considerată drept o mărturisire publică a pasiunii monarhului. Şi, din acea zi, favorita văzu împuţinându-se cu repeziciune omagiile ce i se aduceau de când ajunsese la putere şi constată, în acelaşi timp, că acele omagii se îndreptau acum către doamna care începea deja să fie numită „cea nouă."
Dar nu era ea femeia care să se lase detronată atât de lesne. Se gândea că, oricât de puternic ar fi, capriciul regelui pentru frumoasa milaneză nu avusese timp să se înrădăcineze adânc în inima lui şi că, fără îndoială, va fi în stare să-i împiedice deplina înflorire.
Ce trebuia să facă, oare, în acest scop?
Să-i opună doamnei de Coislin o femeie ale cărei farmece să facă asupra regelui o impresie mai puternică decât ale acesteia. Soluţia i se părea infailibilă, astfel încât porni imediat în căutarea celei de care urma a se sluji spre a-şi eclipsa rivala şi a-şi păstra situaţia. Treaba nu era uşoară, căci, deoarece doamna de Coislin avusese puterea de a-l face pe rege să abandoneze haremul din Parc-aux-Cerfs, care conţinea totuşi frumuseţi de prim ordin, trebuia să găsească o odaliscă a cărei perfecţiune s-o întreacă pe cea a acestora… şi chiar pe a marchizei. Aşa încât trecu mult timp până s-o întâlnească pe cea dorită. În cele din urmă, reuşi.
Într-o zi, când, împreună cu doamnele du Hausset şi de Mirepoix, se plimba înspre Vincennes, văzu trecând, într-o

caleaşcă, două fete minunat de frumoase, acestea fiind domnişoarele de Lagardère-Nevers şi Louise Moutier, ce făceau una din acele excursii despre care am vorbit.

Marchizei îi scăpă o exclamaţie de bucurie.

— Iată pasărea rară pe care o căutăm, le declară confidentelor sale, arătându-le drăgălaşa pereche. Sunt de părere că, în faţa unei asemenea comori, Coislin n-o să prea strălucească… Ce spuneţi, dragele mele?

— Într-adevăr, replicară cele două doamne. Copilele sunt fermecătoare. Care este, după aprecierea dumneavoastră, pasărea rară?

— Cea brună, fără discuţie! Cum puteţi pune o asemenea întrebare?

— O minune! încuviinţă doamna de Mirepoix. O adevărată minune!

— Necazul este că, pentru noi, ea este fructul oprit, remarcă doamna du Hausset.

— Cum aşa?

— Pentru că e domnişoara de Nevers şi fiindcă – trebuie să admiteţi – nu putem acţiona cu ea aşa cum facem de obicei cu fetele de rând.

— Draga mea, ripostă cu neruşinare doamna de Pompadour, te înşeli cumplit dacă-ţi închipui că acest considerent mă va opri. Fie că este sau nu domnişoară de Nevers, micuţa asta pare să îndeplinească toate condiţiile dorite pentru atingerea ţelului pe care-l urmăresc şi, orice…

Se întrerupsese brusc şi-şi ascunsese chipul retrăgându-se în fundul trăsurii, căci, într-o caleaşcă ce venea din sens opus, i se păruse că recunoaşte faţa încântată şi batjocoritoare a marchizei de Coislin.

— … şi orice aţi putea crede – continuă, ca un fel de sfidare, după trecerea celeilalte trăsuri – ne vom purta cu această fiică de duce exact la fel cum procedăm cu celelalte.

— Şi totuşi, obiectă doamna du Hausset, puţin mirată de lipsa de consideraţie cu care favorita intenţiona să trateze o persoană nobilă, nu vă temeţi că, atunci când va afla cine este fata, regele nu va fi prea mulţumit că i-a fost predată

fiica unuia dintre cei mai buni gentilomi ai săi cu aceeaşi uşurinţă cu care-i este pusă la dispoziţie odrasla unui simplu slujbaş?

— Şi că, dacă s-ar întâmpla una ca asta, faptul n-ar face decât să accelereze căderea noastră, în loc să ne reînalţe? trase concluzia doamna de Mirepoix.

— Nici pe departe, replică marchiza. Îl cunosc pe Louis şi sunt convinsă că rangul domnişoarei va fi pentru el un motiv de atracţie în plus. Încredeţi-vă în mine, frumoaselor, şi nu vă mai faceţi griji. De altminteri, iau asupra mea întreaga răspundere a lucrurilor.

Însoţitoarele doamnei de Pompadour nu gândeau chiar – ca ea. Dar văzând siguranţa pe care părea s-o aibă faţă de rezultatul avantajos al acţiunii sale, nu mai ridicară nicio obiecţie şi-i promiseră să-i dea tot ajutorul.

Am văzut cum cele trei complice aranjaseră apoi răpirea Blanchei de la mănăstirea Picpus.

Să explicăm acum motivele ce stătuseră la baza atentatului asemănător pus la cale de doamna de Coislin împotriva Louisei.

Aşa cum am mai arătat, milaneza se pricepuse, încă de la prezentarea ei la Curte, să exercite asupra lui Ludovic al XV-lea o atracţie îndeajuns de puternică pentru a-l determina să neglijeze desfătările de la Parc-aux-Cerfs şi spre a i-o face aproape indiferentă pe cea care le organizase.

Dar, deoarece monarhul nu era, nici pe departe, un platonic şi fiindcă milaneza, prost inspirată, păstrase mereu o anumită rezervă, purtându-se cu el aşa cum ar fi procedat cu un simplu gentilom, adică necrezând că trebuie să i se dăruie decât după ce-şi va fi asigurat compensaţii serioase, dragostea autocratului nu întârziase să descrească.

În felul său, era şi el interesat. Îi făcea plăcere să se creadă iubit pentru el însuşi şi, chiar dacă mai târziu le plătea foarte scump, i se părea foarte firesc ca victimele sale să se sacrifice cu totul pentru augusta lui persoană.

Spre nenorocirea ei, doamna de Coislin nu gândea în modul acesta. Principiul său era plata pe loc. Aşa că

prompta schimbare a atitudinii regelui îi produse o mare dezamăgire, distrugându-i multe speranţe.

Fiică a unor meseriaşi oarecare din Milano, îl întâlnise pe marchizul de Coislin în timpul unei şederi a acestuia în oraşul lombard şi, seducându-l prin frumuseţea pe care nu voise să i-o vândă, se căsătorise cu el în scurt timp.

Căsnicia nu durase mult. După un an, marchizul, deja în vârstă, murise subit, lăsându-i tinerei sale soţii întregul patrimoniu, care era considerabil.

Pomenindu-se liberă şi stăpână pe o rentă de mai multe sute de mii de livre, noua marchiză, însetată de plăceri, se dusese la Veneţia, cetatea nebuniilor şi a dragostei, şi începuse o viaţă de petreceri, risipindu-şi averea cu o asemenea repeziciune, încât în câţiva ani nu-i mai rămăsese decât o parte relativ mică. Doar atunci când trebuise să-şi reducă cheltuielile şi când se văzuse silită să socotească, abia atunci îi venise mintea la cap.

Şi, într-o zi, când se plângea unui amant al său – căci avea mai mulţi – de faptul că ajunsese practic la ruină, acesta îi spusese:

— Draga mea, pot să-ţi indic o cale, nu numai de a-ţi reface averea, dar şi de a câştiga o poziţie socială de o sută de ori superioară celei pe care o ai acum. Dacă vrei să-mi urmezi sfaturile, nimic nu e mai uşor. Eşti încă extraordinar de drăguţă şi, dac-ai avea poftă, l-ai putea duce în ispită chiar pe un sfânt. Iată, deci, ce trebuie să faci: să-ţi aduni rămăşiţele patrimoniului tău, sau, mai curând, al soţului tău, şi să te duci la Curtea Franţei, unde te vei prezenta în virtutea titlului pe care-l porţi. Ludovic al XV-lea are ca favorită pe o femeie trecută de patruzeci de ani şi de care, potrivit informaţiilor mele, începe să se sature. Or, dacă manevrezi cu dibăcie, sunt convins că ai reuşi destul de uşor să-i iei locul. Vrei să încerci?

— Pornesc, răspunsese cu vioiciune doamna de Coislin, uluită de strălucitoarele perspective întrezărite. Dar – adăugă – fiindcă am nevoie de un ghid care să mă iniţieze în obiceiurile de la Curte, ţi-aş fi îndatorată dacă m-ai însoţi.

— Tocmai voiam să-ţi fac această propunere, replicase

personajul. Cu siguranţă, experienţa mea îţi va fi necesară în multe împrejurări.

Două luni mai târziu văduva marchizului de Coislin sosea în împrejurimile Versailles-ului, împreună cu amantul cel priceput – un oarecare cavaler Zeno, ex-reprezentant în Franţa al Republicii Veneţia – şi cumpăra castelul de la Chèvreloup, fosta reşedinţă a seniorilor cu acel nume.

Apoi, de îndată ce se instalase, se prezentase la Curte unde, datorită numelui moştenit de la soţul său, fusese primită fără cea mai mică dificultate.

Favoarea imediată de care se bucurase din partea regelui o încurajase să-şi închipuie că prezicerea cavalerului avea să se împlinească şi deja îşi făcea cele mai ambiţioase planuri când, deodată, în dragostea lui Ludovic al XV-lea pentru ea survenise acea perioadă de regres care o dezamăgise atât de mult.

Cu toate acestea, deoarece răceala monarhului faţă de nou-venită nu se vădea încă prin semne exterioare, doamna de Pompadour nu avea cunoştinţă despre ea şi continua să se teamă ca şi în prima zi.

În situaţia critică în care se afla, doamna de Coislin îl consultă pe Zeno, pe care neprevăzuta schimbare îl necăji tot atât cât şi pe ea, dacă nu mai mult; căci îşi baza mari speranţe pe viitorul doamnei şi se bizuia că va obţine un beneficiu serios, de care avea stringentă nevoie.

Într-adevăr, ex-ambasadorul, departe de a deveni mai bun, după ciudata şi urâta afacere în urma căreia se văzuse silit să renunţe la postul său diplomatic, se adâncise şi mai rău într-o viaţă dezordonată şi desfrânată, ce înghiţise puţinul ce-i rămăsese din avere, iar acum sfârşise prin a se mulţumi să trăiască din expediente.

Doamna de Coislin constituia, aşadar, pentru el o scândură de salvare, fără îndoială ultima pe care mai putea să se bizuie de acum înainte,

Amândoi ţinuseră sfat pentru a găsi mijlocul prin care să evite soarta ce-i ameninţa.

— Ei, bine! Mai avem o şansă să reuşim, declarase cavalerul după o îndelungată gândire.

— Aşa crezi?

— Desigur, *per bacco!* Să imităm exemplul pe care ni-l dă favorita pentru a se menţine la putere.

— Cum, ai vrea să mă înjosesc făcând oribila meserie de codoaşă pentru plăcerile regelui? se revoltase doamna de Coislin.

— De ce nu?

— Dar eu nu am patruzeci de ani! replicase femeia cu acreală, fiind jignită în amorul ei propriu de femeie drăguţă, căreia îi repugna modalitatea aceea de păstrare a aprecierii monarhului.

— De vreme ce nu putem face altceva, buna mea prietenă? Căci regele nu vrea să cumpere mâţa-n sac, iar tu, dimpotrivă, nu vrei să-i dai nimic înainte de a fi sigură de anumite compensaţii.

Şi Zeno îşi argumentase propunerea cu atâta iscusinţă, scosese în evidenţă motive aşa de convingătoare, încât sfârşise prin a o determina pe marchiză să-i adopte părerea.

— Bine, fie! se decisese. Accept această înjosire.

— La început, să nu-i prezinţi regelui decât o singură persoană, o sfătuise cavalerul. Vom vedea mai apoi cum va trebui să procedăm.

Lucrul fiind astfel convenit, cei doi asociaţi porniseră, ca şi doamna de Pompadour, în căutarea unei victime. Dacă este adevărat că minţile nobile gândesc la fel, se pare că aceeaşi însuşire o au şi cele ticăloase, căci, în ziua în care favorita, hotărând s-o smulgă iubirii alor săi pe Blanche de Lagardère-Nevers, crezuse c-o vede pe rivala sa într-o caleaşcă ce mergea în sens invers, nu se înşelase deloc.

Întâmplarea, tot atât de favorabilă metresei titulare cât şi celei care încerca s-o înlocuiască, le făcuse să se plimbe, în aceeaşi zi, spre pădurea Vincennes. Astfel încât milaneza şi veneţianul, ca şi cele trei doamne din cealaltă trăsură, le putuseră vedea pe Blanche şi pe Louise care se întorceau împreună la Picpus şi, fiind impresionaţi, la fel ca cele trei, de frumuseţea fetelor, se grăbiseră să se informeze cu privire la ele.

— *Diavolo*, înjurase Zeno, după ce-şi făcuseră ancheta. Să nu ne legăm de domnişoara de Lagardère-Nevers, n-am avea decât necazuri. Am avut cândva nişte încurcături cu tatăl ei, ducele, şi pot afirma că e o persoană a cărui mânie n-ar fi câtuşi de puţin plăcută.

Fraza fusese completată printr-o strâmbătură plină de răutate, pe care interlocutoarea sa nu o remarcase, dar care era, desigur, o dovadă a slabei satisfacţii pe care o simţea la gândul acelei vechi amintiri.

— Cât despre cealaltă, continuase, cu ea nu trebuie să ne jenăm: este o mică orfană fără importanţă şi care, departe de a ne purta pică, va trebui, dimpotrivă, să ne fie recunoscătoare că i-am creat o asemenea situaţie.

Numele de Moutier nu-i spunea nimic. Chiar dacă inima îi mai vibra când îşi amintea de o fată de care-şi bătuse joc în mod laş, atrăgând-o în casa lui de distracţii din Montmartre, în memoria veneţianului nu rămăsese nicio urmă a numelui ei.

— Ai dreptate, cavalere, gândise cu glas tare doamna de Coislin. Ar fi o imprudenţă să-i dăm un asemenea rol unei domnişoare de neam nobil, şi asta chiar neţinând seama de caracterul protectorului ei natural, şi e mai bine s-o alegem pe tânăra Louise Moutier. Dar cum să punem mâna pe ea?

— Asta mă priveşte, replicase Zeno. Cunosc o ghicitoare în cărţi la care mă duc uneori să-mi citească soarta, îi voi obţine cu uşurinţă colaborarea, cu ajutorul unei plăţi bune. O consider îndeajuns de dibace şi am toate motivele să cred că va reuşi repede să ne pună la dispoziţie fetiţa.

Se dusese atunci la Thérèse Vignon, ca venind din partea doamnei de Coislin – căci nu voia să se compromită şi avea multe motive să dorească să stea cât mai în umbră cu putinţă – şi, împreună cu ea, pusese la cale răpirea Louisei.

— Şi mai ales, zoreşte-te, îi recomandase. Suntem grăbiţi. Trebuie neapărat ca totul să se termine în cel mult opt zile.

Ştim că Thérèse scurtase serios acel termen, deoarece abia la trei zile după întoarcerea ei la mănăstire fugea de-acolo cu orfana.

Cele două marchize, aflând simultan că fetele pe care le destinau regelui căzuseră în puterea lor, fuseseră convinse, fiecare în parte, că şi-a asigurat victoria asupra rivalei şi-şi aruncaseră priviri sfidătoare. Nu-şi închipuiau, bineînţeles, că amândouă avuseseră aceeaşi idee şi că foloseau aceleaşi arme pentru a se combate.

5

La ora la care doamnele de Pompadour şi de Coislin erau informate că ordinele le fuseseră executate, doi bărbaţi tineri, am putea spune doi adolescenţi, intrau în satul Picpus şi se prezentau la poarta principală a mănăstirii călugăriţelor augustine.

Unul era marchizul de Lagardère-Nevers, fratele geamăn al Blanchei, care, reîntors din Lorraine cu douăzeci şi patru de ore mai înainte de înapoierea tatălui şi a mamei sale, n-avusese răbdare decât atât cât să-şi scuture praful de pe urma călătoriei şi alergase să-şi îmbrăţişeze sora.

Celălalt era vicontele Romuald de Dizons.

Cei doi tineri erau prieteni apropiaţi. Amiciţia lor data din ziua în care prezenţa neaşteptată a vicontelui contribuise atât de mult la a le scuti pe Blanche şi pe Louise de purtările grosolane ale soldaţilor beţi. De atunci, între Henri şi domnul de Dizons se născuse o simpatie reciprocă şi tinerii întreţineau relaţii frecvente.

Este de la sine înţeles că marchizul avea ştiinţă despre dragostea vicontelui pentru domnişoara Moutier. Chiar el fusese cel care-i înlesnise o întrevedere cu ea, însoţindu-l în acea zi.

Având firi aproape asemănătoare, adică fiind însufleţiţi de un spirit de dreptate şi plini de avânt, mereu gata să-şi încrucişeze spada în apărarea oropsitului împotriva asupritorului, celor doi gentilomi nu le fusese greu să se aprecieze reciproc.

Cu toată mândria sa înnăscută, fiul ducelui, mai tânăr cu doi sau trei ani decât noul său prieten, îi recunoscuse imediat, ca de la sine înţeles, o oarecare superioritate faţă de el.

Într-adevăr, dacă Henri moştenise, de la tatăl şi de la bunicul său, acel elan de luptă şi sângele mereu fierbinte care-i făcea să constituie o familie de eroi, vicontele, fără a-i fi cu nimic mai prejos în această privinţă, era mai ponderat de cum sunt, de obicei, tinerii de vârsta lui. Dacă

se aprindea iute, avea totuşi şi tăria sufletească necesară pentru a se stăpâni la timp, atunci când judecata sa corectă şi rapidă îl sfătuia că aşa e bine.

O asemenea stăpânire de sine îl mira mult pe marchiz şi-l umplea de o admiraţie cu atât mai mare cu cât el însuşi se simţea incapabil să-şi controleze mânia.

— Ah! – îi spunea uneori, în glumă – eşti ultimul cavaler al Mesei Rotunde, dragul meu Romuald, şi-ţi porţi vârsta de câteva secole mult mai uşor decât domnul de Saint-Germain.

— N-ai decât să râzi de mine, Henri, replica vicontele, al cărui chip, de obicei trist, se ilumina de un zâmbet slab. Asta nu înseamnă că dacă ai fi ceva mai serios, iar eu n-aş fi înlănţuit de dragostea mea nefericită, şi dacă am uni lancea mea scurtă, de vechi viteaz, cu spada ta – prima din Franţa! – n-am putea face adevărate minuni.

Vicontele spunea adevărul: în mod firesc, Henri era foarte îndemânatic cu armele; asta era ceva în sângele neamului Lagardère. Dar primind şi lecţiile combinate ale ducelui, ale lui Cocardasse şi ale celor doi Passepoil – patru lame dintre care fiecare valora cât zece – nu-i trebuise mult timp pentru a-şi depăşi profesorii.

La un exerciţiu de scrimă desfăşurat în faţa regelui, la Marly, cu un an în urmă, Henri, care la vremea respectivă nu avea decât şaisprezece ani, dezarmase, unul după altul, opt gentilomi. La runda a doua, cu uşurinţă, ca în joacă, sfâşiase, cu trei găuri în triunghi, vesta lui Boniface Passepoil, noul profesor de la şcoala de scrimă de lângă Petit-Châtelet. În runda a treia, în timp ce Bertrand Duguesclin îşi învingea tatăl, băiatul, printr-o lovitură teribilă, inventată de el, atinsese nodul de dantelă de la gâtul ducelui… însuşi ducele de Lagardère! Şi asta, după ce descoperise o apărare la faimoasa lovitură secretă a lui Nevers!

De la acel memorabil exerciţiu de scrimă data reputaţia tânărului marchiz, căci, felicitându-l, Ludovic al XV-lea îi spusese destul de tare pentru a fi auzit de toţi:

— Domnule, dacă aţi întâlni oameni îndeajuns de

îndrăzneţi încât să vă enerveze, ar trebui, pentru a face confruntarea echitabilă, să-i rugaţi să-şi alăture rudele şi prietenii când şi-ar regla cu dumneavoastră neînţelegerea.

Aşadar, la întoarcerea sa din Lorraine, înainte de a merge la Picpus, Henri de Lagardère-Nevers trecuse pe la prietenul său, vicontele, şi-i spusese:

— Dragul meu Romuald, ţi se oferă un prilej s-o vezi pe Louise, o plăcere de care ştiu că eşti prea adesea lipsit. Mă duc la mănăstire să-i vestesc Blanchei întoarcerea noastră. Vino cu mine, în calitate de prieten, şi, deoarece îmi voi exprima dorinţa s-o salut şi pe domnişoara Moutier, vei profita ca, în acelaşi timp, să schimbi cu ea câteva cuvinte.

Ne putem uşor închipui cum se grăbise sărmanul îndrăgostit să-i accepte propunerea.

Prin urmare, aveau amândoi sufletul plin de bucurie în vreme ce făceau să răsune clopotul mare care trebuia să le anunţe vizita, şi erau tare nerăbdători aşteptând să fie poftiţi înăuntru.

Li se deschise în curând. De-abia se întredeschisese poarta şi se şi grăbiră să intre. Imediat, privirile lor le căutară pe Blanche şi pe Louise pe care, ţinând seama de blândeţea anotimpului, presupuneau că le vor găsi plimbându-se fie în curte, fie în grădină.

Nevăzându-le nici acolo, nici dincolo, se îndreptară aproape în fugă spre mănăstire, unde erau desigur reţinute de vreo practică religioasă. Deodată, atenţia le fu însă atrasă de mai multe grupuri de călugăriţe care vorbeau însufleţite şi păreau a fi sub influenţa unei puternice emoţii.

— Dar ce se-ntâmplă? se întrebară. S-ar spune că s-a petrecut ceva neobişnuit!

Se apropiară de unul din grupuri şi încercară să afle de la călugăriţe motivele agitaţiei în care le găseau.

— Ah! dac-aţi şti, domnilor!… Dac-aţi şti… răspunseră. Este groaznic, cumplit!

— Dac-am şti ce? Ce e groaznic şi cumplit?…

Maicile şuşotiră o clipă între ele, apoi, pe un ton în care se ghicea încurcătura, se hotărâseră să spună doar:

— Nu putem, domnule. Doamna Stareţă vă va lămuri. Şi

se îndepărtară repede, spre a nu fi nevoite să li se mai pună alte întrebări.

Henri şi domnul de Dizons schimbară priviri îngrijorate şi, cuprinşi deodată de o presimţire sinistră, se duseră într-o fugă la vorbitor unde, cu inima strânsă de spaimă, aşteptară venirea maicii superioare.

Aceasta, înştiinţată de vizita lor la mănăstire, nu întârzie să-şi facă apariţia.

Mai înainte ca tinerii s-o fi întrebat, strigă cu un glas vibrând de indignare şi durere:

— Domnilor, astă-noapte a fost comisă o crimă oribilă şi fără precedent. Nişte răufăcători îndrăzneţi au reuşit să răpească două fiinţe ce se aflau aici, sub protecţia mea, fugind cu ele fără ca eu să mă pot opune.

— Blanche! Louise! izbucniră deodată marchizul şi vicontele care, cu gândul doar la cele dragi lor, nu se gândiseră nicio clipă c-ar fi putut fi vorba de alte persoane.

— Aşa este: la Blanche şi Louise mă refer.

— Pe Sfântul Dumnezeu! spuseseră amândoi în acelaşi timp şi ca şi cum ar fi rostit un jurământ. Fapta asta mârşavă va face să curgă sânge!

— Mi-au fost răpite acum câteva ore de nişte nemernici care au folosit, fiecare, un vicleşug diabolic pentru a pătrunde în mănăstire şi a-mi înşela vigilenţa, continuă maica Philippine. Judecaţi dumneavoastră înşivă.

Şi le făcu cunoscută strategia adoptată pe de o parte, de doamna Thibaut, iar pe de alta, de falsul nepot al lui moş Tanguy, precum şi modul în care îşi săvârşiseră ticăloşia.

Dar mărturisi că nu cunoştea adevăratele nume ale tâlharilor, căci cu siguranţă femeia ce se prezentase drept doamna Thibaut dăduse un nume fals, tot aşa cum făcuse şi complicele ei, pentru a intra în mănăstire.

După ce-şi încheie relatarea, cei doi tineri rămaseră zdrobiţi şi, pe moment, nu se gândiră să întrebe cu ce scop fuseseră răpite Blanche şi Louise. Nu vedeau decât un singur lucru: faptul că dispăruseră şi că se aflau în puterea unor indivizi de cea mai abjectă speţă.

— Ah! bandiţii! exclamă deodată Henri, cu vehemenţă.

Vor plăti cu viaţa acest atentat odios!… Viconte, să zburăm în ajutorul sărmanelor copile şi să nu ne oprim decât atunci când le vom găsi… Vino, vino…

— O clipă, domnilor, se împotrivi maica superioară. În graba de a le regăsi, dumneata, domnule de Nevers, pe sora dumitale, iar dumneata, domnule de Dizons, pe… pupila mea, uitaţi că nu cunoaşteţi locul în care au fost duse.

— Aşa este, încuviinţă marchizul. Atât Romuald cât şi eu suntem atât de uluiţi de lovitura pe care am primit-o, încât nu mai judecăm limpede şi am fi plecat fără o ţintă precisă. Dar, doamnă, sunteţi cumva în cunoştinţă de cauză?

— Da, cred că sunt… cel puţin în ceea ce o priveşte pe Blanche, căci în legătură cu Louise nu pot face decât presupuneri.

— Vorbiţi, doamnă, în cazul acesta vorbiţi repede… timpul ne zoreşte.

— Deşi eşti tânăr, domnule marchiz, îmi închipui că nu ignori existenţa unui loc numit Parc-aux-Cerfs, unde regele se dedă, după cum mi s-a spus, unor distracţii vinovate?

— Într-adevăr, nu o ignor, dar ce legătură are…? Apoi, înţelegând brusc gândul călugăriţei, exclamă, în vreme ce sângele îi împurpura chipul:

— Cum! bănuiţi că sora mea, fiica ducelui de Nevers, ar fi sechestrată într-un asemenea loc?

— Mă tem că da – ticălosul care a luat-o i-a afirmat lui moş Tanguy că acolo o duce.

— O! este cu neputinţă, doamnă… Blanche, acest înger de puritate, într-un astfel de loc!…

— Ah! aş vrea din tot sufletul ca mizerabilul să fi minţit. Din nefericire, intuiţia îmi spune că a rostit adevărul.

— Infamie! infamie! strigă marchizul, năucit de cele ce afla, căci cunoştea soarta rezervată nefericitelor care intrau în căsuţa de pe strada Saint-Médéric. Dar voi alerga la Versailles s-o smulg din acea vizuină şi, chiar de-ar fi să trec totul prin foc şi sabie, până la apusul soarelui va trebui să-mi fie redată.

— Ia seama, domnule de Nevers, în împrejurarea aceasta

s-ar putea ca violenţa să nu vă fie spre bine. De altfel, accesul în respectiva locuinţă trebuie să fie extrem de dificil, şi fără îndoială că este imposibil să se pătrundă acolo cu forţa.

— Am spada mea, doamnă – ripostă tânărul, cu trăsăturile însufleţite de mândrie – şi, cu ea, mă pun chezaş că-i voi îndepărta pe toţi cei care se vor opune trecerii mele.

— Ştiu că eşti deosebit de curajos, spuse cu blândeţe maica superioară, şi că nu primejdia este cea care-i poate face să dea înapoi pe cei din neamul dumitale. Cu toate acestea, oricât de valoros ai fi, eforturile dumitale ar rămâne fără îndoială, inutile, deoarece locuinţa este păzită, zi şi noapte, de o companie de soldaţi al căror consemn este foarte strict.

— În acest caz, ce mă sfătuiţi să fac, doamnă? gemu tânărul care, cu toată marea dorinţă de a merge imediat să încerce să-şi elibereze sora, era obligat să admită logica acelui raţionament şi, ca urmare, se simţea descurajat.

— Să acţionezi printr-un subterfugiu.

— Prin subterfugiu? Şi care anume?

— N-aş putea să-ţi indic unul cu precizie. Dar ducându-te să studiezi locurile, mi se pare c-ai putea reuşi să descoperi mijlocul ce ţi-ar permite să ajungi pe nesimţite până la Blanche, sau, dacă ar fi prea dificil, să faci să-i parvină un mesaj în care vei fi pus la cale, de mai înainte, un plan de evadare. Înţelegi, cele ce-ţi spun sunt doar simple idei. Totul depinde de iniţiativa dumitale. Dacă metoda prin forţă ar da greş, Blanche ar fi în mod iremediabil pierdută.

Domnul de Lagardère-Nevers păru să cumpănească vorbele stareţei.

— Fie precum spuneţi, sfârşi prin a replica. Mă plec în faţa raţiunii dumneavoastră şi voi face aşa cum mă sfătuiţi. Totuşi – adăugă, frământând mânerul spadei sale – aş fi preferat să folosesc acest oţel pe care tatăl meu mi l-a pus la şold pentru a apăra cauzele drepte… şi ştie bunul Dumnezeu că cea de acum este una dintre acestea!…

După o scurtă pauză, cu un zâmbet amar, continuă:

— Un gentilom să recurgă la vicleşuguri, ca un om al legii, pentru a-şi apăra onoarea!… Nu-i penibil?

— Are inima lui Philippe! şopti călugăriţa, învăluindu-l pe tânăr într-o privire plină de duioşie.

În timpul acestei conversaţii, vicontele străbătuse în sus şi-n jos vorbitorul, cu paşi sacadaţi. Zdrobit de propria-i durere, părea să fie la o sută de leghe departe de problemele ce se discutau lângă el.

Auzind ultima remarcă a prietenului său, se opri brusc în loc, şi, fără a-i da un răspuns, întrebă cu un ton de implorare, adresându-i-se călugăriţei:

— Şi eu, doamnă, şi eu? unde trebuie să mă duc s-o caut pe Louise?

— Dumneata, domnule de Dizons, nu vei merge la căsuţa regelui. Cu siguranţă ea nu se află acolo, sau, cel puţin, nu încă. Fiindcă, fără să ştiu de unde îmi vine acest gând, am certitudinea că şi soarta ei este de a fi dusă acolo. Dar, pentru moment, se află în altă parte.

— Dar unde, doamnă?

— N-aş putea spune cu precizie. Pot totuşi să-ţi dau unele indicii utile. V-am relatat cum, în momentul răpirii, femeia aceea – aşa-zisa doamnă Thibaut – temându-se că, în ciuda puţinelor forţe ce-mi rămăseseră, aş putea reuşi să-i împiedic paşii agăţându-mă de picioarele ei, m-a obligat, cu ajutorul unei forţe oculte, să mă înapoiez în chilia mea. Ei, bine! Tocmai acea forţă, creând între ea şi mine un soi de legătură invizibilă, mi-a îngăduit s-o urmăresc, cu ochii minţii, în fuga ei precipitată.

— Să fie cu putinţă? se bucură Vicontele.

— Da. Din nefericire, necunoscând numele locurilor prin care a trecut şi pe cel al localităţii în care s-a oprit, repet, nu pot să precizez nimic.

— Oricum, doamnă, împărtăşiţi-ne cele ce ştiţi. Deoarece noi cunoaştem destul de bine împrejurimile Parisului, s-ar putea ca, după indicaţiile dumneavoastră, să izbutim să reconstituim itinerariul pe care l-a urmat.

— Atunci, ascultaţi.

Şi, pentru a vedea mai bine în propria-i minte, maica

superioară închise pleoapele, apoi vorbi ca şi cum ar fi asistat chiar atunci la fuga Thérèsei Vignon cu tânăra fată.

— Iată, spuse, ce anume desluşesc limpede, în ciuda somnului în care sunt cufundată. Odată ajunsă la poarta mănăstirii, femeia se urcă împreună cu Louise într-o trăsură care se îndepărtează imediat, cu toată viteza cailor săi. Trăsura se apropie de Sena, în lungul căreia merge până într-un sat ale cărui prime căsuţe se află pe mal şi unde fluviul face un cot brusc spre stânga.

— Billancourt! exclamă Henri, deodată interesat de acea stranie experienţă. Cunosc locul.

— Acolo, continuă stareţa, trece peste un pod în spatele căruia zăresc un târg mare.

— E Sèvres, fără îndoială, afirmă la rândul său domnul de Dizons, cu glas tremurător. De multe ori am trecut peste acel pod pentru a merge acolo.

— Ajunge în oraş, după ce a urcat o pantă abruptă, îl traversează şi pe el şi porneşte pe un drum mărginit de arbori.

— Drumul de la Sèvres către Versailles, nu pot să mă-nşel… Ah! nefericita Louise!… Orice-aţi spune, doamnă, tot la Versailles a fost dusă, exclamă deznădăjduit vicontele care, acum, nu se mai îndoia că domnişoara Moutier a fost internată, ca şi Blanche, în seraiul lui Ludovic al XV-lea.

— După o jumătate de oră de goană, trăsura soseşte în apropierea unui oraş mare, în care văd largi alei înverzite, monumente imense şi splendide.

— Eram sigur: Versailles! rosti din nou domnul de Dizons.

— Intră în oraş…

— … şi se îndreaptă către o stradă pustie, unde se opreşte în faţa unei căsuţe înconjurate de o grădină… adăugă, aproape fără voia sa, tânărul, cu fruntea brobonită de sudoare.

— Nu. Străbate oraşul în diagonală, iese printr-o poartă laterală şi se angajează pe un drum îngust, în lungul căruia sunt risipite, pe stânga şi pe dreapta, mici cătune.

Vicontele îşi îndreptă trupul, respirând ca şi cum ar fi primit o lovitură puternică în piept: Louise nu se afla la

Parc-aux-Cerfs. Dar acum era cuprins de un alt soi de îngrijorare. Nu cunoştea deloc localităţile de dincolo de Versailles şi, în consecinţă, nu ştia unde putuse fi dusă domnişoara Moutier.

— Iată-mă dezorientat, recunoscu foarte dezamăgit. N-am mers niciodată pe-acolo... Dar. Tu, Henri?

— Nici eu, răspunse marchizul.

— În cele din urmă, încheie călugăriţa, vizitiul micşorează viteza cailor şi trăsura se opreşte cam în faţa grilajului unei locuinţe somptuoase care îmi pare a fi un castel.

— Un castel? Bun, acesta-i un indiciu care ne va fi foarte util, zise vicontele. Locuinţele de acest fel nu trebuie să fie foarte numeroase în zonă... Şi apoi, ce s-a mai întâmplat după oprirea trăsurii?

— După aceea, din păcate, nu mai disting nimic, răspunse maica superioară, deschizând ochii. În creierul meu este o noapte totală, oricâte eforturi aş face să zăresc vreo luminiţă.

Probabil că între acea femeie şi mine s-a interpus un obstacol care a rupt firul ce mă lega de ea. Şi dorinţa de a şti ce s-a făcut cu Louise nu este una dintre cele mai mici griji ce mă frământă. Ce se-ntâmplă cu ea acum? Ce soartă are? În ce mâini se află? Tot atâtea întrebări la care nu găsesc răspuns.

— Dar la care eu, doamnă, voi răspunde în curând, declară plin de energie domnul de Dizons. Datorită pistei pe care ne-aţi furnizat-o, voi porni imediat în căutarea ei, şi jur că nu vor trece de două ori douăzeci şi patru de ore şi veţi putea s-o strângeţi la piept pe Louise, redevenită liberă... Doar dacă nu voi fi murit! adăugă cu voce mai scăzută.

În timp ce vorbea, chipul bărbătesc al vicontelui se însufleţise şi parcă se transfigurase.

— Domnul să te audă şi să te ajute, îi răspunse stareţa foarte înduioşată, căci copila aceasta este toată bucuria, toată fericirea mea pe lume. Fără ea, existenţa mea nu mai este decât întunecime şi neant...

Apoi, dându-şi seama că fratele Blanchei o privea cu mirare, şi roşind din cauza minciunii pe care avea să fie

nevoită s-o spună, se corectă, cu intenţia de a explica elanul de iubire cam prea puternic pentru un simplu tutore vorbind despre pupila ei:

— N-am promis, oare, celor care mi-au încredinţat-o, să fiu pentru ea ca o a doua mamă?

Ca majoritatea oamenilor a căror minte echilibrată se află într-o luptă continuă cu un temperament prea impetuos, domnul de Dizons îşi înfrâna repede rarele gesturi de mânie care-i scăpau. Ca pentru a încerca să atenueze reproşul din cuvintele pe care urma să le rostească, şopti cu multă blândeţe:

— Înţeleg, doamnă, că aveţi această iubire profundă faţă de Louise, căci este atât de bună şi de blândă, încât toate inimile i se deschid. Dar vedeţi că, oricât de mare ar fi această iubire, nu a reuşit s-o apere de un groaznic atentat. Ah! de ce n-aţi vrut să vă înduplecaţi la stăruinţele mele, să îngăduiţi unirea noastră? Astăzi n-ar trebui să ne temem pentru ea…

— Aceste cuvinte nu sunt generoase, domnule, spuse biata femeie, pălind. Nu sunt oare destul de năpăstuită de nenorocirea care m-a lovit?

— Vai! iertaţi-mă, doamnă, aveţi dreptate… durerea îmi ia minţile… sufăr şi eu foarte mult… Să mă gândesc că cea pe care, cu toată persistenţa dumneavoastră de a mi-o refuza, o consideram ca trebuind să devină, într-o zi, tovarăşa mea de viaţă, s-ar putea să fie, chiar acum, supusă unor ultragii de neînchipuit!…

Urmă o tăcere în timpul căreia cei doi interlocutori rămaşi – căci, la rândul său, Henri de Lagardère-Nevers străbătea cu paşi mari vorbitorul spre a-şi astâmpăra nerăbdarea – aproape că-şi puteau număra bătăile inimilor.

Maica superioară şovăia să pronunţe cuvintele ce-i veneau pe buze. Era evident că în sufletul ei se dădea o puternică luptă, căci frământarea i se citea pe faţă.

În cele din urmă, privindu-l pe tânăr drept în ochi, exclamă cu căldură:

— Ei, bine! domnule, sunt de acord cu dorinţa dumitale: eliberează-o pe Louise din capcana în care a căzut, fă

imposibilul pentru a mi-o înapoia în răstimpul promis, şi mă oblig să pun mâna ei într-a dumitale!

Nebun de bucurie, vicontele fu nevoit să se rezeme de spătarul înalt al unui fotoliu de răchită, spre a nu cădea în genunchi în faţa stareţei. Şi, temându-se să nu fi auzit greşit, încă neîndrăznind să creadă într-o asemenea fericire, pe care va trebui, poate, s-o plătească fie cu sângele, fie cu libertatea lui, îngăimă foarte încet şi sperând să nu primească o dezminţire:

— Să fie oare adevărat… în fine, mi-o daţi?

— Da, domnule de Dizons… Aşadar, să fie soţia dumitale. Deoarece însuşi Dumnezeu ţi-a oferit prilejul de a-i veni în ajutor, recunosc că-i este necesară o altă protecţie decât a mea; că, spre a fi apărată, are nevoie de un braţ mai puternic decât al meu… Fiţi, amândoi, binecuvântaţi… Dacă vei fi îndeajuns de norocos încât s-o smulgi sorţii care o ameninţă, parcurgeţi, aşadar, împreună drumul atât de greu al vieţii. Eu, din străfundurile acestei mănăstiri, îl voi ruga pe Dumnezeu să îndepărteze de paşii voştri mărăcinii şi spinii.

— O, doamnă, vă mulţumesc, vă mulţumesc! exclamă vicontele luând mâinile stareţei şi, plin de recunoştinţă, acoperindu-i-le cu sărutări. Aşa precum spuneţi, ne dăruiţi fericirea, Louisei şi mie… Iar acum, însufleţit de un nou curaj, zbor să-i vin în ajutor… nu vreau să mai rămân în această incertitudine care mă ucide.

— Mergeţi, domnilor! Dumneata, domnule de Nevers, să-ţi salvezi sora, iar dumneata, domnule de Dizons, să-ţi salvezi logodnica. Dar, mai ales, vă recomand amândurora să fiţi prudenţi!

Vicontele şi marchizul – acesta din urmă întrerupându-şi umbletul febril – promiseră să urmeze acest sfat, apoi îşi luară rapid rămas-bun de la maica superioară.

— Doamne! murmură aceasta când rămase singură, fii scut pentru aceşti tineri viteji care se duc să lupte pentru o cauză dreaptă… Dar eu – se corectă deodată – eu voi sta oare inactivă?… Nu, nu! pe măsura mijloacelor mele, trebuie şi vreau să le ajut pe sărmanele copile… Pe

Blanche, care mi-a fost încredinţată de Philippe, şi pe Louise… acest alt eu al meu. Da, sunt datoare s-o fac! Mă voi duce la monseniorul de Beaumont, voi merge la rege, ba chiar, dacă e necesar, mă voi arunca, spre a cere dreptate, la picioarele acelei femei care murdăreşte cea mai înaltă treaptă a tronului!…

La rândul său, părăsi vorbitorul.

Era atât de absorbită în gândurile sale, încât, înainte de a ieşi, nu o observă pe maica Véronique, care, de la începutul întrevederii sale cu cei doi tineri, stătuse ascunsă în spatele uşii, nepierzând niciun cuvânt din convorbirea lor. Îndată după plecarea ei, aceasta-şi abandonă ascunzătoarea şi se urcă în chilia sa, unde se încuie. Apoi, sigură că nu va fi surprinsă, scoase dintr-o casetă un mic medalion ce reprezenta un tânăr ofiţer de la gărzile franceze şi rosti, cu glas emoţionat:

— Şi eu, Philippe, îţi jur că mă voi strădui să-ţi salvez fiica!… în felul acesta voi putea răscumpăra o parte din răul pe care vi l-am făcut, ţie şi mamei tale… De-aş avea fericirea să reuşesc!

6

Fiica lui Philippe de Lagardère-Nevers se trezi, a doua zi, către ora trei după-amiaza. Dar trecu mult timp până să-şi recapete întreaga luciditate.

Îşi simţea capul greu, mintea înceţoşată, lipsită de vioiciune, de parcă ar fi fost sfărâmată.

În cele din urmă, creierul începu totuşi din nou să-i funcţioneze, gândurile i se limpeziră şi greutatea ce-i apăsa membrele se micşoră treptat.

Atunci aruncă o privire în jurul său: se vedea culcată, complet îmbrăcată, pe un divan situat în mijlocul unui salonaş de formă octogonală, tapetat cu mătase de un roşu aprins şi înzestrat cu un mobilier de o execuţie delicată şi artistică.

— Unde mă aflu, oare? se întrebă. Nu-i cu putinţă: visez, desigur, şi visul va înceta dintr-o clipă într-alta.

Şi, îndoindu-se din ce în ce mai mult că ar fi trează, începu să bată cu piciorul în pardoseală, apoi să parcurgă încăperea în lung şi-n lat, să deplaseze mobilele, ajungând chiar ca, printr-o mişcare prea bruscă, să răstoarne un taburet care, izbindu-se de o porţiune de parchet neacoperită de covor, făcu un zgomot destul de mare.

În timp ce fata se apleca să ridice taburetul, auzi lângă ea un foşnet de stofă. Se întoarse iute: în faţa ei se afla o femeie în vârstă care, aplecându-se ceremonios, o privea, cu un zâmbet mieros pe buze.

De unde apăruse acea femeie? Cum intrase? Un nou mister pentru Blanche, care nu remarcase nicio uşă de acces în salon.

Nou-sosita era o matroană trupeşă şi voinică, ce părea să aibă cel puţin şaizeci de ani.

— Ei, bine! micuţa mea dragă – i se adresă femeia cu o voce subţirică, în care se strecura un uşor accent străin – vasăzică, te-ai trezit? Cum te simţi? Puţin obosită, fără îndoială?… În loc să te odihnească, ştiu bine, somnul prea îndelungat te oboseşte, iar al dumitale a durat…

— Cine sunteţi, doamnă? o întrebă fata cu un ton poruncitor, în loc de a-i răspunde. Cine sunteţi, de îndrăzniţi să-mi vorbiţi cu o asemenea familiaritate?

— Cine sunt, copila mea? După nume, doamna Bertrand, iar după funcţiuni, servitoarea dumitale, prea umila dumitale slugă… mereu gata să execute ordinele pe care vei binevoi să mi le dai.

— Doamna Bertrand!… Servitoarea mea!… Nu înţeleg. Nu v-am văzut niciodată şi, prin urmare, nu vă cunosc. Dar, fiindcă mă asiguraţi că sunteţi în slujba mea, spuneţi-mi cum se face că, deşi aseară am adormit la mănăstirea Augustinelor din Picpus, mă trezesc în locul acesta care-mi este cu totul străin.

— Ce-mi tot spui? se minună bătrâna, prefăcându-se cu o extraordinară iscusinţă. Te aflai ieri în sfântul locaş al călugăriţelor de la Picpus?

— Sigur că da. De trei săptămâni mă retrăsesem acolo pe durata absenţei părinţilor mei, plecaţi actualmente în Lorraine. Ieri mi-am petrecut acolo întreaga zi, ca şi seara, şi degeaba caut să-nţeleg prin ce vrajă chilia mea, atât de simplă şi modestă, s-a transformat, ca prin minune, în timpul somnului meu, în salonul acesta atât de bogat mobilat şi decorat aşa de artistic.

— Poate că o zână bună te-a vizitat şi ţi-a făcut această surpriză, micuţo, se fandosi matroana, cu o expresie care se voia maliţioasă.

— Chiar dacă a venit sau nu o zână bună să mă viziteze – declară fata cu semeţie – vă atrag încă o dată atenţia, doamnă, să vă controlaţi expresiile a căror familiaritate deplasată nu o pot suporta, şi să-mi explicaţi imediat această enigmă pe care mintea mea refuză s-o dezlege.

— Dar… dar… se bâlbâi doamna, cu totul surprinsă de acea nobleţe a tonului, cu care nu era obişnuită. Mă întrebi, acum, ceva la care mi-e absolut imposibil să-ţi răspund. Cum vrei să-ţi spun ceva ce nu ştiu nici eu?

— Cum adică? Nu puteţi să mă lămuriţi în această problemă?

— Deloc, absolut deloc.

— Iată un mister ciudat, remarcă Blanche, privind-o ţintă în ochi pe doamna Bertrand.

Apoi după o pauză, reluă vorba:

— Cel puţin aţi putea să-mi spuneţi unde mă aflu, aici? Nici la prietenele mele, nici în oricare altă parte unde m-am dus cu părinţii mei n-am văzut vreodată lucruri asemănătoare cu tot ce mă înconjoară.

— Asupra acestui punct, pot să te satisfac. Te afli aici la cineva care-ţi vrea binele… foarte mult bine.

De data aceasta, Blanche nu-şi putu reţine un puternic hohot de râs, într-atât i se părea de hazlie o asemenea pretenţie impertinentă din partea unui străin.

— La cineva care-mi vrea binele! repetă cu o ironie veselă. Înţeleg din ce în ce mai puţin. Explicaţi-vă.

— Acea persoană va veni în curând şi-ţi va spune ea însăşi tot ce vei dori să afli.

Expresia Blanchei deveni dintr-o dată aspră, în timp ce rostea:

— Doamnă, nu ştiu despre cine vorbiţi. În afară de părinţii mei şi de câţiva prieteni, nu recunosc absolut nimănui dreptul de a-mi vrea binele. Binevoiţi, aşadar, să-mi indicaţi modul în care pot părăsi acest loc, în care nu descopăr nicio ieşire, astfel încât să pot pleca spre mănăstirea din Picpus, de unde am ieşit în urma unui eveniment, până acum inexplicabil pentru mine.

Nu se poate spune că doamna Bertrand nu era oarecum stânjenită. Niciodată, niciuna dintre locatare nu se arătase nici aşa de recalcitrantă, nici atât de imperioasă. Dar era o femeie cu multe resurse interioare şi trebuie să fi dovedit numeroase calităţi pentru a fi fost aleasă de jupânul Lebel şi a deveni paznic la Parc-aux-Cerfs.

— Dragă domnişoară – replică, deci, cu un glas mieros – dacă mi-ar fi cu putinţă, crede-mă că ţi-aş face pe plac, cu cea mai mare grabă. Dar, vai! Îmi este strict interzis să-ţi dau astfel de indicaţii. Nu poţi pleca decât cu învoirea persoanei despre care am vorbit.

— Ce tot spuneţi, doamnă, exclamă Blanche, apropiindu-şi brusc arcurile sprâncenelor ei negre. Nu sunt liberă să

plec de aici, după placul meu?

— Nu, cu siguranţă.

— Dar, la urma urmei, ce fel de locuinţă este aceasta? întrebă domnişoara de Nevers, stăpânindu-şi, cu mare efort, spaima tulbure care începuse să se nască în ea.

— Locuinţa asta, domnişoară, – replică doamna Bertrand pe un ton insinuant şi făcându-şi singură curaj – este un loc minunat, în care fete tinere, ca dumneata, se bucură de o fericire aproape divină. Toate dorinţele le sunt îndeplinite, de îndată ce le exprimă. Au la dispoziţie cele mai somptuoase rochii, cele mai deosebite bijuterii. Le sunt oferite mii de distracţii, pentru a li se înveseli fără încetare mintea şi a li se bucura inima... Fiecare oră, fiecare minut... fiecare secundă le aduce o nouă plăcere, iar zilele lor se scurg într-un nesfârşit şir de încântări. Este un Eden, un adevărat paradis terestru, în care vei fi Eva – Eva unui Adam care te va adora şi te va copleşi cu toate fericirile de pe lumea asta. Ah! copilă norocoasă, ce de bucurii te aşteaptă! Ce existenţă de basm îţi este rezervată!...

Domnişoara de Nevers rămăsese mută, aproape uluită, îndoindu-se mai mult ca oricând c-ar fi trează. Nu înţelegea cu precizie semnificaţia cuvintelor ce-i ajungeau la urechi, dar instinctul – santinelă vigilentă care veghează în inima oricărei fecioare – o făcea să presimtă un pericol iminent ce-i ameninţa onoarea.

— Tăceţi, doamnă!... Niciun cuvânt în plus!... Scutiţi-mă de prezenţa dumneavoastră pe care n-aş putea s-o mai suport... Nu sunt capabilă să pătrund înţelesul ascuns al cuvintelor dumneavoastră, dar un glas secret, îmi spune că sunt insultătoare pentru mine... Lipsiţi, aşadar, din ochii mei, sau chem în ajutor.

Doamna Bertrand era atât de departe de a prevedea un atare deznodământ, încât fu rândul ei să rămână uluită. Cu toate acestea, revenindu-şi repede şi închipuindu-şi că fata n-o înţelesese bine, încercă să explice mai limpede:

— Ei! na-ţi-o, draga mea copilă, poate că nu m-am exprimat bine?! Îţi repet că te vei bucura aici de toate fericirile omeneşti, că vei fi...

— Destul, doamnă, destul!!! o întrerupse Blanche, ai cărei ochi negri scânteiau. Vă poruncesc să ieşiţi imediat, altminteri veţi avea de suportat pedeapsa pentru purtarea dumneavoastră nedemnă… pedeapsă de care părul alb nu v-ar putea scuti… Aflaţi că sunt fiica ducelui de Lagardère-Nevers, şi tatăl meu este unul dintre primii gentilomi ai Franţei. Când va afla odiosul atentat a cărui victimă am fost, îi va pedepsi pe autori în mod exemplar. Aşa că ieşiţi, vă spun – adăugă făcând un pas înainte. Ieşiţi dacă nu ţineţi să vă agravaţi situaţia prin purtarea dumneavoastră!

Într-o anume privinţă, bătrâna nu era pe deplin liniştită, căci „micuţa”, cum o numea, avea cu adevărat manierele unei persoane capabile să folosească violenţa. Cât despre ameninţări, puţin îi păsa, ştiind prea bine că nu trebuia să se teamă de nimic în privinţa asta, dat fiind că doamna de Pompadour şi regele erau complicii ei. Aşa încât atitudinea îi fu destul de dârză. Nu se clinti nici cu un pas şi începu s-o cerceteze pe fată cu o privire plină de curiozitate.

Observând puţina grabă pe care matroana o punea în executarea ordinului pe care i-l dăduse, Blanche continuă pe un ton poruncitor:

— La urma urmei, rămâneţi unde aveţi poftă. Prefer să vă cedez locul. De la dumneavoastră nu pretind decât un singur lucru, dar de data aceasta veţi fi nevoită să vă supuneţi: aşa cum v-am mai cerut adineauri, va trebui să-mi indicaţi mijlocul prin care să părăsesc acest loc.

— Domnişoară, replică doamna Bertrand, îţi voi răspunde, tot ca şi mai înainte, că-mi este peste putinţă… cel puţin, fără a avea asentimentul…

— Ei! ce-mi pasă de asentimentul acela! îi tăie vorba Blanche, pierzându-şi răbdarea. Îmi închipui că nu sunt în sclavie? Cu ce drept mi se ia libertatea? Haideţi, doamnă, repede, faceţi precum am spun, de-abia aştept să fiu afară.

— Nu pot, domnişoară, gemu bătrâna, încercând să potolească furia prizonierei sale prin mimarea disperării. Tot ce veţi vrea, dar asta nu.

— Luaţi seama, doamnă! ameninţă fata, stăpânindu-se cu mare greutate. Luaţi seama, am ajuns la capătul

răbdării!

Fără îndoială, şi răbdarea doamnei Bertrand era la capăt, căci niciodată, absolut niciodată, nu fusese închisă vreo leoaică de felul acesta în cuşca de pe strada Saint-Médéric.

Înarmându-se cu încă o doză de curaj, îndrăzni să spună:

— Greşeşti mult, domnişoară, încăpăţânându-te să-mi ceri această indicaţie, fiindcă, orice-ai face şi orice-ai spune, nu o vei obţine.

— Aşa! n-o voi obţine!?… strigă domnişoara de Nevers, a cărei exasperare, îndelung stăpânită, izbucni în sfârşit. Ei, bine! este ceea ce vom vedea!…

Şi, fără a-şi da prea bine seama de faptele sale, dar sub imboldul sângelui fierbinte ce-i clocotea în vine, se năpusti asupra matroanei, cu ochii plini de fulgere şi gata să-şi înfigă unghiile în obrajii ei.

Degetele crispate ale Blanchei atingeau deja faţa ruşinos de fardată a doamnei, pe care aveau să lase dâre însângerate, când aceasta, printr-o mişcare bruscă într-o parte, izbuti să le evite contactul.

Domnişoara de Nevers, împinsă de avântul său, se pomeni în felul acesta cu femeia în spatele ei. Iute ca fulgerul, se întoarse către bătrână, dar chiar în acea clipă îşi simţi capul înfăşurat într-o ţesătură mătăsoasă, ale cărei capete îi fură răsucite strâns în jurul gâtului. Era opera doamnei Bertrand care, profitând de scurtul moment în timpul căruia fata nu-i putuse vedea mişcările, sfâşiase – cu o prezenţă de spirit şi cu o repeziciune remarcabile la o femeie de vârsta ei – o bucată din propriu-i şorţ şi-i acoperise capul până la umeri, având grijă să facă un nod zdravăn la ceafă.

Pomenindu-se cu acest soi de glugă pe cap, Blanche fu nevoită, înainte de a se repezi din nou la matroană, să se oprească spre a se descotorosi de învelişul care o orbea şi o înăbuşea totodată. Când reuşi – ceea ce nu-i luă decât câteva secunde, ţinând cont că, în loc de a pierde timp cu deznodatul, sfâşiase ţesătura, fără a-i păsa de bogata ei garnitură de dantelă de Malines – îşi dădu seama că se afla singură în salon.

Doamna Bertrand dispăruse, se evaporase, ca şi cum pardoseala s-ar fi întredeschis sub picioarele ei.

Subita dispariţie a bătrânei, tot atât de inexplicabilă pentru domnişoara de Nevers ca şi sosirea ei, nu făcu decât să sporească enervarea fetei.

Ca o fiară prinsă în cursă, începu să alerge în toate părţile, aruncându-se asupra pereţilor, izbindu-i cu pumnii, zguduindu-i puternic prin împingeri cu întregul ei trup, în speranţa că vreo uşă secretă va sfârşi prin a ceda sub loviturile repetate.

Dar, vai! foarte curând fu nevoită să se convingă că eforturile sale erau trudă zadarnică. Pereţii rămâneau de o rigiditate inexorabilă.

Alergă spre fereastră. Poate va izbuti să rupă grilajul subţire pus în faţa geamurilor, apoi, după ce va sparge unul din acestea, să treacă prin deschizătură şi să fugă.

Din păcate, şi de astă dată, deşi alcătuit din sârme subţiri, grilajul era de o soliditate în stare să reziste la orice efort.

În zadar îşi zdrobi degetele şi-şi rupse unghiile: nu reuşi decât să deformeze câteva ochiuri ale plasei metalice şi asta fu tot. Niciunul nu se rupse.

Dându-şi seama că este incapabilă să-şi recapete ea singură libertatea, fu cuprinsă de o disperare fără margini. În ea se petrecu o reacţie şi furia, ce i se potoli puţin câte puţin, fu urmată de o stare de adâncă prostraţie.

Cu paşi maşinali, se înapoie pe divanul pe care se trezise, se lăsă să cadă pe el, lipsită de puteri şi, cu faţa ascunsă în palme, plânse amar.

7

După ce-l ajunse din urmă pe rege, la încheierea inaugurării statuii din piaţa Ludovic al XV-lea, doamna de Pompadour se grăbi să-l informeze că la căsuţa de pe strada Saint-Médéric îl aşteaptă o surpriză.

— Ei, nu! exclamă monarhul, prefăcându-se indiferent. Avem, oare, o nouă locatară?

— Da, sire… una de o rară frumuseţe.

Ludovic schiţă un gest plin de scepticism şi repetă:

— Ei, nu!

— Veţi vedea, se grăbi să adauge doamna de Pompadour. Niciodată n-aţi avut prilejul de a admira o asemenea bijuterie. Este o comoară de graţie şi de farmec fără pereche.

— Marchiză, îmi stârneşti foarte tare curiozitatea şi ard de nerăbdare să ajung la Versailles, spuse regele, ai cărui ochi, de astă-dată, străluciră. Dar cum ai reuşit să te abaţi de la obiceiurile dumitale, înlocuind prin această minune pocitaniile din ultima vreme, care m-au făcut să uit drumul către căsuţă? Oare întâmplarea este cea care te-a ajutat s-o descoperi?

— Majestatea Voastră a ghicit bine. Într-adevăr, prin cel mai mare hazard am întâlnit-o pe acea tânără persoană, în cursul unei plimbări în împrejurimile pădurii Vincennes.

— Mai dă-mi, te rog, câteva detalii despre ea. Favorita ştia ce însemna acea întrebare, care-i era adresată de fiecare dată când la locuinţa de pe strada Saint-Médéric avea loc o nouă „intrare”.

Era pe punctul de a-i mărturisi deschis numele de familie şi rangul Blanchei, când, amintindu-şi de observaţiile pe care i le făcuseră doamnele du Hausset şi de Mirepoix în legătură cu pericolul pe care l-ar putea avea adevărul – deşi, după părerea ei, cunoaşterea realităţii ar fi trebuit să constituie, dimpotrivă, o atracţie în plus pentru acesta – fu cuprinsă de o temere care-i opri vorbele pe buze.

— Sire – răspunse, aşadar – nu ştiu nimic precis despre

acea tânără persoană. Aşa cum v-am spus, am remarcat-o într-o zi, când mă dusesem să fac o excursie înspre Vincennes, şi aflând că locuia, pentru moment, în mănăstirea călugăriţelor augustine de la Picpus, am aranjat să fie răpită, fără a mă mai preocupa cine anume putea fi.

— Într-o mănăstire! exclamă Ludovic al X V – scandalizat şi schiţând un gest de spaimă. Ia stai, marchiză, nu cumva eşti păgână? Ai comis un sacrilegiu! Înţelegi? Un groaznic sacrilegiu! Cum, ai îndrăznit să săvârşeşti o asemenea impietate?

Vorbind astfel, monarhul era sincer. Într-adevăr, cu toate păcatele sale, Ludovic respecta religia, sau, cel puţin, îşi închipuia că o respectă, şi nu suporta să i se aducă insulte, de orice natură ar fi fost. Aşa încât era de bună credinţă când se simţea indignat de dezvăluirea doamnei de Pompadour, căci nu se putea împiedica să nu fie cuprins de o teamă salutară atunci când se gândea la Dumnezeu, teamă care, cu tot dezmăţul său, îi tempera adesea pornirile senzuale.

Dar „Cotillon a II-a “ cum o numise regele Prusiei, nu era femeia pe care acest acces religios s-o emoţioneze cine ştie cât. Deşi reală, cucernicia monarhului era puţintel cam superficială. Acest strănepot al Regelui-Soare nu era departe de a crede, ca şi strămoşul său, că Dumnezeu şi el îşi datorau o consideraţie reciprocă. Şi drept urmare, ca o simplă dovadă de respect faţă de propria-i persoană, trecea uneori, direct, de la riturile cultului religios la cele ale amorului, pe care le îndeplinea cu nu mai puţină fervoare.

Favorita nu ignora defel aceste mici cusururi. Rămase deci tăcută timp de o clipă, spre ai permite lui Ludovic al XV-lea să se calmeze. Apoi, când îl văzu potolit, deşi încă bombănind, continuă:

— Vă spuneam, aşadar, Sire, că n-aş putea să vă informez cu privire la rudeniile acelei tinere fete. Cu toate acestea, vă pot încredinţa că este o persoană de un oarecare rang. Mi-a fost uşor să-mi dau seama după manierele sale distinse, după ţinuta plină de nobleţe şi de mândrie. Îmi veţi mulţumi, cu siguranţă, că v-am descoperit

o asemenea perfecţiune… Dac-aş şti un cuvânt mai expresiv, l-aş utiliza pentru a v-o descrie…

— Bine, bine – o întrerupse Ludovic al XV-lea care, îmboldit de dorinţa neobişnuită pe care i-o insufla marchiza, deja nici că se mai gândea la „groaznicul sacrilegiu” pe care, cu puţin mai înainte, i-l reproşase cu atâta vehemenţă. Şi, cu glas mai scăzut, ca pentru sine, adăugă:

— Voi vedea… voi aprecia…

Era atât de nerăbdător să se afle faţă-n faţă cu atât de mult lăudatul obiect, încât porunci vizitiului să dea bice cailor, a căror viteză i se părea prea mică. Cu toate acestea, galopau.

De-abia se oprise caleaşca în faţa aşezământului din Parc-aux-Cerfs, că regele mai curând sări decât coborî din ea şi, urmat de doamna de Pompadour, intră grăbit în apartamentele sale, la uşa cărora se afla o santinelă.

La apropierea lui, aceasta îi întoarse în mod ostentativ spatele.

Aşa era consemnul! Ludovic al XV-lea hotărâse astfel, pentru a nu fi recunoscut de soldaţi.

Doamna Bertrand, zâmbind pe cât putea de graţios, veni în întâmpinarea sa.

— Ei, bine! o întrebă marchiza, ce face „cea nouă”?

— Ah! ce face!… replică matroana, cu un zâmbet care o nelinişti pe doamna Pompadour.

— Dar cum rosteşti vorbele acestea?! I s-o fi întâmplat ceva neplăcut.

— Nu ei, ci mie.

Şi bătrâna ticăloasă povesti cu de-amănuntul toată întrevederea însufleţită pe care o avusese cu Blanche. Când ajunse la faza prin care fata o pusese la punct dezvăluindu-i numele tatălui său şi ameninţând-o cu trăsnetele acestuia, o privire a marchizei o făcu să-şi reţină cuvintele. Înţelese că până la noi ordine, regele trebuia să nu ştie cine era tânăra.

După ce-şi încheiase relatarea, nu fără a descrie pe larg incidentul fatal, ale cărui peripeţii le amplifică peste măsură, spre a da de înţeles că doar cu greu scăpase dintr-

o mare primejdie, doamna Bertrand mai spuse:

— Într-un cuvânt, este un diavol în carne şi oase. Şi dacă nu mi-ar fi dat prin gând să-i înfăşor capul cu şorţul meu, ca să scap de ghearele drăcoaicei, nu încape nicio îndoială că acum aş fi desfigurată… da, nici mai mult, nici mai puţin, desfigurată. Ceea ce, trebuie să recunoaşteţi, ar fi fost un mare păcat.

Jelaniile şi mimica grotescă a matroanei aduseră un zâmbet pe buzele regelui şi ale marchizei.

Doamna de Pompadour nu era nemulţumită de istorisirea bătrânei. Ştiindu-l pe Ludovic duşman al banalităţii şi observând, încă de mult, că începuse să se dezintereseze de Parc-aux-Cerfs, ghicise, ca o şireată ce era, care era cauza acelei îndepărtări şi chiar ajunsese să ia hotărârea de a stila una dintre locatare, învăţând-o să joace comedia rezistenţei. Mulţumită unei astfel comedii, regele ar fi recăzut mai uşor sub propria-i dominaţie, căci trecerea de la uşoarele şi obişnuitele cuceriri la picanteria unei lupte, ce i-ar da iluzia triumfului, ar fi fost pe placul său.

Şi tocmai când luase acea hotărâre, o răpise pe Blanche, şi mintea spirituală a marchizei se amuzase la gândul de a o folosi în planurile ei, înlocuind falsa rezistenţă printr-o rezistenţă reală.

Previziunile favoritei n-o înşelau deloc, căci imediat după relatarea plângăreaţă a doamnei Bertrand, monarhul manifestă o poftă puternică de a vedea cât mai grabnic „diavolul în carne şi oase”.

— Să dea cineva fuga la castel, să-i spună lui Lebel să vină să mă pregătească, porunci. Dar, mai bine, nu!

Este cam neplăcut, dar nu este permis să las să mă aştepte frumuseţea. Astăzi mă voi lipsi de serviciile sale.

De abia rostise aceste cuvinte, că o faţă spână, ce purta toate stigmatele ipocriziei celei mai josnice şi ale neruşinării celei mai puţin ascunse, se arătă în uşa întredeschisă.

— Sire, iată-mă – spuse, intrând, nou-venitul, care nu era altul decât primul valet de cameră.

Ludovic zâmbi mulţumit şi spuse pe un ton neglijent:

— Ah! dumneata eşti, Lebel... Pe Sfântul Dumnezeu! Vii tocmai la timp pentru a mă echipa de război.

Jupânul Lebel sosea de la Paris.

Ne amintim că el era cel ce o prevenise pe favorită despre prezenţa Blanchei la Parc-aux-Cerfs. Bănuind că stăpânul său, informat despre această veste de doamna de Pompadour, va cere să fie introdus numaidecât la tânăra fată şi ştiind şi că, mai înainte, va avea nevoie de serviciile sale, pornise din nou, în mare grabă, spre Versailles. După cum am văzut, sosise la momentul cel mai potrivit.

— Haide, Lebel, repetă regele, echipează-mă repede. Trecu apoi într-o încăpere alăturată celei în care se afla şi care avea aspectul unui cabinet de toaletă. Imediat, valetul de cameră îi scoase haina luxoasă, de paradă, pe care o purta, îi desprinse cordonul Sfântului Ludovic, precum şi diverse alte podoabe ce i-ar fi putut trăda identitatea, apoi îl îmbrăcă cu un soi de tunică ornamentată cu brandenburguri, îl ajută să încalţe nişte cizme fine încreţite la îndoitura genunchiului şi îi puse pe cap o căciulă bogată de astrahan.

Sub acest nou înveliş, înfăţişarea lui Ludovic al X V-lea era tot măreaţă, dar nu prezenta niciun semn că ar avea dreptul să se aşeze pe cel mai important tron din Europa.

Căci, trebuie să spunem că, tot ca şi strămoşul său, strănepotul lui Ludovic al XIV-lea avea faţă de regalitate un respect şi mai adânc decât cel faţă de religie.

Fiind conştient de faptul că excesele sale de pe strada Saint-Médéric nu cadrau deloc cu demnitatea de care un rege nu trebuie să se despartă niciodată, avea grijă ca, înainte de a li se deda, să se dezbrace de podoabele majestăţii, devenind un simplu gentilom. Trebuind să fie totuşi „un anume personaj”, pentru a le impresiona şi a se impune odaliscelor sale, pretindea că este un prinţ polonez, pe nume Boleslas Kzinski, rudă cu regina.

După ce fu înveşmântat aşa cum am arătat, monarhul porni cu pas sprinten către salonaşul în care era închisă domnişoara de Lagardère-Nevers, în vreme ce doamna de Pompadour se întorcea la castel să le anunţe celor două

prietene, doamnelor du Hausset şi de Mirepoix, starea de spirit favorabilă în care se găsea regele cu privire la victima lor.

8

De când Blanche, în urma tentativei sale de a, fugi, se trântise pe divan, vărsând lacrimi de furie şi de ruşine, ea rămăsese în aceeaşi poziţie, adică prăbuşită, cu trupul îndoit şi cu mâinile crispate pe faţă.

Deodată, un zgomot sec, asemănător cu cel al declanşării unui resort, o făcu să tresară şi să se ridice.

În salon apăruse brusc o rază de lumină, şi în colţul unei uşi secrete ce se deschise în peretele din faţa ei stătea un valet care ţinea ridicat un sfeşnic cu şase braţe, a cărui lumină cădea pe chipul lui neînsemnat şi pe livreaua sa de culoare pastelată.

Mirată, se uita la om şi la sfeşnic, uitând să mai încerce să fugă prin acea deschizătură ce i se oferea, când văzu intrând în cameră un personaj de vârstă mijlocie, îmbrăcat într-un costum ce-l arăta a fi un străin. De îndată ce intră, valetul fixă sfeşnicul într-o aplică pusă lângă perete în acest scop şi dispăru imediat prin uşa secretă pe care o închise iute ca fulgerul în urma lui.

Ludovic al XV-lea – ştim deja că el era personajul – înainta către domnişoara de Nevers, cu chipul surâzător.

Ajuns la doi paşi de ea, se opri şi se înclină într-un salut ceremonios. Dar de-abia o contemplase, că pe trăsăturile sale se întipări o nespusă admiraţie.

Niciunul din ei nu-l văzuse niciodată pe celălalt. Şi iată pentru ce: ducele de Lagardère-Nevers, deşi îşi avea locul însemnat în primul rang printre gentilomii care aveau dreptul de a se apropia de monarh, nu fusese decât rareori la Curte şi, atunci când nu putuse evita să se ducă, o făcuse întotdeauna fără a fi însoţit de fiica sa.

Regele o vedea, aşadar, pe Blanche pentru prima dată şi rămăsese uimit de extraordinara ei frumuseţe. Detalia cu o admiraţie tot mai mare, ca unul care se pricepe să aprecieze, fiecare dintre trăsăturile atât de fin cizelate şi a căror armonie ar fi fost o sfidare pentru pensula unui Sanzio.

Blanche se ridicase şi acum stătea în picioare lângă divan. Îl studia şi ea pe monarh cu atenţie. Dar, fără a şti de ce, în ciuda cumsecădeniei ce i se vedea pe chip, simţea un fel de neîncredere care o îndemna să rămână în defensivă. Îi surprindea în ochi o lucire care o nelinişte a şi se simţea stânjenită sub privirea lui cercetătoare.

Fascinat, Ludovic nu se grăbea să i se adreseze fetei.

Ea fu cea care, prima, se hotărî să vorbească.

— Dumneavoastră sunteţi, domnule, cel care este autorizat să mă lase, în sfârşit, să ies din această închisoare? îl întrebă pe un ton semeţ.

— Aşadar, sunteţi prizonieră?

— Oare nu asta sunt, strigă Blanche, dacă mă aflu astfel, reţinută, împotriva voinţei mele, într-un loc fără ieşire?

— Oh! fără ieşire… replică Ludovic al XV-lea, arătând printr-un gest porţiunea de perete prin care intrase.

— Vreau să spun, fără ieşire pentru mine, căci uşa aceea are un secret pe care nu-l cunosc.

— Îl veţi cunoaşte.

— În cazul acesta, imediat, căci nu vreau să stau nici o secundă mai mult în temniţa asta.

— Lăsaţi-mă, cel puţin, să mă prezint, domnişoară: sunt prinţul Boleslas Kzinski. Apoi, permiteţi-mi ca, mai înainte, să discut câteva clipe cu dumneavoastră.

— Nu! strigă impetuoasa fată, bătând din picior. Nu vă cunosc şi nu vreau să aud nimic… Nu este de ajuns că a trebuit să suport sarcasmele unei servitoare insolente?… Domnule, dacă sunteţi cu adevărat gentilom, faceţi să înceteze această sechestrare şi nu mai adăugaţi nicio întârziere la redarea libertăţii care mi-a fost răpită în mod laş!

Deşi în bună parte prevenit, Ludovic al XV-lea nu se aştepta la o revoltă atât de îndârjită. Dar se simţea într-al nouălea cer, la gândul că, în lupta ce se pregătea, va trebui să pună în joc toate subtilităţile minţii sale, cam ruginită din lipsă de antrenament.

— Copilă dragă, şopti pe un ton patern, dacă binevoieşti, ne vom aşeza unul lângă altul şi vom sta de vorbă liniştit,

ca doi prieteni buni. Şi poate că aşa voi reuşi să-ţi explic ceea ce pare să te mire atât de mult.

Şi, cu un gest al mâinii, o invită pe Blanche să se reaşeze pe divan pe care, în acelaşi timp, se aşeză el însuşi.

Domnişoara de Nevers ezită o clipă, surprinsă de întorsătura pe care o luau lucrurile, apoi se hotărî să-l imite. Aproape fără voia ei, interlocutorul îi impunea.

— Mă întrebi, domnişoară, continuă acesta, cum se face că ai fost adusă aici şi pentru ce eşti obligată să rămâi? Ia să vedem, nu ţi-a trecut prin minte că s-ar putea ca, pentru toate acestea, să existe o raţiune majoră?

— O raţiune majoră? repetă fata deschizându-şi mari ochii, care falsului prinţ îi părură două diamante negre, într-adevăr, domnule, nu văd…

— Dumneata nu vezi, dar dacă altcineva ar vedea în locul dumitale?

— Dacă ar vedea ce anume? Nu ştiu ce vreţi să spuneţi…

Monarhul ar fi putut răspunde că nici el nu ştia, deoarece debita fraze pentru a-şi da timp să născocească un motiv plauzibil prin care să-i explice domnişoarei de Nevers încarcerarea ei.

Profitând de o clipă de tăcere, aceasta încercă să spună cine este. Tocmai îi venise gândul că poate a fost confundată cu o alta.

— Sunt fiica… începu.

— Ştiu… ştiu… o întrerupse regele, îmi sunteţi foarte bine cunoscută.

Nu-i fusese de loc greu să distingă în noua captivă o persoană de origine aristocratică. Doar că, printr-un straniu compromis al conştiinţei, se ferea să-i afle identitatea, de teamă să nu audă un nume pe care ar fi obligat să-l respecte.

Şi îşi reluă tonul patern:

— Ia să vedem, nu ţi s-a spus adineauri că cineva îţi vrea binele?

— Ah! nu-mi vorbiţi despre asta, exclamă Blanche. Bătrâna care a venit în acest salon, acum vreo două ore, mi-a vorbit în sensul acesta, e adevărat, dar i-am replicat

că, în afară de părinţii mei, care acum, din nefericire, sunt departe de Paris…

— Ei! vezi, asta e! se repezi regele, pe care aceste cuvinte îl făcuseră să găsească motivul pe care-l căuta.

— Cum, asta e!?

— Ei da, domnişoară, această îndepărtare de capitală a părinţilor dumitale este cauza a tot ce ţi se întâmplă.

— Înţeleg din ce în ce mai puţin.

— Tatăl dumitale se duce deseori la Curte, nu-i aşa?

— Dimpotrivă, foarte rar.

— Ah! făcu prinţul polonez, căruia acest răspuns păru a nu-i fi căzut bine.

— Ar putea să se ducă acolo în fiecare zi, dacă ar vrea, căci este ducele de…

— Bine, bine, ţi-am spus că ştiu… o întrerupse din nou stăpânul lui Lebel, care, nevrând să afle imediat numele tinerei fete, făcea, fără să ştie, jocul favoritei.

— …dar este un anturaj prea zgomotos pentru el şi, deoarece îi place liniştea, preferă să nu se prezinte la Curte.

— Şi aceasta îi e greşeala. De aici i se trage dizgraţia.

— Dizgraţia! strigă Blanche, fără a remarca ciudatele contradicţii din cuvintele interlocutorului său.

— Din nefericire, da, dizgraţia, repetă acesta. Lipsa lui continuă de la Curte l-a jignit pe rege care, pentru a-l pedepsi, l-a exilat pe domeniile lui.

Această dezvăluire de necrezut o uimi pe fată în asemenea măsură, încât o bună bucată de timp rămase fără grai.

Merită să fie remarcat faptul că, până atunci, falsul prinţ polonez îşi jucase îndeajuns de bine rolul, deoarece, împotriva oricărei aşteptări, reuşise să se facă ascultat de către nerăbdătoarea sa prizonieră şi să obţină din partea ei un soi de încredere, dacă ţinem seama că acceptase să discute.

— Tatăl meu în exil? izbuti Blanche să îngaime, în cele din urmă. Este imposibil! Dacă ar fi aşa, m-ar fi lăsat singură la Paris? Nu, nu-i cu putinţă. De altminteri, mi-ar fi

spus acest lucru.

— Probabil că s-a temut să nu-ţi facă o supărare şi s-a gândit că, deocamdată, este mai bine să nu spună nimic.

— Nu, nu. Dacă ar fi aşa, m-ar fi luat cu el, sunt convinsă. De altfel, absenţa lui din Paris este cât se poate de firească, deoarece se repetă în fiecare an, la aceeaşi epocă.

— Exact. A profitat de faptul că exilul său coincidea cu unul din exodurile sale anuale pentru a ţi-l ascunde.

— Dumnezeule mare! Ce aflu de la dumneavoastră?... Sărmanul meu tată!...

Şi fata, ai cărei nervi fuseseră solicitaţi de prea multă vreme, izbucni în hohote de plâns, în timp ce Ludovic al XV-lea se felicita, în sinea lui, pentru iscusinţa sa. Cunoştea acum calea ce va trebui s-o urmeze spre a cuceri sărmana copilă şi a o face să-şi suporte cu răbdare prizonieratul. Când văzu că intensitatea durerii se mai potolise, o întrebă:

— Acum, începi să înţelegi?

— Nu înţeleg, vai! decât un singur lucru – îi replică printre lacrimi – şi anume că trebuie să mă duc fără întârziere la tatăl meu. Deşi îi are lângă el pe mama şi pe fratele meu, sunt sigură că-mi simte lipsa.

Nu ştia, fireşte, că acesta din urmă se întorsese la Paris.

— Ba nu, copilă dragă, nu trebuie deloc să faci aşa ceva, se grăbi să riposteze monarhul, al cărui plan ar fi fost distrus de punerea în aplicare a acestei decizii. În loc de a te duce la tatăl dumitale, este cu mult mai bine pentru dumneata să încerci să-i obţii rechemarea.

— Eu? şi în ce mod?

— Mergând să o soliciţi celui de care ea depinde.

— Regelui?

— Bineînţeles.

— Mă va respinge.

— Te pot încredinţa că, departe de a te respinge, te va asculta cu cea mai mare binevoinţă şi, cu siguranţă, îţi va lua în considerare cererea.

— De unde ştiţi?

— O ştiu, pentru că... mă aflu în prezenţa sa în mod frecvent şi fiindcă, drept urmare, am putut constata, în mai

multe rânduri, cât este de îndurător faţă de toate nefericirile… chiar şi pentru cele pe care le-a creat el însuşi.

— Atunci, pentru ce le creează?

— Pentru că este obligat la asta.

— Niciodată nu eşti obligat să faci răul… Şi eu, care mi-l închipuiam bun şi indulgent…

— Aşa şi este în realitate… replică regele, care, în felul acesta, îşi decerna cu de la sine putere o diplomă de bunătate.

— Dacă ar fi, cum de l-a exilat pe cel mai bun dintre oameni, pe tatăl meu, pe care el însuşi l-a făcut duce de…

— Îţi repet, a făcut-o spre a-l pedepsi pentru dispreţul pe care-l arată faţă de Curte, se grăbi Ludovic să explice. Dar, în mintea sa, gândea: „Ia te uită! Se pare că mie îmi datorează titlul său tatăl acestei copile… pe cine oare am făcut duce?…“

— Şi cât timp va dura exilul tatălui meu?

— Nu ştiu. Un an, poate doi…

— Aşadar, credeţi că eu l-aş putea scurta?

— Ai putea chiar să-l faci să înceteze imediat, dacă procedezi cum trebuie.

— În cazul acesta mă voi duce imediat la rege, spuse fata, ridicându-se.

— O! Majestatea Sa nu poate fi abordată atât de uşor, replică monarhul, îndemnând-o să se aşeze din nou. Trebuie să-i fii prezentat.

— Dumnezeule! gemu Blanche, simt că-mi pierd minţile. Cui m-aş putea adresa eu care nu cunosc pe nimeni?

— Dar nu sunt eu aici?

— Adevărat!… sunteţi prinţ, aşa mi-aţi spus, nu?… prinţ polonez?

— Şi, în plus, oarecum înrudit cu Majestatea Sa regina.

— Ah! înţeleg! exclamă mica prizonieră, care continuă cu însufleţire:

— Ei, bine, domnule, dacă îmi veţi face acest imens serviciu, vă voi purta o veşnică recunoştinţă!

— Ţi-l voi face cu atât mai bucuros, copila mea, cu atât mă aflu aici chiar cu acest scop.

— Aici! Tresări domnişoara de Nevers, căreia cuvântul acesta îi reaminti brusc în ce situaţie se afla. Aici! Ah! Nu mă mai gândeam la locul în care mă găsesc. Dar pentru ce am fost adusă aici în timpul somnului şi împotriva voinţei mele?... Ceea ce constituie un mod ciudat de a-mi face servicii. Nefericirea tatălui meu nu-mi putea fi adusă la cunoştinţă chiar la mănăstire?

— A existat temerea ca nu cumva să faci exact aşa cum ai spus: în loc de a merge să soliciţi iertarea lui, să te fi dus direct la tatăl dumitale, ceea ce n-ar fi slujit la nimic.

— Ar fi slujit să-l mângâie, spuse Blanche.

— Şi să-l lase la nesfârşit în exil... Aşa că mi-am permis să fac uz de o uşoară violenţă, spre a te pune în imposibilitate de a părăsi Parisul, şi pentru a te obliga să pledezi, în faţa regelui, în favoarea tatălui.

— Aşadar, dumneavoastră vă datorez răpirea mea?

— Da, căci sunt unul dintre cei mai buni prieteni ai părintelui dumitale şi acest fapt m-a îndemnat să procedez aşa cu dumneata. Iată de ce îţi spuneam, la începutul convorbirii noastre, că din cauza unei raţiuni majore ai fost adusă aici, unde eşti obligată să şi rămâi.

Poate că domnişoara de Nevers ar fi trebuit să se mire i că nu-l văzuse niciodată, nici la tatăl său, nici în altă parte, pe acest prieten atât de zelos. Dar era mult prea afectată de trista veste pe care o aflase pentru a-şi da seama de ciudăţenie.

Cu toate acestea, îi mai rămâneau unele lucruri de lămurit. Cum trebuia să interpreteze vorbele stranii pe care i le spusese femeia? Ce însemnau toate acele toalete somptuoase, bijuteriile cu care urma să fie împodobită; cuvântul acela de *Eden,* folosit de bătrână şi, mai ales, adoratorul pe care i-l anunţase? Sinceritatea ei firească nu putea să se împace cu atâtea mistere. Îi pomeni despre ele prinţului polonez, faţă de ale cărui bune intenţii nu mai avea nicio urmă de îndoială.

— Înţeleg despre ce este vorba, replică acesta, evident în formă bună din punct de vedere al imaginaţiei şi având răspuns la toate. Doamna Bertrand, menajera mea, are un

fel de a vorbi foarte încâlcit. A avut intenţia, pur şi simplu, să-ţi explice că nu poţi apărea în faţa regelui în costumul dumitale de mănăstire şi că, pentru a respecta eticheta, trebuie să porţi o toaletă de Curte, care comportă, bineînţeles, nişte veşminte luxoase, bijuterii şi altele… şi că toate acestea se află aici, la dispoziţia dumitale. Tot aşa, desigur, a folosit cuvântul *Eden* spre a se referi la această locuinţă, în realitate doar o modestă casă de agrement, şi anume a mea. Cât despre adoratorul despre care vorbea, s-a exprimat, fără îndoială, greşit; trebuie să fi vrut să spună „prieten”, prieten sincer, atâta tot.

Temerile Blanchei erau potolite şi nu mai avea nimic de obiectat.

— Domnule, îi spuse din nou, nu ştiu cum v-aş putea mulţumi pentru marele ajutor pe care binevoiţi să mi-l daţi în această împrejurare dureroasă. Dar n-aţi vrea oare să mă copleşiţi cu amabilitatea dumneavoastră, prezentându-mă regelui cât mai curând cu putinţă?

— Vom merge împreună la el mâine seară, copilă dragă.

— De-abia mâine seară?

— Vei înţelege de ce sunt obligat să-ţi cer această amânare. Mâine seară, o doamnă de la Curte, doamna marchiză de Coislin, dă o mare petrecere, un bal mascat, în castelul său de la Chèvreloup, nu prea departe de Versailles, unde te afli în prezent. Am aflat că Majestatea Sa urmează să vină pentru câteva clipe la acea petrecere. Or, ştiu din proprie experienţă că este mult mai abordabil şi mai înclinat spre clemenţă atunci când se află pe un teren neutru, în mijlocul distracţiilor, decât atunci când e ocupat cu treburile statului. Prefer, aşadar, să aştept un astfel de moment prielnic pentru a i te prezenta, aşa încât să fim mai siguri de reuşita demersului dumitale.

— O! vă mulţumesc, vă mulţumesc, domnule… exclamă cu însufleţire domnişoara de Nevers. Vă voi binecuvânta cât voi trăi.

Şi, sub imboldul profundei recunoştinţe pe care o simţea faţă de generosul străin, îi luă mâinile şi i le strânse călduros într-ale sale. Acest gest avu un rezultat

neprevăzut.

La contactul cu epiderma mătăsoasă a fetei, pretinsul polonez – căruia, de când şedea alături de Blanche, îi fusese extrem de greu să rămână rece în faţa farmecelor pe care ochii săi încântaţi nu încetau să i le descopere – simţi alergându-i în vine o flacără arzătoare şi, uitând orice prudenţă, o trase la piept, cu o mişcare bruscă, şi-i puse pe obraz o sărutare fierbinte.

Gestul fusese atât de rapid, încât domnişoara de Nevers nu putuse să se ferească. Dar imediat scoase un ţipăt de ruşine şi se ridică în picioare, tremurând de furie.

Pieptul i se zbătea cu palpitaţii repezi şi o mânie cumplită îi aprindea privirile pe care le aţintea asupra monarhului.

— Ce se întâmplă, domnişoară, şi de unde provine această atitudine subit ostilă pe care o observ la dumneata? Te-am jignit, oare, fără să vreau?

— Chiar îndrăzniţi să-mi puneţi această neruşinată întrebare? ripostă domnişoara de Nevers, pe un ton aspru. Până acum niciun bărbat, cu excepţia tatălui şi a fratelui meu, n-a avut cutezanţa de a mă săruta, şi consider jignitoare pentru mine libertatea pe care v-aţi îngăduit-o.

— Dacă este aşa, îmi pare, într-adevăr, nespus de rău că nu m-am stăpânit. Regret imens şi, crede-mă, intenţia mea nu era de a te ofensa. Dar cum puteam să-mi închipui că un sărut aproape părintesc ar putea să te supere? Uită-te la mine, copilă dragă, sunt departe de a fi tânăr şi mi se pare că vârsta mea ar putea îndepărta de la această familiaritate orice gând lipsit de respect.

Deşi Blanche nu-şi amintea să fi simţit vreodată o senzaţie asemănătoare sub buzele tatălui său, intonaţia plină de cumsecădenie pe care Ludovic al XV-lea se pricepu s-o dea cuvintelor sale începu să-i potolească iritarea. Apoi, constatând că, aşa cum spunea, vinovatul nu mai era la prima tinereţe – ba chiar, nici pe departe – şi că, prin urmare, desigur că pentru el ea nu era decât o copilă, sfârşi prin a se convinge că se alarmase degeaba şi-i înapoie întreaga ei încredere. Şi mai mult încă: ajunse să-şi reproşeze izbucnirea faţă de el.

— Domnule, îi răspunse, dacă aşa stau lucrurile, eu sunt cea care trebuie să regrete că am putut să vă bănuiesc de o faptă nedemnă. Iertaţi-mi, aşadar, purtarea, şi fiţi mai încredinţat ca niciodată de recunoştinţa mea pentru ajutorul pe care mi-l promiteţi.

— Domnişoară – replică monarhul, foarte fericit că o vedea pe fată revenind atât de repede la sentimente mai bune faţă de el – nu am ce să-ţi iert. Promptitudinea supărării dumitale nu face decât să sporească stima pe care ţi-o port. Îmi dovedeşte cât eşti de susceptibilă la tot ce ar părea că-ţi atinge onoarea şi n-aş putea decât să-ţi adresez cele mai sincere felicitări pentru acest lucru. Acum, ca să ne încheiem convorbirea, îngăduie-mi să-ţi reamintesc că aici te afli la dumneata, că poţi să te distrezi cum îţi va plăcea şi că nu trebuie decât să te exprimi pentru ca orice dorinţă să-ţi fie îndeplinită imediat.

— Vă mulţumesc, domnule. Sunt mult prea preocupată de demersul pe care-l voi face în scopul de a obţine graţierea tatălui meu pentru a mă gândi la orice fel de distracţii. Nu aş cere decât o singură favoare, şi anume aceea de a nu fi închisă întruna în această cameră care îmi pare o închisoare şi, dacă este cu putinţă, să merg din când în când să respir aerul de afară.

— Tocmai voiam să-ţi fac această propunere. Acolo, în spate, se află o grădină pe care ai vedea-o dacă n-ar exista copacii din faţa ferestrei. Te vei putea plimba prin ea cât îţi va plăcea. Pe de altă parte, *locuinţa* dumitale nu se limitează la această unică încăpere, care, sunt de acord, seamănă puţin cu un *in-pace.* Vei vedea din ce este alcătuită.

Izbi într-un clopoţel şi valetul cu livrea în culori pastelate, care adusese sfeşnicul, apăru într-o clipă.

— Spune-i doamnei Bertrand să vină, îi porunci regele.

După o jumătate de minut, aceasta se prezentă.

— Doamnă Bertrand, fii bună, te rog, şi arată-i domnişoarei celelalte încăperi ale apartamentului său.

Dând ascultare ordinului, bătrâna se îndreptă către o porţiune a peretelui şi, apăsând cu mâna un anumit loc al

mulurii aplicate în lungul lambriurilor, îl făcu să se deschidă deodată, tot aşa cum se mai deschisese pentru a permite trecerea vizitatorului.

Domnişoara de Nevers zări atunci un dormitor decorat şi amenajat în mod minunat, la al cărui capăt din fund se afla un pat imens, cu perdele de mătase purpurie.

Ceva mai încolo, apăru o altă deschidere şi, de data aceasta, văzu un elegant cabinet de toaletă cu o cadă din marmură trandafirie şi dotat cu numeroasele accesorii pe care le comportă, de obicei, un astfel de sanctuar.

Socotind că este inutil să-şi prelungească prezenţa lângă Blanche, Ludovic al XV-lea se pregăti s-o părăsească.

— Domnişoară, îi spuse, mă voi retrage. Îmi închipui că ai cu adevărat nevoie să fii singură cu gândurile dumitale. Aceste gânduri să nu fie prea triste, căci, dacă am hotărât să facem demersul în legătură cu tatăl dumitale, iţi prezic că va avea o soluţionare fericită. Aşadar, la revedere. Voi veni mâine, spre a te conduce la castelul din Chèvreloup.

Apoi sărută curtenitor mâna pe care domnişoara de Nevers nu îndrăzni să şi-o retragă şi plecă însoţit de doamna Bertrand, după ce-i făcu semn să-l urmeze.

Când amândoi fură destul de departe spre a nu fi auziţi de Blanche, regele îi dădu matroanei câteva instrucţiuni.

— Mai întâi – îi recomandă – nu-i mai vorbi în felul acela care a speriat-o atât de tare. Ai fost foarte imprudentă, referindu-te la toalete splendide, podoabe preţioase şi, mai ales, pomenindu-i despre un adorator.

Cuvintele ţi-au fost nepotrivite şi am fost nevoit să le modific cu totul înţelesul, pentru a goni din mintea ei impresia proastă pe care i-o făcuseră. Puţină perspicacitate din partea dumitale ţi-ar fi permis totuşi să vezi că tânăra aceasta nu seamănă deloc cu celelalte pensionare ale noastre şi că nu este, ca ele, uşor de sedus prin momeala luxului şi speranţa de a fi adorată. Apoi să nu uiţi – dacă vorbeşti cu ea despre mine, eu sunt prietenul tatălui său şi nimic altceva.

— Şi chiar sunteţi, sire? întrebă doamna Bertrand, cu un zâmbet cinic. Situaţia n-ar fi decât cu atât mai picantă.

— Ei, nu! replică Ludovic al XV-lea cu nerăbdare şi părând ofensat de acea presupunere – dar m-am dat drept atare în ochii ei.

Apoi, vorbindu-şi sieşi: „De fapt s-ar putea…”

— În fine – continuă cu glas tare – deoarece am autorizat-o să se bucure de grădină oricând i-ar plăcea, ai mare grijă ca, de îndată ce-şi va exprima dorinţa de a merge să se plimbe prin ea, să iei măsuri ca să devină imediat pustie. Nu trebuie să întâlnească pe nimeni, absolut pe nimeni; căci, în caz contrar, orice indiscreţie ar putea s-o facă să afle unde se găseşte şi atunci, oricât am mai încerca, ne-ar fi imposibil s-o mai ţinem aici… cel puţin, nu de bună voie… Ah! şi, mai ales, să n-o vadă pe Camille… Întâlnirea dintre aceste două fete ar fi dezastruoasă. M-ai înţeles?

— Perfect, sire, răspunse matroana, şi promit să vă urmez cu stricteţe recomandările.

După ce-şi schimbă costumul, Ludovic al XV-lea ieşi, încântat, din Parc-aux-Cerfs. Nu simţea nicio remuşcare pentru minciunile spuse Blanchei şi nici pentru chinurile morale la care o supunea. Dar era oarecum perplex în legătură cu modul în care va trebui să acţioneze spre a descurca iţele încâlcite chiar de el.

„Atâta rău!” îşi spunea. „Când voi ajunge să nu mai fiu nevoit să mă prefac faţă de micuţa aceasta, voi găsi, cu siguranţă, mijlocul de a-mi face iertat vicleşugul.”

9

Informaţiile date de maica superioară a mănăstirii Picpus tânărului Henri de Lagardère-Nevers şi vicontelui de Dizons cu privire la direcţia luată de Thérèse Vignon când fugise cu Louise, adormită, erau cât se poate de exacte.

Dar ne aducem aminte că firul invizibil care o lega pe maica Philippine de ghicitoare se rupsese brusc în momentul opririi caleştii în faţa unui grilaj, în spatele căruia se vedea un castel şi, ca urmare, blânda femeie ce avea tutela prietenei Blanchei nu le putuse spune tinerilor ce se întâmplase, în continuare, cu pupila sa.

Vom umple această lacună. Mai întâi să explicăm pentru ce darul de a ghici, cu care era înzestrată călugăriţa, o servise tot timpul cât trăsura parcursese drumul de la Paris la Chèvreloup, dar se neutralizase aşa brusc.

În clipa în care vehiculul se oprise şi când Thérèse Vignon se pregătea să coboare din el, îndrăzneaţa complice a lui Alcide Rigobert îşi adusese deodată aminte că, în graba sa de a fugi de la mănăstire, uitase, când se văzuse plecată, să o scoată pe stareţă din somnul hipnozei, lăsând-o pradă doar toropelii produse de băutura soporifică. Or femeia nu ignora deloc faptul că, atunci când o persoană adusă în stare de somnambulism lucid nu a fost „eliberată” de către hipnotizatorul său, ea rămâne strâns legată de acesta, identificându-se cu el, şi asistă astfel la toate acţiunile lui, indiferent de distanţa ce-i desparte.

Aşa încât, la gândul – care abia atunci îi venise – că maica superioară o urmărise, fără îndoială, cu ochii minţii, până la locul unde se afla, prima sa grijă fusese să rupă legătura periculoasă ce o înlănţuia de victima ei.

În acest scop, tot ocărându-şi neglijenţa, îşi îndreptase ochii în direcţia Parisului şi, mental, cu toată puterea de voinţă de care era în stare, îi poruncise stareţei să nu mai fie sub influenţa fluidului său magnetic, ceea ce se şi produsese.

De îndată ce Thérèse crezu că nu mai are a se teme de

acea supraveghere ocultă, deşi îşi dădea seama că eliberarea era cam târzie şi că asta ar putea s-o coste scump, coborî din trăsură şi se duse să descuie grilajul, a cărui cheie îi fusese încredinţată.

Trăsura pătrunsese imediat pe proprietatea doamnei de Coislin, caii mergând la pas spre a-i îngădui ghicitoarei în cărţi, care nu urcase din nou alături de tânăra fată, s-o urmeze cu uşurinţă.

Castelul se afla la o distanţă de treizeci de stânjeni faţă de grilaj, ceea ce înseamnă, în zilele noastre, şaizeci de metri. Se ajungea la el mergând în lungul unei întinse peluze dreptunghiulare, înconjurată de o alee largă mărginită de ronduri de flori amenajate într-un desen încântător.

După ce Thérèse Vignon însoţise trăsura mergând pe lângă peluză, ajunse la capătul ei, în faţa unui peron cu şase trepte de marmură albă ce duceau spre parterul locuinţei. O scoase pe copilă din caleaşcă şi o purtă în braţele sale robuste aşa cum mai făcuse când o răpise din chilia ei şi, urcând sprintenă peronul, intră în clădire.

Peste zece minute, o aşeza pe Louise pe un pat instalat într-o încăpere alăturată apartamentelor doamnei de Coislin şi pe care aceasta i-o indicase pentru a o găzdui pe domnişoara Moutier, în cazul în care ea însăşi ar fi absentă în momentul sosirii sale – şi chiar acesta era cazul, după cum aflase Thérèse de la vizitiu.

Într-adevăr, de două zile pline, marchiza se afla la Versailles, unde, datorită luptei în care se angajase împotriva doamnei de Pompadour – luptă ce se apropia de punctul critic – crezuse că este util să rămână la post, spre a descifra mai limpede jocul rivalei şi, ca urmare, să şi-l ascundă mai bine pe-al său.

— În sfârşit! exclamă ghicitoarea în cărţi, scoţând un oftat de uşurare, aşadar, mi-am îndeplinit sarcina. Iat-o pe domnişoară la Chèvreloup, şi încă fără zgomot şi scandal, întocmai cum ne-a fost înţelegerea. Se poate spune că am făcut treabă bună. Acum, nu-mi mai rămâne decât s-o anunţ pe marchiză. Până atunci, mă voi odihni un pic. Cred

că merit.

Şi după ce se încredinţase că Louise, pe care o lăsase complet îmbrăcată, era instalată confortabil pe patul ei, trecu într-o încăpere alăturată şi, la rândul său, se întinse pe un şezlong, adormind în curând cât se poate de liniştită, de parcă ar fi săvârşit o faptă meritorie.

Către ora zece dimineaţa, Thérèse Vignon fu trezită de un tărăboi cumplit ce izbucnise în castel.

La început schiţă un gest de teamă, ca oamenii a căror conştiinţă nu este curată. Dar amintindu-şi repede că marchiza urma să dea o mare petrecere, zâmbi de propria-i frică, înţelegând că zarva provenea de la numeroşii tapiţeri şi decoratori care pregăteau saloanele.

Aşa că se sculă şi se pregăti să plece către Versailles.

Cu toate acestea, înainte de a porni la drum, se duse să se anunţe la cavalerul Zeno, care nu părăsea niciodată castelul.

Ex-reprezentantul Veneţiei era încă în pat. Neştiind cum să-şi petreacă timpul şi fiind, de altminteri, leneş prin firea lui, obişnuia să se scoale târziu, zăcând într-o amorţeală trândavă.

La numele de Vignon ce-i fu anunţat de către un servitor, se smulse brusc din somnolenţă şi, presimţind că au apărut noutăţi, porunci, fără a se preocupa câtuşi de puţin de convenienţe, să fie imediat introdusă ghicitoarea în cărţi.

Ordinul îi fu executat. Când rămase singură cu el, aceasta îi relată pe scurt detaliile răpirii, apoi, în încheiere, adăugă:

— Acum că micuţa se află aici, trebuie s-o păzim. Deoarece sunt obligată să lipsesc pentru a mă duce la marchiză, şi fiindcă s-ar putea ca domnişoara să se trezească înaintea sosirii mele, mai ales cu zgomotul ăsta infernal pe care-l fac tapiţerii dumneavoastră, ar trebui ca, dacă s-ar întâmpla acest lucru, să fiţi în clipa respectivă lângă ea, astfel încât să-i daţi imediat o explicaţie în legătură cu schimbarea locuinţei sale. M-am gândit deja la un soi de pretext. Să-i spuneţi, de exemplu, că mătuşa ei – maica superioară a mănăstirii – observase la fată o slăbire a

forţelor; că a fost răpită în timpul somnului tot la porunca acesteia, care se temea, din partea ei, la o împotrivire în momentul despărţirii… Vedeţi dumneavoastră cum să potriviţi povestea ca s-o faceţi credibilă.

— Bine, bine, replică Zeno, mă ocup eu de asta. Dumneata dă fuga repede s-o găseşti pe marchiză.

Thérèse Vignon plecă.

Zeno avea la vremea aceea patruzeci şi opt de ani. Cei patrusprezece care trecuseră de când l-am pierdut din vedere[6] îi transformaseră simţitor persoana şi, desigur, nu în avantajul lui.

Părul îi încărunţise mult şi se rărise, lăsându-i complet dezgolite unele porţiuni ale capului, cu toate loţiunile de vopsit şi în ciuda fierului de ondulat pe care-l folosea; trăsăturile i se îngroşaseră, înecate într-o buhăială adipoasă ce invadase până şi cele mai mici contururi şi făcea să-i atârne cărnurile, ca nişte piei moi care se bălăngăneau.

Dar, în ciuda ultragiilor timpului, încă mai încerca să facă pe ţanţoşul. Se îmbrăca întotdeauna cu multă grijă şi adopta nişte purtări tinereşti. De altfel, era mereu amabil, pricepându-se să le vorbească femeilor în limbajul ce li se potrivea, adică spunându-le miile de nimicuri care le plac atât de mult. Fără îndoială, prin această calitate o cucerise, cândva, pe doamna de Coislin, ajungând să-i devină amant.

De îndată ce credinciosul său valet, napolitanul Agricola, îl îmbrăcase, vopsise, frizase şi chiar machiase uşor, se duse în camera în care era culcată Louise.

Fata părea un înger adormit.

Cu ochii lucind de curiozitate, Zeno înaintă cât putu de uşor spre pat şi începu s-o contemple. Dar de-abia o privise cu atenţie, că tresări brusc şi-şi încruntă sprintenele.

„Iată ceva ciudat!” îşi spuse. „Oare nu m-am trezit de tot?... Aş putea să jur că am mai văzut chipul acesta... cândva, demult!”

— *Corpo di Bacco!* exclamă după câteva minute de cercetare. Da, este ea!... e chiar *ea!* Trăsătură cu trăsătură!... Nu visez câtuşi de puţin; mi se pare c-o văd aici,

[6] Vezi volumul *Fiul lui Lagardère,* (n.a.)

în faţa mea... întocmai cum era acum optsprezece ani!... Îi recunosc farmecul, graţia... întreaga structură minunată a farmecelor ei delicate...

Şi, nemişcat lângă pat, o învăluia acum pe fată cu o privire plină de o infinită blândeţe.

Înfăţişarea Louisei reînviase în sufletul lui o imagine extraordinar de puternică, o imagine pe care timpul o atenuase, dar pe care niciodată nu reuşise s-o şteargă cu totul. Era cea a unei micuţe brodeze pe care o cunoscuse în vremea tinereţii sale şi de care se îndrăgostise nebuneşte; ba chiar atât de nebuneşte, încât, neputând obţine să fie a lui de bună voie, nu ezitase să săvârşească o crimă spre a-şi satisface dorinţele vinovate.

Şi, pe măsură ce amintirile îi deveneau mai limpezi, mai precise, îşi retrăia, în toate etapele, pasiunea pentru acea sărmană Marine care, în întreaga lui viaţă de desfrâu, fusese singura, unica lui dragoste.

Îşi reamintea prima dată când o văzuse la doamna de Verteuil, lucrând la o dantelă, într-un colţ al salonului. Îşi aducea aminte de puternica impresie pe care i-o făcuseră farmecele persoanei sale, ideea fixă ce încă de atunci pusese stăpânire pe el: aceea de a o poseda cu orice preţ; vicleşugurile la care recursese în acest scop şi, în fine, ruşinoasa stratagemă prin care o atrăsese în casa lui de distracţii, acea *Folie* din Montmartre, de unde fata nu mai ieşise decât dezonorată.

Apoi îi revenea în minte şi ziua în care ea îi mărturisise că simte palpitând în trupu-i fructul crimei lui şi cum, la puţin timp după aceea, fata dispăruse de la persoana în al cărei serviciu era, fără ca el să fi putut şti vreodată ce se mai întâmplase cu ea, decât că se afla sub protecţia sergentului Philippe, supranumit „sergentul Belle-Épée”, devenit mai târziu duce de Nevers.

Gândul că pe lume exista poate un copil al cărui tată era el, îi trecuse uneori prin minte, în decursul anilor ce treceau. Dar nu se oprise niciodată asupra lui.

Dar acum, când cântărea la rece faptele de odinioară şi când avea sub ochi imaginea celei pe care o iubise, îl

cuprindea o bănuială în legătură cu existenţa acelui copil – bănuială ce era întărită prin emoţia ce-i înjunghia inima la vederea fetei adormite.

În plus, o voce interioară îi şoptea numele de familie al micuţei lucrătoare: „Moutier”, acelaşi cu cel purtat de această tânără.

O învăluia, aşadar, pe Louise în priviri din ce în ce mai scrutătoare şi, văzând clipă de clipă, afirmându-se tot mai mult strania asemănare care-l izbise atât de puternic, se simţea cuprins de o tulburare ciudată.

S-a spus adesea că inima omenească este de nepătruns. Nimic mai adevărat, iar cea a cavalerului oferea o nouă dovadă.

Într-adevăr, acest nemernic, al cărui suflet cuprindea toate viciile, care-şi bătuse joc de cele mai sfinte lucruri, ale cărui zile fuseseră un neîntrerupt şir de mârşăvii şi de fapte rele, se simţea deodată cuprins de unul dintre cele mai înălţătoare sentimente ce i-a fost dat omului să le trăiască: dragostea părintească.

Pe buze îi urcă un cuvânt pe care-l rosti şoptit, ca şi cum s-ar fi temut să nu-l audă Louise:

— Fiica mea… să fie oare fiica mea?…

Îl birui înduioşarea.

— Da, da, este copila mea… copilul Marinei… Totul mi-o spune… Ah! pentru ce nu pot avea deplină certitudine?

Şi, cu o nerăbdare febrilă, aşteptă trezirea domnişoarei Moutier. Fără îndoială, de la ea va afla imediat dacă se înşală.

Orele se scurgeau şi, cu cât trecea ziua, cu atât mai mult se convingea de paternitatea sa faţă de Louise. Ajunse chiar să se obişnuiască atât de bine cu această idee, încât i se părea imposibil să fi greşit.

Dar fata continua să rămână cufundată într-un somn adânc. Fiind mai puţin robustă decât Blanche, narcoticul ghicitoarei în cărţi avusese asupra ei o acţiune mai puternică.

În cele din urmă, către ora cinci după-amiaza, se trezi.

Thérèse Vignon încă nu se întorsese. În loc de a o fi

întâlnit pe doamna de Coislin la Versailles, aşa cum presupusese, nu reuşise s-o găsească pe marchiză – după cum am văzut – decât la Paris, la sfârşitul ceremoniei de inaugurare a statuii din piaţa Ludovic al XV-lea şi, drept urmare, nu avea să revină la Chèvreloup decât mult mai târziu.

Cum lesne ne închipuim, uimirea Louisei, când redeveni conştientă de cele ce o înconjurau, nu fu mai mică decât cea a domnişoarei de Nevers, la trezirea în salonaşul din Parc-aux-Cerfs.

Ochii ei îngrijoraţi se îndreptară imediat spre cavaler.

Acesta, devenit mai omenos datorită recentelor sale gânduri, şi înţelegând ce sentiment tulbure putea să-i inspire fetei vederea lui, nu-i dădu timp să se sperie.

— Domnişoară, – îi spuse, amintindu-şi tocmai la vreme de pretextul inventat de doamna Vignon şi de care, pentru că nu găsise altul mai bun, hotărî să se slujească, mai înainte de orice, spre a-i explica fetei prezenţa ei la castel – domnişoară, îmi închipui cât de ciudat îţi poate părea faptul că te găseşti în aceste locuri necunoscute. Dar vei cunoaşte motivul şi vei înţelege că totul este foarte simplu: te afli aici din ordinul mătuşii dumitale, maica superioară de la Picpus.

Şi deoarece chipul Louisei dovedea cât se poate de clar mirarea pe care o producea vestea unui ordin atât de neobişnuit, Zeno continuă:

— Da, domnişoară, şi numai sănătatea dumitale este cea care a putut-o decide să accepte sacrificiul despărţirii. De câteva luni, buna femeie observa că nu eşti foarte sănătoasă şi voia să te scoată din vecinătatea marelui oraş, a cărui atmosferă îţi era dăunătoare şi, totodată, dorea să-ţi ofere distracţii de care, la vârsta dumitale, ai mare nevoie; distracţii incompatibile cu regulamentul auster al mănăstirii. Pentru a-şi realiza intenţiile, nu aştepta decât un prilej favorabil. Când acesta s-a prezentat, a profitat imediat de el şi te-a trimis aici, pe o proprietate care se află îndeajuns de departe de Paris pentru a nu fi atinsă nici de miasmele, nici de emanaţiile sale dăunătoare.

— Ce-mi tot spuneţi, domnule? exclamă Louise care, mai

întâi mută de mirare, îşi recăpătă graiul. Sunt cu adevărat bolnavă?

— Bolnavă! Cuvântul este poate exagerat, dar sănătatea dumitale nu este perfectă… Să vedem, răspunde-mi cu toată sinceritatea, nu ai câteodată stări de melancolie, de oboseală, care te apucă fără vreun motiv aparent?

Louise se gândi şi-şi aminti că, într-adevăr, i se întâmpla din când în când să se simtă abătută, lipsită de energie, ca şi cum un resort s-ar fi rupt în ea. Mai ales de când i se puneau piedici în legătură cu dragostea ei pentru domnul de Dizons.

— Dar, pe cuvânt, răspunse cu nevinovăţie, dacă uneori mă simt rău, dacă am unele tulburări – cum se spune, cred – aceste uşoare indispoziţii, fără nici importanţă, n-au îngrijorat-o niciodată pe mătuşa mea, – căci nu s-a întâmplat vreodată să-mi vorbească despre gândul de a mă trimite în afara Parisului, pentru a mă scăpa de ele.

— Te înşeli din nou, domnişoară. Mătuşa s-a neliniştit din cauza sănătăţii dumitale de îndată ce s-a înrăutăţit. Aşa că, ascultând de sfaturile pe care i le-am dat în calitate de medic, a gândit că trebuie să profite de ocazia ce i se prezenta. Crede-mă, nu este nimic ciudat în felul cam brusc în care a acţionat. Buna călugăriţă suferea mai mult decât dumneata din cauza acestei despărţiri urgente. Şi de aceea, fiindu-i frică atât de propria-i slăbiciune cât şi de a dumitale, temându-se că în clipa despărţirii n-aţi mai avea, niciuna, nici cealaltă, puterea necesară, a preferat să evite momentul, întotdeauna dificil, al luării de rămas bun.

— Ah! exclamă Louise cu ochii înotând în lacrimi. N-am bănuit niciodată că mătuşa mea ar avea astfel de intenţii în ceea ce mă priveşte. Nimic, în purtarea sa faţă de mine, nu era de natură să mă lase să fac atare presupuneri. Dar acum îmi dau seama de tot acest mister. Sărmana mătuşă! Dacă a procedat aşa, desigur că nu poate fi decât spre binele meu.

Apoi, după o pauză şi schimbându-şi gândul, reluă:

— Dar totuşi, ceea ce mi se pare de neînţeles, este cum am putut fi adusă aici fără a-mi da seama.

— Mă aşteptam la întrebarea dumitale, domnişoară. Şi iată răspunsul: cu aprobarea maicii superioare, ţi s-a administrat un narcotic care te-a făcut să dormi adânc.

Zeno socotea că nu exista niciun inconvenient dacă i-ar face această mărturisire care, de altminteri, se potrivea foarte bine cu felul în care decurgea conversaţia.

— Un narcotic! şopti fata deschizând ochii mari. De ce o asemenea precauţie?

— Pentru că era cuprinsă în executarea planului, stabilit între mătuşa dumitale şi mine, de a te îndepărta de ea fără a-ţi vedea lacrimile şi fără a-ţi auzi plânsul. Am greşit, domnişoară, recomandându-i maicii superioare acest mijloc de a nu-i spori durerea prin spectacolul întristării dumitale?

— Nu, domnule, răspunse Louise, ca un suspin. Dacă mătuşa mea a decis să plec, este mai bine că s-a procedat în felul acesta, căci, altminteri, cred că niciodată n-aş fi avut curajul de a mă despărţi de ea.

În ciuda tonului ferm cu care-şi rostise cuvintele, sărmana copilă îşi simţea inima tare grea.

— Şi la ce persoană mă aflu? vru să ştie.

— La o doamnă de rang înalt, o doamnă de la Curte, care este văduvă.

— Şi se numeşte?

Zeno se întrebă dacă trebuia să-i dezvăluie adevăratul nume al marchizei. Dar, gândindu-se că, mai mult ca sigur, copila nu auzise niciodată vorbindu-se despre ea, se hotărî:

— Se numeşte doamna de Coislin, zise.

— Numele acesta îmi este necunoscut.

— Nici nu este posibil să-l cunoşti, deoarece doamna nu a venit decât de puţină vreme în Franţa. De altfel, chiar dacă ar fi trăit aici de mai mulţi ani, nu cred că la mănăstire l-ai fi putut auzi.

— La mănăstire, nu; în sfântul locaş nu pătrunde nici un zgomot din lume. Dar nu am trăit întotdeauna acolo, şi atunci când locuiam la palatul Lagardère-Nevers, auzeam adesea pronunţându-se numele doamnelor şi gentilomilor care alcătuiesc anturajul regelui.

Cavalerul, care căuta o portiţă pentru a o chestiona pe

fată cu privire la viaţa ei, cu intenţia de a obţine vreo informaţie în stare să-l lămurească referitor la identitatea sa, o prinse în grabă pe cea oferită prin această frază.

— A! ai locuit în palatul ducelui de Nevers, domnişoară? o întrebă. În ce calitate?

— În calitate de prietenă a domnişoarei Blanche de Nevers, împreună cu care am fost crescută şi lângă care am rămas până la vârsta de cincisprezece ani.

— Aşadar, nu aveai proprii dumitale părinţi?

— Mi s-a spus că au murit pe când eram încă mică de tot. Nici măcar nu mi-i amintesc.

— Şi mătuşa aceasta, tutoarea aceasta, pe care o ai la Picpus, este cumva sora mamei… sau a tatălui dumitale?

Zeno aşteptă tremurând răspunsul la întrebarea lui. Dacă era vorba de sora tatălui, desigur că speranţele sale s-ar fi spulberat; în vreme ce, dacă ar fi a mamei!… Oare nu era posibil ca Marine să fi avut o soră? Şi, apoi, cine putea să-l încredinţeze că acea mătuşă, pe care el nu o văzuse niciodată, era cu adevărat… o mătuşă?

— Este sora mamei mele, răspunse Louise. În ochii cavalerului luci o rază de bucurie şi un suspin adânc îi scăpă din piept.

— Îţi vorbeşte, uneori, despre cei pe care i-ai pierdut?

— Nu, niciodată. În mai multe rânduri, am încercat să discutăm despre ei, dar, de fiecare dată, a părut stânjenită şi a schimbat vorba. De altminteri, acelaşi lucru se întâmpla şi când, pe vremea în care mă aflam la palatul Nevers, îi întrebam pe duce şi pe ducesă în legătură cu acest subiect. Remarcam la ei o jenă pe care nu mi-o puteam explica. Am tras concluzia că în viaţa părinţilor mei exista un mister pe care se considera mai bine să nu-l cunosc. Şi vă mărturisesc că această totală ignoranţă cu privire la ei îmi este destul de dureroasă.

— Şi, prin urmare, nu ştii nimic despre părinţi?

— Absolut nimic.

— Care este numele mătuşii dumitale… numele de familie?

— Nu-l cunosc.

— Nu ai întrebat-o niciodată?

— Ba da, la sosirea mea la mănăstire, am rugat-o să mi-l spună, căci ducele şi ducesa mă preveniseră că numai de la ea l-aş pute afla, dar mi-a răspuns: „Copila mea, aici nu mai am decât un nume, acela de maica Philippine, şi prin el sunt legată de Dumnezeu. Cât despre celălalt, numele familiei mele, l-am părăsit pentru totdeauna în momentul în care am păşit pragul acestui sfânt locaş, iar buzele mele nu-l vor mai rosti niciodată.”

Vă puteţi închipui că n-am mai insistat, şi nici n-am mai făcut vreo tentativă să-l aflu.

Răspunsurile fetei nu-i dădeau lui Zeno niciun indiciu serios în legătură cu cele ce voia să ştie. Cu toate acestea, deducea din ele aproape o confirmare a bănuielilor sale. Deodată, un gând îi fulgeră prin minte, ca un fier roşu. Îşi amintise cu ce intenţie fusese adusă Louise la Chèvreloup. Fiind profund absorbit, până atunci, de ideea fixă de a descoperi identitatea fetei, scopul prezenţei sale acolo îi scăpase cu desăvârşire.

„O! aşa ceva nu se va întâmpla!” îşi spuse. „Fiica mea, dată pradă regelui, şi chiar de mine!... Niciodată!... Niciodată!... În viaţa mea m-am făcut vinovat de multe josnicii, de nenumărate infamii, dar nu sunt încă într-atât de decăzut, atât de degradat, încât să săvârşesc o faptă aşa de monstruoasă.”

Apoi acest gând fu urmat de un altul:

„Dar acum, ce să fac? Marchiza se bizuie atât de mult pe mine pentru a recăpăta favoarea lui Ludovic al XV-lea! Asta e ultima ei carte, atu-ul major care trebuie s-o facă să câştige partida. Fără această soluţie, ne prăbuşim. Spun *ne,* fiindcă din norocul ei ar decurge, cu siguranţă, şi al meu.”

În inima lui se dădea o luptă. Spre lauda sa, vom spune că aceasta a fost de scurtă durată. Ceea ce încă era bun în el învinsese curând răul.

Cufundat într-o adâncă meditaţie, Zeno nu se mai gândea s-o chestioneze pe fată. Aceasta îi respecta tăcerea, întrebându-se care să-i fi fost cauza.

Într-un târziu, ieşind din reverie, cavalerul îi spuse:

— Domnişoară, cele ce-am aflat despre dumneata îmi măresc interesul pe care mi-l inspirai deja. Întotdeauna e trist să nu mai ai pe nimeni pe lume… nici măcar o mamă!

— Nu sunt singură, de vreme ce o am pe mătuşa mea.

— Adevărat… Şi o iubeşti mult, pe mătuşa dumitale?

— O! da, tot atât cât aş iubi-o dacă ea ar fi cea care mi-a dat viaţă. Dar cred că ea mă iubeşte şi mai mult: este atât de bună, atât de afectuoasă cu mine, încât nu-mi închipui că o mamă ar putea fi mai tandră cu propriul său copil.

— Chiar aşa?! se miră Zeno. Apoi, în mintea lui, îşi spuse: „Haide, dacă sunt pe jumătate convins că mă aflu în prezenţa fiicei mele, acum nu sunt departe de a avea şi certitudinea că stareţa de la Picpus este Marine. Altminteri, nu-mi pot explica această mare dragoste dintre ele. Mâine, pe indiferent ce cale, va trebui să-mi limpezesc îndoielile… Da, chiar mâine!”

— Dar, de fapt, domnule, ce voi face aici? îl întrebă Louise.

— Nimic altceva decât să respiri aerul curat şi înviorător care te înconjoară. Se află aici o grădină mare, un parc imens. Vei putea să te plimbi toată ziua. Te voi însoţi… Dacă, totuşi, nu-ţi displace.

— Dimpotrivă.

Adevărul este că Zeno îi inspira fetei încredere. Se simţea atrasă faţă de el printr-o simpatie instinctivă, ce i se părea că seamănă întrucâtva cu cea pe care o simţise – cu prilejul primei întrevederi cu mătuşa ei.

— Acum, copila mea, continuă cavalerul, vei mânca ceva pentru a-ţi recăpăta forţele. N-ai gustat nimic de la masa de aseară, de la mănăstire, şi cu siguranţă îţi este foame. Voi porunci să ţi se aducă de mâncare, iar apoi vom merge amândoi să dăm o raită pe-afară.

O oră mai târziu, cavalerul şi Louise se plimbau, braţ la braţ, printre rondurile de flori, când, la poarta de intrare, apăru Thérèse Vignon.

Potrivit ordinelor primite de la doamna de Coislin, venea să-i ţină tovărăşie domnişoarei Moutier.

— Ia te uită, doamna Thibaut! se miră aceasta.

— Doamna Thibaut? repetă cavalerul privind în jur. Unde o vezi oare pe acea doamnă, copila mea?

— Acolo, replică Louise, indicând-o printr-un gest pe ghicitoarea în cărţi. Se afla, împreună cu mine, la Picpus.

Zeno nu se mai gândea la doamna Vignon şi prezenţa ei îl necăji foarte tare. Vederea unei asemenea ticăloase alături de Louise îi era mai mult decât neplăcută.

— Ei! da, pe toţi sfinţii! exclamă, părând că abia atunci o zăreşte pe nou-venită.

Şi, dornic să dea un motiv plauzibil pentru prezenţa ei la Chèvreloup, continuă:

— Doamna Thibaut este însăşi persoana la care stimata dumitale mătuşă a apelat pentru a te răpi de la mănăstire. Deoarece nu voia să împărtăşească nici uneia dintre călugăriţele augustine secretul răpirii dumitale, a fost nevoită să ceară ajutorul cuiva străin, şi dânsa este cea care ţi-a turnat narcoticul. Nu intrase la Picpus decât cu acest scop… Dar îngăduie-mi să mă duc să-i spun câteva vorbe. Mă întorc îndată.

Foarte contrariat, deşi nu lăsa să se vadă nimic, merse în întâmpinarea Thérèsei Vignon, care înainta în grădină şi, spre a evita unele gafe pe care le-ar fi putut face dacă ar vorbi cu Louise, o puse repede la curent cu convorbirea avută cu aceasta, trecând, bineînţeles, peste întrebările lui referitoare la familie. Reveni apoi lângă copilă, în vreme ce necromanta se îndrepta spre castel unde – deoarece rolul îi fusese luat de cavaler – nu mai avea decât s-o aştepte pe doamna de Coislin, ca să-şi primească plata pentru treaba făcută.

10

Părăsind mănăstirea unde tocmai aflaseră, din gura maicii superioare, dubla răpire a Blanchei şi Louisei, marchizul Henri de Lagardère-Nevers şi vicontele de Dizons se sfătuiră imediat cu privire la mijloacele pe care va trebui să le folosească spre a le smulge pe tinerele fete din mâinile în care căzuseră.

De comun acord, se hotărâră, mai întâi, să nu-şi împrăştie forţele, adică să rămână împreună şi să se ajute reciproc în cele ce urmau să întreprindă, în legătură atât cu una dintre prizoniere, cât şi cu cealaltă.

Apoi, deoarece cunoşteau cu exactitate locul în care era sechestrată domnişoara de Nevers, se deciseră să meargă, mai întâi, în ajutorul acesteia.

Neavând indicaţii precise referitoare la ascunzătoarea în care se afla Louise, li se părea, într-adevăr, mai corect să nu întârzie eliberarea Blanchei până ce vor descoperi unde era ascunsă Louise, lucru ce, cu siguranţă, le va cere un oarecare timp.

Cât despre felul în care îşi vor organiza acţiunile, înţeleseră că nu puteau stabili nimic definitiv înainte de a fi la faţa locului.

În ciuda orei târzii – trecuse de şase şi jumătate seara – Henri voia să meargă imediat la Parc-aux-Cerfs, pentru a lua, fără nicio amânare, măsuri în vederea evadării surorii sale. Dar vicontele îi făcu remarca judicioasă că era mai bine să-şi lase vizita pe a doua zi, deoarece, dacă s-ar duce acolo chiar în acea seară, vor ajunge după ce se va fi înnoptat şi, în consecinţă, goana lor n-ar servi la nimic. Ceea ce marchizul trebui să accepte.

Aşa încât abia în dimineaţa următoare porniră către Versailles. Parcurseră drumul călare şi ajunseră la primele case în momentul când clopotele băteau de ora unsprezece.

Odată sosiţi, constatară că nu le era prea clar ce direcţie să urmeze. Niciunul din ei nu ştia unde era situată locuinţa

pe care o căutau. Auziseră totuşi adesea vorbindu-se despre ea, dar nu-şi aminteau ca, de faţă cu ei, să i se fi indicat amplasamentul.

Vicontele aruncă o privire în jurul său.

— Ascultă, spuse după o clipă. Iată, cred, unde vom putea obţine uşor informaţiile pe care le dorim, fără a trezi nicio suspiciune.

Vorbind astfel, domnul de Dizons arătă cu degetul un han cu înfăţişare modestă, situat la marginea drumeagului pe care mergeau şi care era o continuare a drumului dinspre Paris, alcătuind un fel de cartier al Versailles-ului.

— De acord, aprobă marchizul. Să întrebăm acolo.

Hanul la care se pregăteau să se oprească cei doi tineri avea firma *La Clopotul-Despicat*[7], denumirea fiind întărită printr-o pictură atârnată deasupra uşii şi care reprezenta un clopot enorm, pe care un cavaler din Evul Mediu, purtând armură, părea că tocmai l-a izbit cu sabia, despicîndu-1 în două, pe lungime, ca şi cum ar fi fost vorba de o turtiţă de unt.

În partea de jos a acestei opere de artă se puteau citi următoarele trei cuvinte:

Jérôme PICHARD, hangiu

Tinerii se apropiară de casă. Imediat, patronul, care auzise, fără îndoială, paşii cailor, apăru în prag şi, la vederea muşteriilor arătoşi ce-i soseau, înaintă spre ei plin de zel.

Marchizul şi vicontele descălecară şi-l încunoştinţară pe om că aveau de gând să se odihnească la el câteva clipe.

— Intraţi, domnilor, le spuse gazda. Tocmai acum nu am pe nimeni şi nu veţi fi deranjaţi cu nimic. Să vă duc caii la grajd, sau să-i las afară?

— Du-i la grajd, răspunse marchizul, căci, având intenţia ca, de îndată ce ne vom fi odihnit, să facem o plimbare pe jos, prin oraş, ţi-i vom lăsa în grijă pentru o oră sau două.

---

[7] *La Clopotul-Despicat*, denumirea in textul original în lb. franceză este *A la Cloche-Fendue.* (n.t.)

— Bine, domnilor. Puteţi fi liniştiţi în privinţa lor. Ca fost brigadier de cavalerie în regimentul din Lorraine, mă pricep la îngrijirea cailor şi-i voi trata cum se cuvine.

Omul se îndepărtă cu animalele, iar cei doi prieteni intrară în han.

Sala în care pătrunseră era mare şi destul de luminoasă, cu excepţia colţurilor, în care domnea un oarecare întuneric.

Tinerii se duseră să ia loc la o masă dintr-unul din unghere şi aşteptară întoarcerea lui Jérôme Pichard. Acesta reveni curând.

— Serveşte-ne o sticlă de vin, comandă marchizul.

— De care domnilor?

— Indiferent de care.

După o rapidă coborâre în pivniţa sa, Jérôme Pichard reapăru cu una din acele sticle venerabile de Bourgogne, pântecoasă şi cu gâtul scurt, aşa cum se fabricau în vremea respectivă, şi al cărei aspect era o făgăduinţă de desfătare a cerului gurii.

După ce marchizul şi vicontele goliseră fiecare câte un pahar, fără a părea că ştiu prea bine ce beau – indiferenţă pe care hangiul o remarcă şi care-l îndureră mult – cel dintâi se adresă omului:

— Cunoşti bine Versailles-ul?

— Foarte bine. Locuiesc aici de când am ieşit din armată, şi se vor împlini curând douăzeci de ani de atunci.

— În cazul acesta trebuie să ştii unde se află Parc-aux-Cerfs?

— Parc-aux-Cerfs! exclamă hangiul, tresărind. Sigur că da, ştiu, dar, drept să vă spun, cu cât se vorbeşte mai puţin despre acele locuri, cu atât mai bine, căci nu fac prea mare cinste oraşului.

Părerea exprimată de Jérôme Pichard cu privire la infamul refugiu le plăcu mult tinerilor.

— Ei bine, am vrea să ne spui cu precizie unde este situat.

— Domnilor, dacă nu se cade să se bârfească pe seama acelei „căsuţe”, ştiu din sursă sigură că s-ar putea să fie

periculos să te apropii prea mult. După ce v-am dat acest avertisment, mă grăbesc să adaug că nu cred că am dreptul să vă refuz informaţia cerută. Cu toate acestea, iertaţi-mi sinceritatea, vă mărturisesc că sunt mirat că trebuie să dau aceste indicaţii unor persoane de vârsta dumneavoastră. Ceea ce vă împinge să mergeţi într-acolo nu este, probabil, decât curiozitatea de a vedea de aproape acea locuinţă care se bucură de o atât de tristă celebritate. Dar, credeţi-mă, curiozitatea aceasta este dăunătoare şi nu poate decât să dea naştere, în mintea dumneavoastră, unor gânduri vinovate. Aşa că, dac-ar fi să vă dau un sfat…

— Te înşeli, jupâne Pichard, îl întrerupse domnul de Dizons, care încă nu vorbise. Curiozitatea nu are nimic de a face cu ceea ce ne atrage către „căsuţa de distracţii regale”, şi dovada este că nu vrem să-i cunoaştem amplasamentul decât pentru a ne servi drept punct de reper.

Deşi, din vorbele hangiului, tinerii căpătaseră convingerea că nu trebuie deloc să se ferească de el, vicontele se gândea că poate totuşi, spre a evita o indiscreţie involuntară din partea lui, ar fi mai bine să ascundă adevărul.

— Vei înţelege îndată, continuă. Un prieten al nostru, care locuieşte în Versailles şi pe care l-am întâlnit curând la Paris, ne-a invitat să venim astăzi să luăm prânzul cu el. Dar nu ne mai aducem aminte care îi este adresa. Tot ce ne amintim este că ne-a spus că locuieşte nu departe de Parc-aux-Cerfs, pe o stradă alăturată. Aşa încât, dacă am şti unde se află acest loc, ne-ar fi uşor să găsim, în preajmă, casa prietenului nostru.

— A! perfect, am înţeles… şi dacă vreţi să vă mărturisesc, îmi place mai mult aşa, replică Jérôme Pichard. Mi-ar fi părut rău dac-ar fi fost pentru ce credeam. Este regretabil măcar şi faptul că nişte bărbaţi atât de tineri ca dumneavoastră au cunoştinţă despre un asemenea loc.

— Şi acum, jupâne Pichard, îl întrerupse vicontele, dacă vrei să ne informezi, te ascultăm.

— Acordaţi-mi o secundă de atenţie, domnilor, şi veţi şti

tot atât de mult cât şi mine. Ieşind de aici, urmaţi drumul până ce daţi de o intersecţie. Odată ajunşi acolo, apucaţi prima stradă la dreapta, care vă va duce la strada Bazinelor, pe care veţi merge până la capăt. Acolo mai faceţi o dată la dreapta, traversaţi piaţa Rezervoarelor şi veţi vedea în faţa dumneavoastră strada Saint-Médéric, iar la numărul patru se află aşezământul despre care vorbim. Ca să ajungeţi acolo vă trebuie cel mult o jumătate de oră.

— Mulţumim frumos vom nimeri fără greutate.

Marchizul şi vicontele îşi mai turnară câte un pahar, plătiră sticla şi se pregătiră de plecare.

Îşi părăseau deja scaunele, când, deodată, vreo zece indivizi năvăliră în sală. În fruntea lor era un bărbat de treizeci-treizeci şi cinci de ani, cu obrajii complet raşi şi cu înfăţişarea unuia dintre acei măscărici de prin târguri, obişnuiţi să se schimonosească pe scene.

Erau cu toţii beţi criţă şi făceau o hărmălaie asurzitoare, din care puteai deduce, fără teamă că te-nşeli, că mai staţionaseră, fără îndoială îndelung, şi în alte cârciumi din vecinătate, înainte de a ajunge la *Clopotul-Despicat*.

Deoarece rămăseseră în faţa uşii, gesticulând şi trăncănind, provocându-se – unii pe alţii – cine va bea mai mult până a nu se rostogoli sub masă, marchizul şi vicontele, prea puţin dornici să fie nevoiţi să se strecoare printre astfel de bădărani, se hotărâră să aştepte ca toţi să fie aşezaţi la mese, spre a putea ieşi nestingheriţi.

— Hei, omule, îi strigă hangiului acela care părea să conducă banda, serveşte-ne şi dă-i zor… Mai întâi, zece ulcele din cel mai bun *guleraş*[8] al tău, şi pe urmă mai vedem noi.

Denumirea de „guleraş”, folosită pentru a se referi la vinurile din regiunile Argenteuil şi Suresnes, era pe vremea aceea foarte populară, căci culoarea lor semăna destul de bine cu cea a guleraşului abaţilor mondeni.

— Bine-ai vorbit, Rigobert, îl încurajă unul dintre tovarăşii lui. Deşi asta nu înseamnă decât câte o ulcică pentru fiecare, ne putem mulţumi să începem cu asta.

---

[8] *Guleraş:* în lb. franceză = petit-collet. (n.t.)

— Dacă vă spun că mai vedem noi, pe urmă, replică individul cu faţa rasă şi care, aşa cum ni-l arată numele, nu era altul decât complicele doamnei Vignon în răpirea de la mănăstirea din Picpus.

Jérôme Pichard nu păru prea grăbit să aducă ulcelele comandate. Clientela lui curentă era alcătuită din căruţaşi, călători modeşti, negustori ambulanţi, în general oameni liniştiţi, şi nu era deloc obişnuit să primească asemenea pleavă. Ca urmare, se întreba dacă, în loc să-i servească pe derbedeii aceia, n-ar face mai bine să-i dea afară.

Văzând prea puţina grabă cu care-i executa ordinul, Rigobert îi strigă din nou:

— Ei bine! omule, eşti surd? Cum se face că încă nu ai coborât în pivniţă? Te pomeneşti că ţi-o fi teamă că n-o să fii plătit. Dacă-i aşa, uite că te liniştesc… poftim, priveşte!

Şi vorbind astfel, ticălosul scotoci în jiletca lui – o haină cu buzunare imense, care-i ajungea până la jumătatea pulpelor – şi scoase un pumn de ludovici pe care-i săltă în căuşul palmei.

— Ia ascultă ce frumos cântă, mititeii de ei, continuă. Nu sunt din aramă, îţi garantez, căci ies din casa de bani a domnului Lebel, care mi i-a numărat el însuşi, azi-dimineaţă… Crezi că-i de ajuns ca să-ţi plătim otrava ta scârboasă?

La auzul numelui de Lebel, cei doi tineri tresăriră. Ştiau că este primul valet de cameră al lui Ludovic al XV-lea, cel însărcinat cu supravegherea dezmăţurilor regale, şi imediat le trecu prin minte că s-ar putea prea bine ca despre el să vorbească individul. Dar ce legătură să fi existat între jupânul Lebel şi acesta? Problema îi intriga mult. Îşi făgăduiră să nu plece înainte de a o lămuri.

Deşi vedea aurul şi-i auzea clinchetul, hangiul continua să stea nemişcat lângă cei doi gentilomi, iar sprâncenele lui încruntate, precum şi felul puţin încurajator în care-i privea pe intruşi arătau că nu avea defel simţăminte binevoitoare faţă de ei.

Constatând atitudinea sa ameninţătoare, marchizul şi vicontele, ghicindu-i intenţiile şi temându-se să nu-l vadă

că-i dă afară pe derbedei mai înainte ca ei să afle ceea ce doreau sa ştie, îi dădură de înţeles că era în interesul lui să-i servească.

— Este singurul mod în care poţi scăpa de ei, trase concluzia marchizul.

— Prietenul meu are dreptate, îl sprijini vicontele. Când vor fi complet beţi, îi vei îndepărta mai uşor, în vreme ce dacă ai încerca s-o faci acum, când nu sunt decât ameţiţi, ai fi obligat să te baţi cu ei... şi, zău aşa, sunt zece...

— O! nu mă tem nici cât negru sub unghie de zece cădeţi de soiul ăsta, replică Jérôme Pichard.

— Nici nu ne îndoim, replică domnul de Dizons, zâmbind. Este totuşi de presupus că te-ai alege cu unele pagube, mai mari sau mai mici, pentru care n-ai primi nicio despăgubire.

— Asta-i adevărat, îi dădu dreptate hangiul. În timpul luptei, şnapanii ar fi în stare să-mi distrugă o parte din mobilier, fără ca eu să pot obţine de la ei nici o compensaţie bănească.

Apoi, după o uşoară ezitare, continuă:

— De acord, cred că sfatul dumneavoastră e bun şi-l voi urma, aducându-le ceea ce vor.

În timpul acestei scurte convorbiri între cei doi gentilomi şi fostul brigadier al regimentului din Lorraine, Rigobert, închipuindu-şi că acesta din urmă fusese orbit de aurul lui şi va face pe dracu-n patru spre a-i servi, se aşezase cu banda lui la o masă, nu prea departe de cea la care stăteau Henri şi Romuald, şi nu se mai ocupa de hangiu.

De cum luaseră loc, unul dintre beţivi, acelaşi care aprobase comanda celor zece ulcele, se adresă fostului comediant, întrebându-l:

— Ia spune, Rigobert, trebuie să fi dat o lovitură cu adevărat grozavă, dacă domnul Lebel ţi-a umplut atât de bine buzunarul!?

— A! da, chiar că una grozavă, răspunse nemernicul. Şi nu doar c-o spun, pe cinstea mea. Dar, pe toţi dracii! să ştiţi că nu mi-a fost nici prea uşor!

— Povesteşte-ne, vrei? Trebuie să fie nostim.

— Sunt de acord, copii. Numai că vă previn: *motus!* Dacă

trăncăniţi despre asta în Versailles, v-aţi ras… şi eu împreună cu voi. Înţelegeţi, este vorba de o treabă în legătură cu Parc-aux-Cerfs.

— Suntem muţi ca peştii, te poţi bizui pe noi, afirmară ceilalţi beţivi.

— Bine, atunci deschideţi-vă urechile, încep: cunoaşteţi cu toţii, bănuiesc, mănăstirea călugăriţelor augustine de la Picpus.

— Da, da, răspunseră mai multe glasuri.

— Ei bine, acum două zile, în acel loc de rugăciune încă se mai afla o frumoasă fată de neam mare.

Sosirea lui Pichard, încărcat cu zece ulcele, îl întrerupse. Lichelele aproape că i le smulseră din mâini şi, dintr-o înghiţitură, le şi goliră pe jumătate. După ce le repuseră pe masă, Rigobert îşi reluă povestirea:

— Vă spuneam, aşadar, copii, că alaltăieri, la mănăstirea Picpus, încă se mai aflau două fete tinere…

— Mai înainte ai spus că una, remarcă râzând unul dintre beţivani. Ai de gând să măreşti cifra la fiecare sorbitură?

— Nu, două!… Am spus două!… Presupun că eu ştiu mai bine, nu?

— Hai, să zicem că două. Dar, în mod sigur, spuseseşi una… precizând chiar că era de neam mare.

— A! ia staţi, zise ex-comediantul, căruia aceste ultime cuvinte părură să-i limpezească ideile. Pe cinstea mea, aveţi dreptate, n-am vorbit decât despre una, şi iată de ce: pentru că, deşi urma să fie răpite două, pentru mine nu era decât una: aia de neam mare. Cealaltă era pentru Thérèse.

— Cine mai e şi Thérèse asta?

— Ei bine! Thérèse, ce naiba! Thérèse Vignon, ghicitoarea în cărţi de pe Pont-au-Double.

— N-o cunoaştem. Dar n-are importanţă, zi-i înainte.

— Numai că eu „lucram” pentru doamna de Pompadour, pe când ea – pentru doamna de Coislin, o marchiză cam de soiul Jeannei Poisson.

Auzind numele rivalei favoritei, cei doi tineri îşi aruncară priviri pline de înţeles. Ştiau acum pe ce mâini încăpuse Louise. Îşi întipăriră în minte acel nume, precum şi pe cel al

necromantei.

— Ce ne tot înşiri, Rigobert, cu Thérèse a ta, de pe podul nu-ştiu-care şi cu peştii marchizei? rânji cel care-l întrerupse primul. Povestea ta este o treabă de apă dulce, zău aşa, şi prefer vinul!… Oare nu mai ştii ce vorbeşti?

— La dracu'! voi sunteţi cei care nu înţelegeţi nimic. Mi se pare că ceea ce vă spun e destul de limpede… Hai, lăsaţi-mă să vă istorisesc fără să mă întrerupeţi. Altminteri, îmi păstrez povestea pentru mine.

Ameninţarea îşi făcu efectul şi, după ce toţi făgăduiseră că de acum înainte nu vor mai scoate o vorbă, fostul actor îşi reluă relatarea.

E de la sine înţeles că nu o vom reda, deoarece nu ar fi decât repetarea faptelor deja cunoscute. Ne vom mărgini la a spune că, deşi era beat, descrise cu toate amănuntele diversele peripeţii ale dublei răpiri a Blanchei şi Louisei, având grijă să-şi atribuie rolul cel mai greu şi să-l minimalizeze pe cel al ghicitoarei în cărţi, spre a scoate în evidenţă ceea ce el numea iscusinţa lui.

Apoi, când termină adaugă:

— Ei, ce ziceţi? Nu minţeam deloc când vă spuneam, adineauri, că mi-a fost greu. Dar nu pot să mă plâng: jupânul Lebel s-a arătat generos şi, pentru acelaşi preţ, sunt gata s-o iau de la capăt.

Îşi întări spusele, făcând să-i zornăie buzunarul cel burduşit.

— Te înţeleg, replică unul din tovarăşii lui, sunt convins că merită osteneala. Şi cum le cheamă pe domnişoarele alea? Pentru că încă nu ne-ai spus.

— Ia te uită, aşa-i, am uitat.

Într-adevăr, pentru a se referi la cele două fete, Rigobert folosise diverşi termeni, dar nu le rostise numele.

— Atunci aflaţi, îi lămuri, că a mea are un nume răsunător: o cheamă Blanche de Lag…

Nu reuşi să-şi încheie vorba.

Un proiectil, pornit din locul în care se aflau tinerii, îl nimerise din plin în faţă, zdrobindu-i falca şi făcându-l să scoată un groaznic răcnet de durere, în vreme ce din gură îi

ţâşnea un val de sânge, iar o ploaie de cioburi de sticlă şi vin îi împroşca pe auditorii lui uluiţi.

Explicaţia era că fratele Blanchei, dându-şi seama că nemernicul era pe punctul de a le da tovarăşilor săi, spre luare în derâdere, numele respectat al nevinovatei copile, nu găsise alt mijloc de a-l împiedica decât să arunce, cu toată puterea, cu masiva sticlă de vin de Bourgogne, încă plină pe jumătate cu savurosul lichid.

Şi fusese un noroc că aceasta îl izbise chiar peste buze, zdrobindu-i-le mai înainte ca ele să fi putut rosti ultimele silabe ale numelui fetei.

Printre beţivani urmă o clipă de uluială. Nu pricepeau bine ce se întâmplase, căci încă nu-i văzuseră pe cei doi gentilomi care stătuseră mereu ascunşi în umbră.

Când, în cele din urmă, zărindu-i pe marchiz şi pe viconte, înţeleseră ce se petrecuse, fură cuprinşi de mânie; şi înarmându-se, fiecare, ba cu un pahar, ba cu câte un scaun, se năpustiră asupra celor doi prieteni, în vreme ce Rigobert, ameţit de lovitură, se prăbuşea de pe scaunul său, lăsând să-i scape gemete surde.

Banda ameninţătoare ajunse lângă Henri şi Romuald, care îşi scoaseră imediat spadele din teacă, mai curând spre a-i speria pe şnapani decât cu intenţia de a le folosi împotriva lor.

Dacă Jérôme Pichard s-ar fi aflat acolo, nu e nicio îndoială că s-ar fi interpus între tabere şi ar fi împiedicat, într-un fel oarecare, ca lucrurile să nu meargă mai departe. Dar deşi Rigobert nu-i inspira cine ştie câtă milă, căci îi auzise istorisirea şi ştia, prin urmare, cu cine are de-a face, crezuse că e de datoria lui să meargă, din simplă omenie, să aducă de afară apă proaspătă cu care să-i poată spăla faţa însângerată.

În momentul în care sala hanului era pe punctul de a fi transformată în câmp de bătălie, era ocupat, aşadar, să scoată găleata din fântâna din curte.

Vederea vârfurilor ascuţite de oţel, ce luceau la câteva degete de piepturile lor, îi opri în loc pe beţivi, în rândul cărora se născu o oarecare neîncredere.

— Ticăloşilor, le strigă marchizul, dacă mai faceţi un pas, unul singur, sau dacă aruncaţi spre noi obiectele cu care v-aţi înarmat, aflaţi că trupurile voastre vor sluji drept teci acestor săbii!

Tonul decis cu care rostise cuvintele le dădu din nou de gândit atacanţilor.

— Pentru ce aţi sfărâmat falca prietenului nostru Rigobert? cuteză să întrebe cel mai îndrăzneţ dintre ei.

— Pentru că prietenul vostru este un ticălos care, nemulţumindu-se că a săvârşit o cumplită infamie, se mai şi mândreşte cu ea, plin de neruşinare, şi încearcă, lăudându-se în faţa unor imbecili ca voi, să distrugă reputaţia unei tinere fete a cărei onoare este mai presus de orice.

— Imbecili! ne-a numit imbecili! strigară câţiva dintre derbedei, părând cu adevărat şocaţi de epitetul cu care îi cadorisise tânărul.

— Şnapani, dacă preferaţi, şi pentru a nu spune mai mult – întări glasul grav al vicontelui de Dizons – căci, aprobând crima tovarăşului vostru, îi deveniţi complici.

— Ei bine, şi ce dacă? chiar de i-am fi cu adevărat complici, ce-ar fi rău în asta? replicară mai mulţi alţii.

— Dimpotrivă, adăugă cel care vorbise primul, ar fi cu atât mai bine pentru noi, fiindcă, în loc să avem buzunarele goale, le-am avea, ca el, pline de frumoşi ludovici de aur!

— Canalii! strigă marchizul, copleşit de un asemenea cinism, aţi merita să vă fac să vă înghiţiţi cuvintele acestea neruşinate!

Şi, fără a se gândi mai bine, lăsându-se în voia firii sale impetuoase, întinse brusc braţul, încercând să-l atingă pe unul dintre cei care se aflau mai aproape de el. Beţivii, crezând că erau atacaţi, deveniră şi mai furioşi şi, rămânând încă la distanţă, aruncară asupra tinerilor o ploaie de diverse obiecte cu care se înarmaseră.

Pahare şi scaune zburară peste capul marchizului şi al vicontelui, care avură mult de furcă pentru a se feri de ele; unele îi izbiră totuşi destul de brutal.

Asta era prea mult. Situaţia nu se putea prelungi, altminteri ar fi fost cu siguranţă ucişi. Se repeziră, aşadar, către agresorii lor, hotărâţi să nu-i menajeze.

Se porni o încăierare generală.

Cu toată vitejia celor doi tineri, după câteva clipe, victoria părea a se decide în favoarea celor mai numeroşi. Henri tocmai primise un scaun pe braţul drept care, din cauza durerii, îşi pierdu o parte din putere. Iar Romuald fusese lovit în frunte de un ciob de pahar şi, deşi rezultatul nu era decât o rană lipsită de gravitate, sângele ce curgea din ea îl orbea, împiedicându-l să-şi ţintească bine loviturile.

Din fericire, în clipa aceea intră în sală Jérôme Pichard, ţinând în mână găleata plină. Dintr-o ochire, îşi dădu seama de situaţia primejdioasă în care se aflau tinerii. Imediat, lăsând jos găleata şi nemaigândindu-se să aline suferinţele ex-comediantului, alergă, fără a pierde o secundă, în ajutorul gentilomilor.

Nu se lăudase deloc afirmând că nu zece „cădeţi de soiul acesta” l-ar putea face să se teamă. La început, – pătrunse în rândurile agresorilor folosindu-şi pumnii ca pe două ciocane de forjă care-ar izbi o nicovală, ceea ce avu efectul rapid de a-i deschide o cale până la cei doi prieteni. Apoi, postându-se în faţa acestora şi apărându-i astfel cu trupul său, continuă să distribuie în dreapta şi-n stânga nişte ghionţi aplicaţi cu atâta putere, încât în jurul său se formă, în curând, un gol total.

Îi fusese de ajuns un sfert de minut pentru a doborî patru dintre beţivi – care zăceau nemişcaţi pe pardoseală – şi pentru a-i sili pe ceilalţi să se retragă la o distanţă respectabilă.

— Ştergeţi-o, ticăloşilor, le strigă acestora, altminteri vă apuc, pe fiecare, de ceafă şi vă dau pe uşă afară ca pe nişte câini murdari. Hai, repede! arătaţi-mi călcâiele.

Deoarece beţivii, pe jumătate năuciţi de avalanşa de lovituri ce se abătuse asupra lor, rămâneau imobili, părând că n-au priceput invitaţia hangiului, acesta înaintă spre ei. Dar ticăloşii nu aşteptară ca patronul *Clopotului-Despicat* să ajungă aproape. La gândul c-ar fi putut face precum

spusese – lucru de care îl credeau în stare, ţinând seama de extraordinara demonstraţie de forţă pe care le-o oferise – îşi recăpătară subit posibilităţile de mişcare şi, îmbrâncindu-se, se repeziră spre uşă şi se năpustiră afară ca şi cum le-ar fi luat foc nădragii.

Rigobert, ţinându-se cu amândouă mâinile de falcă, îi urmă cu aceeaşi rapiditate. Parţial dezmeticit datorită incidentului care-i întrerupsese povestirea, se gândise că, dacă unul dintre gentilomi îi închisese gura cu un asemenea argument, trebuie să fi avut motive serioase. „Fără îndoială sunt nişte rude ale domnişoarei, pe care întâmplarea le-a adus aici”, îşi spusese, apropiindu-se destul de mult de adevăr.

Aşa încât, văzând rezultatul luptei şi debandada prietenilor săi, socoti că este prudent să dispară cât mai repede, pentru a nu rămâne singur cu tinerii de la care, în mod vădit, nu putea să se aştepte la nimic bun. În sală nu mai rămăseseră decât beţivii care-şi pierduseră cunoştinţa.

Fără multe fasoane, jupânul Jérôme Pichard îi luă, doi câte doi, câte unul în fiecare mână, şi-i cără în drum, unde lăsă aerului proaspăt grija de a-i readuce în simţiri.

Când îşi termină treaba, se întoarse la cei doi prieteni şi le spuse.

— Domnilor, nu intenţionez deloc să vă reproşez sfatul pe care mi l-aţi dat, de a le servi de băut lichelelor ăstora, dar veţi fi de acord că totuşi am greşit că n-am rămas la prima mea idee, adică să mă fi descotorosit de ei imediat.

— Fiindcă cele ce s-au întâmplat sunt din vina noastră, te vom despăgubi pentru stricăciunile pe care ţi le-au produs şnapanii, răspunse marchizul, crezând că bravul hangiu făcea aluzie la spargerea paharelor şi a mobilelor precum şi la vinul ce nu-i fusese plătit.

— Stricăciunile nu-nseamnă nimic, replică Jérôme, îmi pare rău, desigur, de paharele mele sparte, de scaunele rămase fără picioare şi de pierderea mărfii, dar nu la asta mă refeream.

— A! Atunci, poate, la agresiunea acelor derbedei împotriva noastră.

— Da, şi la urmările pe care le-ar fi putut avea. Căci, cinstit vorbind, puţin a lipsit să nu vă omoare. Fără să mă laud, dar pot spune că m-am întors tocmai la ţanc.

— Desigur, îl aprobă vicontele, intervenţia dumitale pur şi simplu ne-a salvat viaţa, şi pentru asta îţi mulţumim din inimă.

— Bine, bine, nu-mi datoraţi nicio recunoştinţă pentru atât de puţin lucru. Eraţi oaspeţii mei, aşa că era de datoria mea să vă vin în ajutor... Cât despre mine, domnule, adăugă Jérôme Pichard adresându-i-se lui Henri, nu pot decât să vă felicit pentru felul în care l-aţi împiedicat pe ticălosul acela să le dezvăluie tovarăşilor săi numele sărmanei fete care aparţine, desigur, unei familii dintre cele mai respectabile.

Neputând bănui legătura de rudenie dintre marchiz şi noua pensionară de la Parc-aux-Cerfs, punea pe seama tinereţii – vârstă la care inima se revoltă atât de repede împotriva faptelor mârşave – sentimentul de dezaprobare manifestat de gentilom faţă de crima săvârşită de fostul comediant.

Domnul de Dizons, temându-se că, aşa mânios cum era, Henri ar fi fost în stare să-i mărturisească hangiului rudenia sa cu victima lui Rigobert, întrerupse brusc conversaţia, spunând:

— Dragul meu Henri, dacă vrei să-mi asculţi sfatul, hai să pornim acum în căutarea prietenului nostru care, cu siguranţă, îşi pierde răbdarea aşteptându-ne, căci a trecut aproape o oră de când ne aflăm aici.

— Ai dreptate, răspunse tânărul de Nevers, reamintindu-şi brusc scopul prezenţei lor la Versailles. Să plecăm, deci, altminteri ne ratăm treaba... pierdem masa, vreau să spun.

Vicontele îşi spălă rana de pe frunte, din fericire nu gravă, aşa cum am mai spus. Marchizul îşi fricţionă câteva secunde braţul dureros apoi, după ce – aproape împotriva voinţei hangiului – îl despăgubiseră pe acesta din urmă pentru daunele rezultate din lupta lor cu beţivii, se îndreptară cu paşi repezi către Parc-aux-Cerfs.

Când tinerii, după ce urmaseră itinerariul indicat de

hangiu, intrară cu hotărâre pe strada Saint-Médéric, nu zăriră nimic altceva decât o trăsură ce staţiona în faţa numărului patru.

Aşa cum putură constata, fiecare pavilion era dotat cu o gheretă în care stăteau câte o duzină de soldaţi.

Îşi dădură imediat seama că o astfel de desfăşurare de forţe ar face imposibil accesul în acea parte a aşezământului.

— Ar fi o nebunie să încercăm ceva, şopti vicontele de Dizons la urechea tovarăşului său. Maica superioară de la Picpus avea dreptate spunând că am fi arestaţi la cea mai mică tentativă de a pătrunde în această veritabilă fortăreaţă.

— Îţi împărtăşesc părerea, Romuald, replică marchizul, dezamăgit. Dar, în cazul acesta, mă întreb ce vicleşug să folosim pentru a lua legătura cu Blanche şi spre a-i pregăti evadarea.

— Să vedem.

Trecând prin faţa vehiculului staţionat observară că panourile acestuia nu purtau nici cifre, nici vreun blazon. Livreaua vizitiului, care moţăia liniştit pe capră, avea o singură culoare şi niciun fel de însemne.

— E trăsura regelui! spuse cu glas scăzut domnul de Dizons.

— Eşti sigur?

— Mi s-a spus că într-o caleaşcă de felul acesta vine în locul ăsta blestemat.

— Atunci înseamnă că se află aici.

— E posibil.

— Lângă Blanche, poate! gemu surd tânărul. O! infamie! Şi când te gândeşti că nu pot să mă arunc asupra lui!

— Păstrează-ţi sângele rece, Henri. Enervarea ta ne-ar putea trăda. Priveşte, suntem deja observaţi.

Vicontele nu se înşela câtuşi de puţin.

Prezenţa celor doi gentilomi pe strada Saint-Médéric provocase o oarecare agitaţie printre soldaţii din posturile de pază şi unii începeau să le arunce priviri bănuitoare.

— Vino, Henri, vino, spuse vicontele îndemnându-şi

prietenul să se îndepărteze împreună cu el. Aici orice gură-cască este suspect şi trebuie să ne grăbim să părăsim locul.

— Şi unde vrei să mă conduci?

— Pe partea cealaltă. S-ar putea ca acolo să avem mai multe şanse de reuşită.

Tinerii părăsiră strada Saint-Médéric, dădură ocol clădirilor şi ajunseră la zidul din spatele aşezământului, care aproape că se atingea cu cel al parcului Versailles-ului şi forma cu acesta un gang îngust – un fel de drum de rond pentru paznicii de închisoare – cu o lăţime de aproximativ trei picioare, şi în care creşteau, în voie, buruieni şi plante parazite.

Locul era cu totul pustiu şi cei doi prieteni nu aveau de ce se teme c-ar fi spionaţi. Porniră în lungul gangului.

— Drace! exclamă Henri, măsurând cu privirea zidul ce împrejmuia haremul. Pătrunderea noastră acolo mi se pare a fi la fel de problematică prin spate cât şi prin faţă, căci cred că doar dacă am fi păsări am putea ajunge pe creasta gardului.

— Nu-i chiar atât de greu, dragul meu Henri, replică vicontele, ai cărui ochi se aţintiseră asupra unui punct al zidului, nu prea departe de ei. Vezi acolo, la douăzeci de paşi de noi, tufa aceea de iederă, care acoperă zidul până la două treimi din înălţimea lui?

— Da. Ei bine?

— Ei bine, aceasta va fi scara noastră.

— Cum, tijele acelea fragile? Cu siguranţă nu vor fi îndeajuns de solide pentru a ne suporta greutatea.

— Ele, nu; aşa că nici nu intenţionez să le utilizez drept sprijin.

— Atunci, nu pricep deloc…

— Cu toate acestea, e simplu. Trebuie să ştii, dragă Henri, că iedera este duşmanul pietrei: o foloseşte pentru a se căţăra dar, în acelaşi timp, o şi distruge, căci pe măsură ce urcă, îşi înfige în ea mii de burghie minuscule şi, oricât de mici ar fi găurelele din piatră, aceste burghie dezagregă în aşa măsură moleculele, încât, sub acţiunea lor continuă, pietrele sfârşesc prin a nu mai alcătui decât o substanţă

sfărâmicioasă, ce poate fi foarte lesne perforată cu orice obiect cât de cât dur. Şi deoarece iedera aceasta trebuie să se fi comportat într-un mod asemănător, voi scobi câteva din ele cu sabia, construind astfel o scară foarte convenabilă.

În vreme ce prietenul îi vorbea, Henri se apropiase de tufa de iederă. Îndepărtă frunzele, spre a-i îngădui vicontelui să se încredinţeze de starea pietrelor pe care le ascundeau, ceea ce acesta se şi grăbi să facă, vârându-şi mâna în locul dezgolit, mişcarea fiindu-i urmată imediat de o exclamaţie de bucurie.

— Ce-ţi spuneam? întrebă radios, arătându-şi degetele pe vârfurile cărora se putea vedea un strat subţire de nisip umed. Doar dacă ating pietrele, se şi fărâmiţează. Sunt de o friabilitate extraordinară.

— Ai dreptate, pe cinstea mea, recunoscu tânărul Lagardère, plin de admiraţie faţă de ştiinţa prietenului său.

Vicontele trecuse deja la treabă, scormonind de zor zidul cu vârful sabiei. Marchizul îl imită.

În zece minute făcuseră patru trepte înşirate în zigzag şi destul de adânci pentru a putea pune în ele jumătate de talpă.

— Acum, îl sfătui domnul de Dizons pe marchiz, urcă-te pe umerii mei, Henri. Sapă deasupra celor pe care le-am făcut alte patru cavităţi asemănătoare şi, cu asta, scara noastră va fi gata.

Fratele Blanchei se conformă ordinelor prietenului său şi, curând după aceea, patru noi trepte erau săpate în piatră.

De pe cea mai de sus, putea să ajungă uşor la creasta zidului şi să se salte pe aceasta printr-un efort al braţelor.

— Dacă tot eşti la jumătatea drumului, profită de asta, Henri, şi urcă-te imediat pe zid.

— Chiar asta voi face, dragul meu Romuald… cu regretul de a nu-ţi putea oferi acelaşi serviciu, căci ţie îţi va fi mai greu decât mie.

— Atâta pagubă! Nu contează. De altminteri, îmi vei întinde mâna ca să mă ajuţi să urc ultimele trepte. În felul acesta vom fi chit.

Distanţa care îl despărţea încă pe marchiz de creasta zidului fiind destul de mică, nu dură mult până ce se pomeni stând călare pe aceasta, pe o pernă moale de plante agăţătoare, de licheni şi *parachernițǎ*[9], care alcătuiau un covor gros.

La picioarele sale se întindea o grădină mare şi frumoasă, mărginită, în faţa lui, de casele din Parc-aux-Cerfs. Pentru moment, nu vedea pe nimeni în ea.

În vreme ce o cerceta cu privirea în toate direcţiile, cu speranţa de a descoperi vreun indiciu al prezenţei Blanchei, vicontele se căţără la rândul său.

— Dă-mi mâna, Henri, îl rugă de cum ajunse la ultima scobitură.

— Iat-o! zise tânărul care, cu un efort viguros, îl trase pe domnul de Dizons lângă el.

— Nu zăresc nici urmă de om, remarcă acesta, după ce, şi el, scotocise cu ochii grădina. S-ar crede că nimeni nu locuieşte aici.

— Tocmai aşa-mi spuneam şi eu… Cu atât mai bine, Romuald, ne va fi uşor să facem o recunoaştere. Hai, înainte!

Vorbind astfel, marchizul se pregăti să sară în grădină.

— O clipă, Henri, spuse logodnicul Louisei Moutier, reţinându-l tocmai când îşi lua avânt. Mă gândesc la ceva: ce-ar fi dacă în loc să coborâm, am rămâne liniştiţi unde ne aflăm? Nu crezi că este mai bine?

— Să rămânem pe zid? Ce idee stranie!

— Odată coborâţi în grădină, vom fi exact ca într-o, închisoare. Pentru a ieşi, nu vom avea posibilitatea de a săpa, pe faţa asta a zidului, ale cărui pietre nu au suferit acţiunea iederei, trepte ca cele pe care le-am făcut pe cealaltă parte şi, drept urmare, într-un moment oarecare vom cădea, în mod fatal, în mâna soldaţilor de pază – perspectivă nu prea atrăgătoare, trebuie să recunoşti, dacă ţinem seama de rangul proprietarului locului şi de firea lui răzbunătoare.

---

[9] *Parachernițǎ* (bot.): *Parietaria officinalis*, plantă erbacee care creşte pe lângă ziduri. (n.t.)

— Drace! exclamă tânărul domn de Nevers, nu mă gândisem la asta. Din fericire, tu le cântăreşti pe toate şi raţionamentul tău este foarte corect: orice retragere ne-ar fi tăiată. Dar, în acest caz, cum vom reuşi să luăm legătura cu Blanche?

— Aşteptând-o. De cum o vom vedea apărând în grădină – căci e de presupus că într-o zi frumoasă ca asta nu va rămâne închisă în casă şi va dori să se bucure de aerul plăcut – de îndată ce-o vom zări apărând, spun, vom face astfel încât să ne vadă şi ea şi o vom chema să-i vorbim. Vom putea să discutăm pe îndelete şi vom lua, împreună cu ea, măsurile necesare evadării.

— Ideea este bună. Îngăduie-mi totuşi o întrebare. Dacă vom fi văzuţi din case, ceea ce se prea poate, şi dacă suntem obligaţi s-o luăm la fugă înaintea sosirii surorii mele, ce se va alege de planurile noastre?

— De ce n-am încerca – răspunse vicontele, arătând patul de verdeaţă pe care stăteau – să ne strecurăm sub aceste plante agăţătoare, a căror ţesătură îmi pare îndeajuns de deasă pentru a ne ascunde cu totul?

— O! excelent, prietene, excelent! se entuziasmă tânărul Lagardère. Adevărat, frunzişul ne va masca în întregime.

Tinerii ridicară îndată plasa de plante, se lungiră sub ea şi se acoperiră cât putură de bine cu frunzele.

Şi bine făcuseră că nu pierduseră timpul: nu trecuseră nici zece secunde de când stăteau ascunşi, când, dintr-una din case, ieşiră un bărbat şi o femeie, care se îndreptară în direcţia lor.

Bărbatul, de vârstă mijlocie, purta un costum polonez. Femeia, o copilă de cel mult şaisprezece ani, era îmbrăcată cu un capot lung, umflat de o proeminenţă abdominală semnificativă.

Se apropiară repede de zid, mergând unul alături de celălalt, fără să-şi vorbească.

— Cine poate fi acest personaj? şopti Henri.

— Nu ştiu, replică vicontele cât de încet putu. Dar prezenţa unui senior polonez în aceste locuri este cel puţin ciudată, căci mi se spusese că, în afară de Majestatea Sa şi

de primul valet de cameră, niciun bărbat nu este admis aici.
Cel care înainta astfel şi îl intriga atât de mult pe domnul de Dizons era, în realitate, Ludovic al XV-lea. Dar, deoarece ochii tinerilor încă nu reuşiseră să-i distingă trăsăturile chipului, niciunul din ei nu-l putuseră recunoaşte, în costumul său străin, pe monarhul care se travestise în chip de prinţ – polonezul Boleslas Kzinski – ca de fiecare dată când venea la Parc-aux-Cerfs.
Ludovic al XV-lea şi cea care-l însoţea se opriră deodată la doi paşi de zid.
— Haide, Camille, spuse cel dintâi, să discutăm în mod raţional. Te-am adus aici anume pentru a avea toată libertatea să ne lămurim fără ca nimeni să ne audă. Ce înseamnă scena aceea ridicolă pe care mi-ai făcut-o acolo? Să te arunci la picioarele mele, să mă implori să nu te abandonez, sau să mă ameninţi că te omori dacă nu te mai iubesc! Într-adevăr, nu înţeleg nimic din toate acestea… absolut nimic.
— Nu vă prefaceţi, prinţe, replică fata cu ton ferm şi privindu-şi interlocutorul drept în ochi. Dimpotrivă, înţelegeţi foarte bine motivul rugăminţilor mele fierbinţi.
„Un prinţ!” îşi spuse în sinea lui vicontele. „Ce mister mai este şi acesta? Oare Lebel îşi înşală stăpânul?”
— Încă o dată, draga mea… încercă să protesteze seniorul polonez care, fără voie, coborî privirea în faţa ochilor scormonitori ai însoţitoarei sale.
— Prinţe – continuă aceasta, pe acelaşi ton – vă repet că este inutil să vă prefaceţi. Vreţi să-mi aduceţi o rivală?
— Eu? Dar cum îţi închipui, Camille? Şi cine sau ce a putut să-ţi vâre în cap o asemenea idee?
— Cine? Nimeni: evident că nimeni nu a venit să-mi facă o astfel de confidenţă… Ce? – asta e altceva.
— Ha! ha! râse monarhul încercând să ia lucrurile în glumă, hai să vedem despre ce e vorba. Sunt curios.
— Ascultaţi. Acum două nopţi, pe la orele trei spre ziuă, deoarece căldura înăbuşitoare mi-a alungat somnul de pe pleoape, am auzit trecând prin faţa locuinţei mele o trăsură

ce s-a oprit puţin mai departe. Mirată de un eveniment atât de neobişnuit şi neputând crede că eraţi domnia voastră, venind la mine – ţinând seama că niciodată nu mă vizitaţi la asemenea oră – neîncrederea de care vă vorbeam m-a împins să încerc să-mi dau seama ce înseamnă asta. Aşa că m-am ridicat din pat, am deschis uşurel fereastra şi am vrut să privesc în stradă. Dar curiozitatea nu mi-a fost satisfăcută, căci obloanele erau închise pe dinafară, iar crăpătura îngustă de la mijloc era prea mică spre a mă lăsa să văd trăsura.

De la primele cuvinte ale povestirii fetei, cel căruia îi vorbea îşi încruntase imperceptibil sprâncenele, dar şi le destinse la auzul ultimei fraze şi-şi ridică ochii spre cer, ca pentru a-l lua drept martor al mulţumirii sale. Acea mişcare îi aduse chipul în plină lumină şi cei doi tineri ascunşi în iederă reuşiră să-l vadă.

— Regele! nu se putu împiedica să spună vicontele Romuald.

— Regele! repetă Henri, ai cărui ochii fulgerară. Din fericire pentru tânăr, prietenul său, temându-se de impetuozitatea firii sale, îl supraveghea atent şi-i puse o mână pe gură, iar cealaltă pe umăr, în clipa în care, printr-un imbold necugetat, era gata să se avânte în grădină.

Câteva frunze ale plantelor agăţătoare pe care le mişcară căzură la picioarele regelui. Poate că Ludovic ar fi atribuit o oarecare importanţă acestei ciudăţenii, dacă întreaga sa atenţie n-ar fi fost absorbită de dezvăluirile pe care Camille le continua.

— Dacă ochii mei nu vedeau nimic, în schimb urechile auzeau nişte cuvinte schimbate între două persoane. Una dintre ele – şi, după voce, am recunoscut-o pe doamna Bertrand – spunea: „Aşadar, asta-i micuţa?…” „Da”, răspundea cealaltă, al cărei glas nu-l cunoşteam. „Ei bine! spune-i să coboare din trăsură!”… „Ar fi greu, deoarece doarme şi nu se va trezi decât mâine, pe la mijlocul zilei…” „Doarme?! A! bine, înţeleg. În cazul acesta, ia-o în braţe şi du-o până în salonul cu grilaj.” Aici a urmat un moment de linişte, în timpul căruia am auzit zgomotul arcurilor trăsurii

care au gemut ca şi cum o ar fi trebuit să suporte o greutate mare. Apoi, doamna Bertrand a exclamat bucuroasă:

„O! Ce drăguţă e! stăpânul va fi grozav de mulţumit… Pe cinstea mea, cred că s-a terminat cu Camille…”

— Cum! strigă Ludovic al XV-lea prefăcându-se indignat, a spus doamna Bertrand asta?

— Da, prinţe, sunt chiar cuvintele sale, răspunse fata cu glasul plin de amărăciune. De altfel, oare nu totul, la dumneavoastră, îmi arată că nu mai ţineţi la mine?

— Ei, poftim! Şi cum vezi asta, te rog frumos?

— După nişte indicii care nu mă pot înşela. Mai întâi şi-ntâi, ieri, când aţi venit să-mi faceţi vizita zilnică, n-aţi stat decât o clipă lângă mine. Apoi, în loc de a fi curtenitor, afectuos, ca de obicei, eraţi rece ca gheaţa, nu-mi vorbeaţi decât pe un ton sec, indiferent. Până şi mângâierile mele păreau că vă deranjează… Chiar şi adineauri, am vrut să vă reţin: m-aţi împins aproape cu brutalitate grăbindu-vă să scăpaţi de îmbrăţişările mele. Şi atunci m-am aruncat la picioarele dumneavoastră, implorându-vă să nu mă abandonaţi… căci pântecele meu a fost fecund şi peste câteva luni voi fi mamă.

— Consider inutil să-ţi reamintesc, Camille, că viitorul copilului este asigurat, ca de altfel şi al tău, şi încă în nişte condiţii foarte avantajoase.

— Da, îmi aduc aminte de promisiunile dumneavoastră: vom fi bogaţi amândoi, aşa mi-aţi spus, nu?

— Ei bine! asta nu este de ajuns pentru a-ţi îndepărta orice nelinişte care te frământă? Şi totuşi, ai părut foarte mulţumită atunci când ţi-am adus la cunoştinţă intenţiile mele în această privinţă.

— Dacă am părut mulţumită, prinţe Kzinski, este pentru că n-am văzut, în acea grijă pentru mine şi pentru mica fiinţă ce va veni, decât o dovadă în plus a iubirii dumneavoastră. Dar nu-mi păsa că voi fi sau nu bogată, căci nu-mi închipuiam că, într-o zi, voi fi despărţită de dumneavoastră.

— Ai fost oare atât de nebună încât să speri o unire…

— … legală, încheie Camille. Să mă ferească Dumnezeu! Deşi sunt naivă, deşi nu cunosc rosturile vieţii, nu sunt chiar aşa de lipsită de judecată încât, măcar o clipă, să fi îndrăznit să aspir – eu, o sărmană fată de origine plebee – să devin tovarăşa legitimă a unui mare senior ca dumneavoastră. Iată în ce constau, pur şi simplu, gândurile mele; îmi spuneam, şi nu fără dreptate: „Dacă iubitul meu a trecut de vârsta la care inima caută mereu un nou lanţ, şi dacă pare să se simtă bine lângă mine; dacă-i place să vină la mine ca să uite necazurile vieţii, să dea jos masca impusă de convenienţele mondene, atât de greu de purtat; să-şi reîntărească sufletul obosit prin contactul cu al meu, care nu cunoaşte şi nici nu va cunoaşte vreodată povara măririlor, pentru ce n-aş rămâne mereu alături de el, în rolul de prietenă devotată? Voi fi aici, mereu gata să-l reconfortez, să-i mângâi tristeţea, să mă străduiesc, pe măsura puterilor mele, săi îndepărtez din drumul lui spinii şi mărăcinii. Şi toate astea nu în văzul lumii, ci tot aşa cum am făcut-o şi până acum, în umbră, neştiută de nimeni, netrăind, neexistând decât pentru el.” Da, iată care era singura mea ambiţie! Dar, vai! Unde sunt frumoasele mele visuri? Dispărute, odată cu dragostea dumneavoastră… această dragoste care, de două zile, aparţine alteia. Cât despre mine, aşa cum a spus doamna Bertrand, s-a terminat. Nu-mi rămâne decât să plec… Nu mai sunt decât ceva care încurcă locul, care stânjeneşte… Doamne! Doamne! ce-am făcut oare pentru a fi atât de nefericită?…

Şi din ochii fetei se porni un nou potop de lacrimi.

— Într-adevăr, draga mea, eşti obsedată! replică regele, în a cărui voce se simţea o vie nemulţumire.

Apoi, plictisit să se tot prefacă, şi grăbit să sfârşească cu neplăcuta scenă, continuă:

— Bine, să admitem că pasiunea mea faţă de tine a mai slăbit în intensitate şi că inima mea caută în altă parte un nou aliment pentru nevoia ei constantă de iubire. Nu eşti totuşi încredinţată de prietenia mea? O prietenie bună şi sinceră, pe care ţi-o închin de pe acum, şi care nu te va

trăda niciodată. Îmi închipui că o astfel de iubire valorează tot atât de mult cât şi cealaltă… şi are, faţă de aceea, avantajul de a fi mult mai durabilă. Cât despre a pleca de aici, nimeni nu te obligă. Cu toate acestea, dacă vrei să pleci, ai toată libertatea. Imediat după plecarea dumitale se va avea grijă să ţi se ofere o situaţie ce-ţi va permite să ocupi un rang în societate, să te bucuri de lux, şi…

— Opriţi-vă! îl întrerupse Camille îndreptându-şi trupul cu mândrie şi făcând un puternic efort să-şi înghită lacrimile. N-aş putea să vă ascult mai mult. V-aţi hotărât să recunoaşteţi, în sfârşit, că v-am devenit indiferentă? Bine. Această mărturisire îmi spune ce am de făcut şi voi părăsi aceste locuri în care acum, văd limpede, sunt în plus. Dar refuz să accept pomana pe care mi-o oferiţi, căci chiar dacă nu sunt decât o fată săracă, dintr-o familie obscură, nu înseamnă că sunt lipsită de simţul onoarei. Aflaţi, aşadar, de vreme ce mi se pare că nu ştiţi, că m-am *dăruit* dumneavoastră, şi nu m-am *vândut…* De altminteri, pentru ceea ce am de gând să fac după ce voi ieşi de aici, sărăcia sau bogăţia…

— Şi ce hotărâre ai luat?

— Moartea va fi singurul meu refugiu. Acum, înainte de a pleca, de a vă părăsi pentru totdeauna, un ultim cuvânt.

Şi, învăluindu-l pe rege într-o privire adâncă, sărmana Camille adăugă, apăsând pe fiecare vorbă:

— Sire, ceea ce faceţi este rău!…

— Cum? Ce-am auzit? exclamă Ludovic al XV-lea, tresărind puternic. Cu ce titlu mi te adresezi?

— Cu cel care-i aparţine Majestăţii Voastre.

— Dar cum ai putut afla?…

— Printr-o scrisoare pe care, într-o seară, fără a băga de seamă, aţi lăsat-o să cadă în camera mea şi a cărei adresă mi-a dezvăluit adevăratul dumneavoastră rang. De altfel, dezvăluirea nu a schimbat cu nimic sentimentele mele faţă de dumneavoastră, căci, mai înainte de a fi regele Franţei, eraţi regele inimii mele, titlu mult mai presus, în ochii mei, decât celălalt… Revin la cele ce spuneam, Sire. Ceea ce faceţi este rău. Nu sunt mai mult de şase luni de când eram

toată bucuria tatălui şi a mamei mele, modeşti comercianţi din Cité şi care mă socoteau mângâierea bătrâneţilor lor. Într-o noapte, doi necunoscuţi au năvălit în locuinţa noastră şi, cu toate plânsetele şi strigătele nefericiţilor bătrâni, m-au tras afară şi m-au adus aici. În disperarea în care mă aruncase acea odioasă faptă, eram hotărâtă să folosesc toate mijloacele spre a-mi recăpăta libertatea, chiar dac-aş fi fost nevoită să săvârşesc o crimă. Dar aţi apărut, v-am iubit, şi mi-am uitat pe loc planurile de fugă, răpirea a cărei victimă fusesem şi, vai! chiar şi durerea în care, desigur, se prăbuşiseră sărmanii mei părinţi… Da, iubirea mea mă absorbea cu totul şi mă făcea atât de laşă, încât tot ce nu era legat de ea nu exista pentru mine. Astăzi, fără a vă păsa de reputaţia mea pierdută, fără a vă aminti de orele atât de plăcute pe care le-am petrecut împreună, Majestatea Voastră găseşte de cuviinţă să mă arunce ca pe un obiect inutil! Aveţi toată libertatea s-o faceţi, Sire. Voinţa dumneavoastră este suverană şi nu-mi rămâne decât să mă înclin în faţa ei. Dar vă repet, este rău!… e rău!… Şi când, într-o zi, Dumnezeu ne va cântări faptele, ale amândurora…

— Încetează, Camille, îţi poruncesc să încetezi!… îi ordonă în momentul acela Ludovic al XV-lea care, sub efectul uimirii de a vedea că fata îi cunoaşte identitatea, nu se gândise s-o întrerupă înainte de apelul pe care-l făcuse către dreptatea divină, dreptate de care îi era o teamă de nestăpânit. Secretul ce l-ai surprins este de o asemenea gravitate, încât mă văd obligat să iau, în legătură cu tine, măsuri de siguranţă speciale. Întoarce-te în camera ta imediat şi aşteaptă acolo ordinele mele.

— Vă jur, Sire, că nimeni nu va şti niciodată, încercă fata să protesteze.

— Du-te, îţi spun, repetă Ludovic al XV-lea cu vehemenţă. Nu vreau să aud mai mult, pleacă… Dar pleacă odată!…

Şi, cu un gest violent, îi arătă Camillei drumul către pavilionul în care locuia.

Subjugată de acel ton imperios şi de privirea cumplită ce

i-o aruncau ochii regelui, sărmana copilă înclină capul în tăcere şi se îndepărtă încet, cu paşi maşinali şi dând toate semnele celei mai adânci disperări.

Falsul prinţ polonez o urmări cu ochii, continuând să ţină braţul întins şi semănând destul de bine, în acea poziţie – dar cu oarecare deosebire totuşi – cu arhanghelul ce-i izgonea pe Adam şi pe Eva din paradisul terestru.

După ce o văzuse dispărând, îşi lăsă braţul în jos, rămase câteva clipe pe gânduri, apoi, la rândul său, părăsi locul, părând foarte preocupat.

„Majestatea” lui, pe care o lăsa întotdeauna, cu atâta grijă, la porţile haremului său, era acum prejudiciată prin confidenţa pe care i-o făcuse Camille.

Puţin mai târziu, marchizul şi vicontele, cărora nu le scăpase niciun cuvânt din ciudata discuţie pe care am relatat-o, auziră, din direcţia intrării în Parc-aux-Cerfs, zgomotul unei trăsuri pornind în mare viteză.

Se ridicară de sub cuvertura lor de frunze şi văzură o trăsură dând colţul străzii Saint-Médéric şi îndreptându-se către castel.

— Este regele care pleacă, spuse marchizul, al cărui chip era încruntat din cauza exasperării prea îndelung reţinută. Unde se duce?

— Se grăbeşte să-i relateze doamnei de Pompadour conversaţia pe care a avut-o cu fata aceea, mai ales sfârşitul, şi să-i ceară sfatul – replică vicontele.

— Sărmana Camille! Ce se va întâmpla cu ea?

— Ar trebui să spui: „sărmana Franţă” şopti cu amărăciune Romuald de Dizons. Sărmana Franţă, care trebuie să asculte de un astfel de om… Cât despre fată, va deveni ceea ce au devenit atâtea altele care, preferând, ca şi ea, să se înmormânteze de vii, decât să-şi facă publică dezonoarea, au recurs la singurătatea mănăstirii.

— Doar dacă, aşa cum şi-a exprimat intenţia, nu se va omorî, pentru a nu mai trebui să sufere.

— Ar fi, într-adevăr, un remediu pentru suferinţele sale. Dar să sperăm că se va gândi mai bine şi-şi va schimba hotărârea, căci este foarte trist ca, la vârsta ei, să ajungi la

asta, când n-ai fost vinovat decât că ai crezut în iubire…

— Iubirea unui rege!… sublinie marchizul. Se pare că o astfel de iubire merită o pedeapsă!

Cei doi tineri tăcură şi se scurseră câteva clipe fără ca liniştea şi singurătatea locului să fie tulburate din nou. Şi prietenii începeau să fie cuprinşi de teama că, din cine ştie ce motiv, cea pe care o aşteptau nu va mai veni, când, în sfârşit, o zăriră coborând peronul unui mic pavilion.

— Iat-o! exclamară simultan.

Domnişoara de Nevers intrase pe o alee ce pornea de la pavilion şi se termina la un luminiş circular, înconjurat de arbori plantaţi ca nişte bolţi, sub care erau instalate, bănci rustice.

Era prima sa ieşire de când ajunsese la Parc-aux-Cerfs. Nu-l revăzuse pe seniorul Kzinski.

Sosind la luminişul în care se termina aleea, se aşeză pe una dintre băncile mai umbrite şi, pentru a-şi trece timpul, începu să rupă petalele unui trandafir pe care-l culesese.

Aşa cum stătea, se afla cu faţa spre cei doi tineri. Aceştia căutară să vadă pe chipul ei semne ale suferinţei psihice pe care, după cum îşi închipuiau, trebuie să le fi îndurat din ajun. Dar în expresia ei nu descoperiră nimic ce ar fi putut trăda astfel de suferinţe. Constatară doar că era puţin tristă şi gânditoare.

Liniştea ei aparentă îi miră pe cei doi tineri. Mai ales Henri de Lagardère ar fi vrut să-şi vadă sora mai neliniştită, mai frământată.

Dând la o parte cu capul încâlcitura de plante, o strigă încetişor:

— Blanche!

Auzind chemarea, domnişoara de Nevers tresări şi se ridică repede, privind în jur. Pe chipul ei se citea totodată mirarea şi mândria jignită. În mod evident, nu admitea ca o persoană străină, fie chiar şi prinţul polonez, să-şi permită să i se adreseze atât de familiar.

După un timp, în care inspectă cu privirea împrejurimile fără a vedea nici ţipenie – căci nu se gândea să-şi ridice ochii spre creasta zidului – întrebă cu glas tare şi cu o

intonaţie cam aspră:

— Cine mi-a pronunţat numele?

— Eu sunt, Blanche. Eu, fratele tău, răspunse Henri, vorbind ceva mai tare şi ridicându-se mai mult deasupra ramurilor. Uită-te spre zid şi mă vei vedea.

De data asta domnişoara de Nevers se lămuri. Îşi îndreptă privirile în direcţia indicată şi-i zări pe cei doi tineri, căci Romuald îşi scosese şi el capul dintre frunzele ce-l acoperiseră.

Ar fi greu să descriem uimirea fetei. Ochii larg deschişi şi fixitatea privirii spuneau îndeajuns de limpede că se îndoia de cele ce vedea.

De fapt, prin ciudăţenia ei, acea apariţie era, într-adevăr, de natură s-o uluiască. Dar Henri, dându-şi seama de uimirea ei, vru s-o facă să înceteze imediat:

— Da, eu, chiar eu sunt, împreună cu domnul de Dizons, o încredinţă el din-nou. Vino lângă noi şi-ţi vom explica cum de ne aflăm aici.

Blanche, dându-şi în fine seama că nu era victima unei halucinaţii, aruncă repede trandafirul şi părăsi banca, alergând spre zid. Apoi, dând frâu liber bucuriei pe care o simţea la vederea fratelui său, exclamă:

— Cum? Henri, dragă Henri, tu eşti cel pe care am norocul să-l revăd astăzi? O! ce fericită sunt. Intră repede în grădină, să te îmbrăţişez strâns, pentru tot timpul cât am fost despărţiţi unul de altul. Gândeşte-te, se împlinesc în curând două luni de când m-ai părăsit!… Dar, ia stai: desigur, te-ai întors singur din Lorraine? Care e scopul revenirii tale la Paris? Vii oare să-l vezi pe rege în legătură cu tatăl nostru?

— Ce tot spui? se miră Henri auzindu-i întrebarea. Să-l văd pe rege în legătură cu tata? Nu-înţeleg ce vrei să spui prin asta.

— Ah! aşadar nici tu nu ştii. Ei bine, o să-ţi împărtăşesc vestea imediat. Dar, mai întâi, vino lângă mine, să putem discuta liniştit.

— Dragă Blanche, replică tânărul, îţi repet că nu ştiu ce vrei să spui. În momentul acesta nu-i vorba despre tatăl

nostru, ci despre tine, numai despre tine care, printr-o cursă infamă, ai fost atrasă aici.

— Ştiu, mi s-a mărturisit acest lucru.

— Cum, au avut îndrăzneala!… exclamă tânărul marchiz; a cărui frunte se înroşi. Şi tu nu te-ai revoltat, n-ai sărit în sus de indignare?

— O! ba da, la început am fost furioasă. Dar apoi, când mi s-a adus la cunoştinţă motivul răpirii mele, a trebuit să recunosc c-a fost bine că s-a procedat în felul acesta şi am redevenit calmă. Chiar i-am şi mulţumit celui care a aranjat totul.

Cei doi prieteni erau uluiţi auzind-o pe fată vorbind cu atâta linişte despre ceea ce lor li se părea a fi monstruos.

— Dar, nefericito, continuă Henri, aşadar ignori unde te afli, aici?

— Absolut deloc: sunt la prinţul Boleslas Kzinski, un prieten al familiei noastre.

— Ai fost înşelată într-un mod odios… te afli…

Mai mult ca sigur că marchizul, cu firea lui iute, i-ar fi dezvăluit în mod brutal surorii sale numele locului în care fusese adusă şi ce soartă o aştepta acolo, dacă Romuald nu l-ar fi tras deodată de mânecă, silindu-l să se întrerupă brusc spre a se agăţa de ramuri cu amândouă mâinile, ca să nu cadă de pe zid. De altminteri, nu schiţă niciun gest de mânie faţă de mijlocul atât de dur folosit de prietenul său pentru a-l împiedica să-şi dea drumul la limbă, căci înţelese repede că era inutil să-i spună Blanchei lucruri care i-ar pângări puritatea sufletească.

— În fine, continuă după ce-şi recăpătase echilibrul, te afli acolo unde n-ar trebui să te afli… iar vicontele şi cu mine am venit cu scopul de a te scoate de aici.

— Dimpotrivă, locul meu este aici, şi vreau să rămân.

Un asemenea răspuns chiar că era sortit să schimbe într-o adevărată iritare nerăbdarea care-l cuprinsese deja pe tânărul Lagardère. Dar Romuald de Dizons, în ciuda stupefacţiei sale, îşi repetă, în chip de avertisment, gestul de mai înainte, obligându-l să păstreze un calm aparent atunci când continuă:

— Îţi spun, Blanche, că s-a abuzat de credulitatea ta. În legătură cu tine s-au plănuit lucruri oribile pe care, dacă vei mai rămâne aici, le vei afla, din păcate, în curând.

— Dragă Henri, vorbeşti în felul acesta pentru că, văd bine, nu ştii nimic despre dizgraţia tatălui nostru, care ţi-a fost ţinută ascunsă, ca şi mie. Dar când vei şti tot ce mi s-a adus la cunoştinţă, nu mă vei mai îndemna ş atâta să plec.

— Dizgraţia tatălui nostru!?… repetă marchizul, neputându-şi crede urechilor. Ce veste-mi dai? Ducele n-a fost niciodată dizgraţiat!

— Ba da, după câte se pare, insistă fata, pe care lipsa de încredere a fratelui o enerva. Dar vino odată lângă mine! Îţi voi explica tot. Pe cealaltă parte, există o intrare la care sunt sigură că nu va trebui decât să te prezinţi, cu domnul de Dizons, spunând că eşti fratele meu, însoţit de un prieten de-al tău, pentru a fi lăsat să intri aici imediat.

— Naivitatea ta este de neînchipuit, sărmana mea soră, replică Henri, oarecum descurajat. Crezi că dacă am fi putut să ajungem până la tine prin intrarea din faţă ne-am mai fi ostenit să ne căţărăm pe zidul acesta?

— Da, de fapt e adevărat, spuse fata, care abia atunci păru să-şi dea seama de situaţia neobişnuită a celor doi tineri şi nu-şi putu reţine un hohot de râs. Dar de ce v-aţi cocoţat aşa?

— Pentru că accesul nici unui străin nu este permis aici, aşa încât asta era singura posibilitate de a-ţi vorbi şi de a ne înţelege cu tine în privinţa modului în care va trebui să te facem să evadezi. Căci ai aflat, cu siguranţă, că eşti prizonieră?

— Da, dar îţi repet, o prizonieră benevolă! deoarece am acceptat această captivitate şi nu vreau să-mi calc cuvântul.

— Asta-i prea mult! strigă marchizul, neputând să-şi mai stăpânească mânia pe care i-o cauza încăpăţânarea Blanchei de a rămâne la Parc-aux-Cerfs, precum şi faptul că nu putea să-i spună surorii sale că se înşală, fără a-i dezvălui adevărul cu privire la rolul pe care era sortită să-l joace. Vasăzică, adăugă, în ciuda a tot ce ţi-am spus, vrei

să rămâi la… seniorul Kzinski?

— Desigur, de vreme ce de el depinde să obţin graţierea ducelui. Ne-am înţeles că va veni astă-seară să mă ia pentru a mă conduce la un bal mascat dat de o doamnă de la Curte, în castelul său învecinat cu Versailles şi unde mă va prezenta regelui, astfel încât să-l pot implora, personal, să facă să înceteze exilul sărmanului nostru tată. Aşa cum m-a asigurat, demersul meu nu se poate să nu fie încununat de succes. Vezi bine, Henri, că-mi este imposibil să părăsesc acest loc.

— Ah! replică marchizul, cu ironie, asta-i povestea la care s-a recurs pentru a te păcăli?

— Nu este o poveste, şi dacă, aşa ca mine, ai fi discutat despre toate acestea cu prinţul, n-ai mai spune că nu e adevărat.

— Domnişoară, interveni domnul de Dizons, fratele dumneavoastră are perfectă dreptate. Tot ce vi s-a spus este o minciună grosolană şi nu ştiu cum v-aş putea convinge să vă puneţi de acord cu noi spre a fugi cât mai repede din locul acesta.

— Cum, şi dumneavoastră, domnule viconte, gândiţi la fel ca Henri?

— Absolut.

— Ei bine, asta chiar că mă supără, căci tocmai mă pregăteam să vă rog să faceţi uz de prietenia ce vă leagă pentru a-l hotărî pe fratele meu să mă însoţească la acel bal. Sunt sigură că dacă l-am fi rugat amândoi, regele ar fi fost mai înduioşat decât dacă m-ar auzi doar pe mine.

Cei doi tineri înţeleseră că era peste puterile lor să dea la o parte vălul care o orbea pe domnişoara de Nevers şi simţiră o mare durere.

— Hai, continuă fata, nu vrei să te hotărăşti să intri la prinţul Kzinski, împreună cu domnul de Dizons? Mă duc să anunţ să vi se deschidă. Orice ai spune, sunt convinsă că nu va fi nicio dificultate.

Auzindu-i propunerea, Henri se mulţumi să ridice din umeri, fără a mai răspunde. Îşi epuizase argumentele.

— Ce-i de făcut, Romuald? îi şopti vicontelui. Eu nu mai

înţeleg nimic. Încăpăţânarea aceasta a Blanchei, de a nu ne crede, mă derutează de tot.

— Îţi mărturisesc că şi eu sunt în aceeaşi situaţie, răspunse domnul de Dizons, tot cu glas scăzut. Dar, ia stai! dacă am schimba tactica şi am încerca s-o răpim în timpul seratei despre care vorbeşte?

— Pe toţi sfinţii! Te-ai gândit bine. Da, da, aşa vom face! Profitând de zgomot, de mulţime, o vom atrage deoparte şi, cu voie, fără voie, vom fugi cu ea.

— Chiar aşa. E de presupus că locuinţa acestei doamne de la Curte nu este o fortăreaţă, aşa cum e casa secretă a regelui, şi că vom putea ieşi lesne de acolo… Dar, à-propos, întreab-o unde şi la cine are loc balul?

Henri îi puse Blanchei întrebarea.

— La castelul Chèvreloup, la marchiza de Coislin, fu răspunsul.

Cei doi prieteni se priviră şi nu-şi putură reţine o exclamaţie de uimire. Potrivit celor povestite de Rigobert la hanul *La Clopotul Despicat,* era probabil ca în mâinile doamnei de Coislin să se afle actualmente Louise Moutier. Ce să fi însemnat toate acestea?

În vreme ce tinerii rămăseseră pe gânduri, întrebându-se ce concluzie să tragă din acea bizară coincidenţă, văzură deodată un grup de zece soldaţi, conduşi de un subofiţer, ieşind dintr-una din case şi îndreptându-se repede în direcţia lor.

La câţiva paşi în urmă mergea doamna Bertrand, făcând gesturi largi cu braţele încărcate de bijuterii şi a cărei faţă, proaspăt acoperită cu un strat gros de fard, se scorojea de furie.

Cu o clipă mai înainte, bătrâna ticăloasă, vrând să vadă în ce fel îşi ocupa timpul Blanche în cursul primei sale plimbări, coborâse în grădină şi o zărise în mare conversaţie cu doi tineri din care se vedeau doar capetele, răsărind pe deasupra iederei ce îmbrăca creasta zidurilor.

Fără a şti cu precizie despre ce era vorba, înţelesese totuşi că, dacă foloseau un astfel de mijloc de comunicaţie cu prizoniera ei, desigur că intruşii intenţionau să

împiedice, din faşă, planurile regelui în legătură cu fata. Aşa încât, alergând la cel mai apropiat post de pază, chemase în ajutor ostaşii, spunându-le că doi răufăcători încercau să pătrundă pe proprietatea regală, sărind gardul.

Văzând mica trupă, Henri şi Romuald înţeleseră că era timpul să părăsească terenul. Totuşi, nevrând să pară că fug în faţa primejdiei, şi mai curând pentru demnitate şi nu pentru a brava, se deciseră să rămână măcar până ce li se va face prima somaţie, şi se ridicară în picioare, spre a dovedi că nu este de demnitatea lor să se ascundă.

La rândul său, Blanche îi zărise pe cei ce se apropiau şi părea foarte intrigată de venirea soldaţilor, a căror prezenţă în acele locuri îi era necunoscută.

Ajunşi la o mică distanţă de zid, oamenii se opriră, îşi dădură seama că aşa-zişii răufăcători erau doi tineri gentilomi cu o înfăţişare foarte respectabilă. Ca urmare, subofiţerul care-i comanda, un bătrân sergent cu trăsături energice, dar cinstite şi sincere, crezu că este de datoria lui să se poarte cu oarecare menajamente.

— Domnilor, li se adresă, consemnul nostru fiind să ne folosim armele împotriva oricărei persoane ce ar încerca să pătrundă în această incintă sau să afle ce se petrece aici, vă poftim să plecaţi imediat dacă nu vreţi să vi se întâmple ceva neplăcut.

— Drace! consemnul vostru e aspru, prietene, replică domnul de Dizons.

— Aşa este, domnule, dar asta nu înseamnă că nu trebuie să-l respectăm. Aşadar, binevoiţi să vă retrageţi chiar în clipa aceasta.

— Ei bine! Acum crezi, Blanche, că nu este uşor de intrat aici?

Fata îi privea când pe unul, când pe celălalt, fără a înţelege ce însemnau toate acestea.

— Domnilor, mai spuse subofiţerul, vă somez din nou şi pentru ultima dată să plecaţi. Altminteri, vom fi obligaţi să tragem asupra dumneavoastră, lucru de care, mie unul, vă asigur că mi-ar părea rău.

Şi, spre a-i intimida pe tinerii care nu păreau să se

grăbească a-i da ascultare, se prefăcu că-şi armează muscheta. Mişcarea nu avea încă nimic ofensiv. Din păcate, câţiva dintre oamenii săi o interpretară ca pe un ordin de a ochi şi-şi îndreptară ţevile armelor către zid.

O clipă de-ar mai fi trecut, poate că ar fi tras, dacă Blanche, pricepând, în fine, că viaţa lui Henri era în pericol – din cauza iubirii sale frăţeşti nu se gândea şi la domnul de Dizons – nu s-ar fi repezit în faţa soldaţilor, strigând:

— Dumnezeule! ce faceţi?… este fratele meu!… Nu trageţi!… Nu trageţi!

Şi, printr-un gest violent, încercă să ridice cu mâinile sale ţevile muschetelor.

Dar unul din oameni, surprins de acea bruscă intervenţie, îşi apăsă fără voie degetul pe trăgaciul armei şi se auzi o împuşcătură.

Blanche scoase un ţipăt sfâşietor şi se întoarse, cu chipul descompus de spaimă. Se aştepta să-l vadă pe marchiz zăcând însângerat pe pământ. Spre mare ei bucurie îl zări încă în acelaşi loc şi fără nici cea mai mică urmă de rană.

Într-adevăr, din cauza smuciturii pe care o imprimase muschetei, atunci când îi apucase ţeava, proiectilul trecuse mult pe deasupra zidului şi se rătăcise în tufişurile parcului.

Fata îşi împreună mâinile, ca pentru o rugăciune de mulţumire, apoi, zdrobită de emoţie, se lăsă moale la pământ, leşinată.

Doamna Bertrand fu încântată de această împrejurare care rezolva o situaţie dintre cele mai tensionate. O luă repede în braţe pe domnişoara de Nevers şi, cu o putere de care n-ai fi crezut-o în stare, dispăru în fugă, purtându-şi povara.

— Cum? Este fratele ei? şoptea în timp ce se îndepărta. Îmi spusese că lipseşte din Paris. Măcar de n-ar fi reuşit, micul şarpe, s-o convingă să nu mai aibă încredere în noi. Dacă a izbutit, ar trebui să luăm totul de la început, şi cine ştie dacă, de data asta, am putea rezolva doar prin blândeţe? O voi face să-şi revină cât mai repede în simţiri, ca să ştiu exact care-i situaţia. În orice caz, regele trebuie să nu afle ce s-a întâmplat… Ar spune că nu suntem

vigilenţi.

Văzând că bătrâna nemernică pleacă luându-i sora, Henri făcuse o mişcare instinctivă de a se avânta să-i vină în ajutor, dar se reţinu, amintindu-şi de ce convenise cu Romuald.

— Să plecăm, prietene, îi spuse acesta. De acum înainte nu mai avem ce face aici. Să sperăm că deseară vom fi mai norocoşi.

Apoi i se adresă subofiţerului care, aflând calitatea în care se afla acolo tânărul, nu mai avusese curaj să-i facă o nouă somaţie, nici lui, nici domnului de Dizons:

— Plecăm, sergent. Mai înainte, ţin totuşi să-ţi spun că îndeplineşti o slujbă înjositoare.

— Pe toţi sfinţii! domnule, ştim prea bine lucrul acesta, ocărî omul, muşcându-şi mustaţa. Este o ruşine pentru noi, dar ce vreţi, executăm ordinele ce ni se dau… Serviciul Majestăţii Sale! adăugă mai încet, pe un ton ironic.

După care, recomandă oamenilor săi să execute o jumătate de întoarcere şi, împreună cu ei, reveni la post.

La rândul lor, Henri şi Romuald părăsiră locul şi, după ce se duseră să-şi ia caii de la hanul *La Clopotul Despicat*, se întoarseră la Paris, spre a încerca să obţină informaţii privind balul de la castelul Chèvreloup şi pentru a născoci un mijloc de a se face admişi acolo. Ceea ce, ţinând seama de relaţiile lor, nu li se părea a fi prea greu.

Când îşi reveni în simţiri, primul cuvânt al Blanchei fu de a-l chema pe Henri. Doamna Bertrand prevăzuse această cerere.

— Micuţa mea, îi zise, fratele dumitale a venit să te vadă pe când erai leşinată; dar n-a vrut să rămână, de teamă ca prezenţa lui să nu-ţi provoace, atunci când te vei trezi, o emoţie prea puternică, având ca urmare o nouă sincopă.

Slobozi minciuna cu o asemenea îndrăzneală, încât fata o luă drept adevăr şi, în recunoştinţa ei, nici nu se gândi să se simtă jignită de apelativul „micuţo”, folosit de paznica ei.

— Ce rău îmi pare că n-a rămas, răspunse cu blândeţe. Sunt sigură că n-aş fi leşinat şi aş fi fost fericită să-l îmbrăţişez. Ne iubim atât de mult, noi doi! În fine, sper că-l

voi revedea curând.

Apoi, amintindu-şi de sosirea soldaţilor şi de ce fusese cât pe-aci să se întâmple, o întrebă pe bătrână în legătură cu acestea.

Femeia îi explică atunci că proprietatea prinţului era izolată şi că, deoarece hoţii erau adesea tentaţi să pătrundă acolo, dânsul socotise necesar să apeleze la paza unor trupe. De altfel, nu înţelegea pentru ce fratele ei şi persoana care-l însoţea nu se prezentaseră la intrarea din strada Saint-Médéric. Este adevărat că nici un străin nu era lăsat să intre pe proprietate, dar ei, neputând fi consideraţi ca atare, fireşte că ar fi fost primiţi imediat. Ideea lor bizară de a se căţăra pe zid făcuse să fie luaţi drept nişte oameni mânaţi de intenţii rele şi rezultatul fusese acea regretabilă neînţelegere.

— Şi în plus – adăugă spre a o linişti pe deplin pe fată şi nebănuind că spunea adevărul – ştiind că în seara asta veţi merge la bal, la doamna de Coislin, domnul, fratele dumneavoastră, m-a rugat să vă informez că va fi prezent acolo, împreună cu prietenul său… Uitasem să vă comunic acest lucru.

Vestea o bucură mult pe domnişoara de Nevers şi contribui în mare măsură la a-i şterge din minte proasta impresie pe care i-o făcuse scena a cărei martoră fusese.

11

Chiar cu începere din dimineaţa acelei zile, castelul din Chèvreloup fusese invadat de o armată de muncitori ce aveau sarcina de a-l pregăti să primească numeroşii oaspeţi care urmau să ia parte la petrecerea dată de doamna de Coislin.

Spectacolul acestor preparative, care, cu două zile mai înainte, i-ar fi plăcut foarte mult cavalerului Zeno, acum, dimpotrivă, constituia pentru el un motiv de imensă durere, căci ştia că peste câteva ore Louise avea să-i fie prezentată regelui şi că, bineînţeles, cu cât cadrul în care va apărea va fi mai strălucitor, cu atât frumuseţea îi va fi pusă mai bine în valoare şi-l va impresiona mai mult pe acesta.

Şi – ignorând prizonieratul Blanchei în căsuţa din strada Saint-Médéric şi puternica pasiune pe care i-o inspirase lui Ludovic al XV-lea – trăgea concluzia că monarhul, subjugat de farmecele domnişoarei Moutier, va dori imediat s-o transforme pe aceasta în obiectul distracţiilor sale.

Or, mai mult ca oricând, era hotărât să-şi apere fiica de această înjosire, chiar dacă, pentru asta, ar trebui să-şi petreacă restul zilelor tot atât de sărac ca ultimul dintre zdrenţăroşi.

Dar cum să izbândească acum, când lucrurile erau atât de avansate, să-ncurce planurile doamnei de Coislin, care se bizuia pe ele pentru a o înlocui pe marchiza de Pompadour?

Întreaga zi, închis în apartamentul său – în care nu-l primise nici pe credinciosul său compatriot şi valet, Agricola – se gândi, aşadar, la căile pe care le-ar putea folosi pentru a evita nenorocirea ce-l ameninţa. Dar nicio idee practică nu-i răsări în minte şi se apropia ora şase fără ca el să fi luat vreo hotărâre, când află că marchiza, care-şi petrecuse după-amiaza la Versailles şi la Paris spre a-şi distribui invitaţiile, tocmai se întorsese la castel.

Atunci, brusc, se decise: îi va spune complicei sale

adevărul şi-i va demonstra enormitatea crimei pe care era pe cale să-l oblige s-o săvârşească. Cu gândul acesta şi fără a mai întârzia, se duse la castelană.

— Soseşti cum nu se poate mai bine, cavalere, îi spuse când îl zări, căci tocmai mă pregăteam să-i poruncesc lui Agricola să te cheme. Am să-ţi comunic ceva foarte important.

— Şi eu la fel, doamnă, replică Zeno, şi acesta este motivul care mă aduce la tine.

— Şi tu? dar ce anume? îl întrebă.

Apoi, îngrijorată de tristeţea pe care o vedea întipărită pe trăsăturile interlocutorului său, adăugă repede:

— Hai, vorbeşte! Despre ce este vorba? Las comunicarea mea după a ta.

— Este vorba despre prezentarea domnişoarei de Moutier în faţa regelui, prezentare ce nu mai poate avea loc.

— Cum? exclamă doamna de Coislin, care-şi închipui că n-a auzit bine. Ce-ai spus?...

— Am spus că nu mai este posibil s-o silim pe biata copilă să joace rolul pe care i-l destinasem.

— Ei, na! Asta-i ceva nou, zău aşa! Râse ironic marchiza, lăsându-se să cadă pe un scaun. Şi mă rog frumos, de ce ar fi imposibil?

— Iată: am căpătat convingerea că Louise are o legătură de rudenie... destul de strânsă cu mine.

La auzul acestei neaşteptate afirmaţii, marchiza îl privi pe Zeno cu o expresie de stupoare, încercând să vadă pe faţa lui dacă nu cumva glumeşte.

— Legături de rudenie într-atât de strânse, continuă el, încât ar fi greu să fie şi mai apropiate... Într-un cuvânt, este fiica mea.

— Fiica ta! strigă doamna de Coislin, care, de data asta, crezu că devenise nebun.

— Da, doamnă, fiica mea! repetă Zeno cu gravitate.

— Cavalere, spuse ameninţător marchiza, din două una: ori ţi-ai pierdut minţile, ceea ce m-ar face să-mi pară foarte rău pentru dumneata, ori îţi baţi joc de mine, lucru ce-mi displace profund.

— Nici una, nici alta, doamnă, şi-ţi voi dovedi că cele spuse de mine merită deplină crezare.

Veneţianul îi povesti apoi cum, cu optsprezece ani în urmă, aşa ambasador cum era, se îndrăgostise de o mică brodeză numită Marine Moutier, de care îşi bătuse joc şi care, atunci când evenimentele îl obligaseră să plece din Paris şi s-o părăsească, purta în pântece fructul dragostei lui.

— Şi, adăugă, ieri, studiind trăsăturile Louisei, după ce fusese adusă – lucru pe care l-am putut face pe îndelete în timpul somnului ei – mi-a sărit în ochi asemănarea ei izbitoare cu acea Marine Moutier şi, în aceeaşi clipă, m-am simţit atras faţă de ea printr-un interes cu totul deosebit. Când s-a trezit, am chestionat-o imediat, cu iscusinţă, în legătură cu originea sa, relaţiile, numele ei de familie şi, în final, m-am convins că este copilul fostei mele victime.

— Dragul meu Zeno, replică doamna de Coislin, povestea dumitale este, într-adevăr, amuzantă, şi ţi-ai ratat complet vocaţia. Cu imaginaţia fertilă pe care o posezi, ai fi fost un romancier destul de fecund.

— N-ai decât să-ţi baţi joc, doamnă, dacă aşa-ţi place, şi poţi să nu mă crezi. Oricum, îţi repet, nu trebuie să te mai bizui pe Louise pentru a-ţi duce la îndeplinire intenţiile.

— Domnule Zeno, ripostă doamna de Coislin, eşti, cu adevărat, de o rară naivitate. Aşadar presupui, aşa, pur şi simplu, că dacă ţi se năzare ceva, eu voi renunţa la partida pe care o joc actualmente?

— Nu-ţi spun să renunţi; te rog doar să o joci cu o altă persoană decât cu domnişoara Moutier.

— Aha! şi-ţi închipui că mai am de ales?

— Doamne, de ce nu?

— De ce? Frumoasă întrebare!… Vei afla: astăzi, înainte de a reveni la Chèvreloup, m-am dus pe strada Saint-Médéric spre a şti ce şanse de succes avem. Voiam să mă informez de la doamna Bertrand – care, după cum ştii prea bine, este şi în solda mea – dacă inima regelui e disponibilă sau, cel puţin, dacă nu-i ocupată mai serios decât de obicei. Şi te las să ghiceşti dintr-o sută, ce mi-a adus la cunoştinţă.

Deoarece cavalerul făcea semne că nu bănuieşte, doamna continuă cu o izbucnire de furie:

— Ei bine – şi chiar această veste importantă voiam să ţi-o comunic – mi-a spus că doamna de Pompadour tocmai introdusese la Parc-aux-Cerfs o fată de o minunată frumuseţe, de care Ludovic al XV-lea s-a îndrăgostit pe loc, şi pe care urmează s-o aducă, în seara asta, la balul meu. Şi acum, încă mai crezi că-mi este posibil să amân, fie şi cu o singură zi, încercarea de a recâştiga favorurile regelui folosind-o pe domnişoara Moutier?

— Mărturisesc, doamnă, că eşti zorită de evenimente, dar ce pot face? Hazardul nu ne-a fost prielnic, nici unuia din noi, dându-ne pe mână pe unica persoană pentru care misiunea respectivă este imposibilă.

— Dacă asta este părerea ta, nu-i şi a mea. Cred, dimpotrivă, că Louise e singura persoană în stare să îndeplinească această misiune şi să ne asigure victoria, eclipsând-o prin perfecţiunea farmecelor ei pe noua pensionară a haremului regal.

— Dar dacă-ţi spun, doamnă, că e fiica mea! repetă Zeno, care începea să se înfurie. Înţelegi: *fiica mea!*

— Ei, na! eşti nebun, nebun de legat! În plus, chiar dacă ai fi cu adevărat tatăl Louisei, acum ar fi prea târziu pentru a da înapoi... Într-o asemenea situaţie, mi-aş sacrifica propria-mi fiică, de-aş avea vreuna. Dar, slavă Domnului! nu am, şi conştiinţa mea este liniştită când mă gândesc la aventura pe care visez s-o văd înfăptuindu-se, deoarece dumneata însuţi ai născocit acest plan.

Rostise ultimele cuvinte cu sarcasm.

— Şi, cu asta – continuă – du-te, cavalere, şi binevoieşte s-o anunţi pe domnişoară că doresc să-i vorbesc. Trebuie s-o pun să probeze travestiul pe care-l va îmbrăca deseară; travesti întru totul asemănător cu cel destinat proaspetei cuceriri a regelui. I-am cerut doamnei Bertrand o descriere exactă, pentru a combate cu arme egale şi, urmându-i indicaţiile, m-am dus eu însumi la Capelle, croitorul Curţii, despre care ştia că posedă mai multe costume identice. Se află aici, în cutia asta. Este o îmbrăcăminte completă de

georgiancă, foarte la modă acum, şi sunt sigură că o va prinde de minune. Aşa că grăbeşte-te, Zeno. Sunt nerăbdătoare s-o văd cu aceste veşminte.

Doamna de Coislin schiţă un gest cu mâna, spre a-l îndemna pe cavaler să plece.

— Aşadar, doamnă, replică acesta, în ciuda a tot ce ţi-am spus, insişti să te slujeşti de Louise ca de un instrument de seducţie pentru Ludovic al XV-lea?

— Ei, poftim! ripostă marchiza, enervată, poate nu m-ai înţeles? Mi se pare că este suficient de clar.

— Atât de clar, doamnă, încât acum văd ce-mi rămâne de făcut, declară cavalerul, pe un ton aspru.

— La naiba! îţi rămâne să aştepţi evenimentele.

— Ba deloc, doamnă. Îmi rămâne să-i dezvălui domnişoarei Moutier groaznica maşinaţie a cărei victimă este şi s-o previn împotriva ta.

— Ai îndrăzni să faci una ca asta? strigă marchiza, ridicându-se brusc, cu ochii plini de fulgere.

— Desigur, şi chiar imediat.

Doamna de Coislin îşi dădu seama de primejdie şi căută o cale s-o evite. După atitudinea decisă a lui Zeno, nu se îndoia că ar face aşa cum ameninţase; or, pentru ea, asta ar fi însemnat pierderea iremediabilă a partidei.

Cavalerul se îndrepta către uşă şi deja o deschisese, pregătindu-se să-i treacă pragul şi s-o închidă mai înainte ca doamna de Coislin sa se poată opune, când, deodată, simţi în ceafă o durere violentă, ca şi cum un vârf ascuţit i-ar fi pătruns în carne, în vreme ce gândurile i se înceţoşau şi un frig de moarte îi îngheţa sângele în vine.

Printr-un gest disperat, încercă să lupte împotriva amorţelii care-l cuprindea. Dar totul fu în zadar şi, forţele părăsindu-l dintr-o dată, se prăbuşi greoi pe spate, rămânând nemişcat pe pardoseală… la picioarele marchizei, care fu nevoită să facă un pas înapoi spre a nu fi izbită de trupul lui.

Într-adevăr, ea fusese cea care împiedicase plecarea lui Zeno. Văzându-l gata să dispară şi negăsind altă cale de a-l reţine, nu ezitase să folosească un mijloc extrem – de

altminteri, singurul pe care-l avea la dispoziţie: înarmată cu un ac de aur lung şi gros, în formă de stilet, pe care şi-l scosese din pieptănătură, unde-l avea prins ca podoabă, se repezise în urma lui şi i-l înfipsese în ceafă – primul loc ce-i fusese la îndemână.

Acţionând astfel nu intenţionase decât să-l rănească pe cavaler, pentru a-i întârzia ieşirea din cameră şi a câştiga timp să-i bareze în vreun fel drumul. Nu se gândise să-i curme viaţa. Aşa încât, la vederea nefericitului întins în faţa ei, nemişcat şi fără suflare, rămase înlemnită de groază. Nu putea crede că fapta ei putuse avea un asemenea rezultat.

— Oare l-am ucis? se întrebă cu spaimă şi fără a îndrăzni să-l atingă spre a se încredinţa că era într-adevăr mort.

În cele din urmă, adunându-şi tot curajul, se aplecă şi-i puse mâna pe inimă. Nu simţi nicio bătaie.

— Nu mai e decât un cadavru! spuse, ridicându-se îngrozită.

Dar, în loc de a o zdrobi, constatarea o făcu să-şi recapete pe dată prezenţa de spirit. Înţelegea în ce situaţie critică se afla şi întrevedea cu spaimă cumplitele consecinţe ce ar putea decurge pentru ea, dacă, vreodată, fapta i-ar fi cunoscută. Trebuia deci, cu orice preţ, să rămână neştiută.

Aşa că se grăbi mai întâi să încuie uşa pe dinăuntru, astfel ca nimeni să nu poată veni s-o surprindă. Apoi se aplecă din nou asupra trupului spre a scoate din rană acul, făcând să dispară dovada crimei sale.

Procedând la această operaţie, observă că urmele erau aproape imperceptibile şi că nu curgea sânge: de-abia se formase, la orificiu, o mică picătură roşiatică. Deoarece părul acoperea cu totul împunsătura acului, aceasta era imposibil de descoperit.

Convinsă, acum, că nu va putea fi acuzată de uciderea lui Zeno, marchiza se gândi să-i vestească imediat decesul, despre care va spune că a survenit brusc, în timpul convorbirii lor. Dar îşi dădu seama că asta ar însemna să aducă tristeţea în mijlocul petrecerii ce se pregătea, şi se hotărî să amâne anunţarea morţii pe a doua zi.

Până atunci, deoarece nu putea lăsa trupul acolo unde se găsea, îl va ascunde undeva unde nimănui nu i-ar trece prin cap să-l caute. În ziua următoare, îl va reaşeza în aceeaşi încăpere, pentru a da credibilitate celor ce plănuia să spună.

În spatele camerei sale se afla o încăpere mare şi întunecată, ce-i folosea drept capelă personală şi în care nu intra niciodată nimeni. Acolo, cadavrul cavalerului va fi ferit de orice privire.

Luând această hotărâre, îl apucă de picioare, îl trase, străbătând întreaga cameră, până la capelă, iar acolo îl puse în colţul cel mai întunecat. Apoi ieşi, încuind cu grija uşa.

Înfăptuise toată treaba cu cel mai mare calm, ca şi cum ar fi fost vorba de ceva foarte simplu. Spaima iniţială fusese urmată de o perfectă linişte… Deja se obişnuise cu crima ei.

De altminteri, nu se învinovăţea absolut deloc pe ea însăşi pentru acea crimă, spunându-şi că fusese involuntară şi că trebuia să fie pusă în seama fatalităţii.

Aşa că vocea îi era cât se poate de calmă atunci când, peste câteva minute, îi porunci cameristei, sosită în grabă la auzul clopoţelului, să se ducă s-o roage pe domnişoara Moutier să poftească la ea pentru a proba costumul de bal.

12

Către ora opt seara, doamna Bertrand intră la Blanche, ducând pe braţe un maldăr de catifele şi mătăsuri.

— Draga mea micuţă, îi spuse, am venit să te îmbrac pentru bal. Iată două travestiuri dintre care unul îţi este destinat. Sunt nişte costume georgiene. Uite ce drăguţe sunt! Îmbrăcată aşa vei fi o dulceaţă.

În vreme ce vorbea, desfăşura veşmintele sub ochii domnişoarei de Nevers.

— Amândouă sunt absolut identice, adăugă, doar că unul este puţin mai mare decât celălalt. Le vom proba, să vedem care ţi se potriveşte mai bine.

De la leşinul său – provocat, aşa cum ştim, de împuşcătura trasă de un soldat prea zelos – fiica ducelui Philippe, vrând să creadă în sinceritatea doamnei Bertrand şi convinsă, prin ultimele cuvinte ale acesteia, că femeia avusese, într-adevăr, o convorbire cu fratele ei, se străduia să fie mai puţin semeaţă faţă de bătrână şi nu se mai revolta decât în sinea sa de modul familiar în care se exprima.

— Iar acum, că iată-te îmbrăcată, vom trece în cabinetul tău de toaletă. Mai avem încă o mulţime de lucruri de făcut înainte de a fi pe deplin gătită.

Trecuseră abia cinci minute de când încăperea era pustie, când o umbră se strecură uşurel prin uşa rămasă întredeschisă, înhaţă costumul abandonat şi fugi imediat, fără ca paşii să-i fi făcut nici cel mai mic zgomot.

O jumătate de oră mai târziu, când toaleta Blanchei era terminată şi când cele două femei se întoarseră în salonul în care fata trebuia să aştepte sosirea falsului prinţ polonez, un foşnet mătăsos se auzi în exterior şi, aproape imediat, îşi făcu apariţia doamna de Pompadour, care, toată numai zâmbete, se îndreptă către domnişoara de Nevers.

Foarte mirată şi jignită de faptul că o „străină” intra în apartamentul său cu tot atât de puţine fasoane ca şi cum ar fi fost la ea acasă, mândra fiică a ducelui de Lagardère se

pregătea, cu sinceritatea ce o caracteriza, s-o admonesteze – poate puţin cam ritos – pe intrusă, când, pentru a evita o scenă neplăcută, doamna Bertrand se gândi să schiţeze un soi de prezentare.

— O prietenă a domnului prinţ, domnişoară, spuse, în vreme ce privirea ei, încercând să recomande prudenţa, o întâlnea pe cea oarecum surprinsă a favoritei.

— Da, copila mea, confirmă doamna de Pompadour, intrând în rolul pe care simţea că e nevoită să-l joace. Una dintre cele mai bune prietene ale sale, şi în calitatea aceasta m-a trimis să te previn că trebuie să nu contezi pe el să te conducă la balul doamnei de Coislin. O afacere foarte importantă îl reţine acum lângă regină – ruda sa, după cum probabil ştii – şi, spre marele său regret, îl împiedică să-şi respecte cuvântul.

— Cum? strigă îndurerată fata, nu mă va prezenta regelui în seara aceasta?

— Ba da, domnişoară. Îl vei regăsi la Chèvreloup, unde va veni de îndată ce va fi liber, adică peste aproximativ o oră. Îţi trimite doar vorbă că nu te poate însoţi, aşa cum îţi făgăduise.

— Dar atunci, cine mă va conduce?

— Eu, domnişoară, dacă totuşi îţi place compania mea… Iată, sunt şi eu în ţinută de seară, adăugă marchiza, arătând costumul pe care-l purta: cel al unei doamne de la Curtea lui Henric al III-lea, în care părea foarte atrăgătoare, în ciuda celor patruzeci şi trei de ani trecuţi ai săi.

— De vreme ce sunteţi o prietenă a prinţului Kzinski, primesc cu plăcere să vă urmez, doamnă, răspunse Blanche. Dar v-aş ruga să-mi faceţi marea favoare ca, odată sosite la bal, să rămâneţi mereu lângă mine până la sosirea lui, căci dacă m-aţi părăsi, fie şi o singură clipă, n-aş şti ce să fac şi m-aş simţi pierdută.

— Îţi promit în mod formal, domnişoară: nu te voi părăsi decât pentru a te lăsa în mâinile sale.

— În cazul acesta, doamnă, vom pleca atunci când veţi voi.

— Ei bine! vino… caleaşca mea este la poartă.

Şi, după ce mai aruncase o ultimă privire toaletei domnişoarei de Nevers şi constatase că fata era absolut fermecătoare, doamna de Pompadour o luă cu sine pe acea fecioară mândră pe care se gândea s-o sacrifice, ca pe atâtea altele, pe altarul înverşunatei sale ambiţii.

De îndată ce rămase singură, doamna Bertrand voi să ia înapoi costumul rămas în salon şi a cărui dispariţie n-o remarcase încă: dar degeaba îl căută peste tot, nu reuşi să-l găsească.

Doamna de Pompadour nu minţise spunându-i domnişoarei de Lagardère că regele era reţinut lângă regină în legătură cu o problemă importantă.

Încă de multă vreme, Maria Leczinska suferea de boala care avea s-o ucidă patru ani mai târziu, şi anume o inflamare a intestinelor, cauzată de abuzul de mâncăruri foarte condimentate.

Or, după masa de seară, fusese cuprinsă de o criză atât de puternică a bolii sale, încât persoanele ce erau de faţă, temându-se de un sfârşit fatal, îl informaseră imediat pe Ludovic al XV-lea. Acesta, deşi se pregătea să plece în strada Saint-Médéric, nu şovăise să alerge lângă ea, dorind ca, deoarece o părăsise în timpul vieţii, să fie prezent măcar în ultimele ei clipe.

Dar sărmanei femei încă nu-i sunase ceasul şi, când regele sosise, criza – combătută prin îngrijirile unui medic chemat în mare grabă – scăzuse deja în intensitate şi nu mai exista niciun simptom alarmant.

Atunci, din piept îi scăpase un oftat adânc de uşurare, atât datorită bucuriei de a o vedea pe „biata sa Marie” în afara oricărui pericol – căci, cu toată izolarea în care o lăsa, avusese întotdeauna o afecţiune pentru ea – cât şi pentru că, în felul acesta, se putea duce la serata doamnei de Coislin, la care, în primul moment, crezuse că va fi nevoit să renunţe.

Având totuşi scrupule s-o părăsească pe bolnavă înainte ca aceasta să-şi revină pe deplin, se înţelesese cu favorita ca ea să fie cea care s-o conducă pe Blanche la bal, unde el însuşi va veni ceva mai târziu, sub numele de prinţul

Boleslas Kzinski.

Marchiza, care urma să asiste şi ea la serată şi era deja echipată, fusese foarte încântată să-şi ia în seama ei acea sarcină, nu fără a avea grijă de a-i descrie regescului său amant costumul domnişoarei de Nevers astfel încât, în cazul în care cele două femei s-ar despărţi una de alta, monarhul s-o poată recunoaşte uşor pe fată, în ciuda măştii ce-i va acoperi faţa.

Cu începere de la ora nouă, se strânsese deja lume multă în vastele şi splendidele saloane ale castelului Chèvreloup, a cărui siluetă impunătoare, iluminată de la bază până în vârfuri, strălucea în noapte ca un far uriaş. Petrecerea se desfăşura la parter şi la primul etaj. Sus, se dansa; jos, oaspeţii se plimbau, discutau sau jucau cărţi.

Toţi invitaţii erau în travesti şi purtau măşti. Doar doamna de Coislin, în calitate de stăpână a casei, avea chipul descoperit şi era îmbrăcată într-o somptuoasă toaletă de Curte, al cărei corsaj, foarte larg răscroit, nu ascundea decât prea puţin minunile carnaţiei ei cu tonuri calde.

Frumoasa italiancă făcea onorurile casei cu o graţie perfectă.

Încă nu o adusese pe Louise în saloane. Nu voia s-o introducă decât atunci când regele va fi prezent, astfel încât să-i apară în toată prospeţimea şi frumuseţea ei, pe care oboseala seratei le-ar fi putut face să-şi piardă din strălucire, dacă ar fi fost nevoită să o suporte mai dinainte.

Doamna de Pompadour se afla de câtăva vreme la castel, dar potrivit celor convenite între ea şi Ludovic, stătea deoparte împreună cu Blanche, într-un salonaş de la parter, unde domnea o singurătate aproape deplină şi unde, la adăpostul măştilor sub care-şi ascunseseră trăsăturile, le era uşor să-şi păstreze incognito-ul.

În prealabil, avusese grijă să se înţeleagă cu doamnele du Hausset şi de Mirepoix, care o precedaseră la petrecere şi pe care le informase, în mod discret, despre sosirea ei, să o vestească imediat ce va fi anunţată venirea regelui.

În timp ce în saloanele de bal dansurile se succedau fără

întrerupere şi cu un antren îndrăcit, la parter se continuau jocurile şi se înteţeau conversaţiile.

Se discuta mai ales în legătură cu zvonul, a cărui sursă nu era cunoscută, că Majestatea Sa avea să-şi facă intrarea însoţit de o tânără minune, o nouă cucerire, după cum se afirma, de o frumuseţe aproape ireală. Şi toţi puneau întrebări.

Desigur că doamna de Coislin, ca şi doamnele du Hausset şi de Mirepoix, complicele favoritei, ar fi putut răspunde, dar, trebuind să pară că nu ştiu nimic în legătură cu asta, se fereau să vorbească.

Aşa că apariţia lui Ludovic al XV-lea era aşteptată cu mare nerăbdare.

Către ora zece, în vreme ce în saloane se sporovăia în felul acesta şi în clipa în care curiozitatea generală ajunsese la culme, o trăsură foarte simplă, lipsită de orice pompă, se opri în faţa peronului castelului. Sosea regele.

Credincios regulii pe care şi-o impusese, de a renunţa la „majestatea” lui atunci când se ducea la serate neoficiale, nu avea cu el nici escortă, nici halebardieri care să-i anunţe prezenţa. Cu toate acestea, nu era singur: îl însoţea unul dintre cei mai apropiaţi intimi ai săi, ducele d’Ayen.

Acest d’Ayen, om foarte spiritual, îl distra adesea prin şotiile sau glumele sale, sau prin povestirea unei sumedenii de anecdote amuzante.

După ce coborâră din trăsură, monarhul şi ducele urcară treptele peronului şi intrară în vestibul. Deoarece ducele o luase puţin înainte spre a pregăti trecerea regelui, deschizând uşile ce i se aflau în drum, acesta din urmă simţi deodată un braţ ce se strecura sub al său, strângându-l cu putere.

Surprins de o familiaritate atât de îndrăzneaţă, se uită să vadă cine şi-o permitea şi uimirea îi deveni stupoare când îşi dădu seama că era o femeie mascată, foarte tânără după cât se zărea din partea de jos a feţei, îmbrăcată într-un costum de georgiancă, aşa cum îi spusese doamna de Pompadour că va fi cel purtat de Blanche.

Dar atunci, însemna că ea era cea care se afla lângă el?

Întorcându-se pe jumătate către necunoscută, începu s-o studieze, spre a obţine o certitudine în această privinţă. Se convinse repede: era chiar ea, fără putinţă de îndoială. De altminteri, cine altcineva ar fi venit la el în felul acesta?

Dar, ceea ce nu înţelegea, era cum de nu se mai afla împreună cu doamna de Pompadour şi rătăcea astfel, ca pierdută, departe de invitaţi, printre lacheii cu livrele galonate, singurii care populau marele vestibul al castelului Chèvreloup.

— Binevoieşti să-mi spui, domnişoară, o întrebă, cum se face că te întâlnesc aici, fără a fi în compania doamnei care te-a adus?

Georgianca nu răspunse, dar apăsarea braţului său se accentua.

— Ai intrat, desigur, în mulţime, împreună cu acea doamnă şi ai pierdut-o, nu-i aşa?

Un sunet nearticulat, scos de fată şi care-i părea a fi o afirmaţie, îl făcu să creadă că a ghicit bine. Aşa că adăugă:

— A bun! în acest caz, totul se explică. Lipsită de ghidul dumitale şi neştiind unde să te duci, te-ai refugiat în acest loc izolat, în aşteptarea sosirii mele, despre care ştiai că va avea loc în curând. Da, da, acum înţeleg. De altfel, este cel mai bun lucru ce-l puteai face.

Apoi, observând la însoţitoarea sa o mare tulburare, prin care-şi explică tăcerea ei, îi spuse:

— Revino-ţi, domnişoară. Îmi închipui cât de emoţionată ai fost pomenindu-te, deodată, singură în mijlocul tuturor acestor oameni dintre care nu cunoşti pe nimeni. Dar acum, când sunt cu dumneata, emoţia nu-şi mai are rost şi ar trebui să te simţi pe deplin liniştită…

La ultimele cuvinte, georgianca se strânse şi mai taie lângă el. Ca şi cum s-ar fi temut că promisiunea lui nu se va realiza.

Ludovic al XV-lea, care – pe durata convorbirii şi spre scandalizarea valeţilor care se credeau pe terenul lor – se oprise în mijlocul vestibulului, îşi reluă mersul către saloane.

Invitaţii, preveniţi de ducele d’Ayen despre venirea

regelui, se îmbulziseră la intrarea saloanelor, atât pentru a-şi exprima respectul faţă de suveran, cât şi spre a vedea mai repede minunea pe care o aducea.

Doamna de Coislin, în loc să se comporte ca toţi ceilalţi, se grăbise să meargă s-o caute pe Louise, pe care ţinea s-o aibă alături când îşi va primi ilustrul oaspete.

Nici doamnele du Hausset şi de Mirepoix nu pierduseră vreo secundă şi se duseseră la doamna de Pompadour.

Deoarece domnul d'Ayen nu crezuse necesar să vorbească despre scena din vestibul, ele nu ştiau nimic despre întâlnirea monarhului cu fata mascată şi sperau s-o anunţe pe favorită la vreme pentru a-i permite s-o conducă pe Blanche mai înainte ca el să se fi arătat oaspeţilor.

Între timp, Ludovic al XV-lea continua să înainteze împreună cu cea care-l însoţea.

Aşa cum lesne ne putem închipui, georgianca deveni imediat centrul de atenţie al tuturor privirilor, mai ales ale femeilor care, cu gelozie, căutau sub mască semnele acelei extraordinare frumuseţi ce se spunea că ar caracteriza-o.

Dar după câteva minute, în toţi ochii se putea citi o mirare şi pe buzele tuturor apăru un zâmbet zeflemitor. Privirile nu se opreau numai asupra chipului „minunii"; acum îi învăluiau întreaga persoană, cercetând-o în cele mai mici amănunte cu o insistenţă neobişnuită. Şi pe măsură ce examinarea se prelungea, mirarea generală sporea.

Nedându-şi seama de nimic – nici de expresia batjocoritoare întipărită pe feţe, nici de ţinuta stângace a tovarăşei sale, care era totuşi cât se poate de vizibilă – regele continua să înainteze cu acelaşi pas calm şi liniştit, îndreptându-se către salonul de gală unde urma să fie primit de doamna de Coislin.

În grupurile aflate la mai mare distanţă de perechea nou-sosită, unde nu exista teama de a fi auzit de suveran, impresiile provocate de vederea georgiencei se schimbau cu glas destul de tare.

— Ei, nu! spunea râzând mica vicontesă de Pontbrillant, al cărui bust, foarte împodobit cu diamante, spre a-i

îndreptăţi numele, părea să servească drept trăsătură de unire între bătrânul duce de Richelieu şi tânărul Courtenay. Ei, nu! dar cea care ne este prezentată va fi în curând doică?

— Cu siguranţă – răspundea, în spatele ei şi pe un ton plin de gelozie, doamna de Valançay. Căci nu te poţi înşela: totul, la această tânără persoană, indică o apropiată maternitate.

— Atunci, ce înseamnă asta? riposta doamna de Pontbrillant, întorcându-se. Nu ni se anunţase o nouă cucerire?

Cam peste tot se schimbau vorbe asemănătoare şi fiecare presimţea că se va asista la o dezvăluire ciudată.

În cele din urmă, Ludovic al XV-lea intră în marele salon.

Marchiza de Coislin îl aştepta acolo cu Louise, care, îmbrăcată tot în georgiancă şi cu un lup pe faţă, stătea la câţiva paşi în spatele ei.

Copila era departe de a bănui ruşinoasa soartă ce i se pregătise şi-i mulţumise călduros marchizei pentru plăcerea ce i-o făcea prezentând-o la Curte.

De îndată ce doamna de Coislin îl văzu pe ilustrul său oaspete trecând pragul salonului, merse în întâmpinarea lui, urmată de Louise, pe care avea de gând s-o prezinte imediat după obişnuitele complimente. Statura ei înaltă şi corpolentă o ascundea în întregime vederii regelui pe domnişoara Moutier.

În momentul în care începuse să înainteze, o uşă laterală se deschise brusc şi două femei mascate, una conducând-o de mână pe cealaltă şi aceasta din urmă purtând şi ea costumul de georgiancă, veniră în faţa lui Ludovic al XV-lea.

Cea dintâi îşi scoase masca: era doamna de Pompadour.

Anunţată de cele două prietene de sosirea regelui, sau mai bine zis, a prinţului Boleslas Kzinski, favorita îşi părăsise imediat refugiul împreună cu domnişoara de Nevers, spre a i se înfăţişa, lăsându-le pe doamnele du Hausset şi de Mirepoix să se amestece din nou printre invitaţi. Dar, ajungând în vestibulul în care îşi închipuia că-l va găsi pe monarh, aflase că acesta intrase deja în saloane,

dând braţul unei doamne travestite în georgiancă. Bănuind, datorită acestei ultime informaţii, că amantul ei fusese victima cine ştie cărei confuzii, poate chiar a unei mistificaţii, şi vrând să facă să înceteze pe dată fie una, fie cealaltă, în loc să încerce să străbată mulţimea compactă ce o despărţea de rege – tentativă care ar fi silit-o să piardă un timp preţios – mersese pe un drum ocolit ce ducea spre salonul de recepţie, astfel încât să ajungă acolo ori înaintea lui, ori în clipa în care el ar intra. La vederea ei şi a însoţitoarei sale, falsul prinţ polonez rămase nemişcat din cauza uimirii, aţintind asupra lor priviri întrebătoare.

Neştiind ce se întâmplă, doamna de Coislin continuă să se apropie repede cu domnişoara Moutier care, ascultând de un semn pe care i-l făcuse, venise alături de ea, apărând sub ochii regelui.

Astfel încât Ludovic al XV-lea avea o georgiancă în faţă, o a doua în dreapta şi o a treia la braţul său. Toate trei fiind, cu mici diferenţe, aproape identice.

Monarhul, a cărui mirare sporise la vederea Louisei, le privea în tăcere, pe rând, ca şi pe italiancă şi pe doamna de Pompadour şi, încetul cu încetul, expresia chipului i se întuneca.

Intuia că se afla într-o situaţie ridicolă şi, nimic nefiindu-i mai neplăcut, deşi într-un fel abdicase de la titlurile sale pentru a veni la acea petrecere, întrebă pe un ton tăios, exprimându-se din obişnuinţă la persoana întâi plural şi arătându-le cu privirea pe domnişoara Moutier şi pe însoţitoarea favoritei:

— S-ar putea să Ni se spună cine sunt aceste două persoane şi în ce scop sunt aduse în prezenţa Noastră?

Doamna de Coislin era pe punctul de a profita de întrebarea pusă, prezentând-o pe Louise, a cărei mască se pregătea deja s-o scoată, când doamna de Pompadour, surprinsă de tonul de o suverană semeţie folosit de regescul său amant pentru a pronunţa acele cuvinte, se grăbi să răspundă pentru a-i tăia rivalei sale vorba, cât şi ca să-l trezească pe el la realitate.

— Prinţe, persoana pe care o vedeţi lângă mine este cea

pe care m-aţi rugat s-o conduc aici şi pe care urma s-o las în mâinile dumneavoastră.

— Ce spui, doamnă? exclamă uluit monarhul. Ea să fie aceea?…

— Chiar ea, confirmă favorita.

— Dar atunci, cu cine sunt eu? şopti el, vorbind, de data aceasta, aşa cum obişnuia să se exprime Boleslas Kzinski.

Şi se întoarse iute spre georgianca agăţată de braţul său, încercând să-i zărească trăsăturile. Aceasta părea gata să-şi piardă cunoştinţa.

— Jos măştile! porunci deodată Ludovic al XV-lea cu un glas tunător.

Era un ordin adresat tuturor, cel puţin aşa fu înţeles de strălucita adunare, şi puţine au fost persoanele care au încercat să i se sustragă, cu atât mai mult cu cât tonul cu care fusese dat arăta destul de clar că, de acum înainte, monarhul nu mai avea de gând să-şi ascundă identitatea.

De îndată ce auziră ordinul, doamnele de Pompadour şi de Coislin scoaseră măştile Blanchei şi Louisei.

Cât despre cea a necunoscutei – căci nu am putea s-o denumim altfel – aproape că trebui să se folosească forţa pentru a-i fi luată. O ţinea cu amândouă mâinile şi şi-o apăsa cu disperare pe faţă. Cu toate acestea, în cele din urmă îi fu smulsă.

Doamna du Hausset se aflase acolo tocmai la timp pentru a îndeplini această faptă caritabilă.

— Camille! strigă regele, recunoscându-şi metresa abandonată. Camille!… tu aici!…

Era într-adevăr, sărmana prizonieră din strada Saint-Médéric. În urma scenei pe care o avusese de dimineaţă cu Ludovic al XV-lea, fusese obsedată de un singur gând: să încerce, prin orice mijloace, să rupă legăturile noi în care avea să fie înlănţuit cel care o făcuse să devină mamă. În acest scop, profitând de tulburarea doamnei Bertrand datorită faptului că o văzuse pe Blanche vorbind cu fratele ei, precum şi de împrejurarea că paznica ei îşi slăbise vigilenţa faţă de ea tocmai ca urmare a acelei tulburări, sărmana spionase şi încercase să afle tot ce se făcea şi se

spunea acolo, în legătură cu pseudo-rivala ei.

Reuşise astfel să ştie că Blanche trebuia să meargă în acea seară, însoţită de rege, la un bal mascat dat la castelul Chèvreloup, şi pândise paşii şi demersurile bătrânei „stareţe a mănăstirii amorului”; o văzuse ducând cele două travestiuri şi reuşise să pună stăpânire pe unui din ele. Apoi, după ce-l îmbrăcase repede şi-şi pusese o mască, escaladase zidurile închisorii sale, folosind o scară de grădinărie, şi închiriase, într-o piaţă din Versailles, o lectică, poruncind să fie dusă la locuinţa doamnei de Coislin.

Odată ajunsă la castel, se ghemuise în spatele unei uşi din vestibul, ferindu-se astfel de privirile indiscrete ale valeţilor şi ale invitaţilor ce soseau întruna, şi aşteptase venirea regelui împreună cu Blanche. Căci nu ştia că, reţinut fiind la regină, acesta o rugase pe doamna de Pompadour s-o conducă, în locul lui, pe fată.

Era hotărâtă să-i reproşeze încă o dată monarhului laşitatea purtării sale faţă de ea, spre a-i arăta celei pe care o presupunea destinată să-i urmeze cât costa greşeala dea crede în dragostea lui. Şi asta în mod public, pentru ca efectul reproşurilor sale să fie mai mare.

O oră întreagă asistase îngrijorată la mersul încoace şi încolo al lacheilor şi la sosirea invitaţilor, fără a fi zărită de niciunul din ei.

În fine, regele îşi făcuse intrarea. Dar, nevăzându-l împreună cu Blanche, îşi uitase frumoasa hotărâre şi, printr-un elan mai puternic decât propria-i voinţă, se dusese imediat să-l ia de braţ.

După întrebările pe care i le adresase, înţelesese îndată că îmbrăcămintea georgiană pe care o purta şi pe care nu şi-o pusese decât pentru a putea pătrunde în castel îl înşela cu privire la persoana ei, făcându-l s-o ia drept Blanche, iar aceasta – aşa pricepuse din vorbele lui – trebuia să se afle deja acolo.

Neîndrăznind să-i mărturisească realitatea, se lăsase condusă de el prin saloane, resemnându-se să suporte toate consecinţele tăcerii sale.

Auzind exclamaţia regelui, căzu în genunchi, într-o

atitudine de implorare.

— Iertare!… Iertare!… bolborosi nefericita. Dacă aţi şti… este o fatalitate!

— Camille!… repetă Ludovic al XV-lea, crezând că are halucinaţii, într-atât de neverosimilă i se părea situaţia. Dar prin ce întâmplare?… Cum ai putut ieşi?… Mai ales, cum de ai îndrăznit?…

— Iertare! O! iertare!… repetă fata, cu glas întretăiat. Sufeream atât de mult… am venit pentru… pentru…

— Vai! nebuno… Nebuno!… Ce-ai făcut? continuă monarhul aruncându-i priviri cumplite, care o copleşeau cu totul, storcându-i şuvoaie de lacrimi.

Nimeni nu se mai gândea să râdă de nenorocita fată, căci toţi îşi dădeau seama că era una dintre numeroasele victime ale poftelor regelui şi acum, dimpotrivă, se întreceau în a o plânge, datorită puternicei simpatii pe care le-o inspira.

Se lăsase o tăcere adâncă. Toţi cei prezenţi aşteptau, îngrijoraţi, deznodământul ciudatei scene.

Şi, deodată, surveni un incident care creă diversiune.

Blanche şi Louise, recunoscându-se, se repeziseră una spre cealaltă, cu exclamaţii de bucurie. Izolate aşa cum fuseseră, regăsirea li se părea miraculoasă. Ce se întâmpla? Nu ştiau nimic.

Spectacolul neobişnuit al tuturor lucrurilor şi împrejurărilor ce li se înfăţişau le tulbura mintea şi nu le mai îngăduia decât o percepere confuză a celor ce se petreceau.

Blanche uitase motivul prezenţei sale la bal; căci expresia de asprime şi răutate ce se întipărise pe chipul „prinţului Boleslas Kzinski” i-l arăta într-o lumină nouă şi nemaiavând nimic comun cu personajul patern din ajun, „prietenul devotat al familiei”.

În acelaşi timp, îşi amintea că, în urmă cu câteva ceasuri, fratele ei şi domnul de Dizons îi vorbiseră despre nişte primejdii ce o pândeau, primejdii în care, atunci, nu voise să creadă.

— Louise – o întrebă în şoaptă pe prietena ei şi arătând

spre personajul îmbrăcat ca un prinţ polonez, în jurul căruia se înghesuia, plină de respect, mulţimea invitaţilor – ştii cine este bărbatul acesta?

— Bărbatul acesta, Blanche? Am auzit, adineauri, spunându-se c-ar fi regele, dar că aici nu trebuie să i se dea acest titlu.

— Regele! gemu înăbuşit domnişoara de Nevers, nu mai puţin uluită decât dacă la picioarele ei ar fi căzut trăsnetul.

La auzul acestei dezvăluiri, întrevăzu vag întregul adevăr.

— Să fugim, Louise, să fugim… îi spuse domnişoarei Moutier.

— Să fugim! De ce?

— Vino… vino… îţi voi explica…

Încercă să-şi tragă după sine prietena, dar emoţia îi paralizase energia şi-i fu cu neputinţă să facă măcar un pas.

Atenţia regelui fusese distrasă de la Camille datorită o acestei întâmplări neprevăzute, care, pentru el, constituia o nouă enigmă.

Cine era oare acea fată, şi ea foarte frumoasă, de ce se afla la doamna de Coislin, şi cum de era atât de intimă cu Blanche?

Toate acestea deveneau din ce în ce mai de neînţeles şi ajunsese să se întrebe dacă era cu adevărat treaz.

Camille rămăsese îngenuncheată, aşteptându-şi, ca o condamnată, pronunţarea sentinţei.

Ştia că greşeala ei era mare; ar fi suportat totuşi fără niciun murmur pedeapsa, pentru o singură privire de iubire din partea călăului său. Dar, vai! lui Ludovic nici nu-i trecea prin minte să-i acorde acea dovadă a iertării.

Regele nu se gândea decât cum să iasă din situaţia falsă în care se afla, fără a-şi pierde „majestatea”. După ce meditase câteva minute asupra acestei probleme dificile, crezu că a găsit soluţia.

— Doamnă – i se adresă favoritei, în aşa fel încât să nu fie auzit decât de ea – ceea ce se întâmplă acum este atât de straniu, încât vreau să lămuresc lucrurile imediat. Deoarece locul, aici, n-ar fi prielnic unei astfel de explicaţii,

fii bună şi întoarce-te pe dată în strada Saint-Médéric, cu Camille şi cu Blanche. Voi merge şi eu acolo fără întârziere.

Luând apoi braţul ducelui d'Ayen, aflat în primul rând de curioşi, o salută scurt pe doamna de Coislin şi plecă repede, escortat de aceasta care nu contenea, deşi zadarnic, să-l roage să rămână.

De cum dispăruse, doamna de Pompadour se pregăti să se conformeze ordinului primit. În acest scop, mai întâi o conduse pe Camille la doamnele du Hausset şi de Mirepoix, rugându-le să pornească înainte, împreună cu ea; apoi se îndreptă către Blanche.

— Vino, domnişoară, îi spuse, încercând s-o îndepărteze de Louise. Trebuie să ne întoarcem imediat la dumneata acasă.

„Nu... nu...” vru să strige domnişoara de Nevers. Dar din gâtul ei contractat nu ieşi niciun sunet.

Fu în stare doar să apuce braţul Louisei, ca pentru a o implora s-o apere, căci rolurile erau inversate acum, când după două zile de emoţii puternice, Blanche vedea că voinţa îi slăbeşte.

— Vino odată, domnişoară, insistă marchiza, cu o oarecare nerăbdare. Aşa a poruncit prinţul.

Şi o luă de mână pe copilă.

— Prinţul! repetă Blanche, îngrozită şi rezistând pe cât putea.

Domnişoara Moutier, ignorând adevărata cauză a spaimei manifestate de prietena sa şi atribuind-o temerii că vor fi despărţite, încercă s-o liniştească:

— Nu-ţi fie frică, draga mea, nu te voi părăsi... vom pleca împreună.

— Dar, domnişoară, nu am intenţia să te iau şi pe dumneata, remarcă doamna de Pompadour. De ce vrei s-o însoţeşti pe această persoană?

— Pentru că este prietena mea şi fiindcă văd că vrea să rămână cu mine.

Cuvântul „prietenă” o izbi pe favorită. O privi mai atent pe Louise şi sfârşi prin a o recunoaşte pe tânăra fată care ocupa un loc alături de Blanche, în trăsura în care o văzuse

pe aceasta din urmă, cu prilejul plimbării sale la Vincennes.

„Ia te uită! ia te uită!” se miră în sinea sa, „ce caută oare la doamna de Coislin?”

Deodată, în mintea ei se făcu lumină. Constatând minunata frumuseţe a blondei copile, ghicise planurile italiencei.

— Ah! ticăloasa! şopti printre dinţi. A înţeles, desigur, că farmecele ei nu mai sunt suficiente pentru a-l captiva pe rege, şi a vrut să acopere lipsa lor printr-altele, mai puţin trecute.

Regina Cotillon a II-a nu se gândea deloc că ar fi putut fi judecată în acelaşi fel, ba chiar şi mai sever, căci doamna de Coislin nu era încă decât la începuturile sale, pe când ea avea pe conştiinţă mai mulţi ani de infamie.

Descoperirea planului rivalei o convinse să nu se mai opună ca Louise s-o însoţească pe Blanche. După ce se mai gândi o dată, înţelesese că interesul său era, dimpotrivă, s-o ia şi pe ea.

„Având-o acolo, sub mână”, îşi spuse, „voi fi mult mai în măsură s-o împiedic s-o înlocuiască pe Blanche în inima lui Ludovic, decât dacă aş lăsa-o în puterea doamnei de Coislin, care, cu prima ocazie, i-o va arunca în braţe, aşa cum, fără îndoială, intenţiona să facă în seara asta. Aşa că, fără nicio clipă de ezitare, trebuie să-i îngădui să vină.”

Ca urmare, i se adresă domnişoarei Moutier:

— A! dacă eşti prietena ei, asta-i altceva, domnişoară: nu mai am nimic de obiectat. Aşadar, veniţi… veniţi amândouă.

Blanche nu mai încerca să opună nicio rezistenţă. Se afla sub efectul unei moleşeli de neînvins, ce-i anihila complet voinţa. Şi ieşi din salon mai mult purtată de către favorită şi de Louise.

Spre a nu oferi invitaţilor un nou subiect de curiozitate, doamna de Pompadour le condusese pe cele două fete pe drumul ocolit pe care venise. Astfel încât doamna de Coislin, ocupată să-l însoţească la plecare pe rege prin tot şirul de încăperi, nu-şi dădu seama de dispariţia micii sale captive care, la rândul său, fiind şi ea tulburată de tot ce se

întâmpla, nu se gândise s-o prevină.

Puţin mai târziu, trei căleşti ieşeau pe poarta castelului Chèvreloup. Încă nu se depărtaseră de acesta la mai mult de o sută de stânjeni, când doi călăreţi, gonindu-şi caii în triplu galop, ajunseră în faţa castelului pe o potecă ce traversa câmpul şi forma cu drumul coarda unui arc a cărui curbă era acesta.

Unul era marchizul Henri de Lagardère-Nevers, celălalt – vicontele Romuald de Dizons.

Cu toate numeroasele demersuri făcute în cursul zilei pentru a obţine invitaţii la balul doamnei de Coislin, de-abia târziu spre seară reuşiseră să şi le procure, căci toate persoanele care posedau aşa ceva voiau să le utilizeze în folos propriu.

Din fericire, tocmai când începeau să-şi piardă speranţa că strădaniile lor vor avea succes, întâmplarea îi făcuse să se întâlnească cu doi dintre prietenii lor care, fiind invitaţi cu o oră mai înainte să supeze cu o nimfă de la Operă şi preferind deliciile acelei petreceri în trei în locul balului italiencei, consimţiseră bucuros să le cedeze invitaţiile lor.

De cum le căpătaseră, se duseseră să închirieze două costume de tâlhari din Abruzzi[10], sub care, mulţumită pelerinei largi ce constituia principalul lor atribut, se puteau ascunde cu totul; apoi plecaseră călare spre Chèvreloup.

Iar acum, soseau, după o oră de goană neîntreruptă, mergând, după ce trecuseră de Versailles, pe poteca pe care i-am văzut apărând şi pe care o aleseseră pentru a scurta drumul ce le mai rămăsese de făcut.

La două sute de paşi de castel, îşi opriră brusc caii.

— Cred că ne putem lăsa animalele aici fără teamă, spuse Romuald. Nimeni nu va veni să le caute în locul acesta.

— Este şi părerea mea, replică Henri. Vor fi destul de bine protejate de întuneric, şi suntem siguri că le vom găsi unde le-am lăsat.

---

[10] *Abruzzi:* regiune muntoasă în centrul Italiei, în munţii Apenini, culminând cu vârful Gran Sasso (2.914 m) şi cuprinzând provinciile Aquila, Quieti, Pescara şi Teramo. (n.t.)

Descălecară, legară frâiele cailor de doi platani, apoi, după ce-şi acoperiră feţele cu măşti, se îndreptară către locuinţa doamnei de Coislin, în care, în curând, pătrunseră.

În prealabil, avuseseră grijă să se încredinţeze că sabia le alunecă uşor în teacă, deoarece, deşi deghizarea lor nu comporta o asemenea armă, se feriseră să renunţe la ea. S-ar fi putut să fie nevoiţi s-o folosească.

Când intrară în saloane, fură izbiţi de slaba animaţie a petrecerii. Invitaţii, adunaţi în grupuri şi discutând cu glas scăzut, păreau mai degrabă nişte conspiratori ocupaţi să urzească cine ştie ce complot sumbru, decât nişte persoane venite să se distreze.

Cei doi tineri erau miraţi de ceea ce vedeau. Cum se explica strania atitudine a celor prezenţi, şuşotelile, mişcările indignate ce le scăpau multora dintre ei?

Treceau printre grupuri, încercând să prindă din zbor vreun cuvânt care să-i lămurească. Dar crâmpeiele de conversaţie auzite nu le spuneau nimic.

Lăsând pe mai târziu încercarea de a afla ce însemnau toate astea, nu se mai ocupară decât s-o găsească pe Blanche. Cât despre Louise, neştiind că marchiza de Coislin o adusese la petrecere şi presupunând că se afla în apartamentele castelului, îşi promiteau s-o răpească după ce domnişoara de Nevers avea să fie în siguranţă.

Mai înainte de orice, voiră să ştie unde era regele. Deoarece, aşa cum le spusese Blanche mai devreme, acesta trebuia s-o însoţească la Chèvreloup, îşi închipuiră că o vor găsi fie cu el, fie printre persoanele care-l înconjurau.

Cu toate acestea, degeaba parcurseră saloanele, nu-l zăriră deloc pe Ludovic al XV-lea.

Ştim că asta ar fi fost dificil.

— Poate că încă nu a venit, îşi exprimă părerea marchizul.

— Sau poate că a şi plecat, replică vicontele.

— A şi plecat! repetă Henri, cu glasul schimbat. Mă faci să mă cutremur, Romuald, căci dacă acesta ar fi adevărul, ar însemna că a plecat cu Blanche şi, atunci, planul pe care

l-am conceput ar fi zădărnicit.

— Nu este decât o ipoteză, ţine cont de asta. S-ar putea, dimpotrivă, să nici nu fi venit, aşa cum spui.

— În cazul acesta, cel mai bine ar fi să ne informăm.

— Evident.

De câteva clipe atenţia le era atrasă de purtarea unui personaj care se plimba, solitar, prin mulţime, se oprea la fiecare grup, asculta ce se vorbea, apoi îşi relua curând mersul, ca şi cum ceea ce auzise nu l-ar fi interesat decât în mică măsură.

Era deghizat în astrolog şi purta costumul tradiţional folosit de obicei pentru a reprezenta acest soi de şarlatani, adică o lungă mantie neagră, presărată cu aştri aflaţi în conjuncţie, precum şi o pălărie conică, împodobită şi ea cu simboluri stelare. Un lup de culoare stacojie îi ascundea faţa până la buze.

Am spus mai înainte că, la ordinul dat de monarh, pe un ton imperios, cu câteva clipe mai devreme, toată lumea îşi scosese măştile. Printre ultimele rânduri de curioşi, mai rămăseseră totuşi unii care gândiseră că pot să nu-i dea ascultare, iar ciudatul personaj îmbrăcat ca un astrolog era dintre aceştia.

Văzându-i singurătatea ce le-ar permite să-i pună întrebări cu o mai mare libertate, cei doi „tâlhari” se hotărâră să i se adreseze lui:

— Domnule, începu Henri, după ce i se alătură, am dori să obţinem de la dumneavoastră o informaţie, dacă totuşi sunteţi în măsură să ne-o daţi… Aţi vrea să ne…

Dar mai înainte de a-şi încheia fraza, astrologul, care-i văzuse apropiindu-se şi-i cercetase cu o privire scrutătoare, îl întrerupse brusc, spunându-i:

— Tăcere! Nu stăm bine aici, pentru a discuta. Veniţi cu mine, dumneavoastră şi prietenul dumneavoastră. Vom merge într-un loc în care vom fi mai în largul nostru.

Şi luându-i imediat de braţ pe tinerii care se lăsară în voia lui în mod maşinal, îi conduse pe un balconaş de pe faţada din spate, unde singurătatea era deplină.

— Domnilor, continuă atunci, v-am luat deoparte nu

numai pentru că ştiu cine sunteţi amândoi, dar cunosc şi motivul prezenţei dumneavoastră la Chèvreloup, şi presupun că vom avea de discutat despre lucruri pe care nu trebuie să le audă nimeni.

— Ştiţi cine suntem? întrebă Romuald stupefiat.

— Da, domnule de Dizons.

— Şi cunoaşteţi motivul prezenţei noastre la această serată? adăugă Henri, nu mai puţin mirat.

— Perfect, domnule de Nevers.

Apoi, zâmbind şi arătându-şi costumul:

— Nu vedeţi că sunt un ghicitor şi că pentru cel care citeşte în aştri nu există nimic ascuns?

— Să nu glumim, domnule, îl întrerupse marchizul. Treacă-meargă că ne-aţi recunoscut sub măştile noastre, lucru pe care l-aţi reuşit, fără îndoială, studiind atent partea vizibilă a feţelor noastre, şi care denotă, pur şi simplu, o mare dibăcie din partea dumneavoastră. Dar faptul că ne cunoaşteţi planurile, pe lângă că ar însemna o adevărată vrăjitorie – căci nici vicontele, nici eu nu am vorbit nimănui despre ele – dar ar implica, în mod firesc, şi că sunteţi la curent cu evenimentele care ne-au împins să le gândim. Ca urmare, dacă nu v-aţi lăudat, vă somăm să ne spuneţi cum aţi intrat în posesia acestor cunoştinţe.

— Acesta e secretul meu… îngăduiţi-mi să-l păstrez. Tot ce vă pot mărturisi este că am aflat fiecare dintre aceste evenimente imediat ce avusese loc, atât dubla răpire de la mănăstirea Picpus – a surorii dumneavoastră, domnule marchiz, şi a logodnicii dumneavoastră, domnule viconte – precum şi demersul pe care l-aţi făcut în după-amiaza aceasta la Parc-aux-Cerfs, cu scopul de a o ajuta pe domnişoara de Nevers să evadeze.

— Dar cine sunteţi, domnule? exclamară simultan cei doi tineri, uluiţi.

— Nu v-ar folosi la nimic să ştiţi cine sunt, deoarece vă sunt total necunoscut şi unuia şi celuilalt. Mulţumiţi-vă să aflaţi, domnule de Nevers, că pe vremuri am fost destul de strâns legat de tatăl dumneavoastră, ducele. Spun „pe vremuri”, pentru că, trăind timp de mulţi ani în afara

Franţei şi nerevenind la Paris decât de curând, încă n-am avut timp să reînnod relaţiile cu el. Iar dumneavoastră, domnule de Dizons, să ştiţi că, odinioară, am fost amestecat în nişte întâmplări care sunt îndeaproape legate de dumneavoastră şi pe care va trebui să vi le dezvălui într-o zi.

— Despre ce întâmplări vorbiţi? îl întrebă vicontele.

— Le veţi cunoaşte dacă voi crede că trebuie sa vi le aduc la cunoştinţă. De altminteri, pentru moment n-ar prezenta niciun interes pentru dumneavoastră, se grăbi să adauge misteriosul personaj, spre a împiedica orice insistenţă din partea tânărului. Dar să revenim la informaţia pe care aveaţi de gând să mi-o cereţi. Să vedem, ce doriţi să aflaţi?

— Pe toţi sfinţii! domnule, la ce-ar servi să ne întrebaţi? Ştiinţa dumneavoastră într-ale ghicitului nu este oare la îndemână, pentru a ne scuti de oboseala de-a vă răspunde? spuse marchizul, cu o uşoară ironie.

— Adevărat… uitasem. Aflaţi, aşadar, că domnişoara Blanche, care constituia obiectul căutărilor dumneavoastră, nu mai este aici.

— Nu mai este! Deci, mai înainte, fusese?

— Da… ca şi regele, care a plecat şi el.

— Împreună cu ea?

— Aproape.

— Ah! nenorocire! exclamă Henri. Am ajuns prea târziu! … Şi e mult de atunci?

— Aproximativ un sfert de oră.

— Doar atât!… Repede, Romuald, să ne grăbim. Poate vom reuşi să-i ajungem din urmă, înainte de a se întoarce la Parc-aux-Cerfs.

— Aşteptaţi, interveni astrologul, văzându-i pe tineri pe punctul de a-l părăsi. Văd că nu vă grăbiţi să mă întrebaţi ce s-a întâmplat cu domnişoara Moutier.

— Louise! exclamă, la rândul său, domnul de Dizons. Dar presupun că ea se află în interiorul castelului.

— Ba deloc: este împreună cu domnişoara de Nevers.

— Cum? Nu-mi explic…

— Iată ce s-a petrecut.

În câteva cuvinte, astrologul le relată celor doi prieteni scandalul care izbucnise în cursul seratei şi urmările lui.

Vicontele păru zdrobit.

— Îţi spun să ne grăbim, Romuald, repetă Henri. Acum eşti tot atât de interesat ca şi mine să nu mai întârziem urmărirea.

— Da, da, să nu pierdem nicio clipă, răspunse domnul de Dizons.

— Mai aşteptaţi, domnilor, interveni din nou interlocutorul lor. Trebuie să vă dau un sfat. Ascultaţi glasul raţiunii. Am aflat, domnule de Nevers, că tatăl dumneavoastră se va întoarce mâine. Chiar aşteptam cu nerăbdare revenirea sa din Lorraine, spre a-i face o vizită şi a relua cu el legăturile despre care vă vorbeam adineauri. Ei bine! De îndată ce va pune piciorul în palatul său, va afla, prin mine, situaţia domnişoarelor Blanche şi Louise, şi este mai mult ca sigur că un simplu demers din partea sa, pe lângă rege, va fi de ajuns pentru a li se reda imediat libertatea.

Tânărul marchiz clătină din cap şi replică:

— De acum şi până mâine se pot întâmpla o mulţime de lucruri.

— Să sperăm că nimic ce-ar pune în primejdie onoarea celor care vă sunt dragi.

— Nu putem şti.

— În plus, îmi dau seama – adăugă ghicitorul în stele consultându-şi ceasul – că tot ce veţi face de acum înainte va fi inutil. De la Chèvreloup până în cartierul Parc-aux-Cerfs este un drum de doar douăzeci şi cinci de minute, şi au trecut deja douăzeci de când persoanele respective au plecat cu trăsurile. Aşadar, orice aţi face, nu le veţi putea ajunge înainte de sosirea lor în strada Saint-Médéric, şi, dacă veţi merge până acolo, veţi găsi, cu siguranţă, porţile încuiate, căci vor fi trecut cel puţin zece minute de când vor fi fost închise pentru toată lumea.

— Dacă porţile sunt încuiat, le vom sparge! strigă vicontele.

— Dar soldaţii din posturi vă vor aresta, nefericitule!… Nu vă lansaţi într-o asemenea aventură, sau, cel puţin, fiţi prudenţi.

— Să fim prudenţi! exclamă Henri, cu ironie. Ieri, stareţa de la Picpus ne vorbea ca şi dumneavoastră, şi noi am fost destul de proşti ca s-o ascultăm. Şi asta ne-a folosit mult, ce să spun. Nu, nu, ceasul amânărilor a trecut, acum vom merge drept la ţintă. Adio, domnule.

Şi cei doi tineri, nevoind să discute mai mult cu astrologul, care se străduia din nou să-i reţină, plecară repede spre uşă.

— Ah! nebunii, nebunii! gemu acesta, văzându-i că dispar. Atunci, să-i ajute Dumnezeu… eu am făcut tot ce am putut spre a-i împiedica să se ducă la pieire şi n-am nimic să-mi reproşez.

Apoi, adăugă:

— Mai ales, facă Dumnezeu ca domnul de Dizons să nu se întâlnească cu regele, cu spada în mână!… o luptă între ei doi ar fi un lucru abominabil. Dar aşa ceva este puţin probabil. Am toate motivele să cred că se vor izbi de nişte porţi închise şi nu vor avea de furcă decât cu soldaţii.

Cu aceste cuvinte, reintră în saloane şi-şi reluă preumblarea printre grupuri.

Acum, serata se desfăşura într-o atmosferă plictisitoare. Un văl de tristeţe se lăsase asupra mulţimii, îndepărtând veselia. Dintre toţi, poate că doamna de Coislin era singura fericită de cele ce se petrecuseră.

Când se reîntorsese în salonul de recepţie, după ce îl condusese la plecare pe monarh, la început se înfuriase din cauza plecării Louisei împreună cu doamna de Pompadour. Dar trecându-i prin minte un gând care putea fi luat drept replica celui pe care-l avusese aceasta în legătură cu prezenţa fetei la Parc-aux-Cerfs, îşi spusese:

— De fapt, madam Peşte[11] a fost de-a dreptul neîndemânatică: mă ajută atât de bine, cum nici nu-şi

---

[11] *Madam Peşte*: ne aducem aminte că numele real al doamnei de Pompadour era Jeanne Antonette Poisson, iar în limba franceză, cuvântul *poisson* înseamnă *peşte*. (n.t.)

închipuie, căci mă face să ating ţelul pe care-l urmăream, şi anume acela de a obţine intrarea micuţei în aşezământul de pe strada Saint-Médéric. Ba chiar, sunt aproape sigură că va rămâne acolo mai mult timp decât domnişoara de Nevers – căci am recunoscut-o –, care este de neam mult prea nobil pentru a deveni o pensionară de durată şi, cu siguranţă, va ieşi de acolo în curând. Pe când Louise, o orfană al cărui unic sprijin este acea stareţă a călugăriţelor augustine – persoană de minoră importanţă – are, dimpotrivă, numeroase şanse de a rămâne acolo. Şi cum, pe scurt, eu sunt cea care am scos-o din umbra mănăstirii, nu se poate ca regele să nu-mi fie recunoscător. În concluzie, trebuie mai degrabă să-i mulţumesc doamnei Pompadour, decât să-i port pică pentru ceea ce a făcut.

Deoarece raţionamentul o liniştise pe deplin, nu se mai gândise apoi decât să redea petrecerii înfăţişarea pe care o avusese mai înainte. Dar în zadar se străduise: spiritele se întristaseră şi nimeni nu mai avea chef să se distreze.

Părăsind castelul, Henri şi Romuald alergaseră să-şi ia caii şi se avântaseră, cu toată viteza, pe poteca pe care i-am văzut apărând, gândindu-se – aşa cum le spusese, de fapt, astrologul – că le va fi imposibil să-i ajungă din urmă pe rege şi pe cei care-l însoţeau.

Nu le trebui mai mult de zece minute pentru a sosi la primele case din Versailles, şi încă două până în strada Saint-Médéric, pe care, de cum intrară, zăriră staţionând cam pe la mijlocul ei trei caleşti, în jurul cărora se mişcau mai multe persoane.

Avură o tresărire de bucurie. Ceea ce vedeau îi îndemna să presupună că fetele nu se aflau încă în interiorul haremului regal şi, drept urmare, le dădea speranţa că vor putea să le smulgă pe dată din mâinile celor ce le răpiseră. Şi trebuie să spunem că presupunerile lor nu erau greşite.

Pe drum, unul dintre caii de la trăsura regelui căzuse şi nu mai putuse fi pus pe picioare înainte de a i se scoate cu totul hamurile, ceea ce întârziase cu un sfert de oră sosirea trăsurilor, astfel că, în clipa în care tinerii apăreau la colţul

străzii, acestea abia se opriseră.

Persoanele pe care le vedeau cei doi prieteni erau doamnele du Hausset şi de Mirepoix, împreună cu Camille, precum şi regele şi ducele d'Ayen, coborâţi, toţi cinci, de îndată ce trăsurile stătuseră în loc.

Doamna de Pompadour se afla încă într-a sa, împreună cu Louise şi Blanche, aceasta din urmă inertă şi într-o stare de prostraţie.

Marchiza şi domnişoara Moutier încercau s-o înviorează, dar fără succes: nu era conştientă de cele ce-o înconjurau şi nu-şi mai recunoştea nici prietena.

Henri şi Romuald ajunseră într-o secundă în dreptul trăsurilor. Descălecând, se repeziră, cu sabia ridicată, asupra regelui şi a ducelui d'Ayen care, ambii, de-abia avură timp să şi le scoată pe-ale lor spre a se apăra.

Aşa cum se temuse astrologul, întâmplarea îl adusese pe domnul de Dizons chiar în faţa lui Ludovic al XV-lea, lăsându-l pe duce marchizului.

Orbiţi de mânia ce-i copleşea, tinerii îşi pierduseră orice discernământ.

— Daţi-mi-o înapoi pe Louise! îi strigă regelui vicontele, fără a-şi aminti, din cele ce le relatase ghicitorul, că regele nu era implicat în plecarea logodnicei sale de la Chèvreloup, de vreme ce ea însăşi insistase s-o însoţească pe domnişoara de Nevers şi că, plecat înaintea lor, monarhul nu putea şti că logodnica lui se afla acolo.

— Înapoiaţi-mi-o pe Blanche, îi poruncea la rândul său ducelui, Henri de Lagardère-Nevers, care uita, şi el, că d'Ayen rămăsese cu totul neutru în toată afacerea şi nu o cunoştea deloc pe sora sa.

— Ei, na! cine sunt apucaţii aceştia? întrebă regele, în vreme ce para loviturile date de viconte, reuşind abia cu greu să le evite.

În clipa în care regele punea întrebarea, soldaţii din cel mai apropiat post de pază, atraşi de zgomotul săbiilor ce se ciocneau cu furie, veniră în goană şi, în ciuda puternicei rezistenţe ce li se opunea, îi dezarmară în curând pe tineri, conducându-i imediat într-o sală a postului.

Lupta durase atât de puţin, încât femeile nici nu avuseseră timp să se sperie. Cât despre domnişoara Moutier, nici nu o remarcase, fiind cu totul absorbită de îngrijirile pe care i le dădea Blanchei.

Când, în fine, calmul fu restabilit, toată lumea intră în aşezământ.

Peste câteva minute, şeful detaşamentului de serviciu, un căpitan, se prezentă în faţa lui Ludovic al XV-lea, care tocmai comenta cu d'Ayen cele se petrecuseră.

— Sire, spuse ofiţerul, rog pe Majestatea Voastră să-mi dea ordine cu privire la cei doi mizerabili care au atentat la viaţa domniei voastre şi a domnului duce.

— Cine sunt nebunii aceia? întrebă regele care, după ce trecuse primejdia, şi faţă de noutatea faptului, era mai mult curios decât mânios.

— După câte mi-am putut da seama, lăsând la o parte îmbrăcămintea pe care o poartă, îmi par a fi nişte gentilomi, răspunse ofiţerul.

— Gentilomi! se arătă surprins Ludovic al XV-lea.

— Da, Sire.

— Dacă crezi că sunt gentilomi, trimite-i la Bastilia, porunci monarhul. Ne vom ocupa, într-una din zile, cu ajutorul locotenentului nostru de poliţie, să limpezim afacerea asta.

Ofiţerul se retrase, iar Ludovic al XV-lea, care îşi revenise „după o alarmă atât de serioasă”, se duse, împreună cu d'Ayen, în căutarea doamnei de Pompadour, spre a-i cere explicaţia supărătoarei încurcături ce se produsese la doamna de Coislin.

La scurt timp după plecarea tinerilor de la castelul Chèvreloup, saloanele începuseră să se golească. Aşa cum am mai spus, tristeţea luase locul veseliei şi, deoarece petrecerea nu mai avea nimic atrăgător, invitaţii plecau.

Ba chiar plecau atât de repede încât, într-o jumătate de oră, din numeroşii oaspeţi pe care i-am văzut participând la serată, nu mai rămăsese decât unul singur, pierdut, s-ar putea spune, în imensa sală ce fusese transformată în salon de gală.

Acel oaspete, ultimul dintre toţi, era bărbatul cu mască stacojie.

Castelana, oarecum dezamăgită de soiul acela de derută în care i se îndepărtau musafirii, dar socotindu-se pe deplin eliberată de îndatoririle sale de stăpână a casei, se pregătea să se ducă în apartamentele sale, când îl zări în fundul încăperii, rezemat de pervazul unei ferestre şi cu capul ridicat, ca şi cum ar fi fost ocupat să privească bolta cerului.

— Ia te uită! spuse, recunoscându-i costumul. Este astrologul acela pe care l-am remarcat de mai multe ori în seara aceasta şi care n-a încetat să se plimbe, neoprindu-se nicăieri. Ciudat personaj, după câte mi s-a părut. De fiecare dată când mi-am încrucişat drumul cu al său, i-am văzut ochii aţintiţi asupra mea cu o stranie insistenţă, care mă stânjenea, ba chiar mă speria: s-ar fi zis că încearcă să-mi pătrundă până în străfundurile sufletului. Dar ce-o fi făcând? Oare consultă aştrii? La urma urmei, acesta-i este rolul.

În clipa în care îşi încheia monologul, necunoscutul se întoarse şi, zărind-o la rândul său pe marchiză, se apropie de ea, făcu o plecăciune adâncă, apoi se retrase cu paşi rari.

Doamna de Coislin simţise din nou apăsarea privirii cercetătoare, a cărei ascuţime o făcuse să se înfioare.

— Omul acesta are puteri de deochi, şopti şi, pe gânduri, urcă în apartamentul ei.

Astrologul părăsi salonul care începea să fie învăluit în întuneric, căci valeţii sfârşeau de stins candelabrele.

Dar, ajungând în grădină, în loc să continue să meargă spre poarta de ieşire, omul nostru ocoli castelul, trecu în spatele lui şi se ascunse într-un boschet, ridicându-şi ochii către partea de mijloc a edificiului.

Pe latura aceea şi la al doilea etaj era situată capela marchizei.

— Ce mister pluteşte asupra acestei locuinţe? şopti ca pentru sine. În vreme ce mă aflam la fereastră, mi s-a părut că aud o chemare, venind de sus… un fel de strigăt de

spaimă, aş putea jura! Trebuie să ştiu ce-nseamnă asta. Cu atât mai mult cu cât la doamna de Coislin am sesizat semnele caracteristice ale unei obsesii persistente, iar între sprâncenele ei am zărit un anumit stigmat care nu-mi anunţă nimic bun pentru ea. Să aşteptăm, dar, să ni se dea dezlegarea acestei enigme.

Reîntoarsă în camera sa, marchiza fusese dezbrăcată de către cameristă şi-şi pusese un veşmânt de noapte uşor, ce-i lăsa dezgolite braţele şi pieptul şi ale cărui falduri largi, învăluindu-i trupul aproape fără a i-l atinge, îi dădeau iluzia de a fi, ca şi zeiţele, pe deplin lipsită de văluri. Apoi, fiind prea agitată pentru a trece la odihnă, se dusese să se întindă pe o canapea, lăsându-se în voia gândurilor în legătură cu diversele incidente din cursul seratei.

Îşi aminti, mai întâi, de preocuparea ei constantă cu privire la moartea cavalerului Zeno, preocupare ce o frământase în ciuda eforturilor de a scăpa de ea.

Apoi, îşi aduse aminte de individul cu mască stacojie şi de privirea lui sfredelitoare, sub care se simţea atât de stânjenită.

— Cine poate fi omul acesta? se întreba, şi pentru ce mă privea aşa? Petrecerile acestea mascate îşi au inconvenientele lor… Parcă poţi să ştii cine-ţi vine în casă? căci, folosind un lup, orice derbedeu poate trece drept un gentilom.

După ce, prin aceste cuvinte, se răzbunase oarecum pe astrolog, gândurile i se îndreptară către alte subiecte şi, în cele din urmă, ajunse să-şi reamintească strania întâmplare ce pusese capăt recepţiei sale.

În toată afacerea asta, cel mai bun lucru pentru ea era că rezultatul fusese admiterea Louisei la Parc-aux-Cerfs.

Ah! dacă, mulţumită fetei, ar izbuti să devină favorita titulară! Ce triumf pentru ea!

Începu să treacă în revistă toate avantajele legate de o asemenea funcţie: să primească omagiile nobilimii, să vadă la picioarele sale mulţimea de curteni şi adoratori; să dispună, după plac, de funcţii şi posturi; să trateze de la egal la egal cu oamenii de stat, impunându-le voinţa ei, ba

chiar să-i silească să-i suporte capriciile. Într-un cuvânt, să se bucure de toate privilegiile regalităţii, ca şi cum ar fi regina în persoană.

Puţin câte puţin, aţipi şi sfârşi prin a se cufunda într-o stare vecină cu somnul.

Trecură două ore.

Deodată, marchiza fu smulsă din moţăială de un zgomot sec, ce se auzi lângă ea, sau, cel puţin, la mică distanţă. Tresări şi, speriată, deschise imediat ochii, să-şi dea seama ce anume îl cauzase.

Dar nu văzu nimic care s-o lămurească.

Considerând că nu-i de ajuns să cerceteze camera cu privirea, se ridică şi începu s-o parcurgă în toate sensurile, sperând să descopere sursa zgomotului. Trudă zadarnică.

Plictisindu-se să tot caute şi sfârşind prin a crede că avusese o halucinaţie, se pregătea să-şi reia locul, când o izbitură puternică răsună pe partea interioară a uşii capelei sale, ca şi cum cineva ar fi încercat s-o împingă cu putere dinspre înăuntru către înafară.

Rămânând brusc nemişcată în locul în care se afla, cu ochii larg deschişi de o spaimă nespusă, simţind că i se face părul măciucă, cu membrele şi întreg trupul cumplit de înţepenite, părea o statuie a groazei.

Ce se întâmpla oare în capelă, şi cine putea izbi aşa în uşă?

Nu putea fi Zeno, căci era mort de-a binelea, aşa cum se încredinţase ea însăşi, înainte de a-i târî cadavrul până acolo.

Se produse o nouă izbitură, urmată în curând de altele, din ce în ce mai puternice.

La fiecare din ele, vedea batantul uşii gata să cedeze sub presiunea care o zguduia şi spaima i se preschimba în groază.

Deodată, în urma unei împingeri mai puternice decât cele ce o precedaseră, broasca fu smulsă şi uşa, dată cu putere în lături, se deschise larg, izbindu-se cu zgomot de perete.

În pragul capelei se afla cavalerul!…

Cu toate că în momentul în care Zeno se prăbuşise, ca

fulgerat, la picioarele marchizei, trupul său prezentase toate aparenţele morţii, viaţa rămăsese în el într-o stare latentă.

Acul cel lung, străpungându-i ţesuturile cărnoase ale cefei, nu rănise niciun organ vital, aşa cum crezuse doamna de Coislin. Doar că, atingând uşor baza creierului mic, provocase o sincopă atât de puternică, încât marchiza se lăsase înşelată şi o luase drept încetarea vieţii.

În realitate, nu fusese decât o paralizie trecătoare a întregului organism, principala consecinţă fiind oprirea aparentă a funcţionării inimii.

Veneţianul rămăsese mult timp într-o stare de insensibilitate totală. Dar, către mijlocul seratei, circulaţia sângelui începuse să se restabilească şi, revenindu-şi puţin câte puţin, sfârşise prin a-şi recăpăta pe deplin cunoştinţa.

Ne putem închipui cât de mare i-a fost uimirea când s-a pomenit, în beznă, întins cât era de lung pe pardoseală.

Cu toate acestea, revenindu-i memoria, nu întârzie să-şi amintească felul în care se încheiase discuţia sa cu doamna de Coislin şi ghici cam ce urmase.

— *Per Dio!* înjurase. Ticăloasa, presupunând că m-a trimis *ad patres,* m-a aruncat aici ca pe un pachet, cu intenţia probabilă ca mâine să facă să dispară pretinsul meu cadavru. Din fericire, mă aflu încă pe lumea aceasta, *San-Pietri-Polo!* şi sper să i-o dovedesc în curând.

Apoi, imediat, se gândi la Louise.

Oare marchiza îşi executase planul, şi acesta avusese rezultatul scontat? Cum să afle?

Se ridică în picioare, nu fără greutate, căci se simţea încă foarte slăbit, datorită îndelungatei rigidităţi în care-i rămăseseră membrele.

Zări o pată luminoasă. Era fereastra.

Se îndreptă spre ea, ţinându-se de pereţi să nu cadă. Ajuns la geam, îl deschise şi trase în piept răcoarea nopţii. Dar plămânii lui, care nu-şi recăpătaseră perfecta funcţionare, absorbiră dintr-o dată o asemenea cantitate de aer proaspăt încât aproape că se sufocă şi se prăbuşi pe pardoseală, unde îşi pierdu din nou cunoştinţa.

Mai înainte, totuşi, instinctul îl făcuse să lase să-i scape o disperată chemare în ajutor. Fusese strigătul pe care-l auzise bărbatul cu masca stacojie.

De data aceasta Zeno era doar leşinat şi, dacă încetase să gândească, cel puţin trupul îi funcţiona normal.

Rămase aproape trei ore într-o totală nemişcare şi doar târziu, după întoarcerea doamnei de Coislin în camera sa, îşi reveni din această a doua cădere în nesimţire.

Îşi dădu seama, cu bucurie, că acel repaos forţat avusese efectul de a-i reda parţial puterile. Îi fusese mai salutar decât mişcarea.

Din acea clipă, hotărî să scape, prin indiferent ce mijloc, din capelă, pe care o recunoscuse.

Se duse la uşă şi, mai întâi, o apăsă cu genunchiul, spre a-şi da seama de gradul ei de rezistenţă – şi aceasta fusese cauza trosnetului care o intrigase într-atâta pe marchiză.

După acea încercare, dându-şi seama că nu va reuşi să facă să cedeze uşa decât prin zguduiri puternice, aşteptase o clipă, adunându-şi forţele, iar apoi îşi luase cel mai mare elan cu putinţă şi se aruncase asupra ei.

Am văzut ce teamă o cuprinsese pe marchiză în urma acelui prim şoc. Renunţăm să-i descriem spaima nebună la auzul celor ce-i succedaseră şi, mai ales, la ivirea cavalerului.

— Ce-ai făcut cu fiica mea, doamnă? o întrebă acesta, pe un ton imperios.

Doamna de Coislin auzi întrebarea, dar i se păru că glasul apariţiei are o rezonanţă deosebită, ca şi cum ar fi răsunat din pământ.

La drept vorbind, simţul auzului, foarte alterat din cauza tulburării în care se afla, nu-i permisese să perceapă decât un sunet foarte atenuat, abia distinct.

Tot astfel, vederea ei, afectată de aceeaşi cauza, i-l arăta pe Zeno sub o înfăţişare stranie. Nu-l vedea decât într-un mod difuz, şters. I se părea că trupul lui nu mai are un contur limpede, ci că se topeşte într-un soi de aburi care-l făceau imprecis, dând impresia că pluteşte.

Această bizară aberaţie a simţurilor este un caz patologic

foarte bine cunoscut de medici. Ea survine în urma unei spaime puternice, ca cea pe care o simţise marchiza, sau după orice alt şoc psihic suficient de dur pentru a perturba funcţiile creierului.

Dubla iluzie a cărei victimă era doamna de Coislin îi confirma credinţa că în faţa ei se află o fiinţă supranaturală. Şi, în acest caz, la ce bun să-i răspundă?

Tăcerea ei îl irită pe veneţian, care-şi repetă întrebarea, înaintând spre marchiză. Dar pe măsură ce se apropia ea se retrăgea, pas cu pas, cu o rigiditate de automat.

La început, cavalerul nu observase starea de profundă tulburare în care se afla. Dar acum o vedea si se întreba care-i poate fi cauza. Deodată, înţelese: îl lua drept o stafie.

De altminteri, Zeno cunoştea credulitatea ei faţă de tot ce era în legătură cu cele din afara lumii terestre şi-şi închipuia ce efect trebuia să producă asupra ei. Aşa încât, în loc să încerce să-i înlăture eroarea, se strădui, dimpotrivă, s-o înşele şi mai mult, sperând ca în felul acesta s-o facă să-i mărturisească mai lesne ceea ce dorea el să ştie.

Continuă deci:

— Da, doamnă, eu sunt!… eu, pe care m-ai asasinat şi care mă întorc anume din lumea spiritelor pentru a te întreba: ce-ai făcut cu fiica mea?… Ce-ai făcut cu copilul meu?… Vorbeşte!…

Rostind aceste cuvinte, înaintă din nou.

La rândul său, se retrase şi ea, mereu cu acelaşi pas de automat, ce nu producea niciun zgomot, fiind înăbuşit în lâna groasă a covorului.

— Ţi-ai desăvârşit crima, adăugă Zeno, sau, în ultimul moment, te-a reţinut remuşcarea şi ţi-ai lăsat victima să scape?… Vorbeşte, doamnă… dar vorbeşte odată!…

Şi sperând să ajungă lângă ea spre a o sili să-i dea un răspuns, chiar dacă rolul său de stafie ar fi avut de suferit, se repezi către ea.

Nu avu timp să străbată nici jumătate din distanţa ce-i despărţea: făcând un salt înapoi, cu o supleţe la care cu greu te-ai fi aşteptat din partea ei în acea clipă, femeia

dispăru în capelă, alergă spre fereastra deschisă şi sări pe dalele balconului.

Zeno trecu printr-o clipă de cumplită îngrijorare.

— Opreşte-te, doamnă, opreşte-te! strigă, uiţi că balustrada de fier forjat a acestui balcon a fost demontată?

La rândul său, se repezi încercând s-o reţină.

Marchiza nu auzea nimic. Braţele sale goale, ieşind din vaporoasa toaletă de noapte, se întinseră către el într-un gest de repulsie şi groază; călcâiele ei depăşeau marginea pietrei. Încet, partea superioară a trupului i se îndoi către spate, ca suptă de vid; apoi, brusc, dispăru în noapte, din gâtul încleştat izbucnindu-i un strigăt de agonie. Mătasea capotului flutura cu un sinistru foşnet ca de aripi.

Fu rândul lui Zeno să fie copleşit de groază.

După clipa de stupoare, se culcă pe piatra balconului şi, lungit pe burtă, pentru a nu-i veni ameţeală, îşi întinse doar capul, privind în jos.

Marchiza zăcea pe pământ – o formă albă, nedesluşită şi nemişcată.

Zeno alergă în grădină, coborând scările câte patru trepte odată şi, într-o secundă, ajunse la locul în care căzuse fosta lui amantă. Oricât de repede venise, un alt bărbat i-o luase înainte şi, stând lângă ea, îi ridicase capul şi i-l examina cu atenţie.

Era astrologul.

Cavalerul era mult prea emoţionat pentru a se gândi să-l întrebe ce întâmplare îl adusese acolo.

— În ce stare se află? se interesă cu îngrijorare.

— Este moartă, răspunse necunoscutul.

— Moartă! nefericita! exclamă Zeno. N-am putut ajunge la timp ca s-o reţin.

— Nici de data aceasta, semnul fatal nu m-a înşelat, spuse necunoscutul.

Cei doi bărbaţi rămaseră tăcuţi, unul în faţa celuilalt.

Cavalerul părea uluit. Moartea aceasta neaşteptată îl năucea.

— Ce hotărâre luaţi? îl întrebă astrologul, după trecerea câtorva minute.

— Dar… nu ştiu… se bâlbâi veneţianul. Poate că ar trebui să anunţăm imediat personalul castelului.

— Nu este şi părerea mea, replică străinul. Dacă valeţii ar fi înştiinţaţi acum, ar trebui, fără îndoială, să li se dea detalii cu privire la accident, şi asta va da naştere unei agitaţii fără sfârşit. Aşadar, după mine, este mai bine ca, deocamdată, să lăsăm ca lucrurile să rămână între noi.

— Dar totuşi, cadavrul nu poate fi abandonat aici toată noaptea.

— Sigur că nu. Aşa că-l vom transporta sus.

— Noi?

— Noi înşine.

Astrologul o şi apucase pe marchiză de umeri.

În faţa acestei invitaţii mute, Zeno nu îndrăzni să se mai lase rugat şi-i luă la rândul său gleznele, acoperind-o pudic cu capotul sfâşiat, care atârna.

Apoi, împreună, mergând cu precauţie spre a nu trezi niciun servitor, urcară din nou în camera doamnei de Coislin şi-i depuseră trupul pe canapea, chiar în locul în care, cu un sfert de oră mai înainte, se odihnise plin de viaţă şi de vigoare, în toată frumuseţea liniilor sale armonioase.

Când sfârşiră, astrologul îl chemă pe Zeno într-o încăpere alăturată şi-i spuse:

— Acum, povestiţi-mi tot ce s-a întâmplat.

Tonul autoritar cu care fuseseră rostite cuvintele îl surprinse pe cavaler, care abia acum sesiză ciudăţenia prezenţei unui străin, în plină noapte, la Chèvreloup, unde nu mai rămăsese nimeni.

— Dar, daţi-mi voie, domnule. Tocmai îmi dau seama că încă nu m-am gândit să vă întreb…

— Cine sunt şi ce caut la castel la ora asta? îl întrerupse omul cu mască stacojie. Veţi şti nu peste mult timp. Povestiţi-mi mai întâi pentru ce s-a aruncat marchiza pe fereastră.

Cavalerul se simţi dominat de tonul poruncitor al misteriosului personaj şi se hotărî să-i facă pe plac.

— Pentru a înţelege bine cum de a ajuns doamna de

Coislin la acea căzătură fatală, spuse, trebuie să vă pun în prealabil la curent cu anumite fapte a căror realitate îmi va produce o adevărată suferinţă, căci vă vor arăta ce eram abia cu zece zile în urmă, adică o fiinţă abjectă, demnă de tot dispreţul.

— Ce eraţi? Nu cumva v-aţi schimbat, cavalere Zeno? îl întrebă, neîncrezător, astrologul.

— O! da… dar, mă cunoaşteţi?

— Bineînţeles. Se împlinesc în curând optsprezece ani de când v-am cunoscut… şi nu mă laud cu asta, puteţi fi sigur!

Cavalerul era din nou pe punctul de a-l întreba pe interlocutorul său cine este, când o privire tăioasă a acestuia îi opri pe buze vorbele.

— Faptele despre care vreau să vorbesc, reîncepu, sunt următoarele: marchiza şi cu mine complotasem împreună să răpim…

— … din mănăstirea Picpus o orfană numită Louise Moutier, în scopul de a o da pradă regelui. Presupun că asta vreţi să spuneţi?

— Într-adevăr. Cum se face că ştiţi?

— Nu vă interesează: ştiu. Ştiu şi că acea orfană a fost răpită şi adusă în acest castel… Pe urmă?

Ascultându-l pe străin, Zeno simţea o uimire tot atât de mare ca cea a lui Henri şi a lui Romuald, când o scenă asemănătoare avusese loc între ei şi astrolog.

— Pe urmă? zise. Dacă v-aţi putea închipui că în acea domnişoară Moutier am recunoscut-o pe…

— Îmi închipui, îl întrerupse, din nou, omul cu masca stacojie. Seamănă foarte mult cu mama ei.

— Ah! vasăzică inima nu m-a înşelat!… Ea este, nu-i aşa? … Este însăşi fiica mea!… izbucni cavalerul.

— Chiar ea… copila celei care a fost Marine Moutier.

— Eram sigur, dar cele ce-mi spuneţi mă conving pe deplin. Nenorocirea este că, deoarece această asemănare nu m-a izbit atunci când am întâlnit-o prima dată, căci vederea mi-a slăbit, abia aici am ajuns să descopăr ce legături există între noi…

— Pentru ce „nenorocirea?” Îmi închipui, dimpotrivă, că

v-aţi bucurat, gândindu-vă că dacă regele o lua pe fiică, l-ar despăgubi cu dărnicie pe tată?

— Cum îndrăzniţi să spuneţi aşa ceva, domnule? răcni Zeno, apucând încheietura mâinii interlocutorului său şi strângând-o, mai să i-o sfarme. Un tată să-şi dea copila!… Multe crime am săvârşit în viaţa mea, am fost adesea ticălos, dar niciodată, niciodată!… mă auziţi? niciodată nu mi-ar fi trecut prin minte să mă cobor la o crimă atât de monstruoasă.

Strigătul de indignare al cavalerului aduse în privirea necunoscutului o strălucire de bucurie.

— Bravo cavalere, bravo! îl aprobă cu căldură. În ochii mei, asta vă răscumpără păcatele şi mă face să uit ce aţi fost odinioară. Şi atunci, ce-aţi făcut?

— Mai e nevoie să vă spun?

Şi Zeno îi împărtăşi astrologului hotărârea luată, de a folosi toate mijloacele cu putinţă pentru a o scăpa pe Louise de infamia căreia i-o destinase la început; îi relată discuţia avută cu marchiza în legătură cu asta şi care fuseseră urmările. Îi relată apoi faptele descrise de noi mai înainte, din clipa primei sale treziri în capelă, până la căderea pe fereastră a marchizei.

Necunoscutul îl ascultase cu atenţie. Când termină, îi spuse:

— Vă mulţumesc pentru informaţiile pe care mi le-aţi dat. Îmi erau necesare. Acum voi răspunde la una dintre întrebările dumneavoastră, cea care se referă la prezenţa mea în castel, la o oră atât de neobişnuită. Eram unul dintre invitaţii doamnei de Coislin sau, pentru a vorbi mai cinstit, doar unul dintre oaspeţii săi. Or, fiind, prin firea mea, un bun observator, remarcasem, încă de când venisem, că marchiza lăsa adesea să-i scape gesturi nervoase, corespunzând cu o schimbare subită a fizionomiei sale, ca şi cum ar fi fost brusc cuprinsă de o puternică îngrijorare. Ceea ce-mi atrăgea, de asemenea, atenţia asupra ei era o mică pată, de un roz pal, ce se formase între sprâncenele ei, aproape de rădăcina nasului. Acea pată era, pentru mine, un pronostic funebru. Îmi arăta că marchiza era

ameninţată de o catastrofă iminentă, într-adevăr, am văzut întotdeauna un stigmat asemănător apărând la persoanele pe care le aşteaptă o moarte apropiată. Mă refer la o moarte violentă!... Toate aceste elemente reunite mă îndemnau, aşadar, să o supun pe doamna de Coislin unui soi de cercetare psihică şi, de mai multe ori, privirile mele încercaseră să citească cele mai ascunse gânduri ale sale. Din păcate, timpul trecuse fără ca eu să fi reuşit să-mi satisfac, cât de puţin, curiozitatea; şi, deoarece petrecerea se încheiase, eram gata, în disperare de cauză, să mă retrag, aşa ca toată lumea, când, aflându-mă lângă o fereastră deschisă, un strigăt, un fel de vaiet venind din afară, a ajuns până la mine.

— Strigătul pe care l-am scos când am leşinat, zise Zeno.

— Aşa se pare... Atunci, gândind că trebuie să existe o legătură între acel vaiet şi preocuparea ce o frământa pe marchiză, şi poate şi cu pata roz pal, în loc de a ieşi, doar m-am prefăcut că plec, dar am rămas în castel... spre a urmări cursul evenimentelor. Iată ce vă lămureşte deja cu privire la unul din puncte. Cât despre cine sunt... vă voi spune în altă parte decât aici, deoarece vă iau cu mine.

— Mă luaţi? abia reuşi să întrebe cavalerul, aproape cu teamă.

— Da. Am fost duşmanul dumneavoastră. Vă mai eram duşman chiar şi cu o clipă în urmă. Dar din momentul acesta, dacă spuneţi adevărul, sunt prietenul dumneavoastră. Purtarea generoasă pe care aţi avut-o faţă de Louise Moutier şterge în ochii mei, aşa cum am mai spus, tot trecutul dumneavoastră.

— À-propos, dar ea, Louise, despre ea nu-mi vorbiţi? Oare doamna de Coislin a reuşit să i-o ofere regelui? O! dacă s-a întâmplat aşa!... Eraţi de faţă, spuneţi-mi repede...

— Cele pe care vi le-aş putea spune în legătură cu ea ne-ar lua prea mult timp. Mulţumiţi-vă să ştiţi doar că nu trebuie să vă temeţi pentru ea... Cel puţin, cred că pot să vă asigur de asta. Şi-acum, să plecăm! Nu peste multă vreme veţi afla totul cu privire la ea. Se apropie zorile şi nu trebuie să fim văzuţi ieşind din această locuinţă. Mâine mă

voi ocupa de înhumarea marchizei şi voi găsi o explicaţie pentru moartea ei.

Cu aceste cuvinte, astrologul îl îndemnă pe cavaler să iasă şi, împreună, porniră pe jos pe drumul către Roquencourt, unde sperau să găsească o trăsură.

13

Ducele Philippe de Lagardère-Nevers, însoţit de soţia sa, ducesa, se întoarse la Paris chiar în dimineaţa zilei de după acea petrecere – atât de fertilă în evenimente.

Contesa Aurore de Lagardère, mama sa iubitoare, se stinsese în braţele lui cu doi ani în urmă, iar Philippe trebuise să se ducă de mai multe ori în Lorraine spre a regla problemele succesiunii. Totul încheindu-se de astă dată, se grăbise să plece spre capitală cu o oarecare uşurare.

Intrând în palatul lor, ducele şi ducesa avură o surpriză neplăcută. În loc de a-şi vedea fiul ieşindu-le în întâmpinare, aşa cum erau îndreptăţiţi să se aştepte că se va întâmpla, văzură venind spre ei un bătrân servitor, care călătorise împreună cu marchizul în calitate de valet de cameră şi pe al cărui chip era întipărită o expresie de tristeţe.

— Ce este, Florent? îl întrebă repede ducele, şi pentru ce pari îndurerat?

— I s-a întâmplat oare ceva lui Henri? adăugă ducesa.

— Pe cinstea mea, dragii mei stăpâni, replică Florent, nu ştiu ce să vă răspund, ţinând seama că domnul marchiz nu s-a întors azi-noapte la palat.

— Nu ţi-a spus nimic, nu te-a prevenit că va lipsi noaptea? întrebă Olympe.

— Adevărul este, doamnă, ca domnul marchiz mă avertizase că se va întoarce foarte târziu, trebuind sa meargă la un bal mascat, dat de o doamnă de la Curte în castelul său, situat în împrejurimile Versailles-ului, dar nu fusese vorba că nu se va întoarce deloc.

— Ce crezi despre asta, dragul meu? i se adresă soţului său.

— Doamne, dragă Olympe, răspunse Philippe, cred că Henri s-a distrat grozav de bine la balul acela; că, deşi avusese la început intenţia de a nu petrece acolo decât câteva ore, probabil că s-a lăsat convins să rămână toată

noaptea, şi că, fără îndoială, îl vom vedea revenind dintr-o clipă într-alta.

Ducesa îl mai chestionă pe bătrânul Florent cu privire la ocupaţiile fiului său în ultimele patruzeci şi opt de ore. Dar omul nu fu în stare s-o lămurească, deoarece marchizul nu trecuse decât în fugă pe la palat.

Ducele şi ducesa fură nevoiţi să se hotărască să aştepte întoarcerea marchizului pentru a afla mai multe.

Dacă n-ar fi fost atât de devreme – era şapte dimineaţa – s-ar fi dus imediat la mănăstire, atât erau de nerăbdători s-o înconjoare cu mângâieri pe Blanche, de care erau despărţiţi de trei luni. Dar, temându-se că prezenţa lor în sfântul locaş la o oră atât de matinală să nu provoace prea mult deranj, îşi amânară vizita pentru ceva mai târziu şi urcară în apartamentul lor.

Ducesa Olympe, fiica marchizului şi a marchizei de Chaverny, se afla atunci în toată înflorirea frumuseţii sale. De la căsătoria sa cu ex-sergentul Belle-Épée, niciun nor nu venise să tulbure liniştea existenţei sale fericite.

În epoca despre care vorbim, Philippe trecuse cu puţin de vârsta la care-i murise tatăl, când acesta îşi făcuse un pat din cadavrele asasinilor săi. Era încă frumos, viteaz şi puternic, şi ştia să poarte la înălţime demnitatea rangului său şi onoarea numelui.

Trecuse abia un sfert de oră de când ducele şi ducesa se reinstalaseră în apartamentul lor, când fură anunţaţi că maeştrii Cocardasse şi Passepoil, cei doi bătrâni profesori de scrimă, atât de renumiţi pe vremuri şi cu care nu încetaseră să întreţină relaţii prieteneşti, cereau să li se permită să-şi prezinte respectele.

— Să intre, pe toţi sfinţii! Să intre! exclamă ducele.

Cocardasse *junior* – pentru totdeauna, veşnic junior – şi Amable Passepoil, „micul său profesor de arme”, se schimbaseră oarecum de când i-am părăsit, trebuie s-o recunoaştem.

Zăpada anilor se cernuse uniform peste claia de păr încâlcită şi hirsută a celui dintâi şi peste şuviţele linse şi gălbui ale celui de-al doilea.

Spinarea li se încovoiase puţin sub apăsătoarea povară a anilor; genunchii nu mai aveau elasticitatea, arcuirea care, odinioară, îi făceau să se întindă cu atâta putere... şi graţie.

Cu toate acestea, erau încă doi voinici: bătrâni, poate; ramoliţi, niciodată!

Era o plăcere să-i vezi pe amândoi când, ţinând în mâna dreaptă spada, se distrau făcând scrimă în sala de arme a lui Passepoil-fiul – Boniface, ex-soldatul de la gărzile franceze, succesor al tatălui său la şcoala de arme de la Petit-Châtelet.

După ce bătrânul Florent le comunică răspunsul ducelui, intrară amândoi deodată, îndreptându-şi trupul şi bombându-şi pieptul.

Cocardasse salută printr-un gest amplu, care umplu spaţiul. Passepoil, cu o mişcare mai puţin largă, dar mai „distinsă".

După îndeplinirea acestei formalităţi, gasconul luă cuvântul, cu gura lăţită într-un surâs amabil.

Se adresă mai întâi ducelui.

— Hei! puştiule, micul meu pro...

Un ghiont repezit de cotul lui Passepoil şi pe care-l primi în coaste, îl sili să-şi încheie cuvântul printr-un formidabil sughiţ.

— Uiţi eticheta, nobilul meu prieten, îi strecură Passepoil în surdină. Fii atent: „domnule duce..."

— Chiar aşa! Amable ăsta are dreptate, continuă Cocardasse, abia recăpătându-şi suflul. Limba mea afurisită... Iertaţi-mă... Eu...

— Dragi prieteni, îl întrerupse plin de afecţiune Philippe. V-am spus deja de mai bine de o mie de ori şi vă mai repet şi astăzi că între noi nu trebuie să existe niciodată etichetă şi că aş dori să mă consideraţi mereu ca fiind sergentul „Belle-Épée". Hai, ne-am înţeles, o dată pentru totdeauna, sau mă veţi sili să vă fac întruna aceeaşi observaţie?

— Aşa, înghite-o Amable, rânji gasconul, aruncându-i tovarăşului său o privire triumfătoare.

— Dacă domnul duce insistă, asta-i altă treabă, replică Passepoil. Totuşi, convenienţele...

— Hei! convenienţele… las’ că le cunosc mai bine ca tine, micuţule, auzi? Aşa că dă-mi pace, vai de păcatele mele!

— Ei! prieteni, nu vă certaţi, interveni Philippe. Aţi venit să vă prezentaţi respectele pentru întoarcerea noastră, nu-i aşa? Ei bine, deşi nu ne-aţi pomenit încă nimic despre asta, considerăm că le-am primit şi vă mulţumim sincer pentru intenţie. Acum, dacă vreţi, să vorbim despre altceva. L-aţi văzut, desigur, pe Henri, ieri sau alaltăieri?

— Ba deloc, îl credeam cu dumneavoastră.

— Habar n-aveam că se află la Paris.

— Cum? N-a venit la voi? Au trecut patruzeci şi opt de ore de când se află aici.

— Ne-ar fi făcut totuşi mare plăcere să-l vedem, spuse Passepoil, şi tot aşa şi ex-profesorului său, feciorul meu, Boniface.

— Dar doamnei Mathurine?! adăugă gasconul. Ea, care l-a ţinut pe genunchi când era mic; este atât de bună, draga de ea.

— Cocardasse! Iar vorbeşti despre nevastă-mea?

— Şi bine fac, ingratule! Calităţile acestei frumoase jumătăţi a ta nu găsesc decât în mine o oglindă sinceră, zău aşa!

— Asta e ceva ciudat, remarcă ducele, urmându-şi gândurile care începeau să-l preocupe în legătură cu absenţa fiului său. Oare ce a putut să-l reţină în timpul acestor două zile, făcându-l să-şi neglijeze astfel prietenii?

Între cei patru interlocutori se lăsă tăcerea. Philippe şi Olympe reflectau la ciudăţenia purtării tânărului şi încercau să şi-o explice.

— Dar atunci – întrebă deodată ducele, izbit de o nouă idee – dacă nu prin Henri, de la cine aţi aflat că trebuia să ne întoarcem la Paris astăzi şi, mai ales, la o oră atât de matinală?

— Ei! La dracu’! replică gasconul, tocmai asta mă pregăteam să povestesc, în momentul în care Amable mi-a dat un brânci aşa de zdravăn în coaste.

Apoi, indicându-i acestuia, printr-un gest imperativ, că nu mai voia să fie întrerupt, continuă:

— Mai întâi trebuie să-ţi spun că atunci când au mijit zorile acestei zile nu ştiam încă deloc că reapăruseţi în capitală şi nu bănuiam nici când ar fi fost să vă întoarceţi. Şi închipuie-ţi, cu mai puţin de o oră în urmă, tocmai când deschisesem ochii, na, poftim că iubiţelul meu şi cu mine îl vedem sosind acasă, pe cine crezi?... Chiar aşa! ia ghiceşte, te rog! Te las să încerci dintr-o sută, ca şi pe doamna Olympe.

— Doamne! ne este destul de greu, observă Philippe.

— Nu ghiceşti, aşa-i? Unu... doi... trei!... Hai, nu te mai las să te chinui mult. Ei bine! era domnul de Posen... ştii bine... baronul... care apărea în felul ăsta.

— Baronul de Posen! exclamară simultan Philippe şi Olympe, foarte miraţi de ceea ce aflau.

— Chiar aşa! în persoană, cum mă vezi şi cum te văd, confirmă Cocardasse.

— Aşadar, s-a hotărât, în sfârşit, să se întoarcă în patrie? continuă ducele. Se împlinesc şaisprezece ani de când a plecat, fără ca, în toată această perioadă, să fi avut vreo veste despre el şi, pe cinstea mea, aproape ajunsesem să credem că nu mai trăieşte.

— Şi noi la fel, nu-i aşa, Amable?

— Da, nobilul meu prieten; astfel încât vă închipuiţi, domnule duce şi doamnă ducesă, cât de uluiţi am fost când l-am văzut.

— Vă înţeleg, într-adevăr, uimirea amândurora, replică Philippe. Olympe şi cu mine n-am fi fost mai puţin miraţi. Şi pentru ce venise să vă caute la o asemenea oră? A sosit, fără îndoială, de ieri, şi n-a vrut să piardă timpul pentru a reînnoda prietenia cu voi. Asta e, presupun?

— Dă-mi voie, interveni gasconul. Şi pentru asta, desigur, dar şi pentru altceva. Cu atât mai mult, cu cât nu ieri s-a întors la Paris. După cum ne-a spus, de îndată ce ne îmbrăţişasem, a sosit de câteva zile; şi a adăugat că, dacă nu se prezentase până acum la noi acasă, motivul este că, de cum a pus piciorul în Paris, a fost prins de nişte treburi care nu-i lăsaseră nicio clipă liberă.

— Apoi a continuat în felul următor – interveni Passepoil

care, spre marea neplăcere a lui Cocardasse, luă cuvântul şi-l păstră: „Dacă vin să vă caut, prieteni, de cu noaptea-n cap, o fac pentru că trebuie să vă cer un serviciu urgent care, sunt sigur, nu se poate să vă displacă. Ba chiar dimpotrivă. Iată despre ce este vorba: ducele Philippe şi doamna Olympe s-au reîntors azi-dimineaţă. Le-am văzut trăsura când am trecut, acum douăzeci de minute, prin faţa palatului Nevers. Şi vă rog să mergeţi imediat la ei, să-i anunţaţi că voi avea cinstea de a mă duce să-i văd, prevenindu-i, totodată, că scopul vizitei nu este numai cel de a prezenta respectele mele, ci şi de a le aduce la cunoştinţă anumite evenimente care îi interesează; evenimente ce, deşi susceptibile de a le produce o oarecare supărare, nu au totuşi nimic alarmant.”

— Despre ce este vorba, Dumnezeule? exclamă Olympe, negândindu-se decât la absenţa anormală a fiului său.

— Degeaba am insistat să aflăm, a fost total inutil. S-a mărginit să repete că nu este ceva prea grav.

Această ştire ciudată le creă, atât lui Philippe cât şi soţiei sale, o stare de perplexitate. Încercau să-şi imagineze natura evenimentelor despre care era vorba şi dacă la început se gândiseră că îl priveau pe Henri, întrevedeau şi posibilitatea ca Blanche să fie cea la care se refereau.

— Ia stai! Mi-a venit o idee! zise deodată Cocardasse. Ce-ar fi să ne ducem, Amable şi cu mine, să-i ieşim în întâmpinare baronului? Acum trebuie să fie pe aproape de palat şi o să-l facem să se zorească mai tare. E-n ordine?

— Bine, aprobă Philippe, căruia propunerea păru să-i placă, deoarece, din fire, era prea nervos pentru a suporta răbdător aşteptarea. Dacă în felul acesta îi puteţi grăbi sosirea cu câteva clipe, tot vom câştiga ceva.

— Vino, micuţule, i se adresă gasconul lui Passepoil. O să mergem fiecare în direcţia opusă celuilalt, aşa ca să nu ne scape. La revedere, puştiule! Doamnă Olympe vă salut… Doar suntem ai dumneavoastră, zău aşa!

— Domnule duce, doamnă ducesă, am onoarea de a vă prezenta umilul meu salut, rosti incorijibilul Amable, făcând o plecăciune ceremonioasă.

Cu aceste cuvinte, bătrânii profesori dispărură.

Nu trecuse niciun sfert de oră de la plecarea lor, când credinciosul Florent veni să-l anunţe pe baronul de Posen, care intră imediat.

Baronul de Posen, sau domnul Hélouin – căci ne amintim că acel titlu nobiliar, precum şi numele plebeu defineau un unic personaj – era, cu prea puţine diferenţe, acelaşi om pe care l-am cunoscut odinioară.

Anii trecuseră peste el fără să-i dăuneze, şi ar fi trebuit să-l examinezi cu lupa ca să vezi puţinele stricăciuni cu care îl însemnaseră.

Nu-şi părăsise niciodată meseria de poliţist amator, în care dobândise o rară dibăcie. De altfel, l-am văzut deja la lucru. Dar experienţa, dezvoltându-i tot mai mult flerul de copoi, sfârşise prin a-i ascuţi calităţile intuitive şi de observaţie; şi asta într-o asemenea măsură, încât domnul de Sartine, locotenent-general de poliţie, nu avea niciun agent destul de priceput în stare să-l întreacă, nici ca iscusinţă, nici ca putere de înţelegere a lucrurilor.

Nenumărate afaceri tenebroase, cu care fusese însărcinat de către persoane particulare, fuseseră limpezite de el cu o inteligenţă aproape miraculoasă. Şi pentru a urmări şi a încheia cu succes una dintre aceste afaceri, atât de complicată încât l-ar fi putut pune în încurcătură chiar şi pe sfinx, rămăsese atât de mult departe de Franţa.

De cum intrase baronul de Posen, Philippe îi merse în întâmpinare şi-i spuse:

— Dragă domnule Hélouin, cred că nu te îndoieşti de plăcerea cu care ducesa şi cu mine te revedem după o absenţă atât de îndelungată. Totuşi, cu îngăduinţa dumitale, vom amâna pe altă dată capitolul efuziunilor, pentru a vorbi, fără alt preambul, despre ce anume ni te aduce.

— Tocmai voiam să-ţi fac această propunere, dragul meu Philippe, replică baronul, adăugind cu un zâmbet: îndrăznesc să cred că-mi dai voie să te numesc astfel, ţinând seama de vechea noastră prietenie?

— Desigur. Ba chiar m-aş supăra pe dumneata dacă, aşa

ca maestrul Passepoil, ni te-ai adresa întruna cu „duce” şi „ducesă”. À-propos, l-ai văzut, fără îndoială, pe el sau pe Cocardasse?

— Într-adevăr, când am intrat pe strada dumneavoastră, l-am văzut pe acesta din urmă. Mi-a spus cu ce nerăbdare mă aşteptaţi. Aşa că, deşi mă grăbeam să vin cât mai repede aici, mi-am zorit şi mai mult paşii, după ce l-am trimis să-l găsească pe Passepoil în compania căruia s-a întors probabil la Petit-Châtelet, aşa cum l-am rugat. Nu ţineam deloc ca ei să afle acum cele ce am să vă dezvălui. Şi, cu asta, ajung la ceea ce vă interesează.

Cu menajamente cât mai mari cu putinţă, domnul Hélouin le aduse la cunoştinţă ducelui şi ducesei ce li se întâmplase, de două zile, Blanchei şi Louisei.

Dar cu toată moderaţia cu care relată evenimentele, Philippe şi Olympe rămaseră atât de încremeniţi, încă de la primele lui cuvinte, încât se întrebau dacă nu erau prada unui groaznic coşmar, împrejurare care îi permise baronului să-şi ducă până la sfârşit istorisirea.

— Pe sângele lui Isus! răcni în cele din urmă Philippe, când îşi recăpătase glasul. Fiica mea, Blanche a mea, la Parc-aux-Cerfs!… Ah! dracu’ să mă ia! Regele, cât este el de rege, îmi va plăti scump acest cumplit ultragiu!

Şi ridicând glasul, de mai să spargă geamurile, strigă:

— Un cal!… să mi se înşeueze repede un cal… alerg la Versailles!…

În timpul acesta, Olympe, care se prăbuşise fără vlagă pe un scaun, lăsa să-i scape gemete stinse şi părea gata să-şi piardă cunoştinţa. Sărmana mamă, rănită în ce avea mai scump pe lume, îşi simţea inima sfâşiată de durere.

Deodată, venind în faţa baronului, ducele, cu ochii plini de fulgere, îl apostrofă:

— Şi dumneata spui că acesta este un lucru de mică importanţă? Dacă n-aş ţine seama de deosebitele servicii pe care mi le-ai făcut, ţi-aş cere pe loc, domnule de Posen, satisfacţie pentru ceea ce consider că este o ironie criminală.

— Dragul meu Philippe, te conjur, nu-ţi pierde firea în

halul acesta, replică domnul Hélouin. Mai întâi, nu chiar în aceşti termeni m-am exprimat faţă de Cocardasse şi de Passepoil. Vorbisem despre consecinţele neînsemnate ce ar decurge din evenimentele despre care e vorba, şi nu de gravitatea pe care o comportă ele în sine.

— Cum?! Consideri că aici ar exista nişte consecinţe neînsemnate? Fiica mea dezonorată, cumplit pângărită, nemaiavând în faţă decât o viaţă nenorocită, lipsită, de acum înainte, de orice bucurie şi fericire! Noi înşine obligaţi, pentru a nu fi nevoiţi să suportăm ruşinea înjosirii ei, să fugim, să dispărem… Nu fără a fi spălat insulta în sângele vinovatului!

— Stai, prietene, tocmai în asta constă greşeala dumitale. Nu te repezi să-ţi închipui tot ce e mai rău… Nu, fiica voastră nu este dezonorată. Este şi astăzi la fel de pură ca atunci când se afla la mănăstirea călugăriţelor augustine. Am dovezi certe că Ludovic al XV-lea a fost obligat s-o respecte.

— Spui adevărul, domnule de Posen? strigă ducele.

— Aminteşte-ţi că nu afirm niciodată nimic de care să nu fiu absolut sigur. Prin demnitatea purtării sale, i-a impus regelui. Vezi bine, aşadar, că răul este mult mai mic decât credeai la prima vedere. Poate fi chiar reparat curând, în întregime, printr-un simplu demers al dumitale pe lângă monarh care, de altminteri, ignoră originea nobilă a domnişoarei Blanche – uitasem să-ţi spun acest lucru – şi care, de îndată ce-o va afla, se va grăbi, desigur, să vă înapoieze copila.

— Atât ar mai lipsi, să întârzie măcar cu o secundă! ameninţă Philippe.

După o scurtă pauză, adăugă:

— Nu-i va rămâne totuşi satisfacţia de a fi întipărit pe fruntea fiicei mele stigmatul de neşters al infamiei, prin simplul fapt că a locuit în locul acela oribil?

— Din nou greşeşti, Philippe! Cine va şti asta?

— Cine? Toată lumea, la naiba!

— Nu, dimpotrivă, nimeni, cu excepţia totuşi a dumneavoastră, a stareţei de la Picpus şi a mea. Invitaţii

doamnei de Coislin, în faţa cărora a apărut doar o clipă cu faţa descoperită, nu o cunosc şi, în viitor, nu vor avea niciodată prilejul să o vadă. În plus, nu ştiau pentru ce se afla alături de doamna de Pompadour şi nici de unde venea cu aceasta. Cât despre favorită – cea mai vinovată în toată afacerea – am motive să cred că va păstra o tăcere totală asupra acestor triste întâmplări.

— Slavă Domnului! Ar costa-o prea mult dacă ar sufla fie şi un cuvinţel!

Domnul de Posen continuă:

— Nu vorbesc, bineînţeles, de acel Alcide Rigobert şi de acea Thérèse Vignon, care cunosc şi ei secretul. Pe aceştia, iau asupra mea să-i fac să tacă într-un mod radical. Aşadar, încă o dată, recunoaşteţi, împreună cu mine că, din punct de vedere al consecinţelor, treaba se reduce la nişte proporţii neînsemnate?

Philippe fu nevoit să-i dea dreptate. Onoarea copilei sale era nevătămată, iar reputaţia îi va rămâne neatinsă.

Se hotărî să plece imediat la Versailles. În vreme ce-şi termina pregătirile, baronul părea cufundat în gânduri.

— Dragul meu Philippe, îi spuse deodată, înainte de a pleca, îngăduie-mi să-ţi aduc la cunoştinţă că demersul tău nu trebuie să aibă ca unic obiectiv punerea în libertate a domnişoarei Blanche.

— Aşa este, replică ducele, trebuie s-o solicit şi pe cea a sărmanei Louise. Egoismul părintesc mă făcea să uit. Fii liniştit, vor ieşi împreună din Parc-aux-Cerfs.

— Asta nu-i totul. Va trebui să ceri şi eliberarea altor două persoane.

— Poftim? Nu înţeleg. Despre ce persoane vrei să vorbeşti?

— Despre fiul dumitale şi despre domnul de Dizons.

— Despre fiul meu? exclamă deodată Olympe care, eliberată de o spaimă, recădea într-alta. Ce i s-a întâmplat, Dumnezeule!? Este în pericol? Fie-ţi milă, spune-ne repede, domnule…

— Explică-te, baroane, insistă ducele. Unde se află Henri şi Romuald? Înţelesesem că marchizul şi-a petrecut

noaptea la un bal mascat dat de o doamnă de la Curte, care locuieşte în împrejurimile Versailles-ului.

Domnul de Posen îşi trase un fotoliu, luă loc cu o plăcere evidentă şi şopti, privindu-şi gazdele care – în îngrijorarea ce-i cuprinsese – neglijaseră, până atunci, să-i ofere un scaun.

— Îmi daţi voie, nu-i aşa? Aceasta ar fi prima odihnă pe care mi-o permit de aproape douăzeci şi patru de ore, căci m-aţi luat repede la întrebări, fără să-mi daţi răgaz nici cât să respir.

Baronul îi povesti ducelui întâmplările pe care le cunoaştem, lupta ce se desfăşurase între cei doi tineri, rege şi d’Ayen, arestarea lui Henri şi a lui Romuald de către soldaţii din gardă, pe strada Saint-Médéric, apoi porunca dată de monarh, de a fi conduşi la Bastilia.

În tot cursul acestei povestiri, Philippe se plimbă nervos, interlocutorul putându-i urmări expresiile ce i se reflectau pe chip.

— Ah! ce băieţi buni! exclamă, când baronul făcu o pauză să-şi recapete suflul. Cât de vitejeşte s-au purtat! Şi noi, care îl acuzam pe Henri că ne uitase, pentru a-şi vedea doar de plăceri.

— O! da, îmi recunosc fiul! adăugă Olympe, cu mândrie. Sângele familiei Lagardère nu se dezminte!

— Şi spui c-au fost întemniţaţi la Bastilia?

— Adică aşa urmau să fie, dar n-au putut fi primiţi acolo, din lipsă de locuri.

— Şi atunci, unde sunt? La Vincennes, poate?

— Nici la Vincennes, deoarece şi donjonul este plin… Singurul loc unde mai erau locuri disponibile era la Grand-Châtelet, aşa că acolo au fost închişi.

— La Grand-Châtelet?… Cu asasinii şi cu hoţii! Sfinte Doamne! nu este cu putinţă!

— O! nu vin în contact cu aceia. Văd că nu cunoşti, dragă Philippe, actuala organizare a închisorii. Conţine, ce-i drept, mulţi răufăcători, dar este şi reşedinţa unor oameni de rang nobil, care sunt trimişi acolo atunci când la Bastilia şi la Vincennes este prea mare aglomeraţie, ceea ce, după câte

se pare, se întâmplă uneori.

— Eşti sigur că Henri şi Romuald se află la Châtelet?

— Foarte sigur, răspunse domnul de Posen. Pentru a obţine această informaţie am fost nevoit să-mi întârzii venirea la dumneavoastră, trimiţându-vi-i, între timp, pe Cocardasse şi Passepoil.

— E-n ordine. Mă voi ocupa eu să-i scot de-acolo.

— În ceea ce-l priveşte pe marchiz, este aproape sigur că nu se va ivi nicio dificultate şi nu va trebui să spuneţi decât un sigur cuvânt pentru a fi eliberat. Mai întâi, nu l-a atacat decât pe ducele d'Ayen, ceea ce permite ca lupta sa cu acesta să fie considerată drept un simplu duel. În al doilea rând, el se bătea spre a o elibera pe sora sa şi, în consecinţă, agresiunea lui era cât se poate de legitimă. Dar cazul vicontelui este cu totul altul. El l-a atacat pe rege în persoană, ceea ce înseamnă o crimă de lezmajestate. În plus, nefiind rudă de nici un grad cu domnişoara Moutier, agresiunea sa nu poate fi nici pe departe justificată ca aceea a fiului dumneavoastră. S-ar putea să se invoce aceste două motive pentru a vi se refuza punerea lui în libertate.

— Drace! zise ducele, devenind perplex, observaţia dumitale mi se pare corectă. Nu mă gândisem deloc la o astfel de eventualitate.

Apoi, după câteva clipe de gândire, adăugă:

— Atâta rău! Nu contează! Când voi pleda cauza lui Henri, o voi pleda şi pe a sa, şi cu atâta căldură, încât nu se poate ca Ludovic al XV-lea să nu sfârşească prin a-mi acorda şi iertarea lui.

— Hm! tare mi-e teamă să nu te-nşeli, dragă Philippe. Ştii bine că Majestatea Sa nu cedează cu nimic în tot ceea ce se referă la sacrosancta sa persoană, şi este puţin probabil ca, prin simpla dumitale elocvenţă, să reuşeşti să-l înduplec cu privire la soarta domnului de Dizons.

— Cu toate acestea, este singurul mijloc de care dispun, doar dacă nu-mi procuri un altul.

— Este tocmai ceea ce voi face, replică baronului cred că, folosindu-l, încercarea dumitale va avea mai mult succes.

În timp ce vorbea, domnul de Posen scosese din buzunar un portofel, alesese dintr-unui din compartimentele lui o hârtie împăturită în patra şi acum i-o prezentă ducelui.

— Ce-i asta? întrebă Philippe.

— Asta... este o scrisoare din partea mamei vicontelui, scrisă de ea tatălui acestuia, cu câteva ceasuri înainte de a muri...

— A! vasăzică, nu se afla lângă ea în acea clipă dureroasă?

— Cine,el? exclamă baronul, cu un zâmbet ironic... Era mult prea ocupat în altă parte, pentru a putea fi acolo. Dar, citeşte. Aceste rânduri îţi vor spune, desigur, mai multe decât aş fi eu în stare s-o fac.

Ducele despături hârtia şi citi cu glas tare cele ce urmează:

«Ludovic,

„Eu voi muri... voi muri, părăsită de tine, care nu mă mai iubeşti, fără ca măcar să ştiu de ce nu-mi mai arăţi afecţiune; părăsită de familia mea, care m-a renegat din ziua în care m-am dăruit ţie şi pentru care am încetat, de multă vreme, să mai exist.

Pierderea dragostei tale, Sirele meu, adăugată celei a iubirii părinţilor mei, m-ar face, aşadar, să privesc moartea ca pe o eliberare, dacă, plecând, n-aş fi frământată de o cumplită grijă.

Mă gândesc, într-adevăr, la soarta viitoare a micii fiinţe pe care o voi lăsa singură pe lume şi care, peste câţiva ani, va avea de înfruntat toate greutăţile vieţii, fără nicio apărare, fără nimeni care s-o îndrume şi s-o ajute să treacă peste obstacolele pe care, în mod inevitabil, le va întâmpina. Căci ştiu că nu trebuie să se bizuie pe nimic din partea ta. M-ai lăsat să înţeleg acest lucru cât se poate de limpede, cu prilejul ultimei noastre întrevederi, de la care, vai! a trecut deja atât de multă vreme!

Sunt de acord că banii pot rezolva multe probleme, să îndepărteze multe dificultăţi. Cu toate acestea nu pot

înlocui grija unui tată, mereu gata sa te reţină pe panta alunecoasă a răului, să te lumineze cu privire la faptele condamnabile spre care poţi fi atras atât de uşor.

Or, cine ştie dacă, într-o zi, Romuald, lipsit de sprijinul şi sfaturile unei minţi cu experienţă, nu va ajunge să comită una dintre acele greşeli grave faţă de care oamenii sunt atât de severi şi pe care le pedepsesc cu toată asprimea judecăţii lor?

Deşi aceasta nu este decât o simplă ipoteză, vei admite, din nefericire, că aşa ceva se poate întâmpla.

Ei bine! Ludovic, iată rugămintea mea: te implor să-mi promiţi că dacă, vreodată, copilul meu – nu îndrăznesc să spun „copilul nostru" – ar ajunge, în urma unor împrejurări oarecare, să se afle în faţa legilor omeneşti şi într-o situaţie îndeajuns de disperată încât să nu mai aibă nimic de aşteptat decât din partea atotputernicei tale autorităţi, să-i întinzi, într-o astfel de situaţie, o mână clementă, ajutându-l cu generozitate să iasă din ea.

Fă-mi această promisiune, Ludovic, şi, la rândul meu, îţi făgăduiesc să nu-l las niciodată pe Romuald să afle secretul naşterii sale.

În acest scop, voi lua masurile necesare împreună cu persoana ce mă asistă în ultimele clipe şi pe a cărei discreţie mă pot bizui cu toată încrederea.

Răspunde-mi repede, Sirele meu, căci simt că-mi pierd puterile clipă de clipă... şi nu aş vrea să plec înainte de a şti că ai acceptat să-mi îndeplineşti dorinţa.

Aceasta va fi suprema mea consolare.

Adio! Ludovic, adio!

Adele de RICHEMONT"

După ce ducele termină de citit, Olympe şi el, stupefiaţi, îl priviră pe domnul de Posen.

— Dar atunci, domnul de Dizons?...

— Este fiul Majestăţii Sale!

— O! bietul băiat! exclamă Olympe, cu glasul plin de

compătimire. Aşadar, baroane, ai fost amestecat în această întâmplare ciudată?

— Chiar mult, de vreme ce domnişoara de Richemont locuia în casa de pe strada Ferronnerie, unde regele îi făcea nespusa onoare de a veni s-o dezonoreze! Eu sunt cel care mă aflam lângă ea în clipa morţii sale şi cu mine luase măsurile necesare pentru ca Romuald să ignore pentru totdeauna numele celui căruia îi datorează viaţa.

— Aş paria că nefericita era foarte tânără?

— Nu împlinise nici douăzeci de ani, doamnă. Bănuiesc că ghiciţi ce se întâmplase? Este povestea obişnuită a tuturor amorurilor lui Ludovic al XV-lea, domnişoara de Richemont fiind una din primele sale victime în vreme ce Camille este una dintre ultimele.

— Şi regele a dat un răspuns favorabil acestei scrisori? se interesă Olympe.

— Da, a fost îndeajuns de mărinimos să se îndure. Uitaţi-vă ce a scris pe dosul paginii pe care o ţineţi în mână.

Ducele întoarse hârtia şi citi şi următoarele cuvinte, scrise de mâna monarhului:

«Se va face aşa cum mi se cere în această scrisoare.

LUDOVIC»

— Asta-i tot? întrebă, la rândul său, Philippe.

— Tot. Şi a trebuit să insist mult pentru a obţine puţinul acesta, căci eu sunt cel care m-am dus la rege. Aşa am reuşit să aduc o cât de mică linişte domnişoarei de Richemont, înainte de a-i închide ochii, ceea ce s-a şi întâmplat în aceeaşi seară.

— Şi cine şi-a luat în seamă copilul?

— Eu. Ştii, dragul meu Philippe, că, spre a-mi răscumpăra greşeala de care mă făcusem vinovat dându-i ajutorul meu acelei Bathilde de Wendel, pentru a te răpi doamnei contese, mama dumitale, încercam să fac o faptă bună ori de câte ori se oferea prilejul. Or, cred că nu puteam să mă descarc mai bine de povara ce-mi apăsa conştiinţa, decât nelăsând să-mi scape acea ocazie. L-am luat, deci, pe

micuţul în vârstă de abia cinci luni, m-am îngrijit să fie hrănit şi, când a împlinit patru ani, văzându-mă obligat să părăsesc Parisul spre a îndeplini, în străinătate, o misiune ce intra în atribuţiile mele – aşa cum v-am spus la vremea respectivă, când mi-am luat rămas bun de la dumneavoastră şi cum, desigur, vă reamintiţi – l-am încredinţat unui prieten al meu, un gentilom în vârstă, ce trăia singur şi al cărui nume era domnul de Gabrian. Acesta urma să-l crească şi să-i dea o educaţie aleasă, pe durata absenţei mele, a cărei lungime nu o puteam prevedea. Cu toate acestea, înainte de a pleca, am avut buna idee de a mă duce, cu de la mine putere, să-i fac o vizită lui Ludovic al XV-lea. Îmi reamintisem că-i promisese domnişoarei de Richemont să asigure, din punct de vedere bănesc, soarta fiului său, şi voiam să aflu dacă mă puteam bizui pe el în privinţa asta. Trebuie să mărturisesc că l-am găsit în dispoziţii excelente. Mi-a părut chiar foarte emoţionant când i-am vorbit de fosta lui victimă şi, în mai multe rânduri, a şoptit, cu lacrimi în glas: „Sărmana Adèle!… sărmana Adèle!…”

— O milă cam tardivă, remarcă Olympe, cu ironie.

— Aşa am gândit şi eu, când l-am auzit. De altminteri, îmi explicam compătimirea lui postumă prin faptul că trecuseră deja patru ani de când doamna de Pompadour îl ţinea sub jugul său, şi că, drept urmare, atracţia lui faţă de ea pierzând, desigur, mult din prima sa ardoare, inima regelui, redevenită oarecum liberă, îşi reamintea probabil, cu un regret plin de înduioşare, acea dragoste atât de pură de care îşi bătuse joc. „Vom depune imediat pe numele lui două sute de mii de livre la un notar”, mi-a spus, „şi acesta îi va plăti o rentă cu dobânda ei de cinci la sută”… „Această rentă va fi viageră?” l-am întrebat. „Căci dacă ar fi astfel şi dacă, într-o zi, s-ar căsători, ar avea familie, iar apoi ar muri, n-ar lăsa nimic în urma lui…” „Nu, nu,” mi-a răspuns Ludovic, „renta va reveni urmaşilor săi, cu condiţia, bineînţeles, ca aceştia să fie direcţi şi nu colaterali…” … „Desigur”, am încuviinţat. Atunci, mi l-a indicat pe notarul care urma să primească fondurile, mi-a dat o notă scrisă de

mâna lui pentru a mă acredita pe lângă acesta, apoi mi-a făcut semn să plec.

— Şi nu şi-a manifestat dorinţa de a-şi îmbrăţişa copilul? întrebă ducesa.

— Nu. Doar că, după ce se interesase de sănătatea lui, a părut foarte bucuros când i-am spus că este bună şi mi-a mulţumit călduros că avusesem grijă de el, adăugind că nu se îndoia că voi face din el un om cinstit. La care am fost cât pe-aci să-i replic că speram din toată inima să văd că va avea obiceiuri mai puţin desfrânate decât cele ale tatălui său. Situaţia materială a lui Romuald fiind rezolvată, m-am înţeles cu domnul de Gabrian să aibă grijă ca băiatul să nu-şi cunoască niciodată originea. Aşa cum am convenit, prietenul meu urma să-l încunoştinţeze, mai târziu, că este orfan şi să-i explice că era tutorele lui. Apoi, la întrebările pe care, cu siguranţă, avea să i le pună în legătură cu tatăl şi cu mama sa, trebuia să-i răspundă că aceştia erau de naţionalitate engleză şi că, în urma unei epidemii, muriseră în India, unde făceau o călătorie. Acolo îi cunoscuse şi se împrietenise cu ei, astfel încât, în lipsa unei rude apropiate, lui i-l încredinţaseră ca pupil.

— Ei, na! Pentru ce trebuia să faci din ei un fiu al Albionului? se miră Philippe.

— Am ajuns la hotărârea aceasta din următoarele considerente: deoarece copilul nu avea nume de familie – căci nu ar fi fost bine să-l lăsăm să-l poarte pe cel al mamei sale – decisesem să-i dăm noi unul şi chiar să-i adăugăm un titlu de nobleţe, astfel încât să se prezinte bine în lume. Dar îndeplinirea formalităţilor necesare în Franţa pentru a obţine atât numele cât şi titlul durau mult, iar ducerea lor la bun sfârşit cerea un timp interminabil, aşa că ne-am gândit că era preferabil să ne adresăm Angliei, unde un astfel de caz se rezolvă mult mai expeditiv, mai ales că domnul de Gabrian avea, la Londra, relaţii în birourile Cancelariei. Am întreprins, deci, imediat negocierile necesare şi afacerea a fost tratată atât de repede, încât, nu mult timp după aceea, aveam în mână documente autentice, stabilind că protejatul nostru se va numi, de atunci înainte, vicontele de

Dizons. Nume şi titlu sub care, într-adevăr, a fost cunoscut începând din acea zi. Iată, dragul meu Philippe, pentru ce Romuald este un aşa-zis supus britanic şi iată şi întreaga lui poveste, pe care nu-mi închipuiam că ţi-o voi spune vreodată, neputând să prevăd cele ce s-au întâmplat, şi anume că se va împrieteni cu fiul dumitale, că va deveni logodnicul fiicei Marinei şi, în fine, că vei ajunge să fii nevoit să ceri regelui iertarea lui.

— Îţi mulţumesc, prietene. Îmi pare bine că am aflat toate aceste lucruri.

— În încheiere, aş adăuga că domnul de Gabrian este acea persoană în vârstă care s-a prezentat aici spre a cere mâna Louisei.

— Da, este adevărat, acum îmi amintesc că tutorele vicontelui se anunţase sub acest nume. Regret că nu ştiam atunci ceea ce ştiu astăzi. L-aş fi felicitat călduros pentru faptul că a făcut din pupilul său un gentilom atât de perfect.

— Este ceea ce am fost şi eu bucuros să constat. Acum, dragă Philippe, adăugă domnul de Posen ridicându-se, nu vreau să te reţin mai mult. Aleargă imediat să ceri eliberarea celor patru, eliberare pe care regele nu ţi-ar putea-o refuza nici în privinţa lui Romuald, de vreme ce eşti înarmat cu ceva ce poate deschide, în faţa lui, toate uşile şi zăvoarele, oricât de groase ar fi unele şi oricât de formidabile ar fi celelalte.

— Dau fuga, replică ducele, începând imediat să se pregătească de plecare spre Versailles. Dragă Olympe, sper că mai înainte de a se însera, vom avea fericirea de-a ne îmbrăţişa copiii.

— Să te-audă Dumnezeu, Philippe, răspunse ducesa. Am atâta nevoie de mângâierile lor!

Ducele ieşi împreună cu domnul de Posen.

În vreme ce cel dintâi sărea în şa şi părăsea în grabă palatul, cel de-al doilea, cu un mers deloc obosit, în ciuda neînsemnatei odihne pe care consimţise să şi-o acorde, se îndrepta către strada Ferronnerie, unde încă se afla locuinţa sa.

Un galop susţinut îl aduse pe Philippe la Versailles, de

unde era decis să nu se întoarcă decât însoţit de Blanche şi de Louise şi în posesia ordinului de eliberare a celor doi tineri.

Ajuns la Trianon – reşedinţa obişnuită a lui Ludovic al XV-lea – merse de-a dreptul la apartamentele ocupate de acesta. Acolo fu primit de un gentilom din garda camerei regale, care se nimerea să fie un prieten al său şi se numea domnul de Varades.

— Ce naiba cauţi aici, la ora aceasta, domnule de Nevers, şi unde-ai fost până acum, că nu te-am văzut atâta vreme? îl întrebă gentilomul.

— Dragul meu de Varades, răspunse Philippe, tocmai m-am întors din Lorraine şi doresc să-l văd chiar acum pe rege. Am să-i comunic ceva foarte important, ce nu suferă nicio întârziere. Binevoieşte, aşadar, să mă anunţi Majestăţii Sale.

— Dragă duce, dacă n-ar depinde decât de mine, crede-mă că mi-ar face o adevărată plăcere să mă duc să-i fac cunoscută regelui audienţa pe care i-o soliciţi… Din păcate, îmi este imposibil.

— Cum imposibil! Şi de ce?

— Motivul este foarte simplu: Majestatea Sa nu se află aici.

— Datorită cărei împrejurări?

— Mă întreb şi eu.

— Ciudată idee, să plece la o oră atât de matinală!

— Să plece? O! nu, căci nici nu s-a întors aici azi-noapte.

— Dumnezeule! strigă Philippe, cuprins de o teamă subită, în vreme ce, fără voia lui, sângele îi înroşea obrazul. Să fie oare la Parc-aux-Cerfs?

Se gândea la Blanche şi la Louise – mai ales la Blanche – care, dacă aşa stăteau lucrurile, îl avuseseră prin apropiere.

— Sst! sst! Aceasta-i o denumire pe care nu-i bine s-o pronunţi! exclamă domnul de Varades, mirat de exclamaţia ducelui şi neînţelegând deloc interesul pe care părea să-l manifeste faţă de problema dacă Majestatea Sa petrecuse, sau nu, noaptea în strada Saint-Médéric. Şi, în plus, nu te-aş putea informa în privinţa aceasta, fiindcă ignor cu

desăvârşire dacă măcar s-a dus ieri acolo.

Ducele nu îndrăzni să-i spună că el însuşi era sigur de asta.

În momentul acela apăru un muşchetar care, adresându-i-se domnului de Varades, îl anunţă că era eliberat din slujba sa la Trianon, regele aflându-se la castel, unde urma să rămână o vreme.

— Perfect! exclamă domnul de Varades, râzând. Iată că mi se încheie săptămâna de gardă, iar dumneata, dragul meu duce, ai căpătat informaţia dorită. Locotenente, fără să ştii, ne-ai făcut amândurora un mare serviciu.

— Într-adevăr, domnul nu putea sosi la un moment mai potrivit, confirmă Philippe, căci aş fi fost foarte necăjit dacă n-aş fi putut s-o văd în dimineaţa aceasta pe Majestatea Sa. La revedere, deci, dragul meu de Varades. Mă şi reped într-acolo.

Şi plecă grăbit, nerăbdător să-i vorbească lui Ludovic al XV-lea.

La castel nu se intra tot atât de uşor ca la Trianon. Înainte de a ajunge la apartamentele regelui, ducele fu nevoit să străbată o mulţime de încăperi care se succedau într-un şir neîntrerupt, în fiecare din ele aflându-se fie uşieri, fie ofiţeri din garda regală, cărora trebuia să li se prezinte.

Sfârşi totuşi prin a ajunge la apartamentele regale.

Acolo avu o nouă dezamăgire: anticamera era goală, lucru cu totul neobişnuit la ora sculării regelui, şi i se spuse că acesta tocmai îşi anunţase intrarea la regină, abia cu un sfert de oră în urmă.

— Ei, poftim! îşi spuse Philippe, încă o întârziere. Dar, pe Dumnezeul meu! chiar de s-ar afla la capătul lumii, trebuie să-l caut oriunde ar fi!

Partea castelului ocupată de Maria Leczinska era alăturată celei locuite de regescul său soţ… atunci când, din întâmplare, locuia acolo, ceea ce, de câţiva ani, se întâmpla foarte rar. Dar deoarece uşile de comunicaţie erau rezervate în mod exclusiv celor doi soţi sau intimilor lor, Philippe trebui să facă un mare ocol pentru a ajunge în

anticamera prin care pătrundea în apartamentul reginei.

Un uşier, santinelă vigilentă, stătea în prag.

Îi spuse să meargă să-l întrebe pe rege, din partea sa, dacă binevoia să-i acorde o întrevedere de câteva clipe, dar nu în prezenţa suveranei.

Făcând o plecăciune adâncă, uşierul se prevală de consemnul său, răspunzându-i, ca şi domnul de Varades, că demersul nu-i era cu putinţă. Majestatea Sa dăduse ordin strict să nu fie deranjat sub niciun motiv, chiar dacă miniştrii săi ar fi venit să-i supună atenţiei cele mai grave probleme.

— A! şi la ce durată se referă acest ordin? întrebă Philippe, cuprins de îngrijorare.

— La o durată de opt zile, domnule duce.

— Opt zile! exclamă Philippe, zdrobit.

O lovitură de măciucă nu l-ar fi năucit mai mult decât cele două cuvinte auzite căci, din păcate, înţelegea prea bine ce puteau însemna.

O fracţiune de o clipă se gândi s-o anunţe pe regină, dar în acest caz ar fi trebuit, în mod obligatoriu, să-i împărtăşească secretul, şi îi repugna ideea de a-i aduce la cunoştinţă că fiica lui fusese dusă acolo unde se afla.

Deodată, avu o inspiraţie: să se ducă la doamna de Pompadour – care, după Ludovic al XV-lea, era persoana cu cea mai mare putere asupra aşezământului din strada Saint-Médéric – şi să-i ceară să le redea imediat libertatea celor două fete, chiar dacă, pentru aceasta, ar fi fost nevoit să recurgă la cele mai grave ameninţări.

— Pe Sfântul Dumnezeu! îşi spuse, deoarece doamna Cotillon a II-a este cea care le-a dus acolo, tot ea le va scoate, şi vom vedea dacă îndrăzneşte să refuze. Iar în ceea ce-i priveşte pe Henri şi pe Romuald, mă voi duce la domnul de Sartine, locotenentul general de poliţie, şi voi încerca să obţin din partea lui garanţia că nicio procedură nu va fi îndeplinită împotriva lor.

Odată luată această decizie, se întoarse repede la Trianon, spre a-i smulge favoritei ordinul de ieşire pe care-l dorea.

Dar abia intrase în apartamentele sale, forţând consemnul printr-un brânci, că se pomeni în prezenţa a doi bărbaţi îmbrăcaţi în negru care, amândoi cu mânecile suflecate, discutau cu o asemenea însufleţire, încât păreau gata să se devoreze unul pe celălalt.

Primul dintre cei doi, mic, gras, cu o faţă buhăită şi congestionată, putea să aibă între şaizeci şi cinci şi şaizeci şi opt de ani; celălalt, înalt, slăbănog, cu un chip osos, de o paloare ca de icter, părea cu câţiva ani mai puţin în vârstă.

Philippe se opri mirat la câţiva paşi de ei. Îi recunoscuse de la prima privire.

Cel mic, cu faţa stacojie şi sangvină, era doctorul Cesar Cabalus, inovatorul îndârjit al metodei de tratament bazate pe sudoare.

Cel lung şi slab, cu chip colţuros, era confratele său, Ange Raphaëli.

„Ce dracu' caută aici imbecilii aceştia doi?" se întrebă, neînţelegând nimic din prezenţa lor la favorită.

— Pe toţi sfinţii! le strigă ducele, apucându-i pe fiecare de câte un braţ şi scuturându-i zdravăn. Pentru cine vă aflaţi la Trianon?

— Ei! la naiba! Pentru doamna de Pompadour, desigur! răspunseră aproape la unison.

— Cum, marchiza este bolnavă?

— Mai mult decât bolnavă, domnule duce: e grav atinsă de *synochus imputris,* sau, pentru a folosi un limbaj profan, de „febră putridă", replică doctorul Cabalus.

— Nu-l credeţi. Este vorba de o flegmazie cereb… încercă să-l contrazică Raphaëli.

— Să vă ia dracu' cu păsăreasca voastră! îl întrerupse Philippe, enervat. Nu-mi pasă ce are! Nu înţeleg decât un singur lucru: că este bolnavă… şi încă grav, după cele ce-mi spuneţi.

Era furios că acest eveniment neprevăzut îl împiedica să obţină ceea ce dorea. Îi rămânea totuşi o speranţă: aceea ca cei doi imbecili de la care căpătase ştirea să se înşele, luând drept boală gravă o simplă indispoziţie.

Era pe punctul de a-i chestiona în continuare pentru a şti

care era de fapt situaţia, când un alt personaj îşi făcu intrarea.

Nou-venitul nu era altul decât François Quesnay[12], de douăzeci de ani medic al regelui şi care se bucura de o mare autoritate printre savanţi.

La vederea sa, speranţa lui Philippe se nărui. Ştia că acela nu era deranjat pentru nişte prostii şi, drept urmare, trase concluzia că boala favoritei era cu adevărat gravă.

Quesnay străbătu rapid încăperea, adresă un salut ducelui, cu care întreţinea relaţii, fără a le da atenţie celor doi doctori empirici, pe care-i recunoscu dintr-o ochire, şi intră la doamna de Pompadour.

Philippe se hotărî să-i aştepte ieşirea, spre a-i cere informaţii precise şi a afla dacă mai avea vreo şansă să obţină o întrevedere cu marchiza – lucru de care, acum, se îndoia foarte mult.

Între timp, César şi Ange, neavând altceva mai bun de făcut, începură să se certe şi mai rău în legătură cu synochus-ul şi flegmazia.

După o perioadă de o oră, doctorul Quesnay reapăru. Avea o expresie îngrijorată şi puţin încurajatoare. Philippe îl abordă:

— Doctore, i se adresă, aş dori să am o scurtă convorbire cu doamna de Pompadour. Este atât de bolnavă încât să nu mă poată primi, fie doar şi o clipă?

— Foarte bolnavă, dragul meu duce, răspunse Quesnay, şi nu-ţi voi ascunde că sunt extrem de neliniştit în privinţa ei.

— Chiar aşa!? În acest caz, îmi este absolut imposibil s-o văd?

— O! absolut. De altminteri, n-ar înţelege ceea ce i-aţi spune, deoarece este pradă unui puternic delir, care, mă tem, se va accentua. N-am putut să-i pun întrebări nici măcar asupra cauzei răului său; acesta, sunt convins,

---

[12] *François Quesnay* (1694—1774): medic francez, chirurg al lui Ludovic al XV-lea şi unul dintre fondatorii economiei politice; şef al şcolii franceze a fiziocraţilor, reprezentând economia liberală bazată pe libera concurenţă şi pe liberul schimb. (n.t.)

trebuie să fie urmarea unui puternic şoc psihic.

— Ce nenorocire! exclamă Philippe, văzând că nu-i izbuteşte planul.

Quesnay, presupunând că exclamaţia se referea la starea favoritei, îl privi cu mirare. Nu ştia că-i purta un asemenea interes.

— Ei, asta este! Adio, doctore, spuse ducele. Dar aţi putea avea amabilitatea să mă anunţaţi de îndată ce starea marchizei va fi mai bună? Mi-aţi face un serviciu.

— Cu cea mai mare plăcere… dacă, totuşi, va exista o îmbunătăţire.

— Fireşte.

Philippe de Lagardère era disperat din cauza celor ce se întâmplau. În felul acesta, eliberarea fetelor, ca şi cea a prizonierilor de la Châtelet, ara amânată cu cel puţin o săptămână.

Este drept că, în ceea ce-i privea pe Henri şi pe Romuald, ideea lui de a i se adresa domnului de Sartine, pentru ca lucrurile să rămână într-un *statu-quo*[13] îl liniştea destul de mult în legătură cu soarta lor, deşi cunoştea cât de zelos era guvernatorul închisorii, contele d'Alby.

Dar referitor la Blanche şi Louise era foarte îngrijorat şi simţea că clocoteşte de mânie când se gândea că vor fi nevoite să mai stea încă opt zile în strada Saint-Médéric. Ah! Dacă n-ar fi fost scandalul care, în mod evident, ar fi rezultat, n-ar fi ezitat nicio secundă să recurgă la forţă pentru a le răpi de acolo. Numai că, acţionând în felul acesta, ar fi însemnat să aducă povestea la cunoştinţa tuturor. Şi cine ştie ce vorbe s-ar fi spus atunci pe socoteala fiicei sale şi a Louisei?

„Nu, nu, asta nu!”, îşi spunea. „Este totuşi mai bine să aştept.”

Stăpânit de aceste gânduri triste, pornise deci din nou către Paris, lăsându-se purtat de cal în pas mărunt căci nu se grăbea să-i anunţe Olympei rezultatul negativ al dublului său demers, când, în spatele său, auzi zgomotul făcut de o

---

[13] *Statu-quo* (lb. latină): cuvinte folosite ca o prescurtare a locuţiunii *in statu-quo antem* = în aceeaşi situaţie ca mai înainte. (n.t.)

trăsură în plină viteză.

Se întoarse şi zări o caleaşca fără blazon, condusă de un vizitiu a cărui livrea nu purta, nici ea, vreun semn distinctiv.

Jaluzelele pe trei sferturi coborâte îngăduiau să se arunce o privire înăuntru.

Vehiculul înainta cu rapiditate şi ajunse în dreptul lui. În momentul în care era pe punctul de a-l depăşi, în spaţiul lăsat liber de jaluzeaua de pe partea pe care se afla ducele apăru un braţ alb şi delicat, care se agita cu putere, părând că vrea să-i atragă atenţia. În aceeaşi clipă, auzi două ţipete, aproape simultane, scoase de nişte glasuri feminine.

„Oho!” gândi, în vreme ce firea lui cavalerească îl făcea să devină atent. „Iată ceva care seamănă foarte mult a răpire. Fără îndoială, o nouă şi mârşavă fantezie a vreunui mare senior. Dar, pe cinstea mea! Nu se va putea spune că am lăsat să se înfăptuiască această crimă – dacă este, într-adevăr vorba de o crimă – fără a fi făcut totul pentru a o împiedica.”

În vreme ce-şi spunea aceste cuvinte, trăsura o luase înainte şi se depărtase deja de el cu vreo cincizeci de stânjeni.

Frumoasa mânuţă albă ce ieşise peste portieră îşi înteţea mişcările şi părea că-l cheamă cu disperare.

Îşi înfipse pintenii în coapsele calului şi, în galop, ajunse din urmă trăsura.

— Opreşte! îi strigă vizitiului. Vreau să ştiu cine sunt persoanele din trăsură şi unde le duci?

Drept orice răspuns, omul dădu un bici zdravăn cailor, cu rezultatul de a-i face să capete o viteză nebună.

— Pe Sfânta Cruce! insistă Philippe, ai de gând să opreşti şi să-mi răspunzi, lichea, sau îţi voi trage o bătaie să mă ţii minte?

Valetul zâmbi cu insolenţă şi, fără să scoată o vorbă, îşi biciui mai tare animalele.

— Să mă ia dracu’! înjură ducele, jignit peste măsură că se vedea bătaia de joc a unui asemenea individ. Vei fi pedepsit, lepădătură!

Şi, profitând de o clipă în care şfichiul de piele ajungea la

îndemâna lui, îl apucă brusc, îl trase spre el şi, punând stăpânire pe bici, îi dădu câteva lovituri vizitiului, care începu imediat să scoată urlete de disperare; apoi, spre a scăpa de acea viguroasă şi meritată chelfăneală, omul sări jos de pe capră şi se rostogoli în praf.

Între timp, caii, pe coapsele cărora căzuseră câteva dintre lovituri, îşi acceleraseră şi mai mult galopul şi păreau că sunt pe punctul de a scăpa de sub control.

Philippe îşi dădu seama de primejdie. Galopă grăbit până în dreptul capetelor animalelor, puse mâna pe unul din hăţuri, aproape de zăbală, şi, ţinându-şi în loc propriul cal, trase înapoi cu toată puterea.

Puţin a lipsit ca acţiunea lui îndrăzneaţă să nu-l smulgă din şa, căci calul înfrânat în felul acesta încercă mai întâi să scape de strânsoare prin puternice smucituri ale grumazului. Dar mâna ducelui era de oţel şi ţinea hăţul ca într-o menghină!

Animalul, înţelegând probabil că toate eforturile îi erau zadarnice, nu mai încercă să lupte şi, în curând, se hotărî să se oprească, obligându-şi tovarăşul să devină la fel de ascultător.

Reuşind astfel să stăpânească animalele înnebunite ducele mână atelajul până la marginea drumului, îl legă zdravăn de un copac, apoi alergă la una din portierele trăsurii, vrând să-i ridice jaluzeaua.

Dar aceasta trebuie să fi fost prevăzută cu un resort, căci nu izbuti s-o salte.

Tocmai se gândea cum va putea să se prezinte persoanelor pe care le ascundea, când acelaşi braţ care mai ieşise apăru din nou, în vreme ce o voce spunea:

— Tată, tată dragă, sunt eu, Blanche, şi o am alături pe Louise. Deschide-ne… deschide-ne repede…

— Cum? strigă ducele, nebun de bucurie şi crezând că visează, tu eşti, Blanche… şi tu, Louise? Voi sunteţi în trăsură?

— Da, da, noi suntem…

Bucuria care-l cuprinse pe Philippe datorită acestei întâlniri neaşteptate, în clipa în care nu spera să-şi mai

vadă copila înainte de trecerea mai multor zile, fu atât de mare, încât, la început, rămase timp de câteva clipe sufocat şi lipsit de puteri.

Cu toate acestea, revenindu-şi repede, se pregăti să le ajute pe fete să coboare, fiind nerăbdător să le strângă la piept. Spre marea lui mirare, observă, abia atunci, că portierele nu aveau niciun mâner cu care să poată fi deschise şi că nu exista decât un orificiu mic şi rotund, semănând cu gaura unei chei.

— Aşadar, sunteţi încuiate cu cheia? le întrebă pe fete.

— Da, confirmară, iar cheia o are vizitiul.

Philippe îl căută pe acesta cu privirile. Îl descoperi în depărtare, îndeletnicindu-se să-şi fricţioneze alternativ braţele şi picioarele care este de presupus că avuseseră de suferit de pe urma contactului brusc cu pământul.

Îi făcu semn să se apropie. Dar licheaua, necunoscându-i intenţiile şi temându-se, fără îndoială, de o nouă bătaie, se feri să-i dea ascultare.

Văzând asta, Philippe, nevrând să se înjosească fugind după el, se hotărî să se lipsească de cheia lui şi, folosindu-şi spada, izbi cu putere portiera în dreptul micului orificiu, cu intenţia de a sparge broasca. În curând, sub loviturile sale repetate, se desprinse o plăcuţă de fier şi mecanismul acesteia apăru la vedere. Nu-i trebui mult timp pentru a-l sfărâma şi a forţa încuietoarea.

Portiera se deschise şi fetele săriră din trăsură, aruncându-se în braţele lui Philippe.

Timp de zece minute, de o parte şi de alta nu fu decât un schimb de mângâieri şi de cuvinte întretăiate de lacrimi de bucurie.

— O! tată, tată, dac-ai şti, spuse la un moment dat Blanche, ascunzându-şi fruntea roşie de ruşine la pieptul ducelui.

— Ştiu totul, draga mea, replică acesta. Întorcându-mă azi dimineaţă acasă, am aflat imediat despre răpirea voastră de la mănăstire, şi pentru a vă elibera mă dusesem la Versailles, de unde, nereuşind să-l văd pe rege şi nici pe… o altă persoană de care depindea libertatea voastră,

reveneam întristat, când întâmplarea v-a scos în calea mea.

— şi ne-a permis să te întrezărim prin jaluzele, adăugă Blanche.

— Da, ceea ce a fost un noroc, căci nu bănuiam deloc că aţi putea fi în ea. Dar să nu mai vorbim despre toate astea. Aţi avut, amândouă, un coşmar pe care trebuie să-l uitaţi cu totul. Aşa că purtaţi-vă ca şi cum v-aţi fi trezit dintr-un vis urât şi alungaţi din minţile voastre până şi cel mai mic amănunt în stare să vi-l reamintească.

După ce emoţia fiecăruia se mai potolise, Philippe se gândi să se întoarcă în capitală. Din păcate, ţinând seama de împrejurări, drumul era greu de făcut. Într-adevăr, nu le putea lua pe Blanche şi pe Louise în şa, la spatele lui. Cât despre a folosi trăsura din care le scosese, ar fi preferat mai curând să facă de zece ori drumul pe jos. Cu aspectul ei dubios, i se părea că păstrează ceva din ruşinea legată de Parc-aux-Cerfs.

— Dar, de fapt, unde vă ducea? le întrebă pe fete.

— Se pare că eram duse înapoi la călugăriţele augustine, răspunse Blanche.

— Ce dracu-nseamnă toate astea? se miră ducele. Realmente nu mai înţeleg nimic. Dar, la urma urmei, puţin îmi pasă. Important este că sunteţi cu mine. Acum, – adăugă – să vedem cum facem rost de o trăsură.

Deoarece nu le putea părăsi pe cele două copile spre a se duce în căutarea unui vehicul, se gândi să-i dea vizitiului sarcina acestei corvezi.

Aşadar, îi făcu imediat semn acestuia să se apropie, având inspiraţia ca, spre a-l linişti cu privire la intenţiile sale, să-i arate o pungă îndeajuns de rotunjoară. Efectul fu instantaneu. În faţa acestei demonstraţii pacifiste şi generoase, vizitiul nu mai şovăi şi se apropie.

— Iată – îi spuse ducele, când omul ajunse la o distanţă convenabilă – aurul acesta este al tău, dacă dai fuga chiar acum să-mi cauţi la Versailles o trăsură de închiriat. Va sluji totodată să te despăgubească pentru loviturile de bici primite, pe care ţi le-ai fi putut scuti dacă m-ai fi ascultat, adică dacă te-ai fi oprit fără să mă înfrunţi.

— Domnul meu, replică omul, pe un ton pocăit, aveam poruncă strictă să merg într-un suflet până la mănăstirea călugăriţelor de la Picpus şi să nu mă opresc nicăieri, pentru niciun motiv De aceea încercam să scap de dumneavoastră.

— Aşadar, e chiar adevărat că acolo le duceai?

— Vă jur domnule. Trebuia să le las acolo pe nobilele domnişoare, şi voi fi aspru pedepsit pentru că n-am executat ordinul, deşi n-a fost din vina mea.

— Nu, nu vei fi pedepsit, deoarece, dacă te duceai la Picpus, scopul era de a mi le încredinţa mie pe cele două fete. Aşa încât, oprindu-te, nu am făcut decât s-o iau înaintea dorinţelor persoanelor ce te trimiseseră.

Apoi, voind să taie scurt conversaţia:

— Hai, du-te să ne cauţi pe undeva o trăsură, îi porunci. Te vom aştepta aici… dar grăbeşte-te. Punga aceasta va deveni a ta când te vei întoarce.

— O, nu voi întârzia mult, domnule. Ne aflăm la doi paşi de Versailles şi chiar la intrare există un grajd.

Vizitiul se îndepărtă imediat, în goană, stimulat de recompensa promisă.

Un sfert de oră mai târziu, se întorcea cu un vehicul îndeajuns de mulţumitor, pe capra căruia stătea, alături de el, un alt vizitiu, căci el însuşi trebuia să se ocupe de trăsura lui şi nu se putea oferi să conducă.

Blanche şi Louise se instalară în noua trăsură şi, după ce Philippe îşi încălecase şi el calul, porniră cu toţii în mare viteză către Paris. Ducele galopa în dreptul uneia dintre portiere, spre a nu le pierde din vedere pe cele două copile, cu care schimba adesea zâmbete vesele.

După ceva mai mult de o oră, domnişoara de Nevers se afla în braţele mamei sale, aproape nebună de fericire, iar Louise în cele ale Marinei, care făcea eforturi supraomeneşti să-şi stăpânească emoţia şi să nu-i dezvăluie fetei ce legături existau în realitate între ele.

14

Că nu tulburăm acele duioase efuziuni şi ne întoarcem acum la seara din ajun, în momentul în care – la sfârşitul luptei pe care trebuie s-o susţină împreună cu d'Ayen, împotriva lui Henri şi Romuald – Ludovic al XV-lea intrase în micul pavilion din Parc-aux-Cerfs.

După ce dăduse ordinul ca cei doi tineri să fie duşi la Bastilia, îşi aminti că venise pe strada Saint-Médéric în scopul de a obţine explicaţii în legătură cu scena ce se petrecuse la doamna de Coislin.

Deoarece Camille era persoana cea mai în măsură să dea explicaţii, porunci să-i fie adusă.

Dar află că sărmana copilă tocmai se întinsese pe pat, într-o stare îngrijorătoare.

Spre a-şi răscumpăra cruzimea, monarhul ceru să fie condus la ea, cu intenţia de a o mângâia cu câteva cuvinte blânde. Dar fata era atât de abătută, trupeşte şi sufleteşte, încât rămase complet impasibilă la orice îi spuse. Părea că nici nu-şi dă seama că el era acolo.

Conştient de inutilitatea demersului său, Ludovic se înapoie în micul pavilion, unde rămăseseră doamna de Pompadour şi ducele d'Ayen. Era foarte întristat că o văzuse pe Camille în starea aceea. Dar, spre a-şi descărca într-o oarecare măsură conştiinţa şi ca să nu-şi asume întreaga răspundere pentru eventualele urmări, îşi spuse brusc că toate acestea nu s-ar fi întâmplat dacă fata ar fi fost supravegheată, astfel încât să nu poată evada.

— Să fie chemată doamna Bertrand! porunci de îndată ce se întorsese lângă favorită şi duce. Vrem să aflăm de la ea motivul acestei neglijenţe faţă de locatara sa.

Femeia se prezentă. Bătrâna ticăloasă nu se simţea în apele sale. Bănuia că nu pentru a o felicita o chemase regele.

Fiind întrebată de către acesta în legătură cu lipsa de supraveghere faţă de Camille, mai ales în urma ordinelor pe care i le dăduse chiar în acea dimineaţă, de a-i pândi

întruna orice faptă şi gest, nu prea ştiu ce să răspundă şi se încurcă în explicaţii confuze.

— Doamnă Bertrand, – îi reteză vorba Ludovic al XV-lea, a cărui proastă dispoziţie continuase să se accentueze, în timp ce-i ascultase trăncăneala inutilă – în tot ce am auzit, Ne este greu să găsim fie şi un singur motiv pentru a-ţi scuza neglijenţa. În consecinţă, Ne vom vedea siliţi să-ţi retragem conducerea acestui aşezământ.

— O! să nu faceţi una ca asta, domnule Kzinski! strigă bătrâna, înspăimântată de această hotărâre, căci postul îi convenea cât se poate de mult, în toate privinţele. Nu, nu mă veţi goni de aici, unde v-am făcut atâtea servicii apreciabile. Dacă o singură dată n-am fost vigilentă, nu voi greşi şi a doua oară, vă jur. La drept vorbind, pot fi iertată: toată ziua am avut-o pe cap pe acea domnişoară de Nevers şi…

Dar se întrerupse brusc şi-şi muşca buzele, căci numele de familie al Blanchei îi scăpase fără să vrea.

— Ce spui?! Strigă Ludovic al XV-lea, încruntându-se şi uitând-o imediat pe Camille. Ce nume ai pronunţat?

Doamna de Pompadour îi aruncă femeii o privire furioasă. Bătrâna făcuse o greşeală cu mult mai mare decât aceea de a fi lăsat-o să fugă pe prima pensionară.

— Te întrebăm despre cine vorbeşti, doamnă Bertrand, repetă regele, cu autoritate. Răspunde: cărei persoane îi dai numele de Nevers?

„Stareţa mănăstirii amorului” rămase mută, cu ochii aţintiţi în podea. Se simţea pierdută.

— Nu vrei să răspunzi? tună Ludovic. Atunci – adăugă, adresându-i-se favoritei – dumitale, doamnă, îţi vom pune întrebarea. Cine este acea domnişoară de Nevers la care s-a făcut aluzie?

Cotillon a II-a luă o atitudine asemănătoare cu cea a doamnei Bertrand.

În faţa muţeniei celor două femei, regele continuă, adresându-i-se tot favoritei:

— Nu Ne închipuim că este vorba de fiica ducelui de Lagardère-Nevers, nu-i aşa, doamnă?

Temându-se că o tăcere mai lungă din partea ei ar putea să-l enerveze şi mai tare pe amantul său, favorita se decise să înfrunte furtuna.

— Sire – spuse pe un ton măsurat, căutându-şi cuvintele – trebuie să mărturisesc… că, dimpotrivă, chiar despre ea este vorba… dar, daţi-mi voie să vă explic cum.

Nu putu să continue. Ludovic al XV-lea se ridicase în picioare, cu fulgere în priviri, uitând că el însuşi voise să nu afle numele Blanchei, atunci când aceasta încercase să i-l spună.

— Ce-ai făcut, doamnă? strigă cu o voce ca de tunet. Ai îndrăznit să Ne dai pradă acea copilă, fiica unuia dintre cei mai buni gentilomi ai Noştri? Este o faptă cumplită, doamnă, auzi?! Ai comis o crimă oribilă… pentru care îţi vom da o pedeapsă exemplară…

— Iertare, Ludovic, ascultă-mă… încercă să spună favorita, reuşind, ca o comediantă iscusită ce era, să-şi stoarcă din ochi câteva lacrimi.

— Nu, doamnă, nu te vom asculta câtuşi de puţin. Orice-ai putea spune nu te-ar disculpa… O! să aduci o Nevers la Parc-aux-Cerfs! Iată-Ne, din cauza dumitale, într-o frumoasă situaţie faţă de duce, tatăl său! situaţie din care nu Ne este cu putinţă să ieşim fără ruşine. Ce-i vom răspunde, când Ne va cere socoteală pentru purtarea Noastră faţă de fiica sa?

— Sire, Sire! am greşit, sunt de acord… iartă-mă… răul încă mai poate fi reparat.

— Reparat?! râse zeflemitor monarhul. Ai neruşinarea să-ţi baţi joc de Noi?… Nu, doamnă, răul n-ar putea fi reparat, deoarece şederea domnişoarei de Nevers în casa aceasta, dispreţuită de toţi supuşii Noştri, poate constitui, pentru ea şi pentru părinţii ei, cauza unor nenorociri mai mari. Singurul mod de a atenua, în parte, inconştienta dumitale infamie este de a lua măsuri pentru ca acea copilă să fie dusă, imediat, acolo de unde ai răpit-o, şi cerem ca acest lucru să fie înfăptuit fără nicio întârziere.

— Ţi se va îndeplini porunca, Sire, răspunse favorita, tremurând toată.

— Cât despre dumneata, doamnă, izbucni Ludovic al XV-

lea, nu vrem să te mai vedem… nu vrem să mai apari în niciun loc în care Ne vom afla. Nu mai eşti nimic. Îţi vom repartiza o reşedinţă îndepărtată, unde te vei retrage şi unde vei rămâne până la sfârşitul zilelor dumitale.

— O! Sire! gemu doamna de Pompadour, ţi-am meritat chiar într-atâta supărarea?

— Frumoasă întrebare, doamnă! Fapta dumitale este revoltătoare şi nu încape nicio iertare. Ar trebui să te consideri norocoasă că Ne mulţumim să te izgonim pentru totdeauna din prezenţa Noastră.

— Ludovic!… Ludovic!… îl imploră sărmana Cotillon a II-a, care nu vroia să creadă în atâta asprime. Te conjur, ai milă! Gândeşte-te la ce existenţă mă condamni, de acum înainte! Este o moarte anticipată… Ce voi deveni, departe de tine?

— Ce vei voi, doamnă, încheie el, implacabil. Ne este indiferent. Aşadar, doamnă, chiar de mâine vei primi ordinele Noastre şi vei părăsi Parisul… Domnul să te aibă în pază!…

Şi, cu un gest larg către metresa lui, ca şi cum ar fi vrut s-o gonească imediat departe de el, ieşi grăbit, urmat de ducele d'Ayen – personaj mut în toată această scenă. Apoi, în loc de a se înapoia la Trianon, porunci să fie dus îndată la castel.

Rămasă singură, marchiza de Pompadour se prăbuşi zdrobită pe un scaun. Era atât de distrusă, încât nici nu-i mai trecu prin minte să se descarce pe doamna Bertrand, cauza întregii nenorociri şi care, profitând de faptul că ea era abătută, ieşi, prudentă, pe nesimţite. Când doamnele du Hausset şi de Mirepoix, ocupate până atunci cu îngrijirea Camillei, veniră la prietena lor, o găsiră într-o stare de totală prostraţie, şi doar cu mare greutate reuşiră s-o facă să le relateze ce se întâmplase între ea şi rege. Amândouă se străduiră s-o consoleze:

— Atâta pagubă! spuse doamna de Mirepoix. Eşti, într-adevăr, prea bună, draga mea, că-ţi faci sânge rău pentru atât de puţin. Ştii totuşi foarte bine cum este Ludovic. Pentru un nimic, fulgeră şi tună, se ambalează, spune că te

trimite la spânzurătoare sau că va porunci să fii tras pe roată de viu, ca pe urmă, după ce i se potoleşte furia, să nu-şi mai aducă aminte de nimic.

— Da… ştiu, răspunse cu glas stins doamna de Pompadour Dar astăzi nu era ca de obicei… O! nu! am văzut limpede că era profund jignit şi că hotărârea lui în legătură cu mine este irevocabilă. Nu ştiu de ce, dar un glas secret îmi spune că între Ludovic şi mine totul s-a sfârşit.

— Glas înşelător, draga mea. Lasă să treacă o noapte peste întâmplarea asta şi mâine nici nu se va mai şti ceva despre ea. Acum, dacă vrei să ne asculţi, te vei duce să te odihneşti. E târziu şi ai nevoie de somn.

— I-am promis regelui s-o trimit imediat pe domnişoara de Nevers înapoi la Picpus… Aş vrea măcar să-i îndeplinesc poruncile.

— Chiar ai această intenţie?

— O! da, da, este unica şansă de a căpăta iertarea lui Ludovic. Voi profita de această împrejurare ca să mă descotorosesc de creatura aia a ticăloasei de Coislin. Atât ar mai lipsi ca ea să rămână aici, în timp ce domnişoara de Nevers ar pleca!

— Şi ai perfectă dreptate. Dacă una din ele pleacă, trebuie să plece şi cealaltă. Totuşi, expedierea amândurora poate aştepta până mâine dimineaţă. Acum ora este prea înaintată pentru a le trimite la mănăstire. Când vom sosi la Trianon, îl vom anunţa pe jupânul Lebel să ia măsurile necesare şi fetele vor părăsi Parc-aux-Cerfs de îndată ce se vor trezi.

— Mă asiguraţi că aşa va fi?

— Absolut, draga mea.

Doamna de Pompadour acceptă să fie luată de cele două doamne care o conduseră la apartamentul său şi o obligară să se culce, pentru a găsi în somn uitarea necazurilor ei.

Din nefericire, mânia regelui avea să aibă pentru ea urmări tot atât de funeste ca pentru Camille, ba chiar şi mai funeste, după cum vom vedea.

După o noapte de insomnie, spre ziuă fu cuprinsă de o febră aşa de mare, încât prietenele sale, care ţinuseră s-o

vegheze cu rândul, fură nevoite să cheme de urgenţă un medic. Veniră trei… Restul este cunoscut.

Cu puţin timp înainte ca toate acestea să se petreacă la doamna de Pompadour, Ludovic al XV-lea – care, gândindu-se la evenimentele din ajun, avusese şi el o noapte agitată şi, obosit să se tot răsucească în pat, se pregătea să poruncească să fie îmbrăcat – primi o misivă adusă de un diacon din partea arhiepiscopului Parisului.

— Ce dracu' mai vrea domnul de Beaumont? şopti monarhul, rupând cu nu prea mare grabă pecetea episcopală ce închidea misiva, sigur fiind de mai înainte că nu laude îi adresa prelatul, care nu scria niciodată decât pentru a-i reproşa viaţa lui dezordonată.

De la primele rânduri, făcu o strâmbătură îngrozitoare. Niciodată până atunci domnul de Beaumont, care totuşi, de obicei, spunea lucrurilor pe nume, nu folosise termeni atât de energici pentru a-i înfiera moravurile.

Dar cu totul altceva citi când ajunse la mijlocul capitolului:

„… în fine, doamna stareţa a călugăriţelor augustine de la Picpus şi o bună femeie cu numele, de maica Véronique ce face parte din congregaţie, tocmai mi-au adus la cunoştinţă că, pentru a-şi încununa cu demnitate viaţa de desfrâu, pentru a umple măsura deja plină a faptelor sale nedemne, Majestatea Voastră a dispus să le fie violată mănăstirea, punând să fie răpite de sub sfintele ei bolţi două tinere fete ce se aflau adăpostite acolo; apoi a sechestrat acele copile într-un loc al cărui nume nu merită să fie pomenit, cu scopul de a le folosi pentru ruşinoasele sale plăceri…”

— Dar nu eu!… nu eu!… exclamă Ludovic cu glas tare, ca şi cum ar fi fost în prezenţa acuzatorului său. Nu eu, ci marchiza… ea singură a făcut totul… Mai întâi, nu este decât o fată, nu două!

Într-adevăr, ştim că regele ignora că Louise, răpită de doamna de Coislin, o însoţise pe Blanche în strada Saint-

Médéric.

Îşi reluă lectura.

«Crima aceasta, Sire,» – continua arhiepiscopul Parisului – *«le depăşeşte ca grozăvie pe toate celelalte, căci săvârşind-o, L-aţi jignit pe Domnul Dumnezeul nostru în însuşi, locaşul Său.*

Aşteptaţi-vă, aşadar, să vedeţi în curând mâna Sa răzbunătoare abătându-se asupra domniei voastre, spre a vă face să ispăşiţi acest cumplit sacrilegiu. Există totuşi, Sire, un mijloc prin care v-aţi putea răscumpăra în ochii Săi, – dacă nu în întregime, cel puţin în parte: anume, de a vă trimite imediat victimele înapoi, în sfântul locaş, de unde au fost smulse cu forţa. O astfel de faptă va cântări în faţa Regelui regilor şi va putea să-i micşoreze mânia…»

— Ei, na! atunci chiar aşa, sunt cu adevărat două? se întrebă monarhul. Nu înţeleg… Cu toate acestea n-am văzut-o decât pe domnişoara de Nevers care, la ora actuală, trebuie să se fi înapoiat la mănăstire, doar dacă plecarea ei din strada Saint-Médéric n-a fost amânată până în această dimineaţă, ceea ce este foarte posibil… Să fie chemat jupânul Lebel! ordonă apoi. Iar în sinea sa, îşi spuse: „cu siguranţă, el trebuie să ştie cum stau lucrurile.”

Jupânul Lebel nu întârzie să se prezinte. Tocmai sosise la castel, după ce, potrivit instrucţiunilor pe care doamnele du Hausset şi de Mirepoix nu uitaseră să i le dea, pregătise plecarea către Picpus a Blanchei şi a Louisei.

Când regele îl întrebă pentru ce i se vorbea despre două fete, câtă vreme după ştiinţa sa una singură fusese adusă pe strada Saint-Médéric, încercă să-i explice în ce mod domnişoara Moutier ajunsese acolo împreună cu cealaltă, adăugind că, de altminteri, amândouă aveau să părăsească Parc-aux-Cerfs peste o jumătate de oră.

— Bine, foarte bine, aprobă regele, în felul acesta vom fi în regulă. Aşadar, doamna de Coislin este cea care a dispus să fie răpită acea domnişoară Moutier? Şi în ce scop?

— Nu ştiu, răspunse valetul de cameră.

— O vom întreba.

— Majestăţii Voastre îi va fi imposibil. Doamna a murit.

— Ce spui? Doamna de Coislin a murit?

— Da, Sire. Tocmai s-a primit ştirea la Versailles. A fost găsită azi-dimineaţă, în camera sa, întinsă pe o canapea şi cu capul spart. Se crede că este urmarea unui accident. O fereastră din capela sa, situată la al doilea etaj, se afla în reparaţii şi se presupune că, din nebăgare de seamă, a căzut prin ea.

— Spuneai totuşi că a fost găsită în camera sa?

— Fără îndoială că, nemurind pe loc, a avut puterea de a urca până la ea pentru a muri acolo.

Regele era impresionat în mod dureros. Oare nu Dumnezeu fusese cel care voise s-o pedepsească în felul acesta pentru răpirea prietenei Blanchei din mănăstirea de la Picpus?

— Doamna de Pompadour se află la Trianon? întrebă, nu fără o oarecare frică, de parcă s-ar fi temut că şi asupra ei se va fi abătut mânia cerească.

— Da, Sire. Numai că, după câte se spune, este foarte bolnavă.

— Foarte bolnavă? Dar aseară era sănătoasă.

— Se pare că i s-a făcut rău cu o oră în urmă. Chiar acum s-a trimis după un medic.

— Este, deci, în pericol? întrebă monarhul, îngrijorat.

— N-aş vrea s-o sperii pe Majestatea Voastră, dar nu-i pot ascunde că situaţia sa creează multă nelinişte.

De data aceasta, Ludovic nu se mai îndoi că justiţia Stăpânului a toate era cea care se manifestă în felul acesta… Le lovise, aproape în acelaşi timp, pe primele două vinovate. Când avea să vină şi rândul lui?

Şi atunci, cu mintea încă plină de imputările vehemente ale domnului de Beaumont şi temându-se că Dumnezeu nu-l va ierta nici pe el, se hotărî, spre a-L dezarma, să-şi impună o penitenţă severă.

— Lebel, îi spuse valetului de cameră, te vei duce, în numele Nostru, s-o rogi pe Majestatea Sa regina să binevoiască să Ne cedeze o parte din apartamentele sale.

Voinţa Noastră este de a Ne retrage lângă dânsa timp de o săptămână.

Asta era ceea ce numea el „o penitenţă severă”.

După ce se încheie ceremonialul sculării sale, Ludovic al XV-lea se duse, aşadar, la regină, având mai înainte grijă, ca de obicei, să interzică în mod expres să vină cineva să-l deranjeze, indiferent sub ce pretext.

Şi iată de ce nu putuse ducele de Nevers să-i solicite iertarea fiului său şi a domnului de Dizons.

Vom vedea, în cele ce urmează, cum îşi suportau captivitatea cei doi tineri impetuoşi.

PARTEA A DOUA
REGINA COTILLON

1

Deşi plecaseră de pe strada Saint-Médéric cam pe la miezul nopţii, Henri şi Romuald nu au fost întemniţaţi la Châtelet decât după ora şase dimineaţa; şi asta, ca urmare a timpului pierdut pentru a fi conduşi mai întâi la Bastilia, apoi la Vincennes.

Profitând de întârzierea cu care fusese încarceraţi, ofiţerul de pază la Parc-aux-Cerfs care, spre mai mare siguranţă, ţinuse să-i însoţească chiar el, se străduise din nou, în cursul drumului, să scoată de la ei câteva informaţii privind mobilul care-i îndemnase să-şi comită fapta. Dar, ca şi mai înainte, îi opuseseră o tăcere totală, pe care, cu toate insistenţele lui, nu reuşi să-i convingă s-o părăsească.

După eşecul încercării lor, Romuald redeveni repede stăpân pe el însuşi şi, aplecându-se la urechea prietenului său – încă clocotind de furie – avusese timp să-i şoptească, mai înainte ca paznicii să-i despartă:

— Niciun cuvânt, Henri! Să nu le dezvălui nici numele tău, nici motivul agresiunii noastre!

— Şi, mă rog, de ce n-aş spune cum mă cheamă?

— Orgoliosule! îi răspunsese vicontele, zâmbind în ciuda situaţiei lor disperate. Pentru că o atare dezvăluire, ar avea un mare răsunet, ale cărui consecinţe s-ar răsfrânge în mod fatal asupra Blanchei şi a Louisei, atingându-le mai mult ca oricând reputaţia. Or, este exact ceea ce tu şi cu mine dorim să evităm cu orice preţ, nu-i aşa?

Se pare că gravitatea acestei recomandări fusese înţeleasă de către marchiz, căci există momente critice, în care şi cei mai zăpăciţi oameni pot căpăta mintea întortocheată a unor diplomaţi.

Aşa încât, la puţină vreme după aceea, în câteva cuvinte rapide pe care reuşiseră să le schimbe în timpul scurtei lor şederi la postul de pază, tinerii noştri îşi comunicaseră gândurile şi luaseră, de comun acord, hotărârea de a lăsa fără răspuns toate întrebările ce le-ar fi puse în legătură cu acel subiect, resemnându-se – pentru a suporta numai ei

urmările faptelor lor – să treacă drept ceea ce se va găsi cu cale să fie luaţi.

De îndată ce ofiţerul îi predase guvernatorului închisorii Châtelet, căruia i-i recomandă în mod cu totul special, aducându-i la cunoştinţă „oribila crimă” de care se făcuseră vinovaţi, acesta dispuse să fie conduşi la procurorul ce se ocupa de „criminali”, astfel încât să se treacă imediat la interogarea lor.

Procurorul, cu ştate vechi în tagma oamenilor legii, pe nume Eusèbe Papelard, era un bătrânel cu o figură destul de cumsecade, cu o minte îngustă, dar care încerca să-şi dea aere de fineţe şi şiretenie, lăudându-se în dreapta şi-n stânga că se pricepe să facă limpezi ca apa de cristal, chiar şi cele mai obscure cazuri.

Când cei doi prizonieri intrară în cabinetul lui, în care tocmai venise şi el, împreună cu grefierul, le aruncă o privire cercetătoare şi, deşi perspicacitatea îi era destul de relativă, nu-i fu greu, nici chiar lui, să-şi dea seama că avea de a face cu nişte gentilomi.

După un moment de tăcere, în cursul căruia continuă să-i examineze într-un mod ce se voia profund, i se adresă scribului:

— Hilaire Cornudet, îi voi interoga pe aceşti „domni” – avea un anume respect faţă de nobilime – pregăteşte-te, aşadar, să le consemnezi răspunsurile.

— Sunt gata, domnule procuror, răspunse grefierul, înmuindu-şi pana în călimară şi trasând, pentru a o probă, câteva linii pe o foaie de hârtie.

— Bine, atunci să începem. Mai întâi şi-ntâi, domnilor, spune-ţi-ne numele, prenumele, vârsta şi rangul dumneavoastră…

Henri şi Romuald rămaseră cu gurile închise.

— Ei bine, domnilor, nu m-aţi auzit? insistă Eusèbe Papelard.

Tinerii făcură semn că da.

— Şi nu vreţi să răspundeţi?

Tinerii făcură semn că nu.

— Atunci, declară magistratul, pricep despre ce-i vorba:

ţineţi să nu se ştie cine sunteţi. Bine, bine, înţeleg asta: în situaţia în care vă aflaţi, este îndeajuns de firesc să încercaţi să vă ascundeţi identitatea. Dar nouă nu ne pasă. Vom sfârşi oricum prin a o afla, fiţi siguri.

Apoi, către grefier:

— Guvernatorul le-a dat deţinuţilor numere?

— Treizeci şi şase pentru acesta – răspunse scribul indicându-l pe Henri – şi treizeci şi şapte pentru acela – adăugă arătându-l pe Romuald.

— Bun, ne ajunge pentru moment. Să trecem peste asta şi să ajungem la alte întrebări. Dumneavoastră, domnule, spuse magistratul adresându-i-se marchizului. Sunteţi acuzat că ieri-seară, între orele unsprezece şi miezul nopţii, aflându-vă pe strada Saint-Médéric, în Versailles, i-aţi atacat, cu spada în mină, pe rege şi pe unui dintre prietenii săi, ducele d’Ayen, în scopul de a-i ucide pe amândoi. Lucrurile sunt confirmate în raportul ofiţerului gărzilor, care au fost îndeajuns de norocoase pentru a împiedica acel îngrozitor atentat – raport întocmit în conformitate cu spusele bravilor soldaţi, martori ai agresiunii… Recunoaşteţi faptele?

Henri se mulţumi să ridice din umeri.

— Le recunoaşteţi? Perfect! zise procurorul, vrând să ia gestul drept o afirmaţie. Aşadar, acest punct nu mai trebuie să fie discutat… Acum e rândul dumneavoastră, domnule, continuă, vorbindu-i vicontelui. Sunteţi acuzat că tot ieri, la aceeaşi oră şi în acelaşi loc, aţi atacat aceleaşi persoane, într-un scop asemănător. Recunoaşteţi şi dumneavoastră faptul?

Drept orice răspuns, Romuald îl imită pe Henri.

— Din ce în ce mai bine, aprobă Eusèbe Papelard. Hilaire, consemnează că acuzaţii recunosc fără dificultate crima ce li se impută… Acum, să ne spuneţi, şi unul şi celălalt, ce anume v-a împins să comiteţi acest atentat.

— Domnule, se hotărî să pronunţe Romuald, vă prevenim că, orice aţi face pentru a obţine de la noi informaţii cu privire la ceea ce numiţi „atentatul” nostru, eforturile vă vor fi zadarnice. Suntem ferm decişi să nu dezvăluim nimic

în legătură cu motivele ce ne-au îndemnat să acţionăm.

Hilaire Cornudet îşi ridică ochii spre a-l privi cu stupoare, în vreme ce procurorul replica ciocănindu-şi fruntea cu degetul:

— Aha! iată cel puţin un lucru limpede. Dar hotărârea dumneavoastră nu-mi displace: meritul meu în lămurirea acestui caz va fi cu atât mai mare. Mai întâi, în pofida costumelor de tâlhari din Abruzzi pe care le purtaţi, îmi dau seama, graţie extraordinarei mele uşurinţe de pătrundere a misterelor, că nu sunteţi defel nişte oameni de rând, de origine plebee, ceea ce mă duce imediat la concluzia că nefiind oameni de nimica, trebuie să fiţi, *a fortiori*[14], gentilomi. Asta-i clar. Or, fiind gentilomi, deduc, de asemenea, că dacă i-aţi agresat pe Majestatea Sa şi pe ducele d'Ayen, nu aţi făcut-o, desigur, spre a-i jefui, aşa ca nişte simpli borfaşi. Cu atât mai mult cu cât aceia nu au deloc obiceiul de a folosi o sabie pentru a-şi exercita respingătoarea meserie. În general, cu rare excepţii, ei nu utilizează decât un cuţit bine ascuţit şi de mici dimensiuni, pe care-l pot ascunde cu uşurinţă. Şi asta e clar, sunteţi de acord?

Păru că aşteaptă o aprobare din partea tinerilor. Dar aceştia rămaseră nepăsători, aşa încât continuă:

— Acum, să vedem ce mobil v-a condus la încercarea de a comite acest regicid? căci, evident, atacul dumneavoastră era îndreptat doar împotriva regelui şi, dacă aţi luptat împotriva ducelui, motivul este că întâmplarea a făcut ca el să se afle împreună cu suveranul… Nu se atentează la viaţa unui monarh decât în două cazuri: unul, pe care l-aş denumi „din cauză politică," celălalt – cazul numit „din răzbunare". Oare atentatul dumneavoastră se integrează în primul caz? Cu siguranţă nu. La vârsta pe care o aveţi, nu te ocupi de politică. Prin urmare, trebuie să-l încadrăm în categoria de răzbunare. Dar ce motiv aveaţi pentru a vă răzbuna pe suveran? Să căutăm!

Ajungând aici, Eusèbe Papelard se răsturnă într-un fotoliu, îşi încrucişă mâinile pe burtă şi, ridicându-şi ochii

---

[14] *A fortiori* (lb. Latină) = cu atât mai mult. (n.t.)

spre tavan, păru că se cufundă într-o profundă meditaţie.

Se scurseră cinci minute. Deodată magistratul tresări, reveni în prima sa poziţie şi exclamă:

— Am găsit! Şi iată, fără nici cea mai mică îndoială, ce anume v-a înarmat braţul. Ştim că prin tratatul din 10 februarie 1763, a cărui principală clauză a fost cedarea către Anglia a Canadei, a Cap-Breton-ului, a Mississippi-ului, a Grenadei, a insulei Dominique, a Senegalului şi aproape a tuturor coloniilor franceze din India, ştim, spun, că prin acest tratat, Ludovic al XV-lea şi-a atras nemulţumirea multor familii franceze nobile şi că unele dintre acestea având o parte din patrimoniul lor, celelalte avându-l în întregime în acele regiuni îndepărtate, şi-au văzut averea, primele – micşorată, cele din urmă – pierdută în totalitate. Nu sunteţi cumva odraslele uneia. Din aceste familii, şi n-aţi voit oare să-l pedepsiţi pe rege pentru ceea ce părinţii dumneavoastră consideră a fi o spoliere? Tare-mi vine să cred că da.

Auzind concluzia trasă de Eusèbe Papelard, Henri şi Romuald, care se liniştiseră încă de la începutul acestei expuneri, îşi zâmbiră unul altuia. La asta se putea gândi un procuror: că puteai ucide pe cineva din interes material.

— Aha! vedeţi c-am ghicit! strigă magistratul, pentru care – la fel ca ridicarea din umeri a tinerilor – acel zâmbet fu o aprobare a celor ce tocmai spusese. Asta e, nu-i aşa? Chiar asta?…

Cei doi prieteni se feriră să-i declare că se înşală. Eroarea pe care o făcea le servea mult prea bine interesele pentru a i-o înlătura.

— *Ergo*[15], continuă Eusèbe Papelard, în ceea ce priveşte mobilul crimei, afacerea este acum cât se poate de limpede. Nu rămâne decât să vă aflăm numele. Dacă vreţi, vom lăsa asta pe altă dată. Înainte de a vă supune unui nou interogatoriu, trebuie să consult lista ce enumeră toate numele familiilor care posedau proprietăţi în teritoriile coloniale specificate de mine mai înainte. Şi acum, Hilaire, du-te să-l chemi pe temnicerul de la „Palat”, unde, datorită

---

[15] *Ergo* (lb. latină) = deci, prin urmare. (n.t.)

rangurilor lor, aceşti domni au dreptul de a fi găzduiţi.

„Palatul” – numit astfel în derâdere – era clădirea rezervată gentilomilor şi nu era altceva decât fosta sală a gărzilor, ale cărei ferestre fuseseră zidite şi care fusese divizată în celule, printr-un mare număr de pereţi despărţitori groşi.

Grefierul lipsi câteva minute şi reapăru însoţit de un individ înalt, cu trăsături grosolane şi de o urâţenie respingătoare. De centură îi atârna – ca un însemn al funcţiei sale – o enormă legătură de chei.

La cea mai mică mişcare a lui, acestea se ciocneau puternic, producând un sunet sinistru, pe care nu-l puteai auzi fără să te-nfiori.

Cerberul purta numele de Schlick, nume ce-i indica naţionalitatea. Era, într-adevăr, un fost sergent din regimentul regal german, căruia i se dăduse acea slujbă datorită brutalităţii sale şi totalei insensibilităţi faţă de necazurile semenilor săi.

Vederea lui le produse lui Henri şi lui Romuald o puternică repulsie. Niciodată, până atunci, nu le fusese dat să vadă o fiinţă umană cu o înfăţişare atât de respingătoare.

— Schlick, i se adresă Eusèbe Papelard, îi vei conduce pe aceşti deţinuţi în prevenţie la „Palat” Au celulele treizeci şi şase şi treizeci şi şapte.

— Bine, domnule procuror, răspunse Schlick. La ce tarif sunt?

— Ah! ai dreptate, uitasem. Hilaire, arată-le pancarta. Vor indica ei înşişi tariful la care vor să fie încadraţi.

Grefierul desprinse de pe perete, unde era agăţat, un cartonaş pătrat pe care era lipită o foaie de hârtie tipărită şi-l puse sub nasul tinerilor. Aceştia citiră cele de mai jos:

«Prizonierii sunt obligaţi să plătească pentru fiecare zi de douăzeci şi patru de ore, un drept de găzduire sau întemniţare al cărui tarif este stabilit, în conformitate cu decizia din 9 aprilie 1425. Precum urmează:

–un marchiz cincisprezece livre[16]
–un conte zece livre
–cavaler cu drept de a alcătui o banieră[17]*, sau un scutier douăzeci de soli*[18]
–un simplu nobil cinci soli
–un lombard douăzeci şi doi de denieri[19]
–un evreu unsprezece soli
–orice alt prizonieropt deneri

În plus, toţi, fără nicio deosebire, trebuie să plătească săptămânal patru denieri pentru pat, şi încă doi pentru locul pe care-l ocupă.»

Când terminară de citit, tinerii rămaseră tăcuţi. Nu aveau niciun sol asupra lor. Cei câţiva ludovici pe care-i luaseră cu ei în ajun, când plecaseră spre Versailles, le fuseseră confiscaţi de către soldaţii din postul de pază, care şi-i împărţiseră între ei.

— Ei bine! interveni procurorul, văzând că tinerii nu scoteau nicio vorbă, la ce tarif doriţi să fiţi încadraţi?

— La cel în care vă va plăcea să ne includeţi, răspunse Romuald care, printr-o scurtă privire, se consultase cu Henri.

— A! ne lăsaţi nouă alegerea?

— Pe deplin, replică marchizul, dat fiind că, neavând niciun ban asupra noastră şi neştiind cum ne-am putea achita cheltuielile, nu ne recunoaştem dreptul de a indica niciun tarif.

— Înţeleg: spre a vă păstra incognito-ul, deşi buzunarele vă sunt văduvite de numerar, nu vreţi să faceţi apel nici la punga rudelor, nici la cea a prietenilor dumneavoastră.

---

[16] *Livră:* monedă a cărei valoare a variat potrivit locului şi epocii şi a fost înlocuită de franci. (n.t.)

[17] *Banieră:* unitate militară feudală. (n.t.)

[18] *Sol:* monedă franceză, a douăzecea parte din veche livră. (n.t.)

[19] *Denier:* veche monedă franceză, valorând cât a douăsprezecea parte dintr-un „*sou*”; (sou: denumire dată pe vremuri mai multor monede franceze, în general o monedă de cinci franci). (n.t.)

— Precum spuneţi.
— Bine, bine, ne este indiferent. Casa închisorii Châtelet nu va pierde prin asta niciun ban. Când vi se va cunoaşte familia, o vom face să achite cheltuielile rezultate din şederea dumneavoastră aici.
Apoi îi spuse lui Hilaire Cornudet:
— Hilaire, pune-i pe deţinuţi la tariful de… de… ia să vedem, să nu fim prea pretenţioşi… de câte douăzeci de soli fiecare. Este cel pentru cavaler sau scutier. Presupun că, şi unul şi altul, sunteţi cel puţin atât, nu?
Marchizul, din ce în ce mai agasat de prostia lui Eusèbe Papelard, era pe punctul de a da acestei întrebări un răspuns tăios, când procurorul, văzând un fulger sclipindu-i în ochi, adăugă:
— Haide, haide, calmaţi-vă, vă vom face pe plac. Dar sunt foarte mulţumit de cele ce-mi daţi de înţeles: asta îmi va înlesni stabilirea identităţii dumneavoastră… ca, de altfel, şi a celei a domnului ce vă însoţeşte, căci este evident că sunteţi rude apropiate, poate chiar fraţi. Aveţi o uşoară asemănare, un aer de familie care mă face să cred asta. În fine, vom vedea.
Apoi, din nou către temnicer:
— Schlick, acum poţi să-i iei pe domnii. Sunt liberi… liberi să te urmeze, bineînţeles.
Schlick întinse spre tineri o mână păroasă, puternică şi mare ca cea a unui troglodit, şi păru că vrea s-o pună pe umărul lui Henri, care era cel mai apropiat de el, exprimând astfel faptul că-i lua în stăpânire pe prizonierii de a căror pază răspundea de acum înainte.
Dar, în acea clipă, pentru a evita să fie mânjit printr-un asemenea contact, marchizul se dădu repede înapoi, ducându-şi cu un gest maşinal mâna la şold, în căutarea spadei pe care îşi închipuia că o mai are.
— Aha! vrei să faci pe răul, frumosul meu domnişor? râse gâlgâit scârbosul purtător de chei, înţelegând intenţia tânărului. E-n ordine, te vom pune cu botul pe labe, şi asta nu va dura mult, poţi fi sigur. Mă oblig ca în mai puţin de două zile să te fac blând ca un mieluşel, pe cât de adevărat

este că mă numesc Schlick.

Văzând că nu se putea aştepta la niciun câştig de la noii săi oaspeţi, mizerabilul nu se dădea în lături de a se purta cu ei în modul cel mai josnic, promiţându-şi, de asemenea, să-i facă să plătească prin tot felul de mizerii pierderea pe care i-o cauzau.

De altminteri, aşa se proceda întotdeauna cu cei care se aflau într-un caz identic.

La auzul cuvintelor insolente pe care i le spusese, Henri păli de furie şi, ascultându-şi firea impetuoasă, era gata să se arunce asupra individului ca să-i aplice pe mutra infectă o pereche de palme zdravene, cu riscul a ceea ce ar fi putut urma, când Romuald îl reţinu la timp.

— Tratează cu dispreţ aceste injurii, prietene, îl sfătui cu glas scăzut. Vin de prea jos pentru a te putea atinge.

Aceste cuvinte îl siliră pe marchiz să-şi recapete calmul.

— Ai dreptate, îi răspunse pe acelaşi ton, liniştindu-se imediat. Omul ăsta-i o brută. I-aş fi făcut o prea mare, cinste.

— Haideţi, fără şuşoteli la ureche, îi întrerupse Schlick, venind să se posteze între ei… şi să pornim.

Îi împinse cu brutalitate pe Henri şi pe Romuald care, resemnaţi, îi suportară fără murmur grosolănia.

Celulele treizeci şi şase şi treizeci şi şapte ce le fuseseră atribuite erau situate la o distanţă destul de mare faţă de cabinetul procurorului.

Înainte de a ajunge acolo, fură nevoiţi să străbată mai multe coridoare care, prin cotiturile şi întortocheturile lor complicate, alcătuiau un adevărat labirint. În cele din urmă, se opriră în faţa a două uşi masive, alăturate, pe lemnul cărora se puteau citi numerele 36 şi 37 scrise cu cifre de şase degete.

Schlick le deschise cu zgomot, permiţând intrarea în două încăperi de dimensiuni extrem de mici în ceea ce priveşte lăţimea şi lungimea, dar cu tavanul la foarte, mare înălţime.

— Iată-vă coliviile, drăguţele mele păsărele, le spuse temnicerul. Dacă vă-ndeamnă inima, puteţi cânta cât veţi

voi. Nu vă temeţi că v-aţi deranja vecinii: n-aveţi niciunul… sau, cel puţin, cei pe care-i aveţi dedesubt sunt prea tari de urechi pentru a vă auzi, adăugă cu un râs sinistru, izbind pardoseala cu piciorul.

Fără a încerca să priceapă la ce vecini făcea aluzie – Schilck, Henri şi Romuald voiră ca, înainte de a se despărţi, să-şi strângă o ultima oară mâna. Dar temnicerul le opri brusc braţele.

— Efuziunile sunt inutile, le zise, continuându-şi râsul schimonosit, iar a vă spune adio nu are rost, căci este ca şi cum aţi fi împreună: nu vă desparte decât un mic perete gros doar de un picior.

Neînjosindu-se să replice acestei noi grosolănii, tinerii se mulţumiră să schimbe o privire, îndemnându-se unul pe celălalt să aibă curaj, după care intrară imediat în celule unde, în clipa următoare, erau închişi cu câte trei zăvoare.

Primul lucru pe care-l făcură, de cum îl auziseră pe Schlick depărtându-se, fu să cerceteze locul în care se aflau, constatând doar că celulele erau aproape goale. Un pat, o măsuţă şi un scaun cu trei picioare constituiau singurul mobilier.

Patul, care merita mai curând numele de culcuş mizerabil, era alcătuit din două capre şchioape ce susţineau trei scânduri putrede pe care era azvârlită o saltea de paie pe jumătate ruptă şi devenită, datorită unei îndelungate folosiri, tot atât de plată şi de tare ca şi scândurile.

Cearşafuri nu existau. Un pătrat de lână, mare doar cât să acopere jumătate din trup, le înlocuia, slujind totodată drept învelitoare.

Fiecare celulă primea lumina zilei printr-o deschizătură îngustă prevăzută cu bare groase de fier, forjate la cald astfel încât să prezinte nişte ghimpi asemănători vârfurilor de săgeată şi încrucişate ca un grilaj, iar îndoielnica iluminare obţinută dădea locului o înfăţişare cu atât mai mizerabilă.

Henri şi Romuald, fiecare de partea sa, erau cuprinşi de o mare tristeţe. Dacă ar fi putut măcar să stea de vorbă unul cu altul, să-şi comunice sentimentele apăsătoare, s-ar fi

simţit mai uşuraţi. Din nefericire, nu vedeau cum ar reuşi acest lucru, căci aşa cum le spusese Schlick, cele două celule erau despărţite printr-un zid gros.

Pentru orice eventualitate, Romuald îl sondă prin izbituri cu scaunul: era în întregime plin, după cum se putu încredinţa prin sunetul sec pe care-l obţinea la toate loviturile. În plus, constată că era construit din pietre mari ce se îmbinau perfect între ele, fără a lăsa nici cel mai mic interstiţiu.

Vrând totuşi să încerce dacă nu cumva, chiar şi aşa, glasul său nu ar ajunge până la marchiz, îşi lipi buzele de cea mai apropiată piatră şi strigă cât îl ţineau puterile:

— Mă auzi, Henri?

Propriile-i cuvinte îi reveniră atenuat şi-l învăluiră de parcă ar fi strigat într-un cavou.

Cu toate acestea, ca răspuns îi parveni şi un alt sunet, dar atât de slab, atât de puţin audibil, încât s-ar fi spus că vine de la o depărtare de o leghe. De altminteri nu putu desluşi niciun cuvânt, ceea ce-l făcu să creadă că prietenul său nu-i înţelesese întrebarea şi auzise doar un sunet de voci, tot aşa cum tocmai auzise şi el.

Experienţa îi îngădui cel puţin lui Romuald să constate că nu în felul acesta ar putea comunica în mod util.

La rândul său, Henri – care nu auzise, nici el, decât un vag ecou răzbătând prin perete şi care era însufleţit de aceeaşi dorinţă de a găsi o cale de comunicare cu vicontele – era frământat de gânduri asemănătoare.

Pentru moment, amândoi se limitară la această încercare. Obosiţi şi unul şi celălalt, după noaptea albă petrecută, se hotărâseră să se odihnească şi, aproape simultan, de parcă s-ar fi consultat, se aruncară fiecare pe patul său, unde, datorită tinereţii, somnul nu întârzie să-i viziteze, în ciuda grijilor ce-i apăsau.

La prânz, fură treziţi brusc de venirea lui Schlick, care le aducea mâncarea – o raţie cât se poate de mică şi de puţin apetisantă: o bucăţică de carne de vită fiartă şi seacă, câteva legume uscate de parcă ar fi fost lemn şi o bucată de pâine veche de trei zile, mare cât o jumătate de pumn

alcătuiau partea solidă a „prânzului”. Cât despre partea lichidă, aceasta era reprezentată de puţină apă de o curăţenie dubioasă, conţinută într-un mic ulcior de gresie cu buza ciobită şi lucind de unsuros ce era.

— Iată-vă hrana, le spuse fiecăruia nesuferitul om, continuând să râdă gâlgâit. Dacă vă place să mâncaţi bine, n-aveţi de ce vă plânge, căci cei douăzeci de soli ai voştri nu vă dau dreptul decât la un singur festin de acest fel pe zi. Dar eu sunt om bun şi, dacă trebuie, o să dau de la mine pentru a vă face rost de două ori de un asemenea chiolhan.

După cum putem ghici, ticălosul minţea cu neruşinare, căci aveau dreptul, dimpotrivă, la o hrană sănătoasă şi relativ copioasă. Dar se înţelesese cu cel însărcinat cu asigurarea alimentelor să nu le dea decât lucruri bune de aruncat şi într-o cantitate derizorie.

Scârba pe care le-o inspirau cele pe care li le pusese Schlick în faţă îi împiedică la început pe cei doi tineri să se atingă de ele. Dar cererile imperioase şi repetate ale stomacelor lor, care funcţionau în gol încă din seara din ajun, sfârşiră prin a le învinge repulsia şi se hotărâră să le atace.

De îndată ce terminase trudnica şi neplăcuta încercare de a mânca, Henri se aruncă din nou pe salteaua lui de paie şi-şi reluă somnul.

Dar domnul de Dizons rămase treaz. Odihna de mai înainte fusese de ajuns pentru a-l readuce la starea normală. Pentru a-şi face de lucru, se gândi să vadă încotro dădea ferestruica. Ca să ajungă la ea, Romuald apropie de perete masa, puse deasupra scăunelul şi se cocoţă pe acest eşafodaj.

Printre barele ce o închideau pe dinafară zări, în depărtare şi într-o direcţie uşor oblică, turnurile în formă de solniţă ale spitalului Hôtel-Dieu[20]

---

[20] *Hôtel-Dieu:* cel mai vechi spital din Paris, situat în piaţa din faţa catedralei Notre-Dame şi înfiinţat de Landri, cel de al optulea episcop al Parisului, ulterior sanctificat. In urma unui incendiu, în anul 1772, a fost reconstruit pe acelaşi amplasament, iar în 1878 a fost înlocuit printr-o nouă clădire, de cealaltă parte a pieţii. (n.t.)

„Ia te uită!” gândi. „Ne aflăm pe partea către Sena. Pe cinstea mea, nici nu bănuiam. După toate drumurile şi ocolurile pe care am fost obligaţi să le facem pentru a veni aici, nu mai ştiam deloc unde suntem… Ptiu!” – adăugă după câteva clipe, aspirând aerul ce-i venea de afară. „Ce miros ciudat este acesta?… Pe Sfântul Dumnezeu, ai putea jura că pute a cimitir!”

Într-adevăr, în nări îi ajungeau în valuri nişte emanaţii urât mirositoare, asemănătoare celor degajate de trupuri moarte intrate în descompunere.

„Am ghicit: este cu siguranţă stârvul vreunui cal sau al unui câine care, după ce a fost cărat de fluviu, a eşuat în faţa Châtelet-ului. Ce duhoare!…”

Spre a păstra poziţia înălţată în care se afla şi pentru a micşora apăsarea greutăţii sale asupra oscilantului eşafodaj improvizat, se rezemase cu ambele antebraţe pe marginea peretelui. Stând aşa, observă mai multe linii scobite în piatră şi care păreau să alcătuiască un desen regulat, parţial ascuns sub praf.

Curios să ştie ce putea fi, şterse cu mâneca peretele, dând la iveală întreaga mâzgăleală, pe care începu s-o studieze cu atenţie.

Era un patrulater, împărţit printr-o linie mediană în două dreptunghiuri asemănătoare, cu lungimea mai mare decât lăţimea. În fiecare din aceste dreptunghiuri erau săpate alte mici figuri geometrice.

Romuald recunoscu repede planul propriei sale celule şi al celei a lui Henri, pe care erau indicate sumar obiectele ce se aflau în ele.

De altfel, ar fi fost greu să te înşeli, căci numerele 36 şi 37, înscrise în josul fiecărui dreptunghi, arătau destul de clar ce anume reprezentau.

— Cine-o fi făcut planul acesta? se întrebă. Fără îndoială vreun deţinut, spre a-şi omorî timpul.

În clipa în care-şi dădea acest răspuns, ochii îi căzură asupra unui punct mare cât un bob de mei, situat într-un colţ al dreptunghiului 36.

— Ia stai, ce înseamnă punctul acesta? se miră. În celula

mea nu văd nimic ce-ar putea fi reprezentat prin el.

Apoi, orientându-se, îşi continuă observaţiile:

— Să vedem: se află în stânga, pe peretele care mă desparte de 37, şi anume de cealaltă parte a uşii. Care vasăzică, acolo, îşi încheie deducţiile, întinzând mâna către un colţ al zidului.

Urmări direcţia mâinii şi-şi dădu seama că indica cel mai întunecos ungher al celulei.

Constatarea îl făcu să-i vină o bănuială. Auzise deseori povestindu-se că prizonierii sunt foarte îndemânatici în a-şi crea, în ciuda supravegherii temnicerilor, o mulţime de mici ascunzători a căror existenţă o cunosc doar ei. Cine ştie dacă punctul acela nu indica o astfel de ascunzătoare? Probabil că unul dintre precedenţii locatari ai celulei 36 reuşise să-şi procure diverse obiecte interzise prin regulament şi, pentru a nu-i fi luate, le ascunsese într-un loc secret. Apoi, cu puţin timp înaintea eliberării sale, prevăzând că s-ar putea să fie încarcerat acolo din nou şi că, poate, va avea nevoie de acea ascunzătoare, sau chiar din simplă grijă faţă de cel care-i va lua locul – căci prizonierii au între ei o simpatie secretă dar firească – îi indicase în acest mod amplasamentul.

Nu era decât o presupunere, dar faptul era admisibil. Vrând să se încredinţeze pe dată cum stăteau lucrurile, coborî de pe eşafodajul său şi, apropiindu-se de colţul peretelui despărţitor, începu să-l pipăie cu grijă, sperând să descopere un indiciu revelator.

Încercare zadarnică: mâna lui nu întâlni nimic anormal. Atunci luă scăunelul şi-şi reîncepu sondajele, prin izbituri cu scăunelul, de data aceasta cu mai mare atenţie.

Se aştepta ca o sonoritate diferită să-i trădeze existenţa unui gol, a unei cavităţi mai mici sau mai mari.

Dar zidul continua să sune a plin, oriunde l-ar fi izbit.

Deodată, la ultima lovitură pe care o dădu în jos, către pardoseală, i se păru că scăunelul nu revenise la fel de rapid ca mai înainte, ca şi cum şocul ar fi fost amortizat.

Mirat, izbi din nou în acelaşi loc şi lucrul se repetă. Lemnul scaunului părea să se înfunde în perete.

Se aplecă repede spre a-şi da seama de cauza acestei ciudăţenii şi, după ce pipăi zidul, descoperi că una dintre pietre era puţin retrasă, nemaifiind aliniată cu celelalte.

— Ce-o fi însemnând asta? se întrebă, din ce în ce mai uimit. Să fie chiar ceea ce caut? S-ar putea, căci este puţin probabil ca piatra aceasta să fie mobilă fără niciun motiv…

Continuă să izbească blocul de calcar pe care, încetul cu încetul, îl făcu să dispară în fundul alveolei sale, din care în curând îl scoase chiar cu totul, împingându-l în partea cealaltă, în celula marchizului.

Când obţinu acest rezultat, tânărul scoase o exclamaţie de bucurie.

Orificiul creat prin absenţa pietrei era îndeajuns de mare pentru a permite trecerea dintr-o celulă în cealaltă a unor persoane de corpolenţa lui Henri.

Fără a pierde o secundă, Romuald voi să-l folosească. Îşi vârî capul în gaură, împinse cu totul piatra care astupa deschiderea pe partea cealaltă şi, ajutându-se cu mâinile şi picioarele, reuşi cu uşurinţă să se strecoare dincolo. Când se ridică în picioare, constată că se află în celula 37, şi anume în spatele capătului patului pe care dormea marchizul. Odihna acestuia nu fusese deloc întreruptă de munca efectuată de prietenul său.

Deşi nerăbdător să-i vorbească şi de a-i arăta descoperirea lui, vicontele n-avu inima să-l trezească, preferind să-l aştepte să-şi deschidă singur ochii.

Trecu un sfert de oră până ce Henri îşi încetă somnul. Zărindu-l pe Romuald lângă el, îşi închipui că visează. Dar acesta. îndemnându-l să se scoale, îl duse în faţa găurii şi-i explică felul în care hazardul îl făcuse să găsească acea cale de comunicare.

— Aceasta-i o nouă şmecherie de-a ta, dragul meu prieten, comentă Henri. Nu pot repeta îndeajuns de mult că eşti, într-adevăr, de o rară isteţime.

Acum, că-şi puteau vorbi fără martori, se gândiră îndată să discute despre Blanche şi Louise.

Care le era soarta în acel moment? Oare ducele de Nevers, revenit desigur la Paris chiar în acea dimineaţă şi

prevenit, fără îndoială, de către acel straniu personaj deghizat în magician, pe care-l întâlniseră la Chèvreloup, întreprinsese demersurile necesare pentru imediata lor punere în libertate?

Fără a şti de ce, erau îndemnaţi să-şi răspundă afirmativ la această întrebare pe care şi-o puneau amândoi.

Într-adevăr, după o matură gândire, nu mai simţiră nicio îngrijorare în legătură cu soarta celor două fete şi-şi explicară faptul prin aceea că, mai mult ca sigur, ele se aflau acum în deplină securitate.

Dar dacă aşa stăteau lucrurile, aveau un motiv în plus să-şi păstreze incognito-ul.

Dat fiind că, acum, nefericita întâmplare din Parc-aux-Cerfs se încheiase, îşi spuneau că dacă ar face stângăcia de a dezvălui cine erau şi scopul agresiunii lor faţă de rege, astfel de mărturisiri ar readuce-o în discuţie şi ea ar deveni de notorietate publică.

Cât despre pedeapsa ce-i aştepta, ei bine! erau în stare s-o suporte, oricare ar fi fost.

Cu toate acestea, când luară această decizie, nu le trecea prin minte că le-ar fi ameninţată chiar viaţa.

În realitate, ei nu atentaseră la zilele monarhului, încercaseră pur şi simplu să-i ia cu forţa două copile pe care el avea de gând să le dezonoreze. De aici şi până la a vrea să-l ucidă era cale lungă.

Aşa încât, închipuindu-şi pedeapsa maximă ce li s-ar putea da, nu vedeau în perspectivă decât exilul sau închisoarea pe viaţă.

Chiar şi asta li se părea exagerat. Căci pentru Romuald ar fi însemnat pierderea pentru totdeauna a Louisei, blânda sa logodnică, pe care o iubea cu o dragoste atât de profundă, iar pentru Henri – pierderea familiei atât de îndrăgite.

Fără a regreta defel ceea ce făcuseră, ajunseseră astfel să recunoască totuşi că ar fi putut să acţioneze cu mai mare dibăcie.

În fine, era prea târziu să mai aibă regrete. Nu le rămânea decât să se resemneze să-şi îndure soarta.

Cei doi tineri rămaseră toată ziua împreună. Către, orele

şase seara, ale căror bătăi le auziră la marele orologiu al Châtelet-ului, Romuald crezu că-i mai prudent să se întoarcă în propria-i celulă. Trecu, aşadar, din nou prin gaura făcută şi Henri împinse piatra în locaşul său, unde se potrivea aşa de bine, încât între ea şi vecinele sale nu rămânea nici cel mai mic gol.

Desigur că celui care o dislocase astfel îi trebuise un timp extrem de îndelungat şi o mare îndemânare pentru a reuşi să execute acea lucrare perfectă. Căci, dacă nu ştiai că piatra e mobilă, nici cel mai expert ochi n-ar fi fost în stare să-şi dea seama de asta.

Nu trecuseră nici cinci minute de când vicontele se întorsese în celula sa, când Schlick apăru ducând „cina”, alcătuită exact din acelaşi meniu ca şi „prânzul”.

Spre marea plăcere a tânărului, doar intră şi ieşi, fără a-i adresa vreo vorbă.

Imediat ce rămaseră singuri, le veni aceeaşi idee: de a lua masa împreună.

De data aceasta, fu rândul marchizului să se ducă la Romuald. Astfel reuniţi, alimentele le păreau mai puţin respingătoare, iar închisoarea nu atât de mizerabilă.

Deoarece nu mai aveau a se teme că ar putea fi deranjaţi de Schlick, nu se despărţiră decât târziu în noapte.

Amândoi bănuiau că în dimineaţa următoare vor trebui să se înfăţişeze din nou la procuror – întâlnire pe care o aşteptau cu mare îngrijorare, căci era posibil ca, în ciuda prostiei sale, Eusèbe Papelard să reuşească în cele din urmă să le descopere identitatea, eventualitate care ar fi fost o mare nenorocire pentru ei.

Drept urmare, toată dimineaţa aşteptară plini de nelinişte să fie chemaţi la cabinetul acestuia.

Dar orele treceau fără ca nimeni să vină spre a-i conduce la el.

Ca şi în ajun, Schlick îşi făcu apariţia la prânz.

Deşi îi venea greu să intre în vorbă cu individul, Romuald voi totuşi să capete de la el informaţii cu privire la momentul în care vor fi chemaţi la magistrat.

— La ce oră trebuie să fim duşi în faţa procurorului? îl

întrebă.

— Da’ de ce să fiţi duşi la el? replică Schlick.

— La naiba! nu pentru plăcerea de a-l admira, nici pe el, nici pe jupânul Hilaire Cornudet. Am avut ieri prilejul acesta şi ne-a ajuns.

— Cu toate astea, ar fi singurul motiv care v-ar putea pune acum în prezenţa sa.

— Ah! pe cinstea mea! cu atât mai bine. Preferăm să fie aşa. Să ne facă ce vor voi, dar să nu ne mai interogheze; este tot ce ne dorim, de vreme ce din gura noastră nu se va afla niciodată nimic.

— Ce s-ar putea afla în plus faţă de cele ce-aţi mărturisit deja?

— Cele ce-am mărturisit? replică Romuald mirat.

— Bineînţeles. După câte mi-a spus Hilaire, aţi recunoscut c-aţi vrut să-l ucideţi pe Majestatea Sa, în scopul de a vă răzbuna rudele pentru pierderea averii, în urma unui tratat de stat. Nu e nevoie să se ştie mai mult ca să vi se poată instrui procesul. Cât despre nume, se va găsi desigur mijlocul prin care să fiţi convinşi să vi-l spuneţi, atunci când va sosi momentul.

— Am recunoscut noi asta?

— O ştiţi tot atât de bine ca şi mine.

Romuald îşi aduse aminte că, într-adevăr, tăcerea lor din ajun, în cabinetul procurorului, fusese interpretată de acesta drept o acceptare a ridicolelor sale afirmaţii.

Drace! La început nu se gândiseră la consecinţele acelei mărturisiri tacite, dar lucrurile luau o întorsătură urâtă. Căci, în acest caz, erau consideraţi de-a binelea regicizi, ceea ce nu mai implica exilul sau închisoarea pe viaţă, ci chiar moartea.

Şi ce moarte! Cea mai înjositoare dintre toate.

Vicontele cunoştea prea bine pedeapsa rezervată celor ce atentau la existenţa unui suveran: era un şir de torturi, unele mai groaznice decât altele, şi doar gândul la ele îl făcea să fie străbătut de un fior de-a lungul şirii spinării.

Ca el şi Henri să fie supuşi unei astfel de pedepse i se părea totuşi atât de monstruos, încât nici nu voia să creadă

aşa ceva.

Închipuindu-şi că temnicerul cunoştea pedeapsa ce li se va aplica, îl întrebă, nu fără o uşoară schimbare în glas:

— Şi ce se va face, în cazul nostru?

— Presupun că bănuiţi oarecum? rânji Schlick, cu o expresie plină de răutate.

— Poate, dar nu într-un mod clar. Aşa că am prefera să ştim cu exactitate.

— Dacă vă face plăcere, vă voi spune. Veţi fi duşi amândoi în piaţa Grève[21].

— În piaţa Grève!

— Păi nu? Acolo sunt duşi, de obicei, regicizii.

Regicizii! Aşadar era adevărat, erau consideraţi ca atare. Şi le era imposibil să se disculpe fără a da în vileag adevărul, ceea ce nu vor face niciodată!

Ce situaţie îngrozitoare!

Schlick părea să simtă o satisfacţie feroce la vederea spaimei ce-l cuprinsese pe Romuald. Mulţumit de ce făcuse, plecă, părăsindu-l pe viconte cu gândurile lui triste.

Deoarece la Henri intrase înainte de a veni la Romuald lăsă pentru seară sau pe a doua zi plăcerea de a-i spune marchizului cele ce-i adusese la cunoştinţă celui dintâi.

Afirmându-i vicontelui că nici el, nici Henri nu vor trebui să mai apară în faţa lui Eusèbe Papelard, ticălosul spusese adevărul; dar nu pentru motivul pe care i-l dăduse, ci dintr-o cu totul altă cauză.

Aşa cum îşi făcuse planul, Philippe de Lagardère-Nevers se dusese la domnul de Sartine, locotenentul general al poliţiei – despre care se spune că-şi găsea sursa proverbialei sale şiretenii într-un număr incalculabil de tabachere scumpe – şi-l pusese la curent cu evenimentele ce duseseră la încarcerarea celor doi tineri, rugându-l să-i

---

[21] *Piaţa Grève (Place de Grève)*: Piaţă în Paris, devenită în 1866 ,,Piaţa Primăriei” *(Place de l’Hôtel de Ville).* Muncitorii fără lucru se duceau acolo în speranţa de a se angaja. În perioada din timpul domniei lui Carol al VI-lea (1380—1422) şi până la Restauraţie (1814—1830), a fost locul în care se duceau la îndeplinire execuţiile capitale. (n.t.)

poftească pe domnii de la Châtelet să nu înceapă procedura în respectiva afacere.

Domnul de Sartine se arătase foarte binevoitor faţă de cererea lui şi se dusese imediat la domnul Alexandre de Ségur, care era pe atunci marele staroste al poliţiei din Paris. La rândul său, acesta promisese, foarte amabil, că va suspenda instrucţia începută în cazul celor doi prizonieri, până în momentul în care regele va putea fi din nou văzut.

Rezultatul fusese un ordin trimis lui Eusèbe Papelard, de a nu-i mai interoga de acum înainte pe aşa-zişii regicizi.

Ordinul, pe care Schlick îl aflase prin intermediul lui Hilaire Cornudet, îl făcuse pe cerber să presupună că, acum, situaţia lor era suficient de limpede pentru a nu mai fi nevoie să fie clarificată şi mai mult.

Să adăugăm că domnul de Ségur ignora felul în care vicontele şi marchizul erau trataţi la Châtelet, şi că este de la sine înţeles că, în caz contrar, ar fi luat imediat măsuri de remediere.

De-abia rămăsese Romuald de Dizons singur în celula sa, când marchizul, împingând piatra mobilă, se strecură prin gaură şi intră la prietenul său.

Părea a fi, şi el, stăpânit de o puternică emoţie.

— Ei, bine! Romuald, i se adresă cu un râs nervos, acum ştim la ce să ne aşteptăm.

— Cum? Ai auzit ce-a spus?

— Totul! Interstiţiile din jurul pietrei, de care îmi lipisem urechea, mi-au permis să nu pierd niciun cuvânt din discuţia ta cu el.

— Asta înseamnă că sunt scutit de a ţi-o repeta. Dar ascultă, Henri, dacă ştii tot atât de multe cât şi mine, ce hotărâre luăm? Eşti dispus să înduri acea moarte în piaţa Grève?

— Cum poţi crede asta, Romuald? Mai curând mi-aş sparge capul izbindu-mi-l de pereţii celulei!

— Şi eu la fel. Aşadar, cu orice preţ trebuie să scăpăm de o asemenea moarte, mai mult din cauza înjosirii ce s-ar răsfrânge, fără îndoială, asupra celor pe care-i iubim şi respectăm, decât din pricina atrocităţii torturilor.

— Cu orice preţ! Prin sinucidere… sau în alt mod.

Cu toată cumplita gravitate a situaţiei lor, un zâmbet flutură pe buzele vicontelui, în vreme ce relua:

— Nu-ţi ascund, prietene, că aş prefera să fie „în alt mod”.

— Sinceritatea mă obligă, Romuald, să-ţi fac o mărturisire asemănătoare, doar că mă întreb cum vom proceda?

— Eu unul nu văd decât un singur mijloc: să evadăm.

— La asta mă gândeam şi eu: să evadăm şi să părăsim Franţa. Căci, bineînţeles, nu ne-am putea întoarce la casele noastre, unde am fi siliţi să rămânem pentru totdeauna sechestraţi, de teamă să nu fim recunoscuţi şi arestaţi din nou. Şi unde, în ciuda acelei sechestrări continue, am sfârşi, cu siguranţă, prin a cădea, într-o bună zi, în mâinile justiţiei.

— Să evadăm, deci, îl aprobă vicontele. Dar cum să procedăm?

— Mijlocul nu-i prea greu, prietene.

— Îl cunoşti?

— La naiba! continuă Henri cu o siguranţă de sine plină de candoare, mi se pare că nimic nu-i mai simplu. Deseară, când Schlick va veni din nou, ne vom arunca asupra lui, îl vom lega fedeleş şi, după ce-i vom fi pus un căluş, vom pleca liniştiţi.

— Eşti iute la hotărâri, Henri, îi spuse vicontele, zâmbind.

Tânărul marchiz îl privi mirat.

— Doamne, zise, cred că aşa trebuie să acţionăm.

Şi, într-adevăr, nu-şi putea închipui că s-ar putea, proceda în alt fel, căci cu toată înfrângerea lor din Parc-aux-Cerfs, se credea încă sigur pe el de îndată ce era vorba să se bată.

După un răstimp, vicontele continuă:

— Văd că nu te gândeşti la caracterul întâmplător şi prea puţin practic al acestui mod de a proceda. Mai întâi, deşi noi suntem robuşti, Schlick pare să dispună şi el de o forţă rar întâlnită şi, cu toate că ne-am lupta doi împotriva lui, este fără îndoială în stare să ne reziste suficient de mult timp pentru a i se veni în ajutor. Apoi, chiar dacă-l

doborâm, va trebui să ieşim, şi asta…

— Recunosc, dragă Romuald, că nu mă gândesc deloc la toate acestea, mărturisi marchizul descumpănit. Dar atunci ce-i de făcut?

În mod maşinal, ochii tânărului se îndreptară către barele încrucişate ca un grătar care închideau fereastra.

— Dacă am demonta grătarul acesta? propuse.

— Dragă Henri – replică Romuald cu tonul acela calm şi stăpânit cu care un profesor îşi continuă lecţia – pentru a demonta un grilaj ca acela, chiar dac-am avea la dispoziţie sculele necesare, ar trebui să depunem o muncă de giganţi, căci, mai înainte, am fi obligaţi să desprindem pietrele în care sunt fixate zdravăn ştifturile sale. Apoi, zgomotul pe care l-am face ar atrage atenţia asupra noastră şi ne-ar da în vileag intenţiile, tot atât de limpede ca şi cum ni le-am proclama cu glas tare. Oricum, ar fi mai bine să retezăm barele cu un fierăstrău. Din păcate, nu avem la dispoziţie nici asemenea instrument *ad-hoc*[22].

— Întreb din nou: atunci ce-i de făcut?

— Să ne gândim!

Tânărul Lagardère îşi izbi fruntea cu pumnii. În împrejurări grele, era om de acţiune, dar sfaturile sale nu meritau decât rareori să fie luate în seamă.

— Hai să mergem să vedem în celula mea, propuse după un timp de tăcere. Acolo treaba ni se va părea mai lesnicioasă.

— Este îndoielnic, replică Romuald, fiindcă celula ta seamănă întocmai cu a mea… Hai totuşi să trecem dincolo. Într-o astfel de situaţie nu trebuie să neglijăm nimic.

Când cei doi tineri se apropiară de gaură spre a se duce în celula 37, piciorul vicontelui izbi cu destulă putere piatra mobilă ce se afla alături, aruncând-o la o distanţă cam de un cot. Uşurinţa cu care se deplasa un bloc de asemenea dimensiuni îl surprinse pe viconte, inspirându-i bănuiala că masa lui n-ar fi compactă.

Marchizul se şi aplecase spre a se strecura prin trecerea deja folosită. Romuald îl opri:

---

[22] *Ad-hoc* (lb. latină)= care se potriveşte scopului dat. (n.t.)

— Aşteaptă, Henri. Înainte de a merge la tine, aş vrea să cercetez cu atenţie piatra asta.

Henri se ridică.

— În ce scop? întrebă mirat.

Romuald îi explică.

— A! crezi că este goală pe dinăuntru?

— Aşa-mi pare.

— Ca să vezi! Dacă-i aşa, ar fi ceva neobişnuit, căci în cazul acesta ne-am afla în prezenţa a ceea ce prizonierii numesc o „ascunzătoare”.

— Exact. Şi chiar şi numai pentru ciudăţenia faptului, mi-ar plăcea să descopăr un astfel de loc.

— Şi mie. Desigur, n-ar fi lipsit de interes.

Deoarece piatra se găsea în cel mai întunecat ungher al celulei, spre a o supune unui examen atent, tinerii fură nevoiţi s-o aducă în zona în care obscuritatea era mai mică. În timp ce o târau într-acolo, remarcară mica ei greutate în raport cu dimensiunile sale, ceea ce le întări convingerea că pe dinăuntru era goală.

De îndată ce piatra ajunsese într-un loc convenabil, se aplecară asupra ei şi începură să-i studieze cu grijă cele cinci feţe ce se ofereau vederii. Dar nu constatară nimic anormal: suprafeţele erau perfect netede şi intacte.

— Să ne uităm dedesubt, zise Henri.

— Da, probabil că acolo este „ascunzătoarea”, încuviinţă Romuald.

Răsturnară blocul. Imediat, zăriră la mijlocul său o scobitură cu diametrul între patru şi cinci degete, al cărei orificiu era astupat cu o îngrămădire de materiale asupra naturii cărora nu se lămuriră pe dată.

— Iată ce căutam! exclamă Romuald. Dar ce-o fi asta? adăugă, punând mâna pe „dop”.

Apoi, după ce-l pipăise:

— Ia te uită, s-ar zice că-i o ţesătură impregnată cu pământ sau cu ipsos.

— Hai să dăm repede la o parte capacul ăsta, spuse Henri, sunt nerăbdător să văd ce-i dedesubt.

Era mai uşor de spus decât de făcut, căci dopul părea

foarte bine înţepenit. Cu toate acestea, după câteva clipe de eforturi, reuşiră să-l scoată.

Dopul fusese confecţionat, într-adevăr, din bucăţi de stofă, mai întâi legate strâns împrejur cu sforicele, iar apoi acoperite cu un soi de mortar, spre a-i da consistenţă şi a-l face să adere de pereţii pietrei.

După ce constatase acest lucru, vicontele îşi vârî mâna în gaură şi scoase de acolo o cărticică învelită în pergament. La vederea ei, tinerii resimţiră o mare dezamăgire.

— Ce idee caraghioasă a avut posesorul acestei cărţulii: s-o pună în ascunzătoarea asta de parc-ar fi un obiect preţios! Te pomeneşti că oferă reţeta de fabricat aur? întrebă Henri în bătaie de joc.

— Pe cinstea mea, nu, replică Romuald, care deschisese cartea. Ba chiar, nici pe departe, deoarece este un tratat cu privire la starea de graţie, al cărui titlu este „Augustinus”, autorul fiind un oarecare *Corneille Jansénius*[23].

— Ei bine! exclamă tânărul marchiz, dând frâu liber dezamăgirii sale. Repet că ideea de a ascunde în aşa mare secret câteva foi de hârtie fără valoare şi pe care n-aş da niciun ban este bizară şi stupidă.

Fără a răspunde; Romuald cerceta cartea cu atenţie.

— Ia te uită, zise la un moment dat, pe coperta de dedesubt se află ceva scris de mână: dar este atât de şters, încât literele nu se desluşesc. Priveşte, Henri.

Marchizul luă cartea şi o studie la rândul său.

— Într-adevăr, zise, este imposibil să citeşti vreun cuvânt din mâzgăleala asta. Să vedem totuşi dacă, mergând mai aproape de lumină, nu izbutim să descifrăm despre ce-i vorba.

Ca şi în ajun, vicontele construi un eșafodaj folosind masa şi scăunelul şi, cocoţându-se pe acesta, ţinu cartea în dreptul deschiderii, astfel ca lumina să cadă direct pe locul în care se afla scrierea.

Literele îi apărură mai distincte şi, după câteva bâjbâieli, fu în stare să citească cele ce urmează:

---

[23] *Corneille Jansénius:* întemeietorul jansenismului (v. Volumul *Sergentul Belle-Épée* al romanului *Fiul lui Lagardère* de P. Féval-fiul. (n.t.)

«Cel ce va descoperi această carte, dacă-şi va recăpăta libertatea, să se ducă, atunci când va ieşi din această celulă, la intersecţia drumului ce leagă Bondy de Paris. Să sape adânc la piciorul crucii ce se înalţă acolo şi va găsi o casetă în care se află cincizeci de mii de livre de aur.

Fratele meu şi cu mine, fiind jefuiţi de către iezuiţi, care ne-au închis aici socotindu-ne eretici, am reuşit totuşi să smulgem această sumă din mâinile lor lacome şi s-o ascundem în acel loc, cu speranţa de a o relua când am redeveni liberi.

Dar aseară am fost informaţi că astăzi urmează să fim duşi la eşafod.

Neavând nicio rudă şi nevoind defel ca aceste cincizeci de mii de livre să fie pierdute pentru totdeauna, indicăm în această carte, pe care o vom pune într-o ascunzătoare, locul în care se află, rugându-l pe Dumnezeu să facă astfel ca, într-o zi, să cadă în nişte mâini ce le vor da o bună folosinţă.

Jean şi Françoise Séguin, burghezi din Paris
Astăzi, 17 noiembrie 1703»

Vicontele citise cu glas tare. De îndată ce sfârşi, sări jos pe pardoseală.

— Cincizeci de mii de livre! Drace! Oamenii aceia ne-au făcut un cadou tare drăguţ, spuse Henri.

— Desigur, şi ne este cu atât mai bine venit, cu cât, dacă vom izbuti să evadăm, vom fi nevoiţi să ne îndepărtăm cât mai grabnic de Paris, fără a avea timp să împrumutăm de la nimeni nici cea mai mică sumă, aşa că ne-am afla într-o situaţie foarte dificilă, cu buzunarele goale… lucru la care, mai înainte, nici nu ne gândeam.

— Pe cinstea mea, nu, nu-mi trecuse prin minte şi, ca şi tine, constat că banii aceia – mai bine zis, aurul acela – ne pică în cel mai nimerit moment.

— Numai că, ia seama, Henri, pentru ca ruga acelor fraţi nenorociţi să le fie împlinită, ne vom strădui să folosim cea mai mare parte a banilor spre a face fapte bune, nepăstrând pentru noi decât atât cât ne va face trebuinţă.

Dar – adăugă vicontele, zâmbind din nou – iată că stăm şi plănuim, ca şi cum i-am stăpâni deja. Mi se pare că înainte ca toate acestea să se întâmple, avem destul de multe de făcut.

— Aşa este. Aşadar, să continuăm, mai întâi, să căutăm un mijloc pentru a ieşi de aici şi, aşa cum ne-am înţeles, hai să trecem în celula mea.

— Să trecem.

O clipă mai târziu, cei doi prieteni se aflau la numărul 37.

Romuald avusese dreptate: celula semăna perfect cu cea de la numărul 36. Singura diferenţă era că pardoseala, acoperită în ambele cu plăci, părea mai deteriorată în cea destinată lui Henri. Aici se spărseseră mai multe, şi găurile rămase în urma lor, fiind fără îndoială mai vechi, erau foarte adânci. Ba chiar unele lăsau să se vadă scheletul de lemn şi şipcile ce susţineau plafonul încăperii de dedesubt.

Tinerilor nu le trebui mult timp ca să-şi dea seama că celula nu oferea mai multe posibilităţi de evadare decât vecina ei.

Întreaga după-amiază îşi puseră mintea la contribuţie, încercând să găsească o idee practică. Dar nu le veni niciuna.

La ora cinei, după ce Romuald se întorsese în celula lui, Schlick – aşa cum promisese – nu lăsă să-i scape primul prilej pentru a-l înştiinţa pe Henri de cele ce-i aşteptau în scurt timp pe amândoi.

Odată Schlick plecat, domnul de Dizons veni la marchiz. Îşi reluară căutările cu şi mai mare înverşunare, dar vai! tot fără succes.

— Mii de trăsnete! sfârşi prin a ocărî marchizul, disperat. Te rog să-mi ierţi înjurătura asta, Romuald, dar vom fi oare chiar constrânşi să ne sinucidem?

— Ajung să mă tem că da, replică vicontele.

— Ei bine, dacă-i aşa, continuă Henri, exaltat, mai bine să sfârşim numaidecât. Mă voi sui pe masă şi, de acolo, mă voi azvârli cu capul înainte pe plăcile acestea, care vor fi, sper, destul de milostive spre a-mi sparge craniul.

În timp ce vorbea, îşi izbi cu putere călcâiul de podea, ca

pentru a-i încerca rezistenţa. Dar, nedându-şi seama că se află lângă una din găurile despre care am vorbit, piciorul, în loc să întâlnească plăcile, pătrunse în soiul acela de groapă, sfărâmând împletitura de şipci destinată, să susţină stratul de mortar în care erau încastrate plăcile şi dispărând până la gleznă.

Un nor de praf umplu celula.

— Pe toţi dracii! înjură Henri cu oarecare uimire. Un pic mai mult şi-mi rupeam piciorul. Sunt de acord să mor dintr-o dată, dar nu şi cu bucăţica. Romuald, ajută-mă să ies de-aici. Mi s-a prins cizma între scânduri şi e strânsă ca între fălcile unei menghine.

Vicontele nu se putuse împiedica să surâdă văzând mutra dezumflată a prietenului său, în urma acelei fapte de vitejie. Se grăbi totuşi să-i vină în ajutor şi, după o câteva eforturi, reuşi să-i desprindă piciorul din capcana pe care o făcuse el însuşi.

Groapa devenise acum un abis: avea o adâncime de o jumătate de cot.

Deodată, nasul domnului de Dizons fu afectat în mod neplăcut de mirosul acela infect pe care-l simţise deja în ziua precedentă, atunci când încercase să privească afară, dar care, acum, părea să vină din gaură.

— Ei, na-ţi-o! exclamă. Iată ceva bizar. Nu simţi, Henri, ce duhoare pestilenţială urcă de-acolo?

— Cum nu, răspunse marchizul. Tocmai mă întrebam de unde ne vine această neplăcere în plus. Ce infecţie! Oare care să-i fie cauza? Să fie acolo vreun animal mort, în curs de putrefacţie? Mă grăbesc să astup la loc cavitatea. Duhneşte prea tare.

— Nu, nu, opreşte-te, se opuse repede Romuald. Nu poate fi ceea ce crezi. Şi ieri, privind printre gratiile celulei mele, au ajuns până la nările mele nişte miasme asemănătoare, dar venind de afară, iar eu am crezut, ca şi tine, că proveneau de la cadavrul vreunui animal eşuat pe malurile Senei. Dar este aproape sigur că ieri mă înşelam, tot aşa cum, fără îndoială, te înşeli tu astăzi.

După un timp de gândire, întrebă:

— Oare deasupra cărei încăperi ne aflăm? Tare-aş vrea să ştiu.

— Dar cum faci ca să afli?

— Scobind gaura asta, pe care te-am împiedicat s-o astupi la loc, până când, dacă-i cu putinţă, îi vom străpunge fundul.

— Da, este o idee… Cel puţin, asta ne va procura câteva minute de distracţie.

Tinerii se puseră imediat pe treabă.

Scoaseră din cavitate şipcile rupte, pietrişul, sfărâmăturile de plăci care o umpleau pe jumătate şi, în curând, ajunseră la un strat de tencuială ce alcătuia plafonul încăperii de jos.

— Acum, atenţie, spuse Romuald. Să încercăm să nu facem decât o gaură foarte mică, doar atât cât să aruncăm o privire.

— Bineînţeles, aprobă Henri. Mă gândesc totuşi la ceva: şi anume că, datorită întunericului care desigur domneşte acolo, fără îndoială că nu vom vedea nimic.

— S-ar putea! replică vicontele, care părea să aibă un gând ascuns.

— A! bănuieşti că este luminat?

— Nu m-aş mira defel.

— Dar atunci, dacă e lumină, înseamnă că şi acolo se află cineva; şi dacă se află cineva, va observa ce facem noi, şi asta nu ne va ajuta să progresăm.

— Cât eşti de vorbăreţ, dragul meu Henri, replică Romuald, cu un surâs enigmatic. Este posibil ca, de data aceasta, să fi ghicit corect: n-ar fi cu neputinţă ca jos să fie lume. Cu toate acestea, nu trebuie să ne facem griji în legătură cu această eventualitate, căci „lumea” ce s-ar putea afla acolo nu este de natură să ne încurce socotelile. Pregăteşte-mi, folosind puţin praf umezit cu, apă, o biluţă de mărimea unei nuci, astfel ca să formeze un soi de chit. Voi avea nevoie de ea peste o clipă.

Spunând acestea, în timp ce marchizul îi îndeplinea ordinul, vicontele luă un ciob de placă şi zgârie uşor stratul de tencuială, pe o suprafaţă cam de mărimea unei monede

de aramă.

Apoi, după ce subţiase îndeajuns de mult acea suprafaţă, aplică pe ea bila pe care o frământase Henri, în aşa fel încât s-o facă să adere şi, cu o mică smucitură de jos în sus, desprinse bucata de tencuială.

Un val de duhoare fetidă răbufni imediat prin orificiul astfel obţinut, în vreme ce, prin el, se zărea o slabă lumină, ca de mormânt.

— Ptiu! exclamă marchizul, astupându-şi nările. Dar etajul de jos este un abator!

Fără a lua în seamă exclamaţia prietenului său şi deşi simţul mirosului – tot atât de delicat ca al acestuia – îi suferea din cauza emanaţiilor, Romuald îşi vârî cu curaj capul în cavitate, apropiindu-şi ochiul de acel vizor de tip nou.

— Bănuiam eu! declară după un moment de observare şi ridicându-se dintr-un salt. Ah! iată-l în sfârşit, acel mijloc de a fugi pe care l-am căutat zadarnic toată ziua… Iată-l!

— Ai descoperit modul în care să fugim?

— Da… priveşte tu însuţi, replică vicontele.

Stăpânindu-şi repulsia, marchizul se apleca, la rândul său, deasupra găurii. Dar abia aruncase o privire în jos, că se ridică palid şi cu ochii rătăciţi.

— Dumnezeule! strigă, ce-nseamnă asta? Îţi baţi joc de mine, Romuald? Am văzut patru cadavre întinse pe nişte dale!

— Într-adevăr, patru sunt.

— Iar deasupra atârnă o frânghie lungă.

— Frânghia clopotului.

— Şi, în fund, o luminiţă cu o strălucire lugubră.

— Candela.

— Dar ce loc este acesta? întrebă Henri, înfiorându-se.

— Ei, la naiba! este cavoul expoziţiilor funebre. Cu alte cuvinte: morga!

— Ah! Asta-i morga?

— Da, n-o cunoşteai, aşadar, deloc?

— Absolut deloc. Nu ştiam nici măcar că se află la Châtelet.

— Eu ştiam, deoarece m-am dus acolo de mai multe ori, din curiozitate.

— Ce loc îngrozitor! Simpla lui vedere îmi produce greaţă.

— Sunt de acord că este departe de a fi o privelişte plăcută. Cu toate acestea, noi trebuie s-o contemplăm cu ochi încântaţi.

— O! cum poţi vorbi astfel!

— Desigur, deoarece, pentru noi, reprezintă anticamera libertăţii.

— Poftim? cum aşa?

— Uşa ei dă direct pe malul Senei şi ne va fi de ajuns s-o deschidem pentru a fi liberi. Dar asta e ultima dificultate pe careva trebui s-o învingem. Nu ştiu încă în ce fel vom reuşi.

— Ai dreptate, ca întotdeauna, Romuald, îl aprobă marchizul. Când ne hotărâm să ne încercăm norocul?

— Cred că este, poate, prea devreme. De-abia a sunat ora zece. Ar fi mai bine să aşteptăm cel puţin încă o oră.

— Ei, bine! să aşteptăm. Dar dacă, pentru a ne trece mai uşor această oră, am începe, de pe acum, să ne pregătim trecerea prin plafon?

— Putem s-o facem. Dar să fim cu urechea la pândă, spre a evita să fim surprinşi de Schlick, şi să avem, de asemenea, grijă să nu lăsăm să cadă jos nicio sfărâmătură. Dacă paznicul – „omul de la morgă”, cum i se spune – nu a adormit încă, sau dacă are somnul uşor, s-ar putea ca zgomotul să-l îndemne să vină în încăpere şi atunci am fi prinşi.

— Cum? Paznicul este acolo, chiar şi noaptea?

— Desigur.

— Ia te uită! Şi la ce bun? Pentru a-i împiedica pe morţi să n-o ia la fugă?

— Nu, Henri, şi greşeşti că vorbeşti cu uşurinţă despre defuncţi. Dacă paznicul rămâne peste noapte, este spre a le da ajutor celor care reînvie.

În privirea marchizului se citi cea mai profundă uimire.

— Ce spui? întrebă.

— Spun că se poate întâmpla ca un nefericit, trimis la

morgă la simpla recomandare a unui nepriceput, aşa cum sunt bărbierii noştri, sau cules de pe drumul public în urma unei sincope ce simulează încetarea vieţii, să-şi revină după un timp mai mult sau mai puţin îndelungat. Şi deoarece pentru asta nu şi-ar alege el momentul şi presupunând că i-ar veni pofta s-o facă noaptea, dacă nu s-ar afla nimeni de faţă spre a-i da îngrijiri imediate, ar putea prea bine să moară cu adevărat.

— Ah! înţeleg. Dar când un individ se întoarce în felul acesta la viaţă, riscă mult – dacă paznicul doarme adânc – să fie lipsit de îngrijirile lui, căci îmi închipui că acesta nu se culcă în sala mortuară.

— Gândeşti corect: are o cămăruţă alături. Şi tocmai de aceea s-a instalat în această sală, luminată cu o candelă de îndată ce se înserează, un clopot mare, cu dangăt răsunător, reînviatul netrebuind decât să tragă de frânghia lui pentru a-l trezi pe paznic, oricât de adânc ar dormi. Frânghia pe care ai văzut-o atârnând deasupra lespezilor pe care sunt depuse trupurile.

— Drace! ce mutră ciudată trebuie să facă nefericitul căruia i s-ar întâmpla aşa ceva!

— Într-adevăr, trebuie să fie destul de neplăcut surprins. Şi l-am auzi pe tutorele meu, domul de Gabrian, spunând că, deşi rar, faptul se produce totuşi.

— Măcar de nu s-ar întâmpla în timp ce vom fi noi acolo. Oricât de puţin fricos aş fi, nu mi-ar plăcea să mă întâlnesc nas în nas cu unul ce revine din cealaltă lume.

— Să sperăm că nu vom păţi aşa ceva, dragul meu Henri, căci chiar că ar însemna că avem ghinion.

Tot vorbind, cei doi tineri lucrau la lărgirea orificiului superior al cavităţii, muncă ce nu le cerea prea multă trudă. Plăcile se desprindeau singure, iar şipcile se rupeau cu uşurinţă.

Cavitatea se afla între două grinzi transversale, groase, care o mărgineau la fiecare capăt, pe direcţia lungimii.

În curând, prizonierii noştri o făcuseră îndeajuns de mare pentru a putea trece fără greutate prin ea. După ce scobiseră până la a nu le mai rămâne în faţă decât un strat

subţire de tencuială, ce alcătuia plafonul propriu-zis, se opriră.

Operaţia pe care o mai aveau de făcut era atât de simplă, încât nu voiau s-o efectueze decât în ultima clipă, adică atunci când va suna ora unsprezece.

Nerăbdători, numărară minutele, secundele. În sfârşit, turnul cu clopot al catedralei Notre-Dame dădu tonul. Unsprezece bătăi răsunară în tăcerea nopţii care se însufleţi imediat de dangătele de la Sainte-Chapelle şi ale altor orologii cu care se mândrea „La Cité”.

— Haidem, decise Romuald, a sosit clipa! Dumnezeu *o* să ne-ajute, suntem în mâinile Sale.

— Haidem, repetă cu hotărâre Henri şi, precum spui, fie ca Cel Atotputernic să ne apere… avem nevoie de sprijinul Său.

Fără a mai pierde timp, îndepărtară stratul de tencuială ce alcătuia fundul cavităţii, aruncând bucăţile în celulă. Apoi, când acel ultim obstacol dispăru, se pregătiră să coboare.

— Henri, dacă nu vezi niciun inconvenient, voi trece eu primul, declară vicontele.

— Nu văd niciunul, răspunse marchizul.

— În cazul acesta pornesc.

Zis şi făcut: Romuald se strecură prin deschizătură, ţinându-se cu ambele mâini de una din grinzile transversale. Peste o clipă, atârna în gol, cu picioarele la o distanţă cam de un stânjen deasupra podelei. Rămase două secunde astfel apoi, deodată, dând drumul grinzii, căzu uşor la pământ, fără a face, în cădere, decât un zgomot abia auzit.

Încăperea în care ajunsese avea o înfăţişare cu adevărat îngrozitoare, şi moartea se arăta acolo sub aspectul ei cel mai sinistru.

În sală se aflau şase lespezi destinate a primi cadavrele. Patru dintre ele erau, deocamdată, ocupate. După cum constatase marchizul, cadavrele erau complet goale. În fundul încăperii, în faţa fiecăruia, se vedeau, agăţate în nişte cuiere, veşmintele pe care le purtaseră când fuseseră

aduse la morgă.

Doi dintre morţi erau victime ale înecului: un bărbat foarte tânăr şi o fată, de asemenea foarte tânără: poate doi îndrăgostiţi care se uniseră în moarte, neputându-se uni în viaţă.

Un al treilea fusese călcat de o trăsură şi din pieptul lui, zdrobit de vehicul, ieşeau coastele rupte, care străpunseseră pielea în mai multe locuri.

Cel de-al patrulea, ultimul, contrasta cu vecinii săi. Era un băiat tânăr, de cel mult douăzeci şi doi, douăzeci şi trei de ani, mare şi voinic, cu părul de un blond cânepiu şi foarte lung, răsfirat pe umeri, şi al cărui trup, cu o musculatură admirabilă, nu purta nicio urmă de rănire.

Doar la cap, în partea de sus a frunţii, se afla o rană de mici dimensiuni, cu aspectul unei izbituri şi care, prin aspectul său benign, te făcea să te îndoieşti c-ar fi putut să-i provoace moartea.

În spatele acestui cadavru atârna o îmbrăcăminte completă de ţăran breton.

Romuald cuprinse toate acestea într-o privire rapidă şi, nevăzând nimic suspect, îi făcu semn lui Henri să coboare şi el.

— Dar – îl sfătui în şoaptă – ai grijă să nu atingi cu piciorul frânghia. Este aici, aproape, şi a fost cât pe-aci ca eu s-o ating din nebăgare de seamă.

Henri era gata să răspundă cu glas tare, promiţând că-i va urma recomandarea, când, deodată, păli cumplit şi se trase brusc înapoi, încordându-şi auzul către uşa celulei sale.

— Hai, Henri, reluă vicontele, e rândul tău; fii atent la clopot.

Henri de Lagardère îşi dădu drumul să alunece prin gaură. Din nefericire, în momentul în care, după ce trecuse în întregime, marchizul se pregătea să se lase să cadă, una dintre mâini părăsi grinda mai repede decât ar fi vrut el şi, în efortul instinctiv de a o apuca din nou, picioarele i se izbiră de frânghie care, pusă în mişcare, făcu să sune clopotul.

Apoi, aproape în aceeaşi clipă, Henri căzu ca un bolovan.

Romuald de-abia avu timp să deschidă braţele spre a-l prinde, altminteri, în cădere, s-ar fi putut lovi rău.

— Doamne Sfinte! ce-ai făcut şi ce s-a-ntâmplat? exclamă în surdină vicontele. Suntem pierduţi... va veni paznicul... O! ce nenorocire!

— Vai! da, este o nenorocire!... gemu marchizul, disperat. Dar, orice ni s-ar întâmpla, pericolul cel mai grav a trecut!

— Să ne ascundem acolo, sugeră domnul de Dizons, arătând un pătrat mare de umbră, format de soclul de zidărie ce susţinea lespedea pe care se afla întins ţăranul breton. Dacă, printr-un noroc, omul de la morgă n-ar fi auzit!

Se ghemuiră repede în spatele soclului, cu frunţile transpirate de frică.

Deodată, auziră deasupra lor un zgomot uşor, şi înălţându-şi privirile, văzură trunchiul bretonului ridicându-se încet, până ce ajunse aproape în poziţie verticală, în vreme ce braţele se întindeau către spate în căutarea unui punct de sprijin: un spectacol înspăimântător, ce-i cutremură din creştet până-n tălpi.

Îşi reţinură cu greu un ţipăt de groază, rămânând fascinaţi de cele ce vedeau şi neputându-şi dezlipi privirile de acel trup gol, a cărui albeaţă se desprindea cu un efect fantastic din semiobscuritatea locului.

Ştiau totuşi – pentru că Romuald vorbise cu câteva minute mai înainte despre asta – că faptul al căror martori erau se petrecea uneori. Cu toate acestea, amândoi se aşteptau atât de puţin să asiste la una din acele treziri macabre, încât erau cumplit de răscoliţi şi-şi simţeau sângele zvâcnind în artere, mai să le spargă.

Bretonul, ridicat în şezut, rotea în jur priviri năuce, lipsite de orice strălucire. Dacă materia începuse să trăiască, mintea continua să rămână cufundată în tenebrele neantului.

Deodată, un nou zgomot se făcu auzit dinspre cămăruţa în care stătea paznicul – încăpere ce se afla spre celălalt

capăt al cavoului.

Tinerii înţeleseră că urma să intre îngrijitorul morgii. Fusese trezit, desigur, de sunetul clopotului şi venea să vadă care dintre tăcuţii şi paşnicii săi locatari îşi permitea să-i tulbure somnul.

Iminenţa primejdiei îl făcu pe Romuald să-şi recapete sângele rece. Cu degetele sale nervoase, apucă brusc de ceafă cadavrul recalcitrant şi trase înapoi pe lespede trunchiul bretonului care, inconştient, nu opuse nicio rezistenţă şi recăzu într-o totală nemişcare.

În acel moment, paznicul deschidea uşa şi intra.

Moş Balthazar, cum i se spunea, era un om de vreo şaizeci de ani, dar încă verde şi viguros. De mai bine de douăzeci de ani de când era acolo, mai fusese trezit în felul acesta de patru sau de cinci ori. În consecinţă, ceea ce se întâmpla nu părea să-l mire prea mult.

— Cine a tras clopotul? întrebă îndată ce intră.

Întrebarea, pusă pe un ton jovial, era oarecum îndrăzneaţă, căci ar fi trebuit să presupună că nu erau mai mulţi înviaţi.

Sunetul glasului său îl făcu să tresară pe breton, ale cărui picioare şi braţe se agitară puţin. Paznicul observă acele mişcări.

— A! tu eşti, băiete? spuse, înaintând către ţăran. Ei, bine, nici că mă mir. Chiar mi se păruse că nu trecuseşi cu totul în „pe loc repaos”, atunci când te-au adus aici. Hai, o să te scoatem imediat din dormitorul ăsta… Nu te speria.

În timp ce rostea ultimele cuvinte, ajunsese lângă breton şi se pregătea să-i vorbească din nou, spre a-l linişti, când, iuţi ca fulgerul, Henri şi Romuald ţâşniră din spatele lespezii şi săriră asupra lui.

Moş Balthazar, surprins de atacul neaşteptat şi nepricepând cum se făcea că doi bărbaţi plini de viaţă se aflau în locul acela, unde, cu rare excepţii, ca cea de acum, nu intrau niciodată decât morţii, uită, la început, să se apere.

Revenindu-şi totuşi repede din uimire, încercă să se elibereze din braţele ce-l strângeau, zguduindu-şi cu putere

agresorii.

Dar aceştia erau înzestraţi cu o mare vigoare, pe care o sporea gândul primejdiei care-i ameninţa; căci dacă l-ar fi lăsat pe om să le scape s-ar fi zis cu ei.

Aşa încât se porni o luptă îndârjită de ambele părţi. Şi era înspăimântător să vezi cele trei fiinţe strângându-se cu furie în acel azil al ultimului repaos, izbind, în timpul mişcărilor lor bruşte, cadavrele care, la lumina pâlpâindă a candelei, păreau că revin la viaţă, râzând cu ochii lor sticloşi. Spre a-l împiedica pe bătrânul Balthazar să cheme în ajutor, încă de la începutul luptei Romuald îi înfundase în gură o pulpană a hainei sale, pe care i-o apăsa cu forţa pe buze. Aceasta îl sufoca pe moşneag, a cărui faţă devenea tot mai vânătă. Văzând simptomul, vicontele îi spuse:

— Nu mai opune rezistenţă şi lasă-ne să ne vedem de treaba noastră. Îţi scot căluşul. Nu vreau să-ţi facem niciun rău. Dar, pur şi simplu, încercăm să evadăm din Châtelet, unde am fost întemniţaţi pe nedrept. Ne promiţi să fii mut?

Omul avu o clipă de ezitare. Dar, în cele din urmă, dându-şi seama că nu era cel mai tare, schiţă un gest de încuviinţare.

Pe dată, căluşul îi fu scos.

— Acum, adăugă Romuald, te vom lega fedeleş şi te vom lăsa în sala aceasta, doar dacă nu ne promiţi din nou că nu ne vei împiedica fuga. Te învoieşti?

Moş Balthazar rămânea nehotărât. Se gândea la ciudata propunere ce i se făcea.

— Mă învoiesc, se decise să răspundă. La urma urmei eu sunt pus să păzesc casa morţilor, nu pe a viilor. Numai că eu sunt cel care ţin să fiu legat fedeleş, ba chiar legat ca un adevărat pachet, pentru a lăsa să se creadă că aţi fugit împotriva voinţei mele.

— Asta ne convine, bătrâne, răspunse Romuald. Căci ne-ar părea foarte rău dacă ar trebui să înduri o pedeapsă din cauza noastră.

— Ei, bine! atunci grăbiţi-vă: paznicul şef are obiceiul de a face un rond prin curte cam pe la ora asta şi dacă, din întâmplare, ar intra aici, aşa cum face uneori, cu el nu v-ar

merge la fel de uşor cum v-a mers cu mine.

— Nu va dura mult, replicară tinerii.

Luară îmbrăcămintea omului călcat de trăsură – celelalte fiind prea murdare – şi cât ai zice peşte, îl transformară pe „omul de la morgă” într-un veritabil balot.

— Bun, spuse acesta când treaba fu încheiată. Acum duceţi-mă într-un colţ, ca să-mi pot rezema capul de perete şi să-i trag un pui de somn până mâine.

— Să-ţi punem un căluş? îl întrebă Henri. L-am lăsa lejer, pentru a-ţi permite să respiri fără greutate.

— Nu, este inutil. Voi spune că mi-am pierdut cunoştinţa luptându-mă cu voi şi c-am rămas aşa până dimineaţa.

Henri şi Romuald îl cărară pe bătrân până într-un colţ al sălii şi-l aşezară astfel încât să stea cât mai comod cu putinţă.

— Sărmane om, i se adresă Romuald, regretăm mult, crede-ne, că suntem nevoiţi să-ţi impunem să petreci o noapte atât de proastă. Dar dacă, într-o zi, ne este dat să te răsplătim pentru bunăvoinţa cu care ne-ai înlesnit fuga, îţi dăm cuvântul că o vom face negreşit.

— Bine, bine, să nu vorbim despre asta. De ce mă uit mai bine la voi, de-aia mă încredinţez că nu sunteţi nişte criminali şi, prin urmare, neîncercând să vă barez calea, sunt departe de-a săvârşi o faptă rea: asta-mi ajunge ca recompensă.

— N-are a face, îţi repetăm că…

— Nu vă pierdeţi timpul, băieţi, plecaţi repede… Cheia uşii este agăţată în cămăruţa mea… Ah! Doamne Sfinte! exclamă deodată moş Balthazar, dar înviatul?… Nu-l putem lăsa acolo. Şi apoi, are nevoie de îngrijiri, fără îndoială?…

— Fir-ar să fie! aşa este, zise vicontele. Îl uitasem, nefericitul. Ce să facem cu el?

— Mai înainte de toate… îi sfătui bătrânul, fricţionaţi-l zdravăn pentru a-i restabili circulaţia sângelui, şi apoi daţi-i o înghiţitură de vin; găsiţi la mine, într-o sticlă. După asta, dacă lucrurile merg bine, luaţi-l şi găsiţi-i un adăpost, indiferent unde. Când se va face ziuă, va şti, cu siguranţă, să se descurce singur.

Deşi consecinţa era o întârziere periculoasă a plecării lor, cei doi prieteni nu puteau refuza acel act de umanitarism.

Aşadar, potrivit sfaturilor paznicului, se apropiară de breton care, ridicat în şezut, se uita la cele ce se petreceau în jurul său cu aceeaşi privire stupidă ca mai înainte. Era uşor de văzut că creierul lui nu reîncepuse să funcţioneze.

Henri îl apucă de un braţ, Romuald de celălalt şi amândoi se pregăteau să-i facă o frecţie puternică pe fiecare membru.

Dar băiatul, neînțelegând ce vroiau cu el, sau mai curând crezând, probabil, că cei doi aveau intenţii rele în privinţa sa, scoase un mârâit înăbuşit şi, fără niciun efort vizibil, doar încordându-şi muşchii, îi zvârli brusc pe amândoi la trei paşi înapoi.

— Pe cinstea mea! Zise moş Balthazar, plin de admiraţie. Mi se pare că băiatul n-are nevoie să i se pună sângele în mişcare. S-ar zice că-i ajunge aşa cum îl are. Atunci, dacă-i atât de vioi, nu vă mai rămâne decât să-l îmbrăcaţi şi s-o ştergeţi împreună cu el.

— Drace! şi eu cred că n-are sângele amorţit, fu de acord Henri. N-am fost pentru el decât nişte fire de paie. Ce forţă!

— Este un tânăr Hercule! adăugă Romuald, aproape râzând de acel incident neprevăzut. Zău aşa, pentru cineva care se-ntoarce de pe lumea cealaltă, are încă destul de multă viaţă în trup. Dar să ne terminăm repede treaba, altminteri nu mai plecăm niciodată.

Vicontele se duse să ia din cui hainele bretonului şi i le aduse, îndemnându-l:

— Îmbracă-te băiete, te vom scoate de-aici. Şi să ştii că nimeni nu vrea să-ţi facă vreun rău.

Văzându-şi lucrurile, băiatul păru şi mai năucit, de parcă se întreba de ce nu se aflau pe el. Se privi şi, descoperind că era în pielea goală, fapt de care nu-şi dăduse încă seama, se grăbi să se îmbrace.

Între timp, Henri se dusese să aducă cheia şi deschisese pe jumătate uşa de ieşire.

Rămas bun, om cumsecade, îi spuseră paznicului marchizul şi vicontele, înainte de plecare. Ne vom aminti de

ce ai făcut pentru noi.

— Duceţi-vă, copii, răspunse moş Balthazar Dacă m-am înşelat asupra voastră, cu atât mai rău pentru mine. Dar nu cred c-am greşit.

— Şi ai dreptate, replică Romuald. Apoi, adresându-i-se bretonului care, acum îmbrăcat, rămăsese nemişcat ca o statuie, adăugă:

— Vino cu noi!

Mocofanul stătu o clipă nehotărât, plimbând prin sala mortuară o privire în care începea să străbată o lumină de inteligenţă şi, deodată, ca şi cum s-ar fi speriat de cele ce vedea, se grăbi să facă un salt spre uşă, ajungându-i din urmă pe cei doi prieteni şi, împreună cu ei, trecu în fine pragul groaznicului loc.

Erau liberi.

2

Tinerii respirară cu adevărată voluptate briza proaspătă a nopţii, umplându-şi cu nesaţ plămânii. Li se părea că şi ei revin la viaţă şi erau cuprinşi de un fel de beţie, ca o ameţeală.

La rândul său, sub influenţa binefăcătoare a aerului curat ce-i învăluia, bretonul renăştea pe deplin. Trăsăturile sale, deşi destul de regulate în ansamblul lor, trădau cea mai perfectă şi cea mai profundă prostie. Cu toate acestea, o expresie de bunătate naturala îndepărta ceea ce ar fi putut fi neplăcut pe chipul său, făcându-l mai degrabă simpatic. Chica lui cânepie, încâlcită şi zburlită, îi răsărea peste o frunte bombată, atât de îngustă, încât aproape că se unea cu sprâncenele stufoase.

După ce se lăsaseră câteva clipe în voia beţiei de a se simţi liberi, Henri şi Romuald se gândiră să se depărteze. Cu toată ora înaintată a nopţii şi în ciuda pustietăţii ce domnea în jur, vecinătatea Châtelet-ului prezenta pentru ei o primejdie prea mare pentru a rămâne acolo mai mult timp.

Se aflau pe malul Senei, ale cărei valuri întunecate le vedeau la mai puţin de douăzeci de paşi în faţa lor.

Având nevoie să se sfătuiască în legătură atât cu ce anume vor face cu bretonul, cât şi ce vor face ei înşişi, se hotărâseră să meargă în lungul fluviului, unde nu se temeau c-ar fi surprinşi de paza de noapte, căci ştiau că numeroasele patrule care, de când apunea soarele şi până-n zori, străbăteau interiorul Parisului, nu se aventurau niciodată prin pustietăţile acelea.

Spre mai mare siguranţă, în loc de a urmări cursul fluviului, ceea ce i-ar fi adus înapoi către centrul capitalei, merseră în susul lui, îndepărtându-se astfel de toată zona locuită.

În preajma locului în care, de atunci, a fost construit portul Arsenalului, adică de îndată ce se văzură la o bună distanţă de Châtelet, se opriră să vorbească pe îndelete.

— Prietene – i se adresă Romuald prostănacului, care se oprise, ca şi ei – vom fi nevoiţi să te părăsim. Dar, ţinând seama de ce-ai păţit, n-am vrea să te lăsăm aşa, sub cerul liber şi în toiul nopţii… Unde locuieşti?

— Ca să zic adevăru’, habar n-am.

— Cum, nu ştii unde locuieşti? insistă vicontele, mirat.

— Chiar aşa! nici puţin, nici atâtica, nici deloc! ripostă bretonul, pe un ton jalnic.

— Nu ai locuinţă? La urma urmei, se poate, căci pari a fi debarcat de curând la Paris. De când te afli aici?

— Mămulică! staţi să văz să număr.

Şi băiatul, întinzând în faţă una din mâinile lui enorme, îi desfăcu încet cu cealaltă degetele, unul câte unul, începând cu degetul mare şi înaintând către cel mic.

— Na că-i bine! Of! Doamne, pe cinstea mea, da! exclamă când ajunse la acesta.

— Cinci zile? întrebă Romuald, care părea să înţeleagă ciudatul calcul. Doar n-ai stat fără adăpost de cinci zile? Ia să vedem, unde te-ai culcat ieri?

— Ah! naiba s-o ia de treabă! Aş vrea şi eu să ştiu, strigă bretonul, brusc înfuriat. Tare mi-ar plăcea să dau dă netrebnicii ăia dă şi-au râs de mine, şi tare le-aş mai mângâia coastele. Zău aşa, le-ar rămâne semne o bună buca’ dă vreme.

— Există nişte persoane care şi-au bătut joc de dumneata?

— Ah! păi da, cum nu!

— Şi în ce fel?

— Fir-ar ea de treabă, pen’că vreţi să ştiţi, o să vă povestesc istoria. Ia numa’ s’ascultaţi. Mai întâi, trebe să vă spun că mă cheamă Joson Miroux şi m-am născut la Quimperlé, care-i lângă Quimper.

Auzind acel nume, tinerii tresăriră. Li se părea că nu le este necunoscut, dar nu-şi aduceau aminte în legătură cu ce şi când le ajunsese la urechi.

— Şi uite-aşa, continuă băiatul, nu luna asta, ailaltă, văzând că biata maică-mea s-a dus din pricina vârstei şi a bolii, şi că rămâneam singur acolo în ţinutu’ nost’, unde nu

găseam deloc ce să trebăluiesc, mi-am făc’t bagaju’ şi, ascultând sfaturile pă care mi le dăduse cu un pic înainte să se ducă, am plecat la Paris cu gând să dau de fra’su, care-i într-o slujbă şi în stare să mă rostuiască undeva. Dă cum am pus picioru’ în oraşu’ ăsta mare, m-am pus pă căutat pă fratele ăla, care sigur că e unchi-miu şi umblam drept ’naintea mea, întrebând pă fiştecare, foarte cinstit: „cunoaşteţi pă unchi-miu Tanguy, un fost militar din armată, născut la Quimperlé, lângă Quimper?”

— Tanguy! exclamară de data aceasta simultan Henri şi Romuald, în mintea cărora începea să se facă lumină cu privire la identitatea bretonului, deoarece ştiau că numele era cel al bătrânului grădinar de la Picpus.

— Da, Yvonnec Tanguy, fra’su lu’ sor’sa Monique, biata maică-mea dă mamă, completă băiatul, neobservând mirarea ascultătorilor săi.

Apoi continuă:

— Trecuseră deja câteva ore bune dă când tot umblam pă străzile oraşului ăsta mare, făr’ ca nime’ să-mi fi putut arăta unde era unchi-miu, când, la sfârşitu’ sfârşitului, dau păste un cadet care mă-ntreabă: „Ce-i unchi-tu?” „Doamne!” îi zic „nu ştiu nici puţin, nici deloc.”… „Da’ ce face?”… „Nu ştiu nici atâtica, zău aşa!”… „Ei, bine”, zice ăla, „s-ar putea ca io să-l ştiu pă omu’ ăsta. Am treburi cu unu’ pă care-l cheam-aşa, da’ nu ştiu dacă-i unchi-tu. Vino dă vezi, o să te duc la el.” Şi cu asta, mă duce într-o casă unde găsesc un bătrân care-mi zice: „Băiete, pen’ că eşti Joson Miroux, io sunt unchi-tu Yvonnec Tanguy, din Quimperlé dă lângă Quimper şi fra’su lu’ biata maică-ta, sor’mea Monique. Aşa că să ne pupăm zdravăn, nepoate, că făr’ să mint, e un adevărat noroc că ne-am întâlnit!”… Trebe să spun că io nu-l văzusem niciodată pă unchi-miu, care-a plecat din sat ’nainte să vin eu pă lumea asta şi că d-aia nu-l cunoşteam defel, nici deloc, nici atâtica. Ş-atunci ne îmbrăţişăm tare amândoi, dă drag, o buca’ dă vreme, şi p-ormă cadetul ăl de m-adusese propune să sărbătorim că ne-am găsit, trăgându-i un chef. Bătrânu’ zice că vrea, io zic că-mi convine şi mie, că tot aveam burta goală încă din

zori şi gâtu' mai uscat ca lemnu', dă cât vorbisem toată dimineaţa, şi dacă ne-am înţeles, cadetu' se duce iute să caute dă băut şi dă mâncat. Ah! fir-ar ea de treabă! nu zic ca să mă laud, nu zău, da cât cidruleţ mi-a intrat aci 'năutru în mai puţin decât un tur de cadran, sigur că n-ar putea să-ncapă într-un muind. Şi trebe să mai zic că, dacă pân-acu n-am mai băut dăcât cidru dulce d'ăla dă la noi, capu' a-nceput să mi se-nvârte chiar dă la prima oca pă care-am înghiţit-o şi abia eram cu petrecerea la juma, că eram gata, tot atât dă-nfierbintat dă băutură, ca trompetistu din Quimperlé în zi de sărbătoare. Da' asta nu-i împiedica p-ăilalţi să-mi umple-ntruna paharu', făcându-mă să tot beau şi să tot beau. Aşa că pân' la urmă, m-am prăvălit ca plumbu' sub masă ş-am şi adormit. Din clipa aia şi până ieri dimineaţă, nici că ştiu ce s-a mai întâmplat.

— Şi de ieri de dimineaţă, ce-ai mai păţit? îl întrebă Henri.

— Ah! pă Dumnezeu din cer! asta-i partea a mai frumoasă din toată istoria, o să vedeţi. Un pic mai 'nainte dă prânz, cum stăteam io aşa culcat după chefu' din ajun, numa ian că-l auz, într-o cameră dă lâng-a mea, pă cadetu' ăla zicându-i bătrânului: „Acu' putem să-i dăm drumu' băiatului. Io mi-am făc't treaba şi degeaba-l mai ţinem aci."... „Bine", răspunde bătrânu' „Mă duc să mă descotorosesc dă prostovan, ca să pornească iar să-l cate pă unchi-su Yvonnec Tanguy; p-ăl adevărat, dă data asta."... „Uite-i hainele", zice iar cadetu' „Să i le pui pă pat, să nu-şi dea seama că le-am folosit io."

Ş-atunci pă loc am priceput că-şi bătuseră joc dă mine şi că bătrânu' nici gând să fie unchi-miu. Of! Doamne! Vă daţi seama ce jignit şi mânios eram. Un pic mai târziu, după ce cadetu' plecase, mă pomenesc cu bătrânu'-n camera mea. „Băiete" numa' ce-l auz că-mi zice, „n-am avut timp să pregătesc prânzişoru' dă dimineaţă; o să gustăm ceva-ntr-o cârciumă. Îmbracă-te iute şi coboară. Io te-aştept jos." „Bun", zic în mintea mea, „ăsta are de gând, aşa cum s-au înţeles, să scape dă mine când om ieşi din cârciumă. Da' nu-mi pasă: pen'că tot nu-i unchi-miu Tanguy, nu ţin să

rămân cu el. Numa' că-nainte să-l părăsesc, şi ca să-l învăţ minte că mi-a făcut înşelătoria aia, o să-i trag o duzină dă lovituri la ţurloaie, să-l fac să danseze şi să ţopăie jobadaô[24] de-o să-şi aducă aminte o buca' dă vreme. Ş-atunci mă-mbrac fuga-fuguţa şi uite-ne plecaţi amândoi pân Paris. Tot aşteptam s-ajungem la cârciumă, când, p-o stradă, na poftim că ne ciocnim d-o grăma' dă lume care ne taie drumu'. Ne băgăm în mulţime să vedem ce e şi vedem pă jos un biet cal, care zăcea pă coaste, gata să-şi dea sufletu'. Pen'că nu era deloc plăcut să te uiţi, după un picuţ, io vreau să plec, d-acolo şi-ntind mâna să-l trag pă om dă mânecă. Da', fir-ar ea dă treabă! bătrânu' nu mai era acolo. Îl caut io pă peste tot… nici gând să dau dă el. Pricep atunci că pentru special d-aia s-a despărţit dă mine: îmi făcuse figura… mă pierduse în Paris… Pă Sfântu' Dumnezeu! asta-i sigur! Dintr-o dată, se zisese şi cu gustarea mea dă dimineaţă, şi cu dansu' nostru din Quimper, pă care aveam dă gând să i-l învăţ în chip dă adio. Mămulică, Doamne! aşa-i dac-am fost 'diot, şi nu-mi rămânea decât să mă consolez singur dă păţania mea. Ş-atunci, zicându-mi aşa, m-apuc iar din nou să-mi continui drumu' drept 'nainte, făr' să ştiu încotro mă duceam, când, d'odată, la o cotitură, mă ciocnesc d'un ăla în care-l recunosc pă cadet. „Aha! ticălos netrebnic", îi zic, înhăţându-l dă guler, „pen'că te ţin, o să plăteşti pentru doi." Şi-mi ridic picioru' să-l pocnesc. Da' din păcate, nici nu-mi terminasem ultima vorbă, că uite-mi-l că-mi scapă pântre deşte ca un ţipar. Mămulică, Doamne! îmi iau avânt, cu capu'nainte, ca să-l izbesc în piept. O! Doamne! şi sigur şi-adevărat că ăla dă se dădea drept cadet era iute şi mintos. Face ce face şi mă lasă să trec pă lângă el şi io mă duc de-a dreptu' şi mă izbesc aşa tare d-o bornă că mă dărâm şi cât p-aci să plec pă lumea ailaltă. Din clipa aia n-am mai văz't şi n-am mai auzit şi nici c-am mai ştiut dă mine şi nici pen'ce m-am pomenit adineauri în abatoru' ăla împuţit, întins, în pielea goală, p-o piatră rece, şi-n juru' meu cu nişte oameni care-ar fi făc't mai bine să zacă-ngropaţi în ţărână. Aşa că acu' ştiţi – adevăru'-

[24] *Jobadaô :* dans popular din Bretagne. (n.t.)

adevărat, făr’ să mint – treaba care-am păţit-o. Şi d-aia vă zic că tare-aş vrea să fiu condus la casa ticăloşilor ălora doi, dă mi-au făc’t bătaia asta de joc. Mi ţi i-aş face să danseze jobadaô ţapăn şi mult, pă cinstea mea de Joson Miroux, că ăsta mi-i numele.

Tinerilor le fu foarte greu să-l facă pe breton să înţeleagă că nu aveau cum să ştie unde locuiau cei care-l înşelaseră şi că era mai bine să-şi amâne pe mai târziu răzbunarea. După cele ce le povestise, nu mai aveau niciun dubiu cu privire la identitatea bietului băiat. El era cel ce, fără să ştie, oferise ticălosului care-o răpise pe Blanche mijlocul de a pătrunde în mănăstirea călugăriţelor augustine.

— Aşadar, prietene, te afli în Paris fără domiciliu? îi întrebă vicontele.

— Păi, zău, domnu’, îmi pare că da.

— Şi fără ca nimeni să aibă grijă de tine? adăugă marchizul.

— Păi, zău, nu, domnu’. Nu era decât unchi-miu Yvonnec, care-ar fi putut să aibă un piculeţ dă drag pentru mine, da pen’că habar n-am un’ să-l cat’, e ca atunci când aş fi singur.

Henri şi Romuald statură să cumpănească. Le era uşor să-i spună lui Joson unde locuia ruda lui. Se întrebau totuşi dacă era bine s-o facă.

Aflaseră din gura maicii Philippine, stareţa, că în urma luptei cu agentul jupânului Lebel, moş Tanguy suferise un asemenea şoc, încât mintea îi fusese serios zdruncinată şi că, drept urmare, căzuse într-o stare de cvasi-imbecilitate. Aşa încât se întrebau dacă a i-l trimite pe Joson ar fi o faptă caritabilă din partea lor, căci băiatul, după toate aventurile a căror victimă fusese, ar putea fi afectat în mod dureros văzându-l pe unchiul său în aşa stare şi, mai ales, dacă ar afla că el este cauza – e drept, indirectă – a nenorocirii ce se abătuse asupra bătrânului. Cu atât mai mult cu cât, acesta fiindu-i total necunoscut, pentru el n-ar fi o pierdere prea mare dacă nu l-ar regăsi deloc.

Aceste gânduri, care treceau simultan prin mintea celor doi prieteni şi pe care, în ciuda întunericului, şi le citeau

unul altuia în ochi, erau cauza ezitării lor în a-l informa pe Joson cu privire la cel pe care-l căuta.

Deodată, vicontele îl trase pe marchiz puţin mai la o parte.

— Mi-a venit o idee, Henri, îi spuse. Dacă l-am pastra pe băiatul acesta pe lângă noi?

— Este tocmai ceea ce vroiam sa-ţi propun, Romuald.

Se apropiară de breton.

— Prietene, i se adresă vicontele, căruia Henri îi lăsă grija de a purta negocierile, vrei să ne spui ce ai de gând să faci acum?

— Acu, la ora asta în prezent, ca să spun adevăru', domnu', nu ştiu nici puţin, nici deloc!

— Nu numai la ora asta, dar şi mâine şi în zilele următoare? insistă domnul de Dizons.

— Cât despre mâine, o să m-apuc iar să umblu pân Paris, să văd dacă nu pot să dau pă undeva dă unchi-miu Tanguy, da', dă data asta, făr' să mai întreb pă nimeni, ca să nu mi se mai facă mizerii ca aia. P-ormă, dacă pân' la rugăciunea dă seară nu l-am găs-t deloc, atunci m-oi duce drept 'nainte, unde-o vrea bunu' Dumnezeu, pen' că-mi vine să crez că oraşu' ăsta mare n-are aeru' care-mi face mie bine.

— Tare mă tem pentru tine, prietene, replică vicontele, că nici mâine nu vei fi mai norocos în căutarea unchiului tău, decât ai fost şi până acum.

— Din păcate, s-ar putea.

— Este chiar sigur, crede-mă, îşi întări spusele Romuald. Dar, de vreme ce tocmai mi-ai afirmat că ai intenţia să părăseşti Parisul pentru a merge la întâmplare, drept înainte şi fără a şti ce se va alege de dumneata, n-ai vrea să-ţi oferim o slujbă care se nimereşte chiar să te îndepărteze de capitală?

— Pă Sfânta Cruce! ba bine că nu. Numa' că v-am zis dăja că io nu ştiu să fac, cum s-ar zice, mai nimic. Biata maică-mea-mi zicea mereu că nu mi-s dăstul dă dezgheţat să-nvăţ o meserie… şi-mi pare, zău aşa, că avea dreptate.

— O! slujba pe care ţi-o propunem este cu siguranţă la îndemâna ta.

— Mămulică! domnu’, dacă credeţi aşa, mie, unu’, îmi convine grozav şi nu pot dăcât să vă zic mulţam frumos. Da’ când o să fie că-mi daţi locu’ ăla?

— Imediat.

— A! se miră oarecum băiatul. Şi ce-o să am dă făcut?

— Să ne însoţeşti, pur şi simplu.

— Pă cinstea mea! dacă nu-i decât atâtica, nu-i greu, zău aşa, şi sigur că-s dăstul de isteţ să nu mă-ncurc dăloc la treaba asta. Atunci, aşa s-a zis şi s-a-nţeles, mă luaţi în slujbă?

— Ne-am înţeles pe deplin, îl asigură Romuald.

Apoi, adresându-i-se marchizului, îi spuse în şoaptă:

— Acum, Henri, să discutăm despre planurile noastre. Ce facem?

— După părerea mea – răspunse tânărul, tot şoptit – mai întâi ar trebui să profităm de cât timp mai este noapte pentru a merge la Bondy, să vedem dacă acea casetă, menţionată în cartea pe care am găsit-o în piatra mobilă, nu a fost scoasă cumva din locul indicat.

— Aşa mă gândeam şi eu... şi nu ştiu de ce, dar am convingerea că se află încă acolo.

— Atunci, la drum către Bondy. Până acolo sunt două leghe; avem doar o oră şi jumătate de mers.

Le fură de ajuns trei sferturi de ceas pentru a ajunge la Lilas şi a urca pe colina de la Romainville, încă un sfert de ceas pentru a străbate satul, încă unul pentru a coborî coasta la Noisy-le-Sec; apoi intersectară drumul spre Villemonble şi ajunseră pe drumul către Bondy, care se bifurca în unghi drept cu cel ce leagă Parisul de Meaux.

Aşa cum indicaseră fraţii Séguin în *Augustinus*, la întretăierea celor două drumuri se înălţa o cruce. În faţa acesteia şi de partea cealaltă a drumului se afla un fel de împrejmuire, al cărei perimetru era delimitat de un gard viu nu prea înalt. În mijlocul împrejmuirii se vedea o moviliţă, în vârful căreia era înfipt un stâlp ce purta o tăbliţă pătrată, cu aspectul unui afiş.

Zorii începeau să mijească. În lumina născândă, obiectele şi întreaga natură se desluşeau treptat din vălul de umbră,

căpătând contururi mai nete şi devenind mai uşor de recunoscut.

Henri şi Romuald constatară atunci că ridicătura de teren ce se afla în împrejmuire nu era alcătuită decât din sfărâmăturile unei case ce se înălţase probabil, cândva, în acel loc şi care fusese dărâmată până-n temelii.

Trecuseră, cu siguranţă, ani mulţi de când dărâmăturile acelea erau îngrămădite acolo, căci mormanul era acoperit de jos şi până sus, cu un strat gros de humus în care creşteau, în deplină libertate, buruieni şi plante parazite.

Pe tăbliţa prinsă în vârful stâlpului, tinerii văzură o inscripţie scrisă cu roşu. Deoarece nu o puteau citi de la distanţa la care se aflau – căci literele erau pe jumătate şterse din cauza intemperiilor – trecură peste gardul viu şi, apropiindu-se de movilă, reuşiră să desluşească textul următor:

»Aceste resturi sunt cele ale locuinţei
lui Jean şi François Séguin,
Burghezi din Paris,
Eretici şi apostaţi,
Condamnaţi fa moarte, huliţi pe vecie.
Aceeaşi soartă va să le fie
Celor ce, ca ei,
Păcătui-vor prin erezie şi apostasie»[25]

— Ia te uită! zise Henri, aici locuiau fraţii Séguin?

— Aşa se pare, replică Romuald, dar, desigur, nu foloseau casa decât în chip de locuinţă de agrement, ca şi cele pe care le vedem în împrejurimi. Principala lor

[25] Textul original în lb. franceză este:
Ces débris sont ceux de la demeure
de Jean et François Seguin,
Bourgeois de Paris.
Hérétiques et apostats,
Condamnés à perdre la vie.
Ainsi sera fait de ceux qui,
Comme eux,
Commettront le crime d’hérésie et d’apostasie. (n.t.).

reşedinţă trebuie să fi fost în Paris. Dar asta ne explică pentru ce au ascuns aici cele cincizeci de mii de livre.

— Dar chiar aşa, cum dracu’ vom proceda spre a ajunge până la casetă? N-aveam nicio sculă.

— Drace! este-adevărat, răspunse vicontele. Nu ne-am gândit niciunul din noi la asta.

Îşi rotiră privirile în toate părţile, încercând să descopere vreun obiect ce-ar fi putut fi utilizat drept instrument de săpat.

În timpul celor zece minute ce trecuseră deja, Joson nu se dezlipise de cruce. Ca un bun breton ce era şi respectând obiceiul din ţinuturile sale, potrivit căruia ori de câte ori întâlneşti un simbol al creştinismului trebuie să i te-nchini şi să te rogi, băiatul se achita cu conştiinciozitate de datoria lui.

Gândindu-se că, mulţumită forţei sale herculeene, ar putea să le fie de mare ajutor în căutările pe care urmau să le întreprindă, Romuald îl chemă să li se alăture.

Joson dădu fuga imediat.

Când tinerii îi explicară ce se pregăteau să facă, spuse, scărpinându-se în cap:

— Fir-ar să fie, domnii stăpânii mei, pricep, da, cum nu!… Nu cumva căutaţi ceva cu care să săpaţi pământu’?

— Da, cam aşa.

— Aşteptaţi un picuţ, mă duc să scotocesc în grămadă. Poate c-o fi p-acolo ce ne trebe. Făr’ să mint, zău aşa.

Începură toţi trei să caute, prin dărâmături, vreo bucată de fier sau de lemn tare, de care să se folosească pentru a scormoni pământul.

Este de la sine înţeles că lemn şi metal se aflau din abundenţă în maldărul acela de materiale ce reprezenta o întreagă casă; dar bucăţile pe care le găseau nu corespundeau cu dorinţele lor.

Văzând că toate încercările le rămân fără succes, erau tot mai mult cuprinşi de îngrijorare. Mai era puţin până la răsăritul soarelui şi deja li se părea că zăresc agitaţie în Bondy, de care nu se aflau prea departe. Dacă ar avea ghinionul să atragă atenţia locuitorilor, s-ar fi terminat cu

speranţele lor: ar fi fost obligaţi să abandoneze caseta.

— Hei! Ia priviţi colea! domnilor, strigă deodată Joson, tare cred c-am dat peste ce ne trebe: uitaţi-vă de vedeţi, dacă nu-i o răsplată pentru bunătatea dumneavoastră!

În acelaşi timp, le arătă celor doi prieteni o poartă grilajată pe care tocmai o trăsese de sub câteva blocuri de piatră. Acestea, acoperind-o cu totul, o feriseră de rugină, dacă nu în întregime, cel puţin în bună parte.

— Un grilaj! constată Romuald. Şi cum vrei să-l folosim pentru a face o groapă?

— Păi nu zic să mânuieşti chestia asta aşa, cu totu', nu deloc! Da' o poţi folosi şi-n alt fel, apucând una din barele-astea ascuţite.

— Da, aşa ar fi perfect. Numai că ceea ce este dificil, ca să nu spun imposibil, e să desprinzi una din bare.

La auzul acestei replici, Joson îşi permise să râdă.

— Ba de loc! ba de loc! spuse cu glas scăzut. Ian uitaţi-vă dă vedeţi.

Până la o treime din înălţimea sa, grilajul, care trebuie să fi slujit drept poartă de intrare a unei grădini ce înconjura casa, era alcătuit dintr-o placă de fier plină, din care porneau barele, menţinute în apropierea capătului lor de sus printr-o vergea transversală, găurită la mijloc pentru a le lăsa să treacă prin ea şi deasupra căreia se terminau prin nişte vârfuri.

Bretonul îl târî cu totul de sub dărâmături şi-l puse, culcat, pe pământ, apoi proţăpindu-se cu picioarele depărtate – unul pe placa de tablă, celălalt pe vergeaua transversală de la capătul superior – apucă una din bare cu amândouă mâinile şi, încordându-și muşchii, trase cât putu de tare.

Henri şi Romuald, spectatori admirativi ai acestui exerciţiu de forţă, văzură bara apropiindu-se încet de el, curbându-se şi ieşind puţin câte puţin din alveola corespunzătoare din vergea, pentru ca, în final, să se elibereze brusc din aceasta.

— Aşa, zise Joson. Uite că-i dăja gata la un capăt. Acuşi nu mai trebe decât s-o rupi din partea ailaltă.

Zis şi făcut: ridică grilajul în poziţie verticală şi imprimă tijei de fier o mişcare de du-te-vino cu o asemenea amplitudine, încât, deodată, se frânse net la nivelul tablei.

Nu mai rămânea decât să fie îndreptată la loc. Joson o apucă de cele două capete, îi sprijini mijlocul curburii pe una din pulpele sale şi, apăsând ca şi cum ar fi vrut să îndrepte un băţ, o făcu repede să-şi recapete prima sa formă.

Spre marea uimire a celor doi tineri gentilomi, voinicul nu părea deloc obosit de această realizare.

— Dumnezeule Sfinte! prietene – îi spuse Romuald – după câte văd, n-ar fi bine să te cerţi cu unul ca tine... Dar, ia spune-mi: dacă smulgerea acestei bare te-a costat atât de puţin efort, n-ai putea să mai desprinzi alte două, în acelaşi mod? În felul acesta am avea fiecare câte una.

— Ba, cum să nu, stăpâne-miu… aşteaptă numa'… Da' nu trebe să zici numele lu' Bunu' Dumnezeu: e păcat mare, asta-i sigur şi-i adevărat!

După ce făcuse această lăudabilă recomandare, Joson se puse din nou pe treabă şi, peste câteva clipe, smulsese din grilaj alte două tije de fier, pe care le îndreptă cu aceeaşi uşurinţă ca şi pe cea dintâi.

— Foarte bine, aprobă marchizul. Acum, la muncă! Sunt nerăbdător să terminăm.

— Sunt şi eu, nu mai puţin ca tine, Henri, replică vicontele, căci la ora asta ar fi trebuit să fim deja departe.

Luară fiecare câte o bară şi, lăsând-o pe a treia voinicului, se duseră la piciorul crucii.

Înainte de a începe să sape, Romuald socoti că era necesar să-i dea tovarăşului lor o oarecare explicaţie în legătură cu cele ce aveau să facă.

— Prietene, îi spuse, în urmă cu mai mulţi ani, părinţii noştri, pregătindu-se să plece într-o călătorie, au ascuns aici, în pământ, o casetă în care se află mulţi bani. Caseta aceea am venit s-o căutăm.

— Aha! aprobă Joson. E cam la fel tot aşa şi la noi. Îs unii care, aşa, 'nainte să plece din sat, fac ascunzători la rădăcina copacilor, în pădure, ca să-şi vâre-acolo

agoniseala. Uneori o găsesc când se-ntorc, da’ alteori, ba, n-o mai găsesc deloc. Îs alţii mai mintoşi care-au găsit-o dăja.

— Să sperăm c-o vom găsi… pe-a noastră, zise vicontele care, auzindu-i cuvintele, fu cuprins, ca şi Henri, de o teamă subită că aurul pe care se bizuiau atât de tare să nu fi dispărut de mult.

Acest gând le sluji drept stimulent şi atacară plini de elan pământul. Sub eforturile lor continue şi, mai ales, sub cele ale băiatului, care, el singur, muncea mai vârtos decât ei amândoi laolaltă, nu trecu mult şi se adânci o groapă destul de mare. Continuau să sape, când, deodată, vârful barei lui Henri întâlni un obstacol pe care alunecă, producând un sunet strident.

Cei doi prieteni tresăriră de bucurie. Scormoniră repede în locul în care se afla obstacolul şi, în curând, scoaseră la lumină o casetă mică din oţel, cu o suprafaţă în jur de zece degete pătrate şi o înălţime de cinci sau şase degete.

Caseta, închisă ermetic, nu prezenta nicio încuietoare. Era prevăzută cu un mâner fixat în centrul feţei superioare.

În timp ce, îndeplinindu-le ordinul, Joson reumplea cât mai repede groapa, cei doi se traseră mai la o parte şi cercetară caseta. Era foarte grea şi, când o clătinau, se simţea înăuntru o deplasare a conţinutului, însoţită de un clinchet metalic.

— Iată c-a apărut o nouă dificultate, constată Henri. După câte-mi dau seama, adică după felul în care este închisă, se pare că vom fi obligaţi să spargem caseta.

— Fapt este că nu văd deloc în ce fel am putea-o deschide, ripostă Romuald. De vreme ce nu există nici o broască pentru cheie, trebuie să aibă un secret. Dar cum să-l descoperim?

— Da, cum? Fără nici cea mai mică indicaţie, mi se pare imposibil. Măcar dac-am dispune de timp, poate că am izbuti să-l dibuim. Din păcate, suntem grăbiţi, căci, după câte-mi închipui, ar fi bine să avem imediat ceva bani.

— Este chiar absolut necesar, fie doar şi pentru a ne cumpăra, chiar în dimineaţa aceasta, haine prin care să

înlocuim costumele noastre de carnaval.

— Ei, bine! La probleme grave, soluţii radicale: să spargem recipientul spre a obţine conţinutul. Trei sau patru lovituri date de Joson cu bara îi vor veni cu siguranţă de hac casetei.

— Chiar asta va trebui să ne hotărâm să facem, confirmă Romuald. Totuşi e regretabil, căci în felul acesta vom fi obligaţi să luăm asupra noastră tot aurul acesta, în loc să-l păstrăm înăuntru, putând fi astfel transportat mai lesne.

Exprimându-şi opinia, domnul de Dizons îşi petrecea mâinile pe diversele faţete ale cutiei în speranţa de-a găsi vreun indiciu al unui resort ascuns. În timpul acestei investigaţii, degetele sale întâlniră o mică ridicătură, ca o băşicuţă, situată exact sub mâner. La noroc, apăsă pe ea.

Instantaneu, un declic uşor se auzi în interior şi partea superioară, ce constituia un capac, se ridică într-o parte.

— S-a făcut! exclamă Henri, bucuros. Obişnuita ta ingeniozitate ne-a ajutat şi de data aceasta, dragă Romuald.

Fără a răspunde la compliment, vicontele deschise repede capacul. Sub privirile uluite ale celor doi prieteni apăru o grămăjoară de aur scânteietor, din care ţâşneau străluciri roșcate, ale căror raze se încrucişau într-o multitudine de atomi luminoşi.

Grămada era alcătuită numai din monede de doi ludovici purtând efigia lui Ludovic al XIV-lea.

— Vom lua fiecare asupra noastră câte patruzeci de ludovici, ca bani de buzunar; îi vom încredința caseta lui Joson, care va fi instituit paznicul ei, şi vom porni îndată către Saint-Denis[26], unde îmi închipui că vom găsi haine potrivite.

— Poate vom cumpăra şi cai?

Tinerii tăcură precum spuseseră şi, după ce-şi umpluseră, fiecare, buzunarele cu câte aproape două mii de livre,

---

[26] Saint-Denis: oraş la nord de Paris, actualmente important centru industrial, cuprinde o catedrală, construită pe fundaţiile unei mănăstiri înfiinţate de regele Dagobert prin anul 630 şi în care se află înmormântaţi regii Franţei. (n.t.)

închiseră la loc caseta.

Joson sfârşise de reumplut groapa şi se ocupa să calce cu conştiinciozitate pământul spre a-l tasa aducându-l la nivelul de mai înainte. Absorbit în munca sa, nu fusese defel atent la convorbirea „patronilor” săi, care, de altminteri, vorbiseră îndeajuns de încet pentru ca nici un cuvânt să nu ajungă până la el.

— Joson, băiete, – îi spuse vicontele, înmânându-i caseta – ţie îţi dăm sarcina să păzeşti această casetă, în care se află bani mulţi. Vezi să n-o pierzi sau să laşi pe cineva să ţi-o ia, căci nu ştim ce ne am face dacă s-ar întâmpla una ca asta.

— Pricep, stăpâne-miu, da’ nu mergeţi să-i găsiţi pe bunii bătrâni?

— Care buni bătrâni? întrebă Henri, neînţelegând.

— Vrea să se refere la părinţii noştri, îi explică vicontele, în şoaptă. Şi tare, răspunse:

— Ba chiar aşa, prietene.

— Nu vă fie teamă, nici frică, domnu', îl linişti bretonul. N-o să las pe nimeni să-şi caşte ochii la ea dă prea aproape. Cât despre a o pierde, Isuse Hristoase! ar trebui ca mai 'nainte să-mi cadă braţele.

— Bine, avem deplină încredere în vigilenţa ta.

Caseta cântărea între treizeci şi treizeci şi cinci de *livre*[27] – un fulg pentru omul nostru din Quimperlé care, fără a se folosi de mânerul ei – şi ale fapt, cu greu i-ar fi încăput în el două degete – şi-o puse sub braţ, cum ar fi procedat cu un simplu portofel.

Henri şi Romuald se îndreptară către Saint-Denis, aflat la o depărtare de două leghe de acolo.

Drumul pe care mergeau începea să fie frecventat şi, pe măsură ce se apropiau de oraş, remarcau o mare agitaţie.

— Pariez că este zi de târg! spuse Romuald.

— Aşa mă tem, replică Henri.

— Te temi? De ce?

---

[27] *Livră:* veche unitate de măsură pentru greutăţi, cu valoare variabilă, şi a cărei denumire se atribuie, in mod abuziv, jumătăţii de kilogram. În Franţa, livra echivala cu 489,5 g; in Anglia – cu 453,592 g. (n.t.)

— Pentru că va fi aglomeraţie şi, îmbrăcaţi aşa cum suntem vom atrage curiozitatea tuturor.

— Dimpotrivă, prietene, părerea mea este că vom fi mult mai puţin remarcaţi decât dacă n-ar prea fi lume. Şi, pe urmă, situaţia prezintă pentru noi un mare avantaj. Deoarece, într-o zi de târg, cu siguranţă că negustorii locali îşi deschid prăvăliile mai devreme decât de obicei, ne vom face cumpărăturile imediat.

— Am putea profita şi să mâncăm, mărturisesc că mor de foame. Stomacul meu, care de două zile n-a primit decât raţia nenorocită de la închisoare, cere cu energie o hrană mai substanţială.

— Şi-al meu la fel, pe cinstea mea! zise vicontele.

Zăriră o cârciumă ce tocmai se deschidea şi în care muşterii începeau să dea năvală.

Intrară şi ei, împreună cu Joson, şi cerură de mâncare. Li se servi slănină rece, gulii, brânză şi o pâine rotundă, de casă. Nu erau nişte mâncăruri foarte gustoase, dar Henri şi Romuald, care, timp de patruzeci şi opt de ore, fuseseră condamnaţi să înghită alimentele dezgustătoare pe care li le servea Schlick la Châtelet, le găsiră totuşi o savoare delicioasă şi le făcură mare cinste.

Joson, de asemenea: băiatul se despăgubea pentru îndelungatul post pe care-l îndurase, căci, deşi de la sosirea sa în Paris băuse mult, de mâncat nu mâncase deloc.

După ce-şi terminară masa şi achitară consumaţia, cei doi prieteni porniră în căutarea unui negustor de haine vechi. Găsind unul în piaţa târgului, înlocuiră costumele de tâlhari din Abruzzi cu nişte haine obişnuite, foarte simple, ce-i făceau să semene a mici burghezi. Era exact ceea ce-şi doriseră. Ne putem închipui că nu ţineau deloc să li se poată bănui rangul.

O oră mai târziu, călare pe trei cai viguroşi pe care reuşiseră să şi-i procure tot acolo, cei doi prieteni ai noştri şi Joson părăseau Saint-Denis-ul pe drumul către Epinay.

Băiatul nu era nici pe departe un călăreţ perfect, dar strângea cu atâta putere coapsele calului între pulpele, sale, încât părea să se facă una cu acesta şi nicio forţă

omenească n-ar fi reuşit să-l răstoarne din şa.

Preţioasa casetă fusese legată zdravăn în partea din faţă a şeii bretonului, astfel încât să n-o piardă nicio clipă din ochi.

Acum, să ne despărţim pentru o clipă de fugari şi să ne întoarcem pentru a vedea ce se petrece la Paris.

În dimineaţa acelei zile, în întreaga capitală se răspândise o ştire lugubră: doamna de Pompadour murise în cursul nopţii, către orele trei spre ziuă.

Cu toate resursele profesiunii sale, doctorul Quesnay rămăsese neputincios în faţa atacului necruţător al bolii, şi moartea o răpise cu o rapiditate fulgerătoare.

Până în seara din ajun, lui Ludovic al XV-lea i se, ascunsese starea în care se afla metresa sa. Când o află din gura reginei – informată, la rândul său, de către doamna du Hausset – alergă imediat lângă ea şi rămase la căpătâiul bolnavei până în ultima ei clipă, înconjurând-o cu toate atenţiile şi oferindu-i toate consolările de natură să uşureze apropierea momentului fatal.

Simţea o reală durere văzând-se despărţit de cea cu care trăise timp de nouăsprezece ani şi care se pricepuse să capete o atât de mare dominaţie asupra lui. Aşa că o plângea în mod sincer. Nu pentru că ar fi avut o prea mare dragoste pentru ea, dar această despărţire întrerupea o obişnuinţă atât de îndelungată, încât lacrimile îi puteau fi atribuite mai curând ciudei, decât disperării.

Quesnay, a cărui prezenţă la Trianon devenise de acum inutilă, se întorsese la castel. Amintindu-şi că ducele de Lagardère-Nevers păruse extrem de interesat de starea sănătăţii marchizei, şi necunoscând motivul acelui interes, îşi închipui că dă dovadă de curtenie trimiţându-i imediat un servitor să-i ducă o notă scrisă de mâna lui, cu următorul conţinut:

«Dragul meu duce,

Acum doua zile m-aţi rugat să vă încunoştinţez de îndată

ce s-ar produce o ameliorare a sănătăţii doamnei Marchize de Pompadour.

Ţinând seama de cumplitele suferinţe pe care le îndura, s-a produs o schimbare, de altminteri, cea pe care o prevedeam şi vă făcusem s-o întrevedeţi. De o oră marchiza nu mai există.

Regele, care a petrecut la căpătâiul său cea mai mare parte a nopţii, pare a fi profund îndurerat.

Al dumneavoastră devotat,
François QUESNAY»

Ducele primi acest bileţel la ora cinci dimineaţa.

Singurul amănunt interesant pentru el era că Ludovic al XV-lea îşi părăsise refugiul, devenind abordabil, adică ar fi putut acorda iertarea lui Henri şi a lui Romuald.

Se grăbi să se îmbrace şi, poruncind să i se înşeueze un cal, alergă spre Versailles.

Gândindu-se că dacă monarhul asistase la ultimele clipe ale favoritei, trebuia să fie încă găsibil la Trianon, se duse direct acolo.

Spre marea sa satisfacţie află că nu se înşela. Ceru i fie anunţat lui Ludovic al XV-lea.

Ora era abia şase şi jumătate.

Regele fu foarte mirat de acea vizită. Ce voia de la el ducele, la o astfel de oră şi în locul în care se afla? Deodată, îşi aminti de mărturisirea pe care, cu două zile în urmă, i-o făcuse doamna de Pompadour în legătură cu identitatea Blanchei.

Îşi reaminti şi că fata îl informase despre şederea tatălui său în Lorraine – amănunt de care chiar se slujise pentru a inventa povestea cu exilul acestuia.

Şi atunci, uitând că de două zile el însuşi nu fusese vizibil, îşi închipui că ducele, revenit la Paris în timpul nopţii şi pus la curent cu cele ce i se întâmplaseră copilei sale, nu răbdase să mai piardă o clipă şi venise să-i ceară o reparaţie.

Dar îşi spuse că domnul de Nevers alegea un moment cât se poate de nepotrivit; căci, dacă venise să-l caute la Trianon, trebuia să fi aflat ce anume îi explica prezenţa acolo. Cu toate acestea, vrând să-şi răscumpere în parte greşelile – cât şi pe cele ale defunctei – faţă de duce, consimţi să-l primească.

Philippe fu introdus.

— Domnule de Nevers – i se adresă imediat Ludovic al XV-lea; cu mintea stăpânită doar de acea idee şi dornic să termine repede cu respectiva problemă – cred că ştiu ce anume îmi procură cinstea vizitei dumneavoastră, atât de matinală şi în acest loc. Dar credeţi-mă că eu nu sunt cu nimic vinovat în neplăcutul eveniment a cărui victimă a fost domnişoara de Nevers şi că, dimpotrivă, îl regret sincer

— Am fost asigurat, într-adevăr, Sire – răspunse ducele – că fiica mea a fost condusă şi închisă într-o… anumită… căsuţă din Versailles, fără ştirea dumneavoastră. Mi s-a afirmat, în plus, că aţi dat ordin ca ea să fie dusă fără întârziere înapoi, acolo de unde fusese răpită.

Trebuie să spunem că Philippe nu căpătase această ultimă informaţie decât în ajun, de la domnul Hélouin, care, aflând despre scena în cursul căreia doamna Bertrand lăsase să-i scape numele de familie al Blanchei, venise imediat să i-o aducă la cunoştinţă. Iar ducele fusese cu atât mai dispus să dea crezare povestirii, cu cât aceasta fusese confirmată, ca să zicem aşa, în avans, prin răspunsurile vizitiului ce conducea trăsura închisă în care le găsise pe Blanche şi pe Louise.

Domnul de Lagardère-Nevers continuă plin de demnitate:

— Deoarece, Sire, îmi îngăduiţi să discut despre această chestiune, faptul că am aflat de ordinul dumneavoastră mi-a produs o mare uşurare, căci, vă jur, mi-ar fi fost extrem de greu să fiu în cruda alternativă de a-mi renega dragostea şi îndatoririle de părinte, de a călca în picioare onoarea casei mele, sau de a-l urî şi a-l dispreţui pe suveranul meu.

Îndrăzneala vorbirii îl făcu pe Ludovic al XV-lea să se încrunte şi fu cât pe-aci să-i aducă pe buze o replică

trufaşă. Cu toate acestea rămase mut, admirând, fără a şi-o recunoaşte, atitudinea mândră a acestui gentilom al cărui blazon puţin lipsise să nu i-l murdărească. Fără îndoială, recunoştea el însuşi că dacă i-ar fi dezonorat fiica, domnul de Nevers ar fi avut dreptul să nutrească faţă de el astfel de sentimente.

— Dar, Sire – continuă ducele, coborând tonul – nu spre a vă vorbi despre ce i s-a întâmplat domnişoarei de Nevers mi-am permis să vin s-o deranjez pe Majestatea Voastră. Aş dori să discut despre o altă problemă care, deşi cu totul diferită de aceasta, se leagă de ea în mod direct.

— A! se miră regele. Dar despre ce altă problemă este vorba?

— Este vorba, Sire, despre agresiunea pe care au săvârşit-o doi tineri, alaltăieri seară, pe strada Saint-Médéric.

— Îi cunoaşteţi cumva?

— Foarte bine, şi de aceea am venit la Majestatea Voastră spre a solicita iertarea lor.

— Cum, iertarea lor? exclamă Ludovic. Ah! dar aşa ceva, domnule, cere gândire. Deşi sunt foarte dispus să compensez, în cea mai mare măsură, neplăcuta… confuzie făcută în privinţa domnişoarei – fiica dumneavoastră, n-aş putea totuşi – oricât de apropiate v-ar fi acele două ciudate personaje, ceea ce, de altfel, cu greu mi-aş explica – să vă acord iertarea lor aşa, pe loc.

— Cred, Sire, că vă este imposibil să mi-o refuzaţi.

La auzul acestei cutezătoare afirmaţii, regele tresări:

— Într-adevăr? Şi de ce?… Şi, mai întâi, dacă-i cunoaşteţi, cine sunt de fapt? Eu unul nu am înţeles nimic din atacul lor brutal, şi nevrând, în mărinimia mea, să văd în ei nişte fanatici de felul lui Damiens[28], eram înclinat să-i consider pur şi simplu ca pe nişte nebuni dintr-o specie ceva mai periculoasă.

— În acel moment erau, într-adevăr, nebuni, dar nebunia

---

[28] *Damiens* (Robert, François) (17l5 – 1757): Ca urmare a faptului că l-a lovit cu un cuţit pe Ludovic al XV-lea, a fost condamnat la moarte prin rupere 3 în bucăţi. (n.t.)

ce-i stăpânea era dictată de onoare.

— Ce spuneţi?

— Spun, Sire, că unul voia să-şi scape sora, iar celălalt logodnica, de soarta infamă ce le aştepta.

Şi, în câteva cuvinte, ducele îi adusese la cunoştinţă cum, ca şi Blanche, Louise Moutier fusese răpită din mănăstirea de pe strada Picpus, spre a fi condusă la castelul Chèvreloup.

De altminteri, Ludovic ştia toate acestea datorită asprei scrisori a monseniorului de Beaumont, cât şi din explicaţiile lui Lebel. Dar ceea ce nu bănuia era identitatea celor doi tineri şi motivul acţiunii lor. Aşa încât exclamă cu deplină sinceritate:

— Cum, unul dintre cei doi adversari ai noştri să fie…

— Însuşi fiul meu, replică ducele, marchizul Henri de Lagardère-Nevers care, reîntors la Paris cu puţin înaintea mea, aflase despre răpirea surorii sale.

— Drace!… înseamnă că Dumnezeu s-a arătat îndurător faţă de d’Ayen şi de mine, căci ştiu că domnul marchiz, fiul dumneavoastră, are o spadă cumplit de iute şi de îndemânatică… Iar celălalt?

— Celălalt este… al dumneavoastră, Sire!

— Poftim? exclamă Ludovic al XV-lea. Crezând că n-a auzit bine.

— Majestatea Voastră să-şi dea osteneala să citească aceste rânduri, replică Philippe care, spre a se conforma pe deplin recomandărilor domnului de Posen, îi întinse regelui scrisoarea domnişoarei de Richemont.

Ludovic luă repede epistola şi o parcurse iute cu privirea.

— Doamne! spuse când o termină. Este copilul acelei nefericite Adèle?

— Chiar el, Sire.

— Adèle!… repetă regele în şoaptă, ca şi cum ar fi vorbit în aparte. Sărmana fată, da, îmi amintesc de ea… Deşi doar a trecut prin viaţa mea, a lăsat o urmă încă neştearsă, ca un parfum delicat ce mi-a înmiresmat pentru totdeauna inima.

Şi păru că se întoarce, în gând, cu douăzeci de ani în

urmă, la epoca legăturii sale cu nefericita pe care o abandonase în mod atât de crud.

Philippe îi respectă reculegerea.

După scurgerea câtorva minute, Ludovic al XV-lea reveni la realitate şi, cu un glas puţin tulburat rosti:

— Aveţi dreptate, domnule de Nevers, Ne este imposibil să vă refuzăm iertarea pe care o solicitaţi. Vă este acordată.

Apoi, îngrijorat şi vorbindu-şi sieşi:

— Dumnezeule! împotriva cui a trebuit să mă apăr, în lupta ce-a avut loc pe strada Saint-Médéric! Oare, spre a mă pedepsi, cerul ar fi îngăduit lupta atroce a unui fiu ce-şi încrucişează spada cu a tatălui său?

Ducele văzu pe chipul monarhului o spaimă atât de mare, încât nu îndrăzni să-i spună adevărul, preferind să-l lase chinuit de îndoială.

— Sire, răspunse, aspectul acesta n-a putut fi clarificat şi este de presupus că nici cei doi tineri nu ştiu nimic.

— Cu atât mai bine, respiră puţin uşurat Ludovic, asta mă lasă să presupun că Dumnezeu n-a vrut să se întâmple un lucru atât de oribil… Duceţi-vă repede să-i eliberaţi pe prizonieri.

Şi regele, după ce porunci să i se aducă hârtie şi cerneală, scrise cu propria sa mână ordinul de punere în libertate a lui Henri şi a lui Romuald.

— Vă mulţumesc, Sire, spuse Philippe, pregătindu-se de plecare.

Dar Ludovic îl reţinu:

— Încă un cuvânt, domnule de Nevers: tânărul acela ştie… cine este tatăl său?

— Până în prezent, nu, Sire, nu ştie. Totuşi, dacă doriţi, pot să-i spun.

Regele ezită o clipă, apoi răspunse:

— Nu, este inutil. E preferabil ca el să continue să nu ştie. Dac-ar afla, ar fi tot atât de jenant pentru el cât şi pentru mine.

Era exact ceea ce-i spusese, cândva, domnişoarei de Richemont.

Philippe îşi reţinu cu greu un zâmbet de milă. Orgoliul de moment învinsese bunele sentimente ale omului.

Ducele se întoarse într-o fugă la Paris şi se grăbi să se ducă la Châtelet.

Fu primit imediat de către marele staroste al poliţiei, domnul de Ségur, căruia îi înmână ordinul regelui.

— Domnule duce, îi spuse interlocutorul său. Sunt cu atât mai bucuros să primesc acest ordin, cu cât abia azi-dimineaţă am aflat că fiul dumneavoastră şi prietenul său au fost închişi în cele mai proaste celule, situate în acea parte a Châtelet-ului care este rezervată gentilomilor, şi care se află sub supravegherea unui temnicer rău şi crud. Ticălosul acesta – pe care, de altfel, îl voi da afară chiar acum – se complace, într-adevăr – după cum tot de curând mi s-a spus – în a le juca tot felul de renghiuri urâte prizonierilor, dacă aceştia nu i-au făcut vreun dar la intrare, sau dacă nu i-au promis o răsplată bună când ar ieşi. Aşadar, dacă fiul dumneavoastră şi prietenul său n-au făcut niciuna, nici alta, ne putem teme c-au avut de suferit de pe urma răutăţii sale şi, când aţi sosit, tocmai mă duceam să mă informez în legătură cu asta.

— Mizerabilul! se revoltă Philippe. Credeţi că, în cazul despre care vorbiţi, a fost atât de laş încât să sporească prin injurii inutile disperarea celor doi copii?

— Din păcate, aşa mă tem. De altfel, de vreme ce sunteţi aici, domnule duce, vom merge noi înșine să-i eliberăm şi să aflăm chiar din gura lor cum au fost trataţi.

Domnul de Ségur şi Philippe se duseră, deci, la „palat”, unde, nimeni nefiind prevenit despre venirea lor, îl găsiră pe Schlick în tête-à-tête cu o jumătate de oca de ţuică.

— Nemernicule, i se adresă domnul de Ségur, cu băutura asta îngrozitoare îţi întreţii răutatea, nu-i aşa? Am aflat adineauri cum te porţi cu nefericiţii care uită să fie generoşi cu tine. Dar vei fi pedepsit pe măsură, fii fără grijă.

— Nu ştiu ce vrea să spună domnul şef, se bâlbâi Schlick, cu o limbă cleioasă. Eu sunt bun cu toată lumea şi blând din fire.

— Da, când ţi se plăteşte, dacă nu, eşti al dracului de

rău. Condu-ne la celulele 36 şi 37. Vom afla de la cei care le ocupă dacă au a se plânge de tine.

— La celulele 36 şi 37! repetă temnicerul, pălind la gândul că cei doi prizonieri nu aveau pentru ce să-l laude.

— Ah! ai pălit, continuă domnul de Ségur. Asta-mi dovedeşte îndeajuns că ai ce-ţi reproşa în legătură cu ei. Hai, fă ce-ţi spun, te urmăm.

— Poate c-am fost puţin aspru cu ei, se hotărî să mărturisească Schlick, crezând că prin acea recunoaştere şi-ar face iertată cruzimea faţă de Henri şi de Romuald. Dar ăştia sunt nişte regicizi şi înţelegeţi că… nu-i aşa… cu nişte oameni ca ei…

— Regicizi! ce vrei să spui, netrebnicule! exclamă ducele surprins şi scandalizat că-l aude pe ticălos calificându-i astfel pe Henri şi pe Romuald.

— Doamne, păi dac-au vrut să-l omoare pe rege, întinzându-i o cursă, spre a se răzbuna pentru că fuseseră ruinaţi prin tratatul din 1763, replică Schlick, ţinând să arate că ştia ce crimă li se imputa tinerilor.

Philippe crezu că temnicerul îşi pierduse şi puţina minte pe care-o avea.

Dar domnul de Ségur, la care ajunsese raportul lui Eusèbe Papelard, îl lămuri ce anume însemnau cuvintele gardianului.

Ducele ridică din umeri. Ar fi râs bucuros dacă situaţia ar fi fost potrivită pentru aşa ceva.

Marele staroste îi repetă lui Schlick ordinul de a-i conduce la locul indicat, iar omul porni mergând înaintea şefului său şi a domnului de Nevers.

Ajungând în faţa numărului 36, teutonul deschise uşa, îi lăsă pe vizitatori să intre şi, ducându-se la numărul 37, se pregăti să deschidă şi acea celulă.

— Ce-nseamnă asta, ticălosule, ce-ai făcut cu prizonierul tău? îi strigă în clipa aceea domnul de Ségur care, de îndată ce păşise împreună cu ducele în interiorul celulei, văzuse că este goală.

Schlick veni imediat, în fugă, neînţelegând ce voia să spună marele staroste şi, la rândul său, intră în celula cu numărul 36.

— Te întreb ce s-a întâmplat cu cel ce ocupa această încăpere? insistă şeful său, îndreptând asupra temnicerului o privire scrutătoare.

Acesta, dându-şi şi el seama de absenţa lui Romuald, părea uluit.

— *Der Teufel*! înjură, brusc trezit din beţie. A fugit!

— A fugit? Şi cum? Uşa asta n-a fost forţată şi barele ferestrei sunt intacte. Pe unde să fi putut fugi?

— Nu ştiu, domnule, gemu Schlick, apucându-se cu amândouă mâinile de claia lui de păr roşcat şi încâlcit. Cu siguranţă şi-a vârât dracul coada. Aseară, când i-am adus cina, era încă aici, foarte liniştit, şi nu pricep deloc cum de-a putut să plece-aşa, fără să treacă prin uşă sau prin fereastră.

— Fără îndoială că imbecilul acesta a încurcat celulele, îşi dădu părerea domnul de Nevers.

— Nu, ripostă marele staroste, care scotocea încăperea cu privirea, ne aflăm cu adevărat în cea destinată prietenului fiului dumneavoastră, iar dispariţia lui este realmente inexplicabilă, căci nimic n-a fost mutat de la locul său, nimic!

— Aşadar, Henri este alături? întrebă Philippe, pe care acel mister nu-l impresiona tot atât de mult cât celelalte două, căci egoismul patern îl făcea să se gândească mai întâi la fiul său.

— Da, doar dacă totuşi n-a făcut şi el la fel ca vecinul său. Ne vom lămuri imediat.

Apoi, adresându-i-se lui Schlick, îi porunci:

— Deschide repede la 37!

Teutonul îi dădu ascultare. De-abia se rotise uşa în ţâţâni, că un strigăt de uimire ieşi din pieptul celor trei bărbaţi.

O duhoare pestilenţială le izbise simţul mirosului şi, în acelaşi timp, zăriră gaura ce se căsca în mijlocul pardoselii celulei şi prin care marchizul şi vicontele coborâseră în sala mortuară.

Domnul de Nevers şi marele staroste se repeziră la gaură şi se aplecară deasupra ei. De jos se auzeau gemete, însoţite de cuvinte rostite cu greutate.

Domnul de Ségur înţelese ce se putuse întâmpla.

— Fiul dumneavoastră şi domnul de Dizons au evadat, îi spuse ducelui de Nevers.

— Evadat! exclamă Philippe.

— Doamne, da, nici mai mult nici, mai puţin. Am dovada certă. Sala care se află dedesubt este cea a morgii, şi pe acolo au fugit. Modul în care au procedat este cât se poate de ingenios. După ce au găurit podeaua, aşa cum vedem, au sărit jos, au provocat, făcând zgomot, venirea paznicului, iar după ce l-au redus la neputinţă, i-au luat cheile uşii de ieşire. N-a fost prea greu.

— Credeţi?

— Sunt convins, iar gemetele pe care le auzim sunt, cu siguranţă, cele ale „omului de la morgă”, pe care l-au legat spre a-l împiedica să dea alarma. De altfel, ne vom duce la amărâtul acela care ne va povesti cum s-au petrecut lucrurile.

— Dar cum a putut domnul de Dizons să i se alăture lui Henri? întrebă Philippe.

— Ah! într-adevăr, asta este, până acum, de neînţeles. Va trebui să pun să se cerceteze cu grijă peretele care desparte aceste două celule. Poate, în felul acesta, vom căpăta dezlegarea enigmei.

Ducele coborî împreună cu marele staroste la depozitul mortuar şi acolo îl găsiră, fireşte, pe moş Balthazar, legat fedeleş, întocmai cum prevăzuse domnul de Ségur. În ciuda poziţiei incomode şi a culcuşului său prea puţin moale, omul acela atât de cumsecade trăsese un pui de somn după plecarea celor doi tineri şi nu se trezise decât atunci când auzise deasupra paşi şi voci. Aşa că, imediat, începuse să se vaite, pentru a atrage atenţia asupra sa.

Eliberat de legături şi întrebat cu privire la modul în care avusese loc evadarea prizonierilor, povesti, bine-înţeles, că se luptase din toate puterile cu ei şi că făcuse imposibilul spre a le opri trecerea, dar că, neizbutind, trebuise să-i lase

să fugă, după ce ei îl puseseră în situaţia de a-i fi imposibil să anunţe autorităţile din Châtelet.

Avu totuşi grijă să nu sufle un cuvânt despre învierea lui Joson: asta l-ar fi împins să spună mai multe decât ar fi avut intenţia.

De altminteri, fiind singurul răspunzător pentru intrarea şi ieşirea cadavrelor, nu era obligat să dea socoteală nimănui.

Neavând niciun motiv de a suspecta sinceritatea relatării sale, ducele şi marele staroste îi dădură totală crezare.

Ştim că, de fapt, cu prea puţine diferenţe, ceea ce declarase era curatul adevăr

— Pe cinstea mea, dragă domnule de Nevers – îi spuse ducelui marele staroste al poliţiei, ieşind împreună cu el din morgă – aţi sosit prea târziu. Châtelet-ul are reputaţia că-i păzeşte bine pe prizonierii ce i se încredinţează, dar, după cum văd, tinerii dumneavoastră sunt adevăraţi diavoli, de vreme ce au găsit mijlocul de a-şi lua zborul mai înainte ca cineva să vină să le deschidă uşa coliviei… şi chiar nu m-aş mira deloc să se fi întors pur şi simplu la ei acasă, deoarece, refuzând să vorbească, credeau că nu sunt cunoscuţi.

— Mă tem că vă înşelaţi, domnule de Ségur, replică Philippe, pe al cărui chip se întipărise o cumplită îngrijorare. Cred că vă înşelaţi… cel puţin, în privinţa lui Henri, căci la ora şase, azi-dimineaţă, nu se întorsese încă la palat, şi totuşi de aici până la Marais nu sunt decât câţiva paşi.

— În cazul acesta, probabil că au cerut adăpost la un prieten.

— Să dea Dumnezeu s-aveţi dreptate, replică din nou ducele care, cu toată tăria lui sufletească, nu-şi putea ascunde îngrijorarea pentru soarta celor doi tineri.

După ce-şi luă rămas bun de la marele staroste, se duse grabnic acasă. Avea o vagă speranţă că fiul i s-ar fi putut întoarce în timpul lipsei sale.

Ştim însă că nu se întâmplase astfel, şi nefericitul părinte află şi el curând acest lucru.

Atunci, trimise după veşti la domnul de Gabrian. Nici

Romuald nu reapăruse şi ştim, din nou, că nu putuse să apară.

Înştiinţat imediat despre aceste evenimente, domnul Hélouin porni pe dată la treabă, să descopere refugiul celor doi fugari, dar, de data aceasta, cu toată iscusinţa lui de poliţist, eforturile sale rămaseră zadarnice.

Chiar în ziua în care, descurajat, îşi încetă căutările, care duraseră o săptămână întreagă, marchizul, vicontele şi Joson se îmbarcau, la Toulon, pe o corabie ce pleca spre America.

După o matură chibzuinţă, bieţii copii, având încă în faţa ochilor imaginea pieţei Grève şi gândind că niciodată nu vor pune o distanţă prea mare între ei şi ţara lor, se hotărâseră să părăsească Europa, îndreptându-se către meleagurile îndepărtate ale Lumii Noi unde, cu siguranţă – îşi spuneau – nimeni nu se va gândi să-i urmărească.

3

Va trebui să facem acum un salt destul de mare în timp şi să ajungem spre mijlocul anului 1678.

Doamna de Pompadour fusese repede uitată de Ludovic al XV-lea şi, dacă acesta se arătase oarecum emoţionat în momentul morţii sale, emoţia lui nu avusese decât o durată efemeră, căci, chiar în ziua înmormântării ei, deoarece ploua, îşi îngăduise să spună zâmbind: „Marchiza nu va avea vreme frumoasă pentru călătoria sa.”

Din toate câte îi aparţinuseră acelei favorite, nu păstrase nimic: nicio relicvă, nicio amintire.

Ludovic mai suferise şi alte dolii, care îl afectau mult mai de aproape decât cel al doamnei de Pompadour.

Fiul său mai mare, Delfinul[29], decedase în urmă cu un an.

Două luni mai târziu, regele Stanislas, tatăl reginei, murea, la rândul său, în urma unui accident.

În fine, în luna martie a aceluiaşi an, a survenit moartea doamnei Delfine, Marie-Josèphe de Saxe, care nu se putuse consola de pierderea soţului; apoi, în luna următoare, acea nefericită Maria Leczinska, a cărei viaţă fusese un lung martiriu, s-a stins uşor, neavând decât cuvinte de iertare pentru cel pe care era îndreptăţită să-l considere ca pe călăul său, adică cel care fusese nedemnul ei soţ.

S-ar părea că toate aceste dolii, pe care le-am enumerat anume, ar fi trebuit să aibă o influenţă asupra dispoziţiei lui Ludovic al XV-lea, aducându-i măcar o cât de mică tristeţe în suflet. Dar nici gând. Neclintita lui linişte sufletească nu fusese deloc zdruncinată. Suportase toate acele dureroase evenimente cu cel mai mare calm şi cu cea mai perfectă indiferenţă.

---

[29] *Delfinul* (în lb. Franceză: *le Dauphin)*: titlu ce desemna pe moştenitorul tronului Franţei (în general, fiul cel mare). Termenul a fost folosit, la începui, de către conţii din regiunile Viennois, originea sa aflându-se în delfinul reprezentat pe blazonul lor. Ultimul conte de Viennois, fără copii şi plin de datorii, şi-a vândut pământurile lui Filip al VI-lea (1349). Cu condiţia ca, în viitor, fiii mai mari ai regilor Franţei să se numească „delfini”. (n.t.)

Nici seria cuceririlor sale galante nu se întrerupsese câtuşi de puţin; căci dacă Parc-aux-Cerfs îşi încetase existenţa odată cu doamna de Pompadour, unul dintre principalii agenţi ai acesteia, valetul de cameră Lebel, continuase să-i prezinte o mulţime de frumuseţi atrăgătoare, care îşi luaseră sarcina de a-l face să uite dispariţia haremului său.

Cu toate acestea, locul primei favorite rămăsese vacant şi, cu trecerea timpului, începuse să se răspândească părerea că Ludovic, acum în vârstă de cincizeci şi nouă de ani, nu se mai gândea s-o înlocuiască pe marchiză, când deodată, Parisul află că monarhul se îndrăgostise subit, nebuneşte, de o tânără fată ce număra abia douăzeci şi două de primăveri şi a cărei frumuseţe era, într-adevăr, minunată.

Pe vremea aceea, trăia la Paris un anume conte Jean du Barry, un aventurier care-şi procura resurse băneşti organizând jocuri de noroc.

Pentru a atrage în tripoul său naivi buni de tras pe sfoară, acel personaj îşi alăturase o domnişoară care, datorită trăsăturilor sale angelice, fusese supranumită: „l'Ange”[30].

Se numea, în realitate, Jeanne Bécu şi era fiica unui oarecare Gomard şi a unei croitorese.

Într-o zi, după ce se vorbise în faţa jupânului Lebel despre ea, lăudându-i-se extraordinara frumuseţe, acesta gândi să se ducă să dea o raită pe la conte.

Îşi dădu seama că farmecele Jeannei nu fuseseră exagerate şi se hotărî să i-o prezinte cât mai repede cu putinţă stăpânului său, punându-şi în acea prezentare cele mai mari speranţe.

Obţinând – pentru bani – acordul lui du Barry, o duse într-o dimineaţă la Versailles, făcând-o să asiste la sculatea regelui.

Monarhul fu orbit: crezu că vede o apariţie cerească.

Chiar în aceeaşi seară îi devenea metresă şi, cu începere din acea zi, se arătă atât de curtenitor faţă de ea, încât nimeni nu se îndoi că nu peste mult timp va fi ridicată la

---

[30] *L'Ange* (lb. franceză) = îngerul. (n.t.)

demnitatea de favorită.

Deja, toată lumea o numea *Cotillon a III-a.*

La scurt timp după aceea, se gândiră să-i dea o stare civilă prezentabilă şi, în acest scop, nu găsiră nimic mai nimerit decât s-o mărite.

Cei care îşi luară obligaţia de a-i găsi un soţ fură mareşalul de Richelieu[31] şi ducele d'Aiguillon[32], fiul său mai mic.

Este de la sine înţeles că acel soţ trebuia să aibă un nume şi un titlu, spre a ascunde sub ambele originea plebee a favoritei.

Richelieu şi d'Aiguillon avură ideea de a i se adresa contelui du Barry, la care se afla Jeanne. Bătrân, urât şi cu o reputaţie îndoielnică, poseda totuşi calităţile cerute, adică un nume şi un titlu… ceea ce era esenţial.

Se duseră, aşadar, la contele du Barry şi-i spuseră scopul vizitei lor.

— M-aş căsători cu cea mai mare plăcere cu draga copilă, răspunse contele, dar, din păcate, domnilor, există un mic inconvenient.

— Care? Poate vârsta dumneavoastră? Dacă nu-i decât asta, nici nu merită să discutăm despre aşa ceva. Ştiţi bine că nu veţi fi decât un soţ i*n partibus*[33].

— Nu, nu despre vârsta mea este vorba.

— Să fie oare… fizicul dumneavoastră? Nu are nicio importanţă, iar mireasa îl va trece lesne cu vederea.

— Nu, este vorba despre soţia mea.

— Cum? Sunteţi căsătorit?

— Din păcate da. Se împlinesc în curând cam douăzeci

---

[31] *Richelieu* (Armand de Vignerot du Plessis, duce de ~) (1696 – 1788): mareşal al Franţei, nepot al cardinalului cu acelaşi nume. S-a distins în lupta de la Fontenoy (1745); guvernator al provinciilor Guyenne şi Gascogne. (n.t.)

[32] [2] *Aiguillon* (Emmanuel Armand de Vignerot du Plessis de Richelieu, duce de ~) (1720 – 1788), ministru al lui Ludovic al XV-lea; în triumviratul alcătuit împreună cu Maupeau şi Terray, a fost însărcinat cu ministerul Afacerilor Externe şi al Războiului. (n.t.)

[33] *In partibus* (lb. latina): locuţiune folosită pentru a desemna un funcţionar fără funcţie, o persoană ce poartă un titlu pur onorific. (n.t.)

de ani de când sunt însurat.
— Şi unde se află soţia dumneavoastră? întrebă d'Aiguillon.
— Habar n-am, deoarece e mult de când nu mai trăim împreună.
— Dar atunci, poate că a murit?
— Să fi murit? O! nu, ba chiar este cât se poate de vie.
— Cum ştiţi acest lucru?
— Cum? Pentru că, din timp în timp, primesc din partea ei un pui, pe care mi-l aduce un lungan, amantul ei… Prin acel pui îmi cere bani, sub ameninţarea că dacă nu-i dau se întoarce la mine ceea ce, desigur, mă face să nu şovăi nicio secundă şi-i dau. Şi n-au trecut nici opt zile de la vizita individului… Am uitat să mă interesez de unde vine. Vedeţi deci bine, domnilor, că-mi este imposibil să închei căsătoria pe care îmi faceţi cinstea de a mi-o propune. Credeţi-mă că-mi pare foarte rău.
— Nu ne îndoim şi, dacă aşa stau lucrurile, dragă conte, nu ne mai rămâne decât să ne retragem, spuse Richelieu. La revedere.
Mareşalul şi fiul său se pregăteau să plece, când du Barry îi reţinu.
— Dar, ia staţi, continuă, mă gândesc că s-ar putea să-l am în anturajul meu pe cel pe care-l căutaţi, în persoana unui frate care n-a făcut şi el prostia de a-şi pierde libertatea.
— A! Şi cu ce se ocupă fratele dumneavoastră?
— Este ofiţer
— Unde, la Paris?
— Nu, într-un regiment în garnizoană la Toulouse.
— Şi credeţi că va accepta… combinaţia?
— O! cu siguranţă… suntem foarte uniţi.
— Ei bine! scrieţi-i să vină, sau, şi mai bine, duceţi-vă să-l aduceţi chiar dumneavoastră, îl sfătuiră tatăl şi fiul.
— Prefer să-i scriu. Înţelegeţi, eu nu-mi pot părăsi localurile, spuse du Barry făcând aluzie la tripoul său.
— Faceţi cum doriţi, dar descurcaţi-vă astfel încât să fie aici în cel mult opt zile.

— Va fi, vă promit.

Într-adevăr, peste o săptămână sosea în capitală un ofiţer din regimentul din Gascogne şi care nu era altul decât Guillaume du Barry, fratele imediat următor ca vârstă al ex-protectorului Jeannei Bécu, şi conte ca şi fratele său mai mare.

Pus la curent de către acesta cu privire la ce anume se aştepta din partea lui, şi înţelegând fără greutate că astfel va face o afacere foarte bună, demnul personaj nu se lăsă deloc rugat pentru a acoperi cu numele şi cu titlul său condiţia plebee a drăguţei pasiuni a regelui.

Căsătoria celor doi interesanţi soţi fu oficiată la biserica parohială Saint-Laurent.

Contractul fusese semnat cu câteva zile mai înainte la contele Jean du Barry, care plânsese de bucurie, în parte fiindcă-şi vedea protejata ajunsă într-o poziţie socială atât de frumoasă, şi în parte pentru că o vedea pe acea importantă sultană intrând în familia sa.

Imediat după binecuvântarea nupţială, contesa du Barry se duse să se instaleze la Versailles, unde avea, de acum înainte, drept de şedere, pe când soţul său, cu buzunarele doldora de aur, se întorcea la Toulouse, spre a se bucura în pace de o avere câştigată aşa de cinstit.

În ciuda schimbării stării civile, Jeanne Bécu nu fu mai bine văzută de nimeni. Iar Curtea, unde începea să se arate, îşi bătu joc de ea zdravăn şi pe seama ei apărură o mulţime de cântecele.

Un cântec, intitulat „Frumoasa din Bourbon”[34] care fusese inspirat, cu puţin mai înainte, de căderea unei celebre curtezane, îi fu închinat şi cântat sub ferestre.

Ne putem închipui că aşa ceva o înfuria la culme, aproape îmbolnăvind-o. Dar, orice-ar fi făcut, nu putea închide gura cântăreţilor care păreau că o bravează pe faţă.

Un alt motiv de umilire a ei era şi faptul că, atunci când vorbea în societate, vedea ivindu-se pe toate chipurile o expresie ironică. Într-adevăr, felul ei de a se purta,

---

[34] Frumoasa din Bourbon: în textul original francez: La Belle Bourbonnaise. (n.t.)

vocabularul de vânzătoare de peşte, constituiau pentru toţi un subiect de bătaie de joc.

Degeaba se străduiau Richelieu şi fiul său să corecteze acele defecte, dându-i lecţii de ţinută şi de exprimare. Era trudă zadarnică din partea lor. Firea ei ieşea întotdeauna la suprafaţă.

Şi, în plus, nu avea nici pe departe o minte isteaţă. Nepricepută la nicio afacere, de orice fel ar fi fost, nu era decât un obiect de plăceri pentru Ludovic al XV-lea, nimic altceva.

Cu toate acestea, deoarece o favorită trebuie întotdeauna să se afle în fruntea unui partid, sau mai curând a unei confrerii, duşmanii primului ministru, de Choiseul[35], reuşiră să o atragă de partea lor.

D'Aiguillon, unul dintre cei mai înverşunaţi adversari ai acestui eminent om de stat, reuşi chiar s-o facă să-l urască. Îi fusese cu atât mai uşor să izbutească acest lucru, cu cât, pe vremea când încă nu era decât *l'Ange,* încercase să-l atragă în mrejele sale pe domnul de Choiseul care, departe de a se lăsa prins, o ameninţase – se spunea – că va porunci să fie închisă ca desfrânată.

Sub influenţa ei, moravurile de la Curte, şi aşa destul de libere, se înrăutăţiseră şi mai mult. Deoarece instinctele de curtezană ale favoritei erau predominante, ea li se lăsa pradă fără nici cea mai mică reţinere şi cu un cinism care-l uimea până şi pe Richelieu – care totuşi era blazat în materie de desfrâu – oricât de neruşinat ar fi fost.

Dar fiindcă Versailles-ul i se părea prea apropiat de Paris, îşi organiza la castelul Fontainebleau orgiile, care le-ar fi făcut să pălească chiar şi pe cele din epoca regenţei.

În fruntea intimilor săi se găsea, fireşte, Richelieu. Acesta îi alcătuise un grup de prieteni apropiaţi printre care se

---

[35] *Choiseul* (Étienne François, duce de ~) (1719 – 1782): om de stat francez, secretar de stat la Afacerile Externe, apoi la Ministerul de Război; a dovedit o mare abilitate în repararea urmărilor Războiului de Şapte Ani. (n.t.)

numărau cei doi fii ai săi, ducele de Fronsac şi ducele d'Aiguillon.

În ceea ce-l priveşte pe d'Aiguillon, acesta consimţea să asiste la supeurile favoritei mai mult din raţiuni de ordin politic decât de plăcere. În mâinile sale, doamna du Barry era doar o unealtă de care voia să se slujească spre a-şi realiza planurile lui ambiţioase.

Cu totul alta era situaţia fratelui său mai mare, ducele de Fronsac, care moştenise viciile tatălui lor şi pentru care desfrâul constituia adevăratul său element. El era sufletul micilor supeuri, căci doamna du Barry, constatându-i aptitudinile speciale pentru a le condimenta de fiecare dată cu noi invenţii, îi încredinţa întreaga lor organizare.

Ludovic al XV-lea îi dădea favoritei o libertate absolută, permiţându-i să facă orice poftea.

Avea un motiv să procedeze astfel.

Monarhul îmbătrânea; se apropia cu paşi mari de şaizeci de ani şi dacă, în primele zile când o cunoscuse pe Jeanne Bécu, se lăsase, fără nicio reţinere, în voia înflăcăratei sale pasiuni pentru ea, fusese în curând nevoit să accepte că nu mai avea treizeci de ani şi nici măcar patruzeci.

Pentru a-şi reface sănătatea zdruncinată şi spre a petrece în vreun fel timpul pe care nu-l mai putea consacra dragostei, monarhul se apucase de vânătoare.

În ziua în care reluăm firul povestirii noastre, Ludovic tocmai urma să încolţească un mistreţ a cărui vizuină fusese descoperită în ajun, în pădurea Rambouillet.

Era ora şapte dimineaţă şi marea curte a castelului de la Versailles oferea o privelişte însufleţită.

O mulţime de doamne şi de gentilomi – primele, în elegante costume de amazoane, cu cocheta pălărioară asemănătoare celor purtate de gărzile franceze, înfiptă mândru pe pletele lor brune sau blonde; ceilalţi, în strălucitoarea uniformă de vânătoare, cu mijlocul încins cu regulamentara centură lată din piele galbenă, în care era prinsă o sabie scurtă, aproape un cuţit, destinată a *servi*[36] fiara în caz de nevoie, se plimbau încoace şi-ncolo prin

[36] *A servi* = a ucide un animal sălbatic încolţit, la vânătoare. (n.t.)

curte, schimbau mii de vorbe vesele şi se bucurau de mai înainte de plăcerea pe care şi-o vor face.

Pentru a pleca, nu se mai aştepta decât sosirea lui Ludovic al XV-lea.

Favorita nu lua niciodată parte la aceste partide de vânătoare. Libertatea ei fiind şi mai mare în timpul absenţei amantului său – care, în astfel de împrejurări, dura uneori două sau trei zile – doamna du Barry găsea întotdeauna un pretext pentru a rămâne la Versailles… ceea ce-i permitea să se ducă în linişte la Fontainebleau, cu Fronsac şi cei ca el, care, la rândul lor, făceau astfel încât să se eschiveze de la vânătoare.

Monarhul apăru la ora şapte şi un sfert şi încalecă imediat. Îl imitară cu toţii şi numeroasa societate ieşi din castel, precedată, potrivit uzanţei, de vânători cu copoi, de hăitaşi călări şi de paznici de vânătoare ai Coroanei.

În ciuda celor cincizeci şi nouă de ani trecuţi, Ludovic al XV-lea încă mai era un călăreţ excelent. De îndată ce ieşiră din oraş, îşi mână în galop pursângele pe care călărea şi, urmat cu greu de strălucitoarea escortă a plăcerilor sale, goni cu toată viteza pe drumul către Trappes şi du Mesnil-Saint-Denis.

Pe vremea aceea, pădurea Rambouillet nu era încă micşorată, prin tăieri, la mica suprafaţă împădurită pe care o vedem în zilele noastre. În epoca despre care vorbim, practic înconjura oraşul cu acelaşi nume şi se întindea spre Rochefort-en-Yvelines, pentru a nu se sfârşi decât în pădurea de la Longues-Mares, în apropiere de Montfort-l’Amaury.

În mai puţin de trei ore şi după ce nu se făcuseră decât trei scurte opriri, ajunseră la Vieille-Église şi la liziera pădurii.

Câţiva hăitaşi cu copoi, plecaţi de cu noapte să străbată pădurea şi să supravegheze animalul care, potrivit obiceiurilor neamului său, se *retrăsese,* în zori, în *fortăreaţa* lui, îi aşteptau acolo pe vânători, şi numeroşi rândaşi ţineau în frâu cai de schimb.

Şeful vânătorii de mistreţi merse să se înţeleagă cu

hăitaşii, pentru a şti cu precizie către ce punct va trebui să fie îndreptată haita, apoi se întoarse să-şi facă raportul în faţa comandantului echipajelor care, după un schimb de câteva cuvinte, se apropie, la rândul său, de rege.

— Ei bine – îl întrebă Ludovic, descălecând – cu ce fiară avem, de fapt, de a face, domnule d'Yauville?

— Cu un mistreţ de trei ani, răspunse expertul în vânătoarea cu copoi.

— A! drace! ne va da, fără îndoială de furcă, şmecherul.

— Este de temut, Sire, căci domnul de la Branche tocmai mi-a spus că excrementele sunt mari şi urmele adânci, ceea ce indică un animal periculos.

— În acest caz, va trebui să le îndepărtăm pe doamne. Vei anunţa paznicilor să aibă grijă să vegheze asupra securităţii lor. Nu-i aşa, d'Yauville?

— Da, Sire.

— Şi unde-i este vizuina?

— La o jumătate de leghe de aici, în apropiere de *Mlaştina Căprioarei*.

— Bine, cunoaştem locul, căci am mai vânat pe acolo. Aşadar, la drum.

Şi încălecând, ca şi toţi din suita sa, un cal proaspăt, porni cavalcada în pădure.

Doamnele, prevenite că ar fi în primejdie dacă s-ar apropia prea mult, rămăseseră destul de în urmă, înfiorându-se uşor de teamă.

Ludovic al XV-lea, prinţii şi seniorii se opriseră la treizeci de paşi de vizuină. La un semn al regelui se începu izbirea crengilor, apoi, după ce copoii fură dezlegaţi, hăitaşii porniră să facă zarvă spre a stârni mistreţul.

Animalul ieşi aproape imediat, cu părul zbârlit. Ochii lui mici şi sângeroşi aruncau fulgere, iar colţii i se ciocneau cu violenţă între ei.

Câinii voiră să se repeadă, dar hăitaşii pedeştri îi reţinură folosind biciul. Înainte de a le da drumul, se dorea să se cunoască gradul de *înfierbântare* al mistreţului.

Acesta nu avea de ales decât între două soluţii: ori să ţină piept haitei, rămânând cu spatele către vizuină, ori s-o

ia la fugă, avântându-se spre pădure.

Ar fi fost preferabil să se hotărască pentru ultima cale, căci, în cazul acesta, vânătoarea ar fi devenit, desigur, mai plină de peripeţii.

Trecură două minute fără ca fiara să se decidă.

Deodată, doi câini din faţă, rupând rândul, făcură un salt înainte.

— Aici, Rouflo!… Aci, Bas-Rouges, strigă un hăitaş, şuierându-şi biciul pe deasupra lor.

Dar n-apucă bine să-şi încheie vorba, că mistreţul se şi năpusti asupra lui Rouflo – un superb şi viguros câine din Ardennes – pe care-l spintecă înfigându-i în burtă colţii şi azvârlindu-l la zece paşi în spatele său, apoi, iertându-l pe Bas-Rouges, care totuşi încerca să-i sară în cap, se întoarse brusc în loc şi porni în goană, cu viteza unui fulger.

Un strigăt de bucurie izbucni din toate piepturile: animalul fugea!

Imediat, hăitaşii îşi coborâră bicele şi dădură drumul haitei, care se avântă cu o minunată simultaneitate, slobozind o cumplită larmă de lătrături.

— Şo!… pe el!… înfige-ţi colţii sus… Şo!… Şo!… înfigeţi, frumoşii mei!… strigau hăitaşii pedeştri spre a-şi însufleţi şi mai mult câinii.

Întregul grup de vânători se puse în mişcare, urmărind haita în sunetul goarnelor.

Mistreţul luase deodată un avans considerabil, căci nu părea să fie oprit de nimic. După obiceiul semenilor săi, fugea în linie dreaptă, străpungând tufişurile cele mai groase, cele mai spinoase şi cele mai încâlcite, cu atâta uşurinţă de parcă ar fi fost simple cercuri de hârtie. Spre deosebire de el, câinii erau nevoiţi să facă multe ocoluri şi, uneori, întârziau ocolind un obstacol prin care nu puteau trece. Cu toate acestea, nu pierdeau urma şi nu făceau nicio greşeală.

Era minunat să vezi înflăcărarea vânătorilor. Gonind cu toată viteza, îl urmau, grupaţi în pluton, pe rege, care se afla în frunte.

Doamnele se apropiaseră acum şi galopau şi ele,

grupate, în urma gentilomilor.

Alergară astfel vreme de o oră, tot timpul în desişul pădurii, fără a-l putea ajunge pe mistreţ. În cele din urmă, ieşiră în câmp.

— Vlu! Vlu! începură să strige hăitaşii călări, ducându-şi la gură goarnele. Era strigătul consacrat, care înlocuieşte îndemnul „şo pe el” atunci când mistreţul este vizibil.

Animalul se afla, într-adevăr, la două sute de stânjeni mai înainte, cu câinii urmărindu-l la jumătatea distanţei. Acolo, nemaiavând obstacole, haita putea să-l ajungă în mai puţin de un sfert de oră.

Şi aşa se şi întâmplă: după zece minute, câinii erau deja chiar în spatele lui, adulmecându-i părul.

Deodată, fără ca manevra să-i fi putut fi prevăzută, mistreţul făcu o cotitură în unghi drept, spintecă, fără a se opri, doi copoi care încercau să-l atace, apoi, puţin câte puţin, tăie drumul oblic şi reintră curând în pădure, la un sfert de leghe mai departe.

Derutaţi, câinii avuseseră o clipă de nehotărâre înainte de a-şi continua urmărirea, ceea ce-i permisese fiarei să-şi recapete o parte din avans.

Vânătoarea reîncepu cu şi mai mult elan.

Vânătorii cu copoi galopau în faţă iar în depărtare se auzea sunetul cornurilor.

Monarhul se grăbea să-i ajungă. Se înverşunase şi voia să încheie repede urmărirea. Un sfert de oră mai târziu, după ce lăsase mult în urmă grosul vânătorilor, ai căror cai nu erau de aceeaşi calitate cu al său, se afla singur, doar cu domnul d’Yauville, comandantul echipajelor.

— Ei bine! îi spuse. Văd că nu te-ai înşelat, domnule: acest mistreţ de trei ani este un şmecher grozav şi ne demonstrează prea bine că, adineauri, nu avea de gând să se dea bătut.

Încă mai vorbea, când gorniştii începură să sune un „hourvari”[37].

— Ce se-ntâmplă? exclamă regele. Au pierdut urma?

---

[37] *Hourvari*: strigăt sau sunet de corn al vânătorilor, prin care îşi excită câinii sau prin care îi recheamă pe o pistă urmărită anterior. (n.t.)

— Da, Sire, răspunse domnul d'Yauville, ticălosul s-a strecurat şi, deoarece ni i-a spintecat pe cei mai buni copoi, ceilalţi n-au mai avut mirosul tot atât de fin pentru a găsi „urma caldă”.

Într-adevăr, se putea vedea haita, adulmecând pământul în stânga şi-n dreapta, fără o direcţie precisă.

— Fir-ar al dracului! Asta-i prea de tot! înjură regele. Aşadar, mistreţul acesta-i un animal afurisit?!

— Aşa-mi vine să cred, Sire, răspunse comandantul echipajelor. În orice caz, este un animal puţin obişnuit. Uitaţi-vă numai ce ramuri rupte a lăsat în urmă. Puţini mistreţi fac asemenea ravagii.

Şi domnul d'Yauville îi arătă monarhului o tufă spinoasă şi foarte deasă, în mijlocul căreia se vedea o gaură lată de două picioare, ce părea să fi fost făcută de o formidabilă ghiulea de tun.

— Drace! se minună Ludovic al XV-lea, n-am mai văzut niciodată aşa ceva.

— Ah! exclamă în clipa aceea comandantul echipajelor. S-ar zice că a fost regăsită urma. Priviţi, Sire, iată câinii care pornesc din nou.

— Să-i urmărim, hotărî Ludovic care, unind vorba cu fapta, dădu pinteni calului şi plecă în galop.

Toţi gentilomii care, în clipa aceea, îl ajunseseră din urmă, îl imitară.

Dar, la mai puţin de un sfert de leghe, haita îşi încetini treptat viteza, sfârşind prin a se opri: pierduseră din nou pista.

Un singur câine – un splendid ogar siberian, care alerga în fruntea celorlalţi, îşi continuă goana cu o viteză ameţitoare.

Regele, care fusese pe punctul de a se opri, îşi închipui că ogarul avea mirosul mai fin decât tovarăşii săi şi se hotărî să-l urmărească, fără a ţine seama dacă era însoţit sau nu – uitare care, aşa cum vom vedea mai departe, avu urmări cât se poate de neaşteptate pentru el.

Dar trebuia să facă eforturi mari. Siberianul, cu picioarele sale subţiri ce păreau a fi dotate cu arcuri de oţel, alerga ca

o săgeată. Cu toate acestea, datorită pursângelui său, regele izbutea să-l păstreze în raza de vedere. Ceea ce-l mira totuşi era faptul de a-l vedea nu adulmecând urma, ci alergând cu capul ridicat ca şi cum ar fi fost la o vânătoare de păsări.

— Ce naiba face? se întrebă intrigat Ludovic. Îşi închipuie oare că mistreţul s-a refugiat într-un copac? Pe cinstea mea, iată ceva amuzant!

Siberianul, care, probabil, puţin se sinchisise de ce-ar putea crede despre el monarhul, nu-şi schimba cu nimic felul în care alerga, decât că-şi mărea şi mai mult viteza.

Câinele şi călăreţul străbătură astfel, în goană, mai mult de o leghe.

Brusc, ogarul coti la stânga, trecu printr-un desiş de mesteceni, apoi, printr-un salt extraordinar, căzu aproape în mijlocul unui heleşteu ce-şi ascundea oglinda apei limpezi sub o nemaipomenită bogăţie de nuferi şi de alte plante acvatice.

Regele abia avu timp să smucească frâul calului pentru a nu face, la rândul său, un plonjon în undele răcoroase. Pursângele ajunsese deja cu pieptul printre ierburile ce mărgineau heleşteul.

În timp ce monarhul se reîntorcea pe uscat, câinele începuse să înoate liniştit în largul apei, fără a căuta să ajungă pe malul celălalt. Părea chiar că acel exerciţiu nautic îi face o mare plăcere, căci se ducea încoace şi-ncolo, ca şi cum ar fi fost la scaldă, şi nu dădea semne că i-ar păsa de un mistreţ de trei ani mai mult decât de-o ceapă degerată.

Regele era uluit. Na, poftim! Pentru a ajunge la aşa ceva alergase peste câmpuri mai să-şi frângă gâtul? Ce să-nsemne asta?

Căci, într-adevăr, alergase peste câmpuri: recunoscuse acum heleşteul Clos-Renard, situat mai la vest de Saint-Léger-en-Yvelines, şi se mira cum de putuse străbate, dintr-o suflare şi fără a-şi da seama, Pommeraye şi pădurea Villeport.

Se uită în urmă să vadă dacă nu cumva unii dintre vânători nu se aflau în apropiere. Poate c-ar fi în stare să-i dea o explicaţie a bizarei excentricităţi a câinelui. Dar văzu că era singur, absolut singur, şi cât putea zări cu ochii, nu descoperi nici ţipenie de fiinţă omenească.

— Drăcia dracului! ocărî, nu m-am mai gândit că am ui cal mai bun decât ai celorlalţi şi că, fără doar şi poate, îi voi lăsa în urmă pe toţi însoţitorii mei. Având cai de rasă inferioară, seniorii din suita mea s-au oprit, cu siguranţă, la jumătatea distanţei. Să mă duc repede spre ei, căci, fără îndoială, nu ştiu ce s-a-ntâmplat cu mine.

Făcu, deci, cale-ntoarsă, înţelegând cam târziu că siberianul era un simplu fantezist care-l păcălise.

Ludovic al XV-lea se înşela, când credea că a luat-o înaintea oamenilor săi: niciunul dintre vânători nu-l urmărise, atunci când pornise după siberian.

Motivul era că, dacă el nu-l cunoştea pe ogar, ceilalţi ştiau la ce să se aştepte din partea lui. Nu le era necunoscut faptul că, de curând încorporat în haită, câinele încă nu era obişnuit cu vânătoarea şi-şi permitea întruna cele mai năstruşnice toane. Una dintre ele – cea căreia i se deda cel mai adesea, datorită darului său de a simţi apa chiar de la o mare distanţă – era de a se repezi drept spre locul în care o ghicea şi de a face o baie, care, uneori, dura foarte mult.

Aşa încât, de îndată ce era văzut desprinzându-se din haită şi luând-o la goană, cu nasul în vânt şi cu ochii spre cer, nu se mai îndoia nimeni, nicio clipă, de ceea ce avea să facă.

De altminteri, aşa cum am mai spus, câinele acela nu era încă dresat şi, dacă era luat la vânătoare, scopul era mai curând de a-i antrena pe ceilalţi prin extraordinara lui viteză, şi nu pentru a descoperi o urmă.

În consecinţă, atunci când Ludovic al XV-lea fusese văzut avântându-se după el, nimeni nu se clintise. Îşi spuseseră toţi că, ţinând seama de viteza siberianului, monarhul nu va întârzia să-şi dea seama de eroarea sa şi va lăsa animalul să facă ce-i dădea prin cap.

Cu toate acestea, d'Ayen încercase să-l ajungă din urmă spre a-i explica situaţia, dar, în câteva secunde, regele luase un asemenea avans, încât fusese nevoit, în curând, să renunţe.

Aşadar, Ludovic al XV-lea porni înapoi pe drumul pe care-l parcursese – sau cel puţin aşa îşi închipui.

După douăzeci de minute, i se păru că nu mergea în direcţia cea bună. Oricât de rapidă îi fusese goana, îşi aminti cu claritate că străbătuse mai multe luminişuri, pe când acum, de când îşi reluase mersul, călărise tot timpul prin desiş. Era evident că greşise drumul.

Atunci, de teamă să nu se rătăcească de tot, se hotărî să se întoarcă din nou, revenind în punctul din care plecase. Spera ca astfel să se poată orienta.

Dar în zadar căută heleşteul Clos-Renard, îi fu cu neputinţă să-l găsească. Încercă înainte, înapoi, la stânga, la dreapta, degeaba: pânza de apă dispăruse.

— Oho! îşi spuse, contrariat că se vedea atât de pierdut, iată-mă într-o situaţie neplăcută. După ce indicii să mă ghidez spre a-i găsi pe vânători? Nu ştiu absolut deloc în ce parte a pădurii mă aflu.

Şi hotărând astfel, lăsă frâul liber pe grumazul calului şi se încredinţă instinctului acestuia.

Era, desigur, cea mai bună decizie pe care ar fi putut-o lua.

Din nefericire, pursângele, traversând un loc în care copacii fuseseră doborâţi de curând, călcă pe o aşchie tare de lemn, care i se înfipse între partea cărnoasă a copitei şi carne. Drept urmare, nu mai fu în stare să facă nici un pas.

Ludovic al XV-lea se grăbi să descalece pentru a încerca să-i scoată ţeapa. Dar oricât se strădui, nu izbuti. Tot ce reuşi fu să-l facă pe nobilul animal să necheze de durere. Sărmanul cal suferea atât de mult, încât îşi ţinea piciorul ridicat, neîndrăznind să-l mai pună pe pământ. Asta era chiar culmea ghinionului, căci, pe lângă faptul că era rătăcit în plin codru, acum rămăsese şi fără cal. În plus, nefiind destul de nemilos pentru a-şi abandona pursângele, se vedea nevoit să devină paznic al lui.

Apelă atunci la întreaga sa filosofie şi, după ce sili animalul rănit să se culce, se aşeză lângă el, lăsându-i sfântului Hubert[38], patronul său de moment, grija de a-l scoate din impas.

Deşi se afla foarte adânc în pădure, era convins că suita sa, nevăzându-l apărând, va porni în căutare şi, mai devreme sau mai târziu, îl vor găsi. Era, deci, doar o chestiune de timp, nimic mai mult.

Se scurse astfel un sfert de oră.

Deodată, în dreapta lui se auzi un zgomot puternic şi un tufiş, ce părea de nestrăbătut, se desfăcu sub efectul – unei presiuni irezistibile, lăsându-l să treacă pe mistreţul pe care, bineînţeles, nu-l mai aştepta. Acesta, repezindu-se ca un proiectil, venea spre el în linie dreaptă. Fiara era acoperită de spume şi de nămol, iar din bot i se scurgeau bale sângerii, ce lăsau pete roşietice pe pământ.

Regele se înspăimântă atât de tare de apariţia inopinată a mistreţului, pe care-l credea foarte departe de locul în care se afla, încât rămase ca ţintuit, negândindu-se nici măcar să încerce să se apere.

Cu toate acestea, instinctul de conservare sfârşind prin a-i învinge stupoarea, se repezi la oblâncul calului spre a-şi lua pistoalele, socotind că, în împrejurările date, cuţitul său de vânătoare n-ar fi arma potrivită. Dar era atât de tulburat, încât nu reuşea să apuce nicio armă. Animalul nu mai era decât la zece paşi de el. Deja, într-o viziune rapidă, Ludovic se închipuia zăcând însângerat pe pământ, fiara scormonindu-i trupul cu colţii.

Deşi era curajos, acea moarte oribilă îl îngrozea şi-şi simţea părul ridicându-i-se pe cap măciucă. Pentru a nu o vedea, închise ochii.

Deodată, chiar în clipa în care mistreţul era pe punctul de a-l răsturna, răsunară, nu departe, două împuşcături aproape simultane, iar fiara, zvârlită în afara direcţiei pe care o urma, trecu pe lângă rege fără a-l atinge.

Ludovic al XV-lea, tot atât de uimit de a se pomeni scăpat de primejdioasa fiară cât şi de cele două detunături

---

[38] *Sfântul Hubert:* patronul vânătorilor, în doctrina catolică. (n.t.)

ce se auziseră, deschise ochii pe care crezuse că şi-i închisese pentru totdeauna şi zări, la şaizeci sau şaizeci şi cinci de stânjeni departe de el, dar apropiindu-se în galopul cailor, trei călăreţi înveşmântaţi într-un mod destul de neobişnuit.

Purtau veste şi pantaloni din piele tăbăcită, iar pe cap – căciuli mari de blană, înfundate până la sprâncene.

În chip de încălţăminte, aveau un soi de ghete din piele roşie, deasupra cărora cădeau nişte ghetre, tot din piele şi de aceeaşi culoare şi care acopereau toată partea de jos a gambei.

Doi dintre ei, cei care trăseseră, erau înarmaţi cu flinte – carabine cu ţeavă lungă dintr-un oţel înnegrit, din care încă mai ieşea fum. La şoldul stâng al fiecăruia atârna şi câte o sabie cu apărătoare de argint oxidat. Cât despre cel de-al treilea, singura lui armă era un cuţit înfipt într-o teacă prinsă de centură printr-un lănţişor de oţel.

De altminteri, acesta din urmă se deosebea de tovarăşii săi prin aceea că îmbrăcămintea sa, deşi asemănătoare cu a lor, părea să aibă o croială mai obişnuită. La drept vorbind, numai proprietarul lor era cauza acestei diferenţe, într-atât stângăcia sa firească contrasta cu ţinuta nobilă a celorlalţi doi.

O scurtă privire îi fu de ajuns regelui pentru a constata toate acestea, dar nu pierdu vreme să vadă mai mult, preferind să-şi îndrepte din nou atenţia asupra mistreţului.

Călăreţii trebuie să fi fost nişte trăgători de prima mână. Într-adevăr, cu toată distanţa, şi deşi ochiseră fără a-şi reduce viteza, fiara fusese nimerită de ambele împuşcături: unul dintre proiectile o atinsese în josul pieptului, celălalt îi spărsese un colţ şi-i smulsese o bucată din falca inferioară.

Cu toate acestea, niciuna din răni nu era mortală.

Singurul lor efect fusese de a-i întrerupe elanul şi de a o sili să facă un salt oblic, salt căruia monarhul îi datora salvarea.

Acum animalul stătea nemişcat, aflându-se la distanţă egală faţă de rege şi faţă de necunoscuţi care, ca nişte călăreţi experimentaţi, îşi opriseră caii aproape în loc.

Mistreţul părea ameţit şi nehotărât cu privire la ceea ce va face, dar zăpăceala sa nu avea să dureze mult, după cum se putea vedea, auzindu-i grohăitul înfundat pe care începea să-l scoată.

Cei trei nou-sosiţi descălecară repede şi cei doi care erau înarmaţi cu flinte, vrând de astă dată să tragă de aproape, spre a fi siguri că nu o vor rata din nou, înaintară cu hotărâre spre fiară, reîncărcându-şi armele din mers. Între timp, tovarăşul lor, cu care schimbaseră la iuţeală câteva cuvinte, făcea un înconjur, astfel încât să ocolească mistreţul şi să se apropie de Ludovic al XV-lea.

La început, animalul observă aceste pregătiri ostile fără a se clinti; dar, deodată, ca şi cum ar fi ghicit intenţiile agresorilor săi, se întoarse brusc în loc şi-şi reluă cu toată viteza direcţia de mai înainte, adică reveni către monarh care, din nou, se afla într-un pericol iminent.

În momentul acela, omul cu cuţitul era încă la o distanţă de şase paşi de rege. Calculând că n-ar avea timp să i se alăture spre a-l apăra de acest al doilea atac, străbătu din două sărituri extraordinare spaţiul ce-l mai despărţea de traiectoria urmată de mistreţ.

Purtat de avântul atacului său furios, animalul ajunse în faţa lui şi era să-l depăşească; dar aplecându-se brusc şi agăţându-se cu braţul drept de trunchiul unui stejar tânăr, omul îl apucă de un picior.

Şocul fu atât de cumplit, încât copacul se frânse la nivelul solului, fiara se rostogoli în praf, iar oasele curajosului Hercule pârâiră.

Apoi, fără a-şi lăsa prizonierul să se dezmeticească, cu o forţă demnă de Samson[39] şi printr-o răsucire puternică a braţului îl răsturnă dintr-o dată pe spate şi-i înfipse imediat cuţitul în gât, adâncindu-l până la plăsele.

Un enorm şuvoi de sânge ţâşni în aer, iar fiara, aproape decapitată, se înţepeni într-o ultimă convulsie care fu şi

---

[39] *Samson:* judecător al Evreilor (sec. al XII-lea î.e.n.). Povestirile despre el au aspect de legendă; ele se referă la forţa lui supraomenească, care l-a ajutat să lupte împotriva Filistinilor şi care rezida în pletele sale. (n.t.)

ultimul său semn de viaţă.

— Bravo, Joson! Bravo! strigară împreună ceilalţi doi străini.

— Sunteţi prea cumsecade, domnilor stăpâni, replică simplu, în chip de mulţumire, eroul acestei extraordinare dovezi de forţă şi îndrăzneală.

După acest răspuns care-i reaminteşte cititorului modul ciudat în care se exprima una dintre vechile sale cunoştinţe, mai avem oare nevoie să adăugăm că învingătorul mistreţului de trei ani era, de fapt, Joson Miroux? Într-adevăr, tânărul breton, urmându-şi stăpânii – pe ceilalţi doi străini: marchizul Henri de Lagardère-Nevers şi vicontele Romuald de Dizons, care se exilaseră de bunăvoie – se întorsese de curând în Franţa, după o absenţă de cinci ani.

— Drăcia dracului! – exclamă la rândul său regele, care rămăsese în admiraţia a ceea ce tocmai văzuse – iată, băiete, o faptă de vitejie de care nu s-ar fi ruşinat nici Hercule.

Scoţându-şi politicos căciula, Joson răspunse:

— Sluga dumneavoastră, domnu'. Treaba nu era tare grea, făr' să mint, că-i păcat, şi d-o fi ocazia să se repete, cu învoirea stăpânilor mei, aş putea să vă mai dau o ţâră d-ajutor!

— Îţi mulţumesc, băiete, – replică regele, pe care naivitatea şi mai ales urarea bretonului îl făcură să zâmbească – dar nu ţin să-ţi experimentez din nou forţa şi curajul într-o împrejurare asemănătoare.

Între timp, Henri şi Romuald se apropiaseră. Nu mică le fu mirarea recunoscându-l, în acel personaj rătăcit în mijlocul pădurii, pe însuşi regele. Îşi descoperiră repede capul şi, rămânând la o oarecare distanţă de monarh, aşteptară, respectuoşi, să le adreseze el primul cuvântul.

În ciuda ciudatului şi exoticului lor costum, Ludovic al XV-lea îşi dădu seama imediat că avea în faţa sa nişte oameni de rang nobil.

— Domnilor, le spuse, vă mulţumesc de mii de ori că aţi apărut la momentul potrivit spre a-mi salva viaţa. Pot şti cui

îi datorez un astfel de serviciu?

— Sire, răspunse Romuald făcând o plecăciune, dorinţele Majestăţii Voastre sunt ordine. Ne numim, prietenul meu – marchizul de Saint-Laurent, iar eu – vicontele de Montrèal.

— Mă cunoaşteţi? întrebă Ludovic, mirat că-i aude pe cei pe care-i lua drept nişte străini dându-i titlul cuvenit, căci nimic asupra lui, decât poate bogăţia veşmintelor şi câteva particularităţi cunoscute numai în anturajul său, nu-i trăda înaltul rang.

— Da, Sire, replică Henri, deoarece, în urmă cu câţiva ani, cu prilejul unei călătorii pe care am făcut-o în Franţa, am locuit la Paris şi am avut ocazia să vă vedem în nişte circumstanţe… care au întipărit în inimile noastre o imagine de neşters a domniei voastre.

— A! Şi anume ce circumstanţe? Aţi venit, desigur, la Curte?

Poate că Henri ar fi lăsat să-i scape un cuvânt imprudent, dar Romuald se grăbi să răspundă:

— Fără a o supăra pe Majestatea Voastră, n-am avut niciodată această onoare. Dar prietenul meu se referă la ceremoniile publice la care aţi asistat, ceea ce ne-a permis să vă vedem în mai multe rânduri.

— Înţeleg. Şi, prin urmare, nu sunteţi francezi?

— Iertare, Sire, dimpotrivă, foarte francezi.

— După cele ce mi-aţi spus, credeam că sunteţi nişte străini.

— Aşa şi suntem, într-adevăr, dar, cu toate acestea, francezi.

— Cum aşa?

— Suntem canadieni.

— Aha! acum îmi explic costumul acesta şi felul în care vorbiţi limba noastră… Ei bine! domnule de Montrèal şi domnule de Saint-Laurent – adăugă monarhul, cu multă amabilitate – îmi va face plăcere să discut cu dumneavoastră despre Canada, această a doua Franţă, atât de îndepărtată. Voi fi cu atât mai încântat, cu cât informaţiile pe care le primesc în legătură cu ea sunt foarte rare şi vagi.

— Sire, şopti Romuald cu fermitate dar cu un accent de tristeţe, Noua-Franţă şi-a pierdut numele. De cinci ani nu mai este colonia noastră.

— Ah! da, este adevărat, uitasem, murmură cu naivitate Ludovic al XV-lea.

— Cu toate acestea, continuă marchizul, în ciuda tratatului semnat de Majestatea Voastră şi în pofida Englezului, inima fidelilor canadieni a rămas aceeaşi şi suntem cu atât mai bucuroşi de dorinţa pe care v-aţi exprimat-o, Sire, cu cât prezenţa noastră în Franţa avea tocmai scopul de a veni să vă vorbim despre problemele ţării noastre, despre care – iertaţi-ne că spunem astfel probabil că nu ştiţi nimic.

— La naiba! asta nu m-ar mira deloc. Dar, de fapt, ce se întâmplă pe-acolo? Nu păreţi să fiţi purtătorii unor veşti bune!

— Acest subiect, Sire, nu poate face obiectul unei conversaţii de câteva clipe şi, dacă îngăduiţi, am îndrăzni să vă solicităm o audienţă, spre a-l discuta cu toată atenţia şi profunzimea cuvenită.

— Domnilor, audienţa vă este acordată de mai înainte şi nu va trebui decât să vă prezentaţi la Versailles, spre a fi primiţi imediat de Noi.

— Sire, vă suntem profund recunoscători.

— Iar acum, domnilor, un ultim serviciu: m-am rătăcit în pădurea aceasta şi am lăsat departe de mine o suită destul de numeroasă, împreună cu care vânam. Nu cumva aţi întâlnit-o în drumul dumneavoastră şi nu m-aţi putea îndrepta spre ea?

— Domnia voastră, Sire, sunteţi singura persoană pe care am întâlnit-o până în clipa de faţă în pădure, şi asta doar din pură întâmplare, căci eram gata să trecem fără a vă vedea, dacă nechezatul calului dumneavoastră nu ne-ar fi permis să vă descoperim. Şi atunci când, zărindu-vă, ne pregăteam să venim încoace, am văzut mistreţul, repezindu-se să vă atace. Abia am avut timp să vârâm un glonte în ţeava flintei şi să tragem, la noroc, s-ar putea spune. Şi de aceea doar am rănit fiara la cap, în loc de a o

ucide.

— A fost totuşi îndeajuns pentru ca eu să nu fiu răsturnat şi spintecat de ea şi, încă o dată, vă mulţumesc pentru minunata dumneavoastră intervenţie, de care, credeţi-mă, voi şti să-mi amintesc.

— Băiatul acesta merită mai mult decât noi recunoştinţa Majestăţii Voastre, spuse Romuald, arătând spre Joson.

— Mai mult, nu, dar mărturisesc că tot atâta, şi voi şti să-l răsplătesc.

Apoi, scoţându-şi punga şi întorcându-se către breton, regele adăugă:

— Până ce voi putea face mai mult pentru tine, băiete, iată un mic aconto din ceea ce-ţi datorez. Restul va veni mai târziu.

Dar lui Joson nici nu-i trecu prin minte să înainteze spre a lua punga ce i se oferea, ci făcu un pas înapoi, devenind totodată roşu ca racul.

— Ei bine! exclamă Ludovic al XV-lea, mirat că-l vede atât de puţin grăbit să-i accepte cadoul, cine te împiedică să iei acest aur?

— Domnu' rege, pen'că asta sunteţi, după câte se pare – replică voinicul cu o oarecare demnitate şi cu o sinceritate care îi făcea iertată totala lipsă de instruire – îmi aduceţi ofensă vrând să mă plătiţi pentru chestia aia. Dac-am avut bafta să înjunghii animalu' ăla mai 'nainte să vă ia în colţi, trebe să-mi lăsaţi toată bucuria c-am făc't-o şi să nu mi-o micşoraţi zvârlindu-mi nişte bani. Adevăru'-adevărat, nu-i bine.

— Dumnezeule! strigă monarhul, care nu se gândi nicio clipă să se simtă jignit de libertatea cu care i se dăduse replica, iată un dezinteres rar întâlnit, pentru care te felicit din toată inima, băiete. Nu-i lucru obişnuit să refuzi aur de la regele Franţei şi pot să spun că, până acum, nu s-a mai întâmplat una ca asta.

Apoi, punându-şi punga la loc în buzunar, li se adresă celor doi tineri:

— Domnilor, primiţi felicitările mele pentru faptul de a avea în serviciile dumneavoastră un om atât de

cumsecade. Ar fi de dorit ca mulţi dintre gentilomii pe care-i cunosc să aibă nobleţea sa sufletească.

Henri şi Romuald făcură o plecăciune.

În momentul acela, se auzi în depărtare sunetul mai multor cornuri de vânătoare, ce se apropia treptat de locul în care se afla regele. Ba chiar, în curând putură fi zăriţi – este drept, la o distanţă încă mare – vânători dispuşi în linie de bătaie şi înaintând repede.

— În sfârşit! exclamă Ludovic al XV-lea. Iată-i pe tovarăşii mei. Vor fi aici în scurt timp. Deoarece hazardul a făcut să ne întâlnim, vreţi, domnilor, să-mi faceţi plăcerea de a rămâne împreună cu noi? Veţi fi oaspeţii mei până diseară.

Auzindu-i propunerea, Henri şi Romuald schimbară priviri în care li se citea încurcătura.

— Sire, răspunse vicontele după o clipă de tăcere – regretăm profund că ne vedem obligaţi să refuzăm onoarea pe care aveţi bunăvoinţa să ne-o faceţi. Dar, deoarece am mers toată noaptea, precum şi o parte din dimineaţă, suntem frânţi de oboseală şi de-abia aşteptăm să ne odihnim, de cum vom ajunge la Paris. Îngăduiţi-ne, aşadar, să ne continuăm fără întârziere călătoria.

— Aş fi fost încântat domnilor, să vă pot păstra în societatea mea până diseară. Cu toate acestea, faţă de motivele ce le invocaţi pentru a-mi refuza oferta, nu voi avea cruzimea de a insista mai mult. De altfel, a rămas stabilit că nu va dura mult până ce ne vom revedea. Amintiţi-vă că vă aştept în prima zi la Versailles.

— Nu vom uita, Sire, de vreme ce, aşa cum i-am adus la cunoştinţă Majestăţii Voastre, am venit în Franţa anume spre a o pune la curent cu cele ce se întâmplă în Canada.

— Aşa este. Deci, pe curând, domnilor.

— Pe curând, Sire.

Şi cei doi tineri, urmaţi de Joson, săriră imediat în şa, apoi se îndepărtară în grabă.

Tocmai când pieriseră din vedere, vânătorii îl zăriră pe rege care se îndrepta către ei şi-i alergară în întâmpinare. D’Ayen se afla în fruntea lor.

— Ah! Sire – strigă cu neprefăcută emoţie, căci avea faţă

de Ludovic al XV-lea o reală afecţiune – ce spaimă ne-aţi produs! De o oră străbatem pădurea în toate direcţiile, pradă unei cumplite îngrijorări, întrebându-ne ce vi s-a întâmplat.

— Pe cinstea mea, dragă d'Ayen, replică monarhul, puţin a lipsit să nu mă găsiţi în stare de cadavru.

— Doamne Sfinte! Sire, ce spuneţi? se sperie ducele. Veniţi şi vedeţi că ceea ce spun este purul adevăr, spuse Ludovic, aducându-i pe d'Ayen şi pe ceilalţi la locul în care zăcea mistreţul înjunghiat.

— Cum? exclamă ducele, zărindu-l, aţi încolţit şi aţi doborât mistreţul, dumneavoastră singur? Ah! Sire – adăugă, pregătindu-se să-i aducă elogii suveranului – iată o faptă cu adevărat demnă de Majestatea Voastră şi care, demonstrează cu ce curaj sunteţi…

Dar Ludovic al XV-lea îl întrerupse:

— Opreşte-te, d'Ayen. Nu merit cu nimic laudele pe care te grăbeşti să mi le adresezi. Nici n-am încolţit şi nici n-am ucis animalul. Dimpotrivă, el este cel care, în timp ce eu stăteam lângă calul meu rănit, m-a atacat cu furie tocmai când mă aşteptat mai puţin şi a fost cât pe-aci să mă doboare, mai înainte ca eu să mă pregătesc de apărare.

— Dar totuşi dumneavoastră l-aţi ucis, Sire?

— Ba deloc.

Şi monarhul relată cele ce se petrecuseră.

Toţi vânătorii îl felicitară pe Ludovic pentru că scăpase dintr-o primejdie atât de mare, apoi îşi exprimară admiraţia pentru modul în care Joson „servise" mistreţul.

— Regretăm mult, spuse d'Ayen, că marchizul de Saint-Laurent şi vicontele de Montrèal nu au putut rămâne cu noi; niciodată nu le-am fi putut mulţumi îndeajuns că ne-au păstrat-o în viaţă pe Majestatea Voastră. Dar de vreme ce urmează să vină la Versailles, îi vom întâlni şi nu vor avea nimic de pierdut din cauza amânării acestei întâlniri.

Vânătoarea se încheiase.

Lui Ludovic i se dădu un nou cal – al său, deşi reuşiseră să-i scoată aşchia, suferea totuşi prea mult pentru a-l fi putut purta – şi se alătură restului suitei, aventura

suveranului constituind din nou, aşa cum lesne ne închipuim, obiectul multor comentarii.

4

Când Henri şi Romuald se îmbarcaseră pentru America, nu-şi făcuseră planuri bine stabilite. Voiau doar să pună între ei şi Franţa cea mai mare distanţă cu putinţă. Aşa încât, însoţiţi în continuare de Joson, se urcaseră pe prima corabie ce pleca spre Lumea Nouă şi care se întâmpla să-şi ridice pânzele în direcţia insulei Terra-Nova[40].

Abia ajunşi la destinaţie, la capătul a două luni de navigaţie, începură să se gândească la felul în care îşi vor duce viaţa de acum înainte.

Marea insulă americană nu oferea deloc resurse de trai europenilor în cea mai mare parte a anului, cu excepţia epocilor în care pe coastele ei erau în curs marile perioade de pescuit, insula era practic pustie.

În curând îşi dădură seama că nu acolo trebuiau să se stabilească şi se hotărâră să treacă pe continent, de care nu-i despărţea decât strâmtoarea Belle-Île.

Se îmbarcară la capul Quirpont pe o navă-cabotier grea aflată în golf, străbătură canalul Labrador şi urcară în susul fluviului Saint-Laurent până la confluenţa cu râul Saint-John, pe malurile căruia se afla un orăşel, port de bază al cabotierului. Debarcară acolo. Ajunseseră în Canada de Jos, la aproximativ şaizeci şi cinci de leghe de Québec.

Henri şi Romuald deciseră să se ducă în acel oraş, urmărind, spre a nu pierde drumul, malurile înverzite ale marelui fluviu.

Dar, pe măsură ce se apropiau de oraşul întemeiat de Jacques Cartier[41], tinerii noştri remarcară pretutindeni o fierbere, o surescitare extraordinară. Se informară şi aflară, că acea stare de tulburare era rezultatul tratatului din

---

[40] *Terra-Nova* (în lb. franceză: *Terre-Neuve;* în lb. engleză: *Newfound-Land*): mare insulă a Americii (116.677 kmp) situată la gura fluviului Saintl-Laurent şi care constituie, împreună cu partea de nord-est a peninsulei Labrador, una din provinciile Canadei. Climatul aspru îngăduie doar explorarea pădurilor şi pescuitul. Capitala provinciei este *Saint-Jean (Saint John's Town).* (n.t.)

februarie 1763, care, prin cedarea acelei colonii franceze către englezi, trecuse, bineînţeles, sub dominaţia engleză întreaga populaţie francofonă ce locuia ţinutul. Or, conaţionalii eroilor noştri, după ce apăraseră cu atâta vitejie pământul canadian împotriva cotropitorilor, nu voiau să se supună acestei dominaţii şi făceau, dimpotrivă, tot ce le stătea în puteri pentru a i se sustrage.

Cei ce se temeau că bogăţiile le vor trece în mâinile „duşmanilor” – aşa erau numiţi englezii —– au emigrat în Antile. Dar mulţi au preferat să-şi piardă averea decât să părăsească pământul pe care se născuseră, şi au luptat cu toată hotărârea să-şi păstreze independenţa. Voiau să rămână francezi în ciuda Franţei.

Henri şi Romuald fură foarte îndureraţi să constate o asemenea stare de lucruri şi îi cuprinse o mare milă pentru nefericiţii lor compatrioţi.

Câteva mii de astfel de oameni dârji se refugiaseră la Ottawa – teritoriu situat în apropiere de Montreal – unde se apărau cât puteau de bine împotriva englezilor care se străduiau să-i supună şi să le impună obiceiurile şi moravurile lor.

Cei doi prieteni li se alăturară şi îi ajutară în mod util, încurajându-i şi dându-le speranţa că, într-o zi, situaţia lor se va schimba cu siguranţă.

— Fără îndoială – le spuneau – în Franţa nu se ştie ce se întâmplă aici şi nu sunt bănuite nenorocirile ce vă apasă, altminteri, suntem convinşi, regele ar lua măsuri energice pentru a face să înceteze necazurile şi jignirile de tot felul pe care le înduraţi. Cine ştie dacă n-ar reuşi chiar să anuleze acel tratat care v-a produs atâtea prejudicii şi prin care naţiunea noastră a pierdut una dintre cele mai frumoase colonii ale sale?

Aceste cuvinte de mângâiere încălzeau inimile canadienilor, încurajându-i să persevereze în ideea lor de a

---

[41] *Jacques Cartier (*1491–1557): navigator francez. A pus stăpânire pe Canada în numele lui Francisc I (1534) şi a urcat în susul fluviului Saint-Laurent în timpul unei a doua călătorii (1535). A revenit în Canada în 1541. (n.t.)

rămâne francezi.

Dar mai rămânea o problemă: cum să-l informeze pe Ludovic al XV-lea despre toate acestea? Rapoartele ce-i fuseseră trimise referitor la situaţia din fosta colonie fie că fuseseră interceptate de englezi, fie că se pierduseră pe drum, sau, chiar dacă-i parveniseră, fuseseră, citite cu ochi indiferenţi de către miniştrii săi.

Ar fi trebuit ca unii dintre acei nefericiţi să-şi asume dificila sarcină de a se duce la rege şi de a-i spune prin viu grai suferinţele pe care le îndurau. Dar niciunul nu îndrăznea să întreprindă o asemenea călătorie. Cât despre Henri şi Romuald, lucrul le era cu totul imposibil – cel puţin pentru moment – ţinând seama de motivele care-i siliseră să se expatrie.

Se scurseseră în felul acesta aproape cinci ani fără ca în trista situaţie a canadienilor sa survină vre-o ameliorare.

În cele din urmă, într-o zi, după ce se sfătuiră îndelung, cei doi tineri luară hotărârea de a pleca în Franţa spre a-i aduce la cunoştinţă regelui necazurile prietenilor lor şi de a încerca să obţină din partea lui promisiunea că-i va lua sub ocrotirea sa.

Se gândeau că, acum, aspectul lor fizic se schimbase destul de mult pentru a nu fi recunoscuţi şi a putea să se prezinte drept străini.

Tinerii se obligară sub jurământ că vor face tot ce va depinde de ei ca să-l convingă pe rege să-i apere împotriva englezilor, adăugind că nu se vor ocupa de nimic altceva înainte de a-şi îndeplini această sfântă datorie.

Şi într-adevăr, de îndată ce debarcaseră în Franţa, porniseră în mare grabă către Paris.

Se înţeleseseră să se numească: Henri – marchizul de Saint-Laurent, după numele unuia din cele mai mari fluvii ale Canadei, iar Romuald – vicontele de Montrèal, după numele oraşului prin care trece acest fluviu şi în care locuiseră în repetate rânduri.

Nu se înşelau defel închipuindu-şi că sunt de nerecunoscut. Din doi adolescenţi, aşa cum fuseseră cu cinci ani în urmă, deveniseră doi bărbaţi în toată puterea

cuvântului, cu înfăţişare mândră şi impunătoare. Apoi, nuanţele acelea albe şi trandafirii ce le colorau cândva chipurile, fuseseră înlocuite acum de un ten bronzat care-i făcea să semene cu nişte adevăraţi „bushmen” – sau oameni ai pădurii – cu atât mai mult cu cât şi costumele lor se asemănau cu ale acestora.

Ar fi fost, deci, greu să-i ghiceşti în ei pe cei doi ex-prizonieri de la Grande-Châtelet.

Chiar şi Joson nu mai era acel Joson de odinioară. Suferise şi el influenţa climatului american şi obrajii lui bucălaţi şi roşii ca nişte mere din Bretagne se transformaseră, căpătând o culoare brună. Până şi părul său lung şi blond luase o nuanţă mai puţin cânepie şi tindea să devină castaniu.

Dar cei doi prieteni nu mai erau nici pe departe tot atât de bogaţi ca atunci când plecaseră. Din cele cincizeci de mii de livre de aur ale fraţilor Séguin nu le rămăsese mare lucru. În afară de cât fuseseră nevoiţi să cheltuiască pentru ei, ceea ce nu constituia decât o sumă relativ modestă, restul slujise pentru a-şi ajuta compatrioţii mai nevoiaşi, îndeplinind astfel dorinţa celor doi jansenişti care – aşa cum ne amintim – speraseră că averea lor va cădea în nişte mâini care să ştie să-i folosească spre a face bine.

Dar, neavând alte nevoi, puţinul pe care şi-l păstraseră putea să le ajungă din plin pentru a-şi duce traiul până ce vor reuşi să-şi procure alte resurse de subzistenţă, obiectiv de a cărui realizare aveau să se ocupe în timpul şederii lor la Paris.

Parcurgând etape lungi şi odihnindu-se doar atâta timp cât să-şi recupereze forţele, nu le trebuiseră decât şase zile pentru a veni de la Saint-Nazaire – localitatea în care debarcaseră – până la Conde[42], unde sosiseră în zori, plecând din nou la ora unsprezece pentru a ajunge la Paris prin Saint-Léger-en-Yvelines, Essarts-le-Roi, le Mesnil, Trappes şi Versailles.

Am văzut întâmplarea miraculoasă prin care, străbătând

---

[42] *Condé (sur l’Escaut):* capitala departamentului Nord (Franţa) situată la vărsarea canalului Mons. Port fluvial foarte activ. (n.t.)

Clos-Renard, apăruseră în mod atât de oportun pentru a-l salva pe rege de furia mistreţului.

Norocul pe care-l avuseseră în acea împrejurare îi îndemna să presimtă că vor avea succes în misiunea lor. S-ar putea naşte întrebarea pentru ce, deşi doreau să intre cât mai mult posibil în graţiile lui Ludovic al XV-lea, au refuzat amabila invitaţie pe care le-o adresase, de a rămâne întreaga zi în compania sa.

Exista însă un motiv serios, în care oboseala pe care o invocaseră nu intervenea cu nimic.

Motivul era dorinţa de a ajunge la Paris pentru a afla ce se mai întâmplase în lipsa lor şi a căpăta veşti despre cei pe care-i lăsaseră acolo. Căci, datorită vieţii pe care o duseseră în Canada, fuseseră total lipsiţi de astfel de ştiri, fapt ce-i făcuse pe amândoi să sufere: Henri, gândindu-se neîncetat la ducele şi la ducesa de Nevers, precum şi la micuţa şi draga lui Blanche; Romuald – la cea pe care o iubea, Louise Moutier, acea copilă atât de blândă de care fusese nevoit să se despartă tocmai atunci când, prin consimţământul stareţei de la Picpus, îi devenise logodnică.

Aşadar, după ce-şi luaseră rămas bun de la rege, plecaseră repede, spre a nu fi obiect de curiozitate pentru vânători şi ca să evite mulţimea de întrebări mai mult sau mai puţin indiscrete ale acestora, întrebări ce le-ar fi prelungit întârzierea.

Mergeau oarecum la întâmplare, urmând unele indicaţii sumare pe care le primiseră la ultima lor etapă de odihnă. Aveau de gând să se orienteze abia după ce vor ieşi din pădure.

După o jumătate de oră de mers, ajunseră la o potecuţă 1 ce părea că se îndreaptă către marginea pădurii. Porniră pe ea, mai mult spre a-şi odihni caii, obosiţi de îndelungatul drum prin pădure.

Deodată, la o cotitură, zăriră la mică distanţă în faţa lor doi pietoni ce mergeau liniştiţi braţ la braţ, venind înspre ei. Erau doi bătrâni: unul înalt şi uscat, celălalt de talie mijlocie şi uşor obez. Câte o spadă lungă, ce le atârna de şold, cu vârful tecii târându-se pe pământ, îi arăta de la prima

ochire ca fiind oameni ai spadei.

La vederea celor trei cavaleri îşi îndreptară iute spinările încovoiate de vârstă şi-şi luară un aer marţial. Era clar că voiau să pară încă voinici şi să ascundă ultragiile pe care anii le aduseseră persoanelor lor.

De îndată ce fură destul de aproape pentru a le distinge trăsăturile, Henri şi Romuald tresăriră. Doamne! nu se puteau înşela, îi recunoşteau prea bine pe cei doi pietoni, deşi nu-i mai văzuseră de cinci ani de zile… şi două nume le veniră pe buze aproape simultan:

— Cocardasse! Passepoil! spuseră amândoi, cu glas scăzut.

Ce naiba căutau, umblând astfel, doar ei doi, prin pădurea Rambouillet?

Ajungând în dreptul călăreţilor, gasconul şi normandul – căci erau, într-adevăr, chiar ei – se pregăteau să se dea la o parte, spre a le face loc, studiindu-le în acest timp costumele ciudate, când Henri şi Romuald, după ce-şi vorbiseră o clipă în şoaptă, îşi puseră caii de-a curmezişul potecii şi strigară într-un glas:

— Nu se trece!

— Vai de păcatele mele? Ce-nseamnă asta? zise Cocardasse, nu mai puţin uimit decât Passepoil de această ciudată manevră pe care nu şi-o explica. Ne baraţi drumul?

— Chiar aşa, răspunse Henri.

— Dar pentru ce? continuă gasconul, încruntându-şi deja sprâncenele. Dacă ne faceţi o glumă, vă prevenim, tineri domni, că micul meu profesor de scrimă şi cu mine nu suntem defel dispuşi s-o suportăm. Aşa încât încetaţi imediat, dacă nu, pe Dumnezeul cel adevărat! Pétronille va avea *ea* de grijă să vă înlăture din cale.

— Aş vrea s-o văd şi pe-asta! ripostă Henri cu un aer de bravadă şi de-abia reuşind să-şi păstreze seriozitatea.

— Drăcia dracului! înjură bătrânul profesor de arme, îndrăzniţi să-l sfidaţi pe Cocardasse-junior! Ei bine, deci! o să râdem!… Descalecă, puştiule, descalecă imediat. Veţi sta un pic de vorbă cu fata asta frumoasă, adăugă, scoţându-şi spada şi arătându-i-o cu amabilitate

marchizului.

— Iertare, domnilor, interveni Passepoil, salutând politicos cu pălăria, ne căutaţi pricină, nu-i aşa?

— Pe cinstea mea, da, replică Romuald.

— Şi pentru ce anume? Nu ne cunoaştem unii cu alţii.

— Este adevărat, continuă marchizul, numai că prietenul meu şi cu mine suntem străini, după cum puteţi constata, şi abia am debarcat în Franţa; or, am jurat să ne încrucişăm săbiile cu primii doi târâtori de spadă pe care vom avea norocul să-i întâlnim, pentru a ne da seama de metoda franceză, care ne-a fost mult lăudată. S-a nimerit ca dumneavoastră să fiţi acei „primii doi" înţelegeţi, aşadar, că nu vă putem lăsa să treceţi fără a ne măsura cu dumneavoastră.

— Doamne Sfinte! replică Passepoil, motivul acesta este la fel de bun ca oricare altul şi, dacă-i aşa, sunt cu totul la dispoziţia dumneavoastră.

Cocardasse şi Henri îşi încrucişaseră deja armele.

Tinerii îşi permiteau această glumă cu cei doi profesori de scrimă, deoarece acum nu mai erau atât de grăbiţi să ajungă în capitală. Erau siguri că aceştia vor fi în măsură să le dea toate informaţiile ce le doreau cu privire la fiinţele dragi lor şi de care erau despărţiţi de atâta timp, mai ales că lor avuseseră de gând să li se adreseze când ar fi ajuns la Paris.

Cu toate acestea, provocaseră acel incident spre a afla în ce măsură puteau să se mai bizuie pe ei înşişi, ţinând seama de schimbarea ce intervenise în fizicul lor.

Dacă cei doi profesori de scrimă nu-i recunoşteau deloc, chiar şi văzându-i de aproape – ei care, cândva, îi frecventaseră atât de des, căci vicontele fusese şi el un elev asiduu al sălii de scrimă situată lângă Petit-Châtelet – dacă, precum spuneam, ar fi fost luaţi drept nişte străini, erau siguri că n-ar mai avea a se teme de nimeni.

Fără a mânui sabia într-un mod tot atât de strălucit ca marchizul, domnul de Dizons era totuşi o spadă excelentă. Drept urmare, nu era în primejdie înfruntându-l pe Passepoil.

Cele două perechi începuseră să-şi izbească oţelul la câţiva paşi una de cealaltă, în vreme ce Joson, căruia stăpânii săi nu-i împărtăşiseră „secretul”, căsca nişte ochi cât farfuriile la vederea neaşteptatei lupte. Se retrăsese la o depărtare de patru-cinci stânjeni, luând cu sine caii. Nu frica îl silise, desigur – felul în care ucisese mistreţul era o dovadă suficientă – dar spada nu fusese niciodată punctul său forte.

— Fieru-i bun pentru animale, spunea, nu pentru creştini.

Spre a fi mai în largul său, Cocardasse îşi aruncase pălăria pe jos, înveselit că se vedea din nou cu spada în mână, înfruntându-l pe un „domnişor” căruia îşi promitea să-i creeze dificultăţi, făcea pe fanfaronul cu o vervă îndrăcită.

— Vai de păcatele mele! domnii mei – îi tachina – păi, dacă-i vorba să vă daţi seama de metoda franceză, chiar c-aţi avut noroc, întâlnindu-ne pe micuţ şi pe mine. Vă vom servi câteva figuri pentru care ne veţi felicita, zău aşa!

Apoi i se adresă lui Passepoil:

— Amable! iubiţelule, poartă-te uşurel cu puştiul tău, cu blândeţe, ştii tu, cu blândeţe, tot aşa cum mă port şi eu cu-al meu. Un piculeţ de luare de sânge de colea, un piculeţ de dincolo, nu mai mult, nu-i aşa?

Henri, vrând să se distreze o clipă pe socoteala lui, se prefăcea a nu fi decât de forţă mediocră, lăsându-se chiar, din când în când, atins de spada lui, care-i făcuse deja câteva semne uşoare pe vestă, ceea ce-l bucura grozav pe bătrânul profesor de scrimă, sau, mai curând, părea să-l bucure. Căci în sinea lui era destul de mirat văzându-şi vârful spadei oprit mereu în momentul în care era pe punctul de a pătrunde în haina adversarului său.

Dar, mai gascon ca niciodată – deoarece vârsta îi accentuase caracteristica obârşiei – îşi închipuia că, prin veselia pe care-o afişa, îi va da celuilalt impresia că acest rezultat îl mulţumea pe deplin. Totuşi, nu aşa arătau acele „mici luări de sânge” de care vorbise. Când reuşi să zgârie a doua oară vesta marchizului, exclamă victorios:

— Ia te uită! încă o atingere, tinere, şi a fost bine plasată:

exact la iadeş. Ce zici? Dac-aş vrea să fiu rău şi să înfig puţintel mai adânc…

— Dac-ai putea, îl corectă Henri pe un ton domol.

— Pe cinstea mea! Îşi bate joc, micuţul! Ia ascultă, drăgălaşul meu băieţandru, ai auzit vreodată, din întâmplare, vorbindu-se despre Cocardasse… Cocardasse-*junior?*

— Niciodată.

— Niciodată? Ia te uită! Păi, drăguţă, atunci veniţi, desigur, de la celălalt capăt al lumii?

— Cam aşa.

— În cazul acesta, nu mă mai mir, fiindcă doar pe acolo nu sunt cunoscut… şi chiar şi-acolo!… Dacă-i aşa, află, puştiule, că în ciuda celor şaizeci şi cinci de ani pe care-i numără în ceasul ăsta, Cocardasse-*junior* nu are pereche în ceea ce priveşte mânuirea spadei, nici în Franţa, nici în străinătate… şi nici în altă parte.

— Ei, nu!

— Ba, da! aşa e cum îţi spun, drăguţul meu băieţel. Nu-i adevărat, Amable?

— Absolut adevărat, ilustrul meu prieten, răspunse Passepoil, absolut adevărat: nu avem pereche nicăieri!

— Micuţul este martor; vedeţi, aşadar, că nu vă spun minciuni, continuă gasconul, care păru să nu remarce pluralul pe care-l folosise tovarăşul său. Ei bine, deci! Pe Sfântul Dumnezeu! aflaţi că acest Cocardasse, primul maestru din lume în materie de arme, cel care n-a putut fi atins de nimeni, niciodată, fie în sală, fie pe teren, unde s-a duelat de nenumărate ori, se află în clipa asta în faţa dumneavoastră, el însuşi în persoană!

Vorbind astfel, bătrânul îşi bombă pieptul şi-şi înălţă capul, cu o mişcare plină de mândrie, aşteptându-se, evident, ca adversarul său să rămână încremenit de admiraţie. Dar, spre marea lui mirare, acesta nu păru deloc uimit de faptul că se afla în prezenţa unui asemenea personaj, ci se mulţumi să răspundă:

— Este o mare cinste pentru mine. Prin urmare, n-aţi fost atins niciodată, de nimeni?

— Niciodată, pe toţi dracii! Şi de aceea spuneam că-ţi baţi joc, susţinând că vârful spadei mele n-ar putea trece mai departe de haina dumitale, căci dacă nimeni nu m-atinge pe mine, în schimb ea, Pétronille, atinge pe toţi.

— Bunul meu prieten, nu trebuie să ne lăudăm cu o reputaţie şi mai bună decât este în realitate, interveni Passepoil, care ţinea în mod hotărât, să vorbească pentru doi. Ştii bine că există – şi nu foarte departe de aici – cineva mai tare decât noi.

— Ei bine, ştiu, Amable, dar acel cineva nu intră în socoteală, deoarece, atunci când are spada în mână, nu mai este un om: este un fulger, o lumină, un tunet care trosneşte şi te trăsneşte mai înainte de a avea timp să spui: *gracias*[43]!

— Asta-i adevărat. S-ar spune că-i un vârtej, o trombă ce se năpusteşte asupra ta şi te învăluie, confirmă Amable.

— Şi care-i numele acelui maestru al maeştrilor? întrebă Henri, cu emoţie în glas.

Cocardasse se trase un pas înapoi şi răspunse, salutând cu spada:

— Sergentul Belle-Épée!

Niciodată nu-l putuse numi în alt fel pe Philippe.

— Ducele de Lagardère-Nevers, pronunţă la rândul său, plin de respect, Passepoil, imitând dubla mişcare a tovarăşului său.

— Deci, acela este invincibil? mai întrebă marchizul.

— O! da, replică normandul. Nu există decât un singur om – unul singur, băgaţi de seamă – care era în stare să ţină piept lamei sale şi chiar uneori, să-l învingă. Din nefericire…

Amable îşi lăsă fraza în suspensie. Şi scoase un oftat adânc, căruia gasconul îi făcu ecou.

— Din nefericire ce? insistă marchizul.

Cei doi profesori de scrimă rămaseră tăcuţi, dar feţele lor căpătară o expresie îndurerată.

Marchizul părăsi subiectul, dar continuă:

— Ca să fie atât de invincibil, ducele de Nevers are, fără

---

[43] *Gracias!* (lb. spaniolă): mulţumiri. (n.t.)

îndoială o lovitură deosebită?

— Pe cinstea mea! te cred că are. Şi încă una zdravănă!

— Care anume?

— Care? Stai puţin, de fapt, ţi-o voi arăta. Bineînţeles că n-o izbutesc în felul în care-o reuşeşte el, altminteri aş fi la fel de tare şi eu. Cu toate acestea, o să poţi căpăta o idee clară. Păzeşte-te bine, tinere, adăugă gasconul. Până acum n-am făcut decât să ne gâdilăm şi să ne jucăm cu spada. Dar acum, treaba devine serioasă, şi dacă-mi găseşti pararea la lovitura asta secretă, să nu-mi spui mie pe numele meu de Cocardasse.

— Şi dac-aş nimeri riposta?

— Riposta? Pe toţi sfinţii! exclamă bătrânul profesor de scrimă, care-şi închipui că n-auzise bine. Puştiule, ai merita să te fac să plăteşti scump această pretenţie plină de îngâmfare. Află că pe întregul pământ nu există decât doi bărbaţi care cunosc riposta.

— Şi cine sunt acei bărbaţi?

— Belle-Épée... şi celălalt, despre care vorbeam adineauri.

— Aha! Ei bine! ia să vedem lovitura aceea, atât de interesantă!

Aşa cum spusese Cocardasse, până atunci el şi Henri nu făcuseră decât să se hărţuiască, în timp ce conversau aşa cum am relatat. Dar, din acea clipă, lupta căpătă un alt aspect.

Gasconul începu să facă nişte pase abile, cu intenţia o de a-l dezorienta pe marchiz, în vreme ce acesta, încetând să se mai prefacă, adoptă un joc strâns.

— Atenţie! strigă gasconul care, crezând că sosise momentul să-şi execute faimoasa lovitură secretă, voia fiind un inamic generos – să-şi prevină adversarul. Atenţie! iată lovitura... eşti gata?

— *Iată-mă*! răspunse marchizul.

— Pe cinstea mea! exclamă bătrânul profesor, emoţionat şi retrăgându-se. Ai auzit, Amable? Mi se pare că tânărul a rostit cuvintele astea întocmai ca Micul nostru Parizian!

Apoi, revenind spre adversarul său cu viteza trăsnetului,

strigă:

— Hei, fii atent! parează acum… Unu, doi…

— Şi trei!… încheie Henri care, cu o parare mai iute ca gândul, învălui spada bătrânului profesor de arme, o zvârli cu o forţă irezistibilă la un picior în afara direcţiei în care se afla şi, fandând adânc, îi înfipse vârful spadei exact între sprâncene, unde – este inutil să spunem – nu-i făcu decât o înţepătură fără însemnătate.

Mişcarea fusese executată cu o asemenea repeziciune şi cu o atât de mare îndemânare, încât gasconul nostru nici nu apucase să vadă sclipirea fulgerătoare a oţelului, că şi era atins.

Uimirea îi fu atât de mare, încât rămase mut, părând lovit de trăsnet.

Passepoil se oprise şi el brusc, nu mai puţin uluit decât demnul său prieten, şi fără a se mai gândi să pareze o terţă pe care tocmai i-o executase domnul de Dizons, lovitura fiind cât pe-aci să-l străpungă dintr-o parte într-alta.

Gluma luase sfârşit şi în timpul celor zece minute cât durase duelul, niciunul dintre cei doi profesori de scrimă nu avusese nici cea mai mică bănuială cu privire la identitatea tinerilor.

Acestora nici nu le trebuia mai mult. Acum, proptindu-şi vârfurile spadelor în pământ, Henri şi Romuald le zâmbeau bătrânilor maeştri de arme, aşteptându-i să-şi revină din uimire şi să se decidă să-i recunoască.

Dar aceştia nu păreau să se grăbească a ieşi din stupoarea ce-i cuprinsese. Văzând asta Henri se hotărî să bruscheze deznodământul situaţiei.

— Ei bine! jupâne Cocardasse, i se adresă gasconului, nu spuneai că numai doi bărbaţi cunosc riposta la lovitura dumitale secretă, care, dacă nu mă înşel, se numeşte „lovitura lui Nevers?”

— Da, doi… doar doi… se bâlbâi bătrânul.

— Dar atunci, dacă unul din aceşti doi bărbaţi este ducele de Lagardère-Nevers, înseamnă că eu sunt celălalt?… Şi, dacă eu sunt acela, îmi închipui că ar trebui să mă cunoşti?

— Ah! Doamne Sfinte! strigă deodată Cocardasse, însufleţindu-se. Ei, nu! dumneata eşti micuţul… micul meu Henri? Dumneata, aici în faţa noastră?

— Da’ ştiu că ţi-a trebuit ceva timp! La naiba! da, sunt eu, Henri de Lagardère…

— Pe toţi Dumnezeii din cer! Să fie cu putinţă? Cu siguranţă visez… da, fără-ndoială… zise bătrânul, neîncrezându-se în simţurile sale.

— Sfântă Fecioară! exclamă la rândul său Passepoil. Şi eu, desigur, şi eu…

— Ei! nu, nu visaţi niciunul, nici celălalt, bunii mei profesori, reluă marchizul. În faţa voastră suntem chiar noi, domnul de Dizons şi cu mine. Priviţi-ne cu atenţie şi, deşi ne-am schimbat mult de când am plecat, sunt sigur că veţi sfârşi totuşi prin a ne recunoaşte.

Şi tinerii veniră foarte aproape de cei doi maeştri de arme care, în cele din urmă, se convinseră că se aflau, într-adevăr, în prezenţa ex-prizonierilor de la Châtelet.

Atunci, sărmanii bătrâni care aveau faţă de Henri o dragoste aproape părintească, se porniră să plângă de bucurie şi-l îmbrăţişară de nenumărate ori – mângâierile fiindu-le înapoiate de către acesta cu aceeaşi căldură.

Domnul de Dizons nu avea dreptul la aceleaşi dovezi de iubire; cu toate acestea, Cocardasse şi Passepoil îşi exprimară şi faţă de el marea plăcere ce-o simţeau revăzându-l.

Când în fine, demonstraţiile de bucurie se mai potoliseră, atât de o parte cât şi de cealaltă, se trecu la capitolul întrebări.

— Cum o duc tata, mama şi Blanche? întrebă mai întâi Henri.

— Sunt sănătoşi, răspunse gasconul. Dar, sărmanii, li s-a sfâşiat inima când au aflat de fuga dumneavoastră.

— Îmi închipui totuşi că ne-a aprobat.

— Să vă fi aprobat! interveni Passepoil. Şi cum ar fi putut, de vreme ce, chiar în dimineaţa ce a urmat nopţii în care aţi evadat, domnul duce, tatăl dumitale, i-a dus marelui staroste al poliţiei ordinul de graţiere semnat de însăşi

mâna regelui.

— Graţierea noastră! exclamară împreună Henri şi Romuald, uluiţi.

— Întocmai, a amândurora, cu porunca de a fi puşi în libertate imediat.

— Dumnezeule! dac-am fi ştiut! zise marchizul. Şi noi, care am fugit pentru a nu ajunge în piaţa Grève şi spre a lăsa să plutească în întuneric afacerea din strada Saint-Médéric!

— Aşa şi-au închipuit şi domnul duce şi doamna ducesă, când au aflat ce anume vă spusese temnicerul, replică Amable. Căci ticălosul a fost nevoit să mărturisească în ce fel vă trata şi cum se distrase să vă chinuiască, făcându-vă să credeţi că veţi avea soarta rezervată regicizilor.

— Mizerabilul! se revoltă vicontele, ar fi meritat o bătaie exemplară.

— Nu-ţi fie teamă, a primit-o, lepădătura! îl asigură Cocardasse. De îndată ce marele staroste al poliţiei l-a dat afară de la Châtelet, ca fiind nepotrivit, Amable şi cu mine l-am căutat şi, după ce l-am descoperit într-o cârciumă, unde tocmai era ocupat să dea pe gât un pahar de drojdie, am tăbărât asupra lui cu lovituri de gheată şi de centură…

— … de la care uitasem să scoatem cataramele, preciză Passepoil.

— Sigur că uitasem. Ah! Pe Sfântul Dumnezeu! Merita să-l auzi cântând pe ticălos! Ce muzică! Timp de o jumătate de oră i-am tăbăcit fundul în felul ăsta, mai bine decât ar fi putu-o face un curelar, puteţi să mă credeţi.

— Apoi l-am părăsit promițându-i o şedinţă asemănătoare ori de câte ori ne-om mai întâlni cu mutra lui urâtă.

— Din păcate nu ne-am putut ţine promisiunea. Se pare că după acea mică şedinţă îl ustura pielea atât de tare, încât, spre a se uşura, a înghiţit una după alta patru sau cinci litre de drojdie care l-au dat gata. Până-n seară, a trebuit să fie dus, ţeapăn, la groapa de gunoi.

— Pe cinstea mea, şnapanul nici nu merita altceva, trase concluzia Henri. Dar spuneţi-mi, părinţii mei locuiesc tot în

Paris?

— Nu, domnule marchiz, răspunse Passepoil. Domnul duce şi doamna ducesă s-au retras pe o proprietate pe care au cumpărat-o în apropiere de Fontainebleau. Şederea în capitală nu le mai făcea nicio plăcere, căci le reamintea întâmplări mult prea triste. S-ar fi dus, desigur, să se instaleze în castelul lor din Lorraine, dar tulburările ce au loc acum acolo nu le-au îngăduit.

— Dar domnişoara Moutier? Puteţi să-mi daţi veşti şi despre dânsa? întrebă la rândul său domnul de Dizons.

— Domnişoara Moutier se află tot la mănăstirea din Picpus, răspunse Passepoil. Destul de des se duce să petreacă două-trei săptămâni împreună cu domnişoara Blanche. Chiar şi acum este la dânsa. Astfel încât o veţi putea vedea, însoţindu-l pe marchiz la Fontainebleau, unde veţi ajunge cu uşurinţă în seara asta.

Ultimele cuvinte ale profesorului de scrimă le reamintiră brusc tinerilor scopul cu care veniseră în Franţa şi jurământul lor de a nu pierde nicio clipă mai înainte de a fi obţinut din partea lui Ludovic al XV-lea promisiunea de a-i proteja pe prietenii lor din Canada. Or, dacă s-ar duce de pe acum la Fontainebleau, misiunea lor ar fi cu siguranţă amânată cu o zi sau două, poate chiar cu mai mult. Şi aşa ceva nu voiau cu niciun preţ, oricât de arzătoare le-ar fi fost dorinţa de a se afla alături de cei ce le erau dragi.

Le explicară aşadar celor doi maeştri de arme planurile lor, relatându-le tot ce făcuseră de când plecaseră de la Paris şi înfăţişându-le sarcina pe care şi-o asumaseră.

— Intenţia este generoasă, aprobă Cocardasse, dar. asta nu te împiedică, domnule Henri, să lungeşti pasul până la autorul zilelor dumitale.

— Ba da, replică marchizul, ţinând seama că, oricât ne-am opune, am fi reţinuţi acolo – eu, mai ales – mai mult decât am dori. Aşa încât vedeţi, bătrânii mei prieteni, că este preferabil să nu se ştie că ne-am întors, până ce vom termina tratativele cu regele în ceea ce priveşte problemele Canadei.

— Va dura mult?

— Avem de gând să ne prezentăm monarhului mâine. Nu este vorba, deci, decât de o întârziere de douăzeci şi patru de ore a sosirii noastre la Fontainebleau… doar dacă nu intervin complicaţii neaşteptate, eventualitate puţin probabilă.

— În cazul acesta faceţi cum voiţi, domnilor, zise Passepoil.

— Vă cerem, aşadar, să păstraţi un secret absolut în legătură cu noi şi să nu spuneţi nimănui despre întâlnirea noastră. Ne promiteţi?

— Pe cinstea mea! trebuie, dacă aşa vreţi, se învoi Cocardasse.

— Nimănui, ne-am înţeles?

— Nu te teme, domnule marchiz, îl încredinţă normandul. Jurăm că nu va şti nimeni.

— Bine, ştim că ne putem bizui pe cuvântul vostru. Ne vom despărţi, deci, spre a merge fiecare pe drumul său şi, de îndată ce ne vom întoarce spatele, rămâne stabilit: nu ne mai cunoaştem, până la noi ordine.

— Perfect stabilit. Dar încotro vă duceţi acum? întrebă Passepoil?

— La Versailles, spre a fi prezenţi mâine la sularea regelui, astfel încât să-i putem vorbi mai înainte de a fi prins de treburile statului… Dar, ia staţi, încotro mergeaţi voi înşivă? Mi se pare că sunteţi cam departe de Petit-Châtelet.

— Da, un pic cam departe. Ce vreţi, doamna Mathurine este cea care a socotit că-i bine să-l trimită la o distanţă mai mare.

— Să-l trimită! Pe cine?

— Pe micuţ, la naiba, pe cine altul?

— Pe micuţ! Care micuţ? Să mă ia dracu’ dacă ştiu despre ce vorbiţi.

— Este drept, recunoscu Passepoil, uitam să vă spunem că Boniface are o odraslă.

— Ei, nu! lui Boniface i-a răsărit o rămurică?

— Ei, da’ vai de păcatele mele! Acum, Amable şi cu mine suntem bunici.

— Nu se poate! S-a căsătorit?

— Din păcate! oftă normandul. Îi dădusem totuşi sfaturi bune.

— Cum, la aproape cincizeci de ani? Aşadar, a înnebunit?

— Mă tem că da, domnule marchiz.

— Ei, na-ţi-o! cincizeci de ani e vârsta la care începi să cunoşti iubirea, declară Cocardasse. Mie nu mi-a apărut decât la vremea aceea… şi mai durează încă.

— Şi când a făcut această…

— Prostie? încheie Amable. Se împlinesc în curând doi ani.

— Pe cuvântul meu, este o surpriză la care nu mă aşteptam deloc.

— Nici eu, adăugă domnul de Dizons. Este cu atât mai ciudat, cu cât îmi amintesc că, pe când mergeam la sala lui, îl auzeam adesea spunând că însurătoarea nu-i este pe plac şi că va rămâne întotdeauna celibatar.

— Da, pe vremea aceea încă nu-şi pierduse capul, şi speram că va continua să şi-l păstreze pe umeri. Dar, într-o zi, mama sa i-a adus o tinerică, o consăteancă, şi i-a spus: „Iată o femeie pentru tine, băiete. Îmi vei face plăcerea să te însori cu ea şi să te grăbeşti fără a te codi.” Şi s-a căsătorit cu ea.

— Era, sau mai curând, este foarte frumoasă?

— O, nu! Sfântă Fecioară! dimpotrivă. Are nasul turtit, ochi saşii şi un picior mai scurt decât celălalt.

— Dar de ce a luat Boniface de nevastă o asemenea slută?

— De ce? Mai întâi, pentru că aşa a vrut maică-sa. Apoi fiindcă sluta asta avea buzunarele pline de bani. Şi atunci, pricepeţi, asta l-a decis.

— A! bun, în cazul acesta, nu mă mai mir.

— Cel puţin, are un menaj fericit?

Passepoil clătină din cap, apoi răspunse:

— Nu mai fericit decât al meu, bietul băiat. Nevastă-sa ia exemplu de la a mea şi începe să pocnească tare.

— Dacă are mâna tot atât de blândă ca a doamnei Mathurine, înseamnă că e-n paradis, ticălosul! aprecie

gasconul cu gravitate.

— Aceste mici necazuri matrimoniale n-au împiedicat totuşi venirea uni copilaş, constată vicontele. Iar copilaşul este dat la doică pe-aici, prin împrejurimi?

— Se află la ferma Cocioabele Scunde[44], lângă pădurea Villeport, şi într-acolo mergeam când ne-aţi întâlnit. În fiecare lună ilustrul meu prieten şi cu mine facem o astfel de mică excursie. Măcar atâta scutim din timpul pe care suntem obligaţi să-l petrecem acasă.

— Vrei să spui: „atâta pierdem”, Amable.

— Ei bine! declară Henri, de îndată ce vom fi liberi. îi vom vizita pe domnul şi doamna Boniface. Ne vom bucura s-o cunoaştem pe aceasta. Iar acum, să ne despărţim… Ah! ia staţi, adăugă, am uitat să vă prezentăm un băiat excelent, căruia îi datorăm multe.

Şi, adresându-i-se bretonului, care rămăsese nemişcat în acelaşi loc şi nu mai pricepea nimic din cele ce vedea, adică din acea înţelegere atât de prietenească, după lupta ce se desfăşurase, strigă:

— Joson, ia apropie-te să spui bună-ziua acestor domni.

Băiatul descălecă şi înaintă.

— Este un canadian? întrebă cu naivitate Cocardasse.

— Un canadian din Quimperlé, din Bretagne, ripostă râzând domnul de Dizons. N-avem acum timp să vă istorisim povestea lui, dar o veţi cunoaşte în curând şi veţi vedea că nu este banală.

— Puteţi să-i strângeţi mâna fără teamă, adăugă Henri. Este cea a unui prieten viteaz şi credincios.

— Bate palma, băiete, spuseră simultan cei doi bătrâni, întinzându-şi fiecare dreapta către Joson, care le-o strânse cu a sa, spunând:

— Sunteţi prea buni, domnilor. Dacă vă aveţi bine cu stăpânii mei, vă veţi avea la fel şi cu mine, pen’că vedeţi ’mneavoastră, n-ar trebui să vă atingeţi nici deloc d-un fir dă păr d-al lor, zău aşa. Şi-adineauri, când vă porniseţi să vă-ncăieraţi cu ei, puţin a lipsit să nu vă vin de hac. E adevăru’-adevărat!

---

[44] *Cocioabele Scunde*: în lb. franceză = Les Basses-Masures. (n.t.)

— Chiar aşa? se miră Passepoil. Vasăzică, mânuieşti şi tu spada?

— Nu, interveni marchizul. El nu s-a priceput niciodată să ţină mânerul unei săbii. Dar nu are nevoie de asta pentru a şti să se apere: îi ajunge propria lui forţă. Îţi apucă un om de guler şi de centură şi ţi-l frânge pe genunchiul lui ca pe-o scândură.

— I-auzi! Aşadar, este un Hercule?

— Întocmai, confirmă Henri. Acum trebuie să ne despărţim. Suntem zoriţi să ajungem la Versailles spre a ne odihni puţin, pentru ca, apoi, să ne pregătim în vederea audienţei noastre de mâine la rege. Aşadar, la revedere, bătrânii mei prieteni, şi pe curând. Dar vă reamintesc, pentru ultima oară, să păstraţi o tăcere absolută cu privire la întâlnirea noastră.

— Fii liniştit, domnule marchiz, îl încredinţă Amable, e ca şi cum am avea căluş la gură.

Acestea fiind zise, cei trei călători strânseră prieteneşte mâna celor doi profesori de scrimă şi-i părăsiră.

Nemaiavând acum motive de a merge la Paris, deoarece aflaseră de la Cocardasse cele ce doreau să ştie, Henri şi Romuald se hotărâseră, aşa cum am văzut, să se oprească la Versailles.

Îşi făcură intrarea în orăşelul regal către mijlocul zilei şi, începând să se simtă cu adevărat obosiţi, îşi căutară de îndată un adăpost. Cum mergeau aşa, la întâmplare, de pe o stradă pe alta, din răspântie în răspântie, nu prea ştiind unde să se oprească, sfârşiră prin a ajunge la capătul unei alei mari, pe marginea căreia se vedea un han, a cărui firmă le atrase imediat privirile,

Hanul acela era *La Clopotul-Despicat*, despre care am vorbit mai înainte.

— Ia te uită! exclamă marchizul, e locul în care, acum cinci ani, ne-am bătut cu banda aceea de netrebnici condusă de mizerabilul care o răpise pe Blanche. Îţi aminteşti, Romuald?

— Sigur că-mi amintesc.

— Ce-ar fi să ne instalăm aici?

— Nu văd ce ne-ar putea împiedica.

— Atunci, haidem.

Tinerii se apropiară de uşă şi bătură. Hangiul apăru aproape imediat.

Henri şi Romuald îl recunoscură pe dată. Era Jérôme Pichard.

Acesta nu-i recunoscu defel. De altminteri, după proba pe care o făcuseră cu cei doi bătrâni profesori de arme, erau siguri că, de acum înainte, vor fi luaţi drept străini.

— Prietene, i se adresă omului domnul de Dizons, am vrea să locuim la dumneata o zi sau două. Este posibil?

— Foarte posibil, domnilor, răspunse acesta, am tot ce trebuie pentru a vă primi.

— Ei bine! suntem oaspeţii dumitale. Porunceşte să ne fie îngrijiţi caii, care sunt obosiţi, serveşte-ne ceva de mâncare, iar apoi condu-ne la camerele noastre.

— Bine, domnilor.

— Ai grijă să ne pui pe toţi trei unul lângă celălalt, îi recomandă Henri. Dorim să-l avem pe băiatul acesta aproape de noi. (Şi, cu mâna, îl arătă pe Joson).

— Vă voi da trei camere alăturate, replică Jérôme. Numai că-i voi fi recunoscător, domnilor, aceluia dintre dumneavoastră care o va ocupa pe cea din mijloc, dacă n-ar face prea mult zgomot, deoarece chiar deasupra se află o nefericită femeie care stă să moară.

— Ah! aveţi aici pe cineva bolnav? întrebă vicontele.

— Bolnav nu-i cuvântul cel mai potrivit, dacă ţinem seama că loviturile de cuţit nu pot fi considerate drept boală.

— Cum aşa, loviturile de cuţit! Persoana la care te referi a fost asasinată?

— Da, iar cel care a înjunghiat-o nu a făcut-o de mântuială: rănile nefericitei sunt groaznice.

— Se ştie cine a comis crima?

— Nu, nu încă! Femeia a fost găsită azi-dimineaţă în faţa uşii mele, zăcând într-o baltă de sânge şi în totală nesimţire. Un gentilom, baronul de Posen, pe care de mai multe ori am avut cinstea să-l văd oprindu-se la mine, este

cel care, trecând pe aici foarte devreme, a zărit-o şi a transportat-o sus.

— Şi de atunci nu şi-a recăpătat cunoștința?

— Ba da, acum două ore şi-a revenit. Domnul baron a încercat să-i pună întrebări în legătură cu ce i se întâmplase, vrând să afle, mai ales, dacă-şi cunoaşte asasinul. Dar ea a refuzat cu încăpățânare să vorbească.

— Asta-i ciudat, observă marchizul.

— Este, într-adevăr, destul de bizar, adăugă Romuald.

Şi domnul de Posen se află în momentul acesta lângă ea, fără îndoială?

— Nu. La rugămintea femeii, a plecat să-i aducă un duhovnic. Se pare că ştie că este pierdută şi ţine să nu moară fără a primi ajutorul religiei. Dar, domnilor, îngăduiţi-mi să nu mai insist asupra acestei situaţii care nu prezintă nimic plăcut pentru dumneavoastră şi binevoiţi a vă da osteneala să poftiţi înăuntru.

Cei doi tineri intrară în han şi se duseră să se aşeze la una din mese, lângă o fereastră ce dădea înspre exteriorul hanului, în vreme ce Joson conducea caii la grajd.

Se aflau acolo de aproximativ zece minute, aşteptând să li se servească ceva de mâncare, când în local intrară un gentilom în vârstă însoţit de un călugăr cordelier[45], al cărui cap era acoperit de glugă.

Bătrânul gentilom avea un chip cu trăsături fine şi expresive, luminat de doi ochi pătrunzători adăpostiţi sub nişte sprâncene stufoase ce i-i ascundeau pe jumătate.

De la primii paşi făcuţi în sala hanului, îi zări pe cei doi tineri pe care-i învălui imediat într-o privire scrutătoare. Deodată, după ce-i cercetase o clipă, o lumină i se aprinse în ochi şi o expresie de mare uimire i se întipări pe faţă.

---

[45] *Călugăr cordelier.* membru al unui ordin monahal înfiinţat de sfântul Francisc de Assisi, fiind unul din cele patru ordine de călugări cerşetori. Denumirea le vine de la frânghia (în 1b. franceză: *corde)* cu care-şi încingeau mijlocul, în chip de centură. Erau numiţi şi *franciscani*, după numele fondatorului lor (secolul al XII-lea), precum şi *fraţi minori* sau *minoriţi*, deoarece, potrivit statutului lor, erau cei mai neînsemnaţi, cei mai mici dintre toţi călugării. Cordelierii au fost introduşi în Franţa de către Ludovic al IX-lea (Cel Sfânt). (n.t.)

Dar, deoarece cei doi prieteni începuseră şi ei să-l privească, îşi stinse repede flacăra din pupile, recăpătându-şi expresia obişnuită.

Urmat de cordelier, din al cărui chip nu se zărea decât partea de jos, cea de sus fiind mascată de glugă, străbătu rapid sala comună şi, ajungând la o scăriţă aflată în fundul încăperii, sui treptele împreună cu însoţitorul său.

După o clipă, bătrânul gentilom coborî singur şi veni să ia loc la o masă vecină cu cea la care stăteau Henri şi Romuald.

Tocmai atunci se întoarse Jérôme Pichard aducând o impunătoare omletă, aurie pe margini şi cu un miros dintre cele mai apetisante, pe care o puse în faţa tinerilor.

— Iată ceva pentru început, domnilor, îi îndemnă hangiul. Tocmai am pus în frigare un iepure voinic ce va urma acestei gustări. Dacă nu vă veţi îndestula, am ca rezervă un pateu de vânat ce ar putea constitui o bună completare a mesei.

— Pe cinstea mea, prietene, îi răspunse Henri, este probabil ca pateul să nu fie în plus, căci drumul lung pe care l-am parcurs în dimineaţa aceasta ne-a produs o poftă de mâncare îndrăcită.

În clipa în care rostea aceste cuvinte, îşi făcu intrarea şi Joson.

— Animalele au fost şterse de năduşeală, domnii stăpâni, şi acum li se dă mâncare.

— Ei bine! ia loc, Joson, şi fă ca noi. Stomacul tău trebuie să fie tot atât de gol ca şi-al nostru!

— Apăi asta, zău aşa, este adevăru'-adevărat, avem o gaură aci, dă zici că-i puţ.

Şi, pentru a-şi întări spusele, îşi dădu un pumn atât de zdravăn în pântece, încât acesta răsună ca o tobă. Apoi, fără a se mai lăsa rugat, se aşeză lângă stăpânii săi şi se ocupă să umple respectivul puţ.

Între timp, bătrânul gentilom – care, s-o spunem imediat, era domnul Hélouin, alias baronul de Posen – continua, fără a lăsa să se observe, să-i studieze cu atenţie pe Henri şi pe Romuald.

După ce Jérôme Pichard terminase să-i servească pe aceştia, se îndreptă spre el.

— Îl rog pe domnul baron să mă ierte că încă nu l-am întrebat ce doreşte, dar până în clipa aceasta am fost ocupat cu acei domni.

— Am văzut, jupâne Jérôme, răspunse domnul Hélouin. De altminteri, nu-i nicio supărare, deoarece nu am nevoie de nimic. Rămân aici doar pentru a-l aştepta pe prea cucernicul părinte cordelier, pe care l-am condus la femeia aceea de sus şi care trebuie să-i asculte confesiunea.

— Starea ei este tot atât de disperată? se interesă hangiul.

— Da, precum spui, şi este destul de ciudat, deşi pentru mine…

Dar domnul Hélouin nu-şi încheie fraza.

— Şi autorităţile au fost încunoştinţate? întrebă din nou Jérôme Pichard.

— Nu, nu încă. Le voi anunţa doar după plecarea duhovnicului… Iată-l, tocmai apare.

Într-adevăr, călugărul cobora scara. Odată ajuns în sală, îl căută din ochi pe baron şi, zărindu-l, se duse să ia loc lângă el.

— Ei bine! îl întrebă domnul Hélouin în şoaptă, a făcut cunoscut numele ucigaşului său?

— Da, răspunse tot astfel cordelierul.

— Sub pecetea confesiunii?

— Nu. La început aşa voia, dar, la insistenţele mele, m-a autorizat să-l dezvălui, ca şi motivul care l-a îndemnat pe ticălos s-o asasineze.

— Aşadar, mă puteţi lămuri în această problemă?

— Desigur Nefericita este, într-adevăr, persoana pe care aţi crezut c-o recunoaşteţi, în pofida cumplitelor răni primite pe faţă şi care o desfigurează pe jumătate.

— Ah! Nu mă înşelam: este cu adevărat Thérèse Vignon, ghicitoarea de pe Pont-au-Double?

— Chiar ea. După cum spun, nefericita aceasta mi-a mărturisit mai întâi numeroasele crime pe care le-a comis în căsuţa sa de pe malul apei – dar asta poate fi păstrat de

duhovnic – apoi a ajuns la crima a cărei victimă a fost. Asasinul său nu este altul decât acel Alcide Rigobert care, cândva, a săvârşit, împreună cu ea, dubla răpire de la mănăstirea din Picpus.

— Aveam o bănuială, replică domnul Hélouin.

— Iată cum se pare că s-au petrecut lucrurile, continuă cordelierul. Ştiţi, fără îndoială, că odinioară cei doi fuseseră amanţi, apoi despărțindu-se: ea, spre a-şi exercita mai lesne meseria de ghicitoare în cărţi; el, pentru a intra în serviciul jupânului Lebel, acel furnizor de odalisce ale haremului regal, pe vremea când exista Parc-aux-Cerfs.

— Ştiu toate acestea, într-adevăr.

— Ştiţi, probabil, şi că după dispariţia acelui loc infam, Rigobert, rămas fără slujbă, se întorsese la fosta lui metresă.

— Da, da, ştiu şi asta. Ştiu chiar şi că, fiindu-i scârbă de muncă, sub orice formă ar fi fost, trăia pur şi simplu pe spezele ei.

— Aşa mi-a spus femeia, adăugând că, ori de câte ori refuza să-i dea bani, o snopea în bătaie. Astfel încât ducea o viaţă de nesuportat şi nu îndrăznea să încerce să scape de teamă că, din răzbunare, el să nu dezvăluie unele lucruri pe care ea avea tot interesul să le ascundă, cu atât mai mult, cu cât o ameninţase în repetate rânduri că va face acest lucru dacă, într-o bună zi, i-ar veni poftă să-i taie veniturile. Cu toate acestea, în cele din urmă nemaiputând îndura un asemenea trai, se hotărâse să se descotorosească de el cu orice preţ. Tot căutând un mijloc de rezolvare, a sfârşit prin a descoperi că, la scurtă vreme după cea de-a doua legătură a lor, ticălosul fusese amestecat într-o afacere tenebroasă: cea a dispariţiei tânărului conte de B… care, dacă vă mai aduceţi aminte, a făcut atâta vâlvă, acum cinci ani.

— Îmi amintesc perfect, răspunse domnul Hélouin, şi chiar m-am ocupat de asta pe cont propriu, dar n-am reuşit să limpezesc misterul.

— Ei bine! Femeia Vignon a fost mai abilă decât dumneavoastră, în urma unei anchete minuţioase, a izbutit

să capete certitudinea că Rigobert era autorul acelei dispariţii. Se pare că, la ordinul unei rude apropiate a tânărului, care voia să-l lichideze spre a-i pune mâna pe avere, l-a atras pe acesta într-un loc izolat, aproape de malurile Senei, şi că, după ce l-a strangulat, l-a aruncat în apă. Din acel moment, ea deţinea mijlocul prin care să rupă lanţul ce-o lega de Alcide. Trebuia, pur şi simplu, să meargă să-l denunţe la poliţie spre a fi arestat. Numai că, pentru a-l împiedica să facă, la rândul lui, dezvăluirile cu care o ameninţase – căci ea însăşi se temea serios ca justiţia să nu se amestece în treburile ei – era necesar ca Rigobert să nu ştie că denunţul provenea de la ea. Era departe de a bănui, deşi ştia bine de ce este în stare, că în cazul în care ar afla cine-l trădase, ar ajunge s-o ucidă. Sfârşind, zilele acestea, să adune dovezile necesare pentru stabilirea în mod indiscutabil a vinovăţiei amantului său, a profitat azi-noapte de faptul că el lipsea de acasă, şi a plecat către Versailles, unde, ştia că se află pentru moment domnul de Sartine. Avea de gând să-i înmâneze acele dovezi locotenentului general al poliţiei. Din nefericire – femeia nu poate să-şi explice cum de a fost posibil – ticălosul i-a mirosit intenţiile şi a pornit pe urmele ei. Presupun că a uitat acasă una din piesele doveditoare şi că Rigobert, revenind la scurt timp după plecarea ei, a găsit acel document. Oricum ar fi, în timp ce azi-dimineaţă, în zori, trecea prin faţa hanului în care ne aflăm, a auzit deodată în spatele ei paşi grăbiţi şi, întorcându-se, l-a zărit pe amantul său alergând după ca cu un cuţit în mână. A încercat să scape fugind, dar n-a avut timp şi, în curând, s-a prăbuşit lovită de numeroase lovituri date de mizerabil, care, după ce şi-a săvârşit fapta, a luat documentele şi s-a făcut nevăzut. Iată, domnule baron, ce mi-a relatat biata femeie.

— Bine, aprobă poliţistul amator, nu-mi mai rămâne decât să mă duc să-mi fac declaraţia. Cât despre asasin, poliţia va şti să-l prindă, spre a-l face să-şi ispăşească atât această crimă, cât şi uciderea contelui de B… Dar, ia spuneţi-mi, Thérèse Vignon v-a recunoscut?

— Nu, şi am considerat că-i bine să nu-i spun cine sunt.

— Bine aţi făcut. Nimeni nu trebuie să ştie că prea cucernicul părinte Eusèbe a fost, cândva, cavalerul Zeno. Acum, adăugă domnul Hélouin cu un glas mai puternic, mă voi duce să văd în ce stare se află muribunda.

— Nu mai merită osteneala, domnule baron, zise Jérôme Pichard, care tocmai se apropiase şi auzise ultimele cuvinte ale domnului Hélouin. Sărmana femeie a murit. În timp ce dumneavoastră discutaţi, am urcat la ea şi am ajuns acolo doar pentru a-i primi ultimul suspin.

— Ah! s-a sfârşit? în cazul acesta, nu mai avem nimic de făcut aici. Să plecăm, părinte.

Călugărul cordelier şi baronul părăsiră hanul *La Clopotul-Despicat*, cel din urmă aruncând încă o dată o privire cercetătoare tinerilor ce încă mai stăteau la masă. După care, şopti:

— Sunt sigur că nu mă înşel: sunt chiar ei.

Henri şi Romuald fuseseră mult prea ocupaţi să-şi sature foamea pentru a remarca atenţia cu care îi examinase baronul de Posen. De îndată ce-şi terminară masa, cerură să fie conduşi fiecare în camera sa şi se lăsară în voia unei odihne bine-meritate.

Este de la sine înţeles că Joson le urmă exemplul.

5

— În ziua următoare, anticamera regelui era, ca de obicei, plină de o mulţime de seniori de toate vârstele şi de toate rangurile care, ca nişte buni curteni cu spinarea elastică şi mereu gata să se plece, veneau să-i facă monarhului zilnica lor linguşire.

Ludovic al XV-lea, obosit de aventuroasa vânătoare din ajun, se culcase devreme şi încă nu se trezise, deşi orele dimineţii erau deja târzii.

Printre cei ce aşteptau să fie primiţi la rege se aflau Henri şi Romuald, care tocmai sosiseră şi-şi găsiseră loc în partea cea mai puţin vizibilă a încăperii.

Costumul din piele tăbăcită al tinerilor îi scandaliza grozav pe curteni, care se întrebau cine puteau fi acele personaje ce aveau îndrăzneala cu totul deplasată de a se prezenta acolo în astfel de veşminte. Iar privirile dispreţuitoare ce li se aruncau vădeau puţina consideraţie pe care le-o acordau.

Lui Henri şi lui Romuald puţin le păsa de efectul ce-l produceau asupra tuturor acelor marionete. Ba chiar erau atât de străini de tot ce-i înconjura, încât nu remarcaseră că, pe măsura trecerii timpului, deveneau punctul de atracţie al tuturor ochilor şi că buzele curtenilor se întredeschideau într-un zâmbet ironic.

Până şi uşierii şi valeţii păreau să aibă faţă de ei un profund dispreţ.

Dar, în curând, cei prezenţi nu se mai mărginiră la a-i studia în tăcere. Se iscară murmure şi se auziră proteste. Era evident că printr-o greşeală se aflau acolo. Şi trebuie să fi pătruns prin viclenie, căci, altminteri, n-ar fi fost lăsaţi să intre.

Micul marchiz de Bar-Latour, un îngâmfat şi un prost cum rar întâlneşti, părea să fie, mai mult decât oricare altul, scos din fire de faptul că se afla în apropierea lor.

— Ce dracu’ caută aici indivizii aceştia? îşi întrebă vecinul, pe tânărul conte de Charmont, care era la fel de

prost şi de îngâmfat ca şi el.
— Pe cinstea mea, tare-aş dori să ştiu, răspunse acesta. Îmi par a fi nişte negustori de vite.
— Chiar şi sunt, cu siguranţă… Nu vedeţi că poartă pieile animalelor lor?
— Dar ce mă miră este că poartă spade.
— Asta şi spadă! continuă micul de Bar-Latour. Haida-de! Nu-i decât o ţepuşă, doar dacă că n-o fi un cuţit de jupuit pielea.
— Ia te uită! S-ar putea să fie aşa! Dar atunci, marchize, nu cred că-i prea plăcut pentru noi să ne aflăm în contact cu asemenea bădărani, ce zici?
— Sunt de aceeaşi părere şi am mare chef să mă duc să-i poftesc să ne scutească de prezenţa lor.
Cu aceste cuvinte, marchizul de Bar-Latour înaintă către Henri şi Romuald, care erau încă adânciţi în gândurile lor şi tot mai desprinşi de cele ce se întâmplau în jur. Îl bătu pe umăr pe Henri şi-i spuse, silindu-se să adopte un ton cât mai impertinent cu putinţă:
— O vorbă, băiete.
— Poftim? zise fratele Blanchei, ieşind imediat din visare.
Apoi, înţelegând jignirea ce i se făcuse, se ridică mândru în faţa interlocutorului său şi, roşu de mânie, strigă:
— Ce înseamnă tonul acesta şi modul de a-mi vorbi?
La rândul său, Romuald devenise atent. Nu auzise nepotrivita interpelare a tânărului încrezut dar, după violenta replică a prietenului său, înţelegea că-i fusese adresată o obrăznicie.
Mai întâi, micul de Bar-Latour, oarecum blocat de atitudinea semeaţă a celor doi străini, nu ştiu ce să răspundă. Cu toate acestea, recăpătându-şi repede îndrăzneala, continuă în bătaie de joc, de teamă să nu dea loc, el însuşi, unor sarcasme:
— Să mă ierte Dumnezeu, prietene, doar nu va trebui să-mi aleg cuvintele ca să mă adresez unuia ca tine? Tonul acesta şi felul de a vorbi sunt cele pe care-mi convine să le folosesc faţă de voi… şi nu cred că vi s-ar potrivi altele.
La auzul acestei noi insulte, domnul de Nevers,

nemaistăpânindu-se, ridică mâna spre a-l pălmui pe insolentul marchiz.

Din fericire – căci altminteri s-ar fi iscat un scandal enorm în anticamera regelui – Romuald îi opri braţul înainte de a-şi fi încheiat gestul. Dar adăugă cu glas tare:

— Dispreţuieşte grosolăniile acestui personaj, Henri. Individul nu merită nici măcar pedeapsa pe care vrei să i-o dai.

— Adevărat, ai dreptate, Romuald, îl aprobă domnul de Nevers stăpânindu-se. Nu am niciun interes să-mi murdăresc mâna prin contactul cu faţa acestui bădăran.

Fu rândul tânărului îngâmfat să se învineţească de mânie:

— Cum?! Ce îndrăznesc să spună secăturile astea? strigă cu un glas gâtuit de furie. Să mă trateze în felul acesta, pe mine, marchizul de Bar-Latour!…

— Asta chiar că-i prea de tot, îl susţinu contele de Charmont. Lichelele astea trebuie să fie date pe uşă-afară, fără multă vorbă. Nişte oameni îmbrăcaţi în piei de animale să-şi permită să insulte nişte gentilomi!

— Domnule, replică foarte rece Romuald, cuvintele dumneavoastră ne demonstrează că sunteţi tot atât de prost ca cel a cărui apărare o luaţi, dar constatarea inferiorităţii minţii dumneavoastră mai curând ne îndurerează decât ne irită. Aflaţi – deoarece acum înţeleg că îmbrăcămintea noastră este cea care vă jigneşte – aflaţi, deci, că suntem tot atât de gentilomi ca şi dumneavoastră, dacă nu chiar mai mult, şi amintiţi-vă, cu alt prilej, că niciodată nu trebuie să judeci după aparenţe.

— Şi adaugă, Romuald – interveni Henri – că dacă domnilor nu le este suficientă această lecţie de politeţe, nu depinde decât de dânşii să mai primească alta.

În acelaşi timp, îşi atinse în mod semnificativ mânerul spadei.

— Fie, haidem, zise domnul de Charmont, vom vedea dacă ceea ce spuneţi este adevărat. Vii, Bar-Latour?

— Bineînţeles că vin, răspunse acesta, ţin la fel de fi mult ca şi dumneata să văd dacă nepricopsiţii aceştia…

— Destul, domnule, îl întrerupse cu asprime Henri. Consimţim să ne folosim, împotriva dumneavoastră, de vârful spadei noastre; nu ne forţaţi să ne servim de mâner, aşa cum se procedează cu oamenii de rând.

Replica şi mai ales tonul cu care fusese lansată îi impuse tăcere micului marchiz care, din acel moment, crezu că este mai prudent să nu mai scoată nicio vorbă.

Scena ce avusese loc modificase cu totul părerea celor prezenţi cu privire la cei doi prieteni. Ceva mai puţin lipsiţi de minte decât domnii de Charmont şi de Bar-Latour, îşi dăduseră seama că se înşelaseră asupra lor şi acum aproape că le ţineau partea.

De altminteri, niciunul dintre seniorii prezenţi nu ignora faptul că nobleţea celor ce-i insultaseră pe străini nu data de prea multă vreme, taţii lor fiind foşti intendenţi îmbogăţiţi pe spinarea stăpânilor lor, iar titlurile fiindu-le obţinute cu galbeni sunători.

Cei patru tineri coborâră în parc, urmaţi de mai multe persoane curioase să vadă deznodământul acelei cerţi şi care de altfel, aveau să servească drept martori. Căutară un boschet izolat şi, când găsiră un loc în care nu exista pericolul de a fi deranjaţi, cele două perechi luară poziţia de luptă.

Henri îl avea în faţă pe domnul de Bar-Latour, iar Romuald pe domnul de Charmont.

Spadele se încrucişară.

Cei doi îngâmfaţi erau de forţă mediocră în materie de scrimă, lucru de care adversarii lor se convinseră în curând. Dar, prea generoşi pentru a profita de avantajul ce-l aveau asupra lor, Henri şi Romuald se hotărâră să nu le aplice decât o pedeapsă uşoară, vrând totuşi ca aceasta să fie pe măsura prostiei de care dăduseră dovadă. Dintr-un schimb de priviri se înţeleseră: la a treia pasă, spada micului de Bar-Latour, smulsă cu violenţă din mână printr-o mişcare legată şi rapidă, zbura să se izbească de boschetul din spatele lui; o secundă mai târziu, arma domnului de Charmont lua aceeaşi direcţie.

Cei doi proşti, văzându-se dezarmaţi, rămaseră cu coada

între picioare.

Domnul de Nevers şi domnul de Dizons le făcură cu multă curtoazie semn să se ducă să-şi culeagă armele; ceea ce şi făcură, revenind apoi să-şi ia din nou poziţia de gardă. Dar abia se pregătiseră că, pentru a doua oară, cu o simultaneitate uimitoare, se pomeniră cu mâinile goale, săbiile lor urmând exact aceeaşi traiectorie ca mai înainte. De astă dată, galeria îşi permise câteva aplauze. Enervaţi şi începând să înţeleagă că intenţia celor doi străini era să-i ridiculizeze, domnii de Bar-Latour şi de Charmont se repeziră să-şi ia spadele şi, postându-se în faţa lor, îi atacară cu furie.

Din nefericire, mânia ce pusese stăpânire pe ei îi lipsea şi de puţinele lor posibilităţi, aşa încât făceau şi mai multe greşeli decât în precedentele confruntări.

Pentru a treia, apoi pentru a patra oară, armele le zburară pe deasupra capetelor, cu toate că-şi încleştau din răsputeri degetele pe mânerele lor. Erau învinşi în mod ruşinos şi nu ştiau cum să-şi păstreze cumpătul, cu atât mai mult cu cât întreaga asistenţă, înveselită de numeroasele lor înfrângeri, nu se jena să râdă de ei.

Ar fi preferat de o mie de ori să fie răniţi, chiar şi grav, decât să se vadă cruţaţi în felul acesta.

Constatând că, în cele din urmă, nu se mai gândesc să-şi reia spadele, domnul de Dizons le spuse, pe un ton rece dar politicos:

— Domnilor, vă aşteptăm.

— Domnule, răspunse micul de Bar-Latour, livid de furie, pentru astăzi, nu suntem dispuşi să continuăm acest duel, în care vă comportaţi ca nişte…

— Luaţi seama, domnule – îi reteză vorba Henri, cu tot atâta asprime ca mai înainte – dacă ne-aţi face să uităm că sunteţi gentilomi, s-ar putea să primiţi o lecţie mult mai dură decât cea pe care v-am dat-o… şi nu ne-am mai servi nici măcar de mânerul sabiei noastre: în mâinile unor persoane dintre cei prezenţi văd nişte bastoane…

— Vino, Bar-Latour, spuse în acea clipă domnul de Charmont, este inutil să ne mai lăsăm insultaţi de aceste

personaje.

— Aveţi dreptate, plecaţi, plecaţi repede, îl aprobă domnul de Dizons. Oricât de răbdători am fi, nu suntem totuşi dispuşi să suportăm în continuare insolenţa dumneavoastră şi, aşa cum spune prietenul meu, la nevoie am şti să o facem să înceteze, scuturându-vă hainele ceva mai zdravăn decât v-ar fi pe plac.

Tare ar fi vrut cei doi îngâmfaţi să riposteze printr-o nouă grosolănie, dar privirile lui Henri şi ale lui Romuald erau atât de expresive, încât se deciseră să se îndepărteze înghiţindu-şi jignirea, fără a scoate un cuvânt.

Tinerii reveniră în anticamera regală, însoţiţi de cei care asistaseră la întreaga scenă şi în ochii cărora crescuseră enorm.

În momentul în care se pregăteau să-şi reia locul pe care-l ocupaseră mai înainte, uşa apartamentelor regelui se deschise şi uşierul de serviciu la audieri apăru în prag.

Toţi se grăbiră să intre, dar uşierul, barându-le calea, rosti cu glas răsunător:

— Majestatea Sa întreabă dacă domnul viconte de Montrèal şi domnul marchiz de Saint-Laurent sunt cumva prezenţi. Ar dori să-i vadă înaintea oricărei alte persoane.

— Iată-ne, spuseră Henri şi Romuald înaintând.

— În acest caz, binevoiţi să mă urmaţi, domnilor, îi pofti uşierul, vă voi conduce la Majestatea Sa.

Cei doi prieteni intrară, iar uşa se închise în nasul curtenilor uimiţi de deosebita favoare ce le fusese făcută, căci rareori se întâmpla ca, la scularea de dimineaţă, regele să primească pe cineva anume, cu excepţia prinţilor de sânge, a miniştrilor sau a intimilor săi.

Aşa că mulţi fură cei care-şi promiseră în sinea lor să li se vâre pe sub piele, cu gândul să obţină vreun avantaj sau profit. Iar cei care-şi făceau aceste planuri erau, bineînţeles, primii care îi dispreţuiseră şi râseseră de ei.

Cu puţin înainte ca domnul de Nevers şi domnul de Dizons să fi fost introduşi la Ludovic al XV-lea, acesta o

primise la dânsul pe favorită, care venise de cu dimineaţă să vadă cum se simţea în urma emoţiilor din ajun.

Doamna du Barry aflase despre aventura regelui imediat după înapoierea participanţilor la vânătoare şi, în loc să meargă să supeze la Fontainebleau, aşa cum avusese intenţia la început, rămăsese la castel spre a da dovadă de solicitudine faţă de amantul său şi a-i arăta cât de afectată era de primejdia prin care trecuse acesta.

Insistase să i se istorisească de zece ori povestea cu mistreţul şi spera să-i vadă pe salvatorii regelui. Aşa că fu cât se poate de dezamăgită când Ludovic îi spuse:

— Draga mea Jeanne, sunt obligat să te rog să mă laşi singur în timpul întrevederii pe care o voi avea cu cei doi străini.

— Cum, Sire! mă goneşti! exclamă necăjită. O! nu-i bine ce faci! Şi eu, care m-aş fi bucurat atât de mult să le mulţumesc, aşa cum li se cuvine, pentru că au reuşit să te păstreze dragostei mele!

— Această dorinţă mă mişcă nespus, dar din nefericire nu-i pot da curs, deoarece avem de discutat probleme importante ce trebuie să rămână între noi.

— Şi ce dacă? Ştii bine, Ludovic, că sunt discreţia personificată.

— Nu spun că n-ai fi – răspunse regele, nepărând totuşi prea convins de adevărul acestei afirmaţii. Dar, dacă eu ştiu acest lucru, ei îl ignoră, iar prezenţa ta i-ai putea împiedica să-mi aducă la cunoştinţă tot ceea ce trebuie să ştiu. Vezi bine, aşadar, Jeanne, că nu poţi asista la această întrevedere.

— Dar dacă te-aş ruga tare de tot?

— Te-aş ruga şi eu tot atât de tare să te retragi.

Doamna du Barry înţelese că se izbea de o voinţă inflexibilă şi se hotărî sa-l lase singur pe rege. Dar această plecare impusă nu făcu decât să-i sporească dorinţa de a-i vedea pe cei doi canadieni.

Se întoarse în apartamentul său pe scara secretă care-l lega de cel al regelui, îi spuse câteva cuvinte lui Morin, cel mai credincios dintre servitorii săi, apoi, coborând în parc,

se duse să se instaleze sub o boltă de frunziş înconjurată de plante agăţătoare. Deşi toamna era înaintată, acestea îşi păstraseră aproape toate frunzele şi transformau locul într-un fermecător budoar de verdeaţă.

Avusese grijă să nu o urmărească nimeni, aşa încât se afla acolo singură.

Nu vom relata conversaţia avută de cei doi prieteni cu Ludovic al XV-lea, care dură aproape trei sferturi de ceas şi în cursul căreia au fost discutate faptele descrise mai înainte, când am vorbit despre Canada şi situaţia creată compatrioţilor noştri prin cedarea acestei colonii către Marea Britanie.

Vom spune doar că tinerii pledară cu atâta căldură cauza foştilor lor tovarăşi din America, a căror unică crimă era de a voi să rămână francezi în pofida dominaţiei engleze, încât monarhul, profund emoţionat de respectiva stare de lucruri, le dădu asigurarea formală de a face tot ce-i stătea în puteri pentru a o remedia.

Henri şi Romuald îşi luară, aşadar, rămas bun de la Ludovic al XV-lea cu fruntea strălucitoare şi inima plină de bucurie, căci accentul de sinceritate pe care-l simţiseră vibrând în cuvintele acestuia nu le îngăduia să se îndoiască de buna lui credinţă şi că nu va face întocmai cum spusese.

Pentru a încheia cu această problemă referitoare la Canada, asupra căreia nu vom mai reveni, să adăugăm că regele şi-a respectat cuvântul. Cu toată opoziţia întâmpinată din partea miniştrilor săi – chiar şi din cea a marelui politician Choiseul care, prost informat, ca şi colegii săi, despre afacerile franceze de peste ocean, susţinea că ar fi inoportun să se ocupe de ele – cu toată această opoziţie, spuneam, monarhul a reuşit să transmită cabinetului din Saint-James[46] un mesaj prin care îl poftea să facă să înceteze necazurile şi prigoana a căror victime erau supuşi francezii din fosta colonie a Franţei, altminteri

[46] *Saint-James:* palatul regal din Londra, construit în timpul domniei lui Henric al VIII-lea şi Carol I-ul. A fost reşedinţa regală până sub George al V-lea. Prin *Curtea din Saint-James* se înţelege încă şi astăzi *Curtea Angliei* (n.t.)

văzându-se silit să ia, spre regretul său, măsuri de forţă.

Mesaj ale cărui consecinţe au fost cât se poate de fericite pentru canadienii francofoni care potrivit unor ordine venite din Anglia, căpătară în curând libertatea de a acţiona după propria lor vrere şi de a respecta uzanțele şi obiceiurile din patria-mamă, fără a risca să mai îndure noi persecuţii.

În momentul în care, ieşind din apartamentele regelui, cei doi prieteni străbăteau anticamera regală şi se pregăteau să plece din castel, se pomeniră acostaţi de un servitor într-o livrea bogată care, după ce, timp de o clipă, îi cercetă atent cu privirea, ca spre a se asigura că nu se înşală, le spuse, făcând o plecăciune cu servilitatea implicată de slujba sa:

— Domnii mei, stăpâna mă trimite să vă rog să binevoiţi a-i acorda o întrevedere de câteva minute.

Henri şi Romuald schimbară priviri mirate. Nu cunoşteau pe nicio doamnă de la Curte şi nu-şi închipuiau cine ar putea dori să le vorbească.

— Faci desigur o greşeală, prietene, îi răspunse Henri. Fără îndoială ne confunzi cu alte persoane.

— Iertaţi-mă, domnii mei, ripostă valetul, nu cred că mă înşel. Nu dumneavoastră sunteţi gentilomii sosiţi din Canada?

— Ba da, într-adevăr.

— Atunci chiar dumneavoastră mi-a spus stăpâna mea să vă transmit acest mesaj.

— Ciudat, remarcă Romuald. Şi cine este stăpâna ta?

— Doamna contesă du Barry.

— Doamna du Barry! exclamară amândoi tinerii, miraţi peste măsură.

— Ea însăşi, domnii mei.

— Doreşte să stea de vorbă cu noi? insistă Henri.

Cinstitul Morin răspunse afirmativ.

Marchizul şi vicontele se priviră din nou miraţi. Se întrebau ce putea însemna acea dorinţă şi în legătură cu ce anume ar fi vrut să discute cu ei favorita, pe care nici unul nu o văzuse încă. Totodată, îşi aminteau lucrurile ciudate pe care, de la sosirea lor în Franţa, le auziseră spuse pe

seama ei.

Nu-i atrăgea defel să intre în relaţii cu o fostă prostituată, cu tot rangul înalt la care o ridicase hazardul. Şi totuşi aveau o teamă: aceea de a şi-o face duşmancă, refuzând *onoarea* pe care le-o făcea şi, ca urmare, să nu aibă de îndurat antipatia ei, ale cărei prime efecte ar fi fost, desigur, de a-l îndemna pe rege să-şi schimbe bunele intenţii privitoare la Canada.

Această temere, pe care şi-o împărtăşiră cu glas scăzut, îi decise să accepte întrevederea pe care le-o cerea.

— E-n ordine, te urmăm, îi spuse Romuald servitorului, condu-ne la stăpâna ta.

Morin porni, iar tinerii îl urmară la o oarecare distantă, astfel încât să poată discuta între ei, fără a fi auziţi. Îşi închipuiau că-i va duce în apartamentul favoritei, dar în curând îşi dădură seama că se înşelaseră. Omul îi conducea pe un drum pe care, cu o oră mai înainte, merseseră spre a coborî în grădină împreună cu micul de Bar-Latour şi cu domnul de Charmont.

— La te uită, constată Henri, aşadar doamna du Barry intenţionează să stea de vorbă cu noi în grădină?

— Aşa se pare… probabil de teamă să nu se compromită, replică Romuald, zâmbind răutăcios.

Servitorul îi conduse la bolta de verdeaţă sub care se afla doamna du Barry. Sosind în faţa ei, se trase respectuos la o parte pentru a-i lăsa să intre, apoi plecă.

Henri şi Romuald pătrunseră sub cupola înverzită. Era o dimineaţă călduţă şi pe cerul abia tulburat de câţiva norişori strălucea un soare blând. Deoarece lumina de afară făcea ca interiorul bolţii să le pară puţin cam întunecat, cei doi prieteni nu zăriră, la început, decât o siluetă imprecisă stând pe o bancă semicirculară, aflată mai în fund.

Dar când silueta se ridică şi înaintă către ei, desluşiră o talie subţire, un trup zvelt, cu proporţii armonioase, şi cel mai încântător chip pe care-l văzuseră vreodată.

— Iertaţi-mă, domnilor, că mi-am permis să vă acaparez în felul acesta pentru câteva clipe – spuse frumoasa contesă arătându-le, într-un surâs copilăresc, şiragul

perlelor din gura sa – dar aflând imensul serviciu pe care i l-aţi făcut ieri Majestăţii Sale, n-am putut rezista dorinţei de-a vă mulţumi personal şi de a vă spune cât sunt de mişcată.

Vorbise cu acea voce cu intonaţii cristaline cu care o înzestrase natura, şi care nu era cel mai mic dintre farmecele sale. Orbiţi, subjugaţi de minunata ei frumuseţe, Henri şi Romuald uitară să răspundă, fiind prea ocupaţi, deşi fără a fi conştienţi de asta, să admire unul câte unul atrăgătoarele detalii.

Doamna du Barry era mult prea savantă în arta de a plăcea şi prea obişnuită cu astfel de succese pentru a nu-şi da imediat seama de efectul produs asupra celor doi tineri; şi satisfacţia îi era atât de mare, încât trăsăturile i se iluminară de o expresie de triumf care-i spori drăgălăşenia.

Văzându-i rămaşi muţi, continuă:

— Aţi fi atât de amabili, domnilor, să-mi ţineţi o clipă companie? Mi-ar face mare plăcere să vă aud chiar pe dumneavoastră povestind cum s-a petrecut evenimentul de ieri.

Romuald izbuti primul să se desprindă din extaz:

— Doamnă – îi răspunse, încă vrăjit şi nemaiamintindu-şi ce anume fusese cea care-i vorbea – suntem cu totul la dispoziţia dumneavoastră, prea fericiţi de cererea pe care binevoiţi să ne-o faceţi.

— Ei bine! veniţi să luaţi loc lângă mine pe banca aceasta: dumneavoastră, domnule…?

— Viconte de Montrèal.

— Domnul viconte de Montreal la dreapta mea, iar dumneavoastră domnule…?

— Marchiz de Saint-Laurent, răspunse Romuald în numele lui Henri, care părea să plutească încă deasupra celor terestre.

— Domnul marchiz de Saint-Laurent la stânga mea.

Şi frumoasa contesă, cu un surâs divin, adăugă în glumă:

— În partea inimii!

Vorbind astfel, îi conduse pe prietenii noştri până la bancă, pe care luă loc, aşezându-i alături de ea în ordinea

indicată.

După ce toţi trei se instalaseră, mai întâi rămaseră tăcuţi.

Văzându-se între acei doi frumoşi tineri, care erau cu adevărat aşa cum şi-i imaginase, cu o fizionomie bărbătească şi mândră, doamna du Barry începu să se simtă uşor stânjenită, pierzându-şi, puţin câte puţin, obişnuita îndrăzneală.

Mai ales ochii lui Henri, larg deschişi şi aţintiţi asupra ei, îi produceau o emoţie împotriva căreia zadarnic încerca să se apere. Într-adevăr, fără a-şi da seama, tânărul o învăluia cu priviri atât de pătrunzătoare, încât i se părea că le simte pe faţă efluviile, ca pe nişte mângâieri.

Cu toate acestea, nevrând să lase să i se ghicească tulburarea, făcu un efort să-şi recapete sângele rece şi se grăbi să înceapă conversaţia.

— Acum, declară pe un ton vesel, vă ascult, domnilor. Istorisiţi-mi povestea aceea cumplită, căci se pare că a fost înspăimântător!

— O! înspăimântător! – replică Romuald, singurul în stare să vorbească. Doamnă, termenul e puţin exagerat. Este totuşi de netăgăduit că regele s-a aflat în mare pericol.

Şi domnul de Dizons povesti întreaga întâmplare din ajun, scoţând în evidenţă, în mod cinstit şi generos, rolul jucat de Joson, a cărui intervenţie fusese, după cum ştim, mult mai eficace decât a lor.

— Vedeţi dar, doamnă, spuse în încheiere, că acţiunea noastră este departe de a fi atât de meritorie pe cât vă închipuiaţi.

— Nu sunt de aceeaşi părere, domnilor – replică favorita, ai cărei sâni frumoşi, dezgoliţi, potrivit modei de la Curte, tresăltaseră nu o dată în timpul povestirii, ca spre a demonstra emoţia ce o resimţea – nu sunt de aceeaşi părere şi, chiar dacă n-aţi fi făcut decât atât cât spuneţi, căci fiind modeşti ca toţi adevăraţii eroi (epitetele răsunătoare nu o costau nimic) sunt sigură că nu-mi mărturisiţi totul…

— Vă jur doamnă…

— Permiteţi-mi să-mi termin gândul: după cum spuneam,

chiar dacă n-aţi fi făcut decât atâta, şi tot aţi fi fost demni de toate laudele, aşa că, încă o dată, vă adresez sincerele mele felicitări.

— Într-adevăr, doamnă, sunteţi prea bună.

— Deloc. Nu sunt decât dreaptă. Dar acum, spre a schimba subiectul – acesta fiind epuizat, ar fi indiscret să vă întreb dacă vom avea plăcerea de a vă vedea uneori la Curte?

— Sinceritatea ne obligă, doamnă, să vă răspundem negativ.

— Ah! Şi de ce, mă rog?

— Pentru că ne-am simţi tot atât de stânjeniţi ca şi dacă ne-am afla pe nişte meleaguri necunoscute, şi n-am şti ce să facem acolo. Şi în plus – adăugă domul de Dizons, văzând că Henri continuă să rămână mut şi pentru a o împiedica pe doamna du Barry să insiste asupra acestui subiect – nu suntem în Franţa decât pentru puţine zile şi avem atât de multe lucruri de făcut înainte de plecare, încât nu vom avea nicio zi liberă.

— Cum, nici măcar câteva ore, cât să respiraţi aerul curat de la Versailles? Nu-i cu putinţă!

— Din nefericire, da.

— Nu cred absolut deloc şi sunt convinsă că, dând dovadă de puţină bunăvoinţă, v-ar fi uşor să găsiţi, din când în când, un pic de timp pentru a veni până aici. De altminteri – continuă fermecătoarea sirenă, al cărei chip se ilumină de un zâmbet maliţios – voi obţine informaţii de la prietenul dumneavoastră. Vom vedea noi dacă vă ratifică spusele.

Şi, întorcându-se către Henri, ai cărui ochi nu o părăsiseră nicio clipă şi a cărui contemplare părea să devină adorare, îi adresă lui întrebarea.

Tânărul tresări şi-şi mişcă buzele, dar nu articulă nici un sunet.

— Ce spuneţi? insistă favorita, apropiindu-şi drăgălaşul cap de cel a domnului de Nevers, ca pentru a auzi mai bine; atât de aproape, încât îi atinse părul cu obrajii săi.

Acesta păru că face un mare efort, apoi şopti cu un glas

adânc, în care vibra întregu-i suflet:

— Spun că sunteţi foarte frumoasă, doamnă.

Auzind acest răspuns neaşteptat ce răsunase ca un trăsnet, Romuald făcu un salt spre prietenul său, încercând să-i apese buzele. Cu un gest automat, tânărul marchiz îl respinse cu brutalitate, poate chiar fără a-l vedea şi fără a-i pricepe intenţia, într-atât era de cufundat în vrajă.

La rândul său, favorita se retrăsese cu o mişcare rapidă, în vreme ce obrajii săi, de un trandafiriu natural, se îmbujorau sub valul de sânge ce-i năpădise. Intonaţia cu care fratele Blanchei îşi rostise cuvintele îi pătrunsese până în inimă, făcând-o să se înfioare. Nimeni nu-i mai vorbise astfel vreodată. De când devenise femeie, avusese totuşi prilejul să audă multe declaraţii de dragoste, dar niciuna nu-i crease o senzaţie asemănătoare. Căci nu se putea înşela: deşi atât de simple, cuvintele tânărului erau, cu adevărat, o declaraţie de iubire.

Într-o clipă se simţi subjugată şi, în mod inconştient, îl privi pe Henri cu ochi în care se citea tulburarea ce o cuprinsese.

Acesta resimţi un fel de şoc şi păli.

— O! da, sunteţi frumoasă, doamnă, repetă cu acelaşi glas cald şi adânc. Cea mai frumoasă între frumoase… frumoasă ca acele vedenii îngereşti întrevăzute în vis şi care lasă în urmă o lumină!…

Ascultând această nouă mărturisire, doamnei du Barry îi fu greu să se stăpânească: ochii i se învăluiră într-o expresie de dor, iar pieptul începu să-i palpite puternic, dând la iveală contururi de un alb de zăpadă.

Atras ca de un magnet, Henri se apropie de favorită, şi acum răsuflarea lui aproape că se contopea cu a acesteia. Amândoi simţeau o voluptate stranie ce-i făcea să uite situaţia prezentă şi-i izola cu desăvârşire de restul lumii.

Se scurse un minut în felul acesta.

Este lesne de închipuit că Romuald, după gestul brusc al prietenului său, se simţise stânjenit, nemaiîndrăznind să intervină. Pe de altă parte, era profund întristat.

Ca şi Henri, la vederea extraordinarei frumuseţi a

favoritei, nu se putuse împiedica să-i simtă vraja captivantă. Dar, puţin, câte puţin, admiraţia i se temperase şi ajunsese să-şi revină cu totul, nemaisimţind decât desfătarea de a privi acea atât de rară înmănunchere de farmece pe care, acum, i se părea că le întruneşte sufletul curtezanei.

Dar nu acelaşi era cazul cu prietenul său. Constata că, dimpotrivă, acesta era tot mai hipnotizat – cum s-ar spune astăzi – şi părea că doamna du Barry îi provocase una din acele pasiuni subite şi imperioase care izbucnesc, ca un trăsnet, în inimile pe care încă nu le-a atins nicio adiere a dragostei.

Căci ştia bine că Henri nu iubise niciodată. Plecat din Franţa pe când era aproape un copil, tânărul fusese mult prea ocupat de mii de probleme de tot felul pentru a fi avut timp să se lase atras de vreo înclinaţie oarecare. Şi Romuald se întreba cu spaimă dacă nu avea să-şi dăruiască prima iubire acelei femei, atât de nedemnă de aşa ceva. Cu atât mai mult cu cât ştia că prima iubire, chiar atunci când se îndreaptă într-o direcţie nepotrivită, este cea pe care n-o uiţi toată viaţa, şi că lasă întotdeauna o urmă, un vestigiu ce nu poate fi şters de nimic, niciodată.

Iar, pe de altă parte, unde l-ar conduce această nefericită pasiune? Să fie rivalul regelui! Situaţie ce oferea posibilitatea multor consecinţe neprevăzute şi la care nu îndrăznea să se gândească fără să se înfioare.

Scena intimă ce se desfăşura între domnul de Nevers şi favorită îl îndurera, aşadar, profund pe vicontele de Dizons, care ar fi vrut din suflet s-o facă să înceteze. Neştiind cum să procedeze spre a-şi atinge scopul fără a încălca regulile politeţii faţă de niciunul dintre protagonişti, era pe punctul de a se hotărî, în lipsa unei idei mai bune, să rostească, ca pentru sine, prima frază ce-i va trece prin minte; îndeajuns de tare, totuşi, pentru ca ea să ajungă la urechile acestora, trezindu-i din visul în care erau adânciţi. Dar deodată, redevenind stăpână pe ea însăşi, doamna du Barry îşi potoli palpitaţiile sânilor, stinse strălucirea neobişnuită din ochii săi şi lăsă să-i scape un râs strălucitor, ce răsuna ca o

cascadă cristalină. Apoi, atingând uşor, cu evantaiul, braţul domnului de Nevers, pe care acel râs îl făcuse să coboare brusc din cer pe pământ, îi spuse, încă râzând:

— Ei da! domnule, sunt frumoasă. Este un fapt cunoscut şi arhicunoscut. De altfel sunt ani întregi de când aud spunându-mi-se şi repetându-mi-se asta pe toate tonurile şi în toate felurile. Dar constituie oare un motiv pentru a nu-mi răspunde la întrebare?

Trecerea de la starea de semiextaz în care se aflase la recea realitate fusese prea bruscă pentru ca Henri să-şi poată recăpăta imediat întreaga luciditate a minţii.

— M-aţi întrebat ceva, doamnă? zise, cu o expresie de mirare.

— Ei nu, că asta-i prea de tot! exclamă doamna du Barry, care se prefăcu de minune să pară uimită. Dar oare la ce vă gândeaţi, domnule, când v-am vorbit acum câteva clipe?

Tânărul fu pe punctul de a răspunde: „La dumneavoastră, la nimic altceva decât la dumneavoastră!”

Din fericire, doar gândi aceste cuvinte, ceea ce nu o împiedică defel pe frumoasa sirenă să le înţeleagă tot atât de bine ca şi dacă le-ar fi spus cu glas tare.

Romuald vru să-i sugereze prietenului său răspunsul, făcându-i-l cunoscut pe-al lui.

— Dragul meu Henri, începu, doamna m-a întrebat acum o clipă şi pe mine dacă intenţionăm…

— Dumneavoastră, domnule de Montrèal, nu vi s-a dat cuvântul, îl întrerupse doamna du Barry cu o expresie ştrengărească, mimând autoritatea. Mi-aţi răspuns, acum este rândul domnului de Saint-Laurent.

Şi, privindu-l drept în ochi, îi reînnoi marchizului întrebarea pe care i-o pusese mai înainte.

— Doamnă, – replică domnul de Nevers, cu o uşoară ezitare, repetând, fără a bănui, aproape acelaşi lucru pe care-l spusese vicontele – doamnă, noi nu suntem nici pe departe oameni de Curte, şi ne temem că nu ne-am prezenta aşa cum ar trebui… Lipsa unei obişnuinţe… necunoaşterea uzanţelor… ar constitui pentru noi un motiv de jenă continuă de care, credeţi-mă, ar fi mai bine să ne

cruţaţi.

Era uşor de văzut că sărmanul băiat nu rostea decât cu părere de rău aceste cuvinte şi că, dimpotrivă, ar fi preferat să dea un răspuns afirmativ, deoarece Curtea era locul în care se afla cea care-i răpise inima.

Dar încă de mult convenise împreună cu Romuald că nu-şi vor face apariţia la Versailles decât pentru a-şi îndeplini misiunea pe care şi-o asumaseră şi după aceea să nu mai pună piciorul la Curte.

Prin urmare, mai ales în prezenţa domnului de Dizons, nu îndrăznea să revină asupra acelei înţelegeri, dând la iveală adevăratul său gând.

Doamna du Barry ghici cât se poate de bine dorinţa tânărului, în pofida înţelesului ambiguu al cuvintelor sale.

— Vă rog, le spuse, este inadmisibil să nu veniţi cel puţin de câteva ori printre noi, unde nu puteţi fi decât bine primiţi. Pretextaţi lipsa de obişnuinţă, necunoaşterea uzanţelor: sincer vorbind, acestea nu sunt motive serioase. Nişte gentilomi străini, aşa ca dumneavoastră şi, mai ales, sosind de unde sosiţi, nu au nevoie să fie foarte buni cunoscători ai uzanţelor, cum sunt frumoşii noştri domni „tocurile roşii”[47], cărora le sunt familiare încă din cea mai fragedă pruncie. Şi, îngăduiţi-mi să vă spun, aşa ceva v-ar sta chiar prost şi nu s-ar potrivi cu purtările dumneavoastră sincere şi pline de hotărâre. Cât despre lipsa de timp, despre care vorbea domnul de Montrèal – continuă, întorcându-se către Romuald – nu veţi reuşi să mă faceţi să cred că este reală şi, cu siguranţă, s-ar aprecia ca foarte ciudat faptul de a fi locuit un timp la Paris fără a dori să cunoaşteţi Curtea Franţei, unde n-ar fi trebuit decât să vă prezentaţi spre a fi primiţi potrivit rangului şi titlurilor dumneavoastră.

— Doamnă, – replică domnul de Dizons, ferm decis să nu cedeze – vă spun încă o dată că regretăm nespus de mult

---

[47] *Tocurile roşii* : referire la expresia din lb.franceză: *Faire les talons rouges* = A face pe marele senior, a da dovadă de preţiozitate în modul de a se îmbrăca şi a se purta. Expresia îşi are originea în moda secolului al XVIII-lea, când nobilii purtau tocuri roşii. (n.t.)

că nu putem face precum ne propuneţi, dar nu dispunem decât de câteva zile şi…

— Este un motiv în plus pentru a vă grăbi să vă prezentaţi la Versailles, spre a profita cât mai curând de toată încântarea, de toate plăcerile pe care acolo le întâlneşti la tot pasul şi a căror amintire, sunt sigură, nu vă va părăsi niciodată.

— Dar, doamnă, nu cunoaştem absolut pe nimeni din cei de la Curte, obiectă vicontele enervat de această insistenţă. Gândiţi-vă cât de stingheriţi ne-am simţi în mijlocul atâtor oameni, printre care pot spune că ne-am crede pierduţi. Fiind total necunoscuţi, am fi stângaci, iar purtările noastre ar fi nefireşti şi, poate, ridicole.

— Lăsaţi, domnilor – continuă să insiste doamna du Barry, tot mai îmbietoare şi graţioasă – presupun că glumiţi. Nu aţi avea decât să fiţi dumneavoastră înşivă – şi vă asigur că nu veţi fi nici stângaci, nici nefireşti.

— Măcar dacă am fi fost puşi în legătură cu câteva persoane de la Curte, încă ar mai merge. Am putea risca să ne ducem acolo, căci am fi însoţiţi, mai încercă Romuald un pretext, căci îşi terminase falsele argumente şi nu ştia ce să mai spună.

— A! dar ia staţi o clipă! exclamă tânăra femeie, părând că se gândeşte. Mi-a venit o idee… o idee care, sunt convinsă, nu este rea deloc. Da, chiar aşa – continuă, ca şi cum gândurile i s-ar fi clarificat pe măsură ce-i veneau. Se vor afla acolo câţiva gentilomi dintre cei mai bine acreditaţi şi cu care vă va fi uşor să intraţi în relaţii.

— Ce vreţi să spuneţi, doamnă? o întrebă vicontele, cuprins de o nelinişte tulbure.

— Veţi afla. Mi-aţi mărturisit, nu-i aşa, că dacă aţi fi puşi în legătură cu câteva persoane de aici, aţi consimţi să vă prezentaţi la Curte?

— Da, într-adevăr, răspunse aproape timid tânărul, presimţind o capcană din care cu greu va scăpa.

— Ei bine! Nimic mai simplu decât să vă aranjez astfel de relaţii. Chiar astăzi vă voi face cunoştinţă cu câteva dintre aceste persoane, printre care cadetul de Conti, domnul de

la Marche – un prinţ de sânge, ducele de Brissac, domnul de Tresmes şi încă alţii, al căror patronaj vă va fi foarte folositor.

— Permiteţi-mi, doamnă, prin ceea ce spusesem nu înţelegeam relaţii oficiale, ci din acelea care au loc în afara oricărei etichete, creând între cei pe care-i leagă o anumită familiaritate.

— Bravo! exclamă frumoasa contesă, bătând din palmele ei micuţe, chiar la asta mă gândesc şi eu.

— Ah! făcu Romuald, intrigat şi muşcându-şi buzele.

— Ascultaţi-mă amândoi. Foarte adesea, spre a mă sustrage vieţii pretenţioase şi riguroase de la Versailles, mă duc să supez la castelul Fontainebleau, cu un grup de prieteni şi prietene. Acolo, lăsând la o parte orice jenă şi orice constrângere, petrecem clipe încântătoare, distrându-ne în mii de chipuri... Fără a încălca, bineînţeles, regulile bunei cuviinţe şi ale bunului gust.

Doamna du Barry crezu că este necesar să adauge ultimele cuvinte, căci remarcase mirarea ce se zugrăvea în ochii auditorilor săi. Apoi continuă:

— Astfel că, având intenţia de a merge chiar în această seară la castel, împreună cu obişnuiţii mei comeseni, vă invit să veniţi acolo amândoi. Vă încredinţez că veţi fi într-o societate aleasă şi nu veţi avea de ce să regretaţi că aţi venit. Locul în care ne vom afla şi totala absenţă a oricărui ceremonial îmi vor da posibilitatea de a vă înlesni relaţii familiare cu trei sau patru tineri seniori, cu firi absolut fermecătoare, care vă vor servi cu plăcere drept însoţitori la Curte. În felul acesta nu veţi mai avea a vă teme, aşa cum spuneaţi, c-aţi fi nişte necunoscuţi. Ne-am înţeles?

— Din păcate, doamnă, replică domnul de Dizons, ne pare, într-adevăr, nespus de rău că nu vă putem primi atât de amabila invitaţie, dar se nimereşte că, tocmai astăzi, seara noastră este în întregime ocupată.

— Ah! trebuie să recunoaşteţi că este un ghinion nemaipomenit! exclamă favorita, începând să-şi piardă răbdarea.

Apoi, cu un surâs destinat să atenueze îndoiala pe care

urma să şi-o exprime:

— Dar, cel puţin, este chiar adevărat? întrebă.

— Vă jur că da, doamnă, răspunse Romuald care, după cum ştim, putea face acest jurământ cu conştiinţa împăcată, deoarece Henri şi el îşi promiseseră să plece în cursul zilei către ducele de Nevers, unde, desigur, vor avea altceva de făcut decât să se gândească să supeze cu doamna du Barry.

— Dacă este realmente aşa, ar trebui să am remuşcări dacă aş insista mai mult, spuse aceasta, nu fără a lăsa să se vadă că era uşor contrariată. Şi totuşi, aş fi fost foarte bucuroasă să vă am alături de mine: era un excelent prilej de a vă crea relaţii plăcute.

Apăsă pe ultimele cuvinte, aruncând o privire grăitoare lui Henri care, tot tăcut şi recăzut, în parte, sub vrajă, continua să se îmbete din cupa dragostei în care abia îşi înmuiase buzele.

— În sfârşit, adăugă sirena, de vreme ce este imposibil, să nu mai discutăm despre asta: vom supa fără dumneavoastră.

Conversaţia se întrerupse pentru câteva clipe.

Pe fruntea doamnei du Barry se săpase o cută uşor vizibilă, între sprâncene.

— Aşadar, domnilor, reluă ea vorba, după câte îmi spuneţi, odată plecaţi de aici, va fi pentru totdeauna… nu ne vom mai vedea?

— Din nefericire aşa cred, doamnă, răspunse Romuald. Dar, adăugă curtenitor, nu vom uita niciodată prea scurtele clipe petrecute în amabila dumneavoastră companie.

— O! niciodată! strigă cu căldură Henri.

— Nici eu, vă pot încredinţa de asta, replică favorita cu vioiciune.

— Adio deci, domnilor. Nu vreau să vă mai reţin. Poate şi aşa am abuzat de timpul dumneavoastră, care, după cum se pare, este foarte preţios.

— Sunteţi crudă, doamnă, replică Henri, ai cărui ochi încărcaţi de tristeţe spuneau limpede că ar fi petrecut cu plăcere întreaga zi alături de ea.

Ea le întinse fiecăruia câte o mânuţă fină şi cu gropiţe.

Domnul de Dizons abia o atinse cu buzele pe cea care-i fusese oferită. Cât despre marchiz, şi le puse cu înfrigurare pe ale sale pe acele degete micuţe şi delicate ce i se abandonaseră şi pe care i se păru că le simte apăsându-i-se pe gură ca spre a-i cere mângâierile. Henri rămase astfel clipe îndelungate, îmbătându-se până la delir cu acea dulce atingere, în vreme ce întreaga fiinţă îi fremăta de o bucurie divină. Cu toate acestea, şi cele mai bune lucruri având, ca şi celelalte, un sfârşit, fu nevoit să se decidă să-i redea mâinii contesei libertatea.

Romuald, care nu aştepta decât asta spre a se retrage, se grăbi să-i adreseze un salut ceremonios, imitat în mod maşinal de Henri, care nu prea ştia bine ce face.

Apoi cei doi tineri se îndepărtară, vicontele cu pas vioi şi degajat, domnul de Nevers – mult mai încet şi încărcat de regrete.

— Hai, prietene, îi spuse domnul Dizons remarcând mersul şovăitor al sărmanului îndrăgostit, grăbeşte-te puţin. Ştii doar că, în curând, va trebui să plecăm către locuinţa tatălui tău.

— Ah! aşa este, replică marchizul, care părea să fi uitat cu totul acea plecare. Ducele locuieşte acum în apropiere de Fontainebleau, parcă aşa ne-au spus Cocardasse şi Passepoil.

— Da.

— Departe de castel? se interesă tânărul.

— Pe cinstea mea, nu ştiu mai mult decât tine în privinţa asta – mărturisi Romuald, mirat de întrebare – dar ce ne pasă?

— Într-adevăr, ne este indiferent, răspunse Henri pe un ton care arăta, dimpotrivă, cât interes prezenta pentru el acea problemă, căci se gândea că, în cursul serii, favorita se va afla tocmai la acel castel.

— Ba chiar mă gândesc, continuă vicontele, că trebuie să trecem prin Paris spre a ne informa, de la bătrânii noştri prieteni, cu privire la locul exact în care este situată acea locuinţă, căci am neglijat să le cerem detalii atunci când i-

am întâlnit. Aşadar să ne zorim, dacă vrem să ajungem acolo astăzi.

— Da, să ne grăbim, îl aprobă Henri, al cărui mers, printr-un mister de neînchipuit, păru mai curând să se încetinească, într-atât de mult suferea că este nevoit să părăsească Versailles-ul, unde lăsa cea mai mare parte a inimii sale.

Văzându-i moleşeala, Romuald îşi petrecu braţul pe sub al lui, silindu-l să meargă mai repede.

De îndată ce rămase singură, doamna du Barry se lăsă să cadă pe bancă, îngândurată.

— Să nu-l mai văd! şopti. Niciodată!... Niciodată! Repetă de mai multe ori aceste cuvinte, de fiecare dată cu o spaimă crescândă. Apoi, brusc, exclamă cu o voce înăbuşită:

— O! nu, nu, este imposibil. Îl voi revedea, sunt sigură... ceva mi-o spune... şi încă destul de curând. Unde şi cum? Nu ştiu, dar sunt ferm convinsă că-l voi revedea... Căci mă iubeşte, nu am nicio îndoială... Iar eu, îl iubesc şi eu, îl iubesc cum încă n-am iubit vreodată... cu toată puterea inimii mele!

Se adânci în gânduri tulburătoare, lăsându-se în voia încântării pe care i-o producea amintirea lui Henri, a cărui imagine o vedea atât de limpede, de parcă ar fi stat încă alături de ea.

— O! da, îl voi vedea... îşi spuse cu hotărâre, chiar dacă ar trebui să merg eu spre el dacă n-ar veni el la mine. Nu mă pot împăca la gândul că suntem despărţiţi pentru totdeauna.

Rostise cuvintele cu glas tare, ca pentru a se convinge de ceea ce spunea.

— Nici eu – interveni deodată o voce batjocoritoare, în vreme ce un nou personaj intra sub boltă, înaintând cu familiaritate spre ea.

Doamna du Barry tresări violent. În faţa sa se afla ducele de Fronsac, fiul mai mare al mareşalului de Richelieu.

Până în clipa aceea fusese atât de cufundată în gânduri, încât nu observase că, de la un timp, tânărul libertin stătea

în pragul refugiului de verdeaţă şi o studia, cu un surâs ironic pe buze.

— Nici eu, nici eu nu mă pot obişnui cu această idee, repetă el. La urma urmei, de ce să fiţi despărţiţi pentru totdeauna, şi de ce nu v-aţi duce dumneavoastră la el, dacă el nu vine la dumneavoastră?

La auzul cuvintelor ducelui, care erau întocmai ale sale, ea rămase la început uimită şi descumpănită. Nu ştia că gândise cu glas tare. Dar, recăpătându-şi repede stăpânirea de sine şi părând oarecum jignită de vorbirea lui liberă, replică pe un ton tăios:

— Iartă-mă, dragul meu duce, aş vrea să ştiu de ce te amesteci în ceea ce nu te priveşte?

— Eu? Dar absolut deloc, contesă, absolut deloc, afirmă „tocul roşu”. Nu făceam nimic altceva decât să vă dau dreptate.

— Te aflai deci aici, spionându-mă?

— Doamnă, mă jigniţi, ripostă Fronsac cu prefăcută indignare. Să vă spionez! Dar pentru ce, Dumnezeule din cer? Sunt eu îndrăgostit de dumneavoastră? Din păcate, nu! Mi-aţi interzis şi, spre a nu vă displăcea, am fost nevoit, deşi mi-a fost foarte greu, să mă supun acestui ordin. Prin urmare, nu am nici un drept de a încerca să vă surprind secretele.

— Secretele mele? Nu am aşa ceva, să ştii, domnule de Fronsac... cel puţin nu din acelea pe care pari să le subînţelegi.

— Nici măcar unul... unul mic, mic de tot?

— Ei! nu, încă o dată, nu! aproape se răsti ea, cu un început de mânie.

— Calmaţi-vă, frumoasă doamnă, nu vă enervaţi aşa, replică ducele. De vreme ce mi-o afirmaţi, vreau să vă cred, căci altminteri ar fi o crimă de „lèse-galanterie”[48].

Şi cu glas scăzut şi o expresie confidenţială adăugă:

---

[48] *Crimă de lèse-galanterie:* Expresie inventată ad-hoc de către ducele de Fronsac prin similitudine cu crima de lezmajestate (în lb. franceză: *lèse-majesté*) şi puţind fi tradusă prin: *crimă de jignire adusă curtoaziei.* (n.t.)

— Oricum, contesă, voinicul acela trebuie să fie un om foarte fericit!

— Poftim?! exclamă doamna du Barry, despre cine vrei să vorbeşti?

— Despre cel la care trebuie să vă duceţi dacă nu vine el la dumneavoastră.

— Ia seama, domnule de Fronsac – îl ameninţă favorita printre dinţi şi cu ochii plini de fulgere – mă voi supăra de-a binelea… şi s-ar putea să te coste.

De fapt, era indignată văzându-l pe libertin că-şi foloseşte verva zeflemitoare pe seama dragostei sale.

— Oho! doamnă, ripostă acesta încetând să mai glumească, dacă lucrurile sunt chiar atât de grave, nu mai spun nimic. Mi-ar părea nespus de rău să vă merit mânia şi mai ales, să vă fac fie şi cea mai mică supărare. Încercam doar să vorbesc în glumă, crezând că îmi este îngăduit, dar fiindcă, aşa cum văd, glumele mele cad prost, va rog să mă iertaţi şi să consideraţi că n-am zis nimic.

Înţelesese, într-adevăr, după fulgerul ce se aprinsese brusc în ochii contesei, că subiectul era spinos şi că ar greşi dacă ar continua să-l trateze cu uşurinţă.

Cu toate acestea, era foarte intrigat. De când doamna du Barry îl desfăta pe rege şi trona la Curte, avusese cunoştinţă despre multe pasiuni ale ei; dar acele pasiuni nu fuseseră niciodată nimic altceva decât simple capricii pe care, departe de a le ascunde, ea fusese prima care le mărturisise. Pe când acum situaţia părea să fie cu totul alta.

— Domnule duce – îşi reluă vorba favorita, care se mai îmblânzise, auzindu-l pe de Fronsac – ştiu că n-ai avut intenţia să mă răneşti şi, ca urmare, îţi iert cu dragă inimă cuvintele indiscrete. Cu toate acestea, dacă vrei să redevenim pe deplin buni prieteni, trebuie să-mi faci o promisiune.

— Şi anume care, doamnă?

— Aceea de a-mi jura să păstrezi pentru dumneata… numai pentru dumneata, vorbele pe care le-ai auzit adineauri. Este inutil să-ţi explic ce m-a făcut să le rostesc,

dar am motive cât se poate de serioase ca ele să rămână între noi.

— Vă jur asta, doamnă. Pe cuvânt de gentilom, nu voi deschide gura în faţa nimănui, oricine ar fi.

— Bine, îmi este de ajuns, încuviinţă doamna du Barry. Acum – adăugă – să vorbim despre altceva: spune-mi cum se face că ai venit să mă cauţi aici, unde mă retrăsesem pentru a primi… pentru a visa în tihnă – se corectă repede, roşind fără să vrea.

— Vă mai amintiţi, contesă, de seara pe care am petrecut-o la Fontainebleau, acum cincisprezece zile?

— Da, îmi amintesc.

— Şi mai ţineţi minte sfârşitul acelei serate?

— Doamne, replică favorita râzând, dacă nu mă înşel, sfârşitul acelei serate semăna mult cu cel al precedentelor şi al celor care au urmat după aceea, adică dumneata şi prietenii dumitale eraţi cam ameţiţi de băutură.

— Aşa este, dar nu despre asta vreau să vorbesc. Nu vă reamintiţi defel că aceea a fost marcată de un incident deosebit?

— Un incident deosebit? Pe cinstea mea, memoria mă trădează în această privinţă.

— Cum, aţi uitat pariul făcut de prinţul de Guéménée împotriva mea?

— Ah! aşteaptă puţin, îmi aduc aminte, într-adevăr. După o lungă discuţie cu prinţul, care, ca un adevărat sceptic, susţinea că este imposibil să găseşti măcar o singură fată tânără, frumoasă, virtuoasă şi nevinovată, dumneata te-ai lăudat, cred, că vei aduce printre noi – spre a combate convingerea lui de necredincios – două frumoase inocente, care vor accepta să vină de bunăvoie, fără a se folosi nici cea mai mică violenţă şi fără ca nevinovăţia lor să fie speriată prin aceasta.

— Întocmai. Şi, deoarece prinţul susţinea că afirmaţia mea este prea curajoasă, am pariat o mie de ludovici împotrivă-i, ceea ce el a acceptat.

— Da, îmi amintesc şi asta.

— Ei bine! aflaţi, frumoasă doamnă, că sunt pe punctul

de a câştiga pariul.

— Cum! Ai dat oare urmare acelei nebunii?

— Desigur

— Ce extravaganţă!

— Ei! contesă, trebuie să spargi cumva monotonia reuniunilor noastre.

— Dar aceasta e o modalitate cam ciudată…

— Mi se pare totuşi că treaba va fi destul de picantă! Închipuiţi-vi-le pe cele două fecioare pudice în compania domnişoarelor Guimard, Duthé, Grandi sau Deschamps, pe care obişnuim să le invităm la micile noastre supeuri, ca şi a mai multor alte nimfe tot atât de desfrânate ca acestea…

Ar ti putut adăuga: „şi în compania dumneavoastră” căci Jeanne Bécu nu făcea mai multe parale decât respectivele domnişoare, a căror meserie mărturisită ascundea statutul, mult mai profitabil, de curtezană sau de *impură,* cum se spunea pe atunci.

— De fapt, ideea este originală – aprobă contesa cu în surâs cinic, stăpânită din nou de instinctele sale rele, care niciodată nu erau solicitate zadarnic – şi-mi închipui de pe acum întâmplările stranii ce pot decurge dintr-o vecinătate atât de neobişnuită.

— Nu-i aşa că va fi interesant?

— Mai mult ca sigur. Şi cine sunt acele tinere?

— Îngăduiţi-mi să nu vă dezvălui nimic: surpriza va fi cu atât mai mare când le veţi vedea.

— Fetele unor mici burghezi săraci, fără îndoială?

— Ba nu, nici pe departe.

— Cum, persoane de rang nobil?

— Da. Dar nu mă mai întrebaţi în legătură cu ele, m-aş vedea silit să nu vă răspund.

— Ia ascultă, Fronsac, nu cumva ai de gând să intri în vreo încurcătură urâtă?

— Ce idee! exclamă tânărul libertin izbucnind în râs. Şi cum credeţi că mi s-ar putea aduce o acuzaţie, dacă acele amabile copile vor veni de bunăvoie, fără să se folosească împotriva lor nicio violenţă, aşa cum s-a stipulat în condiţiile pariului?

— Eşti foarte sigur?
— Vă dau cuvântul meu.
— Nu-mi explic totuşi defel venirea de bunăvoie a cestor fete – gândi cu glas tare frumoasa contesă, devenind visătoare – doar dacă nu se recurge la viclenie.
— Cât despre asta, nu zic nu.
— Şi cum vei proceda?
— Ah! ceea ce faceţi este o tentativă de corupţie, contesă! V-am spus că acesta e secretul meu; aşadar, nu vi-l pot destăinui. Mulțumiți-vă a ştiri doar că, la ora actuală, mi-am luat deja măsurile pentru asigurarea deplinei reuşite a planului meu.
— Dar acele persoane vor vedea pe dată alături de cine se află şi, bineînţeles vor fugi imediat.
— Ba nu. Vom vom face în aşa fel încât, la început, să creăm iluzii, pentru a le păstra cât mai mult cu noi. În acest scop, le vom instrui pe Guimard şi pe cele de-o seamă cu ea să se poarte cum trebuie măcar o oră, după care vor fi libere să-şi reia manierele obişnuite... Şi vă închipuiţi, desigur, că abia în acel moment situaţia va începe să devină interesantă.
— Posibil. Mă întreb însă cum se va termina această aventură.
— Şi eu, dar tocmai faptul că nu ştiu îi dă, după părerea mea, mai multă savoare. Acum, contesă, îmi rămâne doar să aflu ziua în care intenţionaţi să mergeţi la Fontainebleau. Este necesar să fiu informat cu precizie asupra acestui amănunt, spre a putea da ultimele dispoziţii în vederea câştigării pariului meu.
— Voiam să mă duc acolo chiar astăzi, dar nu prea ştiu dacă este bine.
— Şi pentru ce nu v-aţi duce?
— Pentru că...
Nu-şi încheie vorba şi se opri să se gândească. Apoi, după câteva secunde, continuă:
— Ba da, la urma-urmei mă voi duce.
— Bun. În cazul acesta mă grăbesc să întreprind cele necesare spre a-mi îndeplini cu bine treaba.

— Aşadar, în seara asta le vom vedea pe cele două ingenue ale dumitale?

— Păi da, chiar deseară.

— Şi continui să nu vrei să-mi spui cine sunt?

— Mai mult ca oricând.

— Îmi poţi spune, cel puţin, dacă apar uneori la Curte?

— Nu văd niciun inconvenient în a vă spune că ele nu vin niciodată acolo. De altminteri, nu locuiesc în Paris. Şi cu asta fug, contesă, căci nu mai am nicio clipă de pierdut…

După plecarea lui de Fronsac, favorita părăsi bolta înverzită şi în curând fu înconjurată de o mulţime de doamne şi de gentilomi care, după ce asistaseră la scularea regelui, coborâseră în parc.

Dar, poate pentru prima oară, contesa uită să răspundă la linguşelile şi complimentele ce i se adresau şi, pretextând o uşoară indispoziţie, urcă şi se încuie la ea în cameră.

Voia să fie singură pentru a mai sta de vorbă cu inima sa.

6

În momentul în care doamna du Barry punea piciorul în afara refugiului de verdeaţă, un bărbat care, în tot timpul conversaţiei sale cu cei doi tineri şi cu domnul de Fronsac, stătuse ascuns în spatele unui boschet de rododendron aflat la o depărtare de câţiva paşi, se îndepărta la rândul său, îndreptându-se către ieşirea din grădină.

Acel bărbat era domnul Hélouin, baronul de Posen.

Din ajun, de când îi recunoscuse, nu încetase să-i pândească pe Henri şi pe Romuald, spre a se încredinţa că nu se înşelase asupra identităţii lor. Avea deja o cvasi-certitudine, dar ţinea să-şi elimine orice îndoială în această privinţă.

Drept urmare, fără ca ei să-şi dea seama, nu-i pierduse nicio clipă din vedere, atât în ajun cât şi în acea zi, supraveghindu-le cu atenţie paşii şi toate acţiunile, încercând să descopere noi indicii de recunoaştere, apte să-l convingă pe deplin.

Şi aşa se făcuse că, mai înainte cu două ore şi având grijă să rămână la distanţă, venise cu ei la castel, unde, după intrarea lor în apartamentele monarhului, se mulţumise să-i aştepte în parc.

Şi tot astfel se întâmplase că, văzându-i – la ieşirea din anticamera regală – conduşi de Morin şi intrând sub bolta în care se afla doamna du Barry, se ascunsese în spatele boschetului de rododendron, de unde putea auzi cu uşurinţă cele ce urmau să fie spuse în cursul acelei întrevederi.

Trebuie să recunoaştem că aceasta îi făcuse o impresie cât se poate de proastă. Modul în care se exprimase domnul de Nevers îi dezvăluise subita pasiune a acestuia pentru favorită şi, chiar mai mult decât Romuald, fusese şocat şi îndurerat.

— Bietul copil! îşi spusese, după plecarea tinerilor. Aşadar este necesar ca întoarcerea sa în Franţa să fie marcată de o asemenea nenorocire? Căci nu există nicio

îndoială că din dragostea aceasta nu se va alege decât cu necazuri şi supărări. Un Lagardère-Nevers să iubească o curtezană! Ce durere pentru duce şi ducesă, dacă ar afla această înclinaţie nenorocită! Nici nu îndrăznesc să mă gândesc şi aproape că aş dori să mă fi înşelat asupra persoanei sale. Din păcate, sunt din ce în ce mai sigur că este el, chiar el, ca şi prietenul său, domnul de Dizons.

Răscolit de aceste gânduri amare şi văzându-i pe Henri şi Romuald îndepărtându-se, domnul de Posen se pregătea să-şi părăsească ascunzătoarea spre a-i urmări din nou, când sosirea lui de Fronsac îl îndemnase să rămână pe loc.

Presimţise că prezenţa sa mai era necesară şi că în această a doua convorbire va fi vorba despre lucruri pe care ar avea mare interes să le afle. Aşa încât ascultase foarte atent conversaţia ducelui cu contesa.

Şi, pe măsură ce tânărul desfrânat vorbea, se simţea cuprins de o spaimă de care nu se putea apăra.

Cine erau cele două fete tinere, pure şi nevinovate, pe care se lăuda că le va aduce la Fontainebleau, printre femeile acelea vicioase şi bărbaţii aceia corupţi?

O! cât de scump ar fi plătit să le afle numele, pe care nemernicul se încăpăţâna să nu-l destăinuie!

În sfârşit, după ce de Fronsac şi doamna du Barry se despărţiseră, pleca şi el acum, stăpânit de o cumplită bănuială care, încetul cu încetul, i se înfipsese în minte şi-l chinuia:

„Dac-ar fi… cele la care mă gândesc?” se frământa el. „Dar nu, este imposibil şi sunt nebun că-mi vâr în cap asemenea idee. Cum ar putea ticălosul, chiar şi prin vicleşuguri, să le atragă într-un astfel de loc? Cu toate acestea, a precizat două persoane de rang nobil… şi care nu locuiesc la Paris… Este drept că doar una este de rang nobil. Dar e totuşi posibil ca, datorită intimităţii lor, el să fi crezut să sunt amândouă nobile… Şi când te gândeşti că nu am şi nu pot avea nici o certitudine în problema asta!… Ce-i de făcut? Oare pe baza unei simple supoziţii trebuie să mă duc să tulbur liniştea unei familii, s-o pun în gardă împotriva unei maşinaţii care s-ar putea să nici nu fie

îndreptată împotriva ei? Ar fi foarte imprudent din partea mea…”

Neliniştea baronului era atât de mare, în timp ce gândea astfel, încât pe frunte îi apăruseră picături de transpiraţie ce-i cădeau pe haine fără ca el să-şi dea seama. Deodată, trăsăturile contractate i se destinseră şi schiţă un gest de bucurie.

„Dar, ia stai”, îşi spuse, „de ce n-aş încerca, pentru orice eventualitate, să-i trimit pe marchiz şi pe viconte la reuniunea ce urmează să aibă loc astăzi la Fontainebleau şi la care au refuzat să se ducă? Dacă mă înşel în previziunile mele, îi va costa doar câteva ore petrecute în proastă companie; dacă nu, se vor afla ei la faţa locului, pentru a le apăra pe nefericitele copile… care, desigur, n-ar putea avea nişte apărători mai buni. La naiba! nu trebuie să mai ezit nicio secundă – mă voi duce fără întârziere să iau măsuri ca ei să fie prezenţi acolo diseară… Necazul este, însă, că domnul de Nevers o va regăsi pe doamna du Barry… Atâta rău!” „adăugă. „Mai ales că s-ar putea ca asta să fie spre binele lui, căci nu m-ar mira deloc dacă, văzând-o pe doamnă în adevărata ei lumină – sub care se va prezenta cu siguranţă în cursul acelei orgii, dragostea lui ar fi ucisă pe loc. Aşa că, oricum, ideea mea este excelentă.”

În timpul acestui monolog, domnul de Posen ajunsese în afara parcului, aşa încât porni imediat către hanul *La Clopotul-Despicat* unde îşi închipuia că se vor fi întors Henri şi Romuald.

Avea de gând ca, fără a li se face cunoscut, să le dea de înţeles că ar avea cel mai mare interes să participe la serata de la castelul Fontainebleau şi că, în consecinţă, n-ar trebui să lipsească.

Marchizul şi vicontele părăsiseră grădina de mai bine de douăzeci de minute.

Intenţia domnului de Dizons fusese de a se înapoia cât de repede cu putinţă, împreună cu Henri, la locuinţa lor şi de a-l lua de acolo pe Joson; apoi de a pleca toţi trei, fără întârziere, spre reşedinţa ducelui de Nevers. După cum

ştim, trebuia ca, mai întâi, să se informeze asupra locului exact în care se afla aceasta, trecând prin Paris pe la Passepoil şi Cocardasse.

Vicontele era nerăbdător să-şi vadă prietenul în mijlocul familiei, gândind că bucuria şi mângâierile acesteia vor avea o înrâurire salvatoare asupra nenorocitei lui iubiri.

Dar în graba de a ajunge mai curând la casa lui Jérôme Pichard, confundă o stradă cu o alta şi, nedându-şi imediat seama de eroarea sa, se abătu cu totul din drum.

Este de prisos să adăugăm că marchizul nu observase nici pe-atâta greşeala. Pierdut în visele sale şi având mereu în faţa ochilor imaginea fermecătoarei contese, s-ar fi lăsat condus până la antipozi fără a remarca.

Aşa că Romuald fu tare mirat pomenindu-se deodată lângă o piaţă întinsă, ce-i era cu totul necunoscută şi nu-i reamintea cu nimic împrejurimile localului gazdei lor.

La capătul acelei pieţe, în faţa lui, se înălţa un edificiu de mari proporţii, alcătuit din trei corpuri de clădire ce formau trei laturi ale unui pătrat şi între care se afla o curte spaţioasă.

După cum îi fu lesne să recunoască văzând o mulţime de soldaţi mergând încoace şi-ncolo prin curte, era o cazarmă, ocupată, pentru moment, de un regiment de gărzi franceze, a căror uniformă o desluşeau limpede, în ciuda distanţei.

Pe fiecare latură a clădirii fuseseră ridicate câteva barăci de comedianţi, ce fuseseră autorizaţi să se instaleze acolo, pe toată durata anului, atât spre a permite ostaşilor să se recreeze pe bani puţini, cât şi pentru a-i împiedica, în limitele posibilului, să-şi petreacă la cârciumă timpul lăsat liber de serviciul militar.

Ca să nu-şi facă rău unul altuia şi printr-o înduioşătoare înţelegere, care cu greu ar mai putea fi văzută astăzi la actorii ambulanţi, „directorii” acestor teatre de bâlci căzuseră de acord să nu dea spectacole decât pe rând. Astfel că niciodată nu erau deschise câte două teatre simultan.

În momentul în care vicontele şi marchizul soseau în piaţă, unul dintre teatre, tocmai atunci în cursul unei

reprezentaţii, era înconjurat de o mulţime de gură-cască, atât militari cât şi civili, aceştia din urmă amuzându-se la vederea farselor tot atât de bine ca şi ostaşii.

Deocamdată, nu se ajunsese decât la paradă, destinată să atragă publicul. Dar este de crezut că acea paradă, executată de trei personaje din trupă, era foarte interesantă, căci adunase lumea de pe o rază de o sută de stânjeni, lăsând împrejurimile pustii.

Aşa încât Romuald care, văzându-se pierdut, căuta pe aproape vreun om pe care să-l întrebe de drum, trebui să se resemneze să meargă până la mulţimea de curioşi, trăgându-l după el pe Henri – ale cărui mişcări semănau din ce în ce mai mult cu cele ale unui automat.

Apropiindu-se de baracă, ochii i se îndreptară mai ales asupra unuia dintre histrioni care, cu faţa pudrată toată cu făină, făcea nişte strâmbături şi contorsiuni groteşti, ce păreau să distreze foarte tare adunarea.

De cum îl studie câteva secunde, priviri le lui nu-i mai părăsiră. Deşi, sub stratul de făină ce le acoperea, trăsăturile nu i se puteau desluşi bine, Romuald credea totuşi că le recunoaşte, că le mai văzuse undeva. N-ar fi fost însă în stare să spună nici unde, nici în ce împrejurări.

Când se apropie mai mult şi când izbuti să-l examineze în voie pe clovn, acea vagă asemănare se accentuă.

— Este sigur, îşi spuse – că chipul acestei paiaţe nu-mi este necunoscut. Dar când şi în ce loc l-am mai avut în faţa ochilor? Iată ce nu-mi pot aminti.

Şi deoarece, fără a înţelege motivul, această problemă îl interesa enorm, îşi scormonea memoria încercând să găsească un punct de reper care să-l pună pe calea cea bună. Această căutare îl absorbea în aşa măsură, încât nu se mai gândea să ceară informaţia de care avea nevoie. Parada se prelungi cinci-şase minute. Apoi directorul barăcii, socotind că „lumea” era suficient pregătită, dădu ordin să fie încetată.

Pe loc, cei trei mimi rămaseră nemişcaţi, iar patronul, luându-şi o portavoce, se porni să debiteze un anunţ îmbietor:

— Doamnelor şi domnilor, începu, spectacolul pe care tocmai vi l-am oferit nu este decât un slab eşantion al îndemânării *artiştilor* noştri. Pentru a le aprecia adevăratul talent, nu aici tre…

Dar nu terminase să rostească ultimul cuvânt, când în asistenţă se stârni un tumult violent şi un bărbat, răsturnând totul în calea sa, îşi croi drum prin gloată, ajunse până la picioarele scării ce suia la platformă, o urcă din două salturi şi, năpustindu-se asupra paiaţei albe, o apucă de gât.

Totul se petrecuse atât de repede, încât clovnul nu avusese timp să se ferească de atacul necunoscutului… care nu era altul decât prietenul nostru Joson.

Bretonul, îngrijorat văzând că stăpânii întârziau să i se întoarcă, se hotărâse să le meargă în întâmpinare.

Din nefericire, cu toate indicaţiile pe care i le dăduse Jérôme Pichard cu privire la drumul ce-l avea de urmat spre a ajunge la Castel, unde ştia c-ar trebui să se afle „patronii" săi, el rătăcise prin Versailles, ca şi Romuald şi nimeri, printr-o ciudată coincidenţă, tot în piaţa în care se aflau barăcile, se apropiase, spre a se distra o clipă, să privească parada.

Imediat, şi tot ca şi domnul de Dizons, atenţia îi fusese atrasă de înfăţişarea clovnului pudrat cu făină. I se părea că acesta seamănă grozav cu un anumit individ, din a cărui cauză, cu cinci ani în urmă, avusese mult de pătimit şi pentru care nutrea o ură adâncă.

Cu toate acestea, datorită strâmbăturilor făcute de histrion, precum şi din pricina măştii albe care-i denatura fizionomia, nu îndrăznea să afirme că ar fi fost chiar omul lui.

Atâta vreme cât paiaţa a continuat să se strâmbe, păstrase o îndoială în privinţa sa. Dar de îndată ce se încheiase parada, când trăsăturile îi reveniseră la starea normală, căpătase certitudinea că nu se înşela şi că-l avea sub ochi pe însuşi ticălosul care odinioară, sub pretextul de a-l conduce la unchiul său Tanguy, îl dusese nu ştia unde, punându-l pe un complice să-l îmbete timp de cinci zile şi

care, în plus, fusese cât pe-aci să-i provoace moartea, făcându-l să se azvârle cu capul într-o bornă de care, cu siguranţă, s-ar fi spart, dacă n-ar fi fost fabricat în ţinutul Armor[49]-ului.

Şi, hotărât să nu scape ocazia de a se răzbuna pe nemernic, Joson se năpustise, aşa cum am văzut, până la omul tăvălit prin faină şi, în ciuda costumului său, îl recunoscuse perfect.

— Ah! mămulică, Doamne! strigă de cum îl înhățase pe Alcide Rigobert – căci s-a ghicit, probabil, ca el era, şi vom şti curând cum de se afla acolo. Ah! mămulică Doamne! Acuşica te ţin bine, mă cadetule, ş-o să-ţi spun eu acu' ce meriţi pen'c-ai greşit faţă de fiu' lu' maică-mea!… Gunoi împuţit! ticălos mânjit cu orez, acu' n-o să-mi mai fugi din mâini, ca-n data aia când m-ai făcut să dau cu capu'-ntr-o piatră'. A! nu, neicuşorule, făr' să mint deloc, cadetule. Şi na!… Şi mai na!… Hai, mai na!… Încaseaz-o şi p-asta, jigodie, nenorocitule, vagabond ticălos ce eşti!…

La fiecare „şi mai na!" pe care-l striga cu o voce răsunătoare, mâna mare şi grea a bretonului cădea cu un zgomot de bici asupra şnapanului care scotea zbierete de durere şi chema în ajutor.

Dar personalul barăcii, mut de uimire şi neînţelegând nimic din ce se întâmpla, nici nu se gândea să intervină spre a-l apăra. De altminteri, oamenii simţeau că nu le-ar fi fost bine dacă ar fi încercat să-l salveze: statura puternică a lui Joson lăsa să se presupună că acesta nu ar fi permis cu uşurinţă să-i fie smulsă prada din mâini.

Cât despre spectatori, aceştia se mărgineau să se uite plini de curiozitate la noua paradă ce li se oferea şi care nu părea să-i intereseze mai puţin decât precedenta, deşi era de un alt soi.

Rigobert era într-o stare din ce în ce mai jalnică. Sucit şi răsucit în toate felurile de Joson, care-l izbea neîncetat cu braţele lui puternice, nu mai avea forţă să se ţină pe

[49] *Armor*: denumirea celtică – însemnând *Ţinutul mării* – a provinciei franceze Bretagne, despre ai cărei locuitori se spune că sunt „tari de cap". (n.t.)

picioare şi ar fi căzut cu siguranţă dacă bretonul nu l-ar fi susţinut.

Şi totuşi, în ciuda avalanşei de lovituri pe care le primea şi care-l zdrobeau cumplit, mintea îi rămăsese lucidă şi îşi dădea seama de groaznicele care-ar putea apărea pentru el. Într-adevăr, în urma acelei scene, Joson va fi întrebat, în mod firesc, cu privire la mobilul agresiunii sale, iar explicaţiile pe care le-ar da, ca şi ancheta ce, drept urmare, s-ar deschide cu privire la el, ar duce, fără îndoială, la recunoaşterea lui. Şi ăsta era tocmai lucrul de care se temea.

Din ajun, de când o asasinase pe Thérèse Vignon, se ascundea cu grijă. Este drept că crima sa nu avusese martori. Cu toate acestea, ţinând seama de relaţiile lui cu ghicitoarea în cărţi, bănuia că va fi căutat de poliţie de ale cărei investigaţii avea o mulţime de motive să se teamă.

În loc de a se înapoia la Paris, rămăsese aşadar, la Versailles şi, pentru a se ascunde mai uşor ochilor de linx ai agenţilor domnului de Sartine, se gândise – aducându-şi aminte de vechea lui meserie de comediant – să încerce să se angajeze la una din trupele ambulante instalate în piaţa în care se afla cazarma. Spera ca sub veşmintele de paiaţă şi având faţa mânjită cu făină să dejoace mai uşor cercetările copoilor ce aveau să-i fie lansaţi pe urme.

Întâmplarea făcuse ca, tocmai atunci, directorul uneia dintre barăci să aibă nevoie de un *artist* spre a-şi completa trupa, aşa încât îl angajase pe loc.

Din clipa aceea, habar neavând despre dezvăluirile făcute de victima sa fratelui Eusèbe – revelaţii care, aşa cum ne amintim, fuseseră raportate de către acesta baronului de Posen – crezuse că poate fi pe deplin liniştit.

Nici prin gând nu-i trecea să prevadă venirea neaşteptată a lui Joson Miroux; căci, nerevăzându-l vreme de cinci ani, era îndreptăţit să-şi închipuie că scăpase definitiv de el. Acum, gândindu-se că din pricina lui s-ar putea să-i fie descoperită crima, era cuprins de o furie nemărginită împotriva bretonului!

Trebuia cu orice preţ să-l împiedice să vorbească. Dar

cum?

Ah! dac-ar avea asupra lui o armă, ca cea cu care o ucisese pe Vignon! Aceea, din nefericire, rămăsese în hainele lui de oraş, pe care le dezbrăcase pentru a-şi pune costumul de histrion. N-ar fi şovăit s-o folosească pentru a scăpa de breton. Şi, de data aceasta, n-ar fi putut fi acuzat de asasinat. Nu era, oare, în legitimă apărare?

Uita că, admiţând că n-ar fi condamnat pentru acest nou omor, ar fi fost totuşi nevoit să răspundă în faţa justiţiei, care ar reuşi, desigur fără multă greutate, să afle cine este.

Raţionamentul său era, deci, lipsit de cea mai elementară logică, dar el nu-şi dădea seama: oricât de viclean ai fi, poţi oare să te gândeşti chiar la toate?

În timp ce prin cap îi treceau aceste gânduri, ochii săi căzură pe o teacă mare de piele ce atârna de centura lui Joson şi din care ieşea un mâner gros de corn.

„Un cuţit!” îşi spuse în sinea lui. „Asta trebuie să fie… of! de-aş izbuti să pun mâna pe el.”

Nu se înşela: Joson era într-adevăr înarmat cu un cuţit, un cuţit ce putem spune că făcea parte integrantă din costumul său de aventurier şi pe care-l folosise atât de bine în ajun, în pădurea Rambouillet, pentru a ucide mistreţul şi a-l salva pe rege.

Deodată, în clipa în care omul din Quimperlé îi trăsese o ultimă scatoalcă, nu mai puţin grea decât cele precedente, şi se pregătea să-i dea drumul socotind că pedeapsa fusese suficientă, Rigobert întinse iute braţul înspre teaca de piele, apucă mânerul de os şi, scoţând arma, îşi adună toate puterile ce-i mai rămăseseră, încercând să-şi lovească duşmanul în inimă.

Din fericire, chiar în acel moment Joson îl împingea departe de el, astfel încât cuţitul care, altminteri, i-ar fi pătruns adânc în carne, nu reuşi să-i găurească decât îmbrăcămintea şi doar să-i zgârie pielea.

Dar, cu toată mica gravitate a rănii, aceasta îl scoase din fire pe breton care, nemaistăpânindu-se şi văzând roşu în faţa ochilor, îl înhaţă din nou pe Rigobert şi, mai înainte ca acesta să se poată sluji a doua oară de armă, îi trânti în cap

o lovitură cu pumnul său formidabil, în stare să doboare un bou.

— Ah! lepădătură! îi strigă. Aşadar, vrei să mă înjunghii ca pe-un purcel? Nu mint deloc, pe toţi sfinţii, cadetule, na poftim una de-o să-ţi treacă chefu' să mai încerci!

Cu siguranţă, aşa ceva i-ar fi fost imposibil ticălosului: cu craniul sfărâmat, cu sângele curgându-i valuri pe nas şi pe gură, se prăbuşise pe scânduri unde se zbătea în ultimele spasme ale agoniei.

Urmarea fu o agitaţie cumplită stârnită în mulţime. Privitorii se repeziră pe scena barăcii, unii înconjurându-l pe Joson, alţii – pe Rigobert.

Trebuie să spunem că sentimentele generale îi erau ostile omului din Quimper. Toţi se întrebau: de ce venise să-l atace pe clovnul care nu-i făcuse nimic? În definitiv, acesta avusese dreptate să se apere, iar el era vinovat că-l ucisese.

Acum că-i trecuse mânia, Joson stătea prostit în faţa cadavrului ex-comediantului şi nici măcar nu încerca să se elibereze din mâinile ce-l strângeau ca să-l împiedice să fugă, dacă ar fi avut poftă. Dar el nici nu se gândea la asta. Era mult prea năucit; căci nu în mod voit îl omorâse pe şnapan: el voise doar să-l ameţească. Nenorocirea fusese că uitase de forţa lui.

Deodată, persoanele care-l ţineau pe breton fură împinse la o parte şi Henri şi Romuald care, la rândul lor, ajunseseră pe scenă şi veniră să se posteze lângă el.

— Lăsaţi-l pe băiatul acesta, porunci cu asprime Henri, încetând, pentru moment, să se gândească la doamna du Barry.

— Trebuie să fie arestat! i se replică. A comis un omor asupra unui om inofensiv.

— Nu susţinem că a făcut bine ucigându-l pe acest individ, ripostă Romuald, dar vă încredinţăm că nu avea această intenţie. De altminteri, dacă aţi şti cine este acest personaj, nu l-aţi regreta atâta.

Într-adevăr, vicontele, văzându-l pe Joson tăbărând asupra paiaţei şi ştiind că băiatul nu avea în inimă decât o

un singur simţământ duşmănos, ghicise imediat că clovnul era însuşi ticălosul care-l păcălise odinioară. În acelaşi timp, îl recunoscuse şi ca fiind omul care într-o zi, la hanul *La Clopotul Despicat,* se lăudase în faţa unei şlehte de beţivi că o răpise pe domnişoara de Nevers de la mănăstirea din Picpus.

— Ei bine! spuneţi-ne cine este, cerură câţiva curioşi.

— Eu sunt cel ce vă voi spune, răspunse un nou-venit care se apropiase de trupul lui Rigobert şi-i cercetase trăsăturile cu mare atenţie. Este ucigaşul femeii care a fost găsită ieri, asasinată, în faţa casei hangiului Jérôme Pichard.

Deşi în epoca aceea nu existau, ca astăzi, ziare care să ducă în câteva ore vestea unor fapte recente dintr-un oraş într-altul, ştirea despre asasinarea ghicitoarei în cărţi se răspândise totuşi în întregul Versailles, dând naştere la numeroase comentarii. Căci victima nefiind de prin partea locului şi nu furtul fiind cel care condusese mâna criminalului sub ale cărui lovituri căzuse – cel puţin nu furtul de bani, căci asupra ei fusese găsită o pungă conţinând o sumă mărişoară – omorul acela prezenta o trăsătură misterioasă care excitase în cel mai înalt grad curiozitatea generală.

Şi în zadar se încercase să se afle: *primo* – cine era femeia; *seconda* – cine era asasinul ei, *tertio* – în ce scop o ucisese. Nu se putuse descoperi nimic.

Dar acum, misterul începea să se limpezească.

— Aha! el este! strigară câţiva spectatori, începând să privească mortul cu o mirare amestecată cu o uşoară teamă, poate chiar cu scârbă.

— Da, el este! confirmă necunoscutul.

— Şi de unde ştiţi dumneavoastră? îl întrebară alţi curioşi, părând că le vine greu să admită că veselul histrion care-i făcuse să râdă cu atâta poftă putea fi autorul unui asemenea atentat.

— Ştiu, răspunse cel interpelat, pentru că femeia, înainte de a muri, l-a indicat ca fiind asasinul ei. Sunt agent de poliţie şi îl căutam încă de ieri, potrivit ordinelor şefilor mei,

cărora o persoană, rămasă lângă nefericită până în ultima ei clipă, venise să-l denunţe, dându-i semnalmentele precise.

— Dar sunteţi foarte sigur, domnule, că acele semnalmente i se potrivesc *artistului* meu? întrebă, la rândul său, directorul barăcii.

— Cât se poate de sigur, întări agentul. Trăsăturile mizerabilului mi-au fost descrise în amănunt şi sunt întru totul cele ale acestui individ. Mi se indicase chiar şi acest semn distinctiv pe care-l are la gură şi care nu permite niciun dubiu cu privire la identitatea lui.

Spunând acestea, îi arătă directorului o cicatrice veche, ce începea puţin deasupra buzelor, le traversa, tăindu-le cu o dâră albicioasă, şi se termina la baza nasului. Era amintirea lăsată lui Rigobert de sticla de vin de Bourgogne pe care i-o aruncase cândva în cap domnul de Nevers – ştim bine în ce împrejurări.

— Dar mai există şi alte dovezi că nu mă înşel deloc, continuă poliţistul, şi sper să vi le pot da imediat, Vă rog să binevoiţi să-mi daţi îmbrăcămintea pe care omul acesta o purta înainte de a şi-o pune pe cea de clovn. Sunt aproape sigur că vom găsi în ea anumite hârtii pe care i le-a furat femeii, după ce a asasinat-o. Directorul plecă să aducă hainele cerute şi i le dădu personajului care se prezentase ca aparţinând poliţiei. Acesta le cercetă imediat şi începu prin a scoate din ele un cuţit rabatabil, de mari dimensiuni.

— Aha! exclamă îndeajuns de tare pentru a fi auzit de curioşii ce se adunaseră cerc în jurul lui – iată o descoperire la care nu mă aşteptam, şi nu m-aş mira deloc dacă această armă ar fi cea folosită de mizerabil pentru a-şi săvârşi crima.

Deschise cuţitul. Lama era curată şi strălucitoare, dar lângă mâner şi în crestătură se distingeau urmele unei substanţe maronii ce adera la metal. Agentul zgârie cu unghia puţin din acea substanţă şi o sfărâmă între degete.

— Este într-adevăr instrumentul crimei, declară după o scurtă examinare. Mă pricep, şi afirm că acesta este sânge omenesc uscat.

Puse cuţitul la loc sigur, apoi scotoci din nou prin haine şi, în curând, scoase dintr-un buzunar cu fundul dublu un plic voluminos pe care se putea citi următoarea inscripţie: «A se preda domnului locotenent general de poliţie. Afacerea contelui de B…»

— Ce vă spuneam? exclamă agentul triumfător Mai credeţi că mă înşel? Pentru a deveni posesorul acestor hârtii care îl inculpau grav într-o afacere de omucidere, veche deja de câţiva ani, pentru asta a asasinat-o ticălosul pe cea care le deţinea şi a cărei intenţie era de a i le duce domnului de Sartine.

Toţi cei de faţă, inclusiv directorul, erau acum edificaţi şi în mulţime începuse să se producă un curent de opinie în favoarea lui Joson. Nimeni nu mai era împotriva lui pentru că-l doborâse pe Rigobert: nu fusese criminal… fusese cel care făcuse dreptate!

— Domnilor, li se adresă poliţistul lui Henri şi lui Romuald care, ca şi bretonul, rămăseseră nemişcaţi în vreme ce el îşi efectua cercetările, deoarece răspundeţi pentru servitorul dumneavoastră, v-aş fi îndatorat dacă mi-aţi spune numele dumneavoastră. Deşi libertatea acestui băiat nu este câtuşi de puţin ameninţată, e totuşi util ca justiţia să vă cunoască, astfel încât, dacă ar fi cazul, să vă ceară unele explicaţii în legătură cu cele ce s-au petrecut.

Henri şi Romuald îi satisfăcură cu bunăvoinţă cererea, dându-i – bineînţeles – numele lor de canadieni. Apoi, mulţimea de curioşi lăsându-i să treacă fără greutate, părăsiră baraca împreună cu omul din Quimperlé şi porniră către hanul *La Clopotul Despicat*, având precauţia ca, mai înainte, să se informeze cu grijă asupra drumului ce-l aveau de urmat pentru a ajunge acolo.

— Pe cinstea mea, Joson, zise Romuald pe când mergeau, iată un individ care trebuie să-ţi fie recunoscător că l-ai expediat atât de rapid. Este de presupus că cravata de cânepă care-l aştepta într-una din zile ar fi fost mai puţin promptă în a-l trimite înapoi la jupân Satana, demnul său patron, şi i-ar fi produs ceva mai multe spaime.

— Adevăru’-adevărat, stăpâne-miu, replică bretonul

trăgându-se de o şuviţă de păr, zău că n-aveam dă gând să-l ucid, pen’că-i păcat, pă cinstea mea, să omori pe cineva! Vroiam doar să-i dau un „bobârnac” aşa, uşurel, cum s-ar zice ca să-i tai chefu’ să se joace cu cuţitu’, asta-i tot.

— Numai că „bobârnacul” tău, băiete, în loc să fie doar „aşa, uşurel”, a fost tot atât de zdravăn ca o lovitură de măciucă, remarcă Henri. Atâta pagubă! La urma urmei, aşa cum spune şi vicontele, în felul acesta i-ai făcut şnapanului un serviciu, căci nu va mai fi nevoit să treacă prin mâinile călăului. Aşa că toate sunt cum nu se poate mai bine şi nu trebuie să ai nicio remuşcare.

Joson continua să-şi smulgă părul ca un disperat, nepărând să fie cu totul de această părere.

— Nu-i dăloc bine, nu dăloc, îşi spunea, mergând în urma celor doi prieteni. Să ucizi pă cineva, asta-i un păcat afurisit! Musai să caut un domn preot să mă spovedească.

Peste zece minute, cei trei tineri soseau la casa lui Jérôme Pichard.

Henri şi Romuald urcară imediat în camerele lor, spre a se pregăti să plece către locuinţa ducelui de Nevers, în vreme ce Joson, a cărui rană, aşa cum am mai spus, era mai puţin gravă decât starea sa sufletească, se ducea la grajd să înhame caii; căci nu în locul acela putea spera să întâlnească un preot.

Vicontele îşi zorea pe cât posibil prietenul. Îl vedea recăzut deja în visările sale de dragoste şi se temea ca nu cumva, sub un pretext oarecare, să încerce să le întârzie plecarea.

Tocmai în clipa în care tânărul se pregătea să deschidă uşa, zări o hârtiuţă ce astupa gaura cheii.

— Ia te uită! zise, ce să fie asta?

Luă hârtia şi o despături.

Conţinea câteva cuvinte scrise cu creionul, pe care încercă să le descifreze, dar fiindcă se afla într-un coridor cam întunecos, nu reuşi şi fu nevoit să se întoarcă în cameră spre a putea vedea despre ce era vorba.

De-abia îşi aruncase ochii pe bilet, că şi scoase o

exclamaţie de uimire care-l făcu pe marchiz să vină în fugă.

— Ce se-ntâmplă? întrebă acesta.

— Priveşte, îi spuse Romuald, arătându-i hârtia.

Henri citi cele ce urmează:

«Domnul marchiz Henri de Lagardère-Nevers şi domnul viconte Romuald de Dizons vor trebui să asiste negreşit, la supeul dat de doamna contesă du Barry la castelul din Fontainebleau. Dacă nu s-ar duce, absenţa lor ar fi, cu siguranţă, cauza unor nenorociri ireparabile.

Semnat:

Astrologul de la balul din Chèvreloup»

Cei doi tineri erau stupefiaţi.

— Ce înseamnă asta? întrebă Henri

— Nu înţeleg nimic, răspunse Romuald, şi-mi vine să cred că visez.

— La fel şi mie. Şi totuşi, biletul acesta nu-i o închipuire, iar ordinul pe care-l conţine – ţinând seama de cel care l-a scris – nu a fost dat, desigur, cu uşurinţă. Într-adevăr, îmi aduc foarte bine aminte, şi tu la fel, fără îndoială, de misteriosul necunoscut deghizat în astrolog pe care l-am întâlnit la balul acela de la Chèvreloup, şi care ne-a ghicit atât de bine sub măştile noastre, dezvăluindu-ne nişte lucruri pe care credeam că numai noi le cunoaştem.

— Da, bineînţeles, îmi amintesc. Era foarte bine informat despre treburile noastre, oricât de secrete erau.

— Aşa cum pare a fi şi acum, de vreme ce ne-a recunoscut şi de astă dată, când s-ar zice că-i foarte la curent cu tot ceea ce ne priveşte.

— Fapt este că-i tare ciudat că, neaflându-ne aici decât de ieri, el ştie deja că ne-am întors şi, mai ales, că a reuşit să ne recunoască în ciuda incognito-ului nostru. Omul acesta are, fără doar şi poate, o putere ocultă. Cu atât mai mult cu cât prezenţa lui în apropierea noastră nu ne-a fost semnalată prin niciun indiciu.

— Da, toate astea sunt foarte misterioase şi par să ţină de miracol. Dar, ia stai, mă gândesc că jupânul Pichard

trebuie să-l fi văzut când a urcat să pună hârtia care, bineînţeles, n-a venit aici singură. Şi poate că, din cele ce ne va spune gazda noastră, vom reuşi să descoperim cine este.

— Asta nu-i deloc cu putinţă, căci îmi amintesc că, la balul acela, ne-a spus că noi nu-l cunoaştem. Să încercăm totuşi. Este posibil să fi recurs la un vicleşug spre a ne deruta.

Hangiul fu chemat şi interogat. Dar îi încredinţă pe tineri că, de când plecaseră de la el, nimeni nu se apropiase de camerele lor, în afară de un bătrân gentilom, baronul de Posen care, luându-şi asupra sa, din omenie, sarcina înmormântării defunctei, ce urma să aibă loc în acea după-amiază, se dusese în camera mortuară pentru a se ocupa de ultimele pregătiri.

Henri şi Romuald nu erau, aşadar, mai lămuriţi decât înainte, şi aproape că le venea să creadă într-o intervenţie supranaturală.

Acel baron de Posen, pe care-l văzuseră în ajun împreună cu călugărul cordelier, nu le părea, într-adevăr, a fi persoana ce-i interesa şi pe care şi-o închipuiau sub o înfăţişare cu totul deosebită.

— Şi-acum, ce hotărâm să facem? întrebă Henri, după ce Jérôme Pichard se îndepărtase din nou.

— Pe cuvânt – răspunse Romuald după o scurtă gândire, şi deşi se temea să-l revadă pe marchiz în compania favoritei – pe cuvânt, cred că trebuie să dăm ascultare acestui ordin, căci chiar ordin este. Aşa cum spuneai, în mod cert nu ne este dat fără o raţiune majoră. Şi deşi nu am nicio idee în legătură cu nenorocirile ireparabile despre care vorbeşte cel care ni l-a trimis, dacă totuşi aşa ceva ne ameninţă, am fi vinovaţi de n-am încerca să le îndepărtăm ducându-ne la supeul doamnei du Barry. Cu atât mai mult cu cât, fără falsă ruşine, nu am prea avut de ce ne mândri că ne-am urmat propria inspiraţie, prima dată când acest misterios personaj şi-a permis să ne dea un sfat.

— Este şi părerea mea, aprobă Henri. O voce interioară îmi spune că dacă nu i-am urma sfatul, am avea de regretat

toată viaţa… Aşadar, vom merge.

— Vom merge. Necazul este că din cauza aceasta ni se amână pe mâine vizita la ducele de Nevers, remarcă Romuald, cu un suspin. Dacă am face-o astăzi, nu ştiu ce pretext am putea oferi pentru a absenta în cursul serii.

— Da, aşa este. Dar, din fericire, nu se pierde decât o zi, replică Henri, îmboldit de o bucurie secretă, la gândul că se va afla din nou în preajma idolului său şi, de data aceasta, aproape în intimitate.

În momentul acela, Joson, părând că merge cu greutate, veni să anunţe că înşeuase caii.

— Scoate-le iar şeile, prietene, îi spuse vicontele, nu plecăm decât peste două ore. Dar ce ai? Te doare atât de tare rana?

— Sufletu’ e ăl dă mă doare, răspunse băiatul gemând. Chestia asta îl face pă om să-l doară zdravăn, să ştie că-i vinovat d’un păcat dă moarte!… Trebe musai să caut un domn preot ca să mi-l ierte!

Cei doi prieteni îşi cunoşteau prea bine omul pentru a încerca să-i micşoreze durerea prin vorbe bune. Şi ştiau şi cât este de sensibil, ca să-şi permită să râdă de el. Aşa încât amândoi îi dădură permisiunea să dea fuga la cea mai apropiată biserică, spre a găsi un medic de conştiinţe.

7

Cu puţin înainte de intrarea în satul Fontainebleau (Fontainebleau nu avea încă dreptul de a se numi oraş), şi la o mică depărtare de drum, se vedea o proprietate destul de întinsă, alcătuită dintr-o casă de locuit – un fel de castel – precedată de o grădină mare.

Era locuinţa ducelui Philippe de Lagardère-Nevers şi a soţiei sale, ducesa Olympe, care, după dispariţia iubitului lor fiu, căpătaseră oroare de Paris şi nu întârziaseră să-l părăsească, simţind că nu mai pot locui acolo.

Ce nevoie aveau să-şi arate durerea unor indiferenţi şi să mai şi fie constrânşi să se supună convenţiilor sociale? Retraşi departe, în acel refugiu, măcar îşi îngăduiau să se lase în voie pradă durerii lor adânci, netrebuind să suporte sâcâielile lumii, care constituie o adevărată suferinţă pentru inimile zdrobite, aşa cum erau ale lor.

Cufundaţi în permanenţă într-o adâncă tristeţe, trăiau absolut singuri, neprimind pe nimeni şi neieşind niciodată.

În ciuda eleganţei arhitecturii şi a formei hazlii a giruetelor sale aurite, casa, cu ferestrele şi uşile mereu închise, avea o înfăţişare mohorâtă şi îndurerată.

Chiar şi grădina, lăsată în paragină, nu era departe de a semăna cu o pădure virgină în miniatură.

Locul era lipsit de orice însufleţire, niciun zgomot nu se auzea şi numai rareori erau văzuţi locatarii.

Oamenii din vecinătate, auzindu-l pe un tânăr senior aflat în trecere pe acolo dându-i numele de *Castelul Mohorât*, nu se mai refereau la respectiva proprietate decât cu această denumire, ghicind că era un sinonim al tristeţii.

Îmbătrânise mult, sărmanul Philippe, şi câteva şuviţe argintii puneau tonuri luminoase în frumosul său păr negru.

Cât de mult este grăbită lucrarea timpului de către suferinţă şi durere!

Să spunem oare prin asta că ochiul scânteietor al mândrului Belle-Épée ar fi fost de acum înainte incapabil să arunce un fulger cumplit? Desigur, nu! Lagardère era şi

acum la fel de puternic şi caracterul său la fel de remarcabil. Poate că oricare altul în locul său s-ar fi prăbuşit; căci ce chin este comparabil cu cel al unui tată iubitor şi însufleţit de o nobilă mândrie şi care, după ce s-a bizuit pe un viitor strălucit al fiului, vede stingându-se odată cu el întreaga speranţă a neamului său?

În toată durerea lor de nevindecat, Philippe şi Olympe aveau totuşi o consolare. Aceasta era reprezentată de fiica lor, Blanche, devenită o frumoasă tânără de douăzeci şi doi de ani care, exilată împreună cu ei în acea Thebaidă, aducea acolo strălucirea tinereţii sale, atenuând într-o oarecare măsură jalea locurilor.

Mulţumită ei, ducele şi ducesa mai găseau cât de cât o plăcere în viaţă, căci, altminteri, le-ar fi fost prea apăsătoare.

Şi tot datorită ei, sărmanii mai păstrau, deşi foarte slabă, speranţa de a-şi revedea, într-o bună zi, fiul.

Când Blanche îi vedea pe părinţii săi pradă uneia din obişnuitele lor crize de disperare, în timpul cărora ajungeau să creadă că cel dispărut murise, le reda curajul, spunându-le cuvinte mişcătoare de speranţă.

— Va reveni, vă spun, sunt ferm convinsă. Simt eu că nu a murit şi că, dimpotrivă, este plin de viaţă şi de forţă. Viaţa lui este şi a mea şi legătura invizibilă ce ne ţine uniţi, în calitate de gemeni, nu este încă ruptă; dacă n-ar fi aşa, inima mea, în loc să-şi păstreze calmul şi liniştea, ar fi distrusă, sfâşiată de o durere cumplită.

— Dar atunci cum să ne explicăm această absenţă îndelungată? întreba Olympe printre lacrimi. De cinci ani, niciun semn de viaţă din partea lui, nimic care să ne spună, măcar vag, că încă mai trăieşte!…

— Probabil că împrejurările l-au împiedicat să trimită veşti până la noi, replica Blanche, cu o încredere de nezdruncinat.

— În cazul acesta, unde poate fi? Pe ce meleaguri pierdute s-o fi refugiat? Căci am pus să fie căutat peste tot, atât în Franţa cât şi în ţări străine.

— Înseamnă că nu s-a căutat bine.

— Dar prietenul său, domnul de Dizons, care nici el nu a mai apărut?

— Probabil că a rămas alături de Henri. Cu siguranţă, amândoi sunt împreună. Liniştiţi-vă, aşadar, dragă tată şi dragă mamă, vă spun încă o dată că va reveni.

Certitudinea pe care o simţea Blanche cu privire la înapoierea fratelui său reuşea să calmeze spaimele celor doi soţi, dar numai pentru scurt timp. Şi, fără să vrea, erau curând cuprinşi de o îngrijorare ucigătoare.

Este lesne de înţeles că fata nu se gândea niciodată să-şi permită nici cea mai mică distracţie, cea mai neînsemnată plăcere. Durerea continuă a părinţilor o făcea să nu şi le mai dorească.

Cu toate acestea, uneori, i se întâmpla să aibă zile mai puţin triste. Erau cele în care Louise Moutier, prietena – aproape sora ei, venea să petreacă o lună sau două, alături de ea.

Louise devenise şi ea o tânără adorabilă, a cărei frumuseţe sporise cu trecerea anilor. Deşi de un gen cu totul diferit de cea a Blanchei, frumuseţea Louisei o egala în strălucire pe a acesteia.

Când erau împreună, îşi petreceau o parte din timp plimbându-se prin grădină. Acolo, pe aleile singuratice, unde nicio ureche indiscretă nu le putea asculta, vorbeau îndelung despre dragii lor absenţi.

Ca şi ducesa, în ceea ce-l privea pe Henri, nici Louise nu înţelegea deloc cum de nu se mai auzise nimic despre Romuald, din momentul în care plecase.

— Unde este? Ce se-ntâmplă cu el? Dacă trăieşte, de ce păstrează această tăcere totală? gemea ea.

Apoi era cuprinsă de o bănuială cumplită:

— Dacă nu mă mai iubeşte? Oh! aş muri!

— Nebună ce eşti, îi răspundea Blanche, te iubeşte mai mult ca niciodată, şi absenţa aceasta, pe care nu ne-o putem explica, dar al cărei motiv îl vom afla într-o zi, desigur că i-a sporit dragostea pentru tine.

Fetele luaseră obiceiul ca, în cursul fiecărei plimbări, să vină să se aşeze câteva clipe pe o bancă situată lângă

grilajul de la intrare, spre a se distra privind câmpul din preajmă. Dar de vreo două-trei luni, fuseseră nevoite să renunţe la această plăcere. Împrejurimile, până atunci pustii, deveneau, într-unele zile, foarte însufleţite.

Grupuri strălucitoare de seniori tineri, în drum către castelul Fontainebleau, trecuseră, uneori, nu departe de locuinţa ducelui, şi câţiva dintre ei se apropiaseră, atraşi de vederea fetelor. Ba chiar unii, mai îndrăzneţi decât alţii, încercaseră să intre în vorbă cu ele, ceea ce, desigur, le făcuse de fiecare dată să fugă de-acolo cât mai repede.

Printre cei indiscreţi, mai ales unul se făcuse remarcat, într-o zi, prin aerele sale de îngâmfare şi prin obrăznicia cu care se exprima.

Era Fronsac. Libertinul acela fusese imediat sedus de minunata frumuseţe a celor două prietene şi, fiind tot atât de încrezut pe cât de insolent faţă de femei, începuse pe dată să le adreseze câteva complimente de budoar, care făcuseră să se încrunte sprâncenele negre ale Blanchei şi-i aprinseseră un fulger în priviri, în vreme ce Louise, mai timidă, îşi aplecase, ruşinată, capul.

Deoarece tânărul duce îşi permisese să-şi repete încă de două sau trei ori vizitele la grilaj şi să le spună cuvinte asemănătoare, cele două fete se hotărâseră, pentru a nu mai fi nevoite să le audă, să-şi părăsească obişnuitul popas pe bancă, rămânând destul de departe, în interiorul grădinii.

Decizia lor nu-i convenise lui de Fronsac. Aţâţat de faptul că se vedea primit prost, îşi promisese să le „îmblânzească” – cum se exprima – pe „cele două mici sălbăticiuni”.

Schimbându-şi tactica, renunţase la aerele sale de învingător, adoptase o ţinută umilă şi modestă şi încercase, sub această deghizare, să le convingă pe fete să revină în apropierea grilajului unde avea de gând, acum, să le adreseze cuvinte duioase şi languroase, în locul celor cam prea îndrăzneţe pe care li le spusese până atunci.

Dar nici noua atitudine nu avusese mai mult succes decât prima. Blanche şi Louise nu se lăsaseră nicio o clipă

păcălite de şiretenia desfrânatului şi răspunseseră avansurile sale cu cea mai mare indiferenţă.

Ba chiar, o dată, când acesta îşi închipuise că trebui să recurgă la o mimică expresivă – şi ridicolă – prin care voia să dovedească puritatea intenţiilor sale, ele nu se putuseră abţine să nu pufnească în râs – de la distanţă, bineînţeles – cu o splendidă simultaneitate. Ceea ce-l jignise de moarte.

— Pe Venus! frumoasele mele – îşi spusese atunci, plecând, fără a mai încerca să se prefacă – jur că-mi veţi plăti scump dispreţul vostru. Aha! vă bateţi joc de Fronsac? Ei bine! vă voi dovedi, şi nu peste mult timp, că nimeni nu-şi poate bate joc de mine fără a fi pedepsit!

Şi, clocotind de furie, libertinul începuse imediat să caute un mijloc prin care s-ar putea răzbuna pentru lipsa de consideraţie ce i-o arătau.

Îşi scormoni îndelung mintea, încercând să găsească soluţia dorită – dar, vai! fără a izbuti – când, cu vreo cincisprezece zile în urmă, spre sfârşitul unuia din micile supeuri ale doamnei du Barry, sub influenţa beţiei ce-i stimula instinctele perverse, îi venise brusc o idee infernală.

Ideea era ca, printr-o stratagemă, să le atragă pe fete la castelul Fontainebleau, într-o seară de orgie; apoi, spre a le pângări pentru totdeauna sufletele, să le introducă în promiscuitatea oaspeţilor obişnuiţi ale acestor saturnalii şi a femeilor de moravuri dubioase care le frecventau.

„La dracu!” – gândise – „iată ceva ce nu va fi deloc banal: două porumbiţe cu aripi albe printre noi! Ce condiment picant pentru gusturile noastre blazate!” Şi imediat, vrând să dea două lovituri deodată – adică să se răzbune, dar să şi scoată un profit bănesc de pe urma răzbunării – făcuse cu prinţul Guéménée, care se învoise bucuros la asta, pariul despre care am mai vorbit.

Cu începere din acea zi, Fronsac nu pierduse o clipă pentru a lua măsurile necesare spre a asigura reuşita planului său mârşav.

Şi cum la Paris nu era lipsă de agenţii interlope care, pentru bani, se angajau să furnizeze cele mai secrete informaţii cu privire la familii sau la unele persoane

particulare, ducele aflase curând cine erau Blanche şi Louise şi că una dintre ele îşi plângea un frate, iar cealaltă – un logodnic, dispăruţi de cinci ani, fără a se fi putut şti vreodată ce se întâmplase cu ei.

— La naiba! iată tot ce-mi trebuia! exclamase bucuros. Mă voi duce, pur şi simplu, să le anunţ reîntoarcerea celor absenţi, făcându-le să creadă că numai ele două trebuie să cunoască vestea.

O a doua anchetă îl făcuse să afle numele marchizului şi pe cel al vicontelui, aşa că acum avea în mână tot ce-i era necesar pentru a-şi înşela victimele.

Încredinţat că încercarea sa nu va da greş, se dusese la doamna du Barry să se informeze în legătură cu ziua în care avea să aibă loc următorul mic supeu de la Fontainebleau, nevrând să-şi folosească decât în ultima clipă vicleşugul împotriva domnişoarei de Nevers şi a Louisei Moutier, astfel încât acestea să nu aibă timp să-l descopere.

Am văzut că favorita se decisese să ofere o agapă prietenilor săi chiar în acea seară, ceea ce-l obligase pe Fronsac să plece imediat, spre a-şi pune în aplicare planul conceput.

Către orele patru ale după-amiezii acelei zile, Blanche şi Louise îşi făceau obişnuita plimbare prin grădina *Castelului Mohorât*, când văzură oprindu-se în faţa grilajului un individ îmbrăcat în costum de surugiu care, zărindu-le, îşi trecu în mod ostentativ braţul printre barele gardului şi lăsă să cadă pe pământ, foarte la vedere, o scrisoare, plecând apoi repede.

Tinerele, mirate de acea stranie manevră, se gândiră mai întâi să trimită un servitor să vadă ce însemnau toate acestea. Dar, închipuindu-şi totuşi că nu era vorba, desigur, decât de fapta unui personaj prost educat, care aducea un mesaj ducelui de Nevers, se apropiară să ia scrisoarea.

Când Louise o ridică, constatară cu mare mirare că era adresată chiar lor.

Într-adevăr, pe plic erau scrise aceste cuvinte:

«Pentru domnişoarele Blanche de Lagardère-Nevers şi Louise Moutier.»

Şi, între paranteze:

«Numai pentru dânsele.»

Primul gând ce le trecu prin minte fu că mesajul provenea de la obraznicul necunoscut ale cărui cuvinte deplasate le suportaseră – deşi acela nu mai apăruse de mai bine de o lună – şi fură cât pe-aci să-l rupă.

Cine, dacă nu el, ar fi avut îndrăzneala de a le scrie? Nu cunoşteau şi nu vedeau pe nimeni niciodată.

Cu toate acestea, deoarece asta nu era decât o presupunere şi pentru că, mai înainte de orice, erau fiice ale Evei, se simţeau cuprinse de o curiozitate irezistibilă în faţa acelui plic închis şi misterios. Se deciseră, deci, să-l deschidă.

— Atâta rău! declară Blanche rupând sigiliul. Dacă de la primele rânduri ne vom da seama că nu merită s-o citim, vom avea tot timpul să rupem scrisoarea în bucăţi.

Dar, după ce începură lectura epistolei, continuară până la capăt, cu un interes crescând la fiecare cuvânt şi pradă unei puternice emoţii. Iată-i conţinutul:

«Dragă Blanche, dragă Louise,

După cinci ani de absenţă, petrecuţi în străinătate, ne-am întors în Franţa şi locuim, actualmente, la castelul Fontainebleau, adică foarte aproape de voi.

Din nefericire, împrejurări independente de voinţa noastră ne obligă să nu ne dezvăluim nimănui prezenţa. Nici chiar ducelui şi ducesei de Nevers, ci numai vouă.

Spuneam „numai vouă”, pentru că numai voi ne puteţi ajuta să ieşim dintr-o situaţie foarte dificilă în care ne-au adus împrejurările de care vorbeam.

Deoarece ce ar fi prea complicat să vă explicăm în scris în ce fel avem nevoie de ajutorul vostru, vă aşteptăm pe

amândouă, singure, în seara aceasta, la castel – unde nişte persoane demne de încredere ne-au oferit, deocamdată, găzduire – pentru a vă spune ce anume aveţi de făcut spre a ne scoate din încurcătură.

Vă vom povesti, tot atunci, ce ni s-a întâmplat în decursul acestor cinci ani îndelungaţi şi pentru ce nu aţi primit niciodată veşti de la noi.

Veniţi, aşadar, negreşit în seara asta – negreşit, luaţi seama – altminteri, urmările ar fi cât se poate de supărătoare pentru noi.

Tot ce aveţi de făcut este să vă aflaţi la ora opt şi jumătate, sau la nouă cel mai târziu, la portiţa de la 'Turnul Donjonului. Cineva va fi acolo pentru a vă conduce la noi.

Şi, mai ales, vă repetăm, niciun cuvânt despre toate acestea nici ducelui, nici ducesei care, dacă ar afla, ar voi cu siguranţă să vină la noi numaidecât şi prin aceasta n-ar face decât să ne agraveze situaţia, şi aşa critică.

Fratele tău iubitor,
HENRI DE NEVERS,

Logodnicul tău, care te iubeşte mai mult ca oricând,
ROMUALD DE DIZONS

P.S

«Vă trimitem scrisoarea aceasta printr-o persoană de încredere care, spre a nu atrage atenţia oamenilor de pe proprietatea voastră, va purta costumul surugiilor de pe diligenţa ce face curse între Paris şi Montargis. I s-a poruncit să vină şi să plece repede, fără măcar a vă vorbi. Nu fiţi, deci, mirate de modul în care v-o va transmite.»

Acea misivă bizară şi oarecum incoerentă le făcu la început pe fete să fie cuprinse de o mirare asemănătoare, cu cea simţită de marchiz şi de viconte la citirea biletului „astrologului de la balul din Chèvreloup".

Dar se dezmeticiră curând spre a se lăsa în voia bucuriei pe care le-o cauza reîntoarcerea nesperată a celor doi tineri, pe care-i credeau a fi autorii episolei.

Într-adevăr nimic nu le putea face să se îndoiască. Blanche nu cunoştea deloc scrisul fratelui ei, care se slujise întotdeauna mai curând de spadă decât de pană, iar Louise nu-l văzuse niciodată pe cel al domnului de Dizons. Aşadar, nu ştiau care din doi îndeplinise funcţia de scrib.

— Eu eram sigură că vor reveni într-o zi! exclamă domnişoara de Nevers, extrem de bucuroasă. Eram absolut convinsă. Nu-ţi spuneam eu, Louise, să nu-ţi pierzi speranţa? Te mai poţi îndoi de presimţirile mele?

— Nu, nu! răspunse domnişoara Moutier, gata să plângă de fericire. Văd bine că inima ta este plămădită dintr-o substanţă mai fină decât a mea. Eu, una, nu aveam încrederea ta şi mă temeam că voi fi despărţită pentru toată viaţa de Romuald.

— Ce bucuroşi vor fi tata şi mama! continuă Blanche. Ce fericiţi vor fi să-l strângă în braţe pe Henri!

Apoi, amintindu-şi de precizările scrisorii, adăugă:

— Dar ce să însemne cele ce ne spun: ajutorul acela pe care numai noi li-l putem da spre a-i scoate din situaţia dificilă în care se află? Nu înţeleg absolut nimic.

— Nici eu. Nu-mi închipui câtuşi de puţin despre ce poate fi vorba.

— Şi tăcerea pe care ne recomandă s-o păstrăm faţă de duce şi de ducesă?!

— Şi, pe urmă, întâlnirea pe care ne-o fixează pentru astă-seară la castelul Fontainebleau… fără a se gândi că nu ne vom putea duce acolo.

— Ce spui Louise? Cum să nu ne ducem?

— Dar ce, ai vrea să mergem?

— Bineînţeles.

— Gândeşte-te totuşi, Blanche: să riscăm să ieşim aşa, singure, noaptea…

— De vreme ce tocmai asta vor, să ne vadă mai întâi doar pe noi!

— Dar e o nebunie! protestă domnişoara Moutier, cuprinsă deja de spaimă.

— Nebunie sau nu, declară impetuoasa fată, nu trebuie să le refuzăm ajutorul nostru. Fără a şti în ce fel le putem fi

utile, de vreme ce ne cheamă atât de stăruitor, având grijă să precizeze că, dacă nu ne-am duce, absenţa noastră ar avea urmări foarte supărătoare pentru ei, nu putem ezita nicio clipă să răspundem chemării lor.

— Dumnezeule! Dumnezeule! gemu Louise, nu voi avea niciodată curajul necesar, deşi mi-e tare dor să-l revăd pe Romuald.

— Ei, haide! de ce ne-am putea teme? Seara, drumurile sunt pustii şi nu există riscul de a întâlni pe nimeni.

— Cine ştie? Ce ne-am face dacă întâmplarea ni l-ar scoate în cale pe necunoscutul acela care a venit să ne sâcâie la grilaj mai multe zile de-a rândul?

— Dragă Louise, necunoscutul acela este cu siguranţă un chefliu, şi aş adăuga – din păcate – un gentilom. Şi află că gentilomii de soiul ăsta au altceva de făcut decât să alerge noaptea pe drumuri. Se pare că domnii aceştia îşi petrec serile cu distracţii şi amuzamente mai mult sau mai puţin convenabile, dar la ei acasă sau la prieteni, nu în aer liber. De unde rezultă că temerile tale nu sunt defel întemeiate. De altminteri, îşi repet că – oricum – nu se poate să nu dăm ascultare chemării lui Henri şi a lui Romuald. Aşa că ne vom duce desează la castelul Fontainebleau care, de altfel, nu se află prea departe de casa noastră, iar drumul până acolo îmi este cunoscut deoarece, de când locuim aici, l-am vizitat de trei sau patru ori, însoţită de bătrânul Florent.

— Şi ce pretext le vom oferi ducelui şi ducesei pentru a lipsi de acasă? întrebă domnişoara Moutier, care ridica în mod expres obiecţiuni, unele după altele.

— Mă bizui pe faptul că nu vor şti nimic.

— Atunci, nu pricep cum vom reuşi.

— Ce copil eşti! spuse zâmbind domnişoara de Nevers, dându-şi aere de soră mai mare. Băieţii ne spun să fim acolo la ora opt şi jumătate, cel mai târziu la noua. Nu-i aşa? Ei bine! imediat după cină, care începe la şapte şi se încheie cam la ora opt, vom declara că suntem puţin obosite după plimbarea de astăzi şi, în loc să mergem să ne odihnim, vom trece doar prin camerele noastre, spre a ne lua câte o pelerină, apoi vom coborî în grădină, de unde

vom ieşi prin portiţa grădinarului, a cărei cheie rămâne întotdeauna în broască, pe dinăuntru. Ne-am înţeles?

— Bine, da, ne-am înţeles, dacă aşa vrei, răspunse Louise cu un suspin, născut din lupta ce se dădea în sufletul ei între dorinţa de a-l regăsi pe Romuald şi teama pe care i-o inspira acea escapadă nocturnă.

— Atunci, aşa rămâne, trase concluzia Blanche. Acum vom sta afară ceva mai mult decât de obicei, spre a da o mai mare aparenţă de adevăr pretextului nostru.

Ca întotdeauna, firea aventuroasă a fiicei lui Lagardère învinsese cu uşurinţă obiecţiunile pline de înţelepciune ale prietenei sale. Şi astfel se explică promptitudinea cu care cele două fete luaseră acea hotărâre, care avea să aibă, poate, urmări dintre cele mai grave.

8

În seara aceea, la Fontainebleau, oaspeţii favoritei erau prezenţi în număr mare.

Toate acele doamne şi toţi domnii fuseseră convocaţi în cursul zilei, cu recomandarea expresă de asista la petrecerea respectivă, în cursul căreia urmau să sosească cele două „inocente” pe a căror venire pariase Fronsac.

Ca de obicei, adunarea era împărţită în două grupuri: unul era alcătuit din doamna du Barry, doamnele de Chateau-Renaud, de Mirepoix, d’Aiguillon şi de l’Hôpital, având-u-i drept cavaleri pe bătrânul de Richelieu, pe cei doi fii ai acestuia şi pe autorul-actor Oudinot.

Celălalt – din domnişoarele de la Operă, cărora le ţineau companie restul domnilor.

Şi, tot ca de obicei, fiecare grup cina separat, dar sălile de ospăţ erau alăturate, iar uşa de comunicaţie dintre ele rămânea în permanenţă deschisă. Această ultimă concesiune făcută etichetei fusese cerută de nobilele doamne sus-numite, pentru ca dânsele să nu se afle în imediata vecinătate a frumoaselor *impure* – nume generic prin care erau desemnate, în acea epocă, domnişoarele de moravuri uşoare.

De altminteri, concesia nu era, în general, decât temporară, căci rareori se întâmpla ca, pe la mijlocul orgiei, atunci când ochii începeau să devină strălucitori şi pometii obrajilor se înroşeau sub acţiunea vinurilor tari din care se înghiţiseră deja multe pahare, cele două grupuri să nu ajungă să se unească frăţeşte, fie într-un salon, fie în celălalt.

Bătuse de curând ora opt.

Micul supeu, început abia de puţin timp, se afla încă în perioada sa de calm.

Cel de-al treilea fel de mâncare fusese servit şi majordomul se pregătea să-l aducă pe următorul, când Morin, slujitorul de încredere al favoritei, veni s-o anunţe în şoaptă că cei doi gentilomi cu care stătuse de vorbă în

cursul dimineţii, la Versailles, se aflau la castel, prezentându-se în calitate de invitaţi la cină.

La auzul acestei veşti, doamna du Barry se ridică brusc.

— Ce spui, Morin? întrebă foarte emoţionată şi cu glas scăzut. Au venit marchizul de Saint-Laurent şi vicontele de Montrèal?

— Da, doamnă contesă.

— Dar nu-i cu putinţă, după cele ce mi-au spus. Eşti sigur că nu te înşeli?

— Mi-ar fi greu, doamnă contesă, replică Morin. Mai întâi, fiindcă şi-au spus numele, apoi deoarece i-am recunoscut imediat, după costumele lor din piei de animale, ca fiind seniorii străini pe care, azi-dimineaţă mi-aţi poruncit să vi-i aduc sub bolta de verdeaţă din parcul de la Versailles.

Favorita păru că se gândeşte o clipă, apoi spuse:

— Pofteşte-i să intre, dar repede, repede. Sau, mai bine nu, mă voi duce eu în întâmpinarea lor. Unde sunt?

— I-am introdus pentru moment într-o anticameră, prima din capătul apartamentului. Deoarece nu primisem instrucţiuni cu privire la dânşii, nu voiam să-i aduc aici până a nu o fi încunoştinţat pe doamna contesă.

— Bine, bine, e-n ordine, Morin. Ba, chiar prefer că s-a întâmplat aşa… Dar este inutil să mă însoţeşti, adăugă doamna du Barry, adresându-i-se servitorului, care se pregătea s-o preceadă. Ştiu unde se află acea anticameră şi n-am nevoie de un ghid spre a ajunge acolo. Du-te, mai degrabă, să închizi uşa de comunicaţie dintre cele două saloane şi stai alături de ea pentru a împiedica să fie deschisă din partea cealaltă fără permisiunea mea.

— Sunt la ordinele doamnei contese, răspunse Morin, supunându-se acestei porunci, în vreme ce favorita pleca repede, spre marea mirare a oaspeţilor, care nu putuseră auzi scurta convorbire dintre ea şi valet şi nu pricepeau nimic din dispariţia ei subită.

— Dar ce se întâmplă? întrebă de Fronsac.

— Drace! exclamă Richelieu, cu o îngrijorare hazlie, oare s-a ars friptura.

— Sau poate că s-au tăiat cremele? presupuse doamna

de Mirepoix, fandosindu-se într-un hal ce te făcea să te-nfiori.

— Nu cred că aşa ceva ar duce la închiderea şi păzirea noastră, interveni din nou de Fronsac, remarcând modul în care slujitorul se postase în faţa uşii, după ce o închisese.

— Ia te uită, aşa este, replică mareşalul, făcând aceeaşi constatare ca şi fiul său. Hei! Morin, ce faci acolo, în faţa uşii, şi de ce ne-a părăsit astfel stăpâna ta? îl întrebă pe acesta.

— Pentru a se duce să primească doi invitaţi noi, domnule mareşal, răspunse credinciosul valet care, neştiind cu ce intenţii îi poruncise doamna du Barry să închidă uşa de comunicaţie, nu putu satisface decât cea de a doua parte a întrebării lui Richelieu.

— Poftim? doi invitaţi noi? exclamă d'Aiguillon, pe un ton de nepăsare… Cum aşa? Mi se pare că suntem prezenţi toţi.

Lui d'Aiguillon nu-i plăceau figurile noi.

În curând, doamna du Barry reapăru împreună cu Henri şi Romuald.

Se dusese ea însăşi să-i aducă, de teamă să nu fie conduşi astfel încât să treacă prin salonul dansatoarelor, a căror ţinută, cam prea uşuratică, i-ar fi putut şoca. Şi, după ce le spuse simplu: „Veniţi”, îi ghidase, pe un drum ocolit, până la uşa din spate a celui de al doilea salon – uşă prin care intrase acum alături de ei.

— Doamnelor şi domnilor, anunţă ceremonios, prezint doi oaspeţi neaşteptaţi: domnul marchiz de Saint-Laurent şi domnul viconte de Montrèal.

Apoi, adresându-se tinerilor şi indicând rând pe rând diferitele persoane reunite în jurul mesei:

— Domnilor, doamnele de Château-Renaud, de Mirepoix, d'Aiguillon şi de l'Hôpital; domnul mareşal de Richelieu şi cei doi fii ai săi, ducii de Fronsac şi d'Aiguillon, şi unul dintre actorii noştri renumiţi, domnul Oudinot, totodată autor al unor piese de teatru foarte apreciate.

Henri şi Romuald îi salutară pe nobilii comeseni care, întorcându-le salutul, îi priveau cu ochi miraţi şi le cercetau

cu curiozitate ciudata îmbrăcăminte.

Odată prezentările făcute, doamna du Barry, care mai înainte îl avusese alături pe Oudinot, ale căi glume spirituale o amuzau întotdeauna, îl rugă pe actor să se dea ceva mai la o parte şi-l pofti pe Henri să ia loc lângă ea, indicându-i şi lui Romuald un scaun în faţa ei, în stânga doamnei de l'Hôpital. Aceasta, fiind ultima din jurul mesei şi neavându-l cavaler decât pe mareşal, nu fu deloc supărată de această vecinătate.

După ce tinerii fuseseră suficient de îndelung studiaţi, privirile se îndreptară către favorită, părând să-i ceară explicaţia acestei surprize la care nu se aştepta nimeni.

Contesa înţelese. I

— Prieteni, le spuse, vă datorez o lămurire pentru faptul că nu v-am anunţat venirea acestor domni – gentilomi canadieni, debarcaţi de curând în Franţa. Iat-o: domnul marchiz şi domnul viconte, pe care i-am invitat azi dimineaţă să ia parte la supeul din astă-seară, m-au refuzat, cu toate insistenţele mele, fiind, pare-se, ocupaţi pentru toată ziua, până târziu. Aşa încât, neavând cum să fiu sigură că pot conta pe prezenţa lor, mă abţinusem de a vă vorbi despre ei... Este adevărat, domnilor? – adăugă, adresându-li-se lui Henri şi lui Romuald.

— Absolut adevărat, doamnă, confirmă vicontele, într-adevăr, totul ne făcea să presupunem că ne va fi imposibil să venim. Dar aflând, în decursul zilei, că – împotriva aşteptărilor noastre – suntem complet liberi până mâine, ne-am grăbit să răspundem amabilei dumneavoastră invitaţii.

— Şi bine aţi făcut. Cel puţin eu, una, sunt cum nu se poate mai fericită, vă asigur.

Aceste cuvinte, care ar fi sunat banal în gura oricărei alte persoane în afara ei, căpătau un înţeles deosebit într-a sa. Cu atât mai mult cu cât, rostindu-le, doamna du Barry le întări printr-o privire grăitoare către Henri.

— Doamnă, se grăbi să replice domnul de Nevers, simţindu-se pătruns de flacăra acelei priviri, credeţi-ne fericirea noastră nu este mai puţin mare decât a

dumneavoastră şi binecuvântăm întâmplarea neprevăzută care ne-a dat plăcerea de a vă putea consacra această seară.

Vorbind astfel, o privi şi el pe contesă cu ochi în care strălucea bucuria intensă de a se regăsi în prezenţa ei.

— Atunci totul este cum nu se poate mai bine, conchise favorita, ascunzând cu greu dulcea emoţie ce o cuprinsese.

Voind să împrăştie începutul de stânjeneală pe care o făcuse să se nască, printre meseni, reîntoarcerea la etichetă impusă de prezentarea nou-veniţilor, contesa adăugă pe un ton vesel:

— Acum, domnilor, începeţi cina; noi, ceilalţi, vom continua.

— Da, să continuăm, aprobă Richelieu care, liniştit în privinţa fripturii sale, îşi reluă cu şi mai mare sârg manevrarea furculiţelor.

Pentru a nu minţi, suntem datori să spunem că, la rândul lor, cei doi tineri atacară energic mâncărurile ce li se aduseră. La vârsta lor, oricât de serioase ar fi necazurile ce le-ar putea avea, stomacul are cerinţe tiranice, care trebuie să fie satisfăcute.

De altminteri, în jurul lor nu vedeau nimic de natură să abată asupra lor nenorocirile ireparabile de care vorbise „astrologul de la balul din Chèvreloup”. Se aflau printre oameni foarte amabili, ce nu se gândeau decât să se bucure de plăcerea de a petrece împreună şi nu aveau, în mod evident, niciun motiv pentru a le dori răul.

Este drept că acei oameni erau de o morală dubioasă şi aveau pe conştiinţă multe fapte reprobabile; dar deoarece ei nu-i cunoşteau şi cu siguranţă nici nu aveau să-l cunoască mai îndeaproape, asta le era aproape indiferent Şi, după trecerea unei jumătăţi de oră, se familiarizaseră atât de bine cu situaţia, încât nu-şi mai aminteau decât vag pentru ce anume veniseră la supeu.

Se înfiripase o conversaţie generală şi, supuşi unui interogatoriu amănunţit, erau hărţuiţi cu întrebări în legătură cu Canada şi felul de viaţă din ţările de peste ocean.

D’Aiguillon, bănuind că trebuia să şi-i facă mai degrabă aliaţi decât duşmani, vru să profite spre a lansa o adevărată diatribă împotriva lui Choiseul, afirmând că, pentru a semna fatalul tratat din 1763, regele ascultase sfatul acestuia.

Dar cum veselii meseni nu aveau defel poftă să facă politică, de îndată ce deschise gura, fratele său – de Fronsac – îl pofti să tacă sau să vorbească despre lucruri mai interesante.

Romuald, mai mult decât Henri, era cel ce susţinea conversaţia. Marchizul era mult prea preocupat de doamna du Barry pentru a avea mintea limpede. De când se afla acolo, nu o mai vedea decât pe ea şi părea că recade într-un extaz asemănător cu cel pe care-l simţise de dimineaţă, sub boltă. Ba chiar, puţin câte puţin, simţea efectul unei ciudate iluzii. I se părea că, exceptând-o pe contesă, tot ceea ce-l înconjura, fiinţe şi obiecte deopotrivă, totul se îndepărta de el, se topea ca într-o ceaţă şi devenea atât de tulbure, încât nu mai putea desluşi nimic precis. Dimpotrivă, graţioasele contururi ale trupului tinerei femei îi apăreau mai accentuate, faţa ei mai strălucitoare, de o frumuseţe ideală. O vedea desprinzându-se, alături de el, cu o intensitate luminoasă uimitoare.

Încercă să alunge această stranie halucinaţie, dar în zadar, nu reuşi decât s-o accentueze şi mai mult.

Atunci se gândi cât de plăcut i-ar fi ca acea ficţiune să devină realitate; să se afle cu adevărat singur cu ea, spre a îndrăzni să-i mărturisească dragostea nebună pe care i-o inspirase şi care, de acum înainte, avea să-i umple viaţa.

— Ei bine! domnule de Saint-Laurent, nu mai spuneţi nimic? îl întrebă doamna du Barry, mirată că-şi vede vecinul atât de tăcut şi remarcând că avea privirile pierdute în gol.

— Vă rog să mă iertaţi, doamnă, răspunse Henri revenindu-şi, visam cu ochii deschişi.

— Ei, nu! şi, de fapt, la ce?

— La ce? La ceva… imposibil.

— La ce anume, vă rog?

— O! îngăduiţi-mi să nu vă răspund: este o adevărată nebunie!…

— Un motiv în plus ca să mi-o împărtăşiţi. Mie îmi plac mult nebuniile.

— Nu, nu, doamnă, nu insistaţi… nu pot vorbi.

— Dimpotrivă, voi insista, căci îmi stârniţi curiozitatea. Haideţi, vă ascult.

Dar Henri, făcând cu capul un semn negativ, replică pe un ton în care se simţea o dureroasă oboseală:

— Este inutil, doamnă, ar însemna să-mi pierd pentru totdeauna prestigiul în faţa dumneavoastră.

— Asta-i bună! V-aţi pierde prestigiul în faţa mea din cauza unei confidenţe pe care mi-aţi face-o? Nu înţeleg defel cum vă puteţi închipui aşa ceva, dragă marchize. Haideţi, vorbiţi! Sunt nerăbdătoare să vă aud.

— Vă rog, doamnă, nu mă tentaţi, continuă să reziste tânărul, pe un ton rugător. Răul ar fi ireparabil şi nu mi-ar rămâne decât să fug de dumneavoastră imediat!

În acelaşi timp, îşi cufundă privirile în ochii favoritei, care, ca şi ai lui, străluceau de pasiune reţinută. Şi din întâlnirea privirilor lor rezultă un şoc ce-i zgudui pe amândoi.

— Ah! măcar de-am fi singuri! oftă Henri abia auzit, poate c-aş îndrăzni… Dar, de fapt, nu suntem oare singuri? adăugă, pradă din nou halucinaţiei sale. Nu mai văd şi nu mai aud nimic. În afară de dumneavoastră, pentru mine a dispărut totul.

— Dar chiar suntem singuri, replică doamna du Barry, trăgând repede către ei un mare coş de flori, de formă semicirculară, care împodobea capătul mesei şi aşezându-l în aşa fel încât să fie complet mascaţi de el.

De data aceasta, Henri se crezu cu adevărat izolat de restul lumii, împreună cu favorita. Coşul de flori ridica un veritabil zid de apărare între ei şi ceilalţi oameni.

— Acum, îndrăzniţi, îi porunci doamna du Barry cu un surâs îmbietor. Să vedem, la ce lucru imposibil visaţi?

— La cel care tocmai s-a întâmplat, răspunse marchizul cu tulburare în glas, aplecându-se către ea. Adică acela de a fi, aşa cum sunt acum, între patru ochi cu

dumneavoastră, pentru…

Se întrerupse. Pe punctul de a lăsa să-i scape secretul inimii, ezita din nou.

— Pentru?… repetă fermecătoarea sa vecină care, aplecată spre el şi cu pieptul palpitând, părea să aştepte mărturisirea oprită pe buzele tânărului, bucurându-se de ea de mai înainte.

— Pentru a vă spune… că… Oh! niciodată nu voi îndrăzni!… gemu sărmanul, cu un soi de mânie. Doamnă! doamnă! Nu vedeţi oare că este peste puterile mele?

— Ba da, văd – ripostă contesa, cuprinsă de o nespus de plăcută emoţie – şi văd şi că sunt nevoită să vă ajut, căci altminteri nu aţi reuşi niciodată să-mi spuneţi… ceea ce eu ştiu deja.

— Dumnezeule! Este cu putinţă să ştiţi?

— Că mă iubiţi! Cum să nu ştiu? Ar fi trebuit să fiu oarbă ca să nu-mi dau seama chiar de azi-dimineaţă, din timpul convorbirii noastre de la Versailles.

— Şi nu mă respingeţi… nu mă priviţi cu ochi mânioşi?

În loc de orice răspuns, ea îl învălui într-o privire atât de pasională, încât pentru el fu o revelaţie. Rămase un minut ca lovit de trăsnet, nevrând să creadă în propria-i fericire.

— O! doamnă! bâigui în cele din urmă, gâfâind din cauza beţiei ce pusese stăpânire pe el – nu aş putea plăti clipa aceasta nici cu întreaga mea viaţă. Cum? Mă iubiţi şi dumneavoastră?

— Da, vă iubesc, îi răspunse. Eu am curajul să spun lucrurilor pe nume.

— O! da, spuneţi-mi încă… repetaţi-mi, ca să fiu sigur că nu sunt victima unui vis.

Ea îi murmură din nou cuvântul fermecat care îl purta într-al nouălea cer, spre a-l convinge pe deplin că nu se afla sub efectul unui vis.

Atunci, incapabil să se stăpânească, Henri luă mâna contesei şi, ducând-o febril la buze, o acoperi cu sărutări fierbinţi, al căror zgomot uşor zbură pe deasupra coşului cu flori şi ajunse la urechile mesenilor.

Aceştia, intrigaţi deja de conversaţia intimă purtată de

doamna du Barry şi tânărul canadian în spatele ghirlandei de flori şi auzind zgomotul acela asupra naturii căruia era imposibil să te înşeli, ştiură imediat despre ce era vorba.

Schimbară între ei priviri pline de înţeles.

— Ia te uită, ia te uită, îşi spuse de Fronsac, acum ştiu la ce se refereau cuvintele pe care am auzit-o pe contesă pronunţându-le, azi dimineaţă. Iată-l, la naiba! pe cel de care nu putea crede că va fi despărţită pentru totdeauna.

Actorul Oudinot, care stătea cel mai aproape de marchiz şi de favorită, se ridică uşurel şi se îndreptă spre uşă.

Doamna de Château-Renaud, vecina sa, îl imită în curând, urmată la scurt timp de doamnele de Mirepoix şi d’Aiguillon, de soţul acesteia din urmă şi de Fronsac.

Nu mai rămăseseră decât doamna de l’Hôpital, Romuald şi bătrânul duce de Richelieu.

Acesta, care avea o digestie destul de dificilă, începea deja să moţăie şi, răsturnat pe spătarul scaunului, cu ochii pe jumătate închişi, nu observa nimic din cele ce se petreceau.

Doamna de l’Hôpital, căreia îi făcea mare plăcere să converseze cu Romuald, încerca să prelungească discuţia şi ezita să facă la fel ca toţi ceilalţi. Totuşi, în faţa acelei fugi generale, dictată de discreţie, se gândi că nu trebuie să mai rămână şi se ridică la rândul său.

— Nu veniţi şi dumneavoastră, domnule de Montrèal? îl întrebă pe viconte. Cred c-ar fi bine să-l lăsăm pe prietenul dumneavoastră să-i facă fără martori confidenţe contesei.

— Permiteţi-mi să mai rămân o clipă, replică Romuald. Înainte de a vă însoţi, aş dori să-i spun câteva cuvinte marchizului.

— Dar să nu întârziaţi prea mult… Ador să vă ascult vorbind despre Canada.

Toţi mesenii, cu excepţia lui Romuald, trecuseră, aşadar, în cel de-al doilea salon, spre a nu tulbura efuziunile celor doi îndrăgostiţi.

Domnul de Dizons avea un motiv pentru a nu-şi părăsi prietenul, dar nu cel pe care i-l spusese doamnei de

l'Hôpital. Ţinea să fie acolo spre a-l supraveghea pe Henri şi a-l împiedica să nu ajungă să facă vreo nebunie care să-l lege pentru totdeauna de contesă.

Cu toate acestea, nevrând ca supravegherea să-i fie ostentativă, se ridică de la masă, se duse să deschidă o fereastră şi, văzând că dădea spre balcon, se instală în acesta. De acolo îşi putea vedea prietenul, ca şi pe favorită, fără a fi văzut de ei.

Era foarte amărât de spectacolul pe care-l avea sub ochi şi, ca şi de dimineaţă, se întreba cu îngrijorare, ce urmări va avea pentru marchiz această dragoste.

— Este deci adevărat, chiar adevărat – continuă Henri după ce-şi mai apăsă o dată, îndelung, buzele pe mâna contesei – îmi este dată imensa fericire de a fi iubit de dumneavoastră? Dar ce-am făcut ca să merit aşa ceva?

— V-a fost de ajuns să-mi apăreţi, răspunse favorita, cu un surâs tandru. Nu-i oare destul? Da, chiar din clipa în care v-am văzut am simţit că, de acum înainte, inima mea vă aparţine, oricât aş vrea să mă apăr.

— Atunci este exact ce mi s-a întâmplat şi mie. De-abia mi s-a odihnit privirea pe adorabilul dumneavoastră chip, şi am înţeles că sunteţi stăpâna vieţii mele… că de azi încolo nu voi mai exista decât prin dumneavoastră şi că aţi putea dispune de viaţa mea cum v-ar plăcea. Nu mai aveam niciun gând care să nu fi fost inspirat de dumneavoastră, ca şi cum voinţa dumneavoastră ar fi pus stăpânire pe a mea. Şi, de azi-dimineaţă, n-a trecut nicio secundă fără a vă vedea în faţa ochilor, tot atât de clar ca şi cum aţi fi fost în realitate.

Şi nemaidându-şi seama de nimic, tulburat, îmbătat, înnebunit, căută buzele favoritei, atingându-le cu ale sale, simţind că se sfârşeşte de fericire şi de voluptate.

Era momentul aşteptat de Romuald pentru a-şi face apariţia şi a pune capăt, indiferent cum, drăguţului duet pe care-l cântau cei doi îndrăgostiţi.

Reintrase deja în salon, spre marea uimire a acestora, care nu bănuiseră că el se afla atât de aproape, când, din încăperea alăturată, izbucniră două ţipete sfâşietoare

scoase de glasuri feminine, care acoperiră larma ce se iscase în acelaşi timp.

Vicontele rămase ţintuit locului, cuprins brusc de o spaimă dureroasă, în vreme ce marchizul, smuls subit din visul său, se ridica rapid, copleşit şi el de o cumplită temere.

Fără a şti de ce, amândurora li se strânsese inima.

Cât despre doamna du Barry, care uitase cu totul pariul făcut de Fronsac cu domnul prinţ de Guéménée, ea îşi încruntă drăgălașele sprâncene, întrebându-se ce însemnau acele strigăte şi cine le scosese.

Se scurseră câteva secunde.

Deodată, în primul salon, vecin cu cel în care se aflau cele trei personaje ale noastre, se auzi un zgomot de paşi grăbiţi, ca şi cum cineva ar fi alergat repede şi, aproape imediat, răsună o chemare disperată, în care tinerii desluşiră propriile lor nume.

— Ajută-ne, Henri!… Ajută-ne, Romuald!… altminteri, vom fi pierdute!… se striga cu glasuri sfâşietoare. Marchizul şi vicontele se cutremurară din creştet până-n tălpi. De data aceasta recunoscuseră vocea Blanchei şi a Louisei.

Dar li se părea atât de neverosimil ca ele să se afle acolo încât, la început, crezură că îi înşală simţurile. Se lămuriră însă curând: din nou se auzi chemarea, de rândul acesta atât de distinct, încât orice îndoială le dispăru.

Atunci, fără a mai şovăi, se repeziră la spadele lor pe care, pentru a sta la masă, le puseseră într-un colţ al încăperii şi, din câţiva paşi mari, ajunseră la uşa de comunicaţie, o deschiseră şi se avântară în primul salon.

9

Înainte de a descrie scena ce va urma, trebuie să ne întoarcem puţin înapoi în timp. Domnişoara de Lagardère-Nevers şi Louise Moutier, după ce făcuseră aşa cum rămăsese stabilit între ele – adică după ce, fără a trezi bănuielile ducelui şi ducesei, ieşiseră din *Castelul Mohorât* imediat ce se încheiase masa de seară – se îndreptaseră repede către castelul Fontainebleau.

Noaptea era îndeajuns de luminoasă pentru a nu le fi teamă că s-ar putea rătăci. De altfel, aşa cum spusese, Blanche cunoştea drumul şi mergea fără ezitare, silindu-şi tovarăşa, încă speriată, să iuţească pasul.

La capătul a douăzeci de minute ajunseră la castel, a cărui siluetă imensă se înălţa în faţa lor, întunecată şi impunătoare.

Spunem „întunecată" deoarece, pe latura dinspre care soseau ele, nu se vedea nicio lumină strălucind în interiorul apartamentelor, petrecerea invitaţilor doamnei du Barry desfăşurându-se în partea opusă.

Deşi era curajoasă şi îndrăzneaţă, Blanche se simţea întrucâtva neliniştită cu privire la modul în care vor pătrunde în imensa clădire.

Este adevărat că li se spusese că cineva le va aştepta la intrarea Curţii Donjonului, urmând să le conducă înăuntru, dar neştiind cu precizie unde se afla acea curte, fiica ducelui se temea să nu fie nevoite să bâjbâie îndelung până ce ar descoperi-o şi nu cumva persoana care trebuia să le servească drept ghid, nevăzându-le apărând, să nu se plictisească să le tot aştepte, ceea ce le-ar fi pus în mare încurcătură.

Pe când încerca să găsească puncte de reper spre a şti încotro să-şi îndrepte căutările, de lângă zid se desprinse o umbră, înaintând către ele.

Era un servitor, aşa cum putură să-şi dea seama după livreaua ce-o purta.

— Domnişoarelor, dumneavoastră sunteţi nobilele tinere

care locuiesc în casa cunoscută sub denumirea de *Castelul Mohorât*? le întrebă omul, de îndată ce se apropiase.

— Da, răspunse Blanche cu vocea ei hotărâtă. Iar dumneata eşti ghidul care trebuie să ne conducă la doi gentilomi care ne aşteaptă aici?

— Da, confirmă la rândul său slujitorul. Eu sunt acel ghid şi fusesem pus aici de pază cu scopul de a vă aştepta.

— Atunci, binevoieşte să mergi înainte, îi porunci domnişoara de Nevers, te urmăm.

Cel care se prezentase era un oarecare Landry, în serviciul lui de Fronsac. Acest servitor, tot atât de desfrânat ca şi stăpânul său şi ducând, dacă este cu putinţă, o viaţă nu mai puţin deplorabilă, îi era foarte util ducelui care, având deplină încredere în priceperea lui de a se descurca, îl postase în acel loc ca să pândească venirea celor două prietene. Fără a bănui, acestea se aflau chiar în faţa Curţii Donjonului.

Supunându-se ordinului dat de Blanche, Landry porni imediat, urmat de aceasta şi de Louise. După ce traversară aproape toate apartamentele castelului, ajunseră la o cămăruţă în care le lăsă, spunându-le că va reveni într-o clipă.

Apoi, tot aşa cum Morin se dusese să-i anunţe doamnei du Barry sosirea lui Henri şi a lui Romuald, dădu fuga să-l înştiinţeze pe ducele de Fronsac despre cea a Blanchei şi a Louisei.

Era tocmai momentul în care libertinul trecuse, împreună cu ceilalţi oaspeţi, din cel de-al doilea salon în cel al dansatoarelor.

La auzul veştii aduse de Landry, simţi totodată o bucurie cinică şi o satisfacţie lacomă.

— În sfârşit! şopti, voi putea, deci, dintr-o lovitură, să-mi câştig pariul şi să mă răzbun pentru afronturile primite de la aceste neroade.

Şi cu glas scăzut, îi spuse valetului:

— Peste cinci minute, dar nu mai devreme, le vei pofti să intre pe cele pe care le-ai adus… peste cinci minute, m-ai înţeles?

Doamnele de la baletul Operei începeau să fie foarte animate. Doamna Guimard era chiar puţintel în stare de ebrietate. Ochii ei strălucitori, faţa congestionată, părul despletit şi atârnându-i pe umeri în lungi şuviţe jalnice, dovedeau în mod de netăgăduit că-şi umpluse şi golise paharul de foarte dese ori.

Cum beţia o făcea să devină limbută, arunca în stânga şi-n dreapta vorbe care ar fi făcut să roşească până şi un regiment de muşchetari, dar de care toţi cei de faţă râdeau în hohote – de parcă ar fi fost cuvinte spirituale şi încântătoare – şi pe care bătrânul Richelieu le aproba clătinând din cap, ca o încuviinţare, în timp ce, cu coada ochiului, privea drăgăstos gleznele fine ale domnişoarei Grandi. Pentru a sta mai comod, aceasta se întinsese pe o canapea.

Doamnele de Mirepoix, de Château-Renaud şi de l'Hôpital participau la veselia generală.

De îndată ce Landry plecase să-şi îndeplinească sarcina, domnul de Fronsac le adusese la cunoştinţă amabililor oaspeţi că cele două tinere fete pe care pariase că le va face să vină la supeu erau pe punctul de a se prezenta şi, drept urmare, ceru ca, dacă nu se dorea să fie silite să fugă, toţi cei prezenţi să binevoiască să-şi reia, cel puţin pentru câteva clipe, o ţinută cuviincioasă.

Ştirea fu primită de toată lumea cu o bucurie plină de răutate. La gândul că două sărmane copile, cu suflet pur şi nepătat, se vor afla într-un asemenea mediu, invitaţii doamnei du Barry se amuzau dinainte şi minţile le erau cuprinse de o curiozitate bolnăvicioasă.

Imediat, dorinţa lui Fronsac fu respectată. Domnii îşi corectară poziţia pe scaun, pe care ajunseseră să nu mai stea drept, îşi încheiară din nou nasturii hainelor, pe care le descheiaseră pentru a se simţi mai în voie, în vreme ce doamnele din corpul de balet îşi ridicau la loc dantelele corsajelor, pe care nişte mângâieri prea familiare le făcuseră să coboare cam prea jos.

— Perfect! aprobă tânărul duce, văzându-i pe toţi aranjaţi din nou. Aşa mai merge. În afară de asta, aş ruga-o pe

domnişoara Guimard să binevoiască să nu rostească decât lucruri ce pot fi auzite; în felul acesta, totul va merge bine.

— Hei, ia ascultă, ripostă cu acreală prostituata, crezi că nu ştim să ne purtăm atunci când vrem?

— Ei! ba da, cred că ştii, replică de Fronsac. Cu puţin efort vei reuşi foarte bine… şi tocmai un astfel de efort te rog să faci acum, draga mea domnişoară.

Domnişoara Guimard, departe de a simţi ironia vorbelor lui, le luă, dimpotrivă, drept un compliment.

— Nu-ţi fie teamă, îl asigură, voi vorbi ca un copil din corul bisericii. Mieluşelele dumitale nevinovate vor crede că tocmai am ieşit din mănăstire.

— Este tot ce-ţi cer. De altminteri, nu-i vorba decât de o constrângere de câteva clipe, căci în curând veţi putea să redaţi limbilor dumneavoastră libertatea şi să vă lăsaţi din nou pradă dulcelui abandon din care v-am smuls.

— A! nu vom fi obligate să stăm ţepene tot timpul cât inocentele dumitale vor fi aici?

— Sigur că nu. Este chiar necesar să vă reluaţi comportamentul firesc mai înainte de plecarea lor – permisiune ce vă va fi dată atunci când eu voi apărea din nou.

— Aşadar, pleci?

— Curioaso! spuse desfrânatul dându-i o pălmuţă amicală peste obraz. Bineînţeles, mă eclipsez – dar numai pentru o clipă, căci motive personale mă obligă să nu mă arăt acestor tinere persoane chiar de la intrarea lor. Cu toate acestea, nevrând să pierd nimic din spectacol, nu voi întârzia să revin. Aşa deci, doamnelor: ţinută, până la înapoierea mea.

Apoi, în şoaptă, i se adresă actorului Oudinot:

— Dragul meu Oudinot, vrei să fii atât de amabil şi să le primeşti pe tinerele noastre vizitatoare? Sunt nişte turturele sfioase. Vor fi, desigur, puţin dezorientate pomenindu-se printre noi, şi vor avea nevoie să fie liniştite prin câteva cuvinte de bună primire. Dacă ai binevoi să li te adresezi, aş fi încântat, cu atât mai mult cu cât eşti singurul care posedă aptitudinile potrivite unui astfel de rol.

— Cu dragă inimă, răspunse actorul, fără a ghici batjocura din ultimele cuvinte. Ba chiar treaba nu-mi este nici pe departe neplăcută. Asta-i tot ce doreşti de la mine?

— Nu, mai este ceva. Ar trebui să le spui, tot numai lor, şi mai înainte ca ele să pună întrebări în legătură cu asta, că cei care le-au chemat să vină la castel nu sunt prezenţi, deocamdată, în acest salon, dar că vor sosi peste câteva momente.

Autorul-actor îşi izbi fruntea cu palma ca pentru a-şi întipări această frază, şi spuse:

— Bine, aşa voi face negreşit. Va trebui şi să le previn că domnia ta însuţi urmează să te înapoiezi? adăugă pe un ton în care se simţea curtezanul.

— Nu, nu, asta nu, în niciun caz, exclamă de Fronsac. De altminteri, ele nu mă cunosc… cel puţin, nu după nume, şi probabil că n-ar şti despre cine vorbeşti. Anunţă-le, pur şi simplu, doar cele ce ţi-am spus.

— Ne-am înţeles.

— Bun! Atunci, mulţumesc anticipat pentru acest mic serviciu.

Cu aceste cuvinte, ducele de Fronsac ieşi grăbit printr-o uşă laterală.

Era şi timpul. De-abia dispăruse, când Landry le conduse pe Blanche şi Louise în salon.

Cele două fete, care nu se aşteptau să întâlnească atât de multă lume, rămaseră surprinse în prag, privindu-i cu mirare pe oaspeţi.

Prima lor grijă fu să-i caute printre aceştia pe Henri şi pe Romuald. Nevăzându-i, se tulburară şi, instinctiv, se retraseră un pas cu intenţia vădită de a pleca.

Dar Oudinot se şi ridicase de pe scaun şi le ieşea în întâmpinare.

— Intraţi vă rog, domnişoarelor, le spuse cu aerul său cel mai amabil şi cu acea siguranţă a omului obişnuit să repete fraze dinainte ştiute. Eraţi aşteptate cu nerăbdare de aceste doamne şi de aceşti domni, care doreau mult să vă vadă.

Şi, imediat, conformându-se instrucţiunilor primite de la

de Fronsac, adăugă *mezza-voce*[50]*: Cei care v-au chemat să veniţi la castel nu sunt prezenţi*, *pentru moment*, *în acest salon, dar vor sosi peste câteva minute.*

Aceste cuvinte le mai liniştiră puţin pe cele două fugare din *Castelul Mohorât* care, deşi foarte intimidate, se lăsară totuşi conduse de actor până la canapeaua pe care le rugă să ia loc, aşezându-se alături de ele spre a le întreţine, dacă s-ar dovedi necesar, speranţa pe care le-o dăduse.

Era un contrast ciudat, să vezi pe acele două copile nevinovate în mijlocul adunării de personaje pe fruntea cărora era întipărit, în mod caracteristic, ruşinosul stigmat al desfrâului. Semănau întocmai cu doi îngeri înconjuraţi de demoni.

Cei de faţă le priveau cu o curiozitate amestecată cu admiraţie, şi înseşi femeile nu se puteau împiedica să le aprecieze graţia ingenuă – fără ca, totuşi, să nu se simtă geloase faţă de minunata lor frumuseţe.

— Pe cuvântul meu, îi spuse domnul de Guéménée domnului de Soubise, vecinul său, nu regret cele douăzeci de livre pe care de Fronsac m-a făcut să le pierd. Micuţele astea sunt cu adevărat fermecătoare şi par să fie de o perfectă inocenţă. Cum dracu' a reuşit să le atragă aici?

— Fapt este că sunt delicioase amândouă – răspunse domnul de Soubise – şi, în plus, au prestanţă. În mod sigur nu sunt nişte fete de rând.

— Neîndoielnic. Mai ales chipul brunetei are o nobleţe rar întâlnită, care denotă o origine din înalta aristocraţie.

— Cine să fie oare? Este ciudat că, aşa drăguţe cum sunt – căci nimic de zis, sunt adorabile – şi aparţinând, aş putea să jur, lumii noastre – cel puţin cea la care te-ai referit – nu le cunoaştem nici măcar din vedere.

Dar domnişoara de Guimard nu mai putea respecta constrângerea impusă.

— Hei, prinţe – interveni deodată pe un ton înţepat, – adresându-i-se domnului de Soubise care, pe atunci, era protectorul ei titular – potoleşte-ţi, te rog, entuziasmul, altminteri o să mă supăr.

---

[50] *Mezza-voce* (lb. italiană) = cu jumătate de glas. (n.t.)

— Ei, nu! şi pentru ce, draga mea frumoasă?

— Pentru ce? Na-ţi-o bună! Îţi închipui, aşadar, că-mi place să te aud lăudând farmecele acestor domnişoare?

— Aha! Gelozie! râse domnul de Soubise, al cărui abdomen se legănă din cauza hohotelor. Ei bine! greşeşti mult, divina mea – adăugă cu un pic de ironie – căci „farmecele acestor domnişoare”, pentru a-ţi folosi expresia, sunt atât de diferite de ale dumitale, încât nu se poate face nicio comparaţie între ele.

— Glumeşti, prinţe? întreabă impetuoasa dansatoare, cu o intonaţie în care răzbătea mânia.

— Să mă ferească Dumnezeu, replică domnul de Soubise, vorbesc foarte serios.

Nu spiritul era calitatea dominantă a domnişoarei Guimard care, în zilele ei de sinceritate, recunoştea că aşa ceva nu avea decât în picioare. Astfel încât, calmată de acel răspuns al cărui înţeles nu-l pricepuse, declară tăios, ca o persoană satisfăcută de victoria sa:

— La urma urmei, ce-mi pasă! Nu am nimic de invidiat: numărul adoratorilor mei este deja prea mare.

— Ei! strigă spirituala Sophie Armoud, revoltată de prostia ei. Îţi este uşor să-i îndepărtezi, dragă, nu trebuie decât să vorbeşti!

Putem bănui că domnişoara Guimard nu era femeia care să înţeleagă usturimea replicii. Cu toate acestea, fiindu-i greu să-şi ţină limba, continuă, vorbind tot despre nou-venite:

— Dar mult o să mai stea acolo cu Oudinot?... Am o idee! Ce-ar fi să le invităm să ne ţină companie?

— Invită-le, dacă ai chef. Aminteşte-ţi totuşi recomandările lui de Fronsac, o sfătui domnul de Soubise.

— Da, da… ţinută. Nu te teme, voi avea.

Şi spunând acestea, dansatoarea cea slabă se ridică de la masă, îndreptându-se către canapeaua pe care stăteau Blanche şi Louise.

Sărmanele fete găseau că Henri şi Romuald nu se prea grăbesc să vină şi începeau să fie cuprinse de îngrijorare gândindu-se cât de ciudat era că, obligaţi fiind să se

ascundă, aşa cum spuneau în scrisoarea lor, se hotărâseră totuşi să le primească în mijlocul atâtor persoane.

Şi ce persoane! Căci dacă doamnele de Mirepoix, de Château-Renaud, d'Aiguillon şi de l'Hôpital, strânse într-un grup separat, le inspirau o oarecare încredere, nu acelaşi lucru se putea spune despre balerine care, cu toate eforturile pe care le făceau pentru a părea cât de cât cuviincioase, se trădau adesea prin expresii sau gesturi prea libere.

Domnişoara Guimard se îndreptă, deci, spre ele.

Dar pe cât de bine putea, când nu băuse, să rivalizeze prin uşurinţa mişcărilor cu o silfidă, dând uneori impresia că are aripi, pe atât mersul ei, după o masă copioasă şi stropită din belşug cu vin – ca aceea de la care se ridicase – devenea greoi şi nesigur, de parcă ar fi avut plumb în încălţări.

Aşa că acum înainta încet şi descriind o traiectorie ce se depărta destul de des de linia dreaptă. Reuşi totuşi să ajungă aproape de tinerele fete care remarcaseră acea manevră, fără a-i înţelege, din fericire, cauza, dar întrebându-se pentru ce oare acea doamnă mergea astfel, când într-o parte, când într-alta, în loc să urmeze drumul drept.

— Domnişoarelor, le spuse cu o voce cam cleioasă, vreţi să ne faceţi plăcerea de a veni să vă aşezaţi la masă cu noi? V-aţi simţi, cu siguranţă, mai bine decât pe canapeaua asta pe care arătaţi de parcă-aţi fi pedepsite.

— Vă mulţumim, doamnă, – răspunse Blanche luându-şi fără a-şi da seama înfăţişarea ei puţin semeaţă – dar preferăm să rămânem aici. De altminteri, dacă persoanele pe care le aşteptăm nu vin în câteva clipe, aşa cum ne-a făcut domnul să sperăm – adăugă, arătându-l pe Oudinot – vom pleca.

— I-auzi! Aşteptaţi pe cineva?

— Da, doamnă, nu ştiaţi, aşadar?

Oudinot, înţelegând că dansatoarea – supranumita „scheletul graţiilor” – era pe cale să facă cine ştie ce prostie ireparabilă, încercă s-o oprească printr-o mimică expresivă.

Din nefericire, femeia nu-l văzu sau nu-l înţelese căci replică:

— Că nu ştiam? Păi, te cred… acum aud întâia oară despre așa ceva. Și pe cine așteptați, mă rog frumos?

— Îmi aştept fratele, doamnă, răspunse Blanche cu mândrie.

— Iar eu, logodnicul, adăugă Louise roşind.

Domnişoara le privi pe fete cu ochii măriţi de uimire.

— Fratele… logodnicul!… repetă uluită. V-au dat întâlnire aici?

— Da, doamnă, chiar aici.

— Ca să vezi! exclamă balerina, izbucnind în râs. În chip de glumă, asta chiar că-i bună!

Apoi, adevărata ei fire ieşind la suprafaţă, adăugă prefăcându-se topită de milă:

— Fratele… logodnicul… este foarte înduioşător! Dar pe bune, ce-mi tot înşiraţi voi mie, frumuşelele mele?

Aceste cuvinte deplasate îi uluiră pe toţi cei de faţă, care nu îndrăzniră să intervină, şi produseră asupra fetelor efectul unei descărcări electrice.

— Dumnezeule! să fi fost înşelate? exclamă Blanche, ridicându-se în picioare, odată cu Louise, şi prea stupefiată pentru a se gândi să se simtă jignită de familiaritatea pe care şi-o permitea faţă de ele dansatoarea.

— Cam aşa mi se pare, îngeraşilor. Acum pricep: vedeţi voi, este o farsă de-a lui Fronsac. Mereu face dintr-astea.

— Cum?! insistă domnişoara de Lagardère-Nevers, cu mânie abia reţinută, aşadar am fost induse în eroare în felul acesta? O! ar fi ceva nedemn!

Apoi, vorbind ca pentru sine:

— Nu! este imposibil: presimt că Henri şi domnul de Dizons nu sunt foarte departe de noi. De altminteri, cu ce intenţii să fi fost înşelate?

— Ce-ai spus? întrebă dansatoarea Guimard, care nu auzise bine ultimele cuvinte.

— Dar în ce loc ne aflăm, doamnă? o chestionă Blanche în loc să răspundă.

— Păi, aşa cum puteţi vedea, drăguţele mele, într-un

salon în care nişte doamne şi domni termină de luat o cină veselă. Haideţi, veniţi cu noi. Dacă spuneţi că vreţi să plecaţi, două degete de lichior de cireşe amare vă vor servi ca provizii de drum.

Şi luându-le de braţ, încercă să le tragă pe fete către masă.

— Lăsaţi-ne, doamnă, protestă cu impetuozitate Blanche, eliberându-se şi desprinzând şi mâna ce o ţinea pe Louise, care, paralizată de spaimă, nu avea, ca prietena ei, putere să se apere. Lăsaţi-ne. Nu vrem să mergem să stăm lângă dumneavoastră.

Tonul semeţ şi oarecum dispreţuitor cu care domnişoara de Nevers rostise aceste cuvinte o jigni pe dansatoare, făcând-o să replice imediat:

— Şi pentru ce motiv refuzaţi, micuţele mele? Credeţi cumva că doamnele din corpul de balet sunt mai prejos decât voi?

— Doamnele din corpul de balet! repetă fiica lui Philippe, brusc lămurită cu privire la condiţia socială a interlocutoarei sale şi a tovarăşelor acesteia.

— Chiar aşa, frumoaselor… şi încă de la Operă!

— O! Dumnezeule! cum e cu putinţă?! exclamă domnişoara de Nevers depărtându-se cu dezgust de „scheletul graţiilor”. Nişte fete de la Operă!… Vino Louise, să plecăm repede, nu putem sta nicio clipă mai mult în locul acesta. Ne-a fost întinsă o cursă odioasă.

În timp ce vorbea încerca să ajungă la uşă, împreună cu domnişoara Moutier.

Dar expresia de „fete de la Operă” avusese darul de să le jignească de moarte pe acele doamne cu picioruşe uşoare. Se ridicară imediat toate – cu excepţia micuţei Arnoud, prea ocupată lângă tânărul duce de Chartres – şi veniră să bareze drumul celor două copile.

— Fete de la Operă! le strigă domnişoara Duthè, furioasă. Ce-nseamnă felul acesta de-a vorbi despre noi? Este nevoie să vă învăţăm noi ce-i aia politeţea, domnişoarelor?

— Mironosiţele astea! adăugă domnişoara Grandi. Nu s-ar zice că-şi închipuie că sunt mai ceva ca noi? Şi n-au nici

măcar un diamant pe ele!

— Şi-s îmbrăcate în lână… fără un picuţ de catifea sau de dantelă, o susţinu domnişoara Deschamps.

— La urma urmei, poate că sunt nişte prinţese deghizate, interveni din nou Duthè, cu o ironie răutăcioasă.

— Ei bine, propuse Guimard, încântată că, în fine, căpătase ajutoare, dacă sunt prinţese deghizate, trebuie să se pricepă să danseze. Doar se ştie toate prinţesele dansează. Să le punem să execute câţiva paşi împreună, un *pas de deux!*

— Da, da, un *pas de deux*, strigară toate-n cor. Hai, porniţi, porumbiţelor!

Şi mizerabilele creaturi, apucându-le pe Blanche şi pe Louise, încercară să le antreneze într-o horă pe care o învârteau în jurul lor.

Fetele scoaseră câte un strigăt pătrunzător – dublul strigăt auzit la început de domnul de Nevers şi de domnul de Dizons – şi se zbătură să iasă din cercul de dansatoare.

În timp ce căutau o ieşire, în salon îşi făcu brusc apariţia de Fronsac.

— He! he! râse sarcastic, constatând cele ce se petreceau, aşadar aţi început petrecerea fără să mă aşteptaţi?

Văzându-l şi recunoscându-l ca fiind personajul care le sâcâise cu atâta insistenţă la grilajul *Castelului Mohorât,* fetele înţeleseră că fuseseră victimele unei curse.

De data aceasta, înspăimântate, înnebunite, nemaiavând decât un singur gând: să fugă de mişelul ce le persecuta, se aruncară cu hotărâre – Blanche prima – prin bariera omenească ce le încercuia şi, reuşind s-o străbată, se repeziră către uşă.

Dar balerinele, văzându-le că scapă, porniră în urmărirea lor, încercând să le prindă din nou, spre a reîncepe cu ele ceea ce numeau un *pas de deux.*

Rezultatul fu o alergare rapidă, a unora după celelalte, care-l înveselea nespus de mult pe de Fronsac. Asta-l despăgubea pentru dispreţul pe care i-l arătaseră cele două prietene.

Să ne grăbim să adăugăm că libertinul era singurul ce se distra la vederea acestui spectacol. Oaspeţii rămaşi la masă – atât doamnele cât şi domnii – găseau că gluma depăşea limitele îngăduite şi tindea să devină cruzime.

Domnul de Soubise şi domnul de Guéménée, în calitatea lor de persoane mai în vârstă din acel grup, vrând să înceteze chiar imediat farsa, se ridicau deja spre a veni în ajutorul Blanchei şi al Louisei, când acestea, văzându-se punctul de a fi prinse din nou de dansatoare, şi remarcând, în plus, bucuria răutăcioasă ce strălucea în ochii lui Fronsac, îi chemară cu disperare pe Henri şi pe Romuald să le vină în ajutor, fără a se gândi că, după câte li se spusese, niciunul din ei nu putea să se afle acolo.

Dar fetele ascultaseră de un instinct secret şi numele celor doi tineri le veniseră pe buze mai înainte ca ele să fi avut timp să se gândească.

Am văzut ce rezultat avusese chemarea lor.

10

Apariţia domnului de Nevers şi a domnului de Dizons în pragul salonului îi stupefiase pe toţi, imobilizându-l pe fiecare în poziţia în care se aflase, ca şi cum o zână, printr-o mişcare a baghetei, ar fi oprit brusc orice mişcare. Asta le permise lui Henri şi lui Romuald să cuprindă dintr-o privire scena ce avusese loc şi asupra căreia nu le fu greu să se lămurească.

Atunci, năpustindu-se în încăpere, cu ochii fulgerând de o furie cumplită, ajunseră într-o secundă până la tinerele care, gata să leşine, dar cu inima plină de o imensă bucurie, le căzură în braţe, unde se ghemuiră strâns.

— Blanche! tu… tu, aici, cu Louise!… strigă Henri. Cum se explică?… Nu înţeleg… Şi cine sunt persoanele acestea… aceste femei care vă urmăresc?

— O capcană… o cursă în care am fost atrase… îţi voi spune mai târziu… Să plecăm… Mai întâi, să plecăm!

— Să plecăm! O! dar nu înainte de a şti cine a fost atât de infam…

— Cine, întrebi? Iată, el este acela… bărbatul pe care-l vezi acolo, replică domnişoara de Nevers, cu ochii scăpărând de indignare, în timp ce-l arăta pe de Fronsac, ce părea încremenit de uimire.

— El este mizerabilul?

— Da, ne-a scris o scrisoare semnată cu numele voastre… şi prin care ne dădeaţi întâlnire aici, unde eraţi, chipurile, siliţi să vă ascundeţi… Desigur a vrut să se răzbune în felul acesta pentru că-l dispreţuisem.

— Mişelul! să vă facă să veniţi la o orgie… să vă aducă alături de nişte prostituate!… Mă înfior când mă gândesc la ce aţi fi riscat dacă o întâmplare providenţială n-ar fi făcut să ne aflăm aici.

— Hei! domnilor canadieni, pronunţă în acest moment de Fronsac, dezmeticit oarecum din uimirea lui. Aţi binevoi să ne spuneţi de ce vă amestecaţi unde nu vă fierbe oala? În ce calitate interveniţi în distracţia pe care socotim cu cale

să ne-o oferim? Ştiţi că asta nu ne este deloc pe plac?

Distanţa ce-l despărţea de frate şi soră îl împiedicase să audă frazele schimbate repede între aceştia.

Dar în clipa în care Henri, palid de mânie, era pe punctul de a-l săgeta pe îndrăzneţ, zvârlindu-i în faţă adevăratul său nume, în spatele grupului pe care-l alcătuia împreună cu sora lui, Romuald şi Louise, se deschise o uşă şi apărură două personaje noi, doi bătrâni.

Nou-sosiţii erau îmbrăcaţi ca nişte oameni de spadă, dar croiala hainelor lor, pe puţin ciudată, ar fi părut deja demodată în vremurile Regenţei, iar acum făcea un puternic contrast cu toţi acei seniori şi frumoase doamne, ce purtau veşminte împodobite cu aur, broderii şi dantele. Şi totuşi aveau o ţinută semeaţă, îşi îndreptau cu mândrie trupul încovoiat de vârstă şi, sprijinindu-şi mâna stângă pe mânerul de oţel al spadelor lor uriaşe, îi priveau drept în faţă pe gentilomii adunaţi în salon.

Văzându-i atât de dârz înfipţi pe picioare, puteai ghici că erau aproape dispuşi să considere ca o manifestare de admiraţie surpriza provocată de apariţia lor.

După o primă clipă de uluire, şi mai înainte ca Henri să fi putut să deschidă gura spre a-i replica lui de Fronsac, cel mai înalt dintre cei doi intruşi, punând mâna, fără fasoane, pe umărul tânărului marchiz, rosti cu un glas de tunet:

— *As pas peur!* Nu te teme, micuţule! Amable şi cu mine suntem aici, pentru a răspunde aşa cum ar fi făcut-o bunicul tău, Micul Parizian – singura, unica noastră dragoste!… Nu-i aşa, iubiţelule?

— Aşa este, nobilul meu prieten, răspunse celălalt bătrân, care nu era altul decât normandul Amable Passepoil, după cum cel dintâi era gasconul Cocardasse-*Junior.*

— Voi?… exclamară într-un glas cei doi tineri, întorcându-se către ei. Dar cum se face că sunteţi aici?

— Vai de păcatele mele! ripostă gasconul răsucindu-şi mustaţa şi coborând vocea spre a nu fi auzit de ceilalţi oaspeţi. Pe când veneam de la sala de scrimă a lui Boniface, prietenul meu – baronul de Posen, ne-a spus cam

aşa: „Dragii mei, Henri şi Romuald împreună cu domnişoarele Blanche şi Louise se află în primejdie la castelul Fontainebleau… Duceţi-vă acolo! S-ar putea să aibă nevoie de nişte maeştri de arme ca voi!…” Şi atunci am venit!

— Baronul de Posen! repetară cei doi prieteni, fără a înţelege. Cine-i personajul acesta?

— Este domnul Hélouin, şopti Passepoil, închipuindu-şi că prin pronunţarea acelui nume face lumină în minţile tinerilor.

De fapt momentul era prost ales pentru a intra în explicaţii mai amănunţite.

— Domnilor!… încercă să intervină bătrânul mareşal.

— Ia mai taci! îl întrerupse cu asprime Cocardasse, tăindu-i astfel vorba lui Richelieu, pe care intermezzo-ul acesta îl enerva în mod vizibil. Apoi, ridicând tonul într-atât încât vocea sa căpătă vibraţiile unui sunet de trompetă, Cocardasse adăugă, adresându-i-se lui de Fronsac:

— Întrebaţi, domnule duce, în ce calitate intervin aceşti gentilomi în amuzamentul dumneavoastră?… Mii de draci! – şi privirea sa îl arătă pe Henri – mi se pare că acesta intervine în calitate de marchiz de Lagardère-Nevers!

— Iar acela, fir-ar să fie! – răsună glasul strident şi nu mai puţin vehement al lui Passepoil, care-l arătă pe Romuald – în calitate de viconte de Dizons!

Uimirea generală ajunsese la culme şi nici că putea fi mai mare.

— Cum, sunteţi…? reuşi în fine să articuleze fiul mezin al lui Richelieu, după o tăcere penibilă pentru toţi.

— Fratele domnişoarei de Nevers, aici de faţă, da, declară Henri, încă stăpânit de mânie.

— Logodnicul domnişoarei Moutier, şi dânsa prezentă, da! adăugă cu asprime Romuald.

Fronsac fu cât pe-aci să cadă pe spate. Se prinsese în propriile sale laţuri. Cei pe care-i credea dispăruţi şi de al căror nume îşi închipuise că se poate sluji fără teamă, pentru a-şi duce la îndeplinire diabolicul plan apăreau ca prin farmec spre a-l acuza. Făcuse apel la morţi, şi – morţii

se prezentau!

— Domnule de Fronsac, i se adresă Henri cu un glas şi mai răsunător decât cel al lui Cocardasse, îţi scuip în faţă dispreţul meu… te consider un trădător şi un mişel şi te provoc la un duel pe viaţă şi pe moarte. Te voi aştepta mâine, la ora şi în locul care-ţi vor conveni.

— Bine, Henri! îl aprobă Romuald, pe un ton tot atât de ameninţător ca cel al prietenului său. Şi dacă s-ar întâmpla ca tu să nu ieşi învingător din această luptă, ceea ce, cu ajutorul lui Dumnezeu, este puţin probabil, voi fi acolo spre a-ţi lua locul.

Fronsac păli la auzul acestei insulte care-l biciui în faţă ca o lovitură de cravaşă. Să fie tratat în felul acesta, el, fiul mareşalului de Richelieu? Şi, încă, în faţa cui? În faţa tuturor prietenilor săi, în faţa unor doamne de a căror neţărmurită admiraţie credea că se va bucura întotdeauna! Cu inima plină de mânie şi cu atât mai furios cu cât se simţea incapabil să-şi justifice în vre-un fel infamia, replică printre dinţi, şuierându-şi ura:

— Marchize de Lagardère-Nevers, îţi accept provocarea. Dar nu mâine ne vom bate, ci astăzi… chiar în această clipă… Unul dintre noi doi nu trebuie să iasă viu de aici!

— Ah! Vrei să fi pedepsit pe loc, domnule? replică Henri cu adânc dispreţ. Fie, la voia dumitale. Înarmează-te!

Fronsac îl chemă pe Landry care veni fuga.

— Sabia mea! îi porunci.

— Blanche, i se adresă marchizul surorii sale, du-te să mă aştepţi, împreună cu Louise, într-o cameră alăturată, sub paza lui Cocardasse şi a lui Passepoil. În scurt timp Romuald şi cu mine vom veni să vă luăm.

Fata nu încercă să-l facă pe fratele său să renunţe la lupta cu tânărul duce. Înţelegea că o jignire ca cea care i se făcuse nu putea fi spălată decât în sânge. Dar fu cuprinsă de o spaimă sfâşietoare.

— O! Henri, strigă, strângându-se la pieptul lui, dacă s-ar întâmpla să te pierd după ce te-am regăsit într-un mod atât de miraculos!…

— Nu-ţi fie teamă, draga mea, şopti tânărul. Dreptatea

este de partea noastră şi voi învinge cu siguranţă. Du-te, îţi spun, şi păstrează-ţi încrederea.

Şi, pentru ca Blanche să nu-i dea noi dovezi ale îngrijorării sale, făcându-l să-şi piardă parţial sângele rece de care avea atâta nevoie, se grăbi s-o încredinţeze lui Cocardasse şi Passepoil, cărora Romuald le-o adusese deja pe Louise.

Cei doi bătrâni profesori de scrimă ar fi dorit tare mult să asiste la duel, dar, devenind paznici ai fetelor, fură nevoiţi să se îndepărteze resemnaţi împreună cu preţioasele fiinţe încredinţate lor.

Landry se întoarse cu spada stăpânului său.

Pe doamne nu fu nevoie să le poftească nimeni să se retragă. Când văzură strălucind armele – care sub lumina candelabrelor păreau a fi săgeţi de foc – o luară la fugă ca nişte căprioare speriate.

În schimb, bărbaţii se grupară în jurul combatanţilor. Toţi aveau mutre jalnice. La gândul că serata aceea, începută în râsete şi veselie, avea să se încheie printr-o tragedie sângeroasă, îşi simţeau conştiinţele foarte tulburate.

Domnul de Guéménée nu era cel mai puţin afectat, căci nu-şi ascundea faptul că, prin pariul făcut cu de Fronsac, răspunderea dramei pe cale a se desfăşura îi revenea în bună măsură. Şi ar fi dat cu dragă inimă de zece ori valoarea mizei pentru a fi câştigat, în loc să piardă.

Cât despre bătrânul mareşal, înciudat că gasconul îi întrerupsese vorbirea, se dusese să se cufunde într-un fotoliu, unde şi adormise, mai înainte de a afla cum se sfârşise cearta.

Ceilalţi fură de părere că era mai caritabil să nu-l trezească.

În ceea ce-l priveşte pe d’Aiguillon, acesta era nepăsător. Deşi cel ce urma să se dueleze era fratele său, i se părea nepotrivit ca un om ca el, care tindea să ajungă în înalta diplomaţie, să dea dovadă de emotivitate.

Marchizul şi tânărul duce luară poziţia de gardă.

Pe buzele lui de Fronsac flutura un zâmbet crud. Tinereţea lui Henri, faţă de care era mai în vârstă cu zece

ani, îl făcea să-şi închipuie că-l va învinge lesne. De altminteri, era expert în mânuirea armelor şi rareori întâlnea pe cineva care să-l întreacă.

Nu ştia, desigur, că domnul de Nevers era şi mai îndemânatic decât el şi deseori luase drept scorneală miraculoasa dibăcie ce li se atribuia tuturor celor ce purtau numele de Lagardère.

Sigur pe sine, nu i-ar fi părut rău să distrugă în curând acea legendă stupidă.

Spadele se ciocniră.

Fronsac văzu imediat cu ce adversar de temut avea de a face şi zâmbetul îi pieri. Drace! Îi va fi mai greu de cum îşi închipuise să obţină victoria… dacă o va obţine.

La rândul său, Henri îşi dădu seama că va avea nevoie de toată ştiinţa lui pentru a-i ţine piept. Recurse, aşadar, la cele mai fine vicleşuguri ale sale şi la cele mai subtile pase.

Timp de cinci minute – cinci secole pentru cei ce asistau – lupta rămase fără rezultat.

Fronsac, cu ochii congestionaţi, cu fruntea şiroind de transpiraţie, îşi înmulţea loviturile cu o impetuozitate tot mai mare, încercând să pătrundă prin reţeaua de oţel cu care se acoperea marchizul.

Henri, dimpotrivă, la fel de stăpân pe el ca la început, nu dădea niciun semn de oboseala şi, fără a se grăbi, aştepta momentul propice pentru a plasa faimoasa lovitură secretă a lui Nevers!

Spectatorii respirau cu greutate şi erau într-atât de absorbiţi de peripeţiile luptei, încât nu o remarcară pe doamna du Barry, care se oprise în pragul salonului.

Tânăra femeie, mai palidă ca o moartă, se sprijinea de batanţii uşii ca să nu cadă.

Nu-şi dezlipea privirile de la domnul de Nevers şi întregul trup îi era agitat de un tremur continuu ce denota o emoţie ajunsă la culme. Pe chip i se citea o îngrijorare cumplită.

Deodată, scoase un ţipăt pătrunzător, plin de jale, care răsună în încăpere, repercutându-se pe pereţi în ecouri sinistre şi prelungite.

Tocmai îl zărise pe de Fronsac făcând o fandare adâncă

spre Henri şi-i auzise exclamaţia de triumf. Şi, crezând că-l şi vede pe tânăr zăcând neînsufleţit pe pardoseală, fu cuprinsă de o imensă dorinţă de răzbunare şi se repezi de la uşă către cei doi adversari, gata să sară la gâtul ucigaşului celui pe care-l iubea, vrând să-i sfâşie carnea cu unghiile.

Dar când ajunse… Fronsac era cel care zăcea, însângerat, pe podea.

Henri folosise o fentă. Descoperindu-se dinadins, pentru a-şi păcăli adversarul, gândindu-se că acesta va încerca să profite de greşeala lui simulată – presupunere ce se dovedise corectă – prinsese momentul în care adversarul fanda, spre a-i devia arma printr-o serie de biciuiri rapide şi puternice şi pentru a-i înfige cu iuţeala fulgerului vârful spadei sale între sprâncene.

Şi s-ar fi terminat cu libertinul, dacă strigătul favoritei nu l-ar fi făcut pe Henri, prin surpriza pe care i-o provocase, să-şi abată o clipă atenţia şi să-şi coboare în mod instinctiv spada, care nu-l atinse pe de Fronsac decât în partea de sus a pieptului.

Înnebunită de furie, şi fără a-i mai păsa de ce s-ar putea crede despre purtarea sa, favorita voi să se arunce în braţele lui Henri, dar nici nu schiţase mişcarea când Blanche, scăpând din mâinile lui Cocardasse şi ale lui Passepoil, trecu prin faţa ei ca o săgeată şi alergă să se arunce de gâtul fratelui său, acoperindu-i faţa cu sărutări convulsive.

Doamna du Barry simţi că-i îngheaţă inima şi avu brusca intuiţie că acea prietenie frăţească avea să se pună de-a curmezişul în calea dragostei sale.

După câteva clipe, în răstimpul cărora toţi se aplecaseră asupra lui de Fronsac spre a-şi da seama de gravitatea stării lui, Henri se desprinse cu blândeţe din braţele surorii sale, apoi, apropiindu-se de contesă, îi spuse, încercând să-şi stăpânească tremurul glasului:

— Adio, doamnă. Vă părăsesc pentru totdeauna… nu ne vom mai vedea niciodată!…

— Oh! Henri! ce spuneţi?… Ce spui?… exclamă doamna

du Barry, al cărui chip deveni mai alb decât dantelele sale. Să nu ne mai vedem niciodată!... Este cu neputinţă!... Gândeşte-te la dragostea noastră!... la această dragoste care ne leagă pe vecie unul de celălalt!...

— Nu mai am dreptul de a iubi, doamnă! replică plin de amărăciune domnul de Nevers. De două ori în decursul a cinci ani, pentru că nu i-am fost alături ca s-o apăr, sora mea a fost victima unui odios atentat... De acum înainte îi sunt dator în întregime ei... şi onoarei numelui de Lagardère!... Adio, doamnă... Adio!...

— Henri!... Henri! – gemu favorita încercând să-l reţină pe tânăr – te conjur, nu mă părăsi... Fără tine nu pot trăi... Ce vrei să se întâmple cu mine, dacă nu te voi mai vedea? Nu, rămâi, rămâi cu mine... iubirea noastră este mai presus de orice... aşa ai spus tu însuţi!

— Adio, doamnă!... se mărgini să repete Henri, făcând un puternic efort să rămână calm, căci îşi simţea inima sângerând sub constrângerea pe care şi-o impunea şi înţelegea, în sfârşit, că, pentru un Nevers, acea dragoste imperioasă, acea iubire mărturisită ar fi o crimă, deoarece se împotrivea raţiunii sale.

Apoi, întorcându-se către Blanche, se duse împreună cu ea să-i regăsească pe bătrânii profesori de scrimă, lângă care se aflau deja Romuald şi Louise.

Un sfert de oră mai târziu, părăseau cu toţii domeniile Fontainebleau şi porneau pe drumul către *Castelul Mohorât.*

Văzându-l pe domnul de Nevers plecând, contesa se prăbuşise la pământ, ca lovită de trăsnet.

„Nu vom descrie bucuria fără margini a ducelui Philippe şi a ducesei Olympe, când îşi strânseră la piept fiul ce suferise atât de îndelung. Este uşor să ne-o închipuim.

Vreme de câteva săptămâni, locuinţa lor a fost în sărbătoare, iar denumirea de *Castelul Mohorât* nu mai avea nicio raţiune să-i fie aplicată.

În cursul lungilor seri petrecute în familie, aventurile celor doi tineri constituiră un nesecat subiect de conversaţie, şi toţi îi felicitau călduros că li se alăturaseră

compatrioţilor lor din Canada, în strădania lor de a rezista stăpânirii engleze.

Philippe simţea o mulţumire lesne de înţeles, regăsind în acel fiu speranţa neamului său, bărbatul de onoare pe care-l crescuse în spiritul dreptăţii.

Ignora, desigur, ce era în inima lui. Nu ştia nimic nici despre tot ce avea legătură cu seara petrecută la Fontainebleau. Nu avea să afle niciodată, deoarece cei patru tineri şi cei doi bătrâni profesori de arme se înţeleseseră să păstreze, cu privire la acel subiect, o tăcere absolută, căci, cunoscând firea impetuoasă şi iute la mânie a ex-sergentului Belle-Épée, se temeau că, dacă i s-ar fi spus, l-ar fi văzut exterminându-i pe toţi ce purtau numele de Richelieu.

Într-o dimineaţă, ducele şi ducesa primiră o scrisoare din partea maicii superioare de la Picpus, prin care le anunţa apropiata căsătorie a lui Romuald şi a Louisei.

În acea epistolă, maica Philippine spunea că între ea, domnul de Dizons şi un cordelier, al cărui nume călugăresc era „fratele Eusèbe”, avusese loc o întrevedere în cursul căreia lui Romuald i se mărturisise totul.

Aceeaşi misivă explica ce anume fusese cândva „fratele Eusèbe”, *alias c*avalerul Zeno, redevenit cinstit şi pocăit în urma morţii tragice a marchizei de Coislin.

Unirea Louisei cu Romuald a fost, într-adevăr, sfinţită în mod solemn peste câtva timp, şi cordelierul a fost cel ce a obţinut favoarea de a-i binecuvânta pe soţi.

Maica Philippine – superioara mănăstirii Picpus – şi maica Véronique asistau la ceremonie. Una îşi uitase numele de Marine Moutier, cealaltă pe cel de Bathilde de Wendel.

Prima lăsa să-i curgă lacrimi dulci, amintindu-şi cât de amare fuseseră cele pe care, în urmă cu douăzeci şi doi de ani, le vărsase cu prilejul căsătoriei lui Philippe cu Olympe.

Louise n-a aflat niciodată greşeala mamei sale, iar domnul de Dizons nu a ştiut cui îi datora viaţa decât cinci ani mai târziu, după moartea lui Ludovic al XV-lea. Nu a avut curajul de a-i purta pică.

Henri, credincios hotărârii luate, nu a revăzut-o niciodată

pe doamna du Barry, dar a continuat să sufere din cauza funestei pasiuni ce mocnea în el şi care-l consuma cu încetul.

Printr-o intuiţie foarte feminină, şi care-şi avea rădăcinile în asemănarea de idei dintre fratele său şi ea, în afinitatea sentimentelor amândurora, Blanche ghicise acea pornire care, de altminteri, îi fusese parţial dezvăluită prin gesturile expresive şi rugătoare ale favoritei, atunci când Henri se despărţea de ea, în urma duelului acestuia cu de Fronsac; şi, cu o înduioşătoare delicateţe sufletească, încerca, sporindu-şi tandreţea faţă de el, să atenueze pe cât era cu putinţă suferinţele pe care o amintire persistentă le reînviau neîncetat.

Ţinând seama de vârsta şi experienţa lor, Cocardasse şi Passepoil au fost numiţi arbitri-consilieri ai corporaţiilor profesorilor de arme. Ştiinţei lor le erau supuse problemele litigioase în materie de scrimă.

Dar aveau un mod atât de ciudat de a se înţelege unul cu altul şi atât de rar cădeau de acord, încât doamna Mathurine, care luase obiceiul să participe la dezbateri, enervată de încetineala lor, tranşa în general diferendul prin câteva scatoalce distribuite cu generozitate atât unuia cât şi celuilalt – dar mai ales lui Cocardasse, întotdeauna fericit de asemenea „mângâieri” primite de la idolul său.

Mai este nevoie să spunem că lui de Fronsac i s-a vindecat rana, cea atât de meritată? Cei răi au viaţa bine înşurubată în trup.

Joson Miroux, acel Hercule breton, întristat că-şi vedea foştii stăpâni despărţindu-se, a refuzat să i se dedice unuia mai mult decât celuilalt, şi a ales un mod de viaţă special, plin de desfătări, lăsându-se găzduit când la domnul de Nevers, când la domnul de Dizons.

Deoarece îl moştenise pe moş Tanguy, unchiul său, care-i lăsase un ciorap de lână bine burduşit, bunul băiat din Quimperlé devenise puţintel avar şi socotea că este bine să-şi păstreze agoniseala fără a cheltui nimic din ea.

Să mai adăugăm că domnul Hélouin, sau baronul de Posen, devenise – după ce Henri şi Romuald aflaseră

importantul rol pe care-l jucase pentru ei sub costumul şi numele de „astrologul” de la castelul Chèvreloup – cel mai bun prieten al lor.

Cât despre contesa du Barry, aceasta se aruncă mai mult ca oricând în vâltoarea petrecerilor şi plăcerilor. Era un fel de furie, de delir, şi părea cuprinsă de nebunia extravaganţelor.

Dar, dacă i-ai fi putut citi în străfundurile sufletului, ai fi fost înspăimântat la vederea ulcerului care o rodea.

Ştiindu-se lipsită pentru totdeauna de dragostea lui Henri, de acea dragoste care, timp de o clipă, o făcuse să întrezărească paradisul, simţea că viaţa nu mai este decât un infern şi căuta să-şi ascundă suferinţele prin acea existenţă nestăpânită.

Aşa se face că atunci când, douăzeci şi patru de ani mai târziu, a fost târâtă în piaţa Revoluţiei de către mulţimea înnebunită de furie, care voia s-o omoare ca fiind metresa lui Capet, şi când a urcat pe eşafod şi şi-a oferit capul fatalului cuţit al ghilotinei, buzele ei – *odinioară* atât de onorate de sărutările regale – au şoptit un nume… şi acel nume era cel al lui Henri.

SFÂRŞIT



Romanul evocă emoţionantele peripeţii ale celor doi gemeni (frate şi soră), demni urmaşi ai cavalerului Henry de Lagardère — „Cocoşatul" — devenit duce de Nevers — eroul care a încântat adolescenţa atâtor generaţii!...

La curtea desfrânatului rege Ludovic al XVI-lea. cele două metrese ale sale — ducesa du Barry şi marchiza de Pompadour — se întreceau în a-i satisface capriciile, furnizându-i tinere fecioare pentru iubiri de-o noapte.

Astfel, angelica Blanche de Nevers şi cea mai bună prietenă a sa sunt răpite şi închise într-un palat destinat plăcerilor regelui, păzit de gărzile sale cumplite.

Ce întreprind temerarul Henry de Lagardère-Nevers, credincioşii Cocardasse şi Passepoil precum şi misteriosul Hélouin, pentru eliberarea frumoaselor tinere?? Ce idile se înfiripă, ce intrigi teribile şi pasiuni arzătoare o cuprind chiar şi pe ducesa du Barry care va suspina până la sfârşitul vieţii în aşteptarea tânărului de Nevers?! .

EDITURA ELIS

ISBN 973-9199-04-6 LEI 3600